

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Halki Cevizoğlu

KOD ADI: 68

68'lilerin Dünü Bugünü

Ceviz
Kabuğu
Yayınları

Söyleşi Dizisi -15
Ceviz Kabuğu Yayınları - 24
Kod Adı: 68
68'lilerin Dünyası Bugünü

Yazan:
Hulki Cevizoğlu

© Yayın Hakları:
Hulki Cevizoğlu ve
Işık Yayıncılık Gaz.ve Mat.Ltd.Şti.

ISBN: 978-975-6613-24-5
1.Baskı, 1997, 3.000 Adet (T.D. Yayınları)
Genişletilmiş 2. Baskı, Mayıs 2008, 25.000 Adet

Basıldığı Yer: Kozan Ofset Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.,
Ankara (0.312) 384 20 03

CEVİZ KABUĞU YAYINLARI,
Işık Yayıncılık'ın Kitap Yayın Markasıdır

Işık Yayıncılık Gaz. Ve Mat. Ltd. Şti.
5. Basın Sitesi Duyu Sok. No:45/28 Çankaya-Ankara
Tel:(0.312) 441 33 45(pbx) Faks:(0.312) 442 68 38
www.cevizkabugu.com.tr

Hulki Cevizoğlu

Kod Adı: 68
68'lilerin Dünü Bugünü

Ceviz
Kabuğu
Yayınları

HULKİ CEVİZOĞLU

PROFESYONEL YAŞAMI:

Gazeteci-TV program yapımcısı Hülki Cevizoğlu, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde "Siyaset Bilimi" lisansı ve "İşletmecilik" yüksek lisansını tamamladı. 1981'de gazeteciliğe başladığı Hürriyet'te aralıksız 8 yıl çalıştıktan sonra çeşitli basın kuruluşlarında muhabir ve yönetici olarak görev yaptı. 1994'te başladığı "Ceviz Kabuğu" programını Kanaltürk'te sürdürüyor. Hülki Cevizoğlu'nun programları yüksek öğretimde bazı derslerde incelenmekte ve bazı doktora tezlerinde kaynak oluşturmaktadır. 33 adet kitabı bulunan Cevizoğlu'nun verilen ödüller arasından kabul ettiği 100'ü aşkın ödülü bulunmaktadır.

ÖDÜLLERİ:

Verilen ödüller arasında Hülki Cevizoğlu'nun kabul ettiği bazı ödüller: En İyi Araştırmacı Gazeteci (Büyük Gençlik Derneği-2008); Yılın Tv Haber Programı (Güney Marmara Gazeteciler Cemiyeti-2007); Zirvedeki Tartışma Programı Ödülü (Maltepe Üni. İletişim Fak.-2007); En Başarılı Tartışma Programı Ödülü (Gazi Üni. Uluslararası İlişkiler Araştırma Topluluğu-2007); En İyi Tartışma Programı Ödülü (Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu-2007); TV Haber Programı Dalında "Yılın Yıldızı" (Yıldız Teknik Üni.-2006); Yılın İlkeli ve Onurlu Gazetecisi Ödülü (Cumhuriyet Üni.-2005); En İyi Tartışma Programı Ödülü (Kabataş Erkek Lisesi); 2005 Yılı Televizyon Program Yapımcısı Ödülü (Türk Ocakları Tekirdağ Şb.-2005); En Başarılı Tartışma Programı Ödülü (Gaziosmanpaşa Üni.-2005); Mülkiyeliler Onur Ödülü (A. Üni. SBF.-2005); Yılın Köşe Yazarı (İnönü Üni.-2005); Toplumsal Sorumluluk Medya Başarı Ödülü (Fırat Üni.-2005); Yılın Kemalist TV. Programı (Uluslararası Kıbrıs Üni.-2005); Yılın En İyi Tartışma Programı (Özel Radyo ve Televizyon Yayıncıları Derneği-2005); Yılın Kuvacısı (internetajans.com-2004); En Başarılı Ulusal Tartışma Programı (Türkiye Kamu-Sen Giresun Şb.-2004); Yılın Tartışma Programı (İstek Bilge Kağan Okulları-2004); Tv Haber Programı Dalında Yılın Sembölü (Özel Semböl İ.Ö.O.-2004); İlkeli Gazeteci Ödülü (Sivas Cumhuriyet Üni. Atatürkçü Düşünce ve Türk Dili Toplulukları-2004); En İyi Tartışma Programı (KKTC Girne Amerikan Üni.-2004); En Beğenilen Tartışma Programı (Maltepe Üni.-2004); En İyi Tartışma Programcısı (Türk Ocakları Trabzon Şb.-2004); En İyi Tartışma Programcısı (13 İletişim Fakültesi Dekanının Özel Ödülü-2004) (Türkiye'de İlk); En İyi Tartışma Programı (Polis Akademisi-2004); En İyi Tartışma Programı (Uludağ Üni. Uluslararası İlişkiler Topluluğu-2004); Yılın Atatürkçüsü (Atatürkçü Düşünce Derneği, D. Şb.-2004); Yılın TV Programı (Niğde Üniversitesi-2004); Yılın Tartışma Programı (Türk Eğitim-Sen-2004); Yılın En İyi Tartışma Programı (Özel Radyo ve Televizyon Yayıncıları Derneği-2004); En Beğenilen TV. Program Yapımcısı (K.T.Ü. İşletme ve Ekonomi Kulübü-2003); Yılın Tartışma

Programı (İ.Ü. Diploması Kulübü-2003); En İyi Haber Programcısı (Gazi Üni. Uluslararası İlişkiler Araştırma Topluluğu-2003); Ulusal Televizyon Açık Oturum ve Söyleşi dalında 2002 Yılı'nın En Başarılı İletişimcisi (Selçuk Üni. İletişim Fakültesi-2003); Basın Onur Ödülü (Cumhuriyetçi Gençlik Platformu-2003); Ziyad Nemli Büyük Ödülü (Trabzon Gazeteciler Cemiyeti-2003); Türk Dünyası'na Hizmet Ödülü (Türk Dünyası Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı-TÜRKSAV-2003); En Çok İzlenen Tartışma Programı (H.Ü. Bes. ve Diy. Kulübü-2002); En Beğenilen TV Program Yapımcısı (B.Ü. İşletme ve Ekonomi Kulübü-2002); Yılın En İyi Araştırma Programı (İ.Ü. Bilgisayar Kulübü-2002); Açık Oturum Dalında 2001 Yılı'nın En Başarılı İletişimcisi (Selçuk Üni. İletişim Fakültesi-2002); 2002 Karaman Türk Dili Ödülü (Karaman Valiliği-2002); En İyi Haber ve Tartışma Programı (A.Ü. Hukuk Fakültesi Birleşik Hukukçular Kulübü-2002); Medyanın En İyileri, 2001 Yılı En İyi Tartışma Programı (Özel Radyo ve Televizyon Yayıncıları Derneği-2002); En Beğenilen Tartışma Programı (M.Ü. İletişim Fakültesi-2001); Araştırma dalında 2000 Yılı'nın Bilişimcisi (İ.Ü. Bilgisayar Kulübü-2001); Başarı Ödülü (Aydın Gaz.Cem.-2001); Türk Kültürüne ve Sosyal Hayatına Hizmet Eden TV Prog. Ödülü (Türk Ocakları-2000); Televizyon Söyleşi dalında 1999'un Başarılı İletişimcisi (İ.Ü. İletişim Fakültesi-1999); Gazetecilik dalında Yılın Altın Adamı Ödülü (Anadolu Basın Birliği-1999); Televizyon Söyleşi dalında 1998'in Başarılı İletişimcisi (İ.Ü.İletişim Fakültesi-1998); 1998 Sedat Simavi Televizyon Ödülü (T.Gazeteciler Cemiyeti-1999); Medyada Hoşgörü Ödülü (Ç.Kale Onsekiz Mart Üni.-1998); Televizyon Söyleşi dalında 1997'nin Başarılı İletişimcisi (İ.Ü. İletişim Fakültesi-1997); Yılın Gazetecisi (Gazeteciler Cemiyeti-1997) (Tüm Medya içinde yalnızca tek kişiye verilen ödül); Jüri Özel Ödülü (Doğu And. Gaz. Cem.-1997); TV Tartışma dalında Yılın Televizyoncusu (T.Yazarlar Birliği-1997); Cengiz Polatkan Ödülü (RTGD-1997); Haber dalında Yılın Gazetecisi (ÇGD-1987); Haber dalında Yılın Gazetecisi (ÇGD-1986).

KİTAPLARI:

Yakın Zamanlar Tarihi (Ne Dedik, Ne Oldu!) (2008, 3. Baskı 27.000 Adet), 1919'un Şifresi (Gizli ABD İşgalinin Belge ve Fotoğrafları) (2007, İlk Baskı 50.000 Adet), Ey Türk İstikbâlinin Evlâdı! - 2 (2007, 1. Baskı 20.000 Adet), Tarih Türkler'de Başlar (2007, 6. Baskı), Ya Sev, Ya Sevr (Bir Gafletin Büyümesi) (2007, 18. Baskı), İşgal ve Direniş (1919 ve Bugün) (2007, 3. Baskı 101.000 Adet), Türk Olmak (2006, 6. Baskı), Ey Türk İstikbâlinin Evlâdı! (2006, 4. Baskı 26.000 Adet), Bütün Kaleler Zaptedilmedi (Attilâ İlhan'la Birkaç Saat) (2006, 18. Baskı), Masonluk ve Rotaryenlik (2005, 9. Baskı), Vatikan (Batı'dan Gelen Tehlike) (2005, 1. Baskı 10.000 Adet), Misyonerlik ve Siyasal Hristiyanlık (2005, 1. Baskı 10.000 Adet), Türkiye ve Türkçe Üzerine Oynanan Oyunlar (2004), Uzaylılardan Vahiyler! (2003), Taze Yazı Kokusu (2003, 2. Baskı), Amerika'nın Körfez Savaşı (2003, 2. Baskı), Altın ve Suikast (Bergama

ve Alman Vakıfları Olayı) (2003, 2. Baskı), 28 Şubat: Bir Hükümet Nasıl Devrildi (2003, 3.Baskı), Kur'an Şifrecilerine Cevaplar Edip Yüksel : "Çöpe At" (2002, 9. Baskı), Türkçe İbadet (2002, 3. Baskı), Sözümün Özü (Oğulcan Cevizoğlu'nun Resimleriyle) (2002), Yaşar Nuri Öztürk'e Soruyorum (2002, 2. Baskı), Generalinden 28 Şubat İtirafı: "Postmodern Darbe" (2001), Eşekli Kütüphaneci (2000), Nurculuk (1999), Lider Troyka (1999), Özelleştirme (1998, 3. Baskı), Yaşar Nuri Öztürk (1998), Vicdanımızı Yastık Yapıp Yatıyoruz (1998), Şeyhler, Müritler ve Yalancı Peygamberler (1997), Dünyü Bugünü ile 68'liiler (1997), Ceviz Kabuğu (1996, 2. Baskı), Misyon (1987).

"2014 Kuşığı" olacak aydınlık oğlum Oğulcan'a...

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: DÜNÜ BUGÜNÜ İLE 68'LİLER

68 Kuşağı Ne Demek?	3
"68 Hareketi Yeni İmaj Çocuğudur"	5
68'lilerin Etkilendiği Kahramanlar	7
Yitik Kuşak mı?	11
"68 Hareketi 27 Mayıs'ın Çocuğudur"	12
"Sağ Yok, Sol Yok, Boykot Var" Dönemi	14
"Masum Öğrenci Hareketleri"nin Siyasallaşması	17
Genç Subaylar Olayı.. ..	18
Türkiye'yi İdare Eden Görünmeyen Güçler!.. ..	21
Celal Doğan: "Deniz Gezmiş Evimde Yakalandı"	22
Dev-Genç'li Dev Gibi mi?	24
Gençler Bubi Tuzağına Bastırıldılar!.....	26
Hasan Yalçın: "Atatürk ve Bayrağa Saldırıları 68'in Devamı da Değil, Adam da Değil"	28
Kurtuluş Savaşı ve Kemalizm'i Suçluyorlar!.. ..	29
Deniz Gezmiş'in Son Sözü: Marksizm mi, Atatürk mü?	31
M.Kemal Sosyalist miydi?	33
Fethullah Gülen'in Şeriatı	34
"Milli Cephe Politikası" Nedir?	36
"68 ile 71 Aynı Şey Değildir"	36
"İti İte Kırdırma" Politikası!	38
"68'e Silahı Soka Hükümettir"	39
Sağcı 68'li: "Türkiye'deki 68 Kuşağı'nın Dünyadaki ile İlgisi Yoktu!"	42
İsmet Özel: "Sosyalistlerin Önünü Tıkmak Namusa Yakışmazdı"	44
16 Şubat 1969: Kanlı Pazar!.. ..	46
Kula Kulluk Yetsin Artık!	48
27 Mayıs'ta "Baba",	

1972'de de "Çocuklar" Asıldı!	49
Sosyalizm'le İslâmiyet Kesişiyor mu?.....	51
Bursa Nutku ve Direnme Hakkı!	52
"Her Şey Değişecek, Hemen Şimdi!"	54
6.Filo Eyleminin Öyküsü	55
Arolat: "Süleyman Demirel'i Emperyalizmin Temsilcisi İlan Ettik"	59
Kolu Kesilen, Asılan ve Hapse Girenler.....	60
Silah Devreye Giriyor	62
6. Filo'ya Bu Kez İslamcılar Direndi!.....	64
Üniversite Gençliği, Ordu Gençliğini Etkiledi!	64
Nahit Töre(n), "Milli Demokratik Devrim"i Anlatıyor	67
Hangi Örgüt Hangi Görüşe Aitti?	68
"Silahlı Devrim" Anlayışı!	70
Nahit Töre, Mahir Kaynak'la Canlı Yayında Tartışıyor.....	71
M. Kaynak: "Arkanızdaki Güç Kimdi?" N.Töre: "Kuvayi Milliye Geleneği İdi"	72
M. Kaynak: "Arkalarında SSCB Değil, İngiltere Vardı"	74
Niçin İngiltere'de Eğitilmediler?	75
"Bizi Bir Gecede Topladılar!.."	76
Mahir Kaynak: "MİT'e Karşı Görüşlerim Yüzünden Tasfiye Edildim!.."	77
Mahir Kaynak Nasıl İstihbarat Topluyordu?.....	78
Bilinmeyen 8-9 Mart Darbe Hazırlığı	81
"Avrupa, Türkiye'yi ABD'nin Elinden Alıp, Baas Yönetimi Kurmak İstiyordu"	82
M. Kaynak da, 68 Kuşağı da, Sağ Kesim de Ağır Bedel Ödedi... Peki Kim Kazandı?.....	83
"1971'de ABD ile İngiltere Berabere Kaldı. 1980, Amerika'nın Maçıdır Başından Sonuna Kadar"	84
M. Kaynak; "İslamcıların Sonu da, 68 Kuşağı Gibi Olacak"	86
Şehir ve Kır Gerillası Dönemi!..	87
En Büyük Banka Soygununu Yapan Aydın Çubukçu Anlatıyor.....	90
Balyoz Harekâtı	92
A.Çubukçu: "Banka Soygunu ile Sistemi Değiştiremedik"	93

12 Mart 1971 Muhtırası: Tasfiye Edilen Kim?.....	95
Baki Tuğ: "Devlete Karşı Silahlı Hareket Başlamıştı"	98
Emirle Gelen Karar mı?.....	99
B. Tuğ: "Birazcık Saygılı Olsalardı İdam Edilmezlerdi!.."	101
H. Atahan: "İşçi Partisi, Sınıfı Temsil Etmiyordu".....	104
Deniz Gezmiş'in Savunması:	
"Anayasayı En Fazla Biz Savunuyoruz!"	105
T.Tantoğlu: "Baki Tuğ'un Açıklaması	
Hukuk Skandalıdır".....	106
"Cumhurbaşkanı Demirel,	
Çelik-Çomak Oyununu Bırakmalıdır".....	107
Yazıcıoğlu: "Solcuların Yüzde 90'ı da Yurtsever!"	108
Çağlayanlı: "CIA Adamın Altını Oyar!.."	109
Mahir Çayan'ın Arkadaşı Anlatıyor	111
M. Çayan'ların Tünel Kazma Yöntemi!	113
Kaçışa Cezaevi İçinden Yardım Yapıldı mı?	114
İdamların Durdurulması İçin Girişilen Eylemler!..	115
Deniz Gezmiş'lerin İdam Öncesi Psikolojileri..	117
Atıla Sarp: "Herbirimiz 3 Defa Asıldık"	120
A. Sarp: "Amerikalılar'ı Kar Topu ile Kovamadık"	122
A. Sarp: "Bizim Kuşağımız	
M.Kemal'i Aşmaya Çalıştı... Aşamadı"	123
"Mahir'ler Benim Kendileriyle Kaçmamı İstemediler!"	124
"Baki Tuğ'un Vicdanı Rahatsız"	125
İki Askeri Yargıcın İdama İtirazı Var!	126
M. Çayan'la Fiziki Olarak Aynı Sınıfta,	
Sosyal Olarak Farklı Sınıfta Biri: Besim Tibuk.....	128
"27 Mayıs'ta, Bir Kısım Chp'li Gençleri Aldattı!"	129
B.Tibuk: "68 Hareketlerini Cunta Ayakta Tuttu"	129
"Cuntacı Paşaların Kod Adları Vardı!"	130
"Atatürkçü 27 Mayıs'çılar,	
Atatürk'ün Başbakanına Darbe Yaptılar!"	131
"Seçimde Beklenen Oy Alınamayınca,	
Teröre Başladılar!".....	132
"Kommer'in Arabasını Yakan,	
Şimdi Yangın Söndürme Aleti Yapıyor!"	132
İşadamı Tibuk: "İdam Yerine 20-25 Yıl Verilmeliydi!"	133
Tibuk: "Yassıada'da da Siyasiler	
Alçakça Öldürüldü!"	134
Cemil Gezmiş: "Kafa Yarılan Mahkemede	
Yalvaracaklar mıydı?"	137
Cemil Gezmiş: "Devrim İçin Ordunun Yarıdan Bir Fazlası Gerekir"	
Deniz Gezmiş: "Atatürk de Öyle Düşünseydi	

Istiklal Savaşı Olmazdı"	139
Deniz Gezmiş: "Baba, Beni Kemalist Olarak Yetiştirmene Minnettarım!"	140
Cemil Gezmiş: "Onları Nurhak Dağlarına Çağırın Birtakım Güçler Vardı!"	140
D.Gezmiş'ten Babasına: "Moskova Radyosu Bize Sövdü, Saydı"	141
Ek 1: 12 Mart'ın Asıl Savcısı Keramet'in Çelebi'nin Basındaki Tek Açıklaması	144
Ek 2: 12 Mart (1971) Muhtırası Metni	147
Ek 3: Muhsin Batur'dan Önemli Açıklamalar	148
Ek 4: O Sırada Dünyada Neler Oluyordu?	152
Ek 5: Org. Muhsin Batur: "9 Mart'çılar Bizden Önce Darbe Yapsaydı..."	163
Ek 6: Ertuğrul Kürkçü: "Deniz'leri Kurtarmak İçin Süleyman Demirel'i Rehin Almak İstedik!"	166
Ek 7: Mustafa Gürkan: "Gençler Askeri Cuntaya Oynuyorlardı. 9 Mart Olsaydı, Herkes Bir Yerlerde Görev Alırdı."	170

2. BÖLÜM: 12 MART'IN (DENİZ'LERİN) SAVCISI: BAKİ TUĞ

Baki Tuğ Kimdir?	176
Baki Tuğ'a da "Siyaset Yasağı!"	180
APO'nun Savcısı!	182
"Cezaevi Kaçkını Köşe Yazarları!"	185
Yargısız İnfaz ve Uğur Mumcu ile Dostluk!	186
Uğur Mumcu, Baki Tuğ'dan Öcalan'ı Araştırıyor!	187
Tuğ: "27 Mayıs Anayasası Bir Hukuk Abidesidir!"	188
"TSK'daki Örgütlenmeler, Dışarıdakilere Paralel Oldu"	189
Türkiye Çatışırken, Dünyada Neler Oluyordu?	190
Toplum İçin Lüks Anayasa!	193
68 Kuşağı Kimdir?	194
Tuğ: "Deniz Gezmiş'lerin Aslı Savcısı Ben Değilim!"	197
Cunta İhbarı!	199
"İdam İsteyen Savcı da Sosyal Demokrattı!"	199
Üç Üç Formülü!	201

"İyi Hal" İdamdan Kurtarır mı?.....	203
Menderes, Zorlu, Polatkan.....	204
Kapısında Dipçikle Kafa Yarılan Bir Mahkeme!.....	206
Tuğ: "Hukuki Yönden Pişman Değilim, İnsani Yönden Üzgünüm!.."	207
"Tuğ: İdam Cezasıyla İlgim Yok!.."	209
Mükemmel Cinayet Yoktur!..	210
Savcı Yardımcısı da Aynı Sorumluluktadır!..	213
Cuntacılık ve Darbe Suçlaması!..	214
Cunta'nın Kanguru Mahkemesi ve En Gaddar Savcısı!..	218
"Deniz Gezmiş Hiç Adam Öldürmedi.. İdam Emri Tepeden Geldi!.."	220
Baki Tuğ'un, Öcalan'ı Sorgulayıp Bırakması Olayı	221
"Uğur Mumcu, Tuğ'dan Özür Dilememiştir!.."	223
Öcalan Nasıl Serbest Kaldı?..	225
Öcalan'ı Aklama Çabası mı?.....	226
Pkk'nın Kökeninde "12 Mart 1971 Ruhu" mu Var?..	231
Bağımsızlık, Demokrasi ve Özgürlük Asıldı.....	235
68 Kuşağı "Tam Bağımsız Türkiye" İstiyordu..	236
Deniz Gezmiş: "Türk ve Kürt Kardeştir"	238
68 Kuşağı ve Atatürk'ün "Bursa Nutku"	239
Silahın Ortaya Çıkması..	240
Öğrenciler Kışkırtıldı!.....	242
"Suçu Kabul Ediyoruz, Ama Ceza Ağırdı!.."	243
Hâkim Albay: "İdamlar Adlî Hatadır!.."	244
Atahan: "Siz Deniz'lerin Görünür Katillerisiniz" Tuğ: "O Çocukları İdama Gönderip Kıkır Kıkır Gülenleri de Biliyoruz"	246
"Emirle Gelen Ölüm Yok!.."	248
Marksist Düşünce Nerede Silahsız Olarak İktidara Gelmiştir?	249
Ölüm Emri Dosyada mı?..	252
Amerikancı Olsardı..	254
Tuğ: "Emirle Olsaydı Onu da Serbest Bırakmazdım"	256
12 Mart Nedir, Ne Değildir?.....	258
Muhtıra İçinde Başka Muhtıra!..	259
"Deniz'ler Kamuoyu Vicdanında Beraat Etti!.."	262
20 Yaşında Toplumsal Muhalefetin Simgesi!..	264

"Daha Güzel Bir Dünya İstiyorduk!"	265
Neden Banka Soydun?	266
68 Kuşağı'nın Arkasında Halk Desteği Var mıydı?	269
"Genelkurmay Savcıları	
Çiller'in CIA Ajanı Olup Olmadığını Soruşturdu!"	272
"Baki Tuğ Tarihin Yargıladığı Bir Savcıdır."	273
"Deniz Gezmiş Simgedir, Deniz Gezmiş Biziz"	275
Karşılıklı Ağır Suçlamalar!	277
"Tarih ve Türk Milleti Hükmünü Verecektir!.."	279
Kim Amerikan Uşağı?	280
"Cumhuriyet Devrimi Atağı Yaşanıyor!.."	281
"Küçük Olan Büyür, Büyük Olan Küçülür!"	283
Baki Tuğ İşkenceci miydi?	285
Mustafa Kemal'in Başlattığı İş Tamamlamak	286
Tuğ: "Onlar Atatürk'e Karşıdır!"	286
Tuğ: "Ben Buraya Yargılanmaya Gelmedim!"	288
"Siz Gerillaysanız, Biz de Kontr-Gerillayız!"	290
Baki Tuğ'lar Atatürk'ün İzinden mi Gitti?	291
Hangi Çağın Atatürkçüsü?	292
"Gençlere Suç İşlettirildi!"	293
Solda ve Sağda Birlik Sağlanmadan..	296
Tuğ: "Türkiye'de Sistem Tıkanmıştır "	297
"12 Mart 1971 Savcıları	
Bir Ekip Olarak Çalışmışlardır"	301

3. BÖLÜM: 68'LE HESAPLAŞAN BİR "KESKİN DEVRİMCİ": HASO

"Doğan Avcıoğlu Siyasal Şeyhti!"	305
"Gazeteci Değil, Profesyonel Devrimciydik"	309
"Hayallerimden Tank Sesiyle Uyandım"	311
Orduevi'ne Bomba Atma Plancısı ve Kışkırtıcısı	315
"Ordu-Gençlik El Ele Millî Cephe"	316
"Askerle İş Tutan Grubundaydım"	318
H.Cemal: "Uluç Gürkan Bomba Plancısı"	
U.Gürkan: "Hayır"	321
"Deniz Gezmiş'in İdamında Bizlerin de Payı Var"	324
Devrim Dergisi'nin İdamlardaki Günahı	326
Hasan Cemal Uluç Gürkan'ı Vuruyordu	333

"Mustafa Kuseyri'yi Faşistler Öldürmedi!"	335
İhtilallerde Medyanın Rolü	338
Amerikalılar "Takiye" Sözcüğünü Buluyor	339
H.Cemal: "Ben de Takiye Yaptım!"	341
"Yanlışı Ata Oynadık"	342
Cunta Bile Dinleniyordu!.....	343
Darbeye Önce Doğan Avcıoğlu, Sonra da Mahir Kaynak Başbakan Yapılacaktı!..	345
Ajan Deşifre Olmasa, Sol'un Lideri Olacaktı!.....	345
Kaynak'a Göre 12 Mart'taki MİT	346
Mahir Kaynak: "MİT'in Demirel'e Muhtırayı Bildirmediği Yalan!"	347
Ali Kırca ve Deniz Subayları Bildirisi.....	348
Doğan Avcıoğlu Ölüyor	354
Cemal: "Deniz'in Ölümündeki Sorumluluğum Yüreğimde Sızdırı!.."	356
"Başka Bir Ordu Kurulması Fikri Gelmişti Bize"	358
"Rusya, Doğan Avcıoğlu'nu Kullanmaya Çalışıyordu!"	359
"Demokrasi Durağı"nda 28 Şubat'ı Savunmak!..	361
"İhtilâl Ortamı Yaratmamız İçin Bizi Örgütleyen Güçler Vardı!"	364
Abdullah Öcalan'a Mesaj?.....	365

BİR TARİHİN TUTANAKLARI: 68'İN YAZILI TARİHİ!..

“Elbette ki idam cezası şart değildi. Duruşmada birazcık saygılı olsalardı, idam edilmezlerdi!..”

Bu sözler, tam 36 yıl önce (1972'de) idam edilen **Deniz Gezmiş** ve iki arkadaşı (**Yusuf Aslan, Hüseyin İnan**) hakkında söylendi. Bir canlı yayında (Ceviz Kabuğu Programında), mahkeme savcısı tarafından...

Bugün, “30 bin kişinin katili” ya da “Bebek katili” olarak idam cezası aldığı halde idam edilmeyen PKK terör örgütü elebaşı Abdullah Öcalan var.. Böyle bir ortamda bu söz çok daha büyük anlam taşıyor. Ve, çok daha tartışmaya açık!..

ÜÇ KİTAP BOYUTUNDA TEK KİTAP!..

“Kod Adı: 68”’in birinci bölümü Eylül 1997’de bir başka yayınevi tarafından, *“Dünü Bugünü İle 68’liler”* adıyla yayınlanmıştı. Elinizdeki kitap ise, “genişletilmiş” bir kitap. Ama, bu genişletme alışılmış standartlarda, örneğin birkaç sayfa ekleme ya da değişiklikler yapmak gibi klasik bir genişletmenin çok ötesindedir.

Üç bölümden oluşan bu kitap, aslında üç bağımsız kitap niteliğinde. Bir başka anlatımla, üç ayrı kitap olabilecek bilgileri tek bir kitapta topladık. Böylece, konu bütünlüğü sağlanarak, bu alanda araştırma yapacaklara derli toplu bilgiler sunmuş olduk.

TARİHİN TANIKLARININ İLK ELDEN AÇIKLAMALARI..

“Kod Adı: 68”’de, 1968 Kuşağının Türkiye’deki liderlerinin yıllar sonra yaptıkları ilk ağızdan açıklamaları var.

Bir daha bir araya gelemeyecek *“tarihin canlı tanıklarını”* bir araya getirdim ve kameralar ile milyonlarca izleyici önünde konuşturarak, **“68’in yazılı tarihi”** ni oluşturdum.

Bu kitapta;

- **Darbe yapsın diye askerleri kışkırtan gazetecilerin itiraflarını,**
- **İhtilal ortamı yaratmak için gençleri kimin örgütlediğini,**
- **MLT'teki "Balon Dosyası".. 12 Mart Cuntasının telefonlarının dinlenmesini,**
- **12 Mart'tan üç gün önce darbe olsaydı başbakan olacak sürpriz kişiyi,**
- **APO'yu salıveren savcıcı,**
- **"Deniz Gezmiş, mahkemeye saygılı olsaydı idam edilmezdi!"** biçimindeki tarihi itirafı,
- **İlk kez konuşan 12 Mart'ın esas savcısı Keramettin Çelebi'nin "Elhamdülillah Atatürkçüyüm!" ve "Deniz Gezmiş'e Allah rahmet eylesin" sözlerini,**
- **CHP milletvekillerinin çoğunluğunun niçin Deniz'lerin idamına hayır oyu vermediğini,**
- **Uğur Mumcu'nun, 12 Mart'ın savcılarında Baki Tuğ'dan özür dileyip dilemediğini,**
- **"Tam bağımsızlık" için banka soymak ve adam kaçırmayı mubah olup olmadığını,**
- **68'de kimin "hain", kimin "vatansever" olduğunu; bu kavramların bugünle örtüşüp örtüşmediğini,**
- **"Balyoz Harekâtı" ve balyozun kimlerin kafasını ezdiğini,**
- **Deniz Gezmiş'lerin idamının "emirle gelen karar" olup olmadığını ve bunun belgesini,**
- **"Onları dağa çıkaran birtakım güçler vardı!.." diyen Deniz Gezmiş'in babasının şok açıklamalarını, ve**
- **Gençlerin bir daha birbirine düşmemeleri, aynı filmi tekrar yaşamamaları için alması gereken dersleri,**
- **ve daha fazlasını okuyacaksınız!..**

İnce eleyp, sık dokuyarak, tarihe yazılı bir belge daha bırakmanın mutluluğunu yaşıyorum. Umarım, gelecek kuşaklar için çok yararlı bir eser olur.

Hulki Cevizoğlu
Ankara, 25 Nisan 2008

1. BASKIYA ÖNSÖZ

“Elbetteki idam cezası şart değildi. Duruşmada birazcık saygılı olsalardı idam edilmezlerdi...”

Bu sözler, tam 25 yıl önce (1972) Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan hakkında “idam” isteyen 12 Mart Savcısı Baki Tuğ tarafından bir televizyon programında, canlı yayında söylendi.

Kanal 6 Televizyonda yayınlanan “Ceviz Kabuğu” programını izleyen milyonlarca insanın tüylerini diken diken eden bu sözler, hukuk sistemimizin çağdaşlaştırılması gereğinin de yeni bir kanıtı oldu...

Dillere destan “68 Kuşağı”. Bu kuşak kimlerden oluşuyor, kuşağın ünlüleri, o dönemde yaptıkları-yapmadıkları, silah zoruyla rejimi mi değiştirmek istediler yoksa bir kişiyi öldürmeden ipe mi gittiler, felsefeleri neydi, hataları var mıydı, varsa bu hatalara nasıl sürüklendiler? Tüm bu soruların yanıtlarını, o kuşağın liderlerinin ağzından, 25 yıl sonra almak tarihi açıdan önem taşıyordu. Biz de “Ceviz Kabuğu” programında, bunca yıl sonra sağlıklı bir değerlendirme yapmak ve tarihe ışık tutabilmek amacıyla, bugün hayatta olan dönemin önemli liderleri ile “68’liler” konusunu işledik...

Kitaplaşan bu programda aşağıdaki sorulara yanıtlar arandı, değerlendirmeler yapıldı ve bilgiler verildi:

“68’lilerin etkilendiği kahramanlar, yitik kuşak mı, ‘masum öğrenci hareketleri’nin siyasallaşması, Deniz Gezmiş’in yakalanışı, Mustafa Kemal fikriyle yola çıkıp Marksizm-Leninizm’e ulaşma silah kullanılması, 6. Filo eyleminin öyküsü, Milli Demokratik Devrim, eylemlerinin arkasındaki güç, Mahir Kaynak’ın rolü, bedel ödeyenler ve kazananlar, İslamcılarının sonu da böyle mi olacak, Balyoz Harekâtı, banka soygunları, 12 Mart Muhtırası, tasfiye edilenler, devleti yıkmaya yönelik silahlı hareketler, emirle gelen idam kararları, Mahir Çayanların tünel kazıp kaçmaları, cezaevi şartları, cunta hareketleri. Deniz Gezmiş’in babası ile diyalogları...”

2 Mayıs 1997’de gerçekleştirdiğimiz bu televizyon programının da, yıllar sonra önemli bir belge-bizim açımızdan da, Ceviz Kabuğu dizilerinden biri- olacağı inancıyla, “söz”leri “yazı”ya dökmüş olduk.

M. Hulki Cevizoğlu
Ankara, 7 Ağustos 1997

1. BÖLÜM

“DÜNÜ BUGÜNÜ İLE 68’LİLER”¹

¹ Cevizoğlu, Hulki, *Ceviz Kabuğu Programı*, Kanal 6 Televizyonu, 2 Mayıs 1997.

SUNUŞ (Hulki Cevizoğlu):

İyi geceler efendim;

Uzun bir aradan sonra yine karşınızdayız. Bayram tatili nedeni ile bu gece ancak karşınızda olabildik.

Karşınıza yine önemli bir konu ile çıkmayı hedefledik. **68 Kuşağı**, “dillere destan olan **68 Kuşağı**”nın ne olduğunu, kimlerden oluştuğunu, bu kuşağın ünlülerini, **68 Kuşağı**’nın hikmetinin ne olduğunu -çünkü bu kuşağı; bugün bizim çevremizde olan, televizyonlarda çalışan, bizim ekibimizde olan arkadaşlarımızın ve gençlerin çoğu tanımıyor. 12 Eylül’ü bile nerede ise insanlar unuttular- **daha önceki bir tarihi biz bu gece ele almaya ve değerlendirmeye çalışacağız.**

68 Kuşağı; nelere karşıydı, nelere yandaştı? Karşı olduğu konularda neler yapabildi veya yapamadı? Hataları var mıydı? Bu hataya kendilerini neler sürükledi? 68 Kuşağı, neyi kendisine hedef aldı? Çıkış hareketi ne idi ve idamlar...

İdamların siyasi ya da hukuksal olup olmadığı -tabii aradan zaman geçtikten sonra bugün bu sözleri edebilmek belki kolay, belki daha zor bilemiyoruz- **şimdi bu gece ortaya çıkacak...**

Öğrenci gençliğin başkaldırısı ve Deniz Gezmiş ile arkadaşlarının idamının 25. yılı (21 Mayıs malum) ortak bir konuyu ele alarak bu gece önemli bir görevi yerine getirmeye çalışacağız.

Stüdyoda tek konuğumuz var. Ama, telefonda çok sayıda konuğumuz olacak. Zannediyorum, bu gece de sabahlayacağız.

Stüdyodaki konuğum; 68’liler Birliği Vakfı Başkanı Sayın Haşmet Atahan.

Hoş geldiniz efendim.

HAŞMET ATAHAH (68’liler Birliği Vakfı Başkanı)- Hoş bulduk, teşekkür ederim.

68 KUŞAĞI NE DEMEK?

Hulki Cevizoğlu- Evet, 68’liler Vakfı demek; bir anlamda Deniz Gezmiş Vakfı demek galiba..

Biz konuklarımıza geçmeden önce, 68 Kuşağı’nın ne olduğunu, Vakfınızı da sizden rica edelim, sonra birlikte devam ederiz.

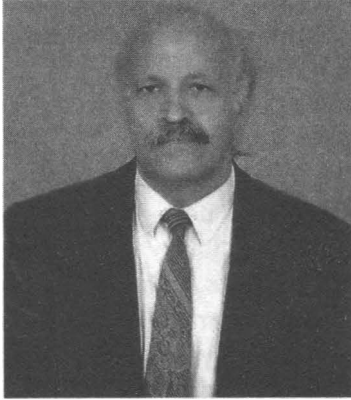
Haşmet Atahan- Tekrar size de iyi akşamlar diliyorum. Değerli izleyicilerimize, bütün aydın kişilerimize, aydınlık kuruluşlarımıza, bu

oturumda bize katılarak sohbetimizi verimleştirecek, genişleterek bütün halkımıza iyi ve güzel bir değerlendirme yapılabilecek bir ortam sağlanması dileği ile bütün izleyenleri sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Hulki Cevizoğlu-

68 Kuşağı ne demektir? Belli yaş diliminde doğmuş insanları kapsayan kuşak mıdır? Yoksa belli hareketleri benimseyen, belli siyasal eylemler içinde yer alan insanları tanımlamak için kullanılan bir kuşak adı mıdır? Ya da romantik bir kuşak adı mıdır?

Bu kuşak, genellikle solcuları akla getiriyor; 68 Kuşağı olup da sağ görüşü savunan insanlar ya da milli görüşü savunan insanlar yok mudur? Bir tanım rica ediyorum sizden.

Haşmet Atahan

Haşmet Atahan- O kadar yoğun, üst üste soru sordunuz ki..

Hulki Cevizoğlu- Tek soru aslında. Hepsi tek soru. Tanımını rica ediyorum.

Haşmet Atahan- İlk sorunuza cevap vermeden peşine diğer sorular geldi ve bir taşlama ile beraber geldi.

İsterseniz ben ilk sorunuzdan, yani "68'liler Birliği Vakfı, Deniz Gezmiş Vakfı demek midir?" şeklinde sormuştunuz. Oradan duyunca ben yine bir şeyleri düzeltmek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun, buyurun.

Haşmet Atahan- Siyaset gerçekten çok güzel bir şey. Siyaset sanatı, çok değerli bir sanat. Ama sizin demin de söylediğiniz satır aralarından anlaşıldığı üzere; ne yazık ki Türkiye siyaset denince; o siyasetin güzel tarafı, incelikleri ve halk için gerçekten değerli şeyler yapılması pek anlaşılamıyor. Siyaset ve siyasetçi denince, halka hep olumsuz şeyler geliyor.

Bu anlamı ile biz, siyasetin hiç bir zaman çevresinde olmadık ve olmayacağız. Böyle bir açık kart olduğu için ben kendi adıma şu ana kadar hiçbir siyasi partinin üyesi olmadım, olmadım. Dilerim ki, en kısa zamanda düşündüğümüz ölçüde siyaseti yapabileceğimiz platformlar olur, oluşur ve biz de bunların içerisinde yerimizi alırız.

Hulki Cevizoğlu- Vakfınız hangi tarihte kuruldu?

Haşmet Atahan- 68'liler Birliği Vakfı, 1992 yılında kuruldu. Vakfımız, bundan 30 sene önceki 68 Kuşağı'nın sahip olduğu değerleri günümüze taşıyabilmek ve geleceğe yönelik çalışmaları yapabilmek amacı ile kurulmuştur.

Deniz Gezmiş; -ki, bugün onun idamının 25. yılını anma gününe yaklaşıyoruz, 6 Mayıs'da anılacak- kuşağımızın çok değerli ve önde gelen bir lideri idi. Ama gerek Vakfımızı, gerekse **68 Kuşağı'nı Deniz Gezmiş'in şahsına indirgemek ve o şekilde algılamak da pek doğru olmasa gerek.**

68'liler Birliği Vakfı; başta Deniz Gezmiş olmak üzere tüm 68 Kuşağı'nın değerlerine sahip çıkmayı amaç edinen ve onun değerlerini günümüze taşıyan bir vakıf durumundadır.

Hulki Cevizoğlu- Bir de 68'li olmak ya da 68 Kuşağı nedir, onu anlatırsanız bizlere...

Haşmet Atahan- 68 kavramı; bildiğiniz gibi Türkiye'de geçmişten buyana gençliğin kendine göre bir mücadele tarzı vardır. Gençliğin belli bir koordinesi vardır. Askeri ile, sivil ile bugünkü Türkiye'de, dünkü Osmanlı'da önemli işlevler yerine getirmiştir. Daima ileriden, aydınlıktan yana atılımlar içerisinde olunmuştur.

68'liler Birliği Vakfı'nın temsil ettiği 68 Kuşağı da kendi bulunduğu dönem içerisinde aynı gelenekler içerisinde kalkmış hareket etmiş ama, diğer aydın organizasyonların dışında, diğer aydınlık kuruluşlarının organizasyonu dışında ayrı bir misyonla misyonlandırılmış ve belli bir yer almıştır. Bunu diğer kuşaklardan ayrı belirgin hale getiren bir çok etken var. Gerek ulusal, gerek uluslararası bir konjonktürde rüşünü ispat etmiş, gelişmiş, kişiliğini bulmuş, mücadele içerisinde kendi yolunu çizmiş olan bir kuşaktır.

"68 HAREKETİ YENİ İMAJ ÇOCUĞUDUR"

68 Kuşağı'nı gerçekten 68 haline getiren olayları bir çırpıda pek söylemek mümkün değil. Şöyle bir tarihsel gelişim içerisinde anmak gerekirse; en başta söylenmesi gereken şey sanıyorum, benim de yer aldığım 68 Kuşağı, yeni imaj devriminin yarattığı bir ortamda doğmuştur. Bir anlamda **yeni imaj çocuğu diyebiliriz, 68 hareketi için.** Yeni imaj kuşağının, yeni imaj hareketinin yaratmış olduğu nispi özgürlük ortamında serpilip gelişen, büyüyen ve Türkiye'nin anti-terörist, anti-feodal çizgisi içerisinde **tam bağımsız ve gerçek tek demokratik Türkiye** ülküsüne sahip çıkan, bunun mücadelesini, bunun kavgasını veren bir kuşak olma özelliğini taşımıştır.

Tabii ki, uluslararası planda başta Amerika'da olmak üzere; Fransa'da, İngiltere'de, İtalya'da hareketin değişik boyutları ile

gelişmesi ve oralarda da 68 hareketlerinin oluşması bir vakıa. Ve Türkiye'deki hareketin bu hareketlerden etkilenmesi de bir gerçek. Ama Türkiye'de 68, bu hareketlerden esinlenmesinden de öte kendine özgü, kendi yapısını irdeleyecek bir karakter içerisinde, belli oranda artmış ve devam etmiştir.

Hulki Cevizoğlu- İzleyicilerimiz de sizden sol söylemler bekliyorlar doğal olarak. Sizin arkadaşlarınız da belki öyle bekliyorlar. Ama **68'li olmak, sadece solcu olmak mıdır?** 68 Kuşağı'na dahil olmak, örneğin 1948, 1950 doğumunda olup 1968'li yıllarda üniversitede eylemlere katılmak, sadece sol görüşe, ya da sosyalist görüşe özgü bir özellik midir? O dönemde bizim hatırlayabildiğimiz sağ görüşlü insanlar da var. Daha sonra bakanlık yapmış insanlar. Bunlar da "Biz de 68 Kuşağıyız" diyor. Siz 68 Kuşağı derken aranızda sadece tek görüşteki insanları mı dahil ediyorsunuz? Onları mı alıyorsunuz? Genel literatür anlamı ile, sağ görüşlüler 68'li olamaz mı?

Haşmet Atahan- Tabii 68'li yıllarda, 68 Kuşağı'nın karakterini belli eden, o mücadeleye damgasını vuran hareketlerle mutlaka 68 Kuşağı bir tez olarak ortaya çıkmış idi. Bunların anti-tezleri de vardı. Ve zaten o anti-tezlerin zorlama da olsa, o tez içerisine dahil edilmesine -ki, biraz ilerleyen saatlerde bu konuları sanıyorum tartışma durumunda olacağız- dahil edilmesi, siyasi iktidarların o günkü ilerici devrimci 68 Kuşağı'nın yolunu kesmek anlamında belli organizasyona girmesi sonucu bir anti-tez de doğdu.

Bu nedenle o günkü yılları değerlendirirken, sağ ile solu ile 68 Kuşağı'nı o bütünlük içerisinde değerlendirmek durumunda olacağız.

Ama bizim 68 Kuşağı olarak algıladığımız, değerlendirdiğimiz ve bizden gördüğümüz, basın olarak kendine özgü yerini alan kuşak, -68 Kuşağı olarak- mutlaka tam bağımsızlıkçı ve gerçekten demokratik Türkiye ülküsünü benimseyen ve bunun mücadelesini veren kuşak olarak görüyoruz.

Hulki Cevizoğlu- Benim bu gece sizinle epey işim var demektir. Siz sorulara böyle cevap verdikçe, ben bu soruların cevabını açabilmek için bir soruyu birkaç defa sormak durumunda kalacağım galiba. Ama gördüğünüz gibi önümde özetlediğim oldukça fazla not var. Hele böyle 68 Kuşağı gibi dünyada ve Türkiye'de damgasını vurmuş bir kuşağı bir haftalık bir çalışma ile ekrana getirebilmek çok zor. Sizden rica ediyorum daha net yanıtlar vermenizi.

68 Kuşağı'nın akla gelen örgütlerinden bir tanesi Dev-Genç'ti. **Dev-Genç'in çekirdeği ise, Fikir Kulüpleri Federasyonu idi.** Fikir

Kulüpleri Federasyonu kurulduğu sırada karşısına **Hür Düşünce Kulüpleri** kurulmuş idi. Öyle mi?

Haşmet Atahan- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Hür Düşünce Kulübü'ne ... ya da derneğine üye olanları Hasan Celal Güzel'ler, Hüsnü Doğan'lar gibi çok isim sayılabilir. Bunlar da sağ 68'liydi. Ama siz onları kendinizden tabii ki saymıyorsunuz. Saysaydınız zaten tek dernek olurdu. Ama 68'li de mi saymıyorsunuz?

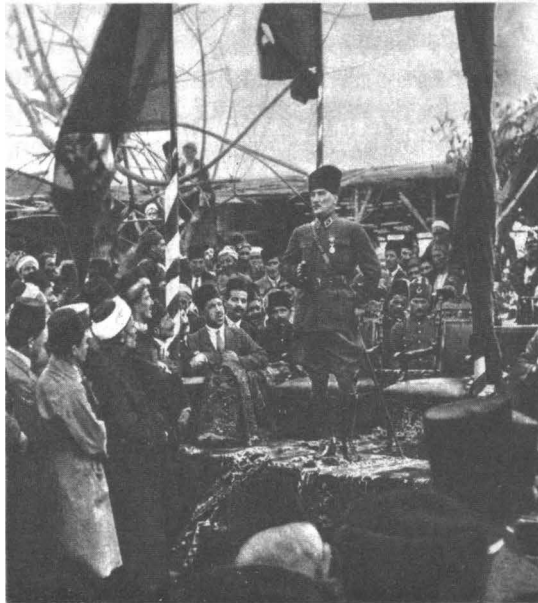
Haşmet Atahan- O kuşağın içerisinde karşı tez olarak, anti-tez olarak değerlendiriyorum.

68'LİLERİN ETKİLENDİĞİ KAHRAMANLAR

Hulki Cevizoğlu- Kuşağı'mıza kimse karışmasın, diyorsunuz.

Peki sizin saydığınız anlamdaki 68 Kuşağı, kimlerden etkilendi? Yurt dışında özellikle, ya da yurt içinden hangi siyasi ya da tarihi kahramanlardan etkilendi?

Haşmet Atahan- Şimdi ben açıkça kendimden örnek vereyim. Ben Cumhuriyet çocuğu olarak kendimi buldum ya da geliştirdim. Bizim evimizde okunan gazete, Cumhuriyet Gazetesi idi. Babam, gerçekten aydın ve Cumhuriyet ilkelerine bağlı olan bir insandı. O da Hukuk

Fakültesi'ni bitirmiş, hakimlik yapmakta olan bir insandı.

Hulki Cevizoğlu- Siz de avukatlık yapmıştınız...

Haşmet Atahan- Evet. Türkiye içerisinde, aile çerçevesi içerisinde böyle bir gelişmeyi yaşadık biz. Yani **Kemalist geleneklere, Atatürkçü geleneklere bağlı, yurdunu, ülkesini seven**, halkı için iyi şeyler düşünen ve halkının daha iyi şartlarda ve daha gelir yönünden yüksek düzeye

ulaşabilmiş, Batı ülkeleri standartlarında olabilmesini düşünen ve bu konuda kendisini yetiştiren insan durumundaydık.

Bu bana özgü bir şey değil. genelde, her ne kadar kimi sonradan bizim kuşağımız içerisinde lider seviyesine de gelmiş, çok farklı nitelikli (yani sağ kesimden) bizzat *Adalet Partisi bünyesi içerisinde aktif görevler almış durumda olup da gelen arkadaşlarımız da yok değildi*. Bu tür arkadaşlarımız da vardı ama, genel karakter, ana karakter, bizim kuşağımızın ana karakteri; **Kuvayi Milliye geleneğinde yetişmiş** bir kesimi; gerçekten bağımsızlık ve demokrasi standartları içerisinde seven insanlardan oluşmuştu. Böyle bir ortamdan gelmiştik, geçmiştik.

Hulki Cevizoğlu- Peki böyle bir ortamdan geliştiniz, yola çıktınız ama, **Mustafa Kemal'den bir anlamda yola çıkıp, yolun sonunda Marksizm-Leninizm'e mi ulaşıldı?**

Haşmet Atahan- Şimdi tabii ki, kuşağı, tümünü bu şekilde genellemek pek doğru olmayabilir. Yani bizim bugün de Vakfımızda olduğu gibi o zaman da **68 Kuşağı içerisinde sonuna kadar Atatürkçü çizgide kalmış, Atatürk devrimleri, ilkeleri, sınırları ile kendini sınırlı gören, yurtsever arkadaşlarımız da vardı. Ama önemli bir kısmının, önemli bir kesiminin Sosyalizm ile buluştuğunu söylemek doğru bir tespit olur.**

Daha geniş olmak üzere, daha önceki Fikir Kulüpleri Federasyonu çerçevesi çevresinde yönetim mekanizmasında tayin edici unsur; Sosyalizm ile buluşan, bir anlamda yine Kemalizm'den yola çıkan ama Sosyalizm ile buluşan insanların yoluydu diyebiliriz.

Hulki Cevizoğlu- Peki 68 Kuşağı'nın esin kaynaklarından bir tanesine Atatürk diyorsunuz. Bunu sonuna kadar sürdüren, Atatürk'te başlayıp, Atatürk'te bitiren yurtseverler de vardı, diyorsunuz.

Ama mesela, Mao'dan esinlenerek 68 Kuşağı içine giren, Marks'dan, Lenin'den, Troçki'den esinlenerek giren insanlar, ne bileyim Che Guevera'dan esinlenerek giren insanlar yok muydu? Yani, esin kaynağı bol bir hareket miydi bu?

Haşmet Atahan- Şimdi etkileri tabii ki olmuştur. Fakat ben şöyle düzletme yapmakta fayda görüyorum, deminki söylediklerime.

Sosyalizm'e ulaşan yeni kadroların çoğalımı için dahi Kemalizm, her zaman için son derece saygın yerini korumuştur. **Kuvayi Milliye geleneği; Atatürk'ün vermiş olduğu Kurtuluş Savaşı'ndaki tam bağımsızlıkçı tavır, her zaman için sonuna kadar bizim için son derece önemli bir değer olmuştur.** Hatta ölüme giden arkadaşlarımız dahi, bu ülkülerden vazgeçmiş ve bu ülküleri terk etmiş olan insanlar değillerdi.

Bu anlamda Sosyalizm ile Kemalizm arasında çok büyük bir uçurum şeklinde ya da çok ciddi kopuşmalar şeklinde koymak da yanlış, o süreç içerisinde. Daha sonraki gelişmeler de çok farklı noktalara gitmiş olabilir, hatta belli imkansızlıkların ötesine kadar da gitmiş olabilir ama genel çizgi, genel karakter itibarıyla bu şekilde bakmak lazım.

Ben hatırlıyorum; Dev-Genç Bölge Yürütme Kurulu üyesi olduğum dönemlerde dahi bizim için bir **Bursa Nutku**, bir **Gençliğe Hitabesi** son derece önem taşırdı. Atatürk'ün 19 Mayıs'ta Samsun'a çıkması hadisesinden Kurtuluş Savaşı'na başlaması hadisesinden, işte bu Samsun'a kadar ki o süreçte bu değerlere biz hep sahip çıkardık. Yazılarımızda, çizgilerimizde, bildirilerimizde, ajitasyonlarımızda hep bunların yeri olurdu, bu bir gerçektir.

Hulki Cevizoğlu- Kusura bakmayın. Tabii bu, bir anlamda anonslarda da belirttik, **tarihi bir sohbet**, bir söyleşi olacak. Onun için sorularına kusura bakmadan cevap vereceğinizi umuyorum, ki tarihe ışık tutmanız açısından faydalı olacak.

Diyorsunuz ki, "Atatürk'ün ulusal bağımsızlık eyleminden, hareketinden de esinlendik. Hiçbir zaman bunu terk etmedik". **Terk etmediniz ama, onun yanı sıra, belki ondan daha fazla (yani Atatürk'e verdiğiniz değer sonuna kadar kaldı ama ondan daha fazla) Mao önemsendi, Marks önemsendi, Lenin önemsendi.** Hatta bunun sonuçları bugüne kadar geliyor.

Örneğin dün, 1 Mayıs'ta meydanlarda Atatürk'ün ulusal bağımsızlığı anlatan sözlerini içeren hiç bir pankart yoktu, varsa da ben göremedim. Ama, diğer liderlerin sözleri vardı.

Yani gelinen nokta neresi? Atatürk'e saygı tamam, devam ediyor. Ama...

Haşmet Atahan- Diğer liderlerden de benim pek gözüme çarpmadı. Söz ettiğiniz genel değerlendirme doğru. Ama, dünkü 1 Mayıs'ta da diğer liderlerden...

Hulki Cevizoğlu- Dünkü veya daha önceki yıllardaki 1 Mayıs'ta.

Haşmet Atahan- Tabii bunlar üzücü şeyler. Dün de mesela gördük. Basında da izledik. Tabii konu biraz farklı noktaya kayıyor.

Hulki Cevizoğlu- Bireysel açıdan değil, teorik açıdan yaklaşıyorum. Tabii olayları tek tek irdelemek değil de...

Haşmet Atahan- Ben de tabii o anlamda söylemeye çalışıyorum Sayın Cevizoğlu. Şimdi dün izledik, belli bir grup, belli militan kesim, birinin duvarına belli sloganlar ya da kendi partilerinin ya da örgütlerinin amblemini isimlerini yazarken, Türk Bayrağı olan bir kısım vardı, onlar

koparıp attılar ve halkın tepkisi ile daha sonra tekrar yerine koymak durumunda oldular.

Keza yeni bir siyasi partiyi o toplantıda ellerinde gördüğüm kadarıyla (yanlış görmüş olabilirim) **ellerinde Türk Bayrağı ile mitinge katılmışlardı**, yürüyüşe katılmışlardı ve **bunların üzerine saldırılarda bulunuldu**.

1 Mayıs, Enternasyonalizm'in bayramıdır. Uluslararası işçi bayramıdır. Bunda milliyetçilik söz konusu değildir. Bütün ülkenin işçilerinin ortaklaşa kullandığı bir bayramdır, bir gündür. Ama bu hiçbir zaman için insanların kendi milletlerinin bayrağını taşımasına engel bir miting, bir toplantı da değildir.

Tabii bunlara aslında ben şimdi girmek istemiyorum ama, bu denli olayların tırmandırılmasını ve insanın kendi ülkesine, bayrağına, milliyetine yönelik bu denli noktalara varılmasını da ben *kusur bulmuyorum*!.

Biraz sonra tartışmalar içerisinde, açıklamalar içerisinde değerlendireceğiz; ben bunları da kusur bulmuyorum. Açıkcası siyasi iktidarlara, siyasi iktidarların senelerdir süregelen politikasına bağlıyorum.

Gencecik çocuklar, belli kıyafetlerle resmi geçit yaptılar...

Hulki Cevizoğlu- Hatta tören dağıldıktan sonra (çocuklar dediniz de) eline balon alıp giden -nerede ise, çocukluğun bile altındaki-insanlar vardı.

Haşmet Atahan- Yani, ben tabii bunu bugün **genç yaşta Kur'an kurslarına kaydedilen belli birtakım zihniyetler tarafından eğitilip, zorlanıp Türkiye'nin demokratik cumhuriyetine aykırı bir mantık içerisinde yetiştirilen kuşaklarımıza** sahip çıkmamız gerektiği olgusunu nasıl istiyorsak ve nasıl bu konuda kendimizi sorumlu tutuyorsak, öbür konuda da aynı sorumluluğu duyuyorum ve bu konu, hakikaten göz önüne alınması gereken bir konu olarak...

Hulki Cevizoğlu- Siz şimdi bir gönderme de yapmış oldunuz. Gönderdiğiniz taraf bu mesajı alır inşallah. O zaman biz burada ortak bir noktaya varabilir miyiz acaba?

Hangi görüşte olursa olsun, sizin gönderme yaptığınız dinci kesim de, dini kesim de, sosyalist kesim de **bilinç çağında olmayan insanları kullanmaktan vazgeçmeli**. Eğitim ayrı bir konudur. Ama böyle kavgaya, dövüşe sürmek gibi bir eylem herhalde bir yerlerde yazmıyor. Belki yazıyor, bizim haberimiz yok, biz okumadık onları... Her iki tarafa da bir çağrıda bulunabilir misiniz?

Haşmet Atahan- Söylediğimden sanıyorum zaten o mesaj...

YİTİK KUŞAK MI?

Hulki Cevizoğlu- Ben biraz daha sizi netleştirmeye çalışıyorum.

68 gençliği, daha sonra şehir ve kır gerillasına dönüştü. Onu diğer konuklarımız ile birlikte de tartışacağız. Nereden nereye geldi ve niçin geldi? Bu yanılsıza size göre de, nasıl gitti ona bakacağız.

68 Kuşağı'nı genel olarak tanımlarken, bugün 1997 yılı itibarıyla bu kuşağın **yitik bir kuşak** olduğuna inanıyor musunuz? Çünkü bu görüşü savunan 68'liler var.

Haşmet Atahan- Evet. Şimdi ben önce izninizle bir parantez açıp bir şey söylemek istiyorum: Burada sanıyorum oldukça uzun bir tartışma ve değerlendirme yapacağız. Değerli katılımcılarımızın görüşleri ile, sorularıyla ya da cevapları bu katılım biraz daha tartışmalar ile biraz daha açılım da kazanacak.

Şimdi aradan 30 sene geçmiş. O zamanki üniversite gençliği, şimdi 50 yaşlarına varmış olan bir kuşak durumundayız.

30 sene öncesini tartışıyoruz. Deniz Gezmiş'in idamının 25. yılı.

Deniz 24 yaşında asılmıştı, idam edilmişti.

Onun yaşından daha uzun bir zaman dilimi geçmiş, 25 sene daha geçmiş.

Şimdi burada birtakım şeyleri tartışırken, birilerini atlamak ya da birilerini kollamak ya da birilerini suçlamak gibi bir kaygı içerisinde olmaksızın bazı şeyleri konuşmak lazım.

Ben izleyicilerimizden de rica ediyorum. Takım tutar gibi özellikle bu görüşlerin dışında olan geniş halkımıza da seslenmek istiyorum. Takım tutar gibi bir yaklaşımın dışında; söylenenleri, tartışılanları kendi sağduyu süzgeçlerinden geçirirlerse, kendi vicdanlarının ışığında mantıklarını çalıştırlarsa bu tartışmalarımızdan belki bir ölçüde olumlu bir noktaya varmış olabilir ve tartışmalarımızın bir anlamı da olmuş olabilir. Kendi adıma söylüyorum, herhangi bir kasıtlı, birilerini suçlamak gibi veyahut birilerini kızdırmak, kışkırtmak gibi bir tavır içerisinde olmaksızın birtakım değerleri görüşmek düşüncesindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Benim bu konuda kendi adıma bir şey söylememe gerek yok. İzleyiciler sizi ilk kez görüyorlar burada. Siz sözünüzü tamamlayın. Sorularımızı sorarken izleyicilerimize uyarı yapmaya bile gerek yok. Programı sonuna kadar seyredelerse zaten nereden nereye geleceğimizi, neleri, nasıl ele alacağımızı herkes görecek. Zaten biliniyor.

Yitik kuşak mıdır? Bazı insanlar öyle söylüyor dedik. Bunu söyleyenlerden bir tanesi de 68'in önemli isimlerinden **Harun Karadeniz**. "*Olaylı Yıllar ve Gençlik*" Kitabında, "68 yitik bir kuşaktı" diyor.

Haşmet Atahan- Evet. İsterseniz bunu şu 68 Kuşağı'nın irdelemelerini 71'lere kadar varmamızın ışığında değerlendirelim. Çünkü bir anlamda bu sorunun cevabını vermek, kapsayacağımız şeyleri de sonuçlandırmak gibi olacak.

Tek cümle ile söylemek gerekirse, yitik olan yanları çok fazladır. **Gereksiz yere harcanmış bir gençlik, harcanmış birtakım değerler vardır. Ama bunlar, tabii boşa gitmiş demek de doğru değil.** Bundan birtakım dersler çıkartılabilmiş ise ve hâlâ şurada 30 sene sonra konuşup birtakım dersleri yine çıkartabiliyorsak yine bir faydası olacak demektir.

Bunu isterseniz daha olayların akışı içerisinde değerlendirelim...

Hulki Cevizoğlu- Siz anladığımı kadarıyla beyninizde belli bir akış planlamışsınız, ona göre konuşmak istiyorsunuz. Ama biz o akışla gidersek, sıkıcı bir sohbet olur diye aralara girmek durumunda hissediyoruz kendimizi.

Ama sorunun cevabını bu sefer net aldım. "Belli ölçüde yitik bir kuşaktır ama, kazanımları da, belki başkalarına da kazandırdıkları olmuştur", diyorsunuz.

"68 HAREKETİ 27 MAYIS'IN ÇOCUĞUDUR"

Sözlerinizin başında dediniz ki, "68 hareketi 27 Mayıs'ın çocuğudur". **Niye 27 Mayıs'ın çocuğudur?** 27 Mayıs'ın yapısı biraz daha farklı değil miydi?

Haşmet Atahan- Şimdi yapısı farklı değil miydi derken...

Hulki Cevizoğlu- Ya da sonuçları farklı değil miydi?

Haşmet Atahan- Netice olarak **27 Mayıs, ülkemizde siyasi iktidarın gittikçe anti-demokratikleştiği, ülkemizde bağımsızlığın kaldırıldığı, siyasetin istismar edilerek dine alet edildiği bir süreç yaşanıyordu ve daha ilk başta üniversite gençliği karşı koydu.**

Üniversite gençliği, yığın halinde kendi mücadelesinin içerisine girerek **hükümetin istifasını isteyecek boyutlarda birtakım hareketlere girmişti** ve 28 Nisan olaylarında (biliyorsunuz) Turan Emeksiz'in ölümü ile sonuçlanan birtakım çatışmalar meydana

gelmiştir. Ordu gençliğın, üniversite gençliğının başlatmış olduğu bu yoldan devam ederek -bilindiği gibi- siyasi iktidarı devirerek Türkiye’de uzun bir geriliğe yönelik bir sayfa açmıştı.

Hulki Cevizoğlu- “Ordu-gençlik” sloganları ile...

Haşmet Atahan- Evet, ordu-gençlik sloganıyla o zamandan hatta bizim kuşağa kadar yansıyan bir gelişme söz konusu olmuştu. O kadar ki, 27 Mayıs’da ordunun yapmış olduğu bu harekete sivil üniversite gençliği sahip çıkmış ve ondan sonraki gelişmelerde hep bildirilerinde 27 Mayıs’a toz kondurmayacaklarını ve ülkedeki devrimlere sahip çıkacaklarını davranışlarıyla da, yazılarıyla da hep dile getirmişlerdi.

Hulki Cevizoğlu- Özellikle sonuçları açısından sormuştum. Sonuçları açısından farklı olduğu, hatta bazılarına göre 27 Mayıs’la işte 68 Kuşağı’nın bir anlamda sonu gibi olan 12 Mart 71 olayında “üçe üç” benzetmesi yapılıyor. **27 Mayıs’ta üç tane idam vardı, 12 Mart’ta da 3 tane idam vardı ama, bir tarafta sol, bir tarafta sağ vardı. Onun rövanşı gibi diyenler de var.**

Haşmet Atahan- Haklısınız tabii bu söylediğiniz değerlendirme açıkca, Meclis tutanakları incelendiği zaman Adalet Partisi adına konuşan (şu anda ismini hatırlamıyorum ama) milletvekili tarafından meclis kürsüsünde dile getirilmişti. O sözler saklıdır. Ama bugün 27 Mayıs’ın yapısını, 27 Mayıs’ın niteliğini ve 27 Mayıs’a gençliğin sahip çıkmasına aykırı bir şey değildi.

İsterseniz ben şuradan, bu gençliğin bütününü ele alan 28 Nisan olaylarına ilişkin o zamanki bildirilerden çok kısa iki cümle size vereyim...

Hulki Cevizoğlu- Siz istediniz, verin.

Haşmet Atahan- 28 olaylarının birinci yıldönümünde gençlik şu şekilde bir bildiri kaleme alıyor. Daha doğrusu bildirisinden bir kısmını okuyorum:

“Atatürk nesli; milliyetçi, devrimci ve idealist Türk gençliği dün olduğu gibi bugün de, yarın da ölmez Ata’nın yoluna dikilecek, hürriyet düşmanlarını kahreden bir kuvvet olacaktır. Hürriyet liderliği yolunda nesiller boyunca binler şehit vermiş bir milletin vatansever gençleri olarak, hürriyetimizi canımızdan aziz bilerek, icap ederse bu uğurda yeni şehitler vermekten kaçınmayacağız.”

Keza 1963, 27 Mayıs’ın yıldönümünde, 3 sene sonra 63 yılında bu şekilde bir bildiri kaleme alınıyor:

“Atatürkçülüğün fiili bir davranışı olan 27 Mayıs’ın 3. yıldönümünde, Atatürk gençliği olarak, onun gönüllerine uzanacak kirli elleri bir kere daha kırmaya hazır ve Atatürkçü görüşün bir neticesi olan Batılı

anlamdaki gerçek demokrasinin tavizsiz gerçek savunucuları olduğumuzu Türk kamuoyuna arz ederiz" şeklinde bir bildiri.

Tabii bu gelişmeler, daha henüz Sosyalizm'le gençliğin buluşmadığı dönemin bildirileri, bahsettiğim bildiriler. Bu süre içerisinde tabii 27 Mayıs'tan sonra, 27 Mayıs'ın bize getirmiş olduğu genelde kabul gören en başarılı ve **27 Mayıs'ı kalıcı yapan en değerli şey, bize bırakmış olduğu Anayasa'dır.**

Daha sonraki siyasi iktidarların hep şikayet ettiği 12 Mart döneminde de, işte **"elbise bize dar geldi"**, "bol geldi" tartışmalarının yapıldığı Anayasa'dır. *Bu Anayasa'nın yaratmış olduğu özgürlük ortamlarında* birçok yabancı kitabın çevirisinin yapılması, işte Marksizm'in, Sosyalizm'in, bilimsel Sosyalizm kitaplarının orjinallerinin çevirilerinin yapılabilmesi ilk elden çevirileri, gençlerin okuyabilmesi olanağı bu arada doğmuştu.

Tabii demin de söylediğim gibi **"milli kurtuluşçu"** çizgide yetişen gençler, böyle bir ortamda Marksizm'i okuyarak, bilimsel Sosyalizm'i okuyarak o dünya görüşleri ile tanışması ve yaşamış olduğu olayları bu bakış içerisinde değerlendirerek yorumlamaya başlaması söz konusu oldu. Ve sonraki gelişmeler içerisinde de bunlar çok daha maddi değerler haline gelerek, yani artık bu düşünceler insanların fikirlerini eyleme dönüştürebilecek düzeyde bir maddi güç haline gelerek, gençlerde bir anlamda yönlerini belirlemesine yol açtı, bu fikirler.

Bu dönemde belirgin bir yanı **gençlerin siyasi iktidarla kapışması** süreci içerisinde şöyle bir kronolojik olarak düşünürsek, Celal Bayar'ın tahliye edilmesi ve tahliye edilmesinden sonra yeniden 27 Mayıs'ın üzerine birtakım şaibeler yönlendirilmeye başlanması ve falcılık edebiyatının yapıldığı bir süre yaşandı. Ve gençlik buna tepki göstererek yeniden 27 Mayıs'a saygı duyulması ve bundan taviz verilmeyeceği konumunda belli bir gelişme sürecini daha devam ettirme durumunda olmuştu.

"SAĞ YOK, SOL YOK, BOYKOT VAR" DÖNEMİ

Hulki Cevizoğlu- Öğrenci hareketlerine, 68 Kuşağı'nın siyasallaşması konusuna reklam arasından sonra daha detaylı girelim. O sıra da 4 tane de telefon konuşumuz olacak, sadece o bölümle ilgili. Diğer konuklarımız daha çok tabii.

Ama isterseniz, öğrenci hareketlerinin siyasallaşmasına geçmeden önce, 68 Kuşağı'nı tanımlayıcı başka sözleriniz varsa onları söyleyin, tamamlayın. Çünkü önce **68 Kuşağı okullarda** bizim yaştaki insanların hatırladığı şekilde **masum öğrenci hareketleri biçiminde çıkmıştı**.

Hatta bir slogan vardı galiba değil mi? "**Sağ yok, sol yok, boykot var**" diye. Boykot vardı, daha sonra sağ da oldu, sol da oldu, boykot da oldu ve başka şeyler de oldu. Belli bir tarihte de **ilk kez silah kullanıldı**. Onları da açıklayacağız. Ama, "sağ yok, sol yok, boykot var" dönemini isterseniz biraz açıklayalım.

Haşmet Atahan- Şimdi, tabii, demin bahsettiğim süreç içerisinde gençlik ülke sorunları ile ilgilenmenin yanı sıra kendi sorunlarıyla ilgilendiler ve gerçekten...

Hulki Cevizoğlu- Okuldaki, üniversitedeki sorunları ile...

Haşmet Atahan- Üniversite içerisinde gerçekten çok ciddi sorunları var. Üniversitenin yapısı, konumu, yönetmelikleri, üniversite yasası cendere gibi gençleri sıkırmak durumunda ve buna karşı olan bunalım belli bir noktada artık patlama noktasına geliyor ve...

Hulki Cevizoğlu- 1967 Ocak değil mi?

Haşmet Atahan- 68 döneminde işte ilk boykot ve işgaller buydu... Yani sağ yok, sol yok, boykot var denildiği zaman...

Hulki Cevizoğlu- İşte o boykotlar; kütüphane sorunu, okullarda yemek sorunu...

Haşmet Atahan- Tabii, tabii o çerçeve içerisinde olan hadiseler. Örneğin, bakın ben size **İşgal Konseyi**'nin o zamanki broşüründen...

Hulki Cevizoğlu- Nerenin? O zaman çok işgal olduğu için!

Haşmet Atahan- 68'de İstanbul Üniversitesi'nin İşgal Konseyi, ilk işgal çerçevesinde. *"İmtiyazlı profesörler azınlığının diktatöryel yönetimini engellemek, asistanların görevden alınmalarını, kürsü yönetimini oy çokluğuna bağlamak, öğrencilerin üniversite yönetimine katılması, -ki, asıl tayin edici olay tartışma edici olay buydu-yöneticilerin seçimde söz sahibi olması gerektiğinden her fakülte yönetim kuruluna oy hakkı bulunan bir ya da iki öğrenci temsilcisinin katılması, yine üniversite yönetim kuruluna oy hakkı bulunan üç temsilcinin katılması ve rektör seçiminde de oy hakkının kullanılması.*

Üniversite öğretim üyeliğinin ticari ivme olmaktan çıkartılması, bilimsel araştırma yapmak yerine zamanını ticari kazanç sağlamak için harcamaların önlenebilmesi için tam gün çalışma zorunluluğunun getirilmesi, bursların hayat pahalılığına uygun oranda artırılması, öğrenci yurtları sorunlarının süratle sonuçlandırılması, ucuz ve kaliteli yemek verilmesi, kültürel faaliyetlerin yürütülmesine uygun olanaklar

tanınması, lokaller açılması, ucuz ders kitaplarının basılması, öğrencilerin üniversitede toplantı yapmalarına olanak sağlanması ve anti-demokratik maddelerin ve engellerin kaldırılması."

Hulki Cevizoğlu- O tarihte İşgal Konseyi'nin...

Haşmet Atahan- İstanbul Üniversitesi İşgal Konseyi'nin talepleri içersinde...

Hulki Cevizoğlu- İşgal Konseyi bu isteklerde bulunduğu tarihte **YÖK yoktu**. Çünkü orada imtiyazlı profesörlerden söz ediyor. YÖK'ten sonraki profesörlerin imtiyazını henüz görmemişlerdir. **Özel üniversiteler yoktu**, harçlardan söz edilmiş ve bugün özel üniversitelerin aldığı ücretler malum ve kimin ücreti daha çoksa o daha iyi eğitim veriyor durumuna gelindi. Büyük bir uçurum var galiba o gün ile bugün arasında.

Haşmet Atahan- Şimdi ben bugünü sizin sözlerinizin ışığında bir saptama daha yapayım isterseniz. Bizim Vakıfta İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği'nin bir afişi asılı. Bir damga şeklinde yapılmış, içerisinde de "**Üniversiteme dokunma**" yazıyor.

Şimdi bu o kadar geri ve o kadar üzücü bir talep ki, yani düşünün bizim 30 sene önce değiştirilmesinin mücadelesini verdiğimiz, kaldırılmasının mücadelesini verdiğimiz ve o zaman nispeten belli özerklikleri bulunan bir üniversite vardı. Daha sonradan işte 12 Mart, 12 Eylül dönemlerinde değişiklikler oldu. Daha ileriye götürülmesinin mücadelesini verdiğimiz üniversitenin çok daha gerilerine gelinmiş, bahsettiğiniz gibi bir YÖK kurulmuş ve şimdi Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği, "Üniversiteme dokunma" diye slogan atabilmek noktasına gelmiş.

Ben bu sloganı kınamak için söylemiyorum. Yerinde bir slogandır. Çünkü son bu siyasi iktidar döneminde YÖK'ün içerisinde öyle ciddi operasyonlar yapılarak allak bullak yapılmaya çalışılıyor ki, yani aman kalsın, şu haliyle bile kurulsak bizim için bir kazanımdır denecek noktaya gelmiş.

Hulki Cevizoğlu- Yani neredeyse Doğramacı dönemindeki YÖK mü aranır hale geldi.

Haşmet Atahan- Evet, yani o noktaya gelinmiş ki, bu üniversitemizin ne kadar büyük bir acz içerisinde olduğunu ve ne kadar büyük patlamalara gebe olduğunu gösteren bir olaydır. Bir anlamda yine Vakfımıza atıfta bulunacağım, 68 Kuşağı'nın değerlerinin hâlâ aşılamamış olduğunu ve hâlâ savunulacak değerler olduğunu gösteren, bir anlamda belki üzücü de olsa bir olay oluyor.

Hulki Cevizoğlu- Evet, şimdi bir ara verelim. Ondan sonra bu hareketlerden, bu isteklerden sonra gelinen noktayı; **öğrencilerin siyasallaşmasını, petrolün millileştirilmesi istemini, toprak reformu isteğini, NATO'ya hayır, montaj sanayiine hayır, Ortak Pazar'a hayır, -o dönem ki slogan, "onlar ortak biz pazar" şeklinde- gençlerin işçilerle dayanışmasını, grev ve işgalleri, köylülerle kaynaşmayı** ele alalım.

Sayın Celal Doğan, İsmet Özel, Osman Saffet Arolat ve Hasan Yalçın ile ikinci bölümümüzde beraber olacağız.

(Reklam Arası)

"MASUM ÖĞRENCİ HAREKETLERİ" NİN SİYASALLAŞMASI

Hulki Cevizoğlu- Evet Sayın Atahan, öğrenci hareketlerinin siyasallaşması bölümünde sizden kısaca rica ediyorum. Hangi eylemlerle bu siyasallaşmanın içine girdi öğrenciler, masum öğrenci hareketlerini aşip, siyasetin içinde kendilerini buldular? O arada ne istediler?

Haşmet Atahan- Şimdi ayrıntısına girmeksizin ama, açıktan söylemek gerekirse; bizim 68 olarak, hatta bizden de önce başlamış olan **petrolün millileştirilmesi** istemi ile yapılan hareketler vardı. **Toprak reformu** yapılmasına yönelik istemler, çalışmalar ve hareketler vardı. **"NATO'ya hayır"**, çerçevesi ile birtakım kampanyalar olmuştu. Keza **"Montaj sanayine hayır, milli sanayi ve ağır sanayii oluşturulması"** şeklinde söylemler vardı.

"Onlar ortak, biz pazar" şeklinde sloganlaştırılmış **"Ortak Pazar'a hayır"** çerçevesinde birtakım çalışmalar vardı. İşte gençlerin zaman içerisinde giderek yaygınlaşan ve derinleşen **işçilerle dayanışması, grevlere, işgallere, direnişlere katılması; köylülerle kaynaşması, toprak işgalleri tütün, çay, haşhaş, fındık mitinglerine katılma çerçevesi içerisinde bir öğrenci hareketlerinin gelişme süreci ve siyasallaşma süreci** yaşandı.

Hulki Cevizoğlu- Öğrencilerin siyasi istekleri arasındaki **"NATO'ya hayır"** yani NATO'dan çıkalım anlamında idi.

"Montaj sanayine hayır"; Montaj sanayine hayır olmamış kısmen ya da belli oranlarda montaj sanayi yapılıyor. Örneğin kendi uçağımızı kendimiz yapıyoruz şimdi. Ama Türkiye'de monte ediyoruz, bir kısmının parçalarını da üretiyoruz. Ama **"Ortak Pazar'a Hayır"**, Ortak Pazar'a

şimdiki adıyla Avrupa Birliği'ne giremedik. O, o isteklerin bir sonucu mu? Yoksa Türkiye henüz siyasiler tarafından hazırlanamadı mı? Yani sizin başşarınız mı bu, Ortak Pazar'a girememe?

GENÇ SUBAYLAR OLAYI..

Haşmet Atahan- Kendimize, yapmadığımız şeyleri vehmetmek gibi bir durumda olmamız doğru değil. (...)

Şimdi bu yaptığımız çalışmalar bir defa halk katmanları içerisinde belli bir bilinçlenme ve derin etkiler bırakmıştı. Özellikle ordu içerisinde, -demin ben gene kullanacağım- ordu gençliği içerisinde ciddi belli rezonanslar...

Hulki Cevizoğlu- Ordu gençliğinden kastınız, genç subaylar demek mi? Ya da Harf Okulu öğrencileri demek mi?

Haşmet Atahan- Genç subayları kastediyorum. Çünkü ben zaman içerisinde daha da ileri tartışacağız, değerlendireceğiz. Ben gençliği çok ayrı olarak görmüyorum. Sivili ile, askeri ile aşağı-yukarı genelde belli bir rözenansı kendi içerisinde belli farklılıklar olsa bile aşağı-yukarı genel mecrayı yakalayabiliyorlar. O anlamda bazı faydaları olmuştu, bazı etkileri olmuştu.

Petrolün millileştirilmesi olmadı ama, bizim kendi petrolümüzün daha verimli şekilde işletilmesi konusunda milli kuruluşlarımızın daha rahat çalışma ortamları uygun şartlar sağlanmıştı. Tabii biraz sonra zaman içerisinde...

Hulki Cevizoğlu- Toprak reformu yapılması istemi...

Haşmet Atahan- Toprak reformu ne yazık ki olmadı. Tabii ki o zamandan bu zamana şartlarda belli değişiklikler oldu. Hâlâ bence özü değişmemiştir. O günkü şartlarda toprak reformunu bir ölçüde İsmet İnönü'nün başkanlığındaki kabine ciddiye almaya çalışmıştı.

Hulki Cevizoğlu- Toprak Reform Müsteşarlığı kuruldu. Gerçi pek fazla bir şey yapmadı. Sonra Tarım Reformu'na dönüştürüldü.

NATO'ya hayır isteği, Varşova Paketi'nin kalkmasına rağmen NATO devam ediyor. Demek ki, bu da gerçekleşmedi.

Haşmet Atahan- Hâlâ devam ediyor.

Hulki Cevizoğlu- Ortak Pazar'a hayır.

Haşmet Atahan- Avrupa Birliği şekline dönüştü. Bu tabii bizim solcularımız arasında bile çok ciddi tartışmalara yol açıyor. Kimi solcularımız bir anlamda belki de kurtuluşu Avrupa Birliği'ne

entegre olmakta görececek boyutlara gelmiş. Bu da başlı başına tartışma konusu...

Hulki Cevizoğlu- İngiltere'de İşçi Partisi iktidara geldi. Ama onlar Ortak Pazarın en güçlü ülkelerinden biri. Bu bağlamda sosyalist görüş açısından nasıl bakıyorsunuz olaya? Ortak Pazar'a girmek gerekir mi?

Haşmet Atahan- Ben kendi adıma söyleyeyim.

Hulki Cevizoğlu- Yani Avrupa Topluluğu'na diyelim.

Haşmet Atahan- Bu konuda çok farklı görüşler olabilir, vardır. Ben kendi adıma hâlâ **milli kurtuluşçu** çizginin devam etmesinden ve Türkiye'nin her şeyden önce bağımsızlığını ve özgürlüğünü ön planda tutmasından yanayım. Buna halel getirmeyecek şekilde belli birliktelikler yapılabilir, olabilir. Ama öncelikle Türkiye'nin çıkarlarının gözetilmesi gerektiği inancındayım. Bunlar yeteri kadar gözetilmeksizin Batı'nın istedikleri çerçevesinde belli bir giriş çalışmaları oluyor ve bunları da üzüntü ile karşılıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki telefon konuklarımıza dönelim. İyi geceler Sayın Celal Doğan.

(Telefon konuşması)

CELAL DOĞAN (Dönemin Dev-Genç Üyesi) - İyi geceler efendim.

Hulki Cevizoğlu- Siz şu anda Gaziantep Belediye Başkanısınız ama, o dönemlerde Dev-Genç İstanbul Bölge Yürütme Kurulu üyesi idiniz. Biraz 68 Kuşağı'nın ne olduğunu sizden rica edelim. Sonra sizin o dönemde yaptığınız eylemlerle ilgili bir kaç sorumuz olacak.

Celal Doğan- Ben önce bir şey düzelteyim.

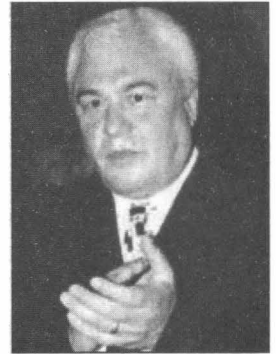
Haşmet Bey'e de iyi akşamlar diliyorum.

Haşmet Atahan- İyi akşamlar.

Celal Doğan- Benim Bölge Yürütme Kurulu üyeliğim olmadı. Ben DÖB üyesiydim. Dev-Genç üyesi idim.

Hulki Cevizoğlu- Kaynaklar yanlış kaydetmişler. Zaten Deniz Gezmiş'in babası da "Yazılanların çoğu doğru değildir" diyor. Demek ki bu da yanlış yazılmış.

Celal Doğan- Evet yanlış olan bir iftiradır. 68 Kuşağı'nı, şöyle tarif etmek gerekir, sizin sorduğunuz soru çerçevesinde. Yaşları 68'e denk gelenler var, doğrudur. Düşünceleri, yurtsever ve ilerici olanların katıldığı bir olgudur, doğrudur. Bilahare ileri süreçlerde, sosyalist etiğin etkisi altında bulunan kesimlerin katıldığı doğrudur. Bilahare ileri safhalarda Mao ve

Celal Doğan

Che Guevera düşüncelerinin etkili olduğu kesimden Troçkist'lerin de bulunduğu kesimlerin bulunduğu dorudur.

Yani geçen süreç içerisinde çeşitli düzeylerinde etkisi altında kalan kuşağın global olarak değerlendirilmesi olarak baktığımız da, şu çıkıyor: **Genelde ilerici ve yurtseverlerin ağırlıkta olduğu ama diğer kesimlerin de içinde bulunduğu bir kuşak.** Böyle demek daha doğru.

Hulki Cevizoğlu- 68 Kuşağı'nın esin kaynağını saymış oldunuz.

Celal Doğan- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Peki bu esin kaynağından sonra nereye doğru akış oldu, onu rica edelim.

Celal Doğan- 1968-69 yıllarındaki üniversite gençliğinin yurtsever, ilerici taraflarının yanında daha çok lokal öğrenci istekleri ağırlık basıyordu. Bunun 1970'lerde daha doğrusu 69 sonlarına doğru siyasallaşan günler de oldu. **Öğrencilerin siyasallaştığı günlerde daha çok işçi kesimi ile entegre olması arzulanı.** Bilahare köyde toprak işgallerinin entegre olduğu dönemler oldu.

1970 yılına kadar da üniversite gençliği genellikle bir bütün olarak hareket ediyordu. Ama 1965'lerden başlayan bir hazırlıkla Komünizm'le Mücadele Dernekleri, bilahare bahsettiğimiz Hürriyetçi Gençlik anlayışı içerisinde muhafazakar kesimdeki gençlerin de örgütlenme anlayışı siyasi iktidardan destek görerek geldi. Çünkü 1960 İhtilali'nde gençliğin bütün olması, siyasi iktidarlarını rahatsız ettiğini biliyordu devletin birtakım güçleri ve siyasi iktidarlar.

O dönemde gençliği bölme arzusu ön plana çıkartılmıştı. Bu alanda çok ciddi başarılar elde edildi. Bilahare Ülkücü olaylar daha sonra, Milliyetçi Hareket Partisi'nin güdümündeki komando öğrenci eylemleri gündeme geldi.

Yani 1970'lere doğru bir bütün olan gençlik, 1965'lerden başlayan bölme ile içerisine başka anlayışları çıkararak gençliği bölme anlayışı bir noktada başarılı oldu.

1970 yılının Nisan ayına kadar içinde bulunduğum bir dönemde, daha doğrusu ben 73'te Gaziantep'e stajyer avukat olarak geldim. O döneme kadar başka birtakım tuzaklar da, daha doğrusu birtakım anlayışlar da aslında denenmek istendi. Örneğin Carlos Marigalla'nın "**Şehir Gerillası**" kitabı tercüme edilerek, Beyoğlu'nda sokaklarda satılmaya başlandı.

Özellikle yine "Sosyalist Gençliğe" adlı 1968 gençliğin bölünmesini hedefleyen birtakım çalışmalar vardı. Mao çizgisi, Milli Demokratik Devrim stratejisiyle çatışma isteyen arzu; uzun uzun çıkartılan dergiler, Devrimci Genç.

Dev-Genç anlayışının da bölünmesine yönelik birtakım stratejilerdir , onlar da başarılı oldu. Sonunda 1970'lerden sonra 12 Mart'la noktalanın anlayış **Türkiye'de daha önce lokal olarak başlayan yurt sorunları ile ilgili gerçekten halisane, yurtsever, ilerici, çağdaş, demokrat anlayışın içindeki gençlik; belli birtakım noktalara doğru sürüklendi.**

TÜRKİYE'Yİ İDARE EDEN GÖRÜNMEYEN GÜÇLER!..

Hulki Cevizoğlu- Sayın Doğan, sizin sözlerinizden bir çelişki ortaya çıkıyor. Yani siz çelişkili söylüyorsunuz anlamında değil ama, o dönem ile ilgili bir çelişki var.

Siz, "**Ordu-gençlik el ele, milli cephede**" sloganları atıyorsunuz o tarihte. Ama buna rağmen sizi bölmeye mi çalışıyordu bazı güçler?

Celal Doğan- Ben oradaki muhatabın ordu olduğunu söylemedim. O muhatap şuydu. Açıkca görülyordu. Hem o dönemin siyasi iktidarından destek görüyordu, hem de gerçekten **Türkiye'de hepimizin görmediği, Türkiye'yi idare eden birtakım güçler vardır.** Onlarla çok güzel Türkiye'de gençlik kesimini paramparçacık anlayışlarla ortaya koydular.

Nitekim, bundan 15-20 gün önce sayın Necdet Menzir'in de açıkladığı bir olay oldu. **Sabahleyin solcu gençliği vuran bir silahın, öğleden sonra bir Ülkücü gençliğin elinde bulunduğunu ve hatta, Ülkücü gencin öldürüldüğü silahla aynı balistik sonucu veriyor.**

Hulki Cevizoğlu- Bu gerçek çok sonra, çok uzun yıllar sonra ortaya çıktı galiba değil mi?

Celal Doğan- Aslında sezilebiliyor. Ama, mani olmak belki mümkün değil. Tabii bir şey daha söylemek gerekir. 1968'in koşullarıyla, 1970'in koşullarıyla, 1990 yılında onları değerlendirmek epey farklı.

Hulki Cevizoğlu- Mutlaka. Siz 29 Nisan 1969'u, Zafer Anıtı'nın önünü hatırlıyor musunuz?

Celal Doğan- 29 Nisan...

Hulki Cevizoğlu- 29 Nisan 1969 Ankara Zafer Anıtı'nın önündeydiniz siz.

Celal Doğan- Mümkündür. Tandoğan'da bir konuşma için gelmişim.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Orada ilk konuşmayı siz yapmıştınız. O konuşmada neler söylediğinizi hatırlıyor musunuz?

Celal Doğan- Tam hatırlamıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Konuşma metniniz elimde yok. Ama siz o sırada bendeki kaynaklara göre Dev-Genç üyesi olarak Zafer Anıtı önünde bir konuşma yapıyorsunuz. Üniversite platformlarından çıkan gençler orada birikiyor. Daha sonra ODTÜ Öğrenci Birliği Başkanı sizden sonra konuşuyor. O sırada aranızda önemli bir insan var; daha ilerleyen dakikalarda bizim telefon konuşumumuz olacak, **Atila Sarp** ve **İlhan Selçuk** vardı.

Celal Doğan- Doğrudur.

Hulki Cevizoğlu -Ama siz konuşurken **"Ordu-gençlik el ele, milli cephede"** sloganları atıyordu gençler. Hatırlayamadınız galiba aradan yıllar geçti.

Celal Doğan- Ben konuşmayı da, konuştuğumu hatırlıyorum da içerik olarak hatırlayamıyorum. Doğru 1970-1997.

O günkü koşulları yüz defa da olsa söylüyorum. Yine aynı konuşmayı yaparım.

CELAL DOĞAN: "DENİZ GEZMİŞ EVİMDE YAKALANDI"

Hulki Cevizoğlu- Evet. Çok tarihi bir konuşma değildi demek ki. O günü ilgilendiren çok tarihi bir konuşma olsaydı unutmazdınız gibi geliyor bana. Ya da çok konuşma arasında kaynadı gitti.

Siz Deniz Gezmiş'i de yakından tanıyorsunuz. İsterseniz biraz da o dönemleri anlatın bize.

Celal Doğan- Sayın **Gezmiş ile biz iki defa beraber tevkif olduk.** Ben Sayın Gezmiş İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde benden alt sınıflarda bulunurdu kendisi. Arif Akbaşgil'in ölüm günü tanışmıştık ve bilahare 1968-1969 öğrenci eylemlerinde birlikte olmuştuk.

1969'un yılbaşı rektörlük işgali söz konusu olmuştu, **Milli İşgal** tabir edilen bir olaydır. Bu eylemin sanıkları olarak yakalanmıştık, **53 gün yatmıştık.** Bilahare İstanbul Üniversitesi'nde bir başka olay olmuştu. Yine bizi sanık saymışlardı o zaman. Çünkü yaşadığımız başka önemli olay vardı. İstanbul Valisi Vefa Poyraz'dı o zaman. Muzaffer Bey, emniyet müdürü idi. Üniversite, işgal edilmişti. Biz 7 saat Deniz Gezmiş, Bozkurt Nuhoğlu ve 7 profesör işgalin kaldırılması için çaba sarf ediyorduk. Vefa Poyraz, Emniyet Müdürü'nü çağırdı ve "sanıklar kimdir?" dedi. Dedi ki; "Celal Doğan, Deniz Gezmiş, Bozkurt Nuhoğlu"dur, bunları söylemeye gerek yok" dedi. "İşte bunlar karşınızda oturuyor" dedi. O dönemde de sanıklar peşin ve daha sonra

önyargıyla tespit ediliyordu. O dönemde yine birlikte yargılanmış sonra da beraat etmiştik olaydan.

Bir gün babamın ve benim evde olamadığım bir dönemde Deniz, 'Nasılsa Celal Doğan'ı aldılar beni almazlar' diye, benim evimde yakalanmıştı.

Hulki Cevizoğlu-
Sizin evinizde yakalandı!..

Celal Doğan- Evet.

Hulki Cevizoğlu-
Siz neredeydiniz o sırada?

Celal Doğan- Ben o zaman cezaevindeydim.

Hulki Cevizoğlu-
Anlayamadım.

Celal Doğan-
Sultan Ahmet Cezaevi'nde idim.

Hulki Cevizoğlu-
Siz cezaevindeydiniz ama, sizin evinizde Deniz Gezmiş mi saklanıyordu?

Celal Doğan- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Peki, Deniz Gezmiş herhalde tesadüfen sizin evinizde saklanmıyordu?

Celal Doğan- Benim çok iyi arkadaşım idi. Birlikte kalıyorduk. Çok zaman uğrardı.

Hulki Cevizoğlu- Deniz Gezmiş'in o sırada sizin evinizde saklanması konusunda kararı siz mi vermiştiniz, yoksa siz cezaevinde olduğunuz için başka şekilde mi karar verildi?

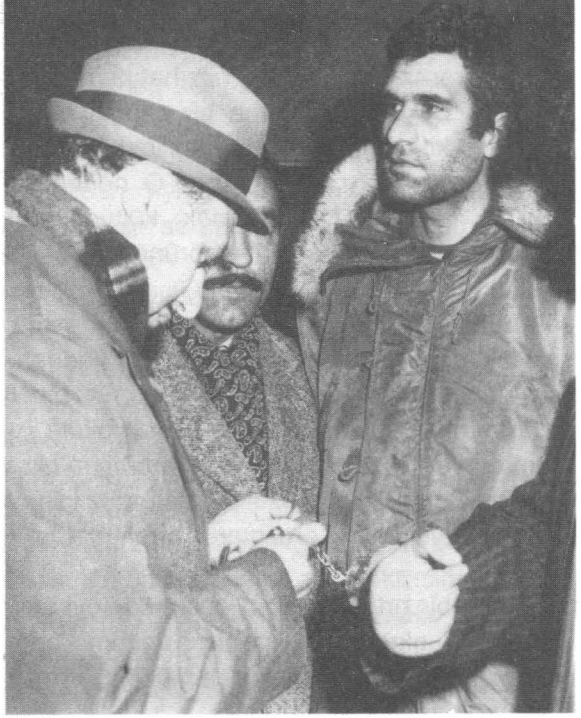
Celal Doğan- Bana da sorsaydı kalırdı kendisi de gelirken çok rahat gelebilirdi, hiç mahsuru yoktu yani.

Hulki Cevizoğlu- Anladım ama, nasıl oldu olay?

Celal Doğan- Ben yoktum evde. Cezaevinde olduğum için, bizim evde kal diye ısrar edecek şansım yoktu yani.

Hulki Cevizoğlu- Sizin için de sürpriz oldu galiba?

Celal Doğan- Evet.

DEV-GENÇ'Lİ DEV GİBİ Mİ?

Hulki Cevizoğlu- Peki o tarihte Dev-Genç üyesi olarak gittiğiniz bazı toplantılarda, mesela Gaziantep'in köylerinde "Selamünaleyküm" diyordunuz, köylülerle kaynaşmaya çalışıyordunuz. O tarihte halktaki, halkın nazarındaki Dev-Genç tipi neydi? Biraz sizin tipinizle bağdaştırarak örnek vererseniz; hatırlıyorsanız tabii...

Celal Doğan- Siz bana bir espriyi hatırlatmak istiyorsunuz. Şimdi ben köy kökenliyim. Gaziantep'in köylerinden birinde doğdum. Hâlâ ailemin çoğu da orada oturur. O nedenle yetişme tarzımız neyse o şekilde köylüye hitap etmek kültürü içerisinde büyüdüm. Yoksa köylüleşme, köylüye şirin görünme gibi bir anlayışım söz konusu değildi.

Hulki Cevizoğlu- Affedersiniz, devam edeceksiniz ama bazı kaynaklarda o dönemin gençlik liderleri şunu söylüyorlar: "Biz üniversitede okurken Cumhuriyet Gazetesi okurduk ama, babamız Tercüman Gazetesi okurdu. Biz okula yeni başladığımız zaman Cumhuriyet Gazetesi'nin içine Tercüman'ı koyarak okurduk. Sonra para vererek Cumhuriyet Gazetesi aldığımız için, ya bakalım bu gazetede ne yazıyor diye diye Tercüman'ı bıraktık Cumhuriyet'e döndük" diyenler var.

Böyle bir ortamda sizin selamünaleyküm demeniz; -çünkü o tarihte Tercüman okuyan bir gencin devrimcilerin arasında barınması pek mümkün değildi- ama selamünaleyküm diyen bir Dev-Genç'linin barınması nasıl oluyordu?

Celal Doğan- Şimdi bu belgelerin, dokümanların çoğu, spekülasyonlar. Bizim çok yakın arkadaşımız selamünaleyküm, merhabayı doğal olarak kullanırdı. Çünkü bizim kullandığımız dil budur. Yani Anadolu'daki dil budur.

Hulki Cevizoğlu- Devrim'in selamı yerine, Arapça selam veriyordunuz!

Celal Doğan- Tabii onu da kullanıyorduk. Şimdi köylerimizde, doğduğumuz yerde yine insanlar, bir odaya girince selamünaleyküm derler. Daha değişik yerlerde hayırlı günler falan denir. Bu değişik bir anlayış.

Belediyeye giren insanların yapısına da bakıyorsunuz, biraz daha muhafazakar ise selamünaleyküm diyor, daha modern iyi günler diyor veya hayırlı günler diyor. Bu nedenle bizim insanımızın doğal olarak kullandığı bir tercihin bir başkasına şirin görünmek gibi bir

anlayış söz konusu değildi. Bizim doğal yapımızda olan bir şeydi bu. Gaziantep'in köylerinde **fıstık mitingi** yaptık biz. Rahmetli Yusuf Aslan da o zaman gelmişti. Atila Sarp da gelmişti. Gaziantep'in 143 parça köyünü yaya dolaştık o zaman. Devletin bütün marifetine rağmen Gaziantep'te 15-20 bin kişilik miting yapıldı, fıstık mitingiydi bu.

Hulki Cevizoğlu- Tarihini hatırlıyor musunuz?

Celal Doğan- 1970 olması gerekir.

Hulki Cevizoğlu- Evet, 5 Ağustos 1970. Ne yaptınız o mitingden sonra?

Celal Doğan- Üreticinin taleplerini dile getiriyorduk ve daha çok fıstık taban fiyatları, ürün taban fiyatlarının üzerinde duruyorduk herhalde. Asıl amaç oydu, üreticinin sorunlarına yönelmiş bir gençlik durumuna gelmiştik o zaman.

Hulki Cevizoğlu- Köye gittiniz, köylüleri bir odada topladınız ve "Biz Dev-Genç'iz" dediniz. Konuşmaya başladınız ama, köylüler sizden önceki gelen Dev-Genç'lilere ne dediler? Hatırlıyor musunuz?

Celal Doğan- Ben ona dikkat etmedim ama siz başka bir anımı anlattırmak istiyorsunuz galiba.

Hulki Cevizoğlu- Peki onu anlatın.

Celal Doğan- Kuzuyatağı köyüne gitmiştik biz. Gece saat 3'te kapı çalındı. O zaman tabii elektrik de yok. Lamba ışığında uyuyorsunuz. O saatte gelenin jandarma olması düşünüyor yani. Demokrasinin olduğu bir ülkede sütçü olarak beklemiyoruz biz. Büyük bir ihtimalle jandarma olduğunu düşündük. Fakat kapıyı çalan Çoban Ali çıktı. Evin sahibi "Ne istiyorsun abi" dedi, "Ben Dev-Genç'i göreceğim" dedi. Dedi ki "Uyuyorlar." Bunun üzerine "İlle de göreceğim, davaları dağda bıraktım geldim görmek zorundayım" dedi. Ali'yi aldılar içeriye, lambayı kaldırdılar. Ali yukarı baktı "Hakikaten Dev-Genç" dedi. Yani küçük bir adam olsaydı Dev-Genç, Ali'nin gözünde yok olacaktı.

Hulki Cevizoğlu- Benim anlatacağım olay da buna benzer ama, başka bir yerde geçen olaydı. Siz o sırada köydeki kapılardan, biraz cüsse olarak yapılı olduğunuz ve eğilerek girdiğiniz için size "Hakiki Dev-Genç'li geldi" diyorlarmış değil mi?

Celal Doğan- Köylerde çoğunun kapısı küçüktür biliyorsunuz.

Hulki Cevizoğlu- O dönemle ilgili ekleyecekleriniz varsa alalım, yoksa devam edelim...

GENÇLER BUBİ TUZAĞINA BASTIRILDILAR!..

Celal Doğan- Evet bu işin magazin tarafı oldu. Şunu eklemek istiyorum ben.

1968 gençliği ülke sorunlarına eğilmeyi görev bilmişti. Hem kendi sorunları, hem de ülke sorunları ile iç içe girmişti. Siyasallaşması konusu tartışılabilir tarih içerisinde. Hatta gençliğin işlevi meselesi bir defa bugünün koşullarında tekrar tartışılmalı. Bize biçmiş olduğu, bir anlayıştaki fonksiyonun tartışılması gerekir.

O günden bu yana geldiğimiz de, şu anda değerlendirmeyi şöyle yapmak lazım: **Gençliğin ülke sorunlarını bilmesi doğaldır. Bilgi sahibi olması doğaldır. Ama ülke sorunların çözmeye talip olması fonksiyonel olarak yanlıştır ve doğru değildir.** Bu yapılamazdı.

Bir başka önemli konu: Hoşgörü egemen olmalıdır. *1968-69'larda gerek sağ ve gerek sol öğrencilerde demokrasi pek iyi eylem değildi.* Kendi zihniyetinden olmayanlara çok iyi gözle bakılmazdı. Bunun demokrasinin bir sonucu olarak ortaya çıkmadığı, zaruri olarak ortaya çıktığını görüyoruz.

Onun için ben bugünkü gençlerimize hoşgörünün egemen olmasını, birbirlerini anlamalarını, birbirlerini kabullenmelerini; düşünceler farklı olsa bile birlikte yaşamak zorunda olduklarını bilmelerini öneriyorum ve şiddetin de hiç bir şey getirmediğini hep birlikte görüyoruz.

Hulki Cevizoğlu- O dönemlerle ilgili, *"Demokrasinin özünde istekler vardır ama, gençler bilmeden bir bubi tuzağına doğru sürüklendiler. Hatta bubi tuzağına bastırıldılar"* diyorsunuz galiba?

Celal Doğan- Biraz doğru tarafı var. 1970 yıllarına doğru ben rahmetlik Deniz ile de Cihan'la da konuşmuştum. Biz şu kaniya varmıştık: **"Türkiye'de halktan ayrı bir şey yapılmaz."**

Hulki Cevizoğlu- Halka rağmen bir şey yapılmaz.

Celal Doğan- Yapılmaz ve bu doğru değildir. Ama ne yazık ki 12 Mart'tan önceki birtakım eğilimler, düşünceler, düşünce sahipleri gördüğümüz kadarı ile bu eylemlerin devam etmesini istediler. Bu devam edilmesinin altındaki gerçek Türkiye'yi bir başka militarist anlayışa kaydırmak da olabilirdi. Bu sonuçta başarısız oldu.

Hulki Cevizoğlu- "Halka rağmen bir şey yapılmaz, onu gördük" diyorsunuz ama, **68 Kuşağı'nın en büyük yanlışlarından birisi** -pek çok insanın kabul ettiği gibi- eylemlerden koparak kendilerini silaha başvurur halde bulmaları ve silaha başvurdukça da **banka soygunları**

ve **karşılıklı çatışmalar** içine girdikleri zamanda kendilerini birden bire en büyük dayanakları olacak olan **halktan uzaklaşmış bulmaları** galiba değil mi?

Celal Doğan- Tespitiniz doğru.

Hulki Cevizoğlu- Bu tespit bana ait değildi zaten.

Haşmet Atahan- Ben genelde de bir şey söylemek istiyorum. Genel söylediklerimden bir yanlış anlama olabileceği şeyi ile müdahale etmek istedim. İzninizle, öğrenci hareketleri çerçevesini aşarak, deminde konuşmuştuk sen müdahale ettin. İşçi sınıfı ile belirli bağlantı buldun, köyde bizzat sen kendi yörende çok yoğun aktif mücadelelerin oldu, oradaki bazı anılarını anlattın. Ama, bence köylülerin gençlikten asıl beklentileri, gençlerle kaynaşmaları, gençlerin belli ölçüde önderlik etmeleri konusunu biraz işlersen sanıyorum iyi olur. Bence yanlış olan gençlerin bu tür hareketlere girmesi değil, -ki senin de bunu söylediğini zannetmiyorum- olaya bir siyasi parti misyonuna dönülecek şekilde daha sonraki tırmanışlarıdır. İkisi birbirinden...

Celal Doğan- Evet. Aydınlatmak başka bir şey, çözmeye talip olmak başka bir şey. Benim altını çizmek istediğim konu şuydu: *Gençlik ülke sorunlarını bilecek, insanı ile, işçisi ile, köylüsü ile bağ kuracak, belki onlara öncü görevi yapacak ama çözmeye talip olmayacak. Yani partileşmeyecek, yanlışlık orada. 0*

Hulki Cevizoğlu- Ama o tarihte talep eder konumdan, çözümleyici konuma sokmuşlardı.

Celal Doğan- Böyle bir eğilime doğru gidiyordu...

Hulki Cevizoğlu- Ama hata da orada başladı galiba.

Celal Doğan- Bence hatadır.

Hulki Cevizoğlu- Peki efendim çok teşekkür ediyorum size. İyi geceler, sağ olun.

Celal Doğan- Ben teşekkür ederim, iyi yayınlar dilerim efendim, sağ olun.

Hulki Cevizoğlu- Diğer hattımızda da Hasan Yalçın var. İyi geceler Sayın Yalçın.

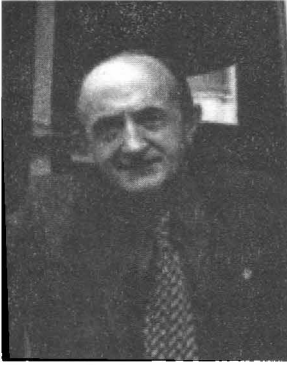
(Telefon Konuşması)

HASAN YALÇIN (Fikir Kulüpleri Federasyonu Yönt. Kur. Üyesi, İTÜ Öğrenci Birliği Bşk)- İyi akşamlar, Sayın başkana da selamlar, saygılar sunuyorum.

Haşmet Atahan- Teşekkür ederim, iyi akşamlar Hasan.

Hulki Cevizoğlu- Evet, 68 Kuşağı ile ilgili sizlerin temel görüşlerinizi alalım, sonra sizin yaptıklarınıza gelelim...

Hasan Yalçın- Sesinizi tam duyamıyorum.

Hasan Yalçın

Hulki Cevizoğlu- 68 Kuşağı'nın tanımlamasıyla, varsa hataları nedir, onları sizden rica ediyorum. Sonra da o dönemde sizden yaptıklarınızın değerlendirmesini rica ediyorum.

Hasan Yalçın- Şimdi Hulki Bey, öncelikle çünkü 1 Mayıs ile ilgili bir düzeltme yapmak ihtiyacımdayım, onu söylemeliyim. Çünkü 1 Mayıs'ta Mustafa Kemal'in resmi de taşındı, Mustafa Kemal'in sözleri de taşındı.

Hulki Cevizoğlu- Hangi grup taşıdı? Onu...

Hasan Yalçın- İşçi Partisi'nin kortejinde hem Mustafa Kemal'in resmi vardı, hem de "Cumhuriyet Devrimi kanunları uygulansın" pankartları vardı.

Hulki Cevizoğlu- Belli bir grubun varmış demek ki.

HASAN YALÇIN: "ATATÜRK VE BAYRAĞA SALDIRANLAR 68'İN DEVAMI DA DEĞİL, ADAM DA DEĞİL"

Hasan Yalçın- Evet. Bu Türkiye çapında yürütülen bir kampanyadır aslında. 1996 Kasım'ından bu yana yürüyen bir kampanyadır. İşçi Partisi, bu pankartları ve Atatürk resimlerini taşımıştır. Hatta bazı gruplar, bu nedenle İşçi Partisi kortejine müdahale etmek istemişlerdir ve bazı olaylara yol açmışlardır.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Ama orada şöyle bir durum ortaya çıkmıyor mu? Sayın Haşmet Atahan'ın söylediği gibi, 68 Kuşağı Atatürk'ten, Mustafa Kemal'den yola çıktı. "*Mustafa Kemal'in bağımsızlık, ulusal bağımsızlık görüşlerinden etkilendi*" dedi. Ama bugün geline nokta, burada belli bir grubun görüşünü eleştirmek değil ama, genel olarak geline noktaya temas etmek önemli;..

Hasan Yalçın- Bugün 68 Kuşağı'nı Hulki Bey, şeyden ayırmak lazım. 68 Kuşağı'nı bugünkü Atatürk resmine, kürsüye, bayrağına saldıran grupların çizgisinden ayırmak lazım. 68 Kuşağı ile ilgili söyleyeceğim, 68 hareketi ile ilgili bir değerlendirme yapacağım. Ancak, şunu tespit ediyorum şimdi. *68 Kuşağı'nın ruhunu taşıyanlar bugün meydanlarda Atatürk resmini de, Cumhuriyet devrimlerinin,*

kanunlarının uygulanmasını isteyen pankartlarını taşımışlardır ve her türlü saldırıyı göğüsleyerek bunu yapmışlardır.

Özetle şunu söylüyorum. **Bugün Atatürk'e, Türkiye Bayrağı'na saldıran insan, grup veya çizgi, 68'in devamı olamaz. Hatta adam bile olamaz.**

Bunu net olarak, altını çizerek söylüyorum. 68 özetle bağımsızlık demektir. Bugün bağımsızlık devasında sarı çizmeli hiç kimsenin 68'in devamıym demeye hakkı yoktur.

Salında bugün bu tür saldırılara girişenler, 68 davasından kopmuşlardır. 68 ile alakaları yoktur.

Haşmet Atahan- Öyle bir iddiaları da yok zaten.

KURTULUŞ SAVAŞI VE KEMALİZM'İ SUÇLUYORLAR!..

Hasan Yalçın- Öyle bir iddiaları da yok. 68'i zaten ret ediyorlar. Hatta 68'in en önemli gençlik liderlerinden **Deniz Gezmiş'i de beğenmiyorlar, onu da Kemalist diye suçluyorlar, Kemalizm'i de suçluyorlar.** Türkiye tarihinin en büyük devrimi olan Cumhuriyet devrimini suçluyorlar. **Kurtuluş Savaşı'mızı suçluyorlar.** **"Kurtulamayış Savaşı"** diye onu eleştiriyorlar. Bunların 68 ile hiç bir alakası yoktur.

68'leri dünkü 1 Mayıs'ta Atatürk resmini taşıyan, Cumhuriyet devrimi kararlarının uygulanmasını isteyen pankartlar taşıyanlar temsil etmişler, 68 odur.

Bugün Türkiye insanın çok büyük bir kısmını temsil etmektedir bu talepler. Türkiye insanı bugün Türkiye bayrağına saldırılmasını tasvip etmez. Atatürk'e saldırmasını tasvip etmez.

Dolayısıyla bu saldırıyı yapanlar, Türkiye halkından kopmuş, marjinal küçük gruplardır ve bunlar içlerine sızdırılmış olan provokatörlerin yönlendirmesi ile hareket etmektedirler. Bunu net olarak tespit edilmesi çok önemlidir.

Şimdi ben 68 ile ilgili değerlendirmeme geçiyorum, izin verirsiniz.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Hasan Yalçın- 68, başlıklar halinde şudur: 68 Türkiyeli'dir. Yani dünyanın şurasından, burasından, Che Guevera'dan, Mariigella'dan etkilenmiş, veya Fransa'daki gençlik hareketinden etkilenmiş bir hareket değildir. Özbeöz Türkiyeli'dir. Türkiye toprağından fıskırmıştır.

27 Mayıs olmuştur. Daha sonra 1964-65'lerde milli petrol, milli maden mücadelesi vardır. Daha sonra öğrenci hareketi Amerika'yı karşısına almıştır, haklı olarak. NATO'ya karşı çıkmıştır. Türkiye'ye gelen Amerikan 6. Filosu'na karşı çıkmıştır. **"Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi, tam bağımsız, gerçekten demokratik Türkiye"** sloganları yükseltmiştir. Bu tamamen Türkiye'nin toprağından fıskıran bir harekettir. Tabii bunun altını net olarak çizmek lazım.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçın, peki, Paris'te başlayan öğrenci hareketleri sırasında **Fransız öğrenciler de "Amerika'ya hayır" sloganları atıyorlar mıydı?**

Hasan Yalçın- 68'de tabii. Almanya'da da, Fransa'da da öğrenci hareketleri yükselmişti. Dünya çapında devrimci bir tarzda yükseliyordu. Her ülke kendi koşullarından hareketle devrimci gençlik hareketine sahne oluyordu.

Hulki Cevizoğlu- Sloganları neydi onların?

Hasan Yalçın- Onları "demokratik üniversite." Dünya bir bütündür ve tabii ki, gençlik hareketi birbirinden deneyiminden yararlandı.

Ama bizim gençlik hareketimiz, 1968 hareketi, Türkiye'nin kendine öz davalarından hareket etti. Demokratik üniversite talebi görüşüldü. Türkiye'nin üniversitesi demokratik değildi. Siz söylediniz bugün YÖK var. Gençliğimiz çok daha ağır koşullar altındadır. Ama ağır koşullar altında oluşu 68'in talebinin ne kadar önemli olduğunu da gösteriyor. Demokratik üniversite talebi şimdi çok daha geçerlidir. Dolayısıyla 68'in talebi bugün yaşamaktadır.

Bu bizim özbeöz Türkiyeli talebimizdir. **Türkiye, Amerika'ya bağımlıydı, bugün çok daha bağımlıdır.** Türkiye'nin Başbakan Yardımcısı (Tansu Çiller'i kastediyor) Amerikan vatandaşı ve Amerikan memurudur. Bu noktaya gelmiştir Türkiye. Ama 68'in kaldırdığı bayrak, işte o kadar önemlidir. Yani o günden gençliğimiz isyanı dillendirmiş ve bu bayrağı yükseltmiştir.

68'in Türkiyeli'dir. İkincisi, 68 bağımsızlıkçılıktır. Mustafa Kemal temasıyla, bağımsızlık teması, bu 68'in grubunun özünde vardır.

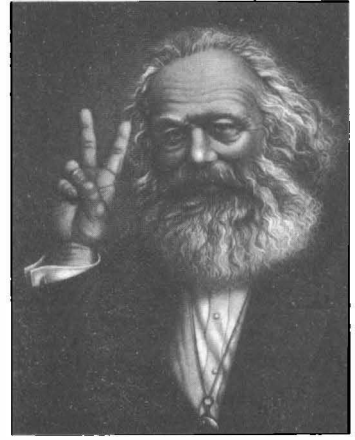
68'in en önemli devrimci gençlik liderlerinden biri olan **Deniz Gezmiş, en önemli eylemini Samsun'dan, Ankara'ya Türkiye bayrağını taşıyarak yaptı ve gideceği yer, Anıtkabir'di.** Rejimi Anıtkabir'e şikayet etmek için Deniz Gezmiş Samsun'dan yola çıkıp yürüyüp geldi buraya.

Şimdi 68'in bu devamı...

DENİZ GEZMİŞ'İN SON SÖZÜ: MARKSİZM Mİ, ATATÜRK MÜ?

Hulki Cevizoğlu- Peki Sayın Yalçın, önemli bir tarihe işaret ettiniz, doğrudur. Deniz Gezmiş, o sizin sözünü ettiğiniz yürüyüşü 30 Ekim 1968'de yaptı. Mustafa Kemal ile yola çıktı ama, Marksizm ve Leninizm'e kalmadı mı? Mustafa Kemal ile yola çıkarak, Mustafa Kemal'le mi devam etti, Marksizm'e ve Leninizm'e mi ulaştı?

Hasan Yalçın- Şimdi şunu söylüyor; bir kere şu tespit edelim. 68 dediğiniz olayı 1970'li yıldan ayırmak lazım. 1970

başka bir olay, onu söyleyeceğim. Ayrıca sizin sürekli olarak program içerisinde konuyu getirmek istediğiniz bir nokta vardı, ona değineyim önce.

Hulki Cevizoğlu- Bir yere getirilmeye çalışan sistem nedir? Şuradan çıkarak onu ısrarla soruyorum. **Deniz Gezmiş idama giderken attığı slogan** -yanlışsam beni düzeltin- "**Yaşasın Marksizm'in, Leninizm'in, yüce ideolojisi**" diyordu.

Yani son noktada -burada bir yanlış varsa lütfen düzeltiniz- bu sloganla bitiyor. Ama ilk hareketi Deniz Gezmiş'in 30 Ekim 1968'de adı da belli, "**Emperyalizme Karşı Tam Bağımsız Mustafa Kemal Yürüyüşü**".

Yani o zaman 'Mustafa Kemal Yürüyüşü' diye başlıyordu 1968'de. Ama işte 71-72'de Marksizm'in, Leninizm'in yüce ideolojisine dönüşüyor. Onun için...

Hasan Yalçın- Ben sizin sözünüzü anladım. Yani **Deniz Gezmiş ile ben öldüğü saate kadar birlikte hapisteydim.** Savunması da vardır, yayınlanmıştır.

Deniz Gezmiş; öldüğü ana kadar bağımsızlıkçıdır ve idam sehpasında da 'Kahrolsun Amerikan emperyalizmi, bağımsız Türkiye' demiştir. Ama, tabii ki, deniz bilimsel sosyalisttir. Ayrıca şunu da söyleyeyim; biliyorsunuz ki, Deniz bilimsel sosyalist olduğu için bu kadar bağımsızlıkçıdır.

Bugün Türkiye'de bilimsel sosyalistlerden daha bağımsızlıkçı birisi var mı? Türkiye'nin Doğru Yol Partisi mi daha bağımsızlıkçı? Refah Partisi mi daha bağımsızlıkçı? Bunların hepsi Türkiye'nin ekonomisini IMF'ye teslim etmediler mi? Dünya Bankası'na teslim etmediler mi? Türkiye'nin bilimsel sosyalistleri dün de, bugün de Türkiye'nin bağımsızlığına, Türkiye'nin Milli Kurtuluş Savaşı'na, Türkiye'nin Mustafa Kemal'ine sahip çıka gelmişlerdir.

Deniz Gezmiş'in sosyalist olduğunu kim nerede biliyor? **Deniz Gezmiş, sosyalistin hasıydı.** Sosyalistin hası olduğu için de bağımsızlığa sahip çıktı. Bu sebeple sahip çıkabildi. Mustafa Kemal'in bayrağını Samsun'dan Ankara'ya taşımasının sebebi, onun sosyalist olmasıdır.

Yoksa, mesela o zamanın Hür Düşünce Derneği'nin Başkanı taşımış mı Ankara'ya Samsun'dan bayrağı? Böyle bir şey yok. Ama aslında fikir demek, 68 demek, Türkiye'nin bağımsızlığını savunması demektir. Bunun özünde de sosyalistler vardır. Deniz Gezmiş de bir sosyalisttir.

Hulki Cevizoğlu- Ben size şöyle bir soru sorarsam yanlış sormuş olur muyum?

Hasan Yalçın- Hayır.

M.KEMAL SOSYALİST MİYDİ?

Hulki Cevizoğlu- Mustafa Kemal, sosyalist miydi?

Hasan Yalçın- Mustafa Kemal'in sosyalist olmasına gerek yok. Mustafa Kemal'in sosyalist olduğunu da kimse söylemedi. Ama sosyalistler, kendi tarihlerindeki devrimci, ilerici, bağımsızlıkçı, halkçı bütün değerlere sahip çıkarlar, sahip çıkmışlardır onların sosyalist olmalarının gereği de bu.

Bugün Türkiye'de bakın Mustafa Kemal'e tüm gençler sahip çıkıyor. Türkiye'nin sosyalistleri bu tarih içerisinde, 70 yıllık tarih içerisinde daima bağımsızlığa ve Kurtuluş Savaşı'na sahip çıkmışlardır. Ama sosyalistin dışında herkes; bugün Cumhuriyet devrimi kanunlarının uygulanmasını isteyen bazı kesimler dahil, **Mustafa Kemal'in laiklik ilkesinin ayaklar altına alınmasına** yol açan tedbirlere omuz vermişlerdir. 1971, 12 Mart darbesi, 1980 12 Eylül darbesi, işte bunlardır.

Hulki Cevizoğlu- Peki kusura bakmazsanız...

Hasan Yalçın- O zaman Mustafa Kemal'e sahip çıkarak şeriata sahip çıkmışlardır. Mustafa Kemal'in ayrıca sosyalist olmasına gerek yok. Onun yaptıkları yeterlidir, onun büyük bir insan olması için.

Hulki Cevizoğlu- Elbette ama Sayın Atahan da söyledi; Mustafa Kemal'i büyük bir yere oturtup, büyük bir değer olarak kabul etmek tamam. Onu yaptı. Ama daha sonra başka noktalara ulaştı.

Hasan Yalçın- Ben size şunu söyleyeceğim Hulki Bey;

Hulki Cevizoğlu- Kusura bakmazsanız ben size şu soruyu sorayım. Laiklikten söz ettiniz. Mesela **Marx, Lenin, Mao laiklikle ilgili ne söylemiştir? Kendi ülkelerinde bir laiklik var mıydı?** Şimdi Türkiye'de bu tartışılıyor. Ama 68 Kuşağı'nın belli bir tarihten sonra geldiği nokta, bu saydığım isimlerin ideolojisi idi. Bu soru felsefi olarak yanlış değilse cevabınızı rica ediyorum.

Hasan Yalçın- Şimdi cevap veriyorum ona. Bakınız meseleyi Marks'la Atatürk'ün karşılaştırılması veya Mao ile Atatürk'ün karşılaştırılması gündemine çekmemek lazım.

Hulki Cevizoğlu- Yine de cevap verin.

Hasan Yalçın- Tabii vereceğiz. Cevap vermek için bu başlığı yapıyorum. Hiçbir soruyu cevapsız bırakmak için bir dolambaçlı laf söylemem. Yalnız şunu söyleyeyim bunlar büyük devrimcilerdi. Bunlar sadece Lenin, sadece Rusya'nın devrimcisi değildir. **Bakın Lenin, Mustafa Kemal'in silah arkadaşıdır!..** Lenin'in yaptığı devrimle,

Mustafa Kemal'in yaptığı devrim; birlikte, omuz omuza, dayanışma halinde emperyalizme karşı durmuşlardır.

Hulki Cevizoğlu- Nerde silah arkadaşı oldular?

Hasan Yalçın- Ve, bakın bir şey söyleyeyim, geçen gün biz Aydınlik'ta yayınladık bunu. Mustafa Kemal Meclis'te Lenin'in ölümü üzerine çekilecek başsağlığı mesajı konusunda bir konuşma yapar. O konuşmayı herkesin okumasını dilerim. O kadar vecizdir, o kadar güzeldir ve o kadar bir saygıyı ifade eder.

Özellikle o zor şartlarda Sovyet Devrimi'yle, Mustafa Kemal'in Kurtuluş Devrimi, Cumhuriyet, omuz omuza vermişlerdir. Bu olmasaydı başarı kazanamazlardı zaten.

Hulki Cevizoğlu- Anladım ama, benim sizin sözlerinden anlayamadığım bir nokta var. Atatürk ile Lenin silah arkadaşıydı dediniz. Silah arkadaşlığı kavramından, siz bizim anladığımızdan başka bir şey mi anlıyorsunuz?

Hasan Yalçın- Silah arkadaşı şu: Aynı fikirde emperyalizme karşı, aynı dönemde birbirlerine yardım ederek savaşmışlardır.

Şimdi laiklik meselesine gelince; laiklik meselesi de şudur: sosyalist ülkelerde bugün Azeriler'le konuşuyoruz, Gürcüler'le konuşuyoruz, Sovyetler Birliği dağıldı. Oradan gelen bir çok insanla görüşme imkanımız oluyor. Sovyetler Birliği'nin Sosyalizm'in şartlarında ne gibi dinsel baskıya maruz kalmıştır insanlar. Tabii ki, Sovyetler Birliği; hem sosyalist, hem laik bir ülkeydi. Bugün Çin sosyalist bir ülke, laiktir.

Ama tartışmayı 68 ruhundan oralara taşımayalım isterseniz.

Hulki Cevizoğlu- Anladım, peki son soruya cevap verin, orayı kapatalım.

Hasan Yalçın- Evet. Yani buralarda Sosyalizm'in veremeyeceği bir şey veya yüzünü önüne eğdiği bir durum yoktur.

Hulki Cevizoğlu- Peki şunu sorayım. O bölümü kapatalım.

Hasan Yalçın- Efendim?

Hulki Cevizoğlu- Bir soru daha sorayım, o bölümü kapatalım, biz 68'e dönelim.

Hasan Yalçın- Evet. 68'e dönelim bence...

FETHULLAH GÜLEN'İN ŞERİATI

Hulki Cevizoğlu- Sovyetler Birliği laik bir ülkeydi diyorsunuz. Sovyetler Birliği'nde din var mıydı? Hangi din vardı, var ise?

Hasan Yalçın- *Sovyetler Birliği Devleti, laik bir devlet olduğu için herhangi bir dine sahip değildi.*

Hulki Cevizoğlu- Halk hangi dine gidiyordu? Kilise mi vardı, cami mi vardı?

Hasan Yalçın- Halk istediği dine inanabiliyordu. Ben size şunu söyleyeyim. Sovyetler Birliği'nde de, Çin'de de, Küba'da da, Kore'de de insanlar istedikleri ibadeti yapabilirler. Türkiye'nin sosyalistleri de iktidara geldikleri zaman, halkın inanç ve ibadet özgürlüğünün ucuna dokunmayacaklardır. Kendisine dokunmayacaklardır. İsteyen istediği kitabı okuyacaktır, istediği şeye de ibadet edecektir.

Hulki Cevizoğlu- Örneğin cami var mıydı Sovyetler Birliği'nde?

Hasan Yalçın- Sovyetler'de cami vardır. Hiçbir cami yıkılmamıştır.

Hulki Cevizoğlu- Ama, diyorsunuz ki, "Bu devletler Türk Cumhuriyetleri'ni kurduktan sonra temaslarımız var biliyoruz". O insanlar temaslarınız sırasında demiş olmalı ki, 'Biz İslâmiyet'i Sovyetler Birliği'nin egemenliği altında yaşayamıyorduk, yeterince ibadetimizi yapamıyorduk' diyor olmaları...

Hasan Yalçın- Efendim, şöyle bir durum var şimdi. Bakın bunlar Hulki Bey, aslında bunlar tartışılması gereken konular. Fakat programımızın çerçevesini aşar. Bakın Türkiye bir Fethullah Gülen ortaya çıkardı ve bu Fethullah Gülen arkasına Amerika'yı alarak o Türk Cumhuriyetler'e sünni İslâm'ı, şeriatı ihraç ettiler.

Hulki Cevizoğlu- Fethullah Gülen gelirse sizi de çağırırız karşılıklı tartışırsınız ama, cevap...

Hasan Yalçın- Peki ona girmiyorum, ona girmiyorum. Fakat şunu söyleyeyim; Azerbaycan'da olsun veya Türk Cumhuriyetleri'nin diğerlerinde olsun, insanlar Sovyetler Birliği rejimi altında istedikleri ibadeti yapmışlardır ve Fethullah Gülen'in şeriatına ihtiyaç duymamışlardır. Şimdi pompalanmaktadır bu ve arkasında Dolar vardır bunun. Bunları bu şekilde İslâm'ı yaşayamamışlar da şimdi yaşıyorlar gibi göstermek aslında Türkiye'nin de menfaatine değil. Türkiye'nin oralarda şeriatla tanınacak bir şeyi yok. Türkiye, oradaki insanlara saygı gösterecektir, oradaki devletlere saygı gösterecektir ve ortak ekonomik çıkarlar temelinde onlarla birleşmeye çalışacaktır. Başka çaresi yok.

“MİLLİ CEPHE POLİTİKASI” NEDİR?

Hulki Cevizoğlu- 68 Kuşağı'na isterseniz tekrar giriş yapalım. Siz o tarihlerde milli cephe politikaları uyguluyorsunuz. Nedir milli cephe politikası? O kuşak, o tarihlerde ne istiyordunuz?

Hasan Yalçın- Şimdi 68 Kuşağı, bağımsızlık davasına sarıldı, demiştik. Çünkü bu aynı zamanda Türkiye'nin bağımsızlığında çıkarı olan herkesin birleştirilmesini gerektiriyordu.

Bu cephe içerisinde Türkiye'nin tabii işçisi en önde yer alacaktı. Köylüsü onun yanında yer alacaktı. Ama aynı zamanda Türkiye'nin emperyalizmden zarar gören, daha doğrusu emperyalizm Türkiye'den kovulduğu zaman hâlâ var olabilecek olan burjuvazisi, sanayicisi, işadamı da bu cephede yer alacaktı.

Bu doğru plan şimdi de geçerlidir. Çünkü yaptığımız cephe oluşuyor. Türkiye'nin bağımsızlık davası şiddetlendikçe, ağırlaştıkça bu cephe de oluşuyor. Türkiye'nin bugün -Celal Doğan arkadaş konuştu- Antep'de sanayiciler organizasyonu için yapılan Irak'a konan ambargonun kaldırılması için.

Türkiye'nin ortak sanayicisi, milli sanayicisi bugün emperyalizmin ağır baskısı altında bir cepheye yavaş yavaş gelmektedir. 68'in milli cephe oluşturmaları son derece doğrudur.

Ayrıca ordu içerisindeki milli davaya sahip çıkacak güçlerin kazanılmaya çalışılması da doğrudur.

“68 İLE 71 AYNI ŞEY DEĞİLDİR”

68, bu bakımdan çok doğru bir çizgidir. Yalnız Türkiye'de, şunu söyleyeyim; 68 ile 71 aynı şey değildir. **71; bireysel terörü öngören bir 68 karşıtlığıdır aslında.**

Hulki Cevizoğlu- 68'i nerede tamamlıyorsunuz siz?

Hasan Yalçın- 68'i, 68'de tamamlıyorum. 68, 71'in kutbudur. **71, 68'in büyük kitlesel eylemlerinin lideri olan arkadaşlarımızın bireysel terör yollarıyla bir kurtuluş arayışına girdikleri çizgidir.** Bu 68 çizgisinden uzaklaşmadır. 68 çizgisini reddir.

68 çizgisi; kitleselliktir. Bakın Türkiye'de yüz binler 68 eylemine girmişti.

Deniz Gezmiş'in eylemi ise; işte Güney Amerika esintileri ile -yani

Deniz'in 71'deki eylemini söylüyorum- bir küçük Foko'nun, *bir küçük silahlı grubun devleti sarsarak halkı ayaklandırabileceği çizgisine dayanır. Fevkalade yanlıştır.*

Hulki Cevizoğlu- Bu sırada Mustafa Kemal çizgisi yok galiba?

Hasan Yalçın- Mustafa Kemal çizgisi de yok tabii. Çünkü Mustafa Kemal, Samsun'a çıktığı andan itibaren Türkiye'yi Kürt'üyle, Türk'üyle birleştirip büyük bir kitlesel Kurtuluş Savaşı'na önderlik etmiştir.

71'de ise bizim arkadaşlarımız ne yazık ki; **Denizler, Mahir'ler çok yanlış bir çizgiye girmişlerdir.** Bu yalnız, 68 değildir o, 68 daha başka bir olay.

Hulki Cevizoğlu- O 68 değil, 69'dur.

Hasan Yalçın- 69'da değildir. Bakın 69'da demin Celal Doğan anlattı. 68, çöküntüler halinde 1971'e kadar gider. **Deniz Gezmiş'in ilk banka soygunu 1971'dir.**

Hulki Cevizoğlu- Ama ilk silahlı eylem, 71'de başlamadı. 19 Eylül 1969'da Mimarlık, Mühendislik Fakültesi'nde başladı.

Hasan Yalçın- Orada şey mi yapmış. Deniz mi yapmış?

Hulki Cevizoğlu- Olayın yönü biraz farklı ama,

Hasan Yalçın- Deniz'in o soygunla ilgisi nedir...

Haşmet Atahan- Savunma için silah kullanma olayı ile, bunun siyaset sanatı haline getirerek silahın kullanılmasını birbirinden ayırmak lazım diyorum.

Hasan Yalçın- Evet, Haşmet'e katılıyorum. Yalnız şunu söylüyorum; Hulki Bey, Işık Mühendislik Fakültesinde öldürülen devrimci bir öğrencidir.

Hulki Cevizoğlu- Mehmet Cantekin.

Hasan Yalçın- Bakın Türkiye'de 68, silahla başlamamıştır. Bunun altını da çiziyorum. 68, kitlesel, barışçıl, demokratik bir harekettir.

Hulki Cevizoğlu- Peki şöyle söyleyelim; **68 Kuşağı yitik bir kuşak mıydı**, dedik az önce.

Hasan Yalçın- Değildir, 68 Kuşağı yitik değildir.

Hulki Cevizoğlu- *Ama sadece kelebeklerin ömrü gibi, -bağışlayın deyimi- 1 yıl gibi kısa bir süre mi sürdü bu?*

Hasan Yalçın- Efendim bakın şimdi 68 Kuşağı dediğiniz olay; böyle insanlardan ibaret bir olay değildir. 68 Kuşağı'ndan çıkan insanlar işadamları olmuştur, medyada dönek olmuştur. Şu olmuştur, bu olmuştur, bu olmuştur. Bunlar 68'i temsil etmez.

68, bir davanın adıdır. 68 bir programdı. 68 şimdi yaşıyor. 68 işte bağımsızlık bayrağını yükselten gençtir bugün.

Bugün üniversite gençliği, demokratik üniversite demiyor mu? 68 ölen bir şey değildir, bir programdır. 68, bu programın içinden gelip, geçen adamlardır. Deniz Gezmişler'dir bunlar. Gelip geçmişlerdir bunlar. Geçsinler güle güle. Ama 68 burada durmuyor.

Bakın 68 benim. **68 Kuşağı yaşıyor.** Ben ölsem yine yaşıyor. 68 günümüzde yine yaşıyor. Türkiye'nin bağımsızlık davası yaşadığı sürece, bir güzel geleceğe ihtiyaç olduğu sürece Türkiye'de 68 Kuşağı ölmez. **68 öyle yitik kuşak falan değil. bunlar melankolik, bunlar nostaljik değerlendirmelerdir.** Bunlar, edebiyattır bunlar. 68 Kuşağı yitiktir falan, filan yanlış düşüncelerdir, son derece yanlıştır. 68, silaha başvurmadı. Bu çok önemli, halkımızın bunu bilmesi lazım.

“İTİ İTE KIRDIRMA” POLİTİKASI!..

Hulki Cevizoğlu- Silaha başvuran hangi kuşaktı?

Hasan Yalçın- Onu söyleyeceğim şimdi. 68'e karşı, 68; Türkiye'nin işbirlikçi burjuvazisini korkuttu. Sayın Süleyman Demirel o zaman Başbakanı. Bakınız ünlü politikası var, Süleyman Demirel'in. **İti ite kırdırma politikasıdır bunu adı.** Ve çıkarmıştır, sağcılar örgütlemiştir. Türkiye gençliğinin en büyük örgütü olan, Türkiye Milli Gençlik Federasyonu'nu (TMGF) iki başlı hale getirmiştir. Onu yıkmış...

Hulki Cevizoğlu- Süleyman Demirel mi yaptı bunu?

Hasan Yalçın- Evet, Süleyman Demirel yapmıştır. Cumhurbaşkanımız olan Süleyman Demirel, maalesef bunu yapmıştır, iki başlı hale getirmiştir. Bu partiyi de, böyle ifade etmiştir, böyle iti ite kırdırma taktiğini.

Hulki Cevizoğlu- Süleyman Demirel solcu muydu o tarihte?

Hasan Yalçın- Neden solcu olsun, Başbakanı. Başbakanı ve kendisinin gençlik hareketinin muhalefeti karşısında aldığı konum, ülkücüleri örgütlemek şeklindeydi. Türkeş vasıtasıyla ülkücüleri örgütledi, silahlı eğitimlerden geçirdi. Bakınız.....

Hulki Cevizoğlu- Silahlı eylem dediğiniz zaman, o zaman başka bir konuyu da tartışmamız lazım.

Ben size şunu sorayım, 12 Mart'ın ayrı bir dönem olduğunu söylüyorsunuz. 12 Mart öncesi eylemlerden sonra anlaşılan siz bazı dersler çıkarmışsınız, onları yazıyorsunuz, çiziyor, anlatıyorsunuz.

Hasan Yalçın- Ben o zaman da ders çıkardım.

Hulki Cevizoğlu- O zaman da çıkarmışsınız ama, o zamanda bu dersi çıkarmayanlar vardı galiba?

Hasan Yalçın- Vardı tabii. Yanlış yola giden arkadaşlar vardı.

Hulki Cevizoğlu- Peki ben buna bir örnek vereyim isterseniz siz o arada söyleyeceklerinizi toparlayın.

Uğur Mumcu, Niğde Cezaevi'nde Yusuf Küpeli ve Nahit Töre'ye soruyor, kitabını hazırladığı sırada. "12 Mart öncesi eylemlerden gereken ders çıkarıldı mı?" diyor.

Yusuf küpeli ve Nahit Töre'nin cevabı: "Hata yaptık" şeklinde. **"Gençliğin çıkış yolu bulamaması nedeniyle bu hataya düştük"** diyor. Yani o tarihteki sol devrimci gençlik liderleri bu tespitte bulunuyorlar ama siz, şimdi tabii yıllar geçtikten sonra daha değişik, ya da...

Hasan Yalçın- Hayır benim o zaman da yazdıklarım var. Ben 1965'ten beri yazıyorum. Hiç bir zaman **1968'lerde dolayı nedamet getirmedi**m. Nedamet getirmeyen çok sayıda arkadaşım var. Haşmet Atahan'da sizin yanınızdadır. Ama nedamet getirenler olmuştur. Bakın işadamları olanlar, medyada patron yardımı yapanlar olduğunu söyledim. Bunların hiçbiri 68'i bağlamaz. 68'den dolayı nedamet getirenler de vardır. Nedamet getirmeyenler var, işte ben 65'ten beri yazıyorum. 70'te de yazdım, 71'de yazdım, hapisanede de yazdım, savunmalarım var. Başka arkadaşlarımla da söyledikleri var. Ben bir tek örnek değilim ki. 68, Yusuf Küpeli ve Nahit Töre'nin malı mülkü değil ki. 68, 68'i sürdürenlerin malı mülküdür. Bizim malımız, mülkümüzdür. Şimdi Süleyman Demirel ile ilgili, yani biz.... Daha doğrusu Süleyman Demirel'i bırakalım da...

Hulki Cevizoğlu- Bırakalım ve...

Hasan Yalçın- İsterseniz şunu söyleyeyim ben size...

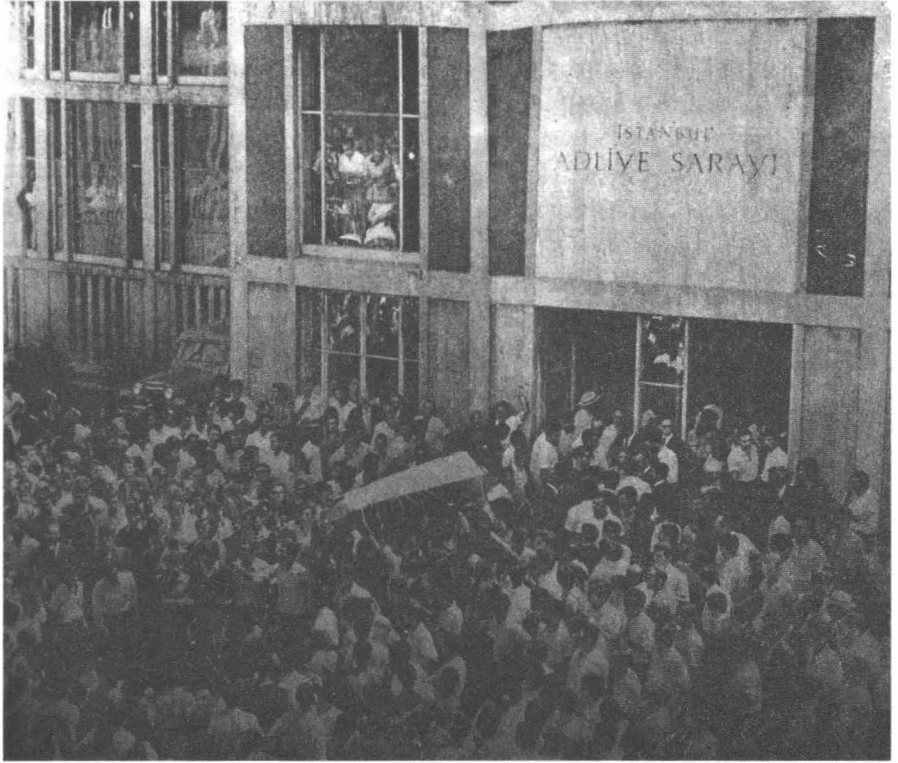
Hulki Cevizoğlu- Sırada çok bekleyen konuk var. Toparlayalım...

"68'E SİLAHI SOKAN HÜKÜMETTİR"

Hasan Yalçın- Toparlıyorum, **68'e silahı sokan hükümettir**. Bunu ülkücülerin eliyle sokmuştur. **Vedat Demircioğlu 68'in ilk şehididir, devrimci şehididir**. Benim çocukluk arkadaşımdır, aynı memlekettensiz. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde benimle beraber olduğu gecenin sabahında binanın damından atılarak öldürülmüştür. Sizin verdiğiniz kişi, Mühendislik okulunda ölen arkadaşımız Mehmet Cantekin benim

kardeşim gibi arkadaşımdır. Bakın 68, hiçbir zaman silaha sarılmadı. **68, silaha sarılmaya zorlandı.** 1971'de olan bireysel terör eylemleri ortaya çıktı. Bunlar 68'i bağlamaz. 68, bugünün davasıdır.

Şunu söyleyeceğim. 68, bugün Türkiye'ye çok lazımdır. Türkiye'ye en fazla lazım olan davadır 68.

Vedat Demircioğlu'nun Cenazesi

Hulki Cevizoğlu- Önce 68'in ne olduğunu bir anlayalım. Sizin görüşünüze göre, Deniz Gezmiş 68 Kuşağı'nın bir temsilcisi miydi?

Hasan Yalçın- 62 tane Deniz Gezmiş vardı. Ne 68'in Deniz Gezmiş'i, ne 1971'in Deniz Gezmiş'i. **1968'in Deniz Gezmiş'i doğrudur.** Türkiye'yi savunmuştur, bağımsızlığı savunmuştur, halkı savunmuştur. Deniz Gezmiş, 1968'in Deniz Gezmiş'i bugün de lazımdır.

1971'in Deniz Gezmiş'i yanlıştır. Bunu açıkça söylüyorum, 1971'de Deniz Gezmiş, 1968'den kopmuştur, **bireysel terör** yoluna başvurmuştur. Bunu hayatı ile ödemiştir. Onun ölümünün 25.

yıldönümüdür. Onu biz bu hafta içerisinde yine toplantıda da anacağız. O bizim çok sevgili arkadaşımızdır, hatalarıyla, taraflarıyla büyük bir değerdir. Ama esas doğru olduğu yer 1968'dir. 1971'i 68'e kattığımız zaman 68'i bulandırmış oluruz. Bunların Türkiye açısından bir faydası yok. Türkiye'ye doğru olan lazımdır.

68 özetle, bağımsızlık davasıdır. Halka hizmet davasıdır. Türkiye'nin işçisiyle, köylüsüyle birleşme davasıdır, birleşmiştir 68. Bütün talepleri doğrudur 68'in. Bakınız saydınız siz, NATO'dan çıkılması, toprak reformu, Avrupa Birliği'ne girilmemesi, özel okulların yapılmaması. Bunların hepsi Türkiye'ye felaket getirmiştir. Türkiye'nin bugün içine sürüklendiği kaos işte 68'in programının uygulanmaması yüzündendir ve bu program uygulandığı zaman Türkiye'nin önünde çıkış yolu vardır.

Hulki Cevizoğlu- Peki. Çok teşekkür ediyorum size.

Hasan Yalçın- Ben çok teşekkür ediyorum. Başarılar diliyorum. Haşmet'e de sevgiler, saygılar sunuyorum.

Haşmet Atahan- Ben bir kaç cümle ile, konu dağılmasın diye, bir soru sorabilir miyim?

Hasan Yalçın- Tabii, tabii ama sesinizi tam duyamıyorum.

Haşmet Atahan- Şimdi çok kısa olarak benim kafama takılan bir soru var aslında. Bu tabii şu andaki konumuzun biraz dışında kalıyor ama, bir iki cümle ile aydınlatırsanız sanıyorum sevineceğim.

Toprak reformunun hâlâ savunma çerçevesinde, geçerliliği çerçevesinde bir kaç cümle söylediniz ama siz şimdi bir siyasi partisiniz. Sizin vermiş olduğunuz mücadelede çok fazla izleyebildiğimi söyleyemiyorum. Ama, toprak reformu konusunun pek de ele alınmadığı gibi bir kanaat var, yanılıyor muyum?

Hasan Yalçın- Toprak reformu, bizim programımızda var. İşçi Partisi'nin programında var ve biz çok büyük önem veriyorum.

Bakın Türkiye'de bugün ortaya çıkan, son Susurluk olayı ile kamuoyu önüne gelen, **mafya, gladio ve tarikat çetesinin** ayaklarından biri Sedat Bucak'tır. Sedat Bucak, Siverek'in kralıdır. Ayaklarını toprak kölelerine yıkatmaktadır. Türkiye, bu zul olan durumdan kurtulmak zorundadır. Bu toprak reformu ile olacaktır. Toprak meselesi çözülmeden Türkiye'de demokrasi olmaz.

Aslında hatta şunu da söylemek zorundayız. Kürt sorunu da toprak davasının çözülmemiş olmasından bugünkü kangren haline gelmiştir. Bizim toprak devrimi programımız var. Toprak reformu, Türkiye'nin hali hazırdaki çok önemli bir meselesidir. Ama belki...

Hulki Cevizoğlu- Parti propagandası gibi değil de, daha çok...

Hasan Yalçın- Tabii, tabii, anlıyorum...

Haşmet Atahan- Teşekkür ediyorum.

Hasan Yalçın- Ben size teşekkür ediyorum. Kusura bakmayın ben hani biraz zaman kazanmak için hızlı konuştuğum dolayı size öyle geldi. Propaganda falan yapmak ihtiyacında değilim.

Hulki Cevizoğlu- Peki teşekkür ediyoruz sağ olun.

Hasan Yalçın- Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

SAĞCI 68'Lİ: "TÜRKİYE'DEKİ 68 KUŞAĞI'NIN DÜNYADAKİ İLE İLGİSİ YOKTU!"

Hulki Cevizoğlu- 68 Kuşağı denince mutlaka solculuğun mu anlaşıldığını sormuştum. Şu anda hattımızda solcu olmayan bir 68'li var.

Sayın Özel iyi geceler efendim.

(Telefon Konuşu)

**İSMET ÖZEL (İslamcı şair, eski
TİP'li)-** Hayırlı geceler.

Hulki Cevizoğlu- Selamünaleyküm diyelim size.

İsmet Özel- Ve aleykümselam.

Hulki Cevizoğlu- Dev-Genç'li Celal Doğan'ın verdiği selamla biz sizi selamladık.

Siz de İsmet Özel olarak, bugün İslamcı şair olarak tanınıyorsunuz.

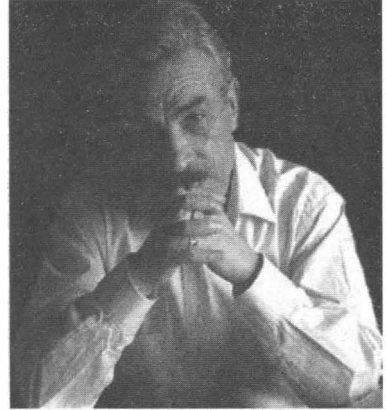
Çeşitli gazetelerde, çeşitli yayınlarda yazılarınız, şiirleriniz çıkıyor. 68 Kuşağı'nı sizden öğrenelim. Siz de o dönemde, bugün **İslâmi kesimde çok iyi tanınmanıza rağmen o dönemde TİP'liydiniz.** Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde de, sizin açıklamalarınıza dayanarak söylüyorum yine, ilk kez Türkiye İşçi Partisi'nin rozetini yakanıza takarak dolaşan bir insandınız. Doğru mu?

İsmet Özel- Doğru.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Siz...

İsmet Özel- Yalnız bak benim adımın altına ekranda İslamcı şair yazılmış. Ben İslamcıyım ve şairim. Bu ikisi ne kadar örtüşüyor onu ayrıca konuşmak lazım. İkisinden birini tercih edebilirsiniz aslında.

Hulki Cevizoğlu- Yani İslamcı ve şair mi diyelim?

İsmet Özel

İsmet Özel- Daha doğru. Şair ve İslamcı daha iyi.

Hulki Cevizoğlu- Biz sizin bu gece şairliğinizden çok İslamcılığınızla ilgileniyoruz. Daha önce Türkiye İşçi Partisi'nin temsilcisiydiniz, okuduğunuz üniversitede.

İsmet Özel- Temsilcisi değildim. Ben o zaman, şartlar bilhassa Fikir Kulübü'nün yöneticilerindendim. **Biz o dönemde 1956'da kurulmuş olan Fikir Kulübü'nün ilk sosyalist yönetimi idik.** Sonrada devam etti bu iş.

Hulki Cevizoğlu- Evet. 1963 yılında Türkiye İşçi Partisi'nin Çankaya İlçesi'ne üye oldunuz mu?

İsmet Özel- Evet doğru.

Hulki Cevizoğlu- Temsilcisi derken onu kastediyorum.

İsmet Özel- Anladım. Tabii ki...

Hulki Cevizoğlu- O tarihte Nazım Hikmet'in şiirlerini okuyordunuz, bugün İslamcı ve şairsiniz. Bugün neler yazıyorsunuz? Bilmeyen gençler onları duysun istiyorum.

İsmet Özel- Bugün neler yazıyorum? Bugün münacaat, naat yazıyorum. O biraz konumuzu dağıtır sanıyorum.

Nazım Hikmet'in şiirlerini tabii o zaman okuyordum, bugün okumuyor değilim. O zaman Mehmet Akif'in şiirlerini de okuyordum, -bu pek dikkati çekmiyor-, bugün de okuyorum.

İsterseniz 68'e dönelim.

Hulki Cevizoğlu- Evet, 68 size göre neydi?

İsmet Özel- 68, Türkiye'de tabii ilk öğrenci, üniversite öğrenci hareketlerinin çok çarpıcı ya da taşkın bir şekilde ortaya çıktığı bir yıl.

Fakat öğrenci hareketlerinin dışında da bir olay vardı Türkiye'de. **Türkiye'de, o 68 Kuşağı denilen şeyin dünyadaki 68 Kuşağı hareketi ile hiçbir bağlantısı yok.** Sadece bir garip senkron var. Aynı döneme rastlıyor.

1968'de önce Almanya'da başlayıp, sonra Fransa'ya yayılan hareket Türkiye'deki hareketle alakalı değil. *Avrupa ve Amerika'daki 68 Kuşağı'nın savaş sonrası, 1945'den sonra yetişmiş, yetişmesini savaş sonrası şartlarına borçlu olan insanların hem Amerikan emperyalizmi, hem de Sovyet düzenini benimsemek için daha özgürlükçü, belki sosyalist olmakla beraber ya da sosyalist eğilimleri ağır basmakla beraber her iki tarafı da kurulu düzene muhalif bir ruh taşıyan bir hareket olma özelliği var.*

Türkiye'de, iş biraz değişik. Türkiye 68 Kuşağı diye bilinen insanlar, sosyalist Türkiye özlemini taşıyan genç veya yaşlı iddia sahiplerinin

tavsiye edilmeleri sonucunda ortaya çıkmış insanlar. Yani Türkiye'de sola açık ya da Sosyalizm'e açık bir politikanın özel bir versiyonu.

Türkiye'de 68 Kuşağı sosyalist tezlerini Türkiye halkına bağlı bir sosyalist hareket geliştirmek isteyen insanların çabalarının tasfiye ettikten sonra ortaya çıkmış bir harekettir.

Yani Türkiye'de sosyalistler arasında temel bir tartışma vardır. **Sosyalist Türkiye, veyahut Milli Demokratik Devrim.**

Hulki Cevizoğlu- Peki Sayın Özel, siz o tarihte Siyasal Bilgiler Fikir Kulübü için bir yazınızda şöyle diyorsunuz:

"Bizim SBF Fikir Kulübü çok etkin bir kulüptü. Diğer okullardan arkadaşlar gelip bizimle temasa geçiyorlardı. Bizimle temasa geçmek, onur verici bir durumdu. Biz bu arkadaşlar aracılığı ile alttan-yukarı demokratik bir yöntemle değil, tam tersine Leninist örgütlenme tarzı biçiminde fakültelerde fikir kulüpleri kurdurduk, sonra onları birleştirerek Fikir Kulüpleri Federasyonu, yani Dev-Genç'in temelini attık."

O tarihte Leninist bir örgütlenme ile hedeflediğiniz neydi sizin?

İsmet Özel- Ben orada Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun teşkil edilmiş tarzını eleştiriyorum, sözünü ettiğiniz metinde.

Hulki Cevizoğlu- Yani demokratik değil, Leninist bir yöntemle...

İsmet Özel- Ben Fikir Kulüpleri Federasyonu'nun kurucularından biri olmama rağmen, -o dönemdeki arkadaşlarım gayet net olarak bilirler-...

Hulki Cevizoğlu- Eleştirdiniz ama kurdunuz.

İSMET ÖZEL: "SOSYALİSTLERİN ÖNÜNÜ TIKAMAK NAMUSA YAKIŞMAZDI"

İsmet Özel- Tabii. Mecburduk ona. Çünkü elimiz mahkumdu. Türkiye'de sosyalistler bir şey yapıyorlardı. Onları geride bırakmak, daha doğrusu onların elini, kolunu bağlamak namusa yakışmazdı. Onun için tabii ki, kurucular arasında yer almayı görev bildim kendime.

Hulki Cevizoğlu- Bugün namusa yakışır mı?

İsmet Özel- Hangi namusa?

Hulki Cevizoğlu- Hangi namus onu ben bilemem. Siz, "O zaman sosyalistlerin elini kolunu bağlamak namusa yakışmazdı. Fikir Kulüpleri Federasyonu'nu kurmak zorundaydık" diyorsunuz.

Peki bugün sosyalist düşünceye sahip insanların elini kolunu bağlamak gerekir mi?

İsmet Özel- Eğer ben sosyalist görüşlerimi o günkü kafamla muhafaza ediyor olsaydım, tabii ki olmazdım. Bugün bir Müslüman olarak, İslamcı olarak da aynı şekilde Müslümanlar'ın elini, kolunu bağlayacak bir davranışa...

Hulki Cevizoğlu- Gidiş var mı?

İsmet Özel- Daha doğru onlar bir şey yapıyorlarsa, onlara köstek olmam.

Hulki Cevizoğlu- Bugünkü Müslüman kafanızla soruyorum zaten. Bugün de geldiğiniz nokta, "O tarihte sosyalistleri bağlamak namusa yakışmazdı" diyorsunuz. "Bugün de Müslümanları bağlamak namusa yakışmaz" mı diyorsunuz?

İsmet Özel- Tabii ki. Halkın önünü kapamak doğru değil. yani halkın, ya da bir şeyler kendi gerçekliğini ifade temek isteyen insanlar bir yöne girmişlerse, onların maniple edilmesi² doğru değildir.

Hulki Cevizoğlu- Peki bugün maniple etmemiz ve bağlamamız gereken belli görüşler, ideolojiler var mıdır?

İsmet Özel- Maniple edilmesine karşı olduğumu söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Hayır. İslâmiyet için söylüyorsunuz. İslâmi görüşlerinizin bağlanmaması, serbest bırakılması görüşünü savunuyorsunuz.

İsmet Özel- Tabii.

Hulki Cevizoğlu- Mesela bugün Sosyalizm'in elinin kolunun bağlanmasını savunuyor musunuz? Yoksa; "O da, İslâmiyet de serbest olsun" mu diyorsunuz?

İsmet Özel- Daha çok yapabildiğini yapsın.

Hulki Cevizoğlu- Yani Sosyalizm'e...

İsmet Özel- Tabii hodri meydan.

Hulki Cevizoğlu- Ama işte o bir görüş olmuyor. Hodri meydan, kimin bileği kuvvetliyse olsun gibi oluyor. Ama kimin düşüncesi kuvvetli ise olsun gibi olmuyor.

İsmet Özel- Bir dakika, bileğinin kuvveti düşünceden bağımsız değildir. Zaten Türkiye'de bileğinin kuvveti geçen sözünü yürütüyor.

Hulki Cevizoğlu- Evet Haşmet Bey derin bir nefes aldı. Galiba bir sorusu var.

Haşmet Atahan- Evet. Aslında ben bu tür tartışmayı pek uzatmak da istemiyorum ama.

Hulki Cevizoğlu- Zaten siz girmediniz o tartışmaya, biz yapıyoruz.

² Maniple edilmesi= Yönlendirilmesi.

16 ŞUBAT 1969: KANLI PAZARI!..

Haşmet Atahan- Hayır şimdi bir şey sormak istedim. Şimdi 16 Şubat 1969 günü Kanlı Pazar'ın cereyan ettiği bir gündü.

Hulki Cevizoğlu- Mehmet Şevket Eygi'nin yazıları olan.

Haşmet Atahan- Evet. Ama M. Şevket Eygi'nin Bugün Gazetesi'nde 16 Şubat günü çıkan yazısından kısa bir alıntı yapmak istiyorum.

"Müslüman kardeşlerim, Komünizm küfrüne karşı derhal silahlanın. İslam'da askerlik ve cihat ihtiyarı değil, mecburidir. Herkes Komünizm küfrü ile savaşa hazır olsun. Komünistler ve onları destekleyen hain şahıs ve müesseseler kahredilsin. Deccal yığılsın.

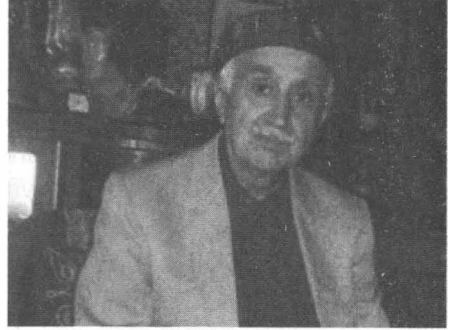
Cihat eden zelil olmaz, sağ kalırsa gazi olur. Canını verse, şehitlik şerefini kazanır.

Ey Müslümanlar, imanınız

tehlikede, dininiz tehlikede, Kur'an'ınız tehlikede, camiler tehlikede. Din, iman elden gidecek kalkın ey ehli-İslam. Davranın."

Bu cihat çağrısı sonunda biliyoruz, on binlerce yürüyen bağımsızlık ve demokrasi taraftarının üzerine polis destekleri ile siyasi iktidarın emriyle, polislerin desteği ile bir saldırı yapılmıştır ve bilinen Kanlı Pazar olarak tarihe geçen bir olay olmuştur.

Bu çerçeve içerisindeki gelişmeleri de destekliyor mu acaba Sayın konuşmacı?

Mehmet Şevket Eygi

Kanlı Pazar (16.2.1969)

KULA KULLUK YETSİN ARTIK!

İsmet Özel- Şimdi sorunun muhatabı ben değilim. Çünkü yazı Mehmet Şevket Eyyi'ye ait. Bir fırsat bulursanız Şevket Eyyi'ye sorun.

Haşmet Atahan- Hayır, hodri meydan dediniz de, onun için diyorum. Yani bu söylemi bugün de siz söylüyor musunuz anlamında sordum.

İsmet Özel- Bu benimle ilgili değil. çünkü ne şu anda **6. Filo** var. Ne efendim ona karşı harekete geçen insanlar var. Böyle bir hadise günün olayı değil.

Ben bu soruna cevap olsun diye şunu söylemeyi tercih ederim. Benim kayıtlı olduğum Türkiye İşçi partisi; 1965 seçimlerinde binalara şu sözleri taşıyan afişleri yapıştırmıştı. Her yerde bu afişler vardı. Şöyle diyordu afişin üzerinde: **"Kula kulluk, yetsin artık"**. Ben o partinin üyesiydim. 'Kula kulluk yetsin' diyen partinin üyesiydim. Ben bugün aynı sloganı söylüyorum. Kula kulluk yetsin artık.

Haşmet Atahan- Evet, tabii ki, kula kulluk yetsin. Bu İşçi Partisi'nin güzel bir sloganıydı. İnsanın insan tarafından her türlü baskı ve sömürü altına alınması, elbette ki yetsin.

İsmet Özel- "Kula kulluk yetsin artık" İslâmi bir slogandır.

Hulki Cevizoğlu- Yani İşçi Partisi, İslâmi bir slogan mı seslendiriyordu o tarihte?

İsmet Özel- Ben onu İşçi Partisi'nin düşünmesi lazımdı. Tabii ki, İşçi Partisi, Müslüman bir dünya kurmak üzere harekete geçmiş değildi. Ama hitap ettiği insanların büyük çoğunluğu Müslüman'dı. Onların duygularını kendi yanına çekmek gereğini duyduğu için böyle bir çözümü bulmuş olabilir.

Ben de o zaman anlaşılan İslâmi hassasiyetimi o dönemden beri bir şekilde taşıyor olmalıyım ki, bu slogan benim canı gönülden benimsediğim bir slogandı.

Hulki Cevizoğlu- Peki sizin o tarihte İşçi Partisi'nin "Kula kulluk yetsin artık" sloganı bir Müslüman toplumu, halkı kandırmak için Truva atı niteliğinde miydi? Hakikaten benimsediği bir görüş ve slogan mıydı?

İsmet Özel- Bu konuda belli bir bilinçsizliğin bahis konusu olduğunu söyleyebilirim.

Hulki Cevizoğlu- İşçi Partililer de mi?

İsmet Özel- Evet. Yani gerçekten özelemleriyle fikri formattan yana arasında belli bir uyuşmazlık olduğu söylenebilir.

Fakat bu nedenle sözünü ettiğim 68, Türkiye'deki 68 öğrenci hareketleri bu özelemlerin belli manipölasyona dönüşmesi sonucunda patlak vermiş bir şeydir.

Hiç hatırdan çıkarılmasın ki, **12 Mart 1971 muhtırası ilan edildiği zaman Dev-Genç ve benzeri kuruluşlar muhtırayı destekleyen bir beyanda bulundular.** Sonradan vazgeçildi bu destekten ama, ilk ağızda o zamanki solcu denilen kuruluşlar muhtırayı desteklediler. Hatta Sosyalist Gazetesi, "*Ordu kılıcını attı*" diye bir manşet atmıştı.

Hulki Cevizoğlu- Size göre de 68 hareketi 27 Mayıs'ın bir çocuğu niteliğinde miydi?

İsmet Özel- Bir bakıma evet. Yani 27 Mayıs'tan taraf kendini hangi tarafta seçtiyse, hangi tarafa yerleştiriyor idiye, sonradan belki 27 Mayıs'ın tamamlanmasına müncer olacak bir askeri hareketin de hazırlığı niteliğinde bir manipölasyon olduğunu tahmin ediyorum.

27 MAYIS'TA "BABA", 1972'DE DE "ÇOCUKLAR" ASILDI!

Hulki Cevizoğlu- Yani öyle ise, önce 27 Mayıs'ta baba asıldı. Sonra da 72'de çocuklar asıldı!..

İsmet Özel- Yok. Böyle bir şey söyleyemeyiz. Ama ben doğrusu 12 Mart meselesinin ne kadar karışık bir şey olduğunu çözebilmiş değilim. Orada bizim bilmediğimiz, bugün birtakım belgeseller hazırlanmasına rağmen yine de karanlık kalmış birçok nokta var. Yalnız 12 Mart Muhtırası'nın verilmesi akabinde hâlâ belli bir solcu görüşün genlerinin aktüel olduğu bir dönem yaşandı. O günleri hep yaşadık. Yani 12 Mart Muhtırası'nın solcu karakteri, yani bu muhtıraya solcu karakter kazandırma çabaları 12 Mart Muhtırası verildikten bir süre sonra devam etti. Sonradan işler değişti.

Hulki Cevizoğlu- Peki 68 Kuşağı'nın bir üyesi olarak siz, bu kuşağın bugün yitik bir kuşak mı; yoksa biraz daha değişime, dönüşüme uğramış bir kuşak mı olduğunu düşünüyorsunuz?

İsmet Özel- Ben doğrusunu isterseniz, 68 Kuşağı diye bir şeyin Türkiye'de olduğu kanaatinde değilim.

Yani bu her ne kadar halkçı bir tavır sergiliyor olsa da, biraz önce dediğim gibi doğrudan doğruya demokratik bir çabayı ihmal eden bir hareketti. Biz o dönemde küçük bir arkadaş grubu, daha doğrusu tasfiye edilmiş sosyalistler olarak kesinlikle silahlı mücadele

aleyhtarı bir tavır içindeydik. Ama şimdi kendilerine 68 Kuşağı diyen insanlar, öncelikle öğrenci hareketleri, ama akabinde silahlı girişimlere bağlanmakta çok aceleci davrandılar. O sırada böyle bir çarpıklık yaşandı.

Hulki Cevizoğlu- Peki siz o tarihte, -son sorumu soruyorum- öğrenci hareketlerinin siyasallaşması içinde ya da siyasallaşmış öğrenci hareketleri içinde bulundunuz. Bugünkü öğrencilerin siyasallaşmasını, siyasal istekleri olmasını kabul edebilir misiniz? Yoksa öğrenciler işlerine mi baksınlar? Derslerine mi çalışsınlar?

İsmet Özel- Şimdi ben kendi hayatım içinde öğrencilerin insan olduğu görüşünü hep savundum. *Öğrenci kimliklerini öne çıkararak siyasal bir tavır göstermeleri bence yanlıştı. O yüzden fakülte içinde, fakülte rozetimi değil de, Türk rozetini takıyordum.*

Hulki Cevizoğlu- Yani yanlış yaptınız öyle mi?

İsmet Özel- Hayır, hayır tam tersine o zaman doğru yaptım. Yani ben şunu...

Hulki Cevizoğlu- O zaman doğru olan bugün yanlış diyorsunuz o zaman.

İsmet Özel- Hayır.

Hulki Cevizoğlu- Peki ne diyorsunuz?

Haşmet Atahan- O zaman doğru yapmış da sonradan yanlış yapmış bence.

İsmet Özel- Hayır, ben hep doğru yaptım. Ben yanılmam.

Hulki Cevizoğlu- Yani o zaman o doğruydu, bugün de bu doğru diyorsunuz.

İsmet Özel- Yani, öğrencilerin eğer siyasi bir tavır göstermek istiyorlarsa, bunu öğrenci kimlikleri ile değil insan olarak, yurttaş olarak yerine getirmeleri gerektiği görüşündeyim.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Peki son sözleriniz var, son bir iki cümle; onları da alalım sizden.

İsmet Özel- Son söz olarak biliyorsunuz ki, insana son söz verildiğinde tek söyleyeceği şey imdattır.

Hulki Cevizoğlu- Nedir?

İsmet Özel- İmdat!...

Hulki Cevizoğlu- İmdat mı?

İsmet Özel- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Kime karşı imdat?

İsmet Özel- Genel olarak ortamın anlaşılmaya son derece elverişsiz olması yüzünden imdat denebiliyor. Çünkü bazı şeyleri dilimizin belirlemeleri ve günümüzün özelemleri doğrultusunda cevaplandırmamız

gerekiyor. Halbuki bu işler için daha temelli, daha çerçevesel bir anlaşma alanı lazım. Bu yüzden sadece imdat diyebiliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki. Çok teşekkür ediyoruz. İyi geceler efendim.

İsmet Özel- Hayırlı geceler.

Hulki Cevizoğlu- Sizin bir değerlendirmeniz var galiba, bu imdada karşı.

SOSYALİZM'LE İSLÂMİYET KESİŞİYOR MU?..

Haşmet Atahan- (...)

Şimdi Sayın Özel, anladığım kadarı ile sosyalistleri iyi kavrayamamış, kavrayamadığı için de zaten yarı yolda bırakmış. İnsanın insana kulluk etmemesi Sosyalizm'in prensiplerinden bir tanesidir.

Hulki Cevizoğlu- Sosyalizm'in ile İslâmiyet orada kesişiyor mu?

Haşmet Atahan- Şimdi tabii *Sosyalizm ve İslâmiyet'in özünde insancılık yatan çok yanları var*. Buna şimdi girersek tabii çok ayrı bir konu olacak. Kimi solcularımızın İslâmiyet'i yeteri kadar değerlendirmemeleri ve İslâmiyet'in kuruluş şartını yeteri kadar değerlendirmemeleri nedeniyle bunlara çok karşı ve ters tavırlar içerisine alınması söz konusu oluyor. Oysa insanın mutlaka değerlendirmesi gereken önemli yanları var bence.

Şimdi onu söylemeye çalışıyordum; insanın insana kulluk etmemesi ana prensiplerden birisidir Sosyalizm'de. Marks'ın ünlü bir sözü vardır, Marksizm için söyler, '*doğum sancılarını ılımlaştırmak*' der. Kimi sol geçinen kesimler de öylesine hareketlere giriyorlar ki, hakikaten Sosyalizm insancıl olduğu konusunu ciddi olarak kuşkuya düşürüyorlar. Ama özü gerçekten budur.

İnsanın insana kulluk etmemesi gerektiği konusu, bizim için yerleşmiştir. Misal, sözlerimizde vardır. Hatta Nazım'ın şu an tam hatırlayamıyorum ama ünlü şiirlerinden bir tanesinde 'Kapansın el kapıları, bir daha açılmasın. Yok edin insanın insana kulluğunu' der. Yani insanın insana kul olmaması bizim ana kurallarımızdan bir tanesidir.

Şimdi bu çerçeve içerisinde bakarak değerlendirmek lazımdı. Öğrenci hareketlerini siyasallaşma sürecine bakarak belli bir değerlendirme yapıyorduk, orada kalmıştık. Konuşmacı arkadaşlarımız zaman zaman bununla ilgili bir...

Hulki Cevizoğlu- Bir konuşmacımız daha var. İsterseniz önce siz değerlendirin, sonra telefon konuşumuza söz verelim. 6. Filo'ya karşı çıkan eylemler içinde yer alan ve bugün önemli bir konumda olan gazeteci var.

Haşmet Atahan- Konuya kadar bir gelelim isterseniz. 6. Filo'ya kadar çok kısa şöyle satır başları ile geçmek istiyorum. Mesela, öğrenci isteklerinin siyasallaştırılmasına.

Demin Sayın Özel de, öğrencilerin siyasi hareketlere katılmamasını isteyen bir değerlendirmede bulundu.

BURSA NUTKU VE DİRENME HAKKI!..

Oysa bizim geleneğimizde bu değerlendirmenin yeri yoktu ve geçmişten hemen yine ben kısa bir alıntı yapayım. O zamanın, şimdiki politikacı ve Vakfımız'ın da üyesi bulunan İstanbul Milletvekili Ahmet Güryüz Ketenci, o zamanın TMTF başkanı olarak ve şimdiki yine öğretim üyesi, o zamanın İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Prof. Dr. Toktamış Ateş, yine İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı U. Bayas'ın ortak bir bildirisi olmuştu. Bildiride şöyle diyorlardı kısaca; *"Yurdumuzun doğal kaynaklarının yabancı sömürgecilere peşkeş çekildiği bir ortama gelinmiştir. Biz Türkiye'nin kalkınması, politik ve ekonomik bağımsızlığa kavuşması için takip edilecek metodun, anti-feodal ve anti-emperyalist bir kalkınma yolu olduğuna inanıyoruz. Önderimizin **Bursa söylevi** ve **İkinci Cumhuriyet (!!!) Anayasası'nın** kabul ettiği **direnme hakkını** yerine getireceğimizden kimsenin şüphesi olmasın"*.

Deniz'lerin idamına kadar giden süreçte bu direnme hakkı konusunu değerlendirmemizde fayda olacaktır.

Demin Sayın Özel'in 'Başka bir işe karışmasın, derslerini yapsın' diye öğütlerine karşı gençlik şöyle sesleniyordu; *"Gençliği ülke sorunları ile ilgilenmeyen bir ulusun sonu gelmiş demektir. Yurdumuzun 101 yerinde Amerikan üssü kurulacak, yer altı kaynaklarımız Amerika'ya peşkeş çekilecek, biz buna karşı çıkmayacağız. Ülke sorunları ile ilgilenmek ne siyasettir, ne de suç. Tam tersine ülke sorunları ile ilgilenmemek suçtur."*

Hulki Cevizoğlu- Bunu 68'liler mi söylüyor?

Haşmet Atahan- Evet. Böyle bir mantık içerisinde gelindi ve siyasallaşıldı. Demin de kısaca söyledik tekrar etmiyorum. Petrolün

millileştirilmesi konusunda ciddi çalışmalar oldu. NATO'ya hayır kampanyası oldu. Montaj sanayiine hayır, Ortak Pazar'a hayır çerçevesi içerisinde bir süreç yaşandı ve öğrencilerin üniversite sorunlarından kaynaklı hareketleri giderek ülke sorunlarına yöneldi. Burada 6. Filo'ya karşı olaylar önemli bir mihenk taşı olmuştur.

Hulki Cevizoğlu- Yani teorideki Amerika'ya karşı oluş, orada pratiğe dönüşmüştü...

BURSA NUTKU

Türk genci,
devrimlerin ve
Cumhuriyetin sahibi
ve bekçisidir. Bunların

gereğine, doğruluğuna herkesten çok inanmıştır. Rejimi ve devrimleri benimsemiştir. **Bunları zayıf düşürecek en küçük ya da en büyük bir kıpırtı ve bir hareket duydu mu, "Bu memleketin polisi vardır, jandarması vardır, ordusu vardır, adalet örgütü vardır" demeyecektir. Hemen müdahale edecektir. Elle, taşla, sopa ve silahla; nesi varsa onunla kendi eserini koruyacaktır.**

Polis gelecektir; asıl suçluları bırakıp, suçlu diye onu yakalayacaktır. Genç, "Polis henüz devrim ve Cumhuriyetin polisi değildir" diye düşünecek, ama asla yalvarmayacaktır. Mahkeme onu yargılayacaktır. Yine düşünecek; "Demek adliye de düzeltmek, rejime göre düzenlemek gerek!.."

Onu hapse atacaktırlar. Yasal yollarla itirazlarını yapmakla beraber; bana, başbakana ve Meclis'e telgraflar yağdırıp, haksız ve suçsuz olduğu için **tahliyesine çalışılmasını, kayırılmasını istemeyecek.** Diyecek ki, "Ben inanç ve kanaatimin gereğini yaptım. Müdahale ve eyleyimde haklıyım. Eğer buraya haksız olarak gelmişsem, bu haksızlığı meydana getiren neden ve etkenleri düzeltmek de benim görevimdir."

İşte benim anladığım Türk Genci ve Türk Gençliği!..

Haşmet Atahan- Somutlaşmıştı ve üniversitede öğrenci hareketlerinin kitleselleşmesine yönelik ciddi atılımların olduğu bir dönemdir. Siyasi iktidarın da üniversitedeki gençlik hareketlerinin bu tırmanışına karşı acz içerisine düşmesi ve çözüm yollarını kendi içerisinde aramaya çalışması, -demin kısmen Hasan Yalçın arkadaşın da söylemeye çalıştığı çerçevede- siyasi iktidarın bu hareketleri bölmeye ve provoke ederek çalışmalarını hızlandırdığı bir dönem yaşanmıştır. İşte Kanlı Pazar olaylarının olması o süreç içerisinde işte olan hadiselerdir.

6. Filo ile ilgili isterseniz...

Hulki Cevizoğlu- 6. Filo'ya gelmişken, 6. Filo'ya karşı eylem neydi onu öğrenelim.

Haşmet Atahan- Peki o zaman.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Arolat iyi geceler.

"HER ŞEY DEĞİŞECEK, HEMEN ŞİMDİ!"

(Telefon konuğu)

OSMAN SAFFET AROLAT (FKF İstanbul Üyesi)- İyi geceler efendim.

Hulki Cevizoğlu- Biraz fazla tuttuk telefonda kusura bakmayın. 6. Filo'ya karşı yaptığınız bu eylem neydi?

Osman Saffet Arolat- *Şimdi 68'i en iyi anlatan slogan, 'Her şey değişecek, hemen şimdi' şeklindeydi.* Bu, bütün dünyada yaygınlaşan bir slogandı o dönemde. Gençler, her şeyi değiştirme gücüne sahip oldukları inancındaydılar. Bir **ütopya** peşindeydiler. Sadece kendi ülkelerine ve kendi ilişkilerini değil, bütün dünyayı değiştirebilecekleri inancındaydılar. *Aile yapısını, öğretim biçimini, düşünsel birikimi, maddi hayatı, cinselliği, ilişkiler düzenini değiştirip; kendilerinin yönetimlerine ortak oldukları üniversiteler, işçilerin yönetimlerine ortak oldukları fabrikalar, bağımsızlıklarına kavuşup emperyalizmin boyunduruğundan kurtulacak üçüncü dünya ülkeleri yaratıp, bu dünyada bir cennet kurma düşüncesindeydiler.* Ütopyaları buydu.

Yaşamamayacak, her gün yaşanılması zorlaşan bir dünyada yaşamın zevk halinde olacağı, eşitlikçi bir dünyaya ulaşmak istiyorlardı. Buna sadece kendilerini inandırmakla kalmadılar. Öyle büyük bir rüzgar yarattılar ki bütün dünyada, o dönemin en büyük düşünürü kabul edilen Jean-Paul Sartre'dır. "Artık roman yazmak istemiyorum. Bütün değerler değişecek ve benim yazdıklarımın anlamı kalmayacak" diyordu. Böyle

yaptı ve yazmadı. 1968 Mayıs'ında Paris sokaklarında Halkın Davası Gazetesi'ni satıp, militan bir hayat yaşamaya başladı.

Dünya zaten 1960'larda büyük bir değişimi yaşıyordu. Emperyalizmin dünya üzerinde kurduğu sultayı devirmek isteyen bir çok yer var. Vietnam'da Amerika çok ciddi bir bataklığa gömülmüştü ve gömüldüğü bu bataklıktan kendi liderinin, Johnson'ın devrilmesine kadar varan bir yenilgiye uğradı.

Filistin Kurtuluş Örgütü bir başka başarının peşindeydi. Bunun yanı sıra dünyanın başka taraflarında, Afrika'da uyanışlar vardı. Üçüncü dünya ülkelerinde uyanışlar vardı. Fransa'da bir yeniden yapılanma arzusu vardı. Sovyetler Birliği kendi fikrini sorgulamaya başlamıştı. Latin Amerika'da hareket vardı. Küba'da Che Guevera vardı. Marigeda vardı Latin Amerika'da. *Dünyada militan bir hayat söz konusuydu.*

Bu rüzgar belli bir şekilde Türkiye'ye yansdı ve ilk esintileri ile birlikte Türkiye'de bazı eylemler ortaya konmaya başlandı.

Biraz önce Haşmet'in sözünü ettiği petrolün millileştirilmesi vardı. Toprak vardı, toprak eylemleri vardı. Gölgüce'de, Atalan'da, Elmalı'da toprak eylemleri vardı ve topraktaki köylüyle onların feodal bağlarını kırmak yolunda gençliğin hareketi vardı.

İşçilerle birçok yerde işbirlikleri vardı. İşçilerin birçok grevinde onların yanındaydı gençlik. Bu şekliyle 68'de anti-emperyalist çok ciddi bir uyanış vardı. Çok ciddi bir kalkışma vardı. NATO'ya hayır diyen bir yapı vardı. Üniversitelerinde birçok eylem yapıyorlardı. Montaj sanayiine, Ortak Pazar'a karşı çıkıyorlardı. '**Onlar ortak, biz pazar**' diyen, bugün dahi karşılaştığımız sloganı ortaya atıyorlardı. Amerikan emperyalizminin bağlantısı olarak gördükleri Amerikan üslerine karşı çıkıyorlardı.

Sanıyorum bu noktada 6.Filo'ya geldik. Sizin 6.Filo'yla ilgili sorunuza geçebiliriz.

6.FİLO EYLEMİNİN ÖYKÜSÜ

Hulki Cevizoğlu- 16 Şubat 1969'da siz 6. Filo'ya karşı İstanbul'da bir eylemin içinde yer alınız, Dolmabahçe'de. Neydi bu eylem? Nasıl gelişti ve nasıl sonuçlandı?

Osman Saffet Arolat- Şimdi bu uzun bir haftaydı aslında. O dönemde iki tür grup vardı birisi Haşmet'in, Deniz'lerin içinde bulunduğu **Milli Demokratik Devrim** hareketini yöneten arkadaşlar

6. filo eylemi (15 temmuz 1968)

vardı. Bir de bizim bulunduğumuz Türkiye İşçi Partisi paralelindeki arkadaşlar vardı. Öğrenci hareketlerinin hemen hemen bütününde yönetim biçim eylemlerimize katılıp, bizim eylemlerimiz içerisinde kendi propagandalarını yapıyorlardı.

Bu sözünü ettiğim eylem, bir eylemler bütünü'nün arasındaki bir eylem. Yani herhangi bir eylem, 10-12 eylemin arasında bir eylem. O gün Teknik Üniversite'den, Teknik Üniversite Öğrenci Birliği, Maçka Öğrenci Birliği, diğer öğrenci birliklerinin temsilcileri Taksim'e kadar yürüdüler ve Taksim Anıtı'nda bir konuşma yaptılar. **Harun Karadeniz**, o dönemin çok önemli liderlerinden biriydi. Karadeniz, İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği başkanıydı ve Harun Karadeniz bizim örgütlenmemiz içerisinde yer alan arkadaşımız burada, bu eylemin bittiğini ilan etti. Çünkü biz yasal izin almıştık ve o yasal izne tabi olan bir eylem yapıyorduk.

Fakat eylemin ardından geri dönüş sırasında Teknik Üniversite'den oradan aşağı doğru inerlerken Gümüşsuyu Caddesi'nden bazı arkadaşlar Amerikalılar'a karşı bir hareketi yürütmeyi istediler ve Dolmabahçe'ye inmek istediler. Bu grubun liderliğini yapan o zamanın Devrimci Öğrenci Birliği kadrosuydu. Yani Haşmet Atahan'ın Deniz Gezmiş'in, Cihan Alptekin'in içinde bulunduğu kadroydu.

Biz yasal eylemi bitirdiğimiz için, bunun sorumluluğunu üstlenmek istemediğimizden, Teknik Üniversite önünde basit bir barikat yaptık öğrencilerden. *Tabii ki, o dönemin çocukluk yapısı içerisinde, gençlik yapısı içerisinde, gençlik yapısı içerisinde karşılaşılacak bir olaydı.* Yoksa, esas itibarıyla 6. Filo'ya karşı yükseltilecek birçok harekette, anti-emperyalist birçok harekette bu barikadı yapan bireyler vardı. Yani Harun Karadeniz'in, herhangi bir şekilde anti emperyalist kimliğini eksiltecek hiçbir şey yoktu. Ama bütün mesele, o sırada yasal alınmış bir eylemden ceza yememektir. Çünkü o sıralarda Sayın **Demirel'in İşleri Bakanı Faruk Sükan, "solcuların nefeslerini dinleyen" bir yapı içerisindeydi** ve herhangi bir eyleme kalkıştığınız zaman önde gelen birçok adamı hemen toplayıp emniyete götürüyorlardı.

Yani ben öğrencilik dönemimde yazar, bir devrin yönetmemi olmama rağmen yüzlerce kez polise götürüldüm. Bunların hepsinde küçük bahaneler vardı. Bu bahaneyi yaratmamak için biz engel olmaya çalıştık, **arkadaşlarımız da bizi yarararak indiler ve Amerikalı askerlerin bir bölümünü orada yakalayıp denize attılar, dövdüler.**

Amerikalılar'ın bir bölümü motorlara binip kaçtı. Gerçekten de çok sert, çok şaşırtıcı bir eylem o spontan³ yapıdan çıktı.

Hulki Cevizoğlu- Amerikalı askerlerin üzerinde silah var mıydı?

Osman Saffet Arolat- Vallahi bilmiyorum. Ben bir Amerikan subayı değilim. Onların nasıl çıktığını bilmiyorum ama o güne kadarki Amerikalı askerlere karşı yapılan eylem; boya tabancaları ile, su tabancaları ile; onlara boya sıkmak, şapkalarını alıp kaçmak gibi daha çocuksu görüntülü eylemlerdir. Bu eylem biraz daha farklı bir eylemdi. Bunun dışında da birçok yürüyüş yapıyordu. Yani oradaki olaydan birkaç sonraki bir miting 30 bin kişinin yürüdüğü bir mitingdi.

Hulki Cevizoğlu- 'Silahları var mıydı' derken şunu merak ediyorum. Siz üzerlerine su tabancasıyla, boya falan atarken asker kendisini, - asker demek silahlı insan demek bir anlamda- nasıl izin verip de kendisini denize atılabiliyor? Siz çok kalabalık olduğunuz için mi, yoksa korkutduğunuz için mi?

Amerikalılar diremedi mi size karşı? Onu merak ediyorum.

Osman Saffet Arolat- Yani Amerikalılar tabii saldıran bir gruba karşı bir şey yapamadılar ve kaçtılar, gayet normal. Bir kısmı suya atladı, yüzmeye çalıştı. Bir kısmı dayak yedi, bir kısmı motorlara bindi 6. Filo'ya ulaştı.

O sırada tabii o çevrede onların inzibatları ve bizim inzibatlar vardı ve onlar da harekete katılıp polisler geldi ve kurtarmaya çalıştılar kendilerini.

Hulki Cevizoğlu- Peki bu amaca ulaştı mı? Siz 6. Filo'yu denize döktünüz Dolmabahçe'de. Bu, sonra 68 hareketi içinde istenilen noktaya doğru götürdü mü sizleri?

Osman Saffet Arolat- Tabii. Çünkü anti-emperyalist bilinç, bütün dünyada yükselen anti- emperyalist bilinç, Türkiye'de de çok hızlı bir şekilde gelişti ve çok önemli bir yapıya ulaştı. 6. Filo uzun süre, yıllarca Türkiye'ye yeniden gelemedi.

Hulki Cevizoğlu- Bugünkü aklınız olsaydı yine yapar mıydınız?

Osman Saffet Arolat- Bugünkü aklımla o günü değerlendirmek, yanlış tabii. Yani bugünkü akıl ne demek? Çünkü burada esas olan; dünyada demin sözünü ettiğim kalkışma, dünyayı değiştirme isteyen bir gençliğin parçası haline gelmişti Türkiye'deki gençlik. Ve Amerikan emperyalizminin Vietnam'da yaptığı, diğer ülkelerde yaptığı çok kötü işlere karşı bir direnme hareketiydi bu ve o yüzden de Türkiye'de ve

³ Kendiliğinden.

bütün ülkelerde daha sonra **gladyolara** varan örgütlenmelerle bu hareketler bulunmaya çalışıldı.

Hulki Cevizoğlu- Yani bugünkü akıldan kasıt şu: Amerikan emperyalizminin bugün de devam ettiğini söyleyenler var. Eğer bu emperyalizm devam ediyor ise, Amerikalılar da Türkiye'ye gelmeye; gemilerle, uçaklarla veya karayoluyla gelmeye devam ediyorlar, o açıdan soruyorum. Yani böyle bir hareket günümüzde de etkili olur mu emperyalizme karşı?

Osman Saffet Arolat- Tabii, şu anda dünya çok farklı bir yerde. Yani **üçüncü değişim dönemini yaşıyor dünya**. Tarım devrimi ile birincisini yaşadı, sanayi devrimi ile ikincisini yaşadı, şimdi **bilgi çağına** geçme oldu; üçüncüsünü yaşıyor.

Tabii ki, bizim o günkü değerlendirmelerimiz içinde yer alan bazı konular bugün yeniden irdelenmesi gereken, yeniden tartışılması gereken konulardır.

Hulki Cevizoğlu- Ben de onu soracaktım. O *dönemdeki isteklerinizin ne kadarını bugün de savunur haldesiniz?*

AROLAT: "SÜLEYMAN DEMİREL'İ EMPERYALİZMİN TEMSİLCİSİ İLAN ETTİK"

Osman Saffet Arolat- Şimdi tabii dünya artık farklı bir noktada. Yani dünyada artık emperyalizme bakarken daha farklı bakılıyor. Yani eğer Hyundai marka araba Kore'den çıkıp bütün dünyaya yayılabiliyorsa, ya da Japon arabasının önemli bir bölümü dünyanın başka yerlerinde üretilir hale geliyorsa o yapı içerisinde emperyalizme bakmak başka bir şey, bugün bakmak başka bir şey. İkisi arasında ciddi farklar var.

Biz başka şeyler de yaptık o dönemde. Mesela, bizim en çok karşı olduğumuz lider o dönemde Süleyman Demirel'di. **Süleyman Demirel'i ilk gençlik dönemimizde, yani 1964'lerde o daha iktidara gelmez biz, Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki temsilcisi olarak ilan ettik.** Yüzde 10'un altında enflasyon, yüzde 8 kalkınmalı bir 6 yıllık dönem bitirmesine rağmen; biz sürekli olarak Demirel'e karşı mücadele ettik. **Gerektiğinde Amerika'yı terk edip, Sovyetler'e yanaşp onlarla işbirliği yaptığı dönemleri de göremedik.**

Yani Demirel, İskenderun Demir-Çelik'e, Seydişehir'e, Aliağa Rafinerisi'ne Sovyetler'den yardım alıp, Amerika'dan alamadığı yardımı

onun yerine getirip iş yaptığı dönemde biz sokakta '**Morison Süleyman, yolculuk ne zaman**' diye bağıırıyorduk.

Ama tabii ki, *bizim yaptığımız bu hataya karşı Sayın Demirel'de bir başka hata içerisindeydi.* Bizim istemlerimize dikkat etmeden doğrudan doğruya bizim karşımıza çok sert örgütlenmeler yarattı. Yani silahlı eylem diyorsunuz, 1971'lerde silahlı eylemden söz ediyorsunuz. Silahlı eyleme niye gelindiğine bakmak lazım.

Hulki Cevizoğlu- Süleyman Demirel bugün Cumhurbaşkanı. Siz de bir gazetenin, Dünya Gazetesi'nin Genel yayın Yönetmenisiniz. O tarihte aleyhine slogan attığınız Demirel ile bugün barıştınız mı?

Osman Saffet Arolat- Sık sık girdiğimiz olaylar oluyor. Mesela Süleyman Bey, bir gün bir mülakat sonrasında, bir gece yarısında bana "Sen normal gazeteciye benzemiyorsun, back-ground'un⁴ nedir?" diye sordu. Ben de "1966'da İstanbul Teknik Üniversite'nin açılışına geldiğinizde sizi protesto eden grubun lideri bendim" dedim. 'Hangi olay' dedi. Hani o, 'Erzurum'a patates fabrikası yapacağınızı söylemişsiniz de, biz de sizi eleştirmiştik' dedim. Karşılıklı gülüştük. Ama bu karşılıklı gülüşmek ikimizin de eski dönemlerdeki olaylara bakışını, o dönemlerdeki hatalarını ya da o dönemlerdeki günahlarını, sevaplarını affettirmiyor tabii.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Demek ki, karşılıklı sloganlardan ya da eylemlerden sonra karşılıklı gülüşme noktasına geliniyor. Sayın Demirel de başka konularda da farklı noktaya geldi tabii. İşte 12 Eylül konusu buna bir örnektir. Son sözleriniz varsa onları almak istiyorum. Güzel sözler söylediniz bize.

KOLU KESİLEN, ASILAN VE HAPSE GİRENLER

Osman Saffet Arolat- Tabii önemli olan şu: 1968'i kendi içinde değerlendirmek gerekir.

1968, bütün dünyadaki bir kalkışma hareketidir. Bu kalkışmada üretimden gelen, gücü olmayan, gençler öncülük etmeye çalışmışlardır. Doğaldır ki, delikanlılıklarından dolayı belli hataları da içeren eylemler içine girmişlerdir. Ama bunun cezasını bütün dünyada ödemişlerdir. Türkiye'de de çok ağır ödemişlerdir.

⁴ Geçmişin.

Yani benim bacanağım ve çok yakın dostum Harun Karadeniz, kolu kesildi, -kolunu kaybetti kanser olduktan sonra- kolunu kestirdikten sonra tekrar bakıma gidemediği için, pasaport alamadığı için bu ülkede öldü. Deniz Gezmiş ve arkadaşları hiçbir kişiyi öldürmedikleri halde asıldılar.

Yani Türk gençliği, 1968 dönemindeki verdiği eylemin faturasını çok ağır ödedi. Yani bunu söylemek gereksiz ama, aramızda hapse girmemiş kimse yok.

Hulki Cevizoğlu- Gerekli ama, belki eksik. ***Menderes de kimseyi öldürmediği halde asılmıştı, Polatkan da asılmıştı.***

Osman Saffet Arolat- Tabii. Esas olan mesele ülkenin kendi demokrasisi içerisinde diyalogunu sürdürüp, tahammülünü gösterebilmesi. Yani *insanların insanlara tahammül edemediği, insanların insanları dinleme alışkanlığı yerine dövme alışkanlığı, öldürme alışkanlığı, hapse atma alışkanlığı yaşanan ülkede; demokrasiye gitme yolunda çok fazla mücadeleye ihtiyacımız var ve veriyoruz herhalde.*

Hulki Cevizoğlu- Evet. Peki ben size çok teşekkür ediyorum Sayın Arolat. İyi geceler, sağ olun.

Osman Saffet Arolat- Ben teşekkür ederim. Sağ olun.

Hulki Cevizoğlu- Evet bir son reklam aramızı verelim, sonra yine bütün hızımızla devam edelim.

Değerli seyirciler bu noktaya nasıl gelindiğine reklam arasından sonra devam edeceğiz. O dönemin yine önemli isimlerinden Nahit Töre ve Mahir Kaynak ile birlikte olacağız.

(Reklam Arası)

Hulki Cevizoğlu- Evet sayın Atahan, 68 hareketini 70'li yıllara, özellikle 1971 yılına getirelim artık. O dönemde neler oldu? 68 Kuşağı'nın hareketleri, eylemleri nereye ulaşmıştı?

Haşmet Atahan- Şimdi isterseniz oraya gelmeden önce ben yine Kanlı Pazar, 6. Filo'yla ilgili şöyle kısaca bir işleyeyim.

Hulki Cevizoğlu- Kanlı Pazar 1969'da idi. 1971'den iki yıl önce. Hızlıca tamamlayın isterseniz.

Haşmet Atahan- Evet. Hızlıca geçeyim.

6.Filo olayları ile beraber üniversitelerdeki anti-emperyalist hareketler doruk noktasına ulaşmıştı. Bu çerçeve içerisinde yapılan mücadelenin boyutları, siyasi iktidarı ciddi ölçüde sarsmış, etkilemişti. Buna karşı olarak işte demin sizin silahlı mücadele dediğiniz döneme doğru bir geçiş oldu. Daha doğrusu üniversite gençliğinin **komando kamplarında** yetiştirilen, aklına işlenen birtakım İslâmi kesimlerin

yetiştirdiği, geliştirdiği militanlarca üniversitelerde sağ-sol çatışmasına zorlanması ve bu çatışmalar içerisinde silahların kullanılması gibi bir sürecin yaşandığı döneme geçildi.

SİLAH DEVREYE GİRİYOR

Hulki Cevizoğlu- Yani “sağ yok, sol yok boykot var” döneminden sonra hem sağın, hem solun, hem de silahlı eylemlerin olduğu döneme doğru.

Haşmet Atahan- Ben tekrar silahlı eylem demeyeceğim, ona 71'lere doğru bakacağız. Silahın kullanıldığı eylemlerin olduğu bir döneme gelindi.

Hulki Cevizoğlu- Örneğin banka soygunu mu?

Haşmet Atahan- Hayır, hayır. Yani üniversitede sağcı, o zaman kendine komando deyimini kullanan belli bir kesimin üniversitedeki solcu gençleri püskürtmek amacıyla veya solcu gençlerin demokratik mücadelesini kırmak amacıyla silah kullanmaya başladığı...

Hulki Cevizoğlu- O dönemde solcu gençlerin, sağcı kesimi püskürtmek amacıyla silah kullanması da söz konusu.

Haşmet Atahan- Hayır, sağcı bir, püskürtülecek bir durum söz konusu değildi.

Hulki Cevizoğlu- Solcular mı kalabalıktı?

Haşmet Atahan- Tabii ki.

Hulki Cevizoğlu- Püskürtölmesi gereken onlar mıydı?

Haşmet Atahan- Evet. Yani üniversitede demokratik; işte 68 Kuşağı'nın belirli özelliklerinden bir tanesi yığınsal olması, kitlesel olması ve kitle içerisinde yoğun bir şekilde girişmiş olmasıydı.

Üniversite gençliğinin büyük bir kısmının, yani tarafsız ve bu konulara pek aktif girmeyen öğrenci kitlesinin dahi sempatisi devrimci öğrencilerden yanaydı.

Bu sürecin siyasi iktidarı sıkıştırmasının önüne geçilmesi anlamında karşı bir güç organizasyonu bilerek, isteyerek gizli servisler tarafından ucu CIA'ya uzanan ve artık bugün Susurluk olaylarıyla net bir şekilde ortaya çıkan; o günkü bizim söylediğimiz siyasi iktidarın güdümünde provokasyonların yapıldığı konusundaki iddialarımız bugün netleşmiş durumdadır.

Hulki Cevizoğlu- Ancak bugün mü netleşti o gün söyledikleriniz?

Haşmet Atahan- O zaman da söylüyorduk, o zamanda savunuyorduk bunları. Ama, bizi dinleyen olmuyordu. Ancak biz bir...

Hulki Cevizoğlu- Şimdi sizi dinleyen var mı?

Haşmet Atahan- Yine pek yok. Ancak bir kamyonun çarpması bazı olayların ortaya çıkmasına ve görmeyen gözlerin görmesine bir ölçüde yardımcı olmuştur.

Hulki Cevizoğlu- Sizin o dönemleri anlatırken kullandığınız ifadeler var: *"Öğrenci liderleri, öldürülüyor, hapsediliyor, -Yani kitlelerden ve öğrenci topluluğundan uzaklaştırılmak için- okuldan atılıyor, askere alınıyor ve bu şekilde kitlelerden kopartılıyor..."*

Haşmet Atahan- Şimdi onun bir adım öncesinden bahsediyorum. İşte, 71 olaylarının çıkış süreci içerisinde masum birtakım, masum sayılabilecek işte -demin arkadaşlarımız anlattılar-, şapka alma, boya atma gibi hareketlere karşı korkunç bir saldırı söz konusu oldu. Ancak bir **haçlı ordusunun yapabileceği bir yıkımla** ilk öğrenci yurdunun basılmasına...

Hulki Cevizoğlu- Amerikalılar saldırmadı ama...

Haşmet Atahan- Saldırmadı ama, onların saldırmasına zaten gerek yoktu. Siyasi iktidar gerekli emirleri vererek uykusunda uyuyan öğrencilere bir baskın yapılarak Vedat Demircioğlu'nun ölümüne yol açılan ve 27 Mayıs'tan sonra ilk öğrencinin ölümüne yol açılan hadiseler yaşandı.

Vedat Demircioğlu'nun ölümü söz konusu oldu. Bu, polisin saldırısına karşı tabii ki, gençlik protestoları devam etmek durumunda oldu ve o çerçeve içerisinde yine bir TMGT'nin bıraktığı bir çelenkteki bir şeyi söylemek istiyorum; *"Atam geldikleri gibi gitmişlerdi, yine geldiler. Geldikleri gibi yine gidecekler"* yazılı bir çelenk bırakılması söz konusu oldu. **Yani o şartlarda hâlâ Kemalizm'le devrimci gençlerin birlikteliği ve belli bağlantıları net bir şekilde görülüyordu.** Bu çerçeve içerisinde ve bağımsızlık haftası şeklindeki süreçte, 16 Şubat'ta Kanlı Pazar'a gelindi. **Kanlı Pazar'da siyasi iktidarın CIA'nin da etkisiyle ve onun planlamasıyla; devrimci güçlere karşı bir kanlı provokasyon yapmış olması ve gençlerin ölmesi söz konusu oldu.**

Hulki Cevizoğlu- *Pankartta Atatürk'e hitaben yazılan yazı bugün yazılıysaydı nasıl yazılırdı acaba size göre?*

Haşmet Atahan- Yani onu yazacak ölçüde solun organizasyonu yok. Ben önce bunu söyleyeyim.

6. FİLO'YA BU KEZ İSLAMCILAR DİRENDİ!..

Hulki Cevizoğlu- *Sürekli gelmeye devam ediyorlar şu anda...*

Haşmet Atahan- Evet, ne yazık ki, **geçenlerde gelen 6. Filo'ya** işte bizim solun -tartışmalarına şimdi girmek istemiyorum ama- önemli bir kesimi bu globalizm⁵ çerçevesi içerisindeki yaklaşımlar nedeniyle farklı bir bakış var ve ilginçtir ve de acıdır ki, 6. Filo'ya karşı protesto var. **Bu defa 6. Filo'ya karşı saf tutup, namaz kılan ve devrimci güçlere saldıran gericiler diyebileceğimiz ya da radikal İslam; onlar Cuma namazından sonra çıkıp protesto gösterilerinde bulundular.** Son bu 6. Filo geldiği zaman.

Hulki Cevizoğlu- Ama, **"Eski 68'liler ya da o ruhu taşıyanlar bulunmadılar"** diyorsunuz.

Haşmet Atahan- Evet. Biz aynı ruhu, aynı bilinci ve aynı inancı taşıyoruz ama o zamanki gibi *arkamızda artık yüz binler yok.* O geleneğin -Sayın Yalçın'ın da söylediği gibi, önemli olan bu dönemde artık bu geleneğin, 68 Kuşağı'nın geleneğini- yeni genç nesillere aktarabilmek ve yürütebilmek. Bunu başarábildiğimiz ölçüde aynı güç ve aynı inanç devam edecektir...

Hulki Cevizoğlu- Son verdiğiniz örnekten sonra İslâmi gençlik, radikal dinci kesim karşı çıkıyor. "Bizim kuşaktan karşı çıkan yok" dediniz. Sayın İsmet Özel haklı duruma mı geçiyor?

Haşmet Atahan- Hayır, hayır. Tabii o apayrı bir gelişme. Ona hak kazandıracak bir konum değildir.

Hulki Cevizoğlu- 71'e geldik mi?

ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ, ORDU GENÇLİĞİNİ ETKİLEDİ!

Haşmet Atahan- Şimdi bu çerçeve içerisinde bir de şu noktaya dikkat etmek lazım. Özellikle günümüzde de benzeri birtakım hassasiyetler var.

Devrimci gençliğin o günkü mücadelesinin siyasi iktidarı bu kadar etkilemesi, bu kadar sarsmasının diğer bir nedeni; -başka bir söylemle Amerikan emperyalizminin bu konuda çok olağanüstü hassasiyet göstermesinin diğer bir belirgin nedeni de-, **sivil gençliğin**

⁵ Küreselleşme.

yapmış olduğu, üniversite gençliğinin yapmış olduğu bu hareketlerin askeriye içerisinde, ordu gençliği içerisinde de ciddi yankılar bulmasıydı.

Ordu, her ne kadar 21-22 Mayıs olayları, Şubat olayları ile Talat Aydemir'in öldürülmesine, idam edilmesine yönelik çalışmalarla ordu içerisindeki bazı radikal gelişmeleri her ne kadar durdurmayı o an için başarmış değilse de; **27 Mayıs geleneğiyle, o 27 Mayıs'ı yapan kuşakların ordu içerisinde yönetim mekanizmalarında önemli yerlerde bulunması**, ordu içerisinde belli gruplaşmaların, belli kadrolaşmaların bulunması ve **belli bir devrimci atılımı yapma konusunda niyetlerinin ve kararlarının olması**; asıl korkulan, asıl endişe duyulan yanlardan bir tanesi de buydu.

Bu nedenle öyle bir süreç yaşanmıştır ki, işte 71'li yıllarda öğrenci gençliğin içerisinde belli bir kesimin silahlı mücadeleye yönelişi ile, ordunun içerisindeki belli radikal hareketlerin merkezi olarak belli **darbe ya da ihtilal girişimleri** içinde olması birbirine denk düşen hadiseler olmuştur. Ve böyle bir süreç içerisinde 12 Mart'ta doğru gelinmiştir ve 12 Mart hareketi söz konusu olmuştur.

Hulki Cevizoğlu- Bu arada Nahit Töre'ye dönelim isterseniz. İyi geceler Sayın Töre.

(Telefon Konuşu)

NAHİT TÖRE(N) (1968 Öğrenci Liderlerinden)- İyi geceler efendim, iyi geceler Haşmet. Biraz yüksek sesle rica ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Sizin döneminizde sizinle ilgili bir konuya geçmeden evvel bir konuya açıklık geçirelim. Sizden bir yıl önce **Haziran 1969'da Deniz Gezmiş'in de içinde bulunduğu bir grup Filistin'e giderek El-Fetih kamplarında eğitime başladı**. Orada zannediyorum, 5-6 ay civarında kaldı ve Türkiye'ye döndüler. Türkiye döndükten sonra da belki Filistin kampında eğitilmenin gereği olarak, belki ideolojilerinin gereği olarak Amerika'ya karşı olmanın bir sonucu olarak Türkiye'de İsrail karşıtı eylemlere başladılar. Bu Filistin'deki El-Fetih kampında eğitime gidenler arasında Deniz Gezmiş'in yanı sıra **Cihan Alptekin, Yusuf küpeli, Sinan Cemgil ve Ömer Erim Süerkan** da vardı. Yaklaşık bir yıl sonra da siz gittiniz ama, sizin gittiğiniz yer Filistin değildi, nereye gittiniz siz?

Nahit Töre- Ordu'ya gitmiştim ben.

Hulki Cevizoğlu- Nereye efendim?

Nahit Töre- Karadeniz'e gitmiştim. Fındık olaylarını örgütlemeye.

Hulki Cevizoğlu- Siz bizi rahat duyabiliyor musunuz efendim?

Nahit Töre - Ben sizi rahat duyuyorum.

Hulki Cevizoğlu- Evet, peki izleyicilerimiz sizi duyuyorlar, ben de sizi az sonra daha rahat duymaya başlayacağım. Buyurum devam edin.

Nahit Töre- Ben bu soruya cevap vermeden önce, bu baştan beri izlediğim programda yani birtakım 68 olayları nostaljik anı düzeyinden biraz çıkarıp daha bir geriye gitmekte, yani bu sürece ulaşmak için şöyle biraz rayına oturtmak ihtiyacı duyuyorum.

Eğer müsaade ederseniz, özetlemek istiyorum.

Nahit Töre

Hulki Cevizoğlu- Buyurun. Herkes farklı rayına oturtuyor, bakalım siz...

Nahit Töre- Ben o açıdan söylemiyorum. Kimseye de farklı uçtur demiyorum. Aslında zaman olsaydı daha önceki konuşan arkadaşlar da bunu oturtacaklardı, fakat biraz da sizin sorularınızla anı meselesine dönüyor bu olay.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun, söz oturtun...

Nahit Töre- Bunu bir sürece oturtalım da. Daha bir aydınlatıcı tartışırsak daha bir aydınlatıcı olur kanaatindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Biraz daha hızlı gitmek açısından soru soruyorum.

Nahit Töre- Evet, anlıyorum da, bence daha iyi olur gibi geliyor. Şimdi 68 olaylarını, Türkiye'nin 60'lı yıllarını bir bütün olarak ele almakta fayda var. Yani onu sadece 68'e veya bir-iki yıla, 68-69 yılına bağlayarak aldığımız zaman biz çok aydınlatıcı olamıyoruz. Yani daha önceki tartışmalardan da bu ortaya çıktı. Yahut onu ayırıyoruz; işte 60'ların başını ayırıyoruz, ortasını ayırıyoruz, 70'lerin girişiyle de kapıyoruz bu olayı. **O zamanı bir süreç olarak almakta yarar var.** Bu süreç nasıl işledi, yani ne tür noktalara gelindi?

Türkiye'deki ve dünyadaki durumlar neydi? Bu süreç içerisinde İşçi Partisi'nin 1965 ile başlayan süreç 70 ile tekrar MDD hareketiyle, yani Milli Demokratik Devrim hareketiyle başlayan süreç, daha sonra 1970 işçi, 15-16 Haziran olaylarıyla ve 1971, 12 Mart Muhtırası'na giden bir yıllık süreç, işte 6 aylık süreç diyelim daha doğrusu nasıl sonuçlandı?

Bunları da açmakta yarar var. Başka türlü bu olayları ne kamuoyuna anlatabiliriz, ne de kendi aramızda, belli bir noktayı, yani bu ölçüler içerisinde tartışmak da kendi aramızda bir bütünlük kuramıyoruz. Çünkü herkese ders oldu bu işler yani.

Hulki Cevizoğlu- Kurun efendim, buyurun.

NAHİT TÖRE, "MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM"İ ANLATIYOR

Nahit Töre- Şimdi 1965'te İşçi Partisi ile başlayan bir süreç var. Şimdi bu süreçte birçok arkadaşımız; **bizler o dönemde İşçi Partisi'nin içerisinde yetiştik aslında.** Yani Mahir Çayan'lar, Deniz Gezmiş'ler veya benim gibi bir sürü insan. Biz 1965 ile başlayan daha lise çağlarımızda, yani üniversiteye gelmeden bir iki yıl önce lise çağlarımızda İşçi Partisi saflarında solculuğa başladık.

1968'e kadar bizim 67'lerde üniversiteye dahil olmamızla birlikte üniversiteye kadar TİP'le sürdü. TİP'in burada görüşü neydi? Türkiye'deki hakimiyet ilişkisini, işte kapitalist üretim ilişkisi olarak ortaya koyuyordu ve parlamenter seçim yoluyla gelineceğini ortaya koyuyordu. Bütün bu ana gücü de, temel taşı sendikalar kurulsun da, onu örgütleyici, motive eden, işte onu sokağa taşıyan güç de, öğrenci gençlik gücüydü.

Daha sonra 68 ile 70 arasında TİP dediğimiz müthiş bir mücadele başladı. Kendi içerisinde, TİP'in içerisinde başladı. Buradan MDD hareketi doğdu, yani Milli Demokratik Devrim hareketinin doğuşu, eğer tabiri caizse eski tüfekler, yani **Mihri Belli**'lerin (onlar TİP'in dışındaydı kendileri) onların öğrenci gençliğin içindeki bir kesimle ortak hareketi ile birlikte bu MDD hareketi doğdu. O zaman MDD hareketinin önde gelen solcularından etkili olacak bir tanesi de 68 yılının ve 67 yıllarının daha doğrusu başında, **Doğu Perinçek**'di. Ankara'da "Genç Asistanlar Grubu" olarak, Doğu, bu gruba öncülük yapıyordu. Mihri Belli de bu işin backgroundunda duruyordu. Veli Demir benimleydi.

Milli Demokratik Devrim ise şuydu: *"Anadolu ihtilali, yani Kemalist devrim, Cumhuriyeti ilan ettik fakat demokratik süreç tamamlanmadı. Türkiye, hâlâ yarı feodal, ondan sonra yarı sömürge bir ülkedir"* tezinden hareketle; yani TİP'in "Hakim üretim ilişkisi; kapitalist üretim ilişkisidir ve parlamenter Kemalist bu sistem içerisinde yer alacak" görüşü vardı. Hakim üretim biçimi, yarı feodal, yarı sömürge bir ülkedir Türkiye. Ama **Anadolu ihtilalinin eksik bıraktığı demokratikleşme süreci tamamlanacaktır.** Bu nasıl tamamlanacaktır? Bunun tartışmaları başladı ve bunun o zamana kadar ki tek gençlik örgütü olan FKF içerisinde idi herkes de, bu FKF içerisindeki bu tartışma daha da alevlendi. FKF'ye işte Ankara'da yine TİP'te ağırlıklı kesim, İstanbul'da da TİP'te ağırlıklı kesim hakimdi.

Önce Ankara'da **Doğu Perinçek**'e FKF'ye başkan olması ile birlikte -geçici bir başkan olması ile birlikte- Ankara FKF ele geçirildi. Daha sonra işte İstanbul'da Devrimci Öğrenci Birliği o sıralarda kuruldu. İşte

Haşmet Atahan'ın da içinde olduğu, hepimizin içinde olduğu grup kuruldu.

Onun dışında işte **Osman Arolat**'ların grubu da, FKF'de TİP olarak kaldılar. Şimdi o süreç içerisinde biz Milli Demokratik Devrim eğiliminde olan gençler FKF'ye tasfiyeci yoluna gittik ve üyeler 68'in sonlarında, 69'un başlarındaki İstanbul'daki FKF kongresinde **Yusuf Küpeli**'nin başkan olmasıyla FKF'ye MDD'ciler hakim oldular. Fakat İstanbul sekreterliği TİP'lilerin elinde kaldı. Yani TİP eğiliminde olan arkadaşların elinde kaldı. İşte Osman S. Arolat'ın, diğer arkadaşların elinde kaldı.

Bu süreç bizim Vakfı lağvederek, yani kapatarak FKF'ye girmemizle birlikte İstanbul teşkilatı da ele geçirildi ve oradan FKF'nin son kongresine 69'da gidildi. Bu gidilme ile birlikte Ankara'da yapılan bu kongrede **FKF tamamen MDD'cilerin eline geçti ve burada adı değiştirildi Dev-Genç oldu**. Bütün **düğüm noktası** burada başlıyor.

HANGİ ÖRGÜT HANGİ GÖRÜŞE AİTTİ?

Fakat buna geçmeden önce ben bir şeyi daha belirtmek istiyorum. Bu 67'ye kadarki bu yapı içerisinde geçmişten kalan belli gençlik örgütleri vardı. Bunlar, devletin yarı resmi örgütleriydi ve devletten, bütçeden ödenek alan örgütler vardı. Bunlar *Türkiye Milli Talebe Federasyonu(TMTF)*, *Türkiye Milli Talebe Birliği(TMTB)*, *Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı(TMGT)*.

Süleyman Demirel, o dönemin Başbakanı idi. İşte Faruk Sükan'ın operasyonları ile bu örgütler, lağvedildi. Yani buralarda 27 Mayıs'ın ağır havasının bastığı bu örgütlerde büyük bir kargaşa çıktı. İşte *Sükan'ın uygulamaya koyduğu bir plan dahilinde buralar çökertildi*. Bunların meselâ **TMTF o zaman işte ülkücülere temel olacak milliyetçilerin eline geçti. Türkiye Milli Talebe Birliği ise, Siyasal İslâm'ın yani bugünkü işte o gençlik liderlerinin çoğunun çıktığı yer**. Bugünkü Kültür Bakanı İsmail Kahraman'ların içinden geldiği partiden geldi, onların eline geçti. Hatta bir süre onlar **1969'da Siyasal İslâmcılarla Ülkücülerin Çağaloğlu'nda çok büyük kavgaları oldu**, silahlı sopalı falan. Geriye bir tek Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı kalmıştı, dolayısıyla o yapılar içerisinde. Yani devletin yarı resmi gençlik örgütlerinden. O da Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı'ydı. **Türkiye milli Gençlik Teşkilatı ise, 27 Mayıs söylemine ve havasına çok bağlı sol Kemalistlerin içinde**

olduğu, ağırlıkta olduğu, onların yönettiği bir örgüttü. Onun yapısı ise, Türkiye İzciler Birliği, Türkiye Kadınlar Birliği...

Hulki Cevizoğlu- Biraz özetleyelim isterseniz.

Nahit Töre- Sol Kemalistlerin elindeydi bu örgütler. Bunlardan sadece Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı'na aynı zamanda İstanbul'da yani bizim içinde bulunduğumuz, bazı arkadaş gruplarının da çok organik ilişkisi olduğu bir örgüttü. Şimdi bu MDD hareketi, Dev-Genç'i ortaya çıkarttıktan sonra Dev-Genç FKF döneminde gelen bazı kitlesel çalışmaları da teslim almıştı. Bunlar nelerdi mesela, *Akhisar'daki tütün ekicileri, krediciler ile toprak sahipleri arasındaki ihtilaflar onlara geliyordu, işte haşhaş mitingleri düzenliyordu, sezonluk mitingleri düzenliyordu.* Bir tarafta ise, Harun Karadeniz'den miras aldığı İşçi Birlikleri kuruyordu, semtlerde, mesela işçilerin yoğun olduğu semtlerde işçi birlikleri kuruyordu. Yani köylü ve işçi hareketinin böyle bir organik bağı vardı.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Töre bunları özetledik az önce. İsterseniz...

Nahit Töre- Ben buradan bir şeye gelmek istiyorum da, -hem Haşmet az önce bir parça açıklamaya çalışmıştı da- tam bu süreç içerisinde o masum öğrenci hareketi yani, ortada daha herhangi bir ihtilafla, iktidarla böyle çok büyük boyutlu falan bir çatışmalar falan yoktu 1968'e gelindiğinde. Sadece kitlesel karakteri kapsayan bir öğrenci hareketiydi. Sadece bunu daha da bir hızlandırdı süreci.

Bu süreç içerisinde 70 yılına Haziran'a doğru gelirken, MDD içerisinde çatlamaya başladı. *MDD içerisinde çatlama başladığında iki tür anlayış çıktı.(...)* Silahlı çatışmada 15-16 tane arkadaşımızın öldürülmesi de o süreç içerisinde oldu. Bir yıllık bir süreç içerisinde ve ister istemez **bizlerin silaha tekrar sarılması, müdafaa şeklinde başlayan bu hareketin ortaya çıkması var.**

Bu bir yerde **silahlı, yani bu savunma denen silahlı olay, daha sonra bir devrim, silahlı devrim anlayışını ilk nüvesini oluşturuldu.** Onun ilk tohumlarını atmaya başladı.

Bu silahlı devrim içerisinde bir başka radikal görüş de vardı. Bu görüş de, sivil-asker müdahalesinin Türkiye'nin çıkışı için daha sağlıklı olacağı eğilimindeki bir çıkıştı. Bu ikisi arasında ama özünde iki tarafta da o MDD'nin o teorik kalıplaşmış Mihri Belli'nin koyduğu veyahut bunun çok daha ılımlı, daha başka bir sistemiği olan **Doğan Avcıoğlu'nun** koyduğu bu görüşü temel alıyordu yani...

Hulki Cevizoğlu- Sayın Nahit Töre, gecenin bu saatinde bu kadar teorik ayrıntılardan biraz uzaklaşalım isterseniz.

Kamuoyunun ve **68 Kuşağı'nın da özellikle kitle ile birlikte olma isteği ve kitleden kopma endişesi vardı**. Biz de kitleden kopmayalım, izleyici kitlemizden.

Sizin kitle ile ilgili yaptığınız bazı eylemlere gelemim. Siz bu eylemlerle neyi amaçlıyordunuz? Ben o sorulara artık gelebilir miyim?

Nahit Töre- Gelin tabii isterseniz.

“SİLAHLI DEVRİM” ANLAYIŞI!..

Hulki Cevizoğlu- Peki geleyim, siz yine istediğiniz gibi geriye de dönerek cevap verebilirsiniz. Siz silahlı eylemlerden söz ettiniz. **Silahlı devrim anlayışının doğduğunu belirttiniz az önce. Bu anlayış doğduğu tarihte mi Deniz Gezmiş ve arkadaşları 1969 Haziran'ında El Fetih Kampı'na gittiler? Siz 1970 Haziran ya da Temmuz -onun kaydını bulamadım ama-, 1970 yazında Nusaybin üzerinden Şam'a gitmiştiniz. Şam'da da gittiğiniz yer, El Saika Karargahı. Doğru mu?**

Nahit Töre- Şimdi burada **Deniz'lerin 69'un yazında ismini saydığınız arkadaşlarla Filistin'e gitmiştik, o doğru isimler**. 70'in yazında 15-16 Haziran'dan sonraki gidenlerin içerisinde orada bir Ankara'da bir kaçak, 15-16 Haziran olaylarından aranıyorduk bizler. O grup ikiye bölündük Ankara'da biz. Ankara'ya geçtik İstanbul'dan 15-16 Haziran olaylarından dolayı arandığımız için Ankara'ya geçtik.

O grup ikiye bölündü. Bir grup Ankara'daki Dev-Genç'li arkadaşlarla, Merkez Yürütme'yle beraber, işte Karadeniz'deki fındık üreticilerinin örgütlenmesi için Karadeniz'e biz geçtik. Diğer bir grup arkadaş da, Filistin'e geçtiler. O Filistin'e işte Suriye'de kaldılar, El-Saika örgütünde.

Hulki Cevizoğlu- Siz neredeydiniz?

Nahit Töre- Biz Hüseyin Cevahir, ben ve Sebahattin Kup gibi arkadaşlar, -daha sonra Mahir de bölgeye gelmişti- bizler de Karadeniz'e geçtik.

Hulki Cevizoğlu- Yani Şam'a giden ekipte yok muydunuz siz?

Nahit Töre- Hayır ben yoktum Şam'a giden ekipte. Biz Karadeniz'e geçtik, orada bu 70'in Temmuz'undaki o fındık olaylarını örgütledik. İşte o fındık üreticisi büyük bir eylem yaptı. Ben o olaylarda yakalandım, tutuklandım. İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi'ne sevk edildim. Burada tutuklandık ve 2,5 ay yöneticilerle beraber yattık.

NAHİT TÖRE, MAHİR KAYNAK'LA CANLI YAYINDA TARTIŞIYOR

Hulki Cevizoğlu- O dönemde sizin Mahir Kaynak ile ilişkileriniz neydi efendim?

Nahit Töre- Mahir Kaynak ile benim özel bir ilişkim yoktu. Ben İktisat Fakültesi'nde idim, Mahir Hoca da bizim asistanımızdı. Yani bizim öyle çok organik bir özel ilişkimiz yoktu. Neticede bütün İktisat Fakültesi'ndeki Mahir Hoca'nın tanıdığı kadar ben de tanırdım.

Hulki Cevizoğlu- Birlikte mi hareket ediyordunuz? Yani onu çok yakından tanı mıyorsunuz ama, asistanınız....

Nahit Töre- Asistanımızdı, benim hocamdı yani.

Hulki Cevizoğlu- Neler öğrendiniz o tarihte Mahir Kaynak'tan?

Nahit Töre- Mahir Kaynak'tan bizim o dönemde öğrendiğimiz; *Mahir Kaynak o zaman Hikmet Kıvılcımlı'nın İşsizlik ve Pahalılıkla Mücadele Dernekleri'nde dersler verirdi. Ondan sonra MDD Derneği vardı, Türkiye'nin toprak sorunu üzerine seminerler verirdi. O seminerlere işte herkes gibi ben de giderdim. Dinlerdik, sonra derece akli başında meseleye vukuf, okuyan falan o dönemde bir asistandı.*

Hulki Cevizoğlu- O tarihten bu yana Mahir Kaynak ile hiç karşılaştınız ya da konuştunuz mu?

Nahit Töre- Hayır Mahir Kaynak ile karşılaşp konuşmadım.

Hulki Cevizoğlu- Şimdi konuşur musunuz?

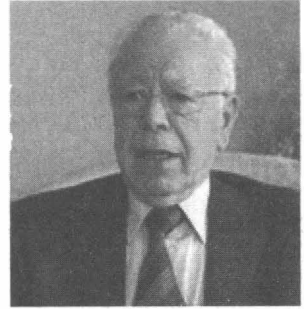
Nahit Töre- Tabii konuşurum Mahir ile.

Hulki Cevizoğlu- Peki iyi geceler Sayın Kaynak!..

(Telefon Konuşu)

MAHİR KAYNAK (Eski MİT'çi)⁶- İyi geceler efendim.

Hulki Cevizoğlu- Nahit Töre'nin

Mahir Kaynak

⁶ Mahir Kaynak: MİT'teki makamı net olarak belli değil, medyada "eski MİT'çi", "MİT Daire Başkanı" Ve "MİT Müsteşarı" olarak adlandırılıyor. Oysa, bize açıklama yapan MGK Gn. Sekreterliği'nde görev yapan önemli bir orgeneral şu tanımlamayı yaptı: "Görevi abartılıyor. Sayın Kaynak da bundan hoşlanıyor. Kendisine o dönemde, malum görev verilmişti. Ama, daire başkanlığı yoktu. Sadece haber alma görevi vardı."(1997'deki dipnot-HC)

açıklamalarını dinlediniz Sayın Kaynak. Uzun bir aradan sonra ilk kez karşılaşacaksınız. Sizin birlikte anılarınız var. Biraz o döneme dönelim, sizin ağzınızdan dinleyelim.

Mahir Kaynak- Efendim, tabii çok iyi hatırladığımı söyleyemem. Nahit Töre'yi isim olarak hatırlıyorum. Şu anda karşılaşsak tanıyabilir miyim, onu da bilmiyorum. Yalnız sevdiğim bir öğrenci olduğunu hatırlıyorum. Yani benim üzerimde iyi intibalar bırakmış bir insandır.

M. KAYNAK: "ARKANIZDAKİ GÜÇ KİMDİ?"
N.TÖRE: "KUVAYİ MİLLİYE GELENEĞİ İDİ!"

Hulki Cevizoğlu- Evet. Peki Sayın Töre'de hattımızda kalıyor, sizde. Ben sizinle devam etmek istiyorum Sayın Kaynak. 68 öğrenci eylemlerini nasıl değerlendiriyorsunuz ve **sizin o dönemdeki rolünüz ne idi?**

Mahir Kaynak- Efendim şimdi aradan 30 yıla yakın bir zaman geçmiş olmasına rağmen olayların doğru anlaşılmadığını hâlâ arkadaşlarım tarafından görüyorum.

Şimdi diyorlar ki, çok açık biçimde Sayın Cevizoğlu, biz emperyalizme karşı savaşıyorduk. Yani Amerika ile dövüşüyorduk ve Türkiye içerisinde bir burjuvazi vardı ve bizim de herhangi bir tabanımız yoktu öğrencilerin dışında.

Şimdi böyle bir savaş sizce çok mantıklı bir savaş mıdır? Yani ben şu soruyu soruyorum; gerçekten söylediğiniz gibi ittifakın arkası, başka herhangi bir güce dayanmayan sadece öğrencilerden ibaret idiniz ve siz Türkiye'yi emperyalizmden kurtarmaya çalışıyor muydunuz?

Burada hemen şunu söyleyeyim; arkalarında **Rusya olduğunu, SSCB olduğunu kesinlikle iddia etmiyorum**, zaten bu iddiayla ömrüm boyu savaştım. **Ama bu makul müdür?** Eğer bunu yaptıysanız siz gerçekten hâlâ bir iş yaptığınızı zannediyor musunuz ve akılcı mısınız? Bu soruyu soruyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki Sayın Töre cevap versin ona. Sayın Töre!..

Nahit Töre- Tam alamadım cevabı da bir Sovyetler Birliği ile ilgili nasıl bir şey onu anlayamadım tam.

Mahir Kaynak- Hayır Sovyetler Birliği yoktu diyorum zaten. Ama sizin hiç mi ittifakınız yoktu? Arkanızda hiç mi güç yoktu? Yani içeride burjuvaziye karşısınız, halka irtibatınız yok, dışarıda da Amerika

Birleşik Devletleri ile mücadele ediyorsunuz. **Koskoca bir emperyalizmle bir avuç öğrenci, bunu yapabileceğini nasıl kestirdiniz?**

Hulki Cevizoğlu- Evet anlaşıldı mı Sayın Töre?

Nahit Töre- Evet anlaşıldı, anlaşıldı efendim. **Şimdi Sovyetler Birliği ile kuşkusuz hiç bir ittifakımız da yoktu, böyle bir ittifak yapacak güçte değildik. Onların, Sovyetler Birliği'nin sızma ajanlarının idare ettiği insanlar da değildik.** Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, yani böyle bir şeye engel olacağı da çok açık ortada, o gün için de, bu gün içinde. O doğru Sovyetlerle herhangi bir organik bağımlılığımız yoktu yani, olması da mümkün değildi.

Hulki Cevizoğlu- Peki onu zaten Sayın Kaynak da söylüyor. Yoktu diyor, ama kim vardı diyor, hiç mi kimse yoktu diyor.

Nahit Töre- Şimdi biz bu, baştaki bütün arkadaşların söyledikleri gibi ben de aynı şeyi söyleyeyim; orada bir şey vardı. Oradaki olay şuydu: Bu gelen insanlar, bu genç insanlar vaziyeti itibariyle baktığınız zaman ailelerine eğer bugün üzerlerinde tek tek bir çalışma yapılsa, o sizin o demin Cumhuriyet'in içerisinde Tercüman Gazetesi okuyan ile ben hiç karşılaşmadım. Bu arkadaşların toplamı 40-45'tir yani o dönem için. Bunun da 20-25 tanesi, yani öncü düzeydeki, 20-25 tanesi de rahmetli oldu. Bunların ailelerini tek tek şöyle bir sosyolojik araştırma yapılma bunların **Kuvayi Milliye geleneğinden, efendim, İttihat Terakki geleneğinden, Kemalist gelenekten gelen ailelerin çocukları.** Bu insanlar iç dünyalarında bir güç varsa, o güçle bu ülkenin Anadolu devriminde olan bağlılığı, işte emperyalizme karşı olması her ne kadar Amerika Türkiye'ye bir çok hakim olsa da, tabii onun boyutlarını ölçecek düzeyde insanlar değil bu arkadaşlarımız, o zaman hiç birimiz yani. Ama konuya bir duygu ve ruh dünyası olarak baktığınız zaman, o gücü oradan alan insanlar yani. Amerikan emperyalizmine karşı olmanın bütün esprisi de budur yani.

Nedir o? Ülkenin sömürüsü, madenlerimiz, petrollerimiz efendim işte, Türkiye'de montaj sanayi ile gelen bir yapı var, toprak ağalığı meselesi var, vs. var. Orada herhangi bir şey yok yani.

Sayın Mahir Kaynak şunu kastetmek istiyorsa, sizi birileri yönlendirdi falan gibi demek istiyorsa, ben öyle bir yönlendirmeyi pek kabullenemiyorum. Hatta tamam bir görüşleri vardı. Mesela ben görüş olarak, o dönemde en çok yani saygı duyduğum, bugün de çok büyük saygı duyduğum Doğan Avcıoğlu'nun görüşlerine çok yakın bir insandım. Bugün de o görüşleri çok büyük ölçüde paylaşıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Yani, arkamızda dış güç yoktu diyorsunuz. O konuda Sayın Kaynak'a soracağım ama, dediniz ki, işte "Cumhuriyet içinde Tercüman Gazetesi okuyan kimseyi duymadım."

Nahit Töre- Yani ben görmedim, öyle okuyan kesimi.

Hulki Cevizoğlu- Peki ben kim olduğunu size söyleyeyim; THKP-C'nin kuruluşu ve örgütlenmesinde yer alan Mustafa Kemal Kaçaroğlu. 1966-1967 ders yılında Siyasal'a kayıt yaptırıyor Ankara Siyasal'a (A.Ü.S.B.F.). 27-29 Kasım 66 günleri ise, Ankara'da yapılan Adalet Partisi büyük kongresinde görevli imiş. Babası ve kendisi Tercüman Gazetesi okuyormuş. Kendi anılarında bunu yazıyor. Bu ismi de size vermiş oldum ama, asıl tartışma bu değil tabii...

Nahit Töre- Mustafa Kemal Kaçaroğlu çok iyi arkadaşımızdı. Ona ben de çok değer verdiğim bir arkadaşımızdı. Ama bu bir istisnadır. DP-AP geleneğinden gelen olabilir.

Hulki Cevizoğlu- Bir örnek vermek açısından söyledim. **Tercüman Gazetesi okurluğundan gelip THKP-C kuruculuğuna gidilen bir yol olduğu gibi, işte TİP'ten gelip de İslamcı şairliğe gidilen bir başka yol da var.** Demek ki, yollar çok çeşitli. Ama Sayın Kaynak'ın sorusuna siz "Arkamızda başka bir güç yoktu" diye yanıt verdiniz. Sayın Kaynak bundan emin mi bakalım?

Mahir Kaynak- Evet efendim, *öyle görünüyor ki, arkadaşlarımız, sadece öğrenciler Türkiye'nin kaderini tek başlarına değiştirebileceklerine inandılar. Arkalarında herhangi bir güç yoktu. Hatta darbe bile yoktu. Çünkü Türkiye'de hukuken sol bir darbe hazırlığı beraat etmiştir. Yani öyle bir çalışma da yoktu.*

O halde öğrenciler, sadece birkaç yüz veya birkaç bin kişi dünyadaki emperyalizme karşı Türkiye'yi kurtarmak için mücadele etmişler; manzara bu değil mi efendim?

Hulki Cevizoğlu- Evet.

M. KAYNAK: "ARKALARINDA SSCB DEĞİL, İNGİLTERE VARDI"

Mahir Kaynak- Şimdi bu olabilir. Bunu çok iyi anlıyorum ve bunu çok büyük bir sevgi duyuyorum. *Böyle bir ruha saygı duymaktan başka yapılacak hiçbir şey yok. Ama ben olayı başka türlü görüyordum.*

O tarihte iki cephede birden dövüşüyorduk, tut ki bunları kendimi savunmak veya beraat ettirmek için söylemiyorum, bu bir gerçektir. Bir

yandan devlet bu gençleri Sovyetler Birliği kontrolünde Türkiye'yi Komünizm'e taşıyan insanlar olarak görüyordu. *Ben bir Milli İstihbarat Teşkilatı mensubuydum ve Milli İstihbarat Teşkilatı'na bunların arkasında Sovyetler'in olmadığını, bunun Avrupa tarafından desteklenen bir hareket olduğunu söylüyordum ve tekrar ediyorum.* Beni tanıştılar arkadaşlarım. Ben o **hareketin arkasında İngiltere'nin olduğunu** başından beri, o günden beri düşünüyordum ve hâlâ aynı kanaatteyim.

Yani ben bu hareketi, doğrudan doğruya **Türkiye'nin bağımsızlığını isteyen insanların aslında bir başka güç tarafından Amerika'ya karşı kullanıldığını düşünüyordum!..**

Yani bana göre manzara şöyleydi: *Amerika Birleşik Devletleri, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de bir kale ele geçirmişti. Bu kale Demokrat Parti ve onun devamı olan orta sağ idi. Bunu bertaraf etmek için, Türkiye'de 1960 darbesi akabinde solun önü açılmış ve 1970'de de Baas tipi bir ihtilalin, bir darbenin arkasına İngiltere geçmişti.* Bu ülkesini düşünen, Türkiye'nin bağımsızlığı için mücadele eden insanları gerçekte kullanan onlardı.

Bütün bunlarda hiç bir gencimi, hiç bir arkadaşımı itham etmiyorum. Bilinçli olarak bu hareketin içine katıldıklarını söylemiyorum. *Bu bir varsayımdır, tartışılabilir* ama bu benim kanaatimdir Sayın Cevizoğlu.

İNİÇİN İNGİLTERE'DE EĞİTİLMEDİLER?

Hulki Cevizoğlu- Arkalarında İngiltere var idiye, o tarihteki gençler niye İngiltere'deki bir kampa değil de, Filistin ya da Suriye'deki kampa giderek eğitim aldılar?

Mahir Kaynak- Oraya gitmeleri zaten mümkün olamazdı. Bütün bunların, bütün dünyada Amerika Birleşik Devletleri'nde hiç kimse terörist eğitimi görmez. Bunların hepsi Ortadoğu'daki birtakım kamplarda eğitim görürler. Bunların üsleri orasıdır. **Ortadoğu aslında. Ortadoğu büyük güçlerin kullandığı bir alandır.** Orada bağımsız herhangi bir ülkeden söz etmek mümkün değil.

Hulki Cevizoğlu- Yani asıl Ortak Pazar, o kamplarda kurulmuş galiba?

Mahir Kaynak- Evet efendim. Ortadoğu'da bağımsız tek bir ülke bile yoktur. Yani Libya'ya gittiğiniz zaman nereye gittiğiniz bellidir. Bir

anlamda hangi Avrupa ülkesinin kontrolünde olduğunuz anlaşılır veya başka bir yere gittiğiniz zaman arkanızda kimlerin var olduğu belli olur.

Onun için bütün buraya gitmiş olmanın aslında bağımsız olmak anlamına gelmek olmadığını ifade etmek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Töre katılıyor mu acaba bunlara?

Nahit Töre- Şimdi tabii biz de o dönemlerde bazı kitaplar okuyorduk. Mesela bunlardan, -şimdi de aklıma gelen aramızda da konuşuyorduk, tartışıyorduk- Ejan Jack, diye bir Fransız yazarı vardı. İki tane kitabı çevrilmişti o dönemde. Birisi "*Amerika Meydan Okuyor*", diğeri "*Avrupa Meydan Okuyor*". Onları o dönemlerde okumuştum. Mesela işte De Gaulle'ün 68 Fransa olaylarından sonra iktidardan çekilmesi, düşmesini Amerika'nın hazırladığı vs. gibi şeyler düşünüyorduk. Ama tabii Sayın Kaynak gibi devletin çok üst düzeylerinde servis alan, işte belgelere sahip olan bir insan gibi olaya bakmamız mümkün değildir.

Ama ben bugün şunu söyleyebilirim ki, **Türkiye, soğuk savaş tarihi boyunca dünyada bedelini en ağır ödemiş ülkelerden bir tanesidir.** Çünkü başta sordunuz 'yitik kuşak mı?' diye. **Sadece 68 Kuşağı değil, bir çok kuşak, 68'den sonra gelen 78'li kuşak ta öyle yitik kuşaktır yani.** Ondan önceki kuşaklar da aynı şekilde.

"BİZİ BİR GECEDE TOPLADILAR!.."

(...) Cumhuriyetin yetiştireceği kuşaklardan bugüne ne kaldı? Ondan sonraki işte çatışmalar içerisinde eğitilmiş, öğütölmüş kuşaklardan ne kaldı? İşte ortaya kala kala Siyasal İslâm'ın tehditleri altında bir ülke kaldı yani.

Biz o boyutlarda yani, Mahir Hoca gibi bilemeyiz bu olayları. O yaşlarda mümkün değil. Hatta ben Sayın Cevizoğlu, size şunu da çok açık söyledim. Uğur Mumcu'dan bir pasaj okudunuz orada. Ben size iki tane olay söyleyeyim. **Biz ilk silahlı harekete gerdiğimiz de rahmetli İsmet Paşa, "Bir gecede toparlar" demişti ve bizi de bir gecede topladılar.** Daha sonra ben de orada Uğur Mumcu'ya kitabında söyledim, 68 Kuşağı'na; "Yani bu kadar *kurtarılmış bölgeler* vs. kurdunuz. İsmet Paşa bize demişti o zaman sizi de bir gecede toparlarlar."

Bir de 12 Eylül darbesi olduğu günü bir hafta içerisinde Merkez Komutanlığı'nın önünde bütün sol örgütler toparlanmıştı.

Yani gele gele geldiğimiz noktada gerçekten **Türkiye bir yitik kuşaklar ülkesidir**. Yani o soğuk savaşın çok bedelini ödedik biz. Geldiğimiz noktada bakıyorsunuz ki, İslam'ın tehdidi altında Haşmet'e de katılıyorum, Hasan Yalçın'a da katılıyorum, yani o **Anadolu ihtilalinde, Kemalist ihtilalin** getirdiği bütün gelenekleri Cumhuriyet'in kanunlarına sahip çıkma düzeyine geldik.

Geldiğimiz bu noktada bugün de aynı şekildedir. Yani Türkiye üzerinde olaylar yok mudur? O dönemde de yine Ortadoğu karışık, bütün Kuzey Afrika her gün darbeler oluyor. İşte Suriye'de darbe oluyor, Irak'ta darbe oluyor efendim, Fas Kralı'na üç defa darbe oluyor, Mısır'da olaylar oluyor. Bugün de Ortadoğu'da aynı olaylar oluyor. Bugün de petrol yolları üzerinde büyük olaylar dönüyor. Katılmamak elde değil yani, yine **bütün güçler Türkiye üzerinde egemenlik kavgası veriyorlar**.

Hulki Cevizoğlu- İşte biz o nedenle geçmiş biraz daha anlayalım diye bu tür programları yapıyoruz.

Mahir Kaynak- Efendim bir şey söyleyebilir miyim?

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

MAHİR KAYNAK: "MİT'E KARŞI GÖRÜŞLERİM YÜZÜNDEN TASFİYE EDİLDİM!.."

Mahir Kaynak- Efendim, bütün bunları ben devletin üst kademelerinde çalıştığım için öğrendiğim söyleniyor, bu doğru değildir. **Ben bu düşüncemi MİT'e karşı da, Teşkilata karşı da savunmak zorunda kaldım.**

Yani bu devletin bana verdiği bilgi değildi. **Benim bu kanaatim nedeniyle oradan da tasfiye edildiğim çok açıktır.** Çünkü Türkiye'de düşman bellidir, Rusya'dır. Rusya'nın yapmadığı hiçbir şeyi zaten bir dost ülke yapmak telakki edilir. Ben onu söylüyorum.

Efendim bir noktaya açıklık getirmek istiyorum. Arkadaşlarım o dönemde **devrimci müttefikleri olarak DISK'i** gördüler mesela, değil

mi efendim? Aslında DİSK'i hiç tanımıyorlardı, görmemişlerdi. Sadece uzaktan kendileri için onların sloganlarına iştirak eden bir örgüt vardı. Bu örgütün iç yüzü çok farklıydı.

Bir defa DİSK, Türkiye'deki yabancı sermayenin işyerlerinde, bir büyük holdinglerin olduğu yerde örgütlenmişti. Hiçbir küçük işletmede veya devlet işletmesinde DİSK üyesi yoktur. Onların hayat düzeyleri burjuvadan sonra gelen düzeydedir. Ben hayatımın hiçbir döneminde vasat bir DİSK işçisi düzeyinde ücret almadım. Şimdi bu arkadaşlar, kendilerini onlarla birlikte bir devrimin öncüsü olarak gördüler. O adamlar, bu düzenin değişmemesi için hayatlarını verirlerdi. Bu objektif durum, sübjektif durum çok daha vahimdir. DİSK yöneticilerinin patronluğa ne kadar yakın ilişkiler içerisinde olduğunu ben bizzat müşahade ettim.

Şimdi bu genç arkadaşlarım uzaktan gördükleri bu Devrimci İşçi Sendikaları denilen DİSK'i kendilerinin yapmak istedikleri devrimde bir müttefik olarak gördüler.

Hulki Cevizoğlu- Siz ne olarak gördünüz DİSK'i?

Mahir Kaynak- Ben tamamen düzenin bir parçası, Avrupa sendikaları ile ilişki içerisinde ve hiçbir biçimde Türkiye'deki düzeni değiştirmeye adım bile atmayacak insanlar olarak gördüm.

Hulki Cevizoğlu- DİSK'in arkasında da mı İngiltere vardı?

Mahir Kaynak- Hayır. Almanya ile çok yakın ilişkileri vardı.

MAHİR KAYNAK NASIL İSTİHBARAT TOPLUYORDU?

Hulki Cevizoğlu- Evet. İsterseniz sizin o tarihte ve daha sonraki tarihlerde, nerede ise günümüze kadar tartışılan konumunuza biraz gelelim Sayın Kaynak.

Sizin İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ndeki asistanlık döneminizden başlayarak, sol ya da devrimci kesim içindeki konumunuz çok sevilen, sayılan bir konumdu. Ama yıllar sonra sizin mahkemelerde işte İstihbarat Teşkilatı adına bilgi topladığınız ortaya çıktı. Bu **bilgi toplama yöntemleri nelerdi?** Nasıl topluyordunuz ve bu güveni nasıl vermiştiniz? Sayın Töre de, Sayın Atahan da bundan yararlanacaklardır.

Mahir Kaynak- Efendim şimdi şunu söyleyeyim; *tabii buradaki genç arkadaşlarımla benim istikametim arasında hiçbir fark yoktur. Güçlü bir Türkiye'den, bağımsız bir Türkiye'den yana, o gün de yanaydım,*

bugün de yanayım. Ama şunu söyledim; *ben solcu olduysam, İngiltere'ye hizmet etmeye veya bir başka ülkeye mecbur muyum?* Beni buna neden mecbur ediyorsunuz? Ben eğer herhangi bir ideoloji benimsemişsem, bunu ülkem için benimsemişim. Beni bir ideoloji ile burnuma hızma takar gibi takıp, bir başka ülkenin menfaatlerine nasıl çalıştırırsınız? Bunu söyledim ve **MİT'e hizmet ettim.** *Çünkü adım millidir ve teşkilat yerlidir. Yanlış yapar, doğru yapar ama Türkiye'dir.* Ona hizmet ettim. **Tabii bunun bedelini ağır ödediğimi bütün arkadaşlarım 30 yıllık hayatım boyunca görmüşlerdir.**

Bütün bunları kendimi savunmak için söylemiyorum, sadece şunu söylemek istiyorum. Diyorum ki, Türkiye'yi gözetmek zannettiğiniz gibi kolay değildir. Zannettiğiniz gibi **elinize bir tabanca alarak ortaya çıkarak veya bir Amerikalı'yı kışkırtarak tutup denize dökerek Türkiye'de bağımsızlığı sağlayamazsınız.** *Bu bir bilgi işidir, bu çok büyük bir çalışma işidir diyorum.* Hiç bir ülkeye de karşı değilim.

Şimdi nasıl topluyordum? Ben onların bir parçasıydım, hiç sahtekarlık yapmadım. Onun için beni anlamaları mümkün değildi. Yani o açıdan arkadaşlarım eğer beni teşhis etmemişlerse, bunda onların bir kusurunu bulmak da yanlıştır.

Haşmet Atahan- Sayın Kaynak *insanların içerisine girdiniz, devrimci gösterdiniz kendinizi ve birtakım insanları darbeciliğe doğru kışkırttınız, provokasyon yaptınız ve şimdi namustan, şereften, haysiyetten ve vicdandan bahsediyorsunuz!..* Ben bu tür polemiğe girmek istemiyorum ama, kusura bakmayın daha fazla dayanamadım.

Mahir Kaynak- Kimi tahrik ettiğimi düşünüp bir isim verir misiniz? Bir tek isim. Bir tek isim verin.

Haşmet Atahan- Bu polemiğe girmek istemiyorum. Tarihte yerini alıyor. 68 Kuşağı da yerini almıştır. Siz de yerinizi almışsınızdır.

Mahir Kaynak- Beyefendi ben aldığım yeri biliyorum ve *sizin beni aklamınıza da hiçbir ihtiyacım yok*, onu da söyleyeyim size. Bana bugün sizin söylediğiniz sözleri yüz milyonlarca kere söylediler. Bir kere daha bunları tekrar etmenizde hiçbir sakınca yok. Eğer fazla şeyler söylemek istiyorsanız, Sayın Cevizoğlu'ndan istirahat edeyim, size imkan versin, ne söylemek istiyorsanız söyleyin.

Hulki Cevizoğlu- Olur efendim, herkes özgür burada.

Mahir Kaynak- Evet, bütün bu laflar bana defalarca söylenmiştir. Ben 63 yaşındayım ve bundan böyle de geleceği ait herhangi bir tasavvurum da yok. **Sadece bütün bu sözleri Türkiye'de bir dönemin doğru anlaşılması için söylüyorum. Savunulacak herhangi bir tarafım da yok. Onu da söyleyeyim.**

Haşmet Atahan- Hangi doğruluktan bahsediyorsunuz Sayın Kaynak?

Mahir Kaynak- Efendim kabul etmeyebilirsiniz.

Haşmet Atahan- Şimdi gencecik insanların, bağımsızlık ve demokrasi ülküsüyle ölüme giden insanların İngiliz ajanı olduğunu ima etmeye çalışıyorsunuz, böyle bir töhmet yaratıyorsunuz ve dürüstlükten bahsediyorsunuz. Lütfen!...

Mahir Kaynak- Niye anlamıyorsunuz hâlâ? Ben o sözleri söylerken bu genç arkadaşların kesinlikle o ülke ile ilişkili olmadıklarını, kesinlikle söyledim başından beri. Niye hâlâ anlamıyorsunuz?

O günde anlamamıştınız, bugün de anlamıyorsunuz. Sizin de sürekli bir baskınız galiba meseleleri anlamamak.

Haşmet Atahan- Biz gayet iyi anlıyoruz Sayın Kaynak. Burada...

Mahir Kaynak- Peki efendim, teşekkür ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Kaynak dediniz ki, "Beni anlamaları mümkün değildi, içlerindeydim çünkü hiç sahtekarlık yapmadım, o görüşleri savunuyordum."

Mahir Kaynak- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Peki. Bugün de o görüşleri mi savunuyorsunuz, daha sonra mı görüşleriniz değişti?...

Mahir Kaynak- Efendim şunu söyleyeyim; ben emperyalist değilim. O günde bunu söylüyordum. Yani o gün söylediğim, o gün yaptığım tahlillerden bir santim farklı bir tahlil yapmıyorum. Marksist değilim, materyalist değilim ama, dünyadaki solu biliyorum, Marks'ı tanıyorum. Ama herhangi bir disiplinin arkasında değilim. Ben esas itibarıyla *ideolojileri bir amaç olarak görmüyorum, bir araç olarak görüyorum. İdeolojilere karşı bir tutkunluğum da yoktur.* Bu benim o günkü tavrımdır da aynı zamanda.

Hulki Cevizoğlu- Evet, Sayın Töre acaba ne düşünüyor? Bir de onun görüşünü alalım, hattımızda bekliyor.

Nahit Töre- Şimdi ben önce bir şeyi düzeltmek istiyorum. Sayın Kaynak dedi ki, "Çok hayranlık duyduğunuz, ittifak yaptığınız DİSK'liler" dedi. Biz o dönemde DİSK'liler ile pek öyle ittifakımız olmadı ama ittifak aradık. Hatta Haşmet de çok iyi hatırlar. 15-16 Haziran öncesinde Kemal Türkler'in, Rıza Kuyaş'ın da içinde bulunduğu toplantılara katıldık biz. Gittik onlarla görüştük ama o zamanlar, hatta biz onları ittifak olarak o dönemde bizi görmek bir yana, **biz onları reformist olarak görüyorduk** yani. Onu alternatif olarak, işte bölgelerde işçi birliklerini kuruyorduk. Yani onların güdümünde falan değildik, önce

bunu düzeltmek istiyorum. Çünkü o dönemden arkadaşlar, herkes de bunu hatırlar.

Diğer meseleye gelince, tabii şimdi ben Sayın Kaynak'ın aşağı-yukarı uzun yıllardır dergilerde, gazetelerde, böyle açık oturumlarda, işte kendisi ile yapılan beyin fırtınalarında, işte Samanyolu'ndaki (TV) yaptığı programlarda, Flash'takileri (TV) çok dikkatli izlerim. Çünkü o dönemin yani çok daha yakından bildiği için izledim kendisini.

Şimdi orada benim Sayın Kaynak'ta gördüğüm olay şu: *Sayın Kaynak kendilerini iki döneme ayırıyor, yani içinde yaşadığı dönemi. Bir tanesi devletin hizmetinde, yani 8-9 Mart'ta olacak olan cuntanın engellenmesi. Eğer olduğu takdirde Türkiye'ye zarar vereceği için onu engellemek. Ama diğer taraftan da devlet içerisinde kendisine sıcak bakılmadığı MİT içerisinde, işte ben materyalistim diyor. Zaman zaman ben kendisini konuşmalardan muhataplarına, yani tartıştığı insanlara, yani olaylara diyalektik bakın gibisinden, işte Marksist felsefe kavramlarını kullanarak söylüyor.*

BİLİNMEYEN 8-9 MART DARBE HAZIRLIĞI

Benim kendisine soracağım soru şudur: Ben fazla geriye de gitmeden, şimdi **8-9 Mart darbe hazırlığı**, -tabii bugün Türkiye'de çok örtülü bir olay, hiç tartışılmamıştır ama, 12 Mart çok tartışılan bir olay. **8-9 Mart'ta bir çok aydın, yazar, çizer çok değerli subaylar, generaller hepsi ordudan tard edildiler, cezaevlerine alındılar.** İşte İstanbul'daki köşklere⁷ işkenceler gördüler. Onların bir kısmını ben kendim de çok yakından tanıma fırsatı buldum. O insanlar bugünkü Genelkurmay kadrosunun söylediği bütün söylemleri, olabilecek bütün tehlikeleri o gün açık olarak söyleyen insanlardı.

Hulki Cevizoğlu- Demek ki, sözlerin ne zaman, nerede söyleneceği çok önemli!

Nahit Töre- Hayır şimdi tarih olarak söylemeleri çok önemliydi. Bugün Türkiye'nin geldiği bu noktada bir taraftan bölücülük hareketi, bir taraftan **Siyasal İslâm**'ın Türkiye'yi aldığı, sürüklediği, getirdiği bir nokta, siyasal iktidarda. Fakat **Türkiye'nin bütün güvenliğini, güvenlik konseptlerini tehlikeye atan bir kadro devletin başında, bu... şeye gelmek istiyorum.**

⁷ İlhan Selçuk'un işkence gördüğü Ziverbey Köşkü.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Kaynak'a soru soracaktınız.

Nahit Töre- O soruya gelmek istiyorum. O *günkü*, o *tahliye edilen ordunun subayları*, o *günkü teğmen bugün generaldi*, o *günkü yüzbaşı bugün belki kuvvet komutanıydı*, o *günkü albay belki bugün Genelkurmay Başkanı'ydı*. Onlar bugünkülerden tabii şunu şey yapmıyorum Kenan Evren'ler gibi de düşünmüyorlardı. Ama bugünkü Genelkurmay komutanları ve o kadroya baktığınız an onlar gibi düşünen insanlardı.

Sayın Kaynak, acaba bugünden oraya bakarken, o *insanların tasfiyesi Türkiye'ye zarar vermiş midir, vermemiş midir?* Ve onların Türkiye Cumhuriyet tarihinde, -ben hep şunu söylerim- tarih okurken, bakarken, (madem açıldı mesele) Türkiye'de askeri ile sivil aydınının yani, sivil kurtuluşçusunun, sivil demokratinin bir araya geldiği iki tane hareket vardır. *1908 Mart hareketidir*. Şimdi acaba geriye döndüğünde onun Türkiye'ye, o kadroların tasfiyesinin neye mal olduğunu bugün daha iyi kavrayabiliyor mu acaba?

Hulki Cevizoğlu- Hemen cevabını alalım.

“AVRUPA, TÜRKİYE'Yİ ABD'NİN ELİNDEN ALIP, BAAS YÖNETİMİ KURMAK İSTİYORDU!”

Mahir Kaynak- Efendim şimdi bir mücadele değerlendirildiği zaman bunun içerisinde kaybedilenler üzerinde ağırlanmaz. Gerçekte bir savaşın içerisinde son derece masum ve son derece güzel insanlar hayatlarını kaybedebilirler. Eğer bunları hesap ederseniz savaşamazsınız. Ben şunu söylüyorum; ben oradaki insanların hiçbirine karşı husumet duymadım. Sadece o hareketin tümüyle geriliği hakkında olumsuz bir kanaate sahibim ve bunu tartışırım.

Bunu göre o hareket; *Avrupa'nın Türkiye'yi bir Baas yönetimiyle yani, asker ve sivillerden oluşan tek partinin hakim olduğu bir düzen içerisinde almak, Amerika nüfuzundan kurtarmak ve kendi kontrolüne almak cabasıydı.*

Yani ben orada o hareketin içerisinde Türkiye'yi Libya gibi, Türkiye'yi Saddam'ın Irak'ı gördüm. Buna gönlüm razı olmadı.

Ben Türkiye'nin ve insanlarımızın çok daha ileri bir rejime layık olduğunu düşündüm. Geriye baktığımız zaman, hayıflandığım şeyler var tabii. Yani bütün onları engelleyip de Türkiye'yi Çiller-Erbakan

ikilisine⁸ bırakmanın içime çok büyük bir huzur verdiğini de söyleyemem.

Ama şunu söyleyeyim. Bu düzenin kendini düzeltme şansı vardır. Eğer o düzen içerisinde olsaydı, sevgili Nahit arkadaşım ve diğerleri de, o gün belki var bile olmayacaklardı. Çünkü onlar Sosyalizm'e inanmışlardı. Çünkü onlar bağımsızlığa inanmışlardı. **Hareketin temeli bağımsızlık değildi, hareketin temeli Türkiye'yi kesin bir bağımlılığa götürmektir.**

Benim değerlendirmem yanlış olabilir. Hesabını veririm. Manevi sorumluluğunu taşıyım.

Haşmet Atahan- Ben değerlendirmemi düzelttim diyorsunuz, hâlâ aynı değerlendirmede iddia ediyorsunuz. Aynı şeyi söylüyorsunuz. Anlamayan ben değilim, demagoji yapan siz oluyorsunuz, ama Sayın Kaynak, bakın aynı yorumu yapıyorsunuz yine.

Mahir Kaynak- Evet aynı yorumu yapıyorum.

Haşmet Atahan- Evet demek ki, deminki müdahalem yerinde ve doğru bir müdahaleymiş.

Mahir Kaynak- Mesele yok, siz zaten hep haklısınız.

M. KAYNAK DA, 68 KUŞAĞI DA, SAĞ KESİM DE AĞIR BEDEL ÖDEDİ... PEKİ KİM KAZANDI?

Hulki Cevizoğlu- Peki Sayın Kaynak, dediniz ki, "Ben bu yaptığım hizmetin bedelini ağır ödedim, 30 sene boyunca".

Şimdi 68 Kuşağı da ağır ödedi.

Sol 68 Kuşağı'nın karşısında olan sağ kesim de ağır ödedi.

Peki kim kazandı bu işten?

Mahir Kaynak- Efendim şunu söyleyeyim; bunu değerli arkadaşlarım şunu düşünmeliler. Yani diyorlar ki, "Türkiye'de emperyalizm hakim. Emperyalizme karşı da bir şey var, işte devrimci bir kanat var. Bu devrimci kanada, devrim bir tertip hazırladı ve bunları mahkemeye götürdü".

Peki bu tertibi niye sonuna kadar ulaştıracak kadar güçlü olmadı? Yani Türkiye'de gerçekten, Türkiye'nin bağımsızlığını isteyenler çok mu güçlü? Yani bu tertipleri boşa çıkartacak kadar güçlüler mi, demek istiyorlar? Mantıklarında bir tezat var.

⁸ Söyleşi tarihinde Türkiye'de Refah-Yol (Refah Partisi, Doğruyol Partisi) koalisyonu iktidardaydı.

Hem karşı tarafın son derece güçlü ve acımasız olduğunu söylüyorlar, hem kendilerini çok rahat kurtarıyorlar.

Bugün şunu söyleyeyim size; **68 Kuşağı Türkiye'yi yönetmektedir aslında.**

Hulki Cevizoğlu- Mutlu musunuz bundan?

Mahir Kaynak- Hiçbir şikayetim yok. Ama bundan şunu anlamaları gerekir: 68 Kuşağı aslında Türkiye'de herhangi bir biçimde başkaları tarafından hasım telakki edilmemiştir. Statükonun dışında telakki edilmemiştir. Statükonun dışında olan benim.

Hulki Cevizoğlu- Yani 68 Kuşağı Türkiye'yi yönetiyor derken, değişik bir yönetimden söz ediyorsunuz galiba.

Mahir Kaynak- Hayır efendim. Türkiye'deki...

Hulki Cevizoğlu- Yalnız, Tansu Çiller ve Necmettin Erbakan'ın 68 Kuşağı'ndan olduğunu mu söylüyorsunuz?

Mahir Kaynak- Hayır onu söylemiyorum. **Şu anda bütün medyada, bütün siyasi partilerin saflarında, işadamlarının yanında hep 68 Kuşağı'nın solcu ve devrimci gençleri vardır.**

Hulki Cevizoğlu- Yani, hükümetin dışında her yerde 68 Kuşağı yönetimde, diyorsunuz.

Mahir Kaynak- Tabii, tabii.

Hulki Cevizoğlu- Hükümette de önemli yerlerde bakanlıklar yaptı 68 Kuşağı daha önceki dönemlerde.

Mahir Kaynak- **Şu anda da zaten Türkiye'nin fikir hayatı, iktisadi hayatını yönlendiren onlardır.**

"1971'DE ABD İLE İNGİLTERE BERABERE KALDI. 1980, AMERİKA'NIN MAÇIDIR BAŞINDAN SONUNA KADAR"

Hulki Cevizoğlu- Evet. Ama kim kazandı? Sorumun yanıtı galiba tam olmadı. Bu hareketin arkasında siz Sovyetler Birliği vardı görüşünün aksine, İngiltere'nin olduğunu söylediniz. İngiltere kazandı mı peki?

Mahir Kaynak- Efendim **1971 olayı, Amerika ile İngiltere'nin berabere kaldığı bir maç telakki edilebilir. 1980'de Amerika Birleşik Devletleri rövanşını kesinlikle almıştır ve 1980, Amerika'nın maçıdır başından sonuna kadar.**

Hulki Cevizoğlu- Anladım. *Peki Türkiye ne zaman kazanacak? Ya da Türkiye ne zaman sahaya inecek?*

Mahir Kaynak- Türkiye; hesap yaptığı zaman sahaya inecek.

Hulki Cevizoğlu- Yani?

Mahir Kaynak- Hesap yaptığı zaman. *Yani üç kişi beline bir silah takıp ben emperyalizmi yeneceğim diye ortaya çıktığı zaman bunun sadece bir saçmalık olduğunu anladığı zaman Türkiye yenecektir.*

Yani şurada görüyor musunuz efendim; 1 Mayıs'ta kıyafet giymiş birtakım insanlar 20, 30, 100 kişi ve "Türkiye'ye Sosyalizm getireceğiz" diyorlar. Bunun mümkün olacağını zannediyor musunuz?

Hulki Cevizoğlu- Bunların arkasında da mı İngiltere var?

Mahir Kaynak- İngiltere falan demiyorum. Sadece diyorum ki, bunun ne kadar gerçekçi olduğu konusunda sizin kanaatinizi soruyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bu konuda karar yürütmek herhalde zor. Çünkü herkesin kanaati çok farklı. Bu kanaatlerin bir kısmı da tutmuyor.

Ancak, işte aradan 30 sene geçtikten sonra görülüyor ve değerlendirmeler yapılabilir. Sayın Nahit Töre de hattayken, Nahit Töre'nin hapiste olduğu dönemde sizinle bir teması oldu mu?

Mahir Kaynak- Buyurun efendim?

Hulki Cevizoğlu- Nahit Töre'nin hapisanede olduğu sırada sizinle bir teması oldu mu?

Mahir Kaynak- Hayır olmadı efendim.

Hulki Cevizoğlu- Olmadı!.. Herhangi bir talebi oldu mu?

Mahir Kaynak- Hayır efendim.⁹

Hulki Cevizoğlu- Peki son sözleriniz varsa Sayın Töre ve Sayın Kaynak; önce rica ediyorum lütfen.

**M. KAYNAK; “İSLAMCILARIN SONU DA,
68 KUŞAĞI GİBİ OLACAK”¹⁰**

Mahir Kaynak- Efendim şimdi bütün bunları ideolojik olarak algılamak -dünyadaki olayları- son derece yanıltır ve bütün bunlar bir niyet meselesi değildir. Bunlar siyasettir ve siyasetin diliyle konuşulmalı ve öyle hesap yapılmalıdır.

Şu anda da mesela, 68 Kuşağı'nın düştüğü hataya, daha büyük ölçekte İslamcılar düşmektedir ve bütün dünya ile mücadele edeceklerini zannetmektedirler. Sonuçları, sonları aynı alacağını tahmin ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki çok teşekkür ediyorum.

Mahir Kaynak- Sağ olun.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Töre sizin son sözlerinizi...

Nahit Töre- Benim var sözüm de, Sayın Mahir Kaynak'a iki soru sordunuz, **'Sayın Töre ile bir ilişkiniz var mı?'** diye. Bir de **"Cezaevinde yatarken size bir talebi oldu mu?"** falan diye...

Hulki Cevizoğlu- Size de sorulmuş kabul edin, siz cevap verin.

Nahit Töre- Şimdi ben onu söyleyeyim; ben Sayın Mahir Kaynak'ı en son 1970'de üniversitede gördüm. O günden bugüne hiçbir şekilde kendisini görmediğim gibi, hiçbir şekilde kendisinden bir talebim olmamıştır. Ama bunu nereden, **niçin sorduğunuzu da bir türlü anlayamadım.** Bunun ötesinde söylenecek pek fazla bir şey yok.

Hulki Cevizoğlu- Siz hapishanedeyken *kaçma girişiminde* bulundunuz mu?¹¹

Nahit Töre- Hayır.

⁹ Oysa M. Kaynak programdan önce, **"N.Töre hapiste iken, kaçırılması için kendisine haber iletildiğini, ancak kendisinin bu işe girmek istemediğini"** söylemişti bana.- HC.

¹⁰ Mahir Kaynak'ın bu sözleri 2 Mayıs 1997'de söylediğini unutmayalım. Yani, "28 Şubat" süreci başlamış, ama henüz Doğru-Yol Hükümeti istifa etmemişken.-HC.

¹¹ İki önceki dipnotu hatırlayınız!..-HC.

Hulki Cevizoğlu- Peki. O zaman sorumun fazlaca bir anlamı olmuyor. Çünkü biz bu kaynakları tararken görüyoruz ki kaynaklarda, kitaplarda yazılanların bir çoğu doğru değil. Programın başında Celal Doğan da kendisi ile ilgili bir şeyin yanlış olduğunu söyledi. **Demek ki, 68 Kuşağı'nın tarihçesi henüz kitaplara doğru olarak kaydedilmemiş.** Çok teşekkür ediyorum. İyi geceler size.

Nahit Töre- İyi geceler efendim, iyi geceler Haşmet.

Haşmet Atahan- İyi geceler.

ŞEHİR VE KIR GERİLLASI DÖNEMİ!..

Hulki Cevizoğlu- Evet 68 Kuşağı'nın bir başka dönemi Sayın Atahan; tarihi sürecini tanımladıktan sonra **gerilla savaşı dönemi**; kır ve şehir gerillasına dönüşen.

Kır gerillacılığı Latin Amerika'dan Maoculuk'tan belki esinleniyor. O dönemleri biraz anlatır mısınız?

Haşmet Atahan- Sayın Cevizoğlu izninizle ben bir konuyu söylemek ihtiyacını duyuyorum.

Program oldukça ilginç gelişmelere sahne oldu. Ana ekseninden bence oldukça da kopan konuşmalar oldu. 68 Kuşağı mutlaka değişik kanallardan, değişik görüşlerden yararlanarak değerlendirmek gerekecektir ama, *dönemin içerisine ajan olarak girmiş* bir yanda birisinin, son derece, 30 sene bile hâlâ yanılgısını anlamadığı, tutarsız suçlamaları ve değerlendirmeleri; öbür tarafta 68 Kuşağı'ndan olduğunu söyleyip dini görüşlere geçiş yapan insanlar. Ya da Komünizm çerçevesi içerisinde belli yerlere giden insanlar. Yani değişik, değişik boyutlarda 12 Mart sonrası sağlıklı özeleştirisini yapmadan çok yanlış uç noktalara sıçrayan insanlar. Böyle bir karmaşa yaşandı ve biz kuşağı biraz derli toplu bir noktaya vardırılim diye düşünürken belki çok daha yanlış noktalara gitti.

Ben tekrar şunu vurgulamak istiyorum: *68 Kuşağı'nın içerisinde yer alan ve şu anda hayatta olmayan lider kadrosu gerçekten Türkiye'nin bağımsızlığı için, Türkiye'de gerçek bir demokrasinin hayata geçirilmesi için hayatlarını dahi ikinci plana bırakarak ülke çıkarlarını ve halkın çıkarlarını ön plana alarak bir mücadele içerisinde oldular.*

Bu mücadelenin doğruluğu, yanlışlığı, hatalarını tartışıyoruz, değerlendiriyoruz ama, şu tartışılacak bir konu değildir ki. Bu insanların ülkenin gerçek bağımsızlığı ve demokrasiye ulaşmasından öte bir

amaçları, bir kaygıları yoktu. Sosyalizm'e yönelik düşüncelerini pekiştiren, bu konuda bilinçlenen ve bunun mücadelesini veren insanlardı.

İngiltere ile ya da başka bir emperyalist ülke ile bağlantılar içerisinde bulunduğunu söylemek, bu değerlendirmeleri yerli yerine yapmamak demekten başka hiçbir şey değildir.

Hulki Cevizoğlu- O değerlendirmeleri zaten siz yapmadığınız için, o değerlendirmeyi yapan kişi o tarihte de aynı görüşü dile getirmiş ve o yönde davranmış.

Haşmet Atahan- Yani konu biraz da Mahir Kaynak'ın sanki kendisini aklamasına yönelik "Devlet beni anlamadı, anlamıyor" şekline geldi. Bu...

Hulki Cevizoğlu- Ama Sayın Kaynak onu programlarda 68 Kuşağı dışındaki programlarda da söyler.

Haşmet Atahan- Şimdi 68 Kuşağı'nın Türkiye'yi yönettiği gibi yine bir eksantrik bir görüş ortaya atıldı. **68 Kuşağı eğer Türkiye'yi yönetiyor olsaydı bugün;** gerçekten Türkiye'de bağımsızlık sorunu olmayacaktır, Türkiye'de demokrasi sorunu olmayacaktır, Türkiye'de çeteler sorunu olmayacaktır. Oysa bakıyoruz ki, Türkiye'de hâlâ bunlar gündemde ve bunlar çözümlenmeyi bekliyor. Gerçek bir demokrasinin yaratılmasının dışında ancak çözümlenecek olan bir durum var.

Şimdi 68 Kuşağı'nı, 68 geleneğini iyi anlamak, iyi kavramak gerekir. Geçmişte 68 Kuşağı'nın içerisinde yer almış, o zaman hatta en önde olmuş ve bu mücadelenin içerisinde liderlik yapmış olan kimi insanlar, zaman içerisinde bu misyonunu bırakmış, zaman içerisinde bu geleneğe aykırı davranışlar içine girmiş ise, bugün belli ekonomik güçlere ulaştığı zaman; bu ulaşmış olduğu ekonominin gücüyle, sınıfsal gücüyle farklı şeyler söyleme noktasına gelmişse; politikaya atılmış olduğu siyasi partideki görevleri itibariyle, konumu itibariyle o partinin sınıfsal yapısı itibariyle; bugünkü Türkiye'nin ekonomisine ve politikasına uymayan 68 Kuşağı'nın düşüncelerine ve davranışına göre uymayan bir pozisyona gelmişse; ya da medyada belli görevlere gelmiş ve geçmiş gelenekten bağlantılarını koparmışsa bunları da 68 Kuşağı'nın iktidarda olduğu, 68 Kuşağı tarafından yönetiliyor gibi bir yargıya varmak, 68 Kuşağı'na karşı, onun değerlerine karşı saygısızlık olur diye düşünüyorum.

Hulki Cevizoğlu- 68 Kuşağı'nın size göre yönetimde olmasının şartı nedir? Yani hükümete mi gelmesidir? Başka bir şey midir?

Haşmet Atahan- Tabii ki. Deminden beri konuşmaya çalıştığımız...

Hulki Cevizoğlu- Ama bakanlık yapan 68 Kuşığı'na mensup insanlar vardı. Onlar da sizin söylediğiniz anlamda değildi. Örneğin Anavatan Partisi'nin milletvekilleri, bakanı şeklinde görev yaptılar.

Sizin söylediğiniz **68 ruhunun herhalde yönetimde olması**. O ruh yok.

Haşmet Atahan- Tabii ki. Yani 68 Kuşığı kişilere bağlı bir olay değildir. Ve bugün 68 Kuşığı'nın bu geleneğini, -demin onu söylemeye çalışıyordum- 30 yıldır söylenen ve yapılmaya çalışılan gerçekleştirilmeye çalışılan hiçbir olgu hayata geçirilememiştir ve hâlâ önümüzde duruyor. 68 Kuşığı'nın hayatta kalmasının hâlâ plansızlıkla yürümesinin sebebi de buradan kaynaklanıyor.

Dolayısıyla bugünkü gençlik eğer 68 Kuşığı'nın, 30 sene önce söylediği ve yapmaya çalıştığı mücadeleyle buluşabilirse ve bunun gereklerini yerine getirebilirse bugünkü gençlik de 68 gençliği demek olacaktır. Olaya biz bu çerçevede bakıyoruz. Yani olaya kişilerle değil, genel çerçevesinde bakarak yaklaşıyorsak, doğru bir sonuca varabileceğiz.

Şimdi arkadaşlarımızın değişim süreci içerisinde, örneğin bir arkadaşımız, iki tane Deniz var şeklinde yaklaştı.

Hulki Cevizoğlu- Hasan Yalçın.

Haşmet Atahan- Hasan Yalçın. Ben bu tür yaklaşımları da pek doğru bulmuyorum. Bir süreç olarak bakmak lazım.

Hulki Cevizoğlu- Deniz Gezmiş ile ilgili az sonra biraz daha ayrıntıya gireceğiz ama, bu gerilla savaşı bölümüne gelelim; çünkü telefondaki konuşumuz bu konularla ilgi. Yani banka soygunları, silahlı dönemler...

Haşmet Atahan- Şimdi gerilla savaşı noktasına gelinmesi. Demin belirtmeye çalıştım; 6.Filo da Kanlı Pazar olayları ile gençlik hareketinin çıkışı, şimdi Mahir Kaynak'ın da savunduğu ve tuttuğu taraf olan **Amerikan gizli servisleri de başta olmak üzere; "Türkiye'deki bu sol hareketi nasıl söndürebiliriz? Nasıl öldürebiliriz? Nasıl dağıtabiliriz"** şeklinde bir çalışma içerisine girmelerine yol açıldı ve komando kampları ile başlayan belli bir süreç yaşandı.

O çerçeve içerisinde demokratik, aynı zamanda da kitlesel olay, gençlik hareketi içerisinde **kendini savunma kaygısı ile kullanılmaya başlayan silah**, bir süre sonra tabii genç, -ne de olsa o zaman bahsettiğimiz 20-25 yaşında, bu yüzden delikanlı dediğiniz insanlar- **silahla bir kez tanışılınca, silahın dili farklıdır**. Silahla haşır neşir olmanın getirdiği, insanın kendisine olan belli bir güven getirmesi...

Hulki Cevizoğlu- Kalem tutmaktan farklıdır.

Haşmet Atahan- Olaylara biraz daha farklı bakış içerisinde olması, kendisini daha olduğundan fazla bir yerde görmesi gibi bir eğilime de yol açıyor.

Hulki Cevizoğlu- Ya da gücünü silahtan alması gibi...

Haşmet Atahan- Bir bakıma evet öyle de oluyordur. Şimdi yani burada gençlerin o silahla tanışma sürecinden belli bir süre sonra silahlı mücadeleye yönelmesinin maddi şartları da Türkiye’de olmuş.

EN BÜYÜK BANKA SOYGUNUNU YAPAN AYDIN ÇUBUKÇU ANLATIYOR

Hulki Cevizoğlu- Zaten pek çok kişi 68 ruhunun, 68 hareketinin silahlı eylemlerle ya da silah devreye girdikten sonra değişikliğe uğradığını, amacından saptığını söylüyor. Ama saptı, ya da sapmadı. Biz o gerçeği ortaya koymak durumundayız. 68 ruhunu yaşatmak, güzelleştirmek ayrı, geçmişte yaşadığınız olayları anlatmak ayrı.

Haşmet Atahan- Ders çıkarmak ayrı bir konu.

Şimdi burada tabii o ayrımı şu anlamda yapmakta doğruluk var: 68 Kuşağı’nı, 68’li hale getiren ve kendine özgü yapı oluşturan gelişim süreci 12 Mart’lı dönemlere doğru 1971’li yıllara doğru **silahlı çete** mücadelesinin ortasına gençlerin varması ve kendi kitlesinden kopuş noktasında belli bir sıçramaya ulaşmıştır. **68’in o kitlesel yapısı burada bozulmuştur.** 68 Kuşağı’nın gelenekleri derken sahip çıkılan nokta; bu çerçevedir ve bundan sonraki gelişmeler, tabii ki 68 Kuşağı’nın içinden çıkan belli bir lider kadrosu yapmıştır ama, işte burada böyle bir ayırım yapma durumunda oluyoruz.

Şimdi bu hareketlere götüren sebepleri görmeden, doğrudan doğruya silahlı hareketlere giren insanları suçlamak da bir çözüme götürmüyor.

Hulki Cevizoğlu- Suçlamak değil. Suçlama veya yorumu izleyicilere bırakacağız ama, bunların yapan insanların görüşlerini almaya çalışıyoruz.

Şimdi Sayın Aydın Çubukçu’ya dönelim isterseniz. Hattımızda.

İyi geceler Sayın Çubukçu.

(Telefon Konuşu)

AYDIN ÇUBUKÇU (1971’deki en büyük banka soygununu yapan THKO’cu) - İyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- Siz 68 Kuşağı, 68 hareketi içinde önemli bir yerdesiniz. 1971 yılında, 71 döneminde -çünkü çok dönem var- ilk banka soygununu yapan ya da en büyük banka soygununu yapanlar içinde yer alınız.

Aydın Çubukçu- En büyük banka soygunu.

Hulki Cevizoğlu- En büyük banka soygunu!.. O tarihteki rakam 4 milyon liraydı galiba? Ziraat Bankası soygunu muydu?

Aydın Çubukçu- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Evet biraz onu anlatır mısınız bize? Niye bankayı soyma ihtiyacı hissettiniz?

Aydın Çubukçu- Bu doğrudan doğruya bizim o dönemdeki mücadele örgütlenmesi anlayışımız ile ilgili tutum, tercihti. Mücadeleyi yürütebilmek ve hedeflerimize ulaşabilmek. Amacımız buydu. Bu banka soymak da bunun araçlarından biri olarak görünüyordu.

Hulki Cevizoğlu- *Yani silahlı mücadeleyi sürdürmek için mi bir finansman kaynağına ihtiyaç duyuldu?*

Aydın Çubukçu- Mücadeleyi sürdürmek. Genel olarak silahlı, silahsız hepsi bunun içinde.

Hulki Cevizoğlu- Silahsız mücadele için banka soymayı gerektiren bu kadar finansmana ihtiyaç var mıydı?

Aydın Çubukçu- Şüphesiz mücadele finansman ister. Yani başka bir kaynağımız yoktu, dayanağımız yoktu. Belli bir amaca ulaşmak için kendinizi çok istekli hissediyorduk ama, araçlardan, gerekli araçlardan da yoksunduk, bu açık bir şey.

Haşmet Atahan- İngiltere'den bir yardım filan yok muydu!?

Aydın Çubukçu- Haşmet iyi akşamlar. **İngiltere'ye veya başka herhangi bir yerden maddi manevi herhangi bir yardım kesinlikle yoktu. Kendi gücümüzden başka hiçbir şeyimiz yoktu.**

Hulki Cevizoğlu- Evet. Buyurun. O dönemin en büyük banka soyguncularından birisi oldunuz siz. Sonra yakalandınız, zannediyorum cezanızı çektiniz, hapis cezanızı...

Aydın Çubukçu- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Bu açıdan sizin değerlendirmenizi rica ediyorum, 68 Kuşağı, 68 hareketi hakkında. Siz için değişik bir boyutunda yer alınız.

Aydın Çubukçu- Evet. Sayın Cevizoğlu şöyle bir saptama ile başlamak istiyorum: Programın başından beri pek çok insan konuştu...

Hulki Cevizoğlu- Daha çok konuşacak var.

BALYOZ HAREKÂTI

Aydın Çubukçu- Daha da çok konuşacaklar var. Bir tek ayrım noktasının çok önemli olduğunu düşünüyorum.

O dönemde, bugüne kadar **68 hareketi tepeden tırnağa haklı ve doğru olanlarla, tepeden tırnağa alçak ve yanlış olanların kavgasıydı.**

Bugün de geçmişe baktığım zaman, **o gün doğru ve haklı olanların, bugün de doğru ve haklı olduğunu düşünüyorum.**

Hatalarımız, zaaflarımız bize aittir. Bütün bunların üstüne konuşulabilir. Bu bizim meselemizdir. Hatalarımı düşünürüm, ama Deniz Gezmiş'in, arkadaşlarının herhangi bir hata dolayısıyla idam edildikleri, eğer kabul edebileceğim bir şeyse, bu onların haklı ve doğru bir biçimde asıldıklarını da kabul etmem anlamına gelir. Böyle bir şey yok. Bunu kabul etmiyorum.

Tepeden tırnağa haklı ve doğru olanlarla, alçakların, vatan hainlerinin kavgasıydı bu. Bugün de bu biçimde devam ediyor.

Yanlış ve doğru meselesini ayrı bir zeminde başka türlü konuşabiliriz. Ama hataları neydi, diye bugün dönüp Deniz'in hatası neydi diye sormam, tartışmam böyle bir şeyi.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Tartışmalar yazılı olarak devam ediyor, belgelerde ama; yine ortak bir noktaya varılamıyor. Eski fikir dağınıklığı zannediyorum kitaplara da yansıyor.

Bu banka soygunlarından sonra sıkıyönetim ve **Balyoz Harekâtı** yapıldı. O günleri biraz bize anlatır mısınız?

Aydın Çubukçu- Balyoz Harekâtı, banka soygunlarından sonra değil, daha çok İsrail Büyükelçisi ya da İstanbul konsolosu -şu anda ismini tam hatırlamıyorum- Elrom'un kaçırılması ile başladı. Aslında bu bir görünüşteki gerekçeydi. Balyoz Harekâtı'nın asıl gerekçesi, Türkiye'de ileri doğru başlamış bulunan yürüyüşü kesmek, sonunu getirmek ve 1961 Anayasası ile açılmış bulunan siyasal özgürlükler ortamına son vermektir.

Zamanın Genelmuray Başkanının son derece titizce, bugün de üzerinde dikkatle düşünülmesi gereken bir sözü vardı. Diyordu ki; "Sosyal uyanış, ekonomik kalkınmanın önüne geçmiştir". *Dolayısıyla sosyal uyanışı ekonomik kalkınma düzeyine getirmek diye bir program uygulandı 13 Mart'ta.*

Balyoz Harekâtı ile isimlenen asıl politik uygulamalarının özü ve özeti budur. Sosyal uyanışı, sosyal uyanışın düzeyini ekonomik

kalkınma düzeyine getirmek. Yani kısırlamak, yani en geri toplumsal düzey haline getirmek.

Bunun başlıca uygulama, alanları; işçi ve öğrenci hareketini tasfiye etmek, siyasal partileri işlevsiz hale getirmek, ileriye doğru olan temasla bunun önünü kesmek idi. Tabii bu aynı zamanda bir **siyasal gericilik** programının uygulanması anlamına geliyordu. **Dolayısıyla içinde baskıyı ve şiddeti de içeriyordu. Hapishaneyi içeriyordu, idamları içeriyordu, işkenceyi içeriyordu.**

Balyoz Harekâtı budur ve sebebini herhangi bir kaçırma eylemiyle, banka soygunuyla falan açıklama olanağı yoktur, doğrusu doğrudan doğruya siyasal bir programın uygulanması anlamı açıktır Balyoz Harekâtı'nın. Diğerleri için daha risklidir. Çok daha risklidir.

A.ÇUBUKÇU: "BANKA SOYGUNU İLE SİSTEMİ DEĞİŞTİREMEDİK"

Hulki Cevizoğlu- Peki Sayın Çubukçu, **banka soygunları bir çözüm oldu mu?** Ya da söz çözümü nerede arıyordunuz o tarihte? Başka bir çözüm yolu olmadığı için mi o yola başvuruldu?

Aydın Çubukçu- Dediğim gibi banka soygunu, nihayet bizim kendi mücadelemizi sürdürebilmek için o zaman bulabildiğimiz bir araçtan ibaretti.

Tabii ki, herhangi bir şeyin çözümü değildi. Yani ne sistemi değiştirebilirsiniz, ne işçilerin, emekçilerin iktidara gelmesini sağlayabilirsiniz banka soyarak. Böyle şeyler mümkün değildi.

Hulki Cevizoğlu- Sonra çözüm arayışlarınızda bir değişiklik oldu mu? Ya da buna fırsat kaldı mı?

Aydın Çubukçu- Şöyle söylenebilir; belki eylemden sonra yakalanarak cezaevine düştükten sonra yeniden anlamaya çalışmak durumu. Fakat bu benim ideallerimde ve hedeflerimde herhangi bir değişikliğe yol açmadı. **Yalnızca kendimi işçilerin yerine koyarak mücadele etmenin ne kadar anlamsız olduğunu gördüm.** Onlar mücadele eder ve kazanırlar. Benim yapabileceğim tek şey; onların kazancından, onların kazandığı yeni dünyadan kendime düşeni alabilecek bir yerde durmaktır.

Bu da siyasal mücadele ile olur. Bugün işçilerin ve emekçilerin mücadelesi geçmişe göre son derece daha olgun ve verimli hedefler

kendisine formüle edebilmektedir. İşçilerin ve emekçilerin yürüyüşü iyidir.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Önemli sonuç çıkarmışsınız anlaşılan. Sayın Atahan sizin sorunuz var mı Sayın Çubukçu'ya o dönemli ilgili?

Haşmet Atahan- Yok hayır.

Hulki Cevizoğlu- Sizin, o dönemle ilgili belirtmek ve bugün tarihe ışık tutmak açısından söyleyecekleriniz var mı? Onları alalım.

Aydın Çubukçu- *Bugün geçmişe baktığımda, ölen ve öldürülen bütün arkadaşlarımın, kardeşlerimin aslında boşu boşuna öldüklerini söyleyemeyeceğimiz bir gelişme noktasında olduğunu görmekten ben kendi adıma mutluluk duyuyorum. Hiç kimse onların hiç yoluna gittiğini söyleyemiyor. Hiç kimse onların şerefsizce yaşayıp öldüklerini söyleyemiyor. Bir onuru paylaşmış olmanın bütün mutluluğunu taşıyorum hâlâ.*

Belki de geleceğe bırakabileceğim en güzel miras, bundan ibarettir. Teşekkürler.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Biz teşekkür ediyoruz. İyi geceler diliyoruz.

Evet o dönemle ilgili sizinle devam edelim. Sayın Halit Çelenk'e de bağlanacaktık, Deniz Gezmiş'in yakalanması ve yargılanması aşamasını anlatacaktı ama, arkadaşlarımız işaret ediyorlar, bize verdiği telefonda bulamıyorlarmış. Aramaya devam edelim, bizi muhtemelen dinliyordur. Kanal 6'yı ararsa Sayın Çelenk, bu şekilde de bağlanma imkanı bulabileceğiz.

Bu konuda sizden rica ediyorum ben.

Haşmet Atahan- Evet, Sayın Cevizoğlu, demin gençlik hareketlerinin çıkış süreci içerisinde provokasyon yapılmaya ve gençliğin bölünüp dağıtılmaya çalışıldığını söylemiştim. Bu çerçeve içerisinde **gizli, açık gençlik liderlerinin öldürülmeye başlanması, doğrudan polis kanalı ile veya dolaylı olarak yandaş güçleri tarafından gençlerin katledilmeye başlanma süreci yaşandı.**

Bu çerçeve içerisinde Işık Mimarlık Mühendislik Yüksek Okulu'nda okulun devletleştirilmesini isteyen öğrencilere karşı komando saldırısı düzenlenmiş ve Mehmet Cantekin öldürülmüştü.

Yine Yıldız'da Mehmet Büyüksevinç isimli arkadaşımız, Battal Mehetoğlu isimli arkadaşlarımız peş peşe öldürülmelerini yaşadık.

Taylan Özgür -ki; Taylan Özgür, Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde yükselen öğrenci hareketleri içerisinde önde gelen bir arkadaşımızdı ve- Kommer'in Türkiye'ye elçi olarak atanması nedeniyle Kommer'e karşı yürütülen tepkinin odaklaştığı, hat safhaya ulaştığı ODTÜ'yü

ziyareti sırasında **Kommer'in** arabasını yakan öğrencilerden bir tanesiydi.

Taylan Özgür; İstanbul'da sokak ortasında polis tarafından vurulmuş ve yine başka polislerin gözü önünde bir cipe binerek elini kolunu sallaya sallaya çekmiş gitmişti.

Bu çerçeve içerisinde **yıldırma ve tahrik politikası** yoğun bir şekilde devam etti. *Gençlik; özellikle demokratik haklarını kullanmadan gittikçe geriye düşürülmeye çalışılıyor, en basit haklarını dile getirmesi baskı ve zorbalıkla önlenmeye çalışılıyor ve yasal olanakları gittikçe kısıtlanarak adete açık ve gizli devlet örgütleri tarafından gençler yasa dışı yollara itilmeye zorlanan bir süreç içine sokuluyordu.*

12 MART 1971 MUHTIRASI: TASFİYE EDİLEN KİM?

Hulki Cevizoğlu- Bu sürecin sonunda 12 Mart Muhtırası...

Haşmet Atahan- Evet. Bu süreç içerisinde işte 12 Mart Muhtırası'na doğru bir gidiş söz konusu oldu.

Hulki Cevizoğlu- 12 Mart'ta yargılamalar başladı.

Haşmet Atahan- Evet. 12 Mart Muhtırası üzerinde biraz durmakta fayda var. Demin kısmen Aydın Çubukçu arkadaşımız da üzerinde durmaya çalıştı. Türkiye'de ekonomik ve siyasi yapı; işin gerçeği o günden, bugüne çok fazla değişmiş değil. O gün de siyasi iktidarda olanlar -demin siz çok haklı olarak, 'Bu işten kim kazandı?' diye bir soru sordunuz.-

Hulki Cevizoğlu- Sorumuzun cevabını da pek alamadık ama, bilen var mı? Siz biliyor musunuz?

Haşmet Atahan- Evet. **Bu işten kazançlı çıkan Türkiye'deki sermaye sınıflarıdır, hakim sınıflarıdır.**

Hulki Cevizoğlu- Ne gibi bir kazancı olmuş olabilir?

Haşmet Atahan- Şimdi o günden bugüne siyasi iktidarları pekiştirmekten ve o günkü ekonomik şartlara göre kendi olanakları ile devrimci hareketi nasıl bastıracaksa, onların değerlendirmesini yapıp, bastıran siyasi iktidarlardır. Siyasi iktidarların da gerisinde ekonomik iktidarlardır.

Türkiye'nin şöyle kabaca bir değerlendirmesini yapacak olursak; aslında bugün siyasi iktidardaki çatışmaları ya da çatmaları değerlendirmek mümkün olabilir. Adalet Parti iktidarında, bugün Refah Partisi (RP) çerçevesi içerisinde kümelenmiş bulunan kadrolarda, yani

Türkiye'de egemen olan tekeli sermaye dışındaki kadar, tekel dışı sermayelerin de o parti güdümü içerisinde bulunması söz konusu idi. Ve din olayının siyasete entegre edilmesinde de yine bu parti çerçevesinde yapılması söz konusu idi. İşte **yeniden Milli Mücadele derneklerinin**, Komünizm'le Mücadele derneklerinin, ilim yayma cemiyetlerinin organizasyonları ile dinin kullanılması, siyasete entegre edilmesi Adalet Partisi bünyesinde olmaktadır.

Fakat Türkiye'deki ekonomik yapının bu belli bir süreç içerisinde gelişmesinden sonra tekeli sermayenin, diğer tekel dışı olan sermayeler üzerindeki baskı ve tahakkümü çerçevesinde, tekel dışı sermayenin ayrı bir örgütlenme ihtiyacı doğdu ve o zamanki Milli Nizam Partisi süreci, Milli Selamet Partisi süreci bu çerçeve içerisinde başlamıştır.

Hulki Cevizoğlu- Uzun bir cevap verdiniz. Yani, bu işten kazançlı çıkan sermaye kesimi ve tekeli sermaye kesimi...

Haşmet Atahan- Evet, sermaye kesimidir ve her hal ve şartta bu iktidarını yürütmüştür. O gün etkisi altında, emri altında, hegemonyası altında tutmakta olduğu kesim; bugün ayrı örgütlenme süreci içerisine girmiştir. Bir anlamda bugün tekelin dışında kalan, tekel dışı sermayenin belli kesimdeki gelirlerinin yeniden kendi içerisinde bugünkü TUSİAD (Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği) ve çevresindeki tekeli sermayeye karşı ayrı bir tekelleşme süreci içerisine girmesi ve dini bunların kendine MÜSİAD (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği) ve çevresi içerisinde kendi lehlerine kullanması gibi bir süreç yaşanmaktadır.

Konu tabii biraz dağıldı ama...

Hulki Cevizoğlu- Yarım saatimiz kaldı yaklaşık ama 5 kişiye daha bağlanacağız, izleyicilerimizin dışında. Biraz hızlı gitmek açısından, *yargılamalar dönemine* girelim istersiniz. 12 Mart dönemi, Deniz Gezmişlerin yakalanması ve yargılanması konusunda Sayın Çelenk'in, Deniz Gezmiş'in avukatı Çelenk'in görüşlerini almayı çok istiyorduk. Ama, telefonu düşüremiyor arkadaşlar. Bir kez daha tekrar ediyorum, bulursak tabii biz geçeceğiz o konuya. Ama, programın sonuna kadar da bizi düşürebilirse söz hakkı bakidir. Ama hattımızda Baki Tuğ var.

Siz sözlerinizi tamamlayın.

Haşmet Atahan- Şimdi 12 Mart süreci içerisinde Deniz'lerin silahlı mücadeleye başlaması, Türkiye Halk Kurtuluş Partisi (THKP) ve Cephesi (THKP-C) organizasyonu ile bir atılım içerisine girmesi söz konusu olmuştu. İlginçtir ki, bu süreç 12 Mart Muhtırası'yla biraz daha netleşti ve kısa bir süre sonra da **12 Mart ile birlikte ordu içerisindeki**

devrimci güçlerin nötralize edilmesi ve tasfiye sürecine girmesinin aşamasında, başlangıcında da gerek THKO hareketi, gerek Mahir ve çevresindeki arkadaşların hareketleri önemli ölçüde açığa çıkartılması ve tecil edilmesi söz konusu.

Hulki Cevizoğlu- 12 Mart, 68'lere mi karşıydı, sonuç olarak? Ya da bu hareketin üyelerine mi karşıydı? Bu hareketi durdurmaya mı, hareketin geldiği noktayı durdurmaya mı karşıydı?

Haşmet Atahan- Tabii, 12 Mart ordu içerisinde devrimci unsurların, ordu dışındaki devrimci unsurlarla birlikte tasfiye edilmesi, tecil edilmesi ve bir yerde 27 Mayıs'ın içerisinde nötralize edilerek, bir yerde tasfiye edilmesi hareketiydi.

Hulki Cevizoğlu- Ama o dönemin Başkanı'nın bu gençlik hareketi bölmek için, işte Faruk Sükan İçişleri Bakanı ile birlikte yaptığı eylemlerden, faaliyetlerden söz edildi. Fakat 12 Mart geldikten sonra tasfiye edilenlerin başında da Süleyman Demirel vardı, Başbakan.

Haşmet Atahan- Acaba öyle mi oldu?

Hulki Cevizoğlu- Nasıl oldu sizden rica edelim.

Haşmet Atahan- Şimdi...

Hulki Cevizoğlu- Yani kime karşı oluşturuldu? Bir hareket sonuçta başka yönle doğru gidiyor galiba size göre.

Haşmet Atahan- Tabii burada her ne kadar Elrom olayı ile Balyoz Harekâtı'nın -demin Aydın Çubukçu arkadaşımın da söylediği gibi- bunlar belki biraz bahane olmuştur. Ama hakikaten önemli bahaneler verilmişti.

Yani ordu içerisinde 12 Mart ile birlikte yapılması planlanan bizzat CIA tarafından organize edilmiş olan bu hareketin devrimci güçleri tasfiye etme sürecini maalesef işte Elrom'un kaçırılması gibi birtakım banka soymalarının devam ettirilmesi gibi hareketlerle, bu süreci hızlandıran bir politika izlendi. Ama bu politika izlenmiş olmasa dahi, başta CIA'nın 12 Mart ile birlikte hareketi kontrol altına almış olduğu ve onların güdümünde bu hareketin yapılmış olduğu ve ancak başlangıçta da sanki bir 9 Mart gibi bir girişim vardı. Bu hareket pasifize edildikten sonra kamuoyuna yine de devrimci bir atılmış gibi, belli bir görüntü verilerek yapılan, -deyim yerindeyse- sağ gösterip, daha doğrusu sol gösterip sağ vurma niteliğinde olan bir hareket şeklindeydi.

Bu hareketin bağlantıları ve o hareketin konumu yine demin Aydın'ın söylediği gibi Genelkurmay Başkanı'nın veciz sözüyle ortaya çıkmaktaydı. Türkiye'de toplumsal uyanış, ekonomik uyanışın veya gelişmenin çok ilerisinde olduğu için böyle bir harekete yönelik bir ekip kurulmuştur şeklinde özetlemiştir.

Hulki Cevizoğlu- Evet Sayın Tuğ...

(Telefon Konuşu)

BAKİ TUĞ (12 Mart Savcısı)- İyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- Sizin o tarihteki fonksiyonunuz, 12 Mart savcısı olmak idi. Siz de o gün ve bugün halen tartışılan bir iş yaptınız. Siz tabii kendinize göre tartışılmaz bir iş yaptınız ama, yaptığınız savcılık görevi tartışılıyor. O dönemin yargılamasının sonuçlarını ve yargılamanın mantığını; hukuki mi yoksa siyasi mi olduğunu size soruyorum.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, hemen peşinen şunu ifade etmek istiyorum. Başından beri arkadaşları izliyorum. Konuşmalarını da dikkatle takip ediyorum. Benim zannederim yargılamalar konusunda geniş çaplı bir şey söylememe gerek kalmamıştır.

Şunun için kalmamıştır: *Türkiye’de bir hareket başlatmışlar. Hareketin başlangıcını 68’liler kuşağı olarak arkadaşlarımız niteliyorlar, 71’e kadar getiriyorlar. 71’den sonrasını bazı arkadaşlar kabulleniyor, bazı arkadaşlar kabullenmiyorlar. Kabullenen arkadaşlarımız; davalarında, düşüncelerinde iddialı karar alan arkadaşlar. Kabullenmeyenler de 1971’den sonra silahlı eylemler veya silahlı hareketler başladığı için bu hareketi tasvip etmediklerini söylüyorlar.*

BAKİ TUĞ: “DEVLETE KARŞI SİLAHLI HAREKET BAŞLAMIŞTI”

Bu demektir ki, **Türkiye’de bir silahlı hareket başlamıştır. Bu hareket kime karşı başlamıştır? Devlete karşı başlamıştır, rejime karşı başlamıştır, anayasal düzene karşı başlamıştır. Zaten 12 Mart 1971 Muhtırası’nın özünde de bunlar vardır. Bunlar olduğuna göre, acaba devlet ne yapacaktı? Yani eli kolu bağlı olarak silahlı bir mücadeleye teslim mi olacaktı? Bu mümkün değildi. Şunun için mümkün değildi. Türkiye Cumhuriyeti’nin Anayasası, mevcut sistem elbette ki kendisini savunacak, kendisini koruyacak, kendisine silah çekenleri de bertaraf edecek şekildedir.**

12 Mart 1971 Muhtırası’yla böyle olmuştur. O günleri eğer hatırlarsak, üzerinde de geniş çapta durmak istemiyorum. **Banka soygunları vardır, grevler vardır, toprak işgalleri vardır, Nurhak Dağları vardır, Kızıldere olayları vardır.** Yani silahlı yapılması gereken hareketlerin de hepsi vardır. Devlet de buna karşı tedbir almıştır. Devletin tedbirleri içerisinde 12 Mart 1971 Muhtırası söz konusudur.

Muhtıra ile beraber sadece sıkıyönetim ilan edilmiş, ancak sıkıyönetim mahkemeleri kurulmamıştır. Yani yargı organlarına başvurulmamıştır. Şunun için başvurulmamıştır. Acaba bu hareketleri normal düzenle önleme imkanı olur mu, olmaz mı? Olmayacağı kanaatine vardıkları için de 28 Nisan 1971 tarihinde sıkıyönetim ile beraber askeri savcılıklar, mahkemeler, komutanlıklar kurulmuştur. Komutanlıklar elbette ki hakimine, savcısına, müşavirine ihtiyaç vardır. Bu görev kendine komutanlıklar vasıtasıyla görev, savcılara, hakimlere tevdi edilmiştir.

Devletin verdiği görevi hiç kimseye taviz vermeden, vicdan huzuru içerisinde yapmamız gereken ne ise bütün arkadaşlarımız ile beraber yaptık ve sonucu da aldık kanaatindeyim.

EMİRLE GELEN KARAR MI?

Hulki Cevizoğlu- O tarihteki bu idamlar için yapılan en büyük eleştirisi şu noktada. Size karşı ve o dönemdeki yargılamaya karşı en büyük eleştirisi şu: **"Hiç adam öldürmemiş bir insan Deniz Gezmiş idam edildi. Bu bir hukuki karar değildi, bu bir siyasi karardı. Emirle gelen karardır"**. Hatta bu konuda yazılan kitaplar var. "Emirle gelen, verilen bir idam kararıdır, idam isteğidir" deniliyor. Siz ne diyorsunuz?

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, olayı şu şekilde görmekte yarar vardır. *Eğer olayı sadece bir Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının olayı olarak ele alırsanız söylenenler doğrudur. Ancak olayı Türkiye genelinde gelişen hareket olarak ele alacaksınız ve bunu o şekilde ele aldığınız zaman da Türkiye genelinde topyekün anarşik olaylar olarak mütalaa ettiğiniz takdirde Türk Ceza Kanunu'nun 146. maddesi karşınıza çıkıyor. Nedir bu madde? Anayasa'yı tağyir, tebdil ve ilgaya teşebbüstür. Yani mevcut anayasal düzeni değiştirmek, onun yerine başka bir düzen kurmaktır. Bu düzen de bellidir, sosyalist düzen olacaktı.*

Nitekim, arkadaşlarımızın bazıları Milli Demokratik Devrim'den, bazıları sosyalist devrimden söz ettiler. Bunu böyle Türkiye geneline mütalaa ettiğiniz takdirde, mahkemenin uygulaması sadece Deniz Gezmiş ve arkadaşlarına karşı değil, hareketin topyekününe münhasırdır.

Şimdi ben burada şunu da sormak isterim o zaman. Nurhak Dağları'ndaki arkadaşlar vuruşarak bu ölümü şey yaptılar. Kızıldere'deki gençler aynı şekilde.. O nedenle zaten **mahkemenin**

kararını, Yargıtay'ın onayını, TBMM'nin tatbiki iyi okunursa, hareket bütün olarak mütalaa edilmiş, o şekilde değerlendirilmiş. Deniz Gezmiş ve arkadaşları da o şekilde idama mahkum edilmiştir. Yoksa ferdi hareket olarak ele alınmamıştır.

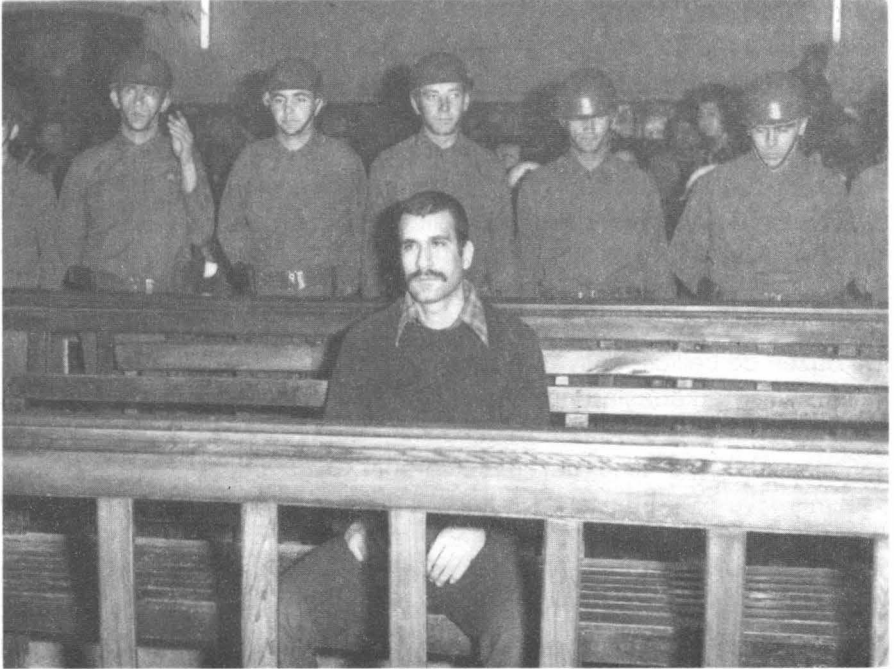
Bu nedenle diyorum ki, sorunuza cevap olarak; **mahkemenin kararı siyasi değildir, hukuka tamamen uygun bir karardır. Türkiye Ceza Kanunu'nun 146. Maddesinin kapsamındadır ve karşınızdadır.**

Hulki Cevizoğlu- Peki şunu söyleyebiliyor musunuz? Dediniz ki, -idamların siyasi ya da hukuki olması konusunda- "Eğer olayı sadece Deniz Gezmiş olayı olarak ele alırsak, doğrudur." Yani "Deniz Gezmiş haklıdır, bu görüşü savununlar haklıdır. Ama olay sadece bir Deniz Gezmiş olayı değildir, silahlı kalkışma olayıdır" diyorsunuz. Peki böyle bir olayın kurbanları mı oldu Deniz Gezmiş ve arkadaşları?

Baki Tuğ- Hayır. Onu o şekilde mütalaa etmeyin.

Hulki Cevizoğlu- Hareketin günahı Deniz Gezmiş'e mi...

Baki Tuğ- Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi var. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi var. Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi var. Yani tüm eylemler içerisinde olay değerlendirilmiştir. O şekilde Türk Ceza Kanunu'nun 146. Maddesi kapsamında düşünülmüştür. Nitekim, Yargıtay'ın onay gerekçesinde de bunlar vardır. Bunların okunmasında yarar olduğu kanaatindeyim

Hulki Cevizoğlu- Sayın Atahan sizin bir sorunuz var mı, Sayın Tuğ'a? Tarihi bir açıklama çünkü. Sizin sorunuz da tarihi olacak.

Haşmet Atahan- Sayın konuşmacı tarih içerisinde, kendisi hakim sınıflarca verilen görevi yerine getirmiştir ve o günden bugüne de yapmış olduğunun ne kadar haklı ve doğru olduğunu savunmaktan öte fazlaca bir şey yapmıyor. Onun için herhangi bir sorum yok.

Hulki Cevizoğlu- Evet, sizin son sözünüz bu. Sayın Tuğ, bu konu ile ilgili olarak sizin son değerlendirmelerinizi alalım.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, benim son sözüm şu. *Türkiye hepimizin.* Türkiye şu veya bu düşüncenin değildir. Olmadığına göre, hepimiz bu toprakların çocuğu, bu toprakların insanıyız. *Bu bayrağın altında yaşıyoruz. Birbirimizi seveceğiz, birbirimizi kucaklayacağız ve Türkiye'de bütünleşmeyi sağlayacağız.* Eğer yanlışlar varsa, onların düzeltilmesini de Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasası ölçüleri içerisinde hep beraber yerine getireceğiz. Zorla bir yere gitmek mümkün değildir. Zorla faydalı olmak da söz konusu olmamıştır, bundan sonra da olmayacaktır.

Benim söylemek istediğim bunlardır.

Hulki Cevizoğlu- Peki son bir soru. İdam cezası verilmeseydi, diyelim ki müebbet hapis cezası veya başka bir ceza verilseydi, daha iyi bir çözüm olur muydu? Bu hareket zaten cezalandırılmış veya önlenmiş olmaz mıydı? **İdam cezası şart mıydı?**

B. TUĞ: "BİRAZCIK SAYGILI OLSALARDI İDAM EDİLMEZLERDİ!.."

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, **ELBETTEKİ İDAM CEZASI, ŞART DEĞİLDİ.** Ancak biliyorsunuz Türk Ceza Kanunu'nun 59. Maddesi sanıkların duruşmadaki tavırları ile ilgilidir. **DURUŞMADA SANIKLAR BİRAZCIK EĞER MAHKEMEYE SAYGILI OLMUŞ OLSALARDI, ZANNEDİYORUM TÜRK CEZA KANUNU'NUN 59. MADDESİ UYGULANIRDI VE BU GENÇLER DE İDAM EDİLMEZLERDİ.**

Ancak bu çocuklar mahkemede çok sert, haşın, mahkeme heyetine karşı olumlu davranış içerisinde olmadıkları gibi, **"Eğer biz yaptığımız ihtilalde, yapacağımız ihtilalde başarılı olsaydık, sizleri burada yargılamazdık, hepinizi duvar dibine dizip bir kurşun şekliyle hallederdik"** şeklinde de beyanda bulundular.

Yani 59'uncu maddenin kullanılmaması, duruşmadaki sanıkların hal ve tavırları ile ilgilidir. Bu nedenle kullanılmamıştır kanaatindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Peki, mahkeme -şimdi buradan başka bir anlam çıkıyor Sayın Tuğ- "Mahkemeye saygılı davransalardı, böyle olmazdı" diyorsunuz. **Saygısızlıktan mı bu idam cezası geldi?**

Baki Tuğ- Efendim 59'uncu maddenin özü odur.

Eğer mahkemedeki duruşmada sanıkların hal ve tavrı, 59'uncu maddenin uygulanmasını veya uygulanmamasını amirdir o nedenle olmuştur.

Hulki Cevizoğlu- Yani iyi halleri görülseydi mahkemede, daha önceki yaptıkları eylemler idam cezasını gerektirmiyor muydu?

Baki Tuğ- Gerektirme değil, idam cezası verilirdi, taktiri tahsis

sebebiyle **müebbet hapse çevrilirdi.**

Hulki Cevizoğlu- Ama idam cezasından böylece kurtuluş yolu vardı?

Baki Tuğ- Evet.

Hulki Cevizoğlu- İlginç bir açıklama bu. Çok teşekkür ediyorum size.

Baki Tuğ- Ben de çok teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Evet, "Mahkemeye saygılı olsalardı, ilgili madde gereğince böyle bir sonuca ulaşamazdı" gibi bir *tarihi dönemin sonucunu getiren ifade...*

Haşmet Atahan- Onun Türkçe'si, *nedamet getirilmesi, yaptıklarından dolayı özür dilemeleri, af dilemeleri çerçevesindeki olan bir tavidir. Deniz'ler öyle şeyleri yaşamaktansa ölmeyi yeğleyen, yiğitliği ve cesareti gösterebilme durumunda olan arkadaşlarımızı.*

Hulki Cevizoğlu- Ama burada, yargılanması ya da cezalandırılması gereken husus, mahkemeye düşmelerinin nedeni olan daha önceki davranışlar değil midir? **Mahkemedeki davranışlar mı insanı idama götürüyor?**

Haşmet Atahan- Şimdi yasa uygulamasında, yargılama sırasında sanıkların mahkemeye karşı tutum ve davranışları 59. Madde denen bir madde vardır, hafifletici bir sebep olarak sayılıp, cezada belli bir oranda, altıda bir oranında bir indirme...

Hulki Cevizoğlu- Çok önemli, **ölmek ya da ölmemek kadar ciddi bir fark var arada.**

Haşmet Atahan- Tabii ki, netice olarak o noktaya geliyor. Meclis'e *af dilekçesi verilmesi* çerçevesinde birtakım girişimlerde de olmuştı.

Şimdi tabii *Deniz'lerle ilgili değerlendirme yaparken bütün silahlı mücadeleye yönelmesinde, bütün suçları 25 yaşındaki gençlerin sırtına yüklemek gibi bir haksızlık da yapıldığını sanıyorum.*

Deminden beri söylemeye çalışıyorum. Zaman zaman tabii konuşmacılar girdiği için konuşmamın bütünlüğünde kaybettiğim için net bir şekilde; o mesajları veremedim sanıyorum.

Hakim sınıfların gençleri parçalaması, bölmesi bir yanıysa işin; diğer bir yanı da Türkiye'de gerçekten Türkiye'nin ekonomisini, politikasını yerli yerinde değerlendirebilen, tarihini yapabilen. Türkiye'de bir avuç para babasının dışında kalan geniş halk yığınlarının çıkarlarını değerlendirebilen ve bunun mücadelesini verebilen, gerçekten bir işçi sınıfı partisinin olmamasının çok büyük eksikliği vardı ve gençler demin zaman zaman...

H. ATAHAH: “İŞÇİ PARTİSİ, SINIFI TEMSİL ETMİYORDU”

Hulki Cevizoğlu- İşçi sınıfı partisi...

Haşmet Atahan- Olmamasının...

Hulki Cevizoğlu- İşçi Partisi vardı ama onlar sınıfı temsil etmeyen partiler miydi?

Haşmet Atahan- Evet. Ne yazık ki, işçi sınıfını temsil etmekten uzak konumda, düşüncede olan bir noktadadırlar.

İşte bu nedenle gençler, bir yandan işçi sınıfının içine girip örgütlenme yaparken, bir yandan demin arkadaşlarımla söylediği köylü içerisinde örgütlenme yaparken, halkla bir anlamda bütünleşmeye çalışırken, bir netice olarak da **kendilerini yakabileceği gençlik enerjilerini** buralara taşımak ve bir ölçüde kendilerini bilinçlendirmek, bir ölçüde kitleleri bilinçlendirmek sürecini yaşamaları idi.

Fakat sınıf partisinin olmaması ve işçi sınıfının, partisi etrafında bu tür enerjinin örgütlenmemesi nedeniyle *bir avuç genç; bir süre sonra belli bir yanlıgı içerisinde gitmesi, düşmesi kaçınılmaz hale geldi.*

Bir de burada *ordu gerçeğini* göz önüne almak lazım. Askeri kesim içerisindeki birtakım örgütlenmeler ve 27 Mayıs geleneğini yaşatmak isteyen insanlarla belli rezonansların olması, bir yandan da bundan etkilenenlerin de olması da önemli bir rol oynamıştır. Keza Deniz'in şahsında çok somut olarak örnek vermek gerekirse, bir okuldan atılması ve bir yerde askerliğin gündeme gelmesi, askere alınma girişimlerinde bulunulması Deniz'i kendi içinde bulunduğu şartlardan tecrit etmeye yönlendirmiş ve ister *istememez legal yaşama olanakları elinden alınmış* ve bu anlamda ODTÜ'ye bir yerde kaçmış, bir yerde sığınmış ve adeta egemen sınıfın izlemiş olduğu politika nedeniyle; legal yaşama hakkı bulunmamasının ışığında kendisi, *bu tür hareketlere doğru adeta itilmiştir.* Bu gerçekleri görmeksizin doğrudan doğruya bir suçlama yapmak da biraz haksız oluyor.

Keza Deniz -demin gerek Baki Tuğ'un söylediği, gerekse diğer konuşmacının, Mahir Kaynak'ın söylediği çerçevede- Deniz'lerin bağımsızlık ve özgürlük çerçeve içerisindeki tutum ve davranışlarını; en iyi yine onun kendi ifadeleri ile şuradan özetlemek mümkün.

DENİZ GEZMİŞ'İN SAVUNMASI: "ANAYASAYI EN FAZLA BİZ SAVUNUYORUZ!"

Deniz'in, sorgusuna savunma olarak vermiş olduğu ifadeden şu kısmını okumak istiyorum:

*"İddianamede bizim Anayasa'yı cebren ihlale teşebbüs ettiğimiz ileri sürülmektedir. **Bu ülkede Anayasa'yı en fazla savunanlar bizleriz.** Anayasa'yı ihlal edenler ise, ortadadır. Anayasa'nın uygulanmasını isteyen yine bizleriz. **İddia makamı, bizim vermekte olduğumuz bağımsızlık savaşına karşıdır.** Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na karşı, reformlara karşıdır. **Onlar 36 milyonluk ülkenin bütün yükünü 20 gencin üzerine yıkmaya çalışmışlardır.** Bizi bağımsız bir ülkenin çocukları olmaktan mahrum eden hepiniz dahil sizlersiniz.*

Çünkü Amerika, sizin döneminiz sırasında Türkiye'ye girdi ve hiçbiriniz sesinizi çıkarmadınız. Meydanlarda bunlara karşı bizler dövüşmek mecburiyetinde kaldık.

Bizler kurşunlandık ve sonunda idam isteği ile buraya getirildik.

*Dediğim gibi Türkiye'yi bu hale getiren eski yöneticiler bütün suçları bize yüklemek istenmektedir. **Türkiye'nin bağımsızlığından başka hiçbir şey istemedik ve hayatımızı bu yola koyduk. Varlığımızı Türkiye halkına armağan ettik. Bunun aksini iddia edenler, vatan hainidir.***

İddianamede Marksist, Leninist düzen kurmak istediğimiz iddiaları yer almaktadır. Bu iddiayı Marksistliğin Leninistliğin cahili olan kimseler ortaya atabilir. Marksizm ve Leninizm her şeyden evvel bir dünya görüşüdür ve metodudur.

Memleketin huzurunu bizim bozduğumuz iddia ediliyor. Memleketin huzurunu kimlerin bozduğu ortadadır. Kimler 30 milyon çalmıştır? Kimler devlet hazinesindeki kardeşlerine peşkeş çekmiştir? Anayasa'yı uygulamamıştır? Bunlar ortada iken, bilinirken bunlardan bahsedilmeyip, memleketin huzurunu bozduğumuz iddiaları değersiz ve mesnetsizdir."

Hulki Cevizoğlu- Evet. Sonuna doğru geliyor musunuz?

Haşmet Atahan- Evet geliyorum.

"Mülkiyet hakkını ortadan kaldıracığımız iddia ediliyor. Bizatihi Anayasa'nın mülkiyet hakkını toplum yararına kısıtlamıştır. Mülkiyet hakkı tanımamıştır. 50 köye sahip bir toprak ağasını anayasamız kabul etmemiştir.

Egemenlik ilkelerine karşı çıkmakla itham edilmekteyiz. Milli bütünlüğe karşı çıkmakla suçlanıyoruz. 101 tane Amerikan üssünün bulunduğu ülkede, bizim milli bütünlüğü bozmakla suçlanmamız gülünçtür.

Türkiye'nin -özetle söylüyorum- bağımsızlığından başka bir şey istemedim ve bu sebeple Amerikan emperyalizmine ve işbirlikçilerine karşı mücadele verdik.

Ondan dolayı ölümden korkmuyoruz ve ben 24 yaşındayken kendimi Türkiye'nin bağımsızlığına armağan etmekten onur duyuyorum."

Bu çerçeve içinde savunmalarını dile getiriyordu ve ne kadar bağımsızlıkçı, olduğunu da, milli kurtuluşçu olduğunu da bu ifade ile ortaya koyuyordu.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler efendim tekrar telefon hattımıza dönüyoruz. İyi geceler. Sayın Tantoğlu!.

T.TANTOĞLU: "BAKİ TUĞ'UN AÇIKLAMASI HUKUK SKANDALIDIR"

(İzleyici Telefonu)

TURHAN TANTOĞLU (DEV-GENÇ Ankara Kurucularından) - İyi akşamlar, ya da iyi sabahlar, Sayın Cevizoğlu. Çok teşekkür ediyorum, dikkatle de programınızı izliyorum akşamdan beri. Yalnız çok üzüldüğüm ve bence de **hukuk skandalı** olan bir açıklamayı biraz önce Baki Tuğ'un ağzından izledim.

Hulki Cevizoğlu- Size göre de tarihi bir açıklama mı?

Turhan Tantoğlu- Evet. Sayın Baki Tuğ diyor ki, "**Ben psikolojik nedenlerle 24 yaşında, hiçbir insanın burnunu kanatmamış bir Deniz Gezmiş'i astım**" diyor ve "bundan da mutluyum" diyor.

Ben dilerdim ki, hiç olmazsa "Üzüldüm" desin. Yani en azından insan olarak bunu beklerdim. Bunun olmadığını gördüm.

Asıl konum o değil, geçiyorum. Büyük bir üzüntüyle izledim.

Şimdi Türkiye'de şöyle bir sorunla karşı karşıyayız. Sayın Cevizoğlu vaktiniz ne kadardır bilmiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Çok az.

Turhan Tantoğlu- Arayanlar olduğunu da biliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Arayanların dışında bizim konuklarımız var. Devam ediyoruz.

Turhan Tantoğlu- Evet. Bir iki cümle ile katılmak istiyorum. Ben öğrencilik yıllarımda, *75'li yıllarda Ankara'da Dev-Genç kuruculuğunu yaptım*. Onurla, şerefle yurtsever olarak -altını çiziyorum- yurtsever olarak, çünkü Türkiye'de yurtseverlikle, çek severlik karıştırıldı son dönemde. O nedenle bunun altını çiziyorum; ülkemi seviyorum, vatanımı seviyorum. *Bu insanların asılmasından da üzüntü duyuyorum.*

Hulki Cevizoğlu- O zaman...

Turhan Tantoğlu- Şundan da üzüntü duyuyorum Sayın Cevizoğlu. *Sayın Menderes'in asılmasına da üzüntü duyuyorum.* Yani idamın ne kadar yanlış olduğunu çok kısa yakın tarihimiz bize gösteriyor. **Yani Menderes'i asan zihniyet de yanlıştı, 24 yaşında hiç kimsenin burnunu kanatmamış bir yurtsever, Deniz Gezmiş'i asmak da yanlıştı.** Bunu bir kere Baki Tuğ'un bu yaşında görmesi gerekirdi. Görmediğini, görüyorum.

Ayrıca Mahir Kaynak'ın açıklamaları çok ilginç. Onları hep birlikte izledik.

“CUMHURBAŞKANI DEMİREL, ÇELİK-ÇOMAK OYUNUNU BIRAKMALIDIR”

Benim asıl üzerinde durmak istediğim şu. Bu tabii çok ciddi ve rejim dediğimiz Cumhuriyet'in tartışıldığı bir dönemden geçiyor. Bu rejimin bu hale gelmesinde Sayın Cumhurbaşkanı'nın büyük sorumlulukları var. 68-69 dönemi dediğiniz o dönemde Sayın Demirel'in büyük sorumlulukları var. *Çelik-çomak oyununu bırakması gerekir bir.*

Bu gençlerin asılmasındaki payını, bu topluma çok açık, Menderes'in olduğu gibi net söylemelidir. Ben beklerim; bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak bekliyorum. *Menderes hakkında söylediğini, Deniz hakkında söylemelidir.* Çünkü Deniz ve arkadaşları, ben Ankara Dev-Genç kurucusu iken, bu arkadaşlarım ideolojik olarak düşüncelerini paylaşmıyorduk. Ama Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak görüyorum ki onlar yurtseverdi. Şimdiki çek-senet mafyası gibi değillerdi. Bu insanlar, pırıl pırıl insanlardı.

O günkü düşüncelerine katılmıyor olabilirim; yıllarca Türkiye'yi yönetmiş Sayın Cumhurbaşkanı'ndan daha yurtsever olduğunu düşünüyorum.

(...)

Eğer uygun görürseniz Sayın Cevizoğlu, ben Cumhurbaşkanı'ndan niye ısrarla istiyorum? Türkiye'de önemli bir dönemi yönetmiş bir insandır Cumhurbaşkanı. Benim için çok önemlidir. Tansu Çiller'i de bize sunan odur, Erbakan'ı da sunan odur diye düşünüyorum.

(...)

Ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak; vergisini veren, namuslu bir vatandaş olarak Cumhurbaşkanı'ndan şunu istiyorum: Bu benim hakkım herhalde. Yani aşağıda yazdığınız isimden, televizyonun ekranın altında yazan isimden¹² ürkmezlerse, herhalde ürkmeyecektir.

Çünkü **devlet, yıllarca solu öcü, hain göstermiştir**. İsterseniz onu da tartışırız. Hemen açmak da istemiyorum, vaktimiz yok diyorsunuz.

Hulki Cevizoğlu- Son dakikalarımız kaldı.

Turhan Tantoğlu- Bakın aslında işin temelinde şu yatıyor Sayın Cevizoğlu: Devlet, solun tehdidinden korkarak...

Hulki Cevizoğlu- Ne tehdidi?

Turhan Tantoğlu- Sol tehditten, yani Sovyetler Birliği tehdidinden korkarak, Amerika ile ilişkili olarak böyle tedbir alma gereği duymuş ve bütün örgütlenmesini devlet bunun üzerine kurmuştur. Asıl temel yanlışlık buradadır.

Bakın size şunu söyleyeyim; geçenlerde sizin programınızda (geçenlerde dediğim de epey oldu) eski Ülkü Ocakları Genel Başkanı şimdi, bir partinin genel başkanı. Sizin programınızda cezaevinde...

YAZICIOĞLU: "SOLCULARIN YÜZDE 90'I DA YURTSEVER!"

Hulki Cevizoğlu- Muhsin Yazıcıoğlu mu?

Turhan Tantoğlu- Evet. **Muhsin Yazıcıoğlu; "Solcuların da yüzde 90'ının yurtsever olduğunu cezaevinde gördüm" diyor.** Ama o adam, o vatandaş ondan önceki dönemde o insanların ölüm fermanını imzalayabiliyordu. Bu bir özeleştirmedir. Ben kınadığım için söylemiyorum. Yalnız geldiğimiz noktayı açıklamak açısından söylüyorum. Türkiye bu noktaya gelmiştir. Türkiye'yi, evet az önce Baki Tuğ, Mahir Kaynak çok masumane anlattılar. Sanki ben getirdim bu halde.

Çok açık bir özeleştiri yapıyordu Ülkü Ocakları eski Genel Başkanı; "Ben bu insanları vatan haini zannettim, kurşun sıktırdım" diyor. Bunun adı odur, ben öyle anlıyorum.

¹² Tantoğlu, ekranda adının altında yazan "Ankara Dev-Genç Kurucusu" sözünü kastediyor.

Hulki Cevizoğlu- Muhsin Yazıcıoğlu'nun bir özeleştirisi yaptığını seyretniniz ve bunun da...

Turhan Tantoğlu- Ben öyle algıladım, umarım öyledir. **Ben birçok Ülkü Ocağı mensubunun da hiçbir şekilde vatan hainliği ile yola çıktığını sanmıyorum.** Kimseyi vatan hainliği ile itham etmiyorum.

Ama Türkiye'de devlet politikası haline gelmiştir, "Solcu haindir" gibi bir politika haline gelmiştir. Bu benim onuruma dokunuyor.

Hulki Cevizoğlu- Geçmişte olanları... bu dönemdeki...

Turhan Tantoğlu- Ben aynen.....Sayın Cevizoğlu, ben Cumhurbaşkanı kadar yurtseverim. Ben Genelkurmay Başkanı kadar yurtseverim.

Hulki Cevizoğlu- Peki çok teşekkür ediyoruz.

Turhan Tantoğlu- Ama sayın, sevgili Deniz Gezmiş kadar da yurtseveriz.

Hulki Cevizoğlu- Çok teşekkür ediyoruz. Sağ olun.

Turhan Tantoğlu- Benim kadar onun da yurtsever olduğuna inanıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki iyi geceler.

Turhan Tantoğlu- Çok teşekkür ederim. Vaktinizi aldım. İyi geceler diliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Cumhurbaşkanı tabii, Sayın Tantoğlu'na bir şey dememişti; kim daha fazla yurtsever diye ama, tarihi kökenlerden gelerek Sayın T.Tantoğlu, yurtseverliğinin derecesini karşılaştırmalı olarak söylemiş oldu.

Telefon hattımızda bir izleyicimiz var.

İyi geceler efendim. İyi geceler buyurunuz. (Ses gelmiyor.) Peki buyurduğunuz zaman devam ederiz.

Gökalp Eren'e bağlanacağız az sonra. Sizin bu son açıklamalarla ilgili dağıtmadan, (Dağıtıyorum dediniz az önce) söyleyeceklerinizi hemen alalım yeni bir telefon bağlanmadan. Çünkü son dakikalarımıza geçiyoruz.

ÇAĞLAYANGİL: "CIA ADAMIN ALTINI OYAR!.."

Haşmet Atahan- Şimdi Gökalp'in bahsedeceği konu öncesi, yani 12 Mart'ın bugün yarattığı CIA tarafından Türkiye'de yapıldığı açıklamalarla ortaya çıkıyor.

Biz hemen kısa bir açıklama yapalım. **İhsan Sabri Çağlayangil**, ki o zamanın Dışişleri Bakanı'dır, yapmış olduğu bir İsmail Cem'le söyleşide şunu söylüyor:

"CIA benim altımı oyar. Elinde imkan var adamın. Girmiş en fiziksel bir biçimde. Onun için hiç şaşmam, arasam da bulamam ki, nasıl yaptı bulamam. Bakınız Amerika şuna aldırılmaz; bir memlekette demokratik idare olmuş, şoven idare olmuş, faşist idare olmuş."

Hulki Cevizoğlu- Bunu nerede söylüyor?

Haşmet Atahan- İsmail Cem'le söyleşisinde, kitabında geçiyor bu:

"Faşist idare olmuş, ona hiç bakmaz. Amerika o memleketin kendisine ne ölçüde tabi olduğunu, kendi politikasına ne dereceye kadar uydu haline getirildiğine bakar."

Bu çerçevede...

Hulki Cevizoğlu- O zaman çok kolay, Amerika ile uğraşmak ve Amerika'nın hışmını çekmemek! "Amerika ile uyum sağlayalım, yönetim ne olursa olsun sonucu" mu çıkıyor ortaya?

Haşmet Atahan- Yani evet, biraz öyle çıkıyor. Nitekim devamında şöyle diyor: **"12 Mart'tan bir süre önceydi. Böyle bir hareketin olacağı bana ihsas edilmişti Amerikan sefiri tarafından"** diye.

Hulki Cevizoğlu- Olduktan sonra böyle ihsaslar, duyumlar oluyor demek ki.

Haşmet Atahan- Yine CIA başkanı Helms'in 12 Mart için yaptığı bir itiraf geçiyor. Sayın Tanzer Sülker'in kitabında alıntı olarak geçiyor. Aynen şöyle diyor:

"Evet 12 Mart'ı hazırlama oluşumları biz, ajanlarımız aracılığı ile düzenledik."

Yani ajanları ile düzenlemiş olduğunu CIA Başkanı ifade ediyor. Böyle bir süreç içerisinde 12 Mart'ın içerisinde arkadaşlarımızın yakalanması ve THKP-C girişimlerinin başlaması; bunun ışığında da Elrom hadisesinin olması, Elrom olayının çözülmesiyle beraber Balyoz Hareketi'nin başlaması ve giderek bütün devrimcilerin derdest edilip tutuklanması süreci, 12 Mart'ın gerçek gücünün ortaya çıkma sürecini hızlı bir şekilde yaşıyor.

31 Mayıs'ta bu Nurhak Dağları'ndaki devrimci arkadaşları engelliyor. 30 Mayıs'ta *Mahir Çayan ve Hüseyin Cevahir evde kısıtılıyor, Mahir yaralı olarak ele geçiriliyor ve cezaevi...*

Hulki Cevizoğlu- Dönemin başları, Mahir Çayan'ın cezaevinden kaçırılma süreci... Evet Gökalp Eren de hazırmış şu anda. Önce Sayın Eren'e dönelim, iyi geceler Sayın Eren.

MAHİR ÇAYAN'IN ARKADAŞI ANLATIYOR

(Telefon Konuşu)

GÖKALP EREN (*Mahir Çayan'ın arkadaşı, 68'liler Birliği Vakfı Üyesi*)- Evet, iyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Siz Mahir Çayan'ın arkadaşısınız. Onun kaçırılması döneminde de kaçırılmasında da rol aldınız. O dönemi sizden dinleyelim.

Gökalp Eren- Çok kısaca, bir iki şey söyledikten sonra ona geçmek istiyorum. Özellikle Deniz'lerin idam gerekçesi olarak Baki Tuğ'un itirafı- dediğiniz gibi- tarihi bir itiraf olarak herhalde geçecek. Mahkeme karşısında ezilip büzülmediği, af dilemediği, düşüncelerinden taviz verilmediği için idam edilen arkadaşlarımızın ne kadar onurlu, şerefli ve bugün de onu takip edenlerin, onunla yan yana durmuş olanların ne kadar onurlu insanlar olduklarının ve onurlu bir kavganın parçası olduklarının itirafı...

Uzun notlarım vardı. Zaman gecikti onun için fazlaca da girmek istemiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Evet lütfen.

Gökalp Eren- O notlardaki emirle gelen idam kararı kitaplarının alıntıları, -sizin de önünüzde sanıyorum-, tarih tarih davanın başladığı gün kendilerine gelen, yazdıkları iddianamede, yani Temmuz 1971'de (16 Temmuz 1971'de) önlerine gelen kararla (Genelkurmay'ın kararı, Memduh Tağmaç imzalı) aynen Milli Demokratik Devrim felsefesini benimsemişlerin gerçekleştirmek üzere silahlı eylemlere girişmek ve bu suretle Amerika emperyalizmini ve onun işbirlikçilerini bertaraf ederek tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye'yi kurtarmak amacına yönelik eylemlere 146'yı bitiriyor. Olay budur. Olay budur ve 30 yıldır aynı kavgayı sürdüren daha öncesi de var tabii. Sadece bizimle başlamadı milat, bizimle de bitmeyecek.

Hulki Cevizoğlu- Şimdi gelelim Mahir Çayan ve Çihan Alptekin'lerin cezaevinden kaçışlarına.

Gökalp Eren- Şimdi tabii bu anlayıştan çıkıyor. Ben biraz özetlemek için bunu söyledim.

Deniz'lerin idamı veya işte bir silahlı eyleme katılan 68 önderlerinin, devrimci gençlik önderlerinin ortadan kaldırılması havası, atmosferi baştan beri vardı. Yani ilk tutuklandıkları günden, ertesi yıl Nurhak'taki pusuya düşürülenlerin katliyle ve benzeri devam eden bir süreç çerçevesi bu.

Bu eyleme karşı veya bu niyete karşı diyelim daha doğrusu, *Mahir'lerin Elrom'u kaçırma, böylece hayatları, yaşama hakkını elde etme, işte tutsaklığa son verme çabaları da kaçınılmaz olarak bu fasit dairenin bir parçası olarak çıktı.*

Bu tabii ki, cezaevinde tartışılan, cezaevinde idamlar aşağı-yukarı Ekim'di yanlış hatırlamıyorsam, **karar 1971 Ekim'inde, 18 idam olarak çıktı.** *Hızlı bir şekilde yürüyen, adaletin, hukukun işte bugüne kadar süren geriliklerin hiçbirini göz önüne almadan süren o alelacele sürdürülen mahkemelerin duruşmaların sonunda karar çıktı ve cezaevlerinde de Deniz'lerin kurtarılması, dışarıdakiler için de Deniz'lerin hayatlarının kurtarılması çok ciddi bir konu haline geldi.*

Şimdi bu tabii ki, yaşta, başta ve sayamayacağım daha istekte ve aynı zamanda o dayanışmada birbirleri için hayatlarını feda etme noktasındaki insanların o duyguları içerisinde coşmuş insanların öyle işte şurada şununla karşılaşırım gibi, ben gözümü budaktan esirgemem diye tarif edilen davranışların sonunda bir pratik çözüm. Bu çözüm; cezaevindekiler için ilk hemen yapılacak şey, nereden nasıl dışarı çıkarız ve bu eylemi nasıl gerçekleştirebiliriz? Dışarı ile irtibat ve **Maltepe Cezaevi'nde dört Cihan'ların kaldığı koğuştan başlayan ve 13,5 metre civarındaki optik bir tüneldir.**

Burada onun hazırlığı sırasında Cihan Alptekin, Ömer Ayna Cihan Alptekin ile aynı koğuştaydı. O dönemde Mahir hücredeydi Selimiye'de. Savunma aşamasına gelmiş bir dava; süratle onların davası bitirilmek ve idam kararı alınmak isteniyor, o konuda çok acele ediliyor, Erzurum olayı nedeniyle.

Ciddi bir aşamaya gelince Mahir'ler; cezaevine geldi. Mahir, ayrı tarafta toplanıldı. Savunma hazırlıkları aşmasına denk gelen bir çalışmaydı, tamamlandı ve çıkıldı.

Yani THKP-C çok önemli değil. Burada önemli olan; orada THKO ve THKP-C örgütlerinin önderliğini yapan ve aynı cezaevinde kalan Cihan Alptekin ve Mahir Çayan'ın arkadaşları birlikte; Ulaş, Ziya ve Ömer ile birlikte çıkmış olmaları. Böyle bir ittifakla ve çıkış anından itibaren bütün düşüncenin odaklandığı nokta, Deniz'lerin hayatını kurtararak bir adım öne geçebilmek, düşünebilmek ve öz verebilme, işte ileride

yapılabilecek şeyleri birlikte yapabileceklerini düşünebilecekleri bir ortama ulaşabilme.

M. ÇAYAN'LARIN TÜNEL KAZMA YÖNTEMİ!..

Hulki Cevizoğlu- Çayan'ların kaçırılmasında bir zorlukla karşılaşıldı mı?

Gökalp Eren- Nasıl bir zorluk?

Hulki Cevizoğlu- Herhangi bir şekilde. Yani çok mu kolay oldu kaçırma?

Gökalp Eren- Hayır. Tabii ki kolay olmadı. Sesiniz çok az geliyor.

Hulki Cevizoğlu- Ama sorumu aldınız siz. Bundan sonra yüksek sesle soralım. Cevabını rica ediyorum. Herhangi bir zorluk var mıydı? Varsa neydi?

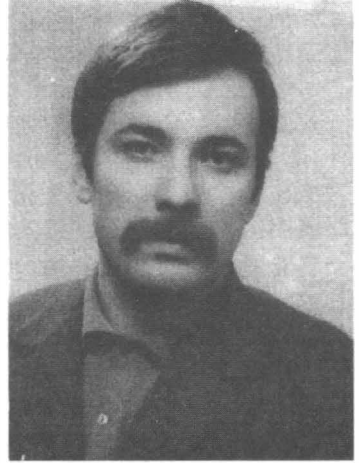
Gökalp Eren- Tabii ki, cezaevi zorluklar yeridir. Özellikle zorluk; orada bu tüneli kazacak imkanlardan yoksunluk. Dikkat çekmeden, kontrollerden kaçabilme, bunun içinde o günün koşullarında neler yapılabilir? Şunlar yapılabilirdi.

İçeride yatan, işte belli çevredeki insanların dikkati çekmemek için kendilerini ciddiye alınmamasını sağlayacak davranışlar. Bunu çok arkadaşlara zaman zaman anlatmışımdır.

İşte, dışarıda futbol oynanır, çamurlu bir alanda herkes yerlerde Amerikan futbolu; işte çamurlar içerisinde cezaevine dönülür. Sebep; tünelden çıkan toprak ve çamurun dikkati çekmemesi pisliğin, bizim gayet ciddi şamatacı, işte yerlerde yuvarlanan, birbirleri ile çamurda boğuşan insanlar olarak görünüp, fazla dikkat çekilmemesiydi.

Hulki Cevizoğlu- "Amerika'ya karşı" diyoruz ama "Amerikan futbolu" oynayarak...

Gökalp Eren- *İhtiyaç halinde Amerikan futbolu da oynanıyor! Tünelden çıkabilmek için mahsuru yoktu. Futbol olarak da mahsuru yok bence.*

Mahir Çayan

Hulki Cevizoğlu- Ya da “*Rus salatası*” esprisine benzedi bu biraz.

Gökalp Eren- Evet. Şimdi Amerikan salatası olarak satılıyor. Şimdi çıkıştan sonra...

Hulki Cevizoğlu- Kaç metrelik bir tünel kazılmıştı?

Gökalp Eren- Efendim?

Hulki Cevizoğlu- *Hatırlıyor musunuz, kaç metrelik bir tünel kazılmıştı?*

Gökalp Eren- 13,5 diye hatırlıyorum o günkü ölçeklerle.

Hulki Cevizoğlu- Peki o tünelden çıkan topraklar ne yapıyor? Yastıkların içine mi konuluyor? Ne oluyor, nasıl yok ediliyor toprak?

Gökalp Eren-Biz yastıkların içine koymamıştık. Bizim geldiğimiz yerde bir iki koyacak yer vardı. *Birincisi küçük bir koğuştı içinde bir tuvaleti vardı. Aşağı-yukarı 4-5 metreküp toprak oraya konup sıkıştırıldı. İkincisi, yan tarafta kullanılmayan tuvaletlere taşındı. İşte orası bir ocak yapıldı. Orada yemek yapıldı. Bir arkadaşımız akşam vakitlerinde orada bir servis çıkardı, kimsenin oraya girip-çıkmasını engelledi ve benzeri yollarla...*

KAÇIŞA CEZAEVİ İÇİNDEN YARDIM YAPILDI MI?

Hulki Cevizoğlu- İçeride arama yapılmıyor muydu?

Gökalp Eren- Arama yapılıyordu. O sırada yapılmadı. Yani tabii sürekli arama yapılabilecek bir yer değildi. Bir de cezaevi yöneticileri de o konuda tecrübeli değildi. Kıtırdan toplanmış askerler, işte dikkat ediyor, ortalarda dolaşıyor. Maltepe bir çukurun ortasında, bir kartal yuvası gibi, işte cezaevi...

Hulki Cevizoğlu- O sırada bir işbirliği oluyor muydu cezaevi yetkilileri ile?

Gökalp Eren- İşbirliği mi?

Hulki Cevizoğlu- Yani onların yardım etmesi gibi.

Gökalp Eren- Hayır. Şimdi onu cezaevinde yaşanmış işbirliği şeklinde bir yardım değildi. Fakat, şöyle halden destekler oldu, o zamanki devrimci örgütlenme diyelim. Cezaevinde de kendilerine yardım edebilecek eli-kolu vardı. *Yani dışarıdaki örgütlenmenin cezaevine eli-kolu uzanıyordu.*

Öyle tarif edersek bence daha anlaşılır olur. *Çünkü cezaevi yönetiminin doğrudan bir desteğini görmedik. İmkansız böyle bir şey.*

Fakat demin tarif ettiğim tablo, yani kendini gizlemek için gösterilen çabanın ikna edici olduğunu düşünüyorum. *Bu ikna edicilik sadece son gün kayboldu. Yani firarın olduğu gece bir astsubayın gece 4-5 defa sayıma geldiğini, özellikle gizlenerek etrafta belli kişileri özellikle aradığını, onların yataklarında başkalarının yatması nedeniyle de biraz rahatlayıp çıktığını hatırlıyorum, gece saat 3, 4 gibi.* Daha sonra da; şimdi olayın ikinci cephesi, arkadaşlarımızın yaşadıkları kendini Deniz'lerin yahut idamların durdurulması onların hayatlarının kurtarılması noktasında fiks edilmiş¹³ bir çaba, dışarıda defalarca kendileri konuşulan, alınan kararlarda kendini gösteriyor.

O dönemden Ankara'da olan, bu kaçış ve (sürek avının diyeyim tam anlamıyla) **sürek avının** çerçevesinde bulunmuş arkadaşlar olayı daha rahat hatırlarlar detayları ile. Birçok şeyde yapılmak istenen *silahlı eylemin hepsi, Deniz'lerin hayatının kurtarılmak üzere kurulmuş. Bu Ünye-Fatsa civarındaki planlanan şeylerle de birleşiyor ve burada 3 İngiliz'in kaçırılması da tamamen ellerindeki bir dizi bilgi içerisinde tesadüfüdür.* Yaşayan arkadaşlarımız vardır, tabii onlar daha doğru ve detaylı olarak anlatacaklardır. İçinde olan insanların, zaten bizim anlatmamız da doğru değil, oradaki mantık, anlattığım gibidir.

Bir kovalamaca ve onun içerisinde bir dayanışma bu dayanışma için kendi hayatlarını ortaya koyan bir grup yurtseverdir.

Şimdi burada onların yaptığı şu doğrudur, şu yanlıştır; asla öyle bir şey söylemek istemiyorum ama, şu doğrudur, açıktır. Yaptıkları veya düşünceleri, siyasal düşünceleri, siyasal çizgileri dünyada onların yan tuttuğu siyasi hayat, özledikleri dünya, hayal ettikleri dünya son derece haklıydı. **Ama niye kazanamadınız veya niçin kazanılamadı?** Bugün böyle bir...

İDAMLARIN DURDURULMASI İÇİN GİRİŞİLEN EYLEMLER!..

Hulki Cevizoğlu- Onlar da derin yorumlar gerektiriyor. Ama Mahir Çayan'ların kaçışından, Cihan Alptekin'lerin kaçışından sonra Deniz Gezmiş'lerin idamının önlenmesi yolunda yapılan faaliyetler neydi? *İnsan kaçırma, uçak kaçırma* veya başka bir şey.

Gökalp Eren- Evet şimdi tabii, bir dizi çalışma vardı, şimdi Deniz'lerin idamların durdurulması için o gün Türkiye aydınının çok

¹³ Odaklanmış, yoğunlaştırılmış.

ciddi bir çabası vardı. Şimdi hemen önümüzdeki kitaplardan çıkartılabilir.

Hulki Cevizoğlu- 3 İngiliz teknisyen kaçırıldı, Türk Havayolları'nın uçağı Bulgaristan'a kaçırıldı galiba.

Gökalp Eren- Bunlar sadece bizden bağımsız, onlara gönül vermiş veya o gündemi yaşayan; Ankara'da işte Kemal Alptekin'in kaçırılmasına teşebbüs edilen eylem, 5 Mayıs veya 4 Mayıs olsa gerek, uçakların kaçırılması ve 3 İngiliz'in kaçırılması olayı.

Bunların kimi olumlu, kimi olumsuz anlamda etkiledi. Ama bunların hepsi aynı mantıkla, aynı heyecanla yapılan şeyler, ama çok önemli . Bunun yanında bu sırada *geniş bir kampanya* da zuhur ediyor. Anayasa Mahkemesi'nin ikinci defa durdurmak amacıyla başvuru çabası vardı. Birinci defa, işte **İsmet İnönü'nün iptal istekli kararından** sonra bunlar başarısızlığa uğradı. Mahkemede, tam şu şekilde ifade edeyim; **mahkeme önünde kısa bir baş eğme, boyun eğme davranışını gösterelelerdi, kurtarılabacaklardı** Baki Tuğ'un dediği gibi. Kurtulacaklar, hayatları bağışlanacaktı ama; onlarca insanın hayatına, on binlerce insanın kampanyasına rağmen sadece bir baş eğme, bir **boyun kırmanın bedelini**.....

İsmet İnönü

Hulki Cevizoğlu- Peki toparlamanızı, topladıysanız da...

Gökalp Eren- O kadar söyleyeceğim.

Hulki Cevizoğlu- Peki, çok teşekkür ediyorum Sayın Eren.

Gökalp Eren- İyi akşamlar.

Hulki Cevizoğlu- Evet hattımızda bizi arayan ve olayların

içinde olduğunu söyleyen bir emekli binbaşı vardı galiba, hâlâ hatta ise

iyi geceler. Hasan Bey iyi geceler. Sesi yok ama yazısı var ekranda. (Ses gelmiyor)

Evet biz devam ediyoruz. Son bölümde Sayın Kavaklıoğlu bağlanırsa eğer o var. Bir de Dev-Genç'in başkanlarından Sayın Atilla Sarp 'a bağlanacağız. Ama harcanan bir kuşak, 68 Kuşağı tartışmaları konusunda sizin söyleyeceklerinizi de alalım. O arada bağlanırsa... Sizi dinliyoruz.

Haşmet Atahan- Şimdi Gökalp arkadaşın son söylediği şey ilginç. Yani olayda baktığınız zaman bir idam cezasını yargılama süreci, *yaratmış olduğu eylemler itibariyle idam cezasını hak etmeyen 3 gence*

idam cezası verilmesi haksızlığı olay olarak var.

Hulki Cevizoğlu- Bu haksızlık iddiaları 30 yıldır sürüyor ama Sayın Tuğ'un açıklamalarına ilk defa mı tanık oluyorsunuz?

Haşmet Atahan- Hayır Sayın Tuğ'un açıklamaları yeni değil. Daha önceden de söylüyor bunları. Fakat normal ceza hukuku uygulamalarının değerlendirmeleri ile hatta bunu Sayın Süleyman Demirel; (Cumhurbaşkanı olmadan siyaset yasaklısı olduğu dönem veya onun hemen gittiği dönemler tam hatırlayamıyorum) dahi bunun o günkü şartlar içerisinde pek de olmaması gereken bir hareket olduğunu, zımnen kabul eden ifadeleri vermiştir. Yani ceza hukuku biz bunu hukuku uzmanı, uzmanlarının değerlendirmesinde, meslekten olan insanın değerlendirmesi verilmiş bulunan cezaların, yapılan yargılama sürecine göre verilmemesi gereken cezalar olduğudur.

Nitekim hatta biz Vakıf olarak önümüzdeki aylarda sanırım 9'uncu 10'uncu aylar, Deniz'lere verilen idam cezalarının yargılama yapma anlamında, yani mahkumiyet kararının mahkum edilmesi amacına yönelik bir *uluslararası yargılama platformu* yapmak sürecine gireceğiz.

Şimdi ben başka bir şey söylemek istiyordum burada. İdam cezasını hak etmeyen insanların idama mahkum edilmesi, artı cezaevinden dahi kaçan veya cezaevi dışında bulunan birtakım genç insanların, arkadaşlarının idam cezasından arkadaşlarını kurtarmak için kendilerini ölüme atacak derecede birtakım eylemler içerisine girmesi ve Kızıldere olayı ile biten hadiselerin olması.

DENİZ GEZMİŞ'LERİN İDAM ÖNCESİ PSİKOLOJİLERİ..

Yani burada egemen sınıfların izlemiş olduğu politikanın acımasızlığını ve haksızlığını ortaya koymak bakımından belirtmekte fayda gördüm.

Şimdi gerek Deniz'lerin, gerekse Mahir'lerin o günkü şartlardaki psikolojisi; adeta o tırmanan süreç içerisinde bir yerde ölümle iç içe yaşamının psikolojisini ve çok kısa bir şekilde bir alıntıyla açmaya çalışacağım.

Abdullah Yılmaz isimli Çayan ile birlikte olan bir kimsenin Çayan'ların Mahir'lerin içinde bulunduğu psikolojik durumu şöyle açıklıyor: "(Cezaevinden kaçtıktan sonraki süreç bu) derin bir hınçlanma ve o açıdan da bir eylem arzusu vardı. Yaşamak denilen mesele ile, ölmek denilen mesele arasında o denli yakınlaşma vardı ki,

'Yani kardeşim bunu şöyle yapalım' diyorsun, 'Hayır böyle yapacağız' diyor. 'Ama ölürüz' diyorsun, 'Ölürüm' diyor. Yani ölüm o kadar yakın. Yani yaşamak ile ölmek arasında öyle bir yakınlaşma vardı. Çünkü en yakın arkadaşları ölmüş insanların, yani çok kaynaşmış insanlardı bunlar. Birbirlerini çok severlerdi, çok sayarlardı. Bu nedenle **onlar öldü, ben de ölebilirim. Mehmet ölmüş, Deniz de ölebilir yani. Bu nedenle bazı önlemler öne çıkamıyordu, devrimin kendisi öne çıkıyordu.**

Böyle bir psikoloji içerisinde artık mücadelenin tutarlı olup olmayacağı, sonuca ulaşip ulaşmayacağını dahi göz önüne alamayacak derecede, olayları objektif değerlendirmelerden uzak bir psikoloji içerisine itilmiş bulunmaktaydılar. O süreç içerisinde de ölümü bir anlamda kucaklayan bir eylem içerisine atıldılar."

Hulki Cevizoğlu- Evet, bu açıdan harcanan bir kuşak olup olmadığı konusuna gelelim.

Haşmet Atahan- Şimdi 68 Kuşağı şu anlamı ile harcanmış diyebiliriz. Bilgi birikimiyle, bilinciyle, kendi değilse toplamış olduğu mitingleri ile bu kuşak; Türkiye halkına çok daha ileri, çok daha güzel şeyler verebilecek potansiyele sahip bir kuşaktı.

Fakat deminden beri tartışıyoruz, süreç içerisindeki gelişim, ister istemez bu kuşağın en iyi insanlarını, en önde gelen insanlarını da idam edilmesi ile ya da belirli yerlerde pusulara düşürülerek, ya da çatışmalarda vurularak öldürülmesi ile sonuçlanma durumu oldu.

68 Kuşağı'nın idam edilen ya da öldürülen gençlerinin dışında kalanlar, bugün yine o geleneklere sahip olanlar; değişik siyasi konumlarda da olsalar bu geleneği sürdürmeye çalışıyorlar, bunun mücadelesini veriyorlar.

Harcanmışlık, bu anlamda vardır. Yani daha rasyonel yapılabilecek olan şeylerin yapılamayışından dolayı vardır.

Fakat sonuç olarak dönüp geriye bakılması halinde 68 Kuşağı; düşüncesi ile, davranışı ile, Türkiye halkına vermiş oldukları ile hâlâ bugün tartışılabilir, hâlâ değerlerine sahip çıkılabilir. Bu bir gelenek halinde, gelecek kuşaklara iletmeye çalışılıyor. Bu anlamı ile kuşağın gelenekleri yaşıyor, kuşağın insanları yaşatılıyor. Kuşağın gerçekten **ölenleri**; demin tartışmamız içerisinde söylediğimiz bu kuşağın geleneklerinden kopmuş olanlarıdır. Kuşağın **ölümsüzleri** de o zaman fizik olarak ölmüş, öldürmüş olsa bile düşünceleri ile, eylemleri ile o kuşağın temsilcileri olarak yaşamaya devam ediyorlar.

Bu bakımdan **Deniz'lerin ölümünün 25. yılını, Deniz'lerin ölümsüzlüğünün 25. yılı demek**; daha doğru bir deyim olsa gerek.

Hulki Cevizoğlu- Evet. İzleyicimiz arıyor tekrar, eski bir savcı. İyi geceler Sayın Celal Erkoç

(İzleyici Telefonu)

CELAL ERKOÇ (Eski Savcı)- İyi geceler Sayın Cevizoğlu.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun efendim.

Celal Erkoç- Ben biraz heyecanlıyım kusura bakmayın. Saygı değer efendiler; siz halkı dinlemiyorsunuz. Esas kuşağın içinden geleni dinlemiyorsunuz. Siz bu 68 Kuşağı'nın siyasetten, kaymağını yiyenleri dinliyorsunuz.

Ben 66'da fakülteye girdim, 70'de mezun oldum.

Hulki Cevizoğlu- Nereye efendim?

Celal Erkoç- Celal Doğan, beni çok iyi tanır. **Bunları bir avuç değil, bir toplum olarak yaptık.** Heyecanlıyım kusura bakmayın o günleri yaşıyorum çünkü. O günlerin gazetelerini okursanız veya araştırırsanız daha güzel neticelere varabilirdiniz. Fakat tahmin ediyorum, o günlerin gazetelerini aramamışsınız.

Efendim ben ilk tayin olduğumda, **Hüseyin İnan'ın evinde kiracı olarak kaldım.** O hareket kesin olarak 4 kişinin hareketi değildir. Bu hareket; o zaman toplumun hareketidir. Öğrencilerin hareketiydi.

Artık babalarımız bize para göndermiyordu. O Süleymaniye'de 8 kişinin, o (afedersiniz artık televizyonda söylenir, söylenmez) farelerin cirit attığı evlerde 8 kişi, 10 kişi yatıyorduk. Yemek salonlarımız yoktu, sonradan açıldı ve kuyruklar oluyordu. Öğle vakti bir yemek yemek için kuyruklar oluşurdu 2 saat kuyrukta beklerdik. Kitap bulunmazdı. 2 bin kişi alırlardı, 16 kişiye sınıf geçirirlerdi. Yani bütün bu talebeler dökülürdü ve emin olun Deniz Gezmiş'ler, Celal Doğan'lar, Hüseyin İnan'lar bunlar tembel talebelardı, ve bunlar silah zoruyla hocalardan not aldılar.

Evet arkasında belki başka başarıları vardı, onu bilemeyiz. Onu ben de bilemiyorum.

Fakat gerçek şu ki; yani o zaman devletin talebeye karşı bir fiziki vardı. *Karakola düşerdin, yolda yürürken bir polise çarpsan, talebesin diye polis seni alır içeri atar ve ağzından kan gelinceye kadar döverdi.*

Nitekim ben bir kız arkadaşım ile gezdiğim vakit beni içeri attı polis, (Hukuk Fakültesi 2 veya 3'üncü sınıftaydım o zaman), "Sen Hukuk Fakültesi'nde talebe misin" diye aldı ağzımdan kan gelinceye kadar dövdü beni. Yani polisin tepkisi o kadar büyüktü talebeye karşı. Bizde dünyada o zaman talebe hareketleri başlamıştı.

Biz de kitap yok, yemek yok, yatacak yer yok, 2 bin kişiyi okula alıyorlar 16 kişi sınıf geçiyor. (o zamanın listelerini okursanız) ve tembel

arkadaşlar (belki o tembellerin içinde biz de vardık)...

Hulki Cevizoğlu- Sayın Erkoç bu yüzden devrimci mi oldunuz? Efendim nereye varmak istiyorsunuz?

Celal Erkoç- Efendim yani şuna varmak istiyorum: Hareketin arkasında kimse yoktu. **Hareketin arkasında iktisadi yoksulluk vardı. Fakat sonradan o hareketi kullandılar.** Sonradan ben Anadolu'ya hayata atıldım ve baktım ki, benim Celal Doğan ile şimdi Antep Belediye Başkanı arkadaşım kapitalist insan olduğunu gördüm. Söke'de beraber askerlik yaptım. Aynı odada yattım Celal Doğan ile. Orduevi'nde aynı odada yattım. 73'te de geldiler, Söke'den sıkıyönetim aldı götürdü. Baktım ki, en kapitalist adam olduğunu gördüm. Gerçekten insanların bizler olduğunu gördüm ve bizler maalesef vergisini ödeyemeyecek haldeyiz şu anda.

Hulki Cevizoğlu- Peki çok teşekkür ediyorum.

Celal Erkoç- Hürmetler, saygılar. Yani siyasetin kaymağını yiyorlar. Lütfen 68 Kuşağı iktidar falan değil, 68 Kuşağı yerde...

Hulki Cevizoğlu- 68 Kuşağı zaten iktidarda demiyoruz....

Celal Erkoç- Onlar 3-5 kişi kaymağını yiyen kişilerdir.

ATILA SARP: "HERBİRİMİZ 3 DEFA ASILDIK"

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler efendim. Sağ olun.

Evet Sayın Atila Sarp hattımızda. İyi geceler Sayın Sarp:

(Telefon Konuşu)

ATILA SARP (Dev-Genç Eski Başkanı)- İyi geceler, daha doğrusu iyi sabahlar.

Hulki Cevizoğlu- Size de. Programın başında söylemiştik zaten, sabahlayacağız bu gece diye.

Atila Sarp - Ses tam gelmiyor.

Hulki Cevizoğlu- Siz de Mahir Çayan ile birlikte hapisteydiniz, hapis arkadaşısınız, cezaevi arkadaşı. Doğru mu?

Atila Sarp - Ses tam gelmiyor. Fakat konuya hemen Mahir Çayan ile birlikte girdiğiniz de o konuda ben bir şeyler söylemek isterim.

Yalnız Mahir Çayan konusu değil, Deniz Gezmiş konusu değil. çünkü **biz her birimiz 3 defa asıldık, 11 kere vurulduk, yüzlerce kere infazlara uğradık, dağlarda, şehirlerde, kentlerde her düşen genç kanı bizim kanımızdır fark etmez.** Yani hayatı ile ha Deniz Gezmiş, ha herhangi biri, hatta ha **İsa Armağan.** O bakımdan Türkiye bir...

Hulki Cevizoğlu- Sayın Sarp...

Atıla Sarp - Türkiye bir gençlik konusu var. Türkiye'de bir gençliğin yok edilmesi konusu var. Türkiye genç bir toplum. Türkiye insanın 40 milyonu, 0-30 yaş grubu.

Hulki Cevizoğlu- Bugünden mi söz ediyorsunuz, o günden mi?

Atıla Sarp - Bugün de genç bir toplum Türkiye.

Hulki Cevizoğlu- O günden söz edelim.

Atıla Sarp - O günde aynı oranda genç bir toplumdu ve bu gençliğin baş döndürücü bir dinamizmi vardı. Türkiye, üç kuşak (bugüne kadar gelen üç kuşak) ayırabileceğimiz bir üslupla izah edebileceğimiz bir politik süreç yaşadı.

Birinci kuşak, politikacılar; İsmet İnönü, Kasım Gülek, Celal Bayar, Fuat Köprülü, Fevzi Çakmak'lar. Bunlar bu ülkeyi düşünüyorlardı, bu yurdu düşünüyorlardı. Bu ülkenin genç insanlarını kendi yerlerine yetiştirmek üzere bir politik siyasal çaba içine girmişlerdi 46'dan itibaren.

Bunların yetiştirmesi olan ikinci kuşak politikacılar; Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Alparslan Türkeş, Necmettin Erbakan ve bunların etrafından, bu politik mihrakta yetişen Tansu Çiller ve benzerleri. Bunlar ikinci kuşak politikacılarıdır. Bunlar yalnız ve yalnız kendi siyasal iktidarlarını, siyasal erklerini ve kendi ve çevrelerinin çıkarlarını düşündüler ve bu çıkarları ile yetiştirilen genç kuşak; uzun bir sürecin ürünü olan bizim kuşağımız bunların çıkarları ile çelişti ve bunlar işin kolay yönüne gittiler. Genç kuşakları tahrip ederek, Türkiye'de politika yaptılar. Bunun sonu kolaydı, çünkü...

Hulki Cevizoğlu- Atıla Bey, biz öyle politika yapmayalım. Bu...

Atıla Sarp - Hayır geleceğiz o politikaya...

Hulki Cevizoğlu- Bu konudan da uzak duralım. 68'e dönelim biz. O dönemi ele almaya çalışıyoruz, saat 03.30 oldu.

Atıla Sarp - Şimdi efendim 68 dönemini bütün arkadaşlarım ele aldı. Anlatılmayan hiçbir şey yok. Önemli olan işin özünü yakalamak. O nedenle Türkiye, bugün bütün halkımız hakikaten büyük sorunlar içinde. Ciddi sorunlar içinde.

Hulki Cevizoğlu- Doğrudur. Ama...

Atıla Sarp - Bir yerden, özellikle de 68 gibi süreci yaşamış ve belirli bir yaşa gelmiş, bir yerden genç insanlar özellikle bir mesaj bekliyor.

Hulki Cevizoğlu- O ayrı bir konu. Mesajı...

A. SARP: "AMERİKALILAR'I KAR TOPU İLE KOVAMADIK"

Atila Sarp - Genç insanların 68 Kuşağı'ndan beklediği mesaja yönelik olarak Türkiye'nin *bugün üçüncü kuşak politikacıları, yani tıpkı 68'lerin namusluluk, dürüstlük, yurtseverlik değerleri olan bir politikacı kuşağını yaratmak zorundayız*. Bu yoldu yürümek zorundayız ve Türkiye'de bunu yürütürken önümüzde engeller olabilir.

Bazı şeylere katılmıyorum. Amerikalılar **1958 yılında** Ankara'da (çocukluğumdan hatırlarım ve bilirim) **12-13 yaşında çocuklar Amerikalılar'a kar topu atarlardı, onun içine taş koyarlardı ve Amerikalılar'ı kar topları ile kovamadılar**.

Ama 10 yıl Amerikalı sayısı arttı, 10 yıl sonra çok iyi hatırlarım Nedim Öztaşlar İzmir'de 6 tane Amerikalı ile karşılaştık, (gencecik çocukluk) Amerikalılar'a saldırınca bizim yanımızda hiçbir şey yoktu. **Amerikalılar üzerime yürüyünce ben elimi attım arkamda tarak vardı bunu bir şey zanneder diye, Amerikalılar kasatura çektiler, 6 tane Amerikalı**. Biz Nedim ile kaçarken, ben sokakta hızlıca ısıklık çalmaya başladım. Islığı duyunca Amerikalılar etraftan insan gelecek diye kaçtılar.

Amerikalılar öyle, eğer bizim mücadelemiz olmasaydı, 10 yıllık gelişen süreçte ve **6. Filo'ya karşı 68 Kuşağı olmasaydı, Amerikalılar Türkiye'yi V i e t n a m' a çevirmekte tereddüt etmezlerdi**. Yani Amerika'nın o sıra politikası dünyanın dış yerlerindeki, Vietnam'da şahlanan bir politikayı Türkiye'ye sarkıtmaktı.

Bu nedenle yani...

Hulki Cevizoğlu- Sayın Sarp, şimdi daha önce konuşmacılar da Sayın Kaynak'ın da soruları üzerine söylediler, biz de sorduk. **Arkada herhangi bir güç yok idiyse, Türkiye'yi Vietnam'a çevirme niyetinde olan Amerikalılar bu kadar arkası desteksiz olan bir harekete karşı direnemediler mi?** Bu kadar büyük bir hedefi var idiyse Amerika'nın...

Atila Sarp - Şimdi efendim şöyle; Amerikalılar'ın CIA'nın raporları var. CIA raporları, **"Türkiye gençlik hareketlerine fazla sızamadık"** diyor. Bu şu demektir ve doğru gerçekten. Benim, özellikle benim yaşamış olduğum süreçte, ki gerçekten, bizim aramıza sızacak durumları yoktu. *Çünkü biz çok yurtseverdik, yurtsever olmayan insanları da teşhiste son derece kabiliyetliydik*. Bu anlamda bizim aramıza sızmaması şu demektir:

1.500-2.000 köy gezdim ben kendim Türkiye'de ve Anadolu bizi

*çağırıyordu, gelin yanımıza diye. Bize herhangi bir müdahalesi, bizim büyük bir gençlik hareketimizin 67-68 ve 69'larda Anadolu halkı ile beraber hareket etmesi demektir. Hiç hayalci olmayalım. Yukarıdaki **eyalet valileri** gerçekten teşebbüse bu yüzden giremediler. **Çünkü biz, aynı zamanda Kurtuluş Savaşı'nı ilk defa yapmış bir ülkenin çocuklarıydık. Biz, 1919-20'lerde 7 düvelle dövülmüşüz, bize böyle bir miras gelmiş, herkesin söylediği gibi 6-7 bin kişi, 10 bin kişilik bir Kurtuluş Savaşı'nda ölümüz yok. Memleket evladı 1912 ile 1919 arasında ölmüş, dünyanın her yanında.***

Bu anlamda bizim arkamızda böylesine büyük bir miras ve böylesine büyük bir halk desteği vardı.

A. SARP: "BİZİM KUŞAĞIMIZ M.KEMAL'İ AŞMAYA ÇALIŞTI... AŞAMADI"

Hulki Cevizoğlu- Peki o anlamda ben size bir şey sormak istiyorum. **7 Düvelle savaştan, Mustafa Kemal'in fikri ile yola çıkan bu hareket, daha sonra niye Mao ile, Lenin ile, Troçki ile devam etti?**

Atila Sarp- Şimdi efendim burada bir kavram kargaşası var. Kavram kargaşası demin de yapıldı. Bir fikri karmaşıklık var.

Şimdi biliyorsunuz insanlar düşünür ve dünyayı anlamaya çalışır. İnsan, ta ilk çağlardan bu yana böyle bir düşünce süreci içindedir. Orta Çağ'da insanlar dünyayı din açısından, milliyet açısından ve ırk açısından izaha çalışmışlardır. Dinci görüşte, ırkçı görüşte ve milliyet esasına dayalı görüşlerde dünyayı izah etmeye çalışmışlardır. Biz buna Orta Çağ dönemindeki düşünce akımları diyoruz.

Ondan sonraki süreçte insanlar; pozitif düşünce ile beraber, liberal ve giderek sosyalist ve komünist ve gelişen bir düşünce sistemlerine inanmaya başlamışlardır. Bu anlamda bunun bir değerinin karşısına koymak yanlıştır. Yani Mustafa Kemal; evet **bizim kuşağımız Mustafa Kemal'i aşmaya çalışmıştır** ama, Mustafa Kemal ile bizim kuşağımız arasında Orta Çağ'dan sonraki dönemdeki düşünce akımları anlamında bir bütünlük vardır.

Hulki Cevizoğlu- Aşabildiniz mi?

Atila Sarp - İşte şimdi o noktada niye aşamadık? *Çünkü Mustafa Kemal; kendisinden çok daha farklı kökenlerden ve ayrı düşüncelerden gelen bir çok akımı ve bir çok şahsiyeti bir araya getirerek Kurtuluş Savaşı'nı yürütebilme taktik veya dehasını, yeteneğini gösterdi.*

Mustafa Kemal'den bu yana da Türkiye'de bu kadar büyük ve dinamik bir ülkede bir çok ayrılıkları ve farklılıkların bir araya getirip, bir hedefe doğru gösterme yeteneğini gösteren çıkmadığı içindir ki, Türkiye'nin bir üçüncü kuşak politikacıya ihtiyacı vardır.

Sayın Cevizoğlu; Türkiye'de biz köylere kadar (arkadaşlarım hep bilirler) şunu anlatıyorduk ki, en büyük sloganlarımızdan biriydi: "Doğan her insan, yüz dolar borçla doğuyor". Bugün her doğan çocuk ve her doğan insanımız ve memleketimizin her bir evladı 4 bin dolar borçlu. Yani Türkiye'de çok büyük bir şey yapılmamış 30 senede. Yüz dolar birey başına borç, 4 bin dolar borca çıkarılmış.

Bu anlamda bunu biz anlattık ve izah ettik.

Hulki Cevizoğlu- Evet, peki şimdi soruma gelir misiniz?

Atıla Sarp - Buyurun.

"MAHİR'LER BENİM KENDİLERİYLE KAÇMAMI İSTEMEDİLER!"

Hulki Cevizoğlu- Mahir Çayan ile hapisteydiniz, onunla birlikte kaçma planı yapmıştınız ama siz kaçamadınız. Niye?

Atıla Sarp - Şimdi bir kere bu soru yanlış. Şunun gibi yanlış. Çünkü her aklına gelen, aklına geldiği şekilde, biliyorsun biraz nostaljik oluyor, bir de insanların bazen özellikle cezaevinden zor dönemde yaşayan insanların şeyleri olur, böyle hayal kurguları çok geniş olur, senaryoları çok iyi üretirler, böyle bir şey yok.

Hulki Cevizoğlu- O senaryolar üzerine kitap mı yazıyorlar?

Atıla Sarp - Bu senaryoların üzerine kitaptan çok anıları yanlış yargılayarak yazar. Mesela böyle bir olay yok. Fakat şöyle bir olay var: *Mahir, arkadaşlar kaçmayı düşündüklerinde onlar benim taktik olarak katılmadığım bir siyasal akım içindeydiler.* Fakat ben kendilerine -ben de ağır bir yükümlülük altındayım- cezaevinden kaçmak istiyorum dedim ve bu arkadaşlar, *kaçmayı kararlaştıran arkadaşlar benim hakkımda karar verip, katılmamı istemediler.* Olay odur. Yoksa ben Mahir Çayan ile bir kaçma planı falan yapmış değilim.

Hulki Cevizoğlu- Yani ancak iki kişinin mi kaçması uygundu?

Atıla Sarp - Hayır. Şöyle burada bir şekillenme olarak iki siyasal şekillenmenin *Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) ile, Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi'nin (THKP-C);* -demin Gökalp arkadaşımızın anlattığı tarzda bir eylem olduğundan dolayı- *bir başka, o örgütlere dahil olmayan bir kişinin katılmasını istemediklerinden, başka bir sebebi*

yok.

Hulki Cevizoğlu- Peki siz, ana hatları ile söylediniz. "Kendimizi yeniden anlatmak zorundayız" diyorsunuz. "Üçüncü kuşak politikacıların yaratılması gerekir" diyorsunuz. Başka söyleyeceğiniz bir şey varsa onu da söyleyin.

Atila Sarp - Çok yararlı bir şey oldu. 68 Kuşağı'nı özellikle halkımızın tanınması bakımından. Fakat giderek bunu biz, bir üslup olarak bütün genç insanlara, özellikle -biz yaşlı nesiller olduk artık- gençler açısından, *bizden bir suflör olarak dinlesinler*.

*Bizler arkamızda başarılı bir gençlik hareketi olan, 60 öncesi başarı kazanmış bir gençlik hareketi olan bir genç nesildik. Fakat yeni genç neslin arkasından başarılı ve başarısızlıkları ile fakat, maalesef ikinci kuşak dediğimiz politikacıların bu **yüzsüz, gerçekten halkını sevmeyen**, gerçekten halkı konusunda daha çok kendi çevresi ve çıkarlarını düşünenler bakımından genç insanlar üzerine, onların kanları üzerine politika yürütüldüğünün de bilincindeyiz.*

Hulki Cevizoğlu- Genç insanlara başka bir mesajınız var mı? Çünkü 1 Mayıs'ta yaşanan olaylar hakkında.

Atila Sarp - Bir kere, 1 Mayıs itibarıyla bütün düşünen; fikri ve bedeni emeğini pazarlayan bütün insanların bayramını kutluyorum. Çünkü olaylarda 1 Mayıs'larda istemediğimiz bir sahne ki, ben bundan sonraki 1 Mayıs'ların özellikle güvenlik güçleri bakımından da katılmadığı, insanların biraz daha serbest olduğu ve çok daha böyle coşkulu bir şekilde kutlanmasını istiyorum. Çok ciddi boyutta olaylar yok efendim.

Hulki Cevizoğlu- Peki, çok teşekkür ediyorum. İyi geceler.

Atila Sarp - İyi geceler diliyorum. Ben tekrar tekrar program için davetinize teşekkür ediyorum.

"BAKİ TUĞ'UN VİCDANI RAHATSIZ"

Hulki Cevizoğlu- Estağfurullah. Sağ olun, iyi geceler. Evet Halit Çelenk ile görüşmemiştik ama, Halit Çelenk'in kızı Serpil Güvenç hanım bizi aramış.

İyi geceler Sayın Güvenç.

(İzleyici Telefonu)

SERPİL GÜVENÇ (Deniz Gezmiş'in Avukatı Halit Çelenk'in kızı)- İyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun efendim.

Serpil Güvenç- Şimdi Sayın Cevizoğlu, babamı bulamamışsınız ama ben Sayın Baki Tuğ'un sözleri ile ilgili izin vererseniz bir iki noktaya değinmek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Biz babanızı bulamadık ama, siz bizi buldunuz buyurun.

Serpil Güvenç- Şimdi şöyle; hatırlayacak olursanız bir süre önce **Sayın Baki Tuğ, herhalde vicdanı kendisini 25 yıldır** (ben öyle tahmin ediyorum) **çok rahatsız ediyor. Avukatları suçlamıştı, astırdığı arkadaşlarımız ile ilgili olarak. Avukatların Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını kışkırttıklarını, halbuki bu kışkırtma olmasaydı 59'uncu maddenin uygulanıp arkadaşlarımızın asılmayacağını iddia etmişti. Hatırlıyorsunuz herhalde. Şimdi bu gece ben ikinci sürpriz ile karşılaştım. *Bu gece de 25 yıl önce astırdığı arkadaşlarımızın kendilerini suçluyor.***

Sayın Baki Tuğ; "Mahkemede, işte saldırgan davrandılar, öyle davranmamış olsalardı asılmazlardı" diyor. *Ben bunu, suçun vicdanında duyduğu rahatsızlığın gerçekten yansıtılması olarak yorumlamak istiyorum.* Sadece -arkadaşlarımızın söylediği gibi Haşmet arkadaşımın da- bunu aslı herhalde bir vicdan rahatsızlığı, iki arkadaşımızın nedamet getirmemesidir diye yorumluyorum.

İKİ ASKERİ YARGICIN İDAMA İTİRAZI VAR!

Yalnız 59'uncu madde konusunda şu anda benim elimde bir karar var. **Askeri Yargıtay'da 24.4.1972 gün ile Sayın Hakim Tuğgeneral Sırma Gökçen ve Sayın Hakim Albay Mahit Taşlıoğlu'nun Askeri Yargıtay'daki muhalefet şerhleri var.** Biliyoruz ki,

Hulki Cevizoğlu- Yani?

Serpil Güvenç- Arkadaşlarımızın, 146'ıncı maddenin birinci fıkrasına karşı gelmekten dolayı asılmaları istendi. Fakat bu sayın iki hakim, yazdıkları muhalefet şerhinde 146/1 maddesinde iddia edilen suçun oluşabilmesi için elverişli vasıtalar kullanılması gerektiğini çok güzel anlatıyorlar. Müsaade eder misiniz iki satır okuyayım?

Hulki Cevizoğlu- İki satır ise buyurun.

Serpil Güvenç- Lütfen. Şimdi şöyle;

"Anayasa ve onun kurduğu devlet düzeninin bekçiliğini yapmakta olan güçlerle az-çok mücadele edebilme mekanizmasına

sahip olduklarını düşündürecek bir kuvvetle veyahut bilinmeyen, şaşırtıcı bir taktik, strateji ve sevk idare ile harekete geçmiş olması gerekir sanıkların” diyorlar.

Halbuki sanıkların ne vasıtaları elverişlidir, ne de taktik ve stratejilerinin bilinmeyen bir tarafı vardır. Günümüzde bunlar olsa olsa, ancak uyanık ve tedbirli olmayan idareler için şaşırtıcı olur ve sürpriz teşkil ederler. Sanıkların bütün fiil gayret ve hareketleri 162'inci maddedeki suçun unsurlarını kapsamakta, onu uymaktadır. 146'ya giren unsurları oluşmamıştır.

Hulki Cevizoğlu- Siz de mi avukatsınız?

Serpil Güvenç- Evet, biraz kulak dolgunluğu oldu herhalde. İçinde yaşadığım...

Hulki Cevizoğlu- Babanızdan mı duydunuz da söylüyorsunuz, yoksa...

Serpil Güvenç- Hayır ben karardan okuyorum efendim.

Hulki Cevizoğlu- Efendim?

Serpil Güvenç- Ben karardan okuyorum.

Hulki Cevizoğlu- Şimdi karardan okuduğunuzu biliyorum da, mesleğiniz nedir sizin?

Serpil Güvenç- Ben kimya mühendisiyim.

Hulki Cevizoğlu- Peki.

Serpil Güvenç- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Başka ekleyecekleriniz var mı?

Serpil Güvenç- Şimdi siz de biliyorsunuz, daha sonra idamlar sırasında Sayın Ali Elverdi'nin mahkeme başkanının, Sayın Halit Çelenk'e idamlardan sonra söylediği o söz, bence şimdiye kadar biliyorsunuz yadsınmadı. Yani **“Halit Bey, siz elinizden geleni yaptınız, ama bu olay başka olay”** sözü de bu olayın ne kadar siyasi olduğunu çok açıkça gösteriyor biliyorsunuz.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Serpil Güvenç- Ben bunları eklemek istedim.

Hulki Cevizoğlu- Çok teşekkür ederiz, aradığınız için.

Serpil Güvenç- İyi akşamlar diliyorum, teşekkür ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Sağ olun. Geçmişte de, günümüzde de, çok çok geçmişte de Osmanlılar döneminde de **siyaset ile hukukun birbirine, adaletin birbirine karıştırılmaması lazım.** Günümüzde de öyle olmaması gerekiyor. Demek ki, 68 hareketinde de siyaset ile hukuk da birbirine karıştırılıyor. Böyle iddialar var. **İnsanoğlunun hatası, bir başkasının sonuna neden olabiliyor.** Demek ki, bunlardan kaçınmak, adaleti sağlayabilmek gerekiyor.

M. ÇAYAN'LA FİZİKİ OLARAK AYNI SINIFTA, SOSYAL OLARAK FARKLI SINIFTA BİRİ: BESİM TIBUK

Evet, son bir telefonumuz var ve kapatıyoruz artık. Önemli birisinin olması gerekiyor konumuz açısından.

Sayın Besim Tibuk. Çünkü o da 68 Kuşağı. O zaman 68 Kuşağı tekeli sermayeye karşıydı. Sayın Besim Tibuk da bugünün sermayedarı. Bakalım kapanış konuğumuz olarak neler söyleyecek.

İyi geceler Sayın Tibuk.

(Telefon Konuşması)

BESİM TIBUK (*Liberal Demokrat Parti Genel Başkanı*)- İyi geceler Hulki Bey, iyi geceler Haşmet Bey.

Haşmet Atahan- İyi geceler efendim.

Besim Tibuk- Şimdi ben, yalnız sermayedar değilim tabii; bugünün Liberal Demokrat Parti'nin başkanımı. Sonra sizin bildiğiniz 68'lerden de değilim.

Hulki Cevizoğlu- Siz bilmediğimiz 68'lerdensiniz. Buyurun nasıl oluyor bu?

Besim Tibuk- Ben sizin bilmediğiniz 68'lerdenim. Ben tabii devamlı çalışıyordum. Siyasal Bilgiler'e de gittiğim zaman oradaki sol görüşleri biraz garip bulduğum için, biraz da anlamsız ve ayakları yere basar bulmadığım için pek öyle arkadaşlara katılmadım. Bir çok arkadaşım sonradan, bahsedilen Fikir Kulüpleri Federasyonu Başkanı falan oldular. Ama, benim okul ile alakam pek yoktu. İmtihanlara girip, çıkıyorduk.

Hulki Cevizoğlu- Mahir Çayan ile de aynı sınıftaydınız.

Besim Tibuk- Evet. Bir çoğu ile aynı sınıftaydım ama, çok az arkadaş tanıyordum.

Hulki Cevizoğlu- Yani fiziki olarak aynı sınıftaydınız ama, sosyal olarak aynı sınıfta değildiniz.

Besim Tibuk- Değildim. Bir de *benim sola sempati Amerika'da iken başladı*. Sonra İstanbul'a geldiğimde biraz devam etti. Ama Siyasal'a gittiğimde uzaklaştım. Dediğim gibi çok bağınaz bir sol vardı Siyasal'da. Zaten devamlı çalışıyordum ve olayları çok yakından takip ettiğimi de söyleyebilirim.

Şimdi tabii üzüldüğüm bir nokta var, orada hayatlarını kaybeden; gerek çatışmada, gerek idam edilerek onlara çok üzüldüğümü söylemek istiyorum.

Şimdi bana göre, aldatılmış, kullanılmış ve yitmiş bir kuşaktır 68. Ülkeye de önemli zararları olmuştur. Bugün bazı arkadaşlarının,

yani Haşmet de dahil olmak üzere, çok yakından tanımıyorum kendilerini ama, hâlâ aynı düzeyde müdafaa etmeleri de beni biraz üzüyor tabii.

“27 MAYIS'TA, BİR KISIM CHP'Lİ GENÇLERİ ALDATTI”

Şimdi Haşmet Bey'in bahsettiğinde bir gerçek payı var. 68'in esas şeyi, 27 Mayıs'ta saklıdır. **27 Mayıs'ta gençlik darbe hazırlığı yapan Halk Partisi'nin belli kesimi tarafından aldatılarak belli şeylere, nümayişlere sevk edilmiştir ve 27 Mayıs'ın alt yapısı hazırlanmıştır.**

27 Mayıs, daha evvelden hazırlanmış, organize olmuş bir hareketti, ortam hazırlanıyordu.

Mesela size ilginç bir şey vereyim. 5 Nisan 1990 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'ne bakın. Oradaki talebe liderleri Pertevniyal Lisesi'nde buluşmalarının 40'ıncı yılını kutluyorlar. Yani 5 Nisan'da buluşmuşlar, 28-29 Nisan'ın provasını yapıyorlar. 18 Nisan'da da meşhur **Tahkikat Komisyonu** kuruldu. *O nümayişi güya Demokrat Parti ihtilale gidiyor diye yaptılar.*

Şimdi bütün bunlar çok kolay oldu. *Yani 27 Mayıs hakikaten yapanların bile çok hayret ettiği kolaylıkta oldu.* Bir iki nümayiş. Bir kişi işte kazara öldü. Ondan sonra belli bir kesim iktidarı aldı. *“Ordu-gençlik el ele” diye gençlik onore edildi, basının bir kısmının burada tahribatı ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin belli kesimi var.* Bu tabii bazı insanların damağında kaldı, cunta bitmedi. **Ordu'nun içinde belli bir cuntalar vardı. Ordu dışında cunta heveslileri vardı.**

B.TİBUK: “68 HAREKETLERİNİ CUNTA AYAKTA TUTTU”

O bakımdan talebe hareketlerini iyi incelerken, siz devamlı sordunuz “Onun arkasında ne var?” diye. Kimse de bir şey söylemedi. **68 talebe hareketlerini ayakta tutan şey; cunta ile ilişkilerdir.** Yani 27 Mayıs tipi bir hareketle Hükümetin devrilmesidir.

Bundan bizi ne kurtarmıştır? O işi çok yakından takip eden bir kişi olarak söylüyorum; *bundan bizi kurtaran da bir yerde Mahir Kaynak'tır. Mahir Kaynak nasıl itiraf etmedi hayret ediyorum.*

Çünkü bana göre **Mahir Kaynak; çok önemli bir rol oynamıştır.**

Bilhassa Cemal Madanoğlu cuntasının içinde bulunarak, onları ihbar etmiştir. Atf Erçikan vasıtasıyla ve Memduh Tağmaç Paşa'nın *Erdelhun kompleksi* yüzünden 27 Mayıs tipi veya Habeşistan tipi Marksist bir askeri darbe önlenmiştir. Gayet net olarak söylüyorum. Bu hatıralarda hep yayınlandı. Açıp karıştırın.

“CUNTACI PAŞALARIN KOD ADLARI VARDI!”

Cumhuriyet Gazetesi'ndeki yayınlardan tutun, yayınlanan hatıralardan, askerin içinde belli bir şekilde her şey hazırlanmış. Mesela rahmetli **Faruk Gürler'in** adı, Selim Paşa'dır, **Selim Bey'dir** pardon. **Muhsin Batur'un** adı, **Yavuz Bey'dir.** İsimler verilmiş.

Kimin Cumhurbaşkanı olacağı, kimin Başbakan olacağı. O zaman bazı köşe yazarları, bazı profesörler, hepsi işin içinde. Sonra yargılamalarda hepsi beraat etti. Bakmayın, sonra hepsi itiraf ettiler.

Burada bizi kurtaran nedir biliyor musunuz Sayın Cevizoğlu?

Hulki Cevizoğlu- Nedir efendim?

Besim Tibuk- Burada Memduh Tağmaç'da hakim olan Erdelhun kompleksidir. **Erdelhun kompleksi nedir?** *Erdelhun 27 Mayıs öncesi Genelkurmay Başkanı'dır ve Türk tarihin en başarılı Genelkurmay Başkanlarından biridir. Çok büyük bir vatan severdir, tabii ki hükümetine bağlıdır. Fakat 27 Mayıs'cılar, Erdelhun'u, onu apar topar içeri atmışlardır ve idamla yargılamışlardır ve idam cezasına çarptırmışlardır. Büyük hakaretler etmişlerdir, aşağılamışlardır. Her Genelkurmay Başkanı, altında ve toplumda böyle bir hareket olunca kendisini Erdelhun'un durumuna düşürülmesinden korkar.* Memduh Tağmaç Paşa'da yaşlı bir zattı. *Erdelhun'un durumuna düşmekten korktuğu için duruma müdahale etti.* Duruma müdahale edince de, Faruk Gürler sesini çıkaramadı. Muhsin Batur fazla oynayamadı, çünkü Hava Kuvvetleri esas değildir, Kara Kuvvetleri'dir herhangi bir darbeye. **Ve 9 Mart'ta hazırlanan darbe önlendi.** Bu aslında çok şanstır.

Önlenmeseydi, tekrar ediyorum, tam hazırlıklı, Marksist bir darbe yapılacaktı. Bazı arkadaşlarımız buna Bilimsel Sosyalizm diyorlar ama, Bilimsel Sosyalizm, Marksizm, Sosyalizm, Komünizm, hepsi aynı şey.

Şimdi bizim tabii 68'li bazı arkadaşlar; “Efendim biz çağdaştık, demokrattık, ilericiydik, yurtseverdik” demeleri tabii garip. Çünkü siz

Marksist olduğunuz zaman 1969-70'de herhalde bağımsız bir Türkiye'nin taraftarı olamazsınız. Çünkü yanınızın tepenizde Rusya var. Güçlü bir ülke, ondan korunmak için biz isteyerek, arzu ederek NATO'ya girmişiz. Bağımsızlığımızı koruyabilmek için.

Düşünün hâlâ aynı sloganlar var, "Efendim biz tam bağımsız Türkiye istiyorduk, onun için Marksist olduk" ve Sofya'dan alınan yardımlar, efendime söyleyeyim Doğu Berlin'den alınan yardımlar, bütün bunlar, bu destekler var.

Haşmet Atahan- Sayın Tibuk, sizin bankanız üstünden mi geçti bu yardımlar?

Besim Tibuk- Efendim?

Haşmet Atahan- Sizin bankanız üzerinden mi geçti o yardımlar?

"ATATÜRKÇÜ 27 MAYIS'ÇILAR, ATATÜRK'ÜN BAŞBAKANINA DARBE YAPTILAR!"

Besim Tibuk- O sırada bankayı kurmamıştım. Onu ben size bilgileri veririm.

Şimdi bakınız Türkiye'deki bu olayın gelişmesinde kilit nokta da şu. Bir de hep Atatürk kullanılıyor, Atatürkçülük kullanılıyor bunu da düzelteyim. **Şimdi bakınız, 27 Mayıs'ı yapanlar Atatürkçülüğü kullanmışlardır. Kime karşı yapmışlar 27 Mayıs'ı? Atatürk'ün Bakanı, Başbakan Celal Bayar'a karşı yapmışlardır.**

Atatürk zamanında herhangi bir askeri darbe olabilir miydi? 68'ler de "Biz Atatürkçü gençliktik" diyorlar. Neymiş? Tam bağımsızlıktır. Alakası yok. Tam bağımsız, Marksist bir felsefeye ülkede şeye geçirecek bir hareketin, Rusya'nın tam altındaki bir Türkiye'nin o konjonktürde Sovyetler'in, Sovyetler Birliği nasıl tam bağımsız olacaktı söyleyin bana? Çekoslovakya gibi mi? Bulgaristan gibi mi? Azerbaycan gibi mi? Yoksa Türkmenistan gibi mi? Çünkü arkadaşlara göre o ülkeler bağımsızdı, biz bağımsız değildik.

Çok ilginç bir nokta, 68 Çekoslovakya'sıdır. Türkiye'yi de çok etkilemiştir. 68'de Çekoslovakya'da biliyorsunuz **Dupçek**, bir **Bahar Hareketi** yapmıştır, Komünist Partisi içinde. Brejnev'den biraz uzaklaşmıştır ve Brejnev'in Çekoslovakya'yı çok ağır bir şekilde ezmesi vardır. Onun üzerine İşçi Partisi'nde **Mehmet Ali Aybar ekibi**, yani **güler yüzlü sosyalistlerin ekibi tasfiye edilmiştir. Behice Boran'ın tam Rusya'ya bağlı, komünist ekip İşçi Partisi'nde tam liderliği almıştır.**

Şimdi *İşçi Partisi'nin bu hareketlerde rolü çok önemlidir. Zaten arkadaşlar değindiler. Gençlik hareketleri önce hevesini İşçi Partisi'nde alıyordu. Yani bu ülkeyi, oyuyla Marksizm'e getirmek istiyordu.*

Çekoslovakya olayından sonra önemli bir olay; 69'daki seçimidir. 69'daki seçim, teröre bulaşmanın son noktasıdır.

“SEÇİMDE BEKLENEN OY ALINAMAYINCA, TERÖRE BAŞLADILARI!”

Çünkü 69'daki seçime kadar -kendi hatıralarında vardır bütün bu arkadaşların- beklemişlerdir. Niye? İşte oy alırsınız diye. İşçi Partisi'nin 15 milletvekilinden 3'e düşmesi büyük bir hayal kırıklığı yaratmıştır ve teröre başlamışlardır.

Ama terördeki esas devamlılık, askeriye olan ilişkilerdir. Yani ordu içindeki cuntalar ile işbirliği halinde olmalarıdır.

Nitekim Haşmet arkadaşımız söylüyorlar, 12 Mart'tan sonra diyorlar ordudaki devrimci güçler de tasfiye edildi, diyorlar.

Orduda devrimci güç dediği; orduda bu genç arkadaşlarımız ile birlikte veya profesör dediğin yazar, çizer takımından Marksist, ülkenin kaderine el koyma heveslisi kişilerin işbirliği yaparak kuracakları cuntadan bahsediliyor.

Yani şeyin esası, cuntadır. 12 Mart'ın meselesi bir cuntaya şey yapmaktır, zemin hazırlamaktır.

Şimdi bu şey konusunda da bir iki bir şey söylemek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ne konusunda efendim?

“KOMMER'İN ARABASINI YAKAN, ŞİMDİ YANGIN SÖNDÜRME ALETİ YAPIYOR!”

Besim Tibuk- Bu Kommer'in arabasının yakılması konusunda.

Hulki Cevizoğlu- Amerikan elçisinin.

Besim Tibuk- Evet, bir Amerikan Büyükelçisi'nin arabasını yakmışlar. Bundan iki sene evvel, Washington D.C.'deyken sohbeti açıyor, dediler ki, Kommer'in arabasını yakanlardan biri ne yapıyor biliyor musunuz? Ne yapıyor, Hulki Bey düşünün bakalım... Yangın

söndürme aleti yapan bir fabrikatör olmuş bu arkadaşımız. Yani demek ki insan değişebiliyor.

Şimdi ben özetle 68'den ders alınmasını diliyorum. Yani bir şey bile 3-4 defa aynı çukura düşmez.

Biz 27 Mayıs'ta gençliği kullandık ve çok acı bir darbe oldu. 68'de de çok acı neticeler elde ettik. O bakımdan bunlardan ders almamız lazım. Hatıraları okumamız lazım ve bundan sonra da böyle yanlışlıklarla ülkemizi zora sokamamamız lazım.

Şimdi arkadaşlar milli petrolden bahsediyorlar. Unutuluyor. Halk Partisi iktidarı bütün madenleri devletleştirdi Hulki Bey. Biliyor musunuz onların hiçbiri özelleşmemiştir. Aynı şekilde millileştirme, ne oldu? Ülke battı.

Yani bu tip hareketlerin ülkeyi batırdığı, Komünizm'in batmasından Rusya'nın çökmesinden sonra artık tekrar müdafaa edilmesi de yanlış diye düşünüyorum.

İŞADAMI TİBUK: "İDAM YERİNE 20-25 YIL VERİLMELİYDİ!"

Bir diğer -beni çok rahatsız eden- bir konuya değinmek istiyorum. Sizi iki-üç defa değindiniz. Bu konu; idamlarla ilgilidir.

Şimdi 27 Mayıs sonrası Yassıada'da yapılan idamlarla bu genç arkadaşlarımızın 72'de idam edilmesini karşılaştırmamız yanlıştır. Bunları ayrı ayrı değerlendirin. Önce 72'yi değerlendirin. **Ben katılmıyorum Baki Tuğ'a. Bu arkadaşlarımız 20-25 sene ile cezalandırılmalıydılar. Çünkü ben de hukuk okudum, gasp vardır,**

adam kaçırmaya vardır, adam yaralama vardır, banka soyuma vardır. Bunların hepsini toplasanız, 20-25-30 senelik bir ceza olur.

Sonra bir de işin garip tarafı, 74'de zaten af çıkmıştır ve Anayasa Mahkemesi de affı teröristlere teşkil ettiği için *bütün o arkadaşlar af edilmişlerdir.*

Siz o banka soyguncusu arkadaşına keşke sorsaydınız, kaç sene yatmış niye? İki sene falan yatmıştır. **74'de salıverilenlerin büyük kısmı da 1980, 12 Eylül'ün altyapısını hazırlamışlardır.**

Yani ortada bir suçluya, bir anarşiste verilmiş aşırı ceza vardır. Bu bakımdan haksızlıktır, acıdır. **Keşke verilmeseydi, hapis cezası verilseydi. Hapiste suçlarını çekip, ıslah olup çıksalardı.**

Hulki Cevizoğlu- Sayın Baki Tuğ söyledi ama, bunun gerekçesinin mahkemedeki tutumlarına bağladı. Yani "ölümlerini kendileri önleyebilirdi" dedi. Önemli bir açıklamaydı.

Besim Tibuk- O açıklama Hulki Bey, önemliydi. Ama dikkat edin, orada kullanılmadı dediği 146. Maddedir, yanlışır.

12 Eylül'den sonra da DİSK için hatta MHP için bile aynı maddeyi kullandılar. *12 Mart'ta, ki zaten Anayasa'ya zorla müdahale etmişsiniz muhtıra vererek, sonra bu çocuklar için diyorsunuz ki, silah zoruyla Anayasa'yı değiştirmek!.*

Adi suçtan yargılanabilirlerdi. Yani adam kaçırılıp, banka soydu, adam yaraladın gasp. Bunların hepsi ağır suçlardır. Böyle laflarla idama... **İdam suçu s i y a s i s u ç t u r.** Bakın verdikleri 146. Madde siyasi suçtur. Halbuki adi suçtan yargılanırlardı ve hapiste belli bir şekilde şeyleri çekerlerdi, ıslah olurlardı veya olmazlardı, cezalarını çektikten sonra çıkarlardı.

Hulki Cevizoğlu- "Sizin bildiğiniz 68'lerden değilim" dediniz. Ama bazı konularda bizim bildiğimiz 68'lere yaklaşıyorsunuz!

TİBUK: "YASSIADA'DA DA SİYASİLER ALÇAKÇA ÖLDÜRÜLDÜ!"

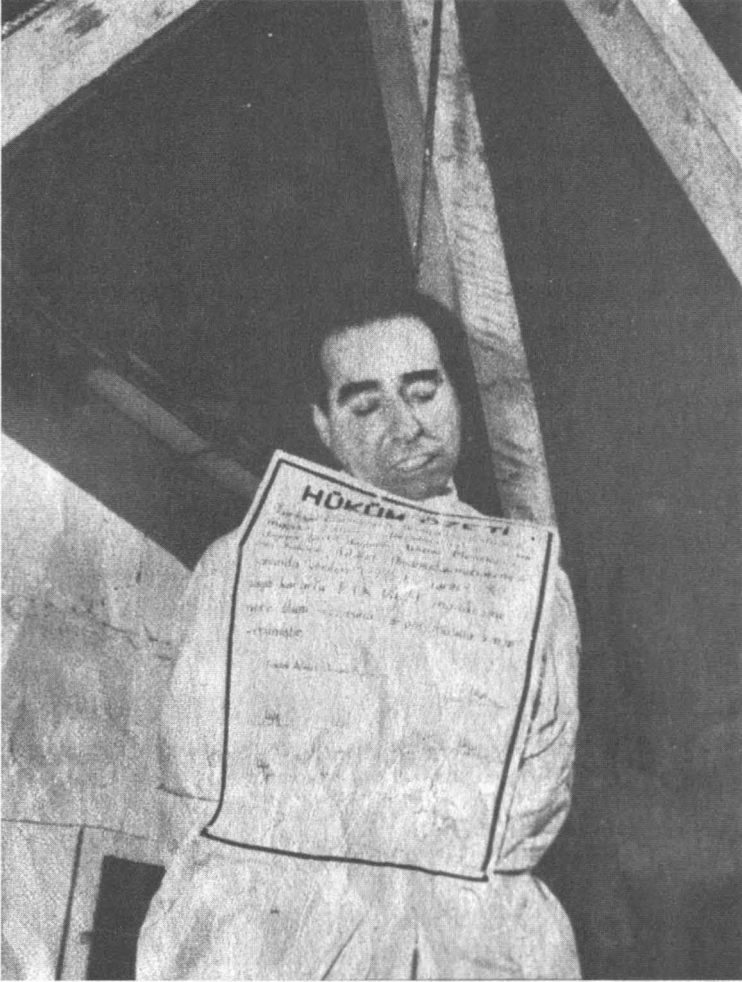
Besim Tibuk- Olabilir, olabilir. Şeye geleceğim, aslında beni çok rahatsız eden bir konudur bu.

Yassıada'daki idamlarla bunu karşılaştırmayın. **Yassıada'daki olay; ülkeye en büyük hizmeti yapmış bir siyasi kadronun kanunsuz bir şekilde alçakça öldürülmesidir.** Yani siz şimdi 10 sene Başbakanlık yapmış, Türkiye'nin en başarılı Dışişleri Bakanlığını yapmış, Maliye

Bakanı olarak çok değerli bir insanı işkenceyle, bilmem neyle öldürmenizi, bir suçluya verilen ağır ceza ile karşılaştırmanız yanlıştır. Onları lütfen bir arada mütalaa etmeyin. İkisinin ağırlığı ayrı ayrıdır.

Hulki Cevizoğlu- Ağırlığı ayrı ayrı da, bazı kayıtlarda "Üçe üç formülü", "O üç kişiye karşı, bu üç kişi" deniyor.

Besim Tibuk- Yanlıştır. Hulki Bey. Kafası az çalışanlar böyle üçe üç demişler vaktiyle, siz bunlara kanmayın.

Adnan Menderes

Hulki Cevizoğlu- Bu gece şunu gördük ki, bütün yazılanların, bu konuda bütün yazılanların nerede ise yanlış olduğunu ileri sürülüyor. Onu yazanlar da belki bunlara yanlış diyecek bilemiyorum.

Besim Tibuk- Evet. Şimdi benim bütün dileğim şu: Tabii ki, hepsinden ders almamız lazım. Ama bu ikisini bir araya koyma alışkanlığından artık vazgeçelim. Benim bütün dileğim, ben 68'li bazı arkadaşların konuşmalarından ders alınmadığını anladım. Onu da söyleyeyim.

Mesela çok beğendiğim şey. Celal Doğan "O günün koşulları olsa yine yaparım" dedi. Yani şaşırdım. Sonra hoşgöründen bahsetti tamam. Diğer arkadaşların yine bağımsız Türkiye, efendim Marksizm'in tek bağımsız olduğu konusunda iddia etmeleri de yanlış.

Bir çok konuda Türkiye önemli rol oynuyor. Bunun da insanların fikirleri tabii demokrasilerde anlatmaları lazım. Çoğulcu demokratik sistem; her türlü fikrin tartışıldığı düzeydir. *Keşke o sırada İşçi Partisi üç milletvekili yerine, 10-15 milletvekili daha çıkartsaydı da o gençlerimiz cuntacılarla işbirliği yapacaklarına legal platformda, İşçi Partisi'nin gençlik örgütleri gibi çalışsalar.* Yine Marksizm'i anlatsalar. Yani her türlü fikir anlatılabilir. Marksizm de bugün müdafaa edilebilir. Yeter ki barış içinde olsun, insanlar öldürülmesin ve demokratik düzen, çoğulcu demokrasi devam etsin.

Hulki Cevizoğlu- Çok teşekkür ediyorum size, iyi geceler sağ olun.

Besim Tibuk- Ben çok teşekkür ederim. İyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- Diğer telefonumuz hazır, galiba. Az önce arayıp da bulamadığımız Deniz Gezmiş'in babasını, Cemil Gezmiş'i aramıştık, demin ulaşamamıştık, şimdi ulaştık. İyi geceler Sayın Gezmiş

(Telefon Konuşu)

CEMİL GEZMİŞ (Deniz Gezmiş'in Babası)- İyi sabahlar diyorum Sayın Cevizoğlu.

Hulki Cevizoğlu- Evet doğru söylediniz. İyi sabahlar. Sabahın bu saatinde.

Cemil Gezmiş- Eğer konuşmak için vakit kaldıysa...

Hulki Cevizoğlu- Kaldı. Son sözleri sizden rica edeceğim. İsterseniz ben sorayım, siz sonra toparlamasını yaparsınız.

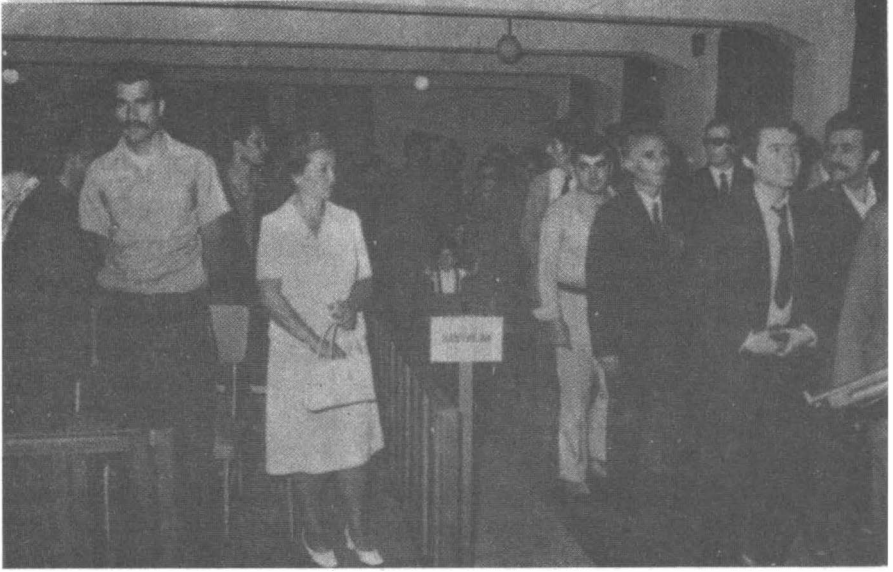
Cemil Gezmiş (Deniz Gezmiş'in babası)

Şimdi kayıtlarda siz -tabii sizinle de ilgili çok şeyler yazıldı ama, az önce de belirtildiği gibi- yazılanların pek çoğunun nerede ise yanlış olduğu fikirleri ileri sürüldü. Sizin ağzından çıkan sözlerin de yanlış mı, doğru mu olduğunu sizden duyalım istiyoruz.

Siz, baba olarak, Deniz Gezmiş'e doğal olarak değişik bir gözle baktığınızı açıkladınız, bazı yazarlara. Bir aile olarak oğlunuzu nasıl gördünüz, onu rica ediyorum öncelikle?

Cemil Gezmiş- Şimdi Sayın Cevizoğlu bu konuda olabildiğinde yansız bir değerlendirme yapmam gerekiyor. Yani olabildiğince diyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ne kadar olabildiğince göreceğiz

Cemil Gezmiş, oğlu Deniz Gezmiş'in mahkemesinde

CEMİL GEZMİŞ: "KAFA YARILAN MAHKEMEDE YALVARACAKLAR MIYDI?"

Cemil Gezmiş- Ben yalnız şu kararımı söyleyeyim. Üç oğlum vardı benim. Tanrı'dan herkes için böyle üç evlat vermesini, nasip etmesini istiyorum. Benim en büyük duam bu herkes için. Yani bunda sözü uzatmıyorum, o bakımından Deniz'i nasıl gördüğümü de izah etmiş oluyorum size.

Ancak şurada dinlediklerimden biraz önce konuşmacı olan arkadaşın dışında o hariç, evvela Baki Tuğ meselesine dokunacağım, buna defalarca dokundum. Bir defa "Bu verilen karar hukukidir, siyasi yani yoktur" diyor. **Evvela dava siyasi olarak başlamıştır. Yani şimdi**

soruyorum siz savcı olarak, Genelkurmay Başkanlığı'nın yazılı emriyle, bu davayı 146'dan açın diye verdiği emirle beraber açmadığınız mı? Açtınız.

Mahkeme Başkanınız emekli olduktan sonra Demirel'in kanadı altına girip, orada politikaya başladığı zaman tek bir sözü vardır orada. Kendisini tarif ederken "Ben yargıçken mahkemede yalnız adli karar değil, aynı zamanda çok faydalı siyasi kararlar verdim" diye itiraf etmiştir. Böyle bir itiraftan sonra nasıl çıkarsınız da, bu davadan bu kararda siyasi bir etki yoktur, dersiniz?

Üçüncüsü, 59'u neden uygulamamıştır? Çünkü çocuklar orada, mahkemede mahkemeye karşı tutumlarını sertleştirmişler de onun için uygulanmamış. Kapısında bir dipçikle kafa yarılan bir mahkemede acaba "Bizim bu mahkemeye güvenimiz yoktur" dedikten sonra size tekrar boyun mu kıracaklardı? Yalvaracaklar mıydı? Ayaklarınıza, elinize mi düşeceklerdi? Ki, o zaman bağışlıyorsunuz? Bunlar tabii kabul edilebilir şeyler değil. ama ne söylerlerse söylesinler onları zaten biliyoruz.

Sayın Cevizoğlu, fazla uzatıp sizi tutmayacağım.

Hulki Cevizoğlu- Estağfurullah biz sizi tutmuş olduk, sabahın bu saatinde . Aslında size daha önce ulaşmayı denedik.

Cemil Gezmiş- Ben hep bekledim.

Hulki Cevizoğlu- Ulaşabilseydik soracak daha başka sorularımız vardı, ama telefonunuzun açık kaldığını arkadaşlarımız işaret ettiler bana.

Cemil Gezmiş- Kendileri bana söyledi, ben de açık tuttum telefonu. O bakımdan.

Hulki Cevizoğlu- Öyle değil efendim, telefonunuz açık kalmış. Arkadaşlarımız düşüremediler, onu söylüyorum. Yani size ulaşamadık. Az önce de siz aradığınız an biraz beklediniz hatta onu söylediniz.

Şimdi genel bir toparlama ben sizden rica ediyorum. Yoksa Deniz Gezmiş ile ilgili bazı ayrıntılı sorularım olacaktı ama, bu saatte sormayalım onları.

Cemil Gezmiş- Genel olarak toparladığım vakit, şimdi 68'ler Vakfı'nın arkadaşların çok güzel konulara şey ettiler. Hakikaten bizdeki 68'ler, Avrupa ile Amerika ile veyahut başka bir yabancı ülke ile, oradakilerle karşılaştırmaya kimse kalkmasın. Bizdeki 68'ler, onların hiçbirisine benzemez. *Bizde 68'ler, öyle bir örnek ortaya koymuşlardır ki, o örneğe göre yetişmiş olan gençliği bulunan bir ülke hiçbir zaman sırtı yere gelmeyecek bir ülke olur.* 68'ler Vakfını burada görüyorum ben.

CEMİL GEZMİŞ: “DEVİRİM İÇİN ORDUNUN YARIDAN BİR FAZLASI GEREKİR”

DENİZ GEZMİŞ: “ATATÜRK DE ÖYLE DÜŞÜNSEYDİ İSTİKLAL SAVAŞI OLMAZDI”

Hulki Cevizoğlu- Evet, siz önemli bir şahsiyetin babası olarak 68 Kuşağı'nı yitik bir kuşak olarak görmüyorsunuz? Anladığım kadarıyla...

Cemil Gezmiş- Hayır, hayır. *Çok özel bir şeye sahip olan kuşaktır.* Ama bu kuşağı yaş itibarıyla, veyahut ta o yıllardaki öğrencilik dönemleri yıllarına göre değil. **68 Kuşağı'nın içinde ben 82 yaşındayım**, ben de varım. Ama 10 yaşında bulunan çocuklar da var, bunları kastediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki, o dönemde Deniz Gezmiş'in ve arkadaşlarının düşünmedikleri noktalara gittiklerine inandınız mı siz?

Bu gece bu konuşuldu, belli bir noktaya kadar evet, ama daha sonra işte provokasyonlarla istenilmeyen yöne silaha doğru yönlendirildi denildi. Siz bu görüşe katılıyor musunuz?

Cemil Gezmiş- Şimdi ona dokunacaktım Sayın Cevizoğlu. Bir defa arkadaşların yanıldıkları, bazılarının yanıldıkları nokta şu: 68 Kuşağı, 68 hareketi bir bütündür. Bu parçalanıp da şuraya kadar, işte 68, bundan sonrası da bilmem ne. Şimdi bunu hiç beğenmedim. Özellikle ben 68'li yalnız benim diyenler, 68 hareketine ihanet etmektedirler. **68 yalnız benim diyenler buna ihanet ederler.** 68, bir kişiden ibaret değildir, 5 kişiden veya 10 kişiden de ibaret değildir.

Ancak o versiyonu almış olanlar, o ilkeleri benimsemiş olan herkes 68 Kuşağıdır. Ben böyle düşünüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bu harekette bir yanlış var mıydı size göre? Yıllar sonra nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cemil Gezmiş- Efendim şimdi onu arz edeyim. Hareketin yanlışlığında bir gün (biz böyle çok tartıştık) dedim ki, *“Oğlum işte bu hareketlerle bir yere varacağınızı zannetmiyorum sizin. Yalnız şunu bilin ki, Türkiye”* dedim, **“Herhangi bir ihtilal, herhangi bir devrim, herhangi bir hareket başarıya ulaşabilmesi için Türkiye'de ordunun yarısından bir fazlasına sahip olması lazım, egemen olması lazım”.**

Gülerek bana Deniz, şunu söyledi, “Baba” dedi, *“Eğer Atatürk senin gibi düşünseydi, İstanbul'daki o gemilere karşı”* dedi, **“Senin gibi düşünseydi İstiklal Savaşı olmazdı”** dedi. Anladım.

Zaten o zaman görüşlerimiz başka, şeylerimiz başkaydı.

DENİZ GEZMİŞ: "BABA, BENİ KEMALİST OLARAK YETİŞTİRMENE MİNNETTARIM!"

Fakat en çok üzüldüğüm şey benim bu akşam neredeyse Deniz'i tamamen Kemalizm çizgisinin dışına attılar. Atanlar çıktı, atmaya gayret edenler çıktı. Halbuki, Deniz'in bana yazdığı mektuplar var. O mektuplarda Deniz, kendi kendisini herkesten iyi anlatıyor ve bana *'Baba hayatımda sana en çok minnettar olduğum konulardan birisi, beni Kemalist olarak yetiştirmendir'* diyor.

Zaten Kemalist olmayan, Kemalizm'i benimsememiş olan insanlar devrimci olmaz.

Hulki Cevizoğlu- İşte benim...

Cemil Gezmiş- Başka bir sorunuz varsa.

Hulki Cevizoğlu- Evet bazı eleştiriler Kemalizm'den yola çıkıldığı ama, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının maceracı bir çizgi izlediği yolundadır. **Daha sonra oğlunuzun maceraya atıldığına inandınız mı siz de?**

CEMİL GEZMİŞ: "ONLARI NURHAK DAĞLARINA ÇAĞIRAN BİRTAKIM GÜÇLER VARDI!"

Cemil Gezmiş- Şimdi bu macera konusu tartışmaya değer bir konudur.

Yani macera için yola çıkıldı demek; belki yanlış hesap edildi, belki hesapları yanlış tutmadı.

Onlar kendilerine göre Nurhak Dağları'nda bir karargah kurup, ki onları da oraya çağıran b i r t a k ı m g ü ç l e r v a r d ı ! Bu güçlere bağlanmak suretiyle birtakım hareketlerde bulunmak istediler ve bunlar olmadı. Ondan sonra bu iş idama kadar gitti.

Yalnız şimdi bakın bir çok şeyler var ki, bunları ben henüz ortaya koymadım! Benim Cumhurbaşkanı'na üç maddelik bir önerim oldu.

O zamanın Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a. Bu öneriye hiçbir cevap alamadım. Tekrar görüşme talebinde bulundum, görüşme talebimden özel kalem müdüründen bana şey geldi, özel kalemden bilmem kiminle görüşmek üzere. Ben tabii reddettim. Ben Cumhurbaşkanı ile görüşmek istiyorum, özel kalem ile değil falan, gitmedim. Ancak postaladım o önerimi.

Hulki Cevizoğlu- Neydi isteğiniz?

Cemil Gezmiş- Üç maddelik bir öneri vardı. Dedim ki, bu işi fazla götürmeyin, ki o sırada MHP'nin de Balyoz Hareketi'ne emir vermişti, başlamıştı o şeylere. "Bu işi" dedim, "bu kadar derine götürüp, şey yapmayın, bunu bir şey olarak" dedim, "kan davası olarak ele alırlar sonra, sizden sonra." Zaten üzüldüğümü söyledim. Yani bunu kan davası haline getirmeyin. "Çözüm mü istiyorsunuz?" dedim. "Ben de size yardımcı olayım. "Evvela" dedim, bunların istedikleri neydi, bu çocukların ta şeyin başladığı günden beri boykotlu işgallerin başladığı günden beri? "Bu isteklerine göre bir şey yapın" dedim. O sonradan değişti.

Bunların tutmadığı üniversiteler sözlerinden döndüler, dediklerini üniversitenin yapması gerekenleri yapmadılar. Bunun üzerine çocuklar işte o zaman bir beyanda bulundular: "Artık bundan sonra bizim mücadele yerimiz tarlalardır."

O güne kadar öyle bir niyetleri yoktu. Baktılar umut kestiler, ondan sonra böyle konuştular.

D.GEZMİŞ'TEN BABASINA: "MOSKOVA RADYOSU BİZE SÖVDÜ, SAYDI"

Hulki Cevizoğlu- Peki daha sonra arkalarında bir güç var mıydı? O da bu gece tartışıldı.

Cemil Gezmiş- Kesinlikle. *Kesinlikle arkalarında bir güç yoktu. Hangi güç olacak?* Onların düşündükleri şeydu: Bunlar Rusya'dan yardım alıyor, maddi ve manevi yardım alıyor, bilmem destek alıyor.

Halbuki bunların Ankara'da Mamak Mahkemesi'nde mahkum olduğu gün, ertesi günü görüş günüydü, Mamak'a gittim. Mamak'ta üzgün çocuklar. *"Niye üzgünsünüz oğlum, şey etmeyin"* dedim, *"Daha hele bir mahkeme ondan sonra var, şu var, bu var falan."*

"Ona değil baba" dedi. *"Ne kadar sosyalist suçlu varsa dün akşam Moskova Radyosu'nu dinledik"* dedi, *"Bizim tutar yerimizi bırakmadı."* *"Nereden"* dedi, *"sosyalist varsa"* dedi, **"Onları hep dinledik. Fakat Moskova Radyosu, bizim tutar bir yerimizi bırakmadı, o kadar sövdü, saydı"** dedi.

Niçin böyle yapıyordu? Bunlar bir Sosyalizm istiyorsa, bağımsızlık ilkesinden vazgeçmiyorlardı.

Onun için de **Moskova'ya yaranamadılar**. Yani benim kanım kesinlikle böyle yurt dışından, şuradan, buradan bir yardım görecektir durumları yoktu.

Hulki Cevizoğlu- Evet, Mahir Kaynak'ın dediği bir nokta o zaman doğru oluyor. *"Arkalarında Sovyetler Birliği'nin olmadığını biliyordum"* diyor. O konuda siz...

Cemil Gezmiş- Yok efendim, yok. Öyle bir şeye gülüyordum değil. Mahir Kaynak niye Romanya'da konuştuğunu söylemedi? **Mahir Kaynak niye her gün bunları toplayıp da bunlara Marksist, Leninist ders verdiğini söylemedi?..**

Hulki Cevizoğlu- Onu söylemedi ama, *"Ben onların parçasıydım, onlara inanıyordum"* dedi.

Cemil Gezmiş- Güleceğim buna, ha, inanıyormuş, o provokasyon. Nesine inanacağım onun?

Hulki Cevizoğlu- Yani, *"O görüşlere inanıyordum, ben onların parçasıydım"* dedi. Peki efendim sizin son sözlerinizi rica ediyorum varsa.

Cemil Gezmiş- *Efendim son sözüm, size de geçmiş olsun bu sabahın bu saatine kadar. Haşmet'in de gözlerinden öpüyorum. Eğer uykuya dalmadıysa Aydın Çubukçu ve öteki konuşmacıların hepsinin de gözlerinden öpüyorum.*

Hulki Cevizoğlu- Emin olun uykuya dalmamışlardır. İyi geceler diliyorum ben size. Hoşça kalın.

Cemil Gezmiş- İyi sabahlar diliyorum.

Haşmet Atahan- Ben iyi sabahlar diliyorum Cemil amca.

Cemil Gezmiş- Sağ ol.

Hulki Cevizoğlu- Değerli izleyiciler bu gece dillere destan olan 68 Kuşağı'nın, belki programın başlarında bizi izleyen ama şu anda uyuyan gençlerin bilmediği 68 Kuşağı'nın, ne olduğunu ele almaya çalıştık. **6 saate yaklaşan** bir süre içinde.

Bu kuşağın kimlerden oluştuğunu, özelliklerinin ne olduğunu, ünlülerini, kavgalarını, varsa yanlışlarını, ki var olduğu ortaya çıktı, bu yanlışlarının arkasından yatan nedenleri, bu yanlışla onları kimlerin ittiğini ele almaya çalıştık.

İdamlar ışığında bir tarihsel, -tabii 6 saatlik bir süre içinde, imkanlar ölçüsünde tarihsel- **değerlendirme yapılmış oldu.**

Bu saate kadar bizi izlediğiniz için hepinize teşekkür ediyoruz. Haftaya buluşmak üzere.

İyi sabahlar efendim, hoşça kalın.

EK 1: 12 MART'IN ASIL SAVCISI KERAMETTİN ÇELEBİ'NİN BASINDAKİ TEK AÇIKLAMASI¹⁴

Deniz Gezmiş'leri idama mahkum eden askeri mahkemenin esas savcısı **Kerametdin Çelebi**, yine bir Ceviz Kabuğu Programında **ilk ve tek** olmak üzere sadece Hulki Cevizoğlu'na konuştu. Biraz gerilimli geçen telefon bağlantısında, Çelebi'nin söylediklerinin önemli kısımlarını, benim sorularımı çıkararak, buraya alıyorum. Kerametdin Çelebi o tarihte (8 Mayıs 1998'de) 70 yaşında idi. Bir başka bilgi de, Ağca Davası'nda adı geçen **Musa Serdar Çelebi**'nin amcası olması idi.

ASTIRAN SAVCI:
“DENİZ GEZMİŞ'E ALLAH RAHMET EYLESİN!..”

“İDDİANAMEYİ YAZAN BENİM. SORUMLULUK VE SEVABİ BANA AİT. BAKİ TUĞ SADECE KÜRSÜDE OTURDU!”

Baki Tuğ benim yardımcımdı. Büyük çaplı bir dava idi. Davanın bazı oturumlarına Baki Tuğ da katılmış oldu. Davaya dolaylı muttali oldu ve katılmış oldu. (...) Başında Binbaşı idim, sonra Yarbay oldum. (...) **Davanın iddianamesini yazan benim. Sorumluluk varsa bana ait. Hayrı da bana ait, sevabı da bana ait. Şimdiye kadar hiç konuşmadım. Konuşmam da gerekmez. İlk defa sizin programınızda konuşmamın sebebi de, sizin son derece hüsniyetli kişi olduğunuzu gördüğüm içindir. Baki Tuğ davanın içindeydi ama, kendisi hiçbir surette ilgilenmedi. Sadece kürsüde oturdu. İlgiyenmesine gerek yoktu. Davayı sadece duruşmalarda takip ediyordu.**

“DENİZ GEZMİŞ'E ALLAH RAHMET EYLESİN!”

Sanıklardan biri, galiba Deniz Gezmiş, savunmasını yaparken *“Savcı bizim kelleimizi istiyor”* filan dedi. Sanıkların sorgusu bittikten sonra **“Ben kimsenin kellesini istemiyorum. Sanıklar, eğer**

¹⁴ Cevizoğlu, Hulki, *Ceviz Kabuğu Programı*, Kanal 6 Televizyonu, 8 Mayıs 1998, Cuma.

eylemleri kelle almayı gerektiriyorsa, kendisi kellesini ipe uzatır. Ve kanun da altındaki sandalyeyi çeker, kellesini alır" dedim. (...)

Deniz Gezmiş'e Allah rahmet eylesin!..

Sorgusunu yaparken, bir saat karşılıklı diyalog halinde oldum. Bana, "Ben sorgu vermeyeceğim" dedi. **Son olarak bir cümleyle ifadesini aldım. Altına imzasını attı. "Sen de hukuk okudun, sen anayasayı biliyor musun?" dedim. "Biliyorum, okudum" dedi. (...)** İddianamede çok büyük ilim de yapmadım. Kimseden kopya yapmadım. Başkaları bizden kopya yapacak duruma geldi.

"EMİRLE GELEN ÖLÜM DEĞİL!.."

İddianamenin yazılış tarihi 29 Haziran 1971'dir. Askeri Yargıtay Başsavcısının yazısı 3 Temmuz'dur. **Genelkurmay emri** olarak geçen yazının tarihi 16 Temmuz 1971'dir. Bunların dosyanın içine konması mümkün değil. Ben bu yazıyı ilk defa bir derginin, Aktüel'in, 29 Nisan 1992 tarihli sayısında gördüm. Bu yazı gelse bile değerli komutanım Semih Sancar **yırtar atardı!..**

"ELİNDE SİLAH YOKTU AMA, GAYE BİRLİĞİ DEVLETİ YIKARDI!.."

Biz kimsenin ölmesini istemeyiz aslında. Verilen görevi yapmakla mükellefiz. **Biz halk arasından gelmiş, halk çocuklarıyız.** Görevi yapabildiğimiz kadar yaptık. En âlâsını yaptık, demiyorum. (...) **İdam için (elde) silah olması gerekmiyor.** Devlete karşı cürümlerdir bunlar. (...) **Deniz Gezmiş'lerin ellerindeki vasıtalar devleti yıkmaya elverişli idi.** (Bu) bütün Türkiye'de kendilerini destekleyen "gaye birliği" idi!..

"ELHAMDÜLİLLAH ATATÜRKÇÜYÜM!.."

Atatürk ne düşündüyse devleti kurarken ve hâlâ Atatürk'ün çağdaş düşünceleri neyse benim düşüncem odur. **Elhamdülillah Atatürkçüyüm!.. Allah'a hamd olsun demektir elhamdülillah. Siz onun manasını bilmediğiniz için haklısınız!..** ("Deniz Gezmiş de Kemalist olduğunu söylüyordu" sözleri üzerine:) **Solcu ve sağcı tabirleri de kabul etmiyorum. Türkiye'de bunlar yanlış odaklara oturtuluyor. (...)** **Ben sağsız, solsuz Atatürkçüyüm.**

“MAHKEMEDE NEDAMET GETİRSELERDİ” KONUSU

(“Baki Tuğ, ‘Mahkemede saygılı olsalardı, idam edilmezlerdi’ diyor” sözleri üzerine:) Onu Baki Tuğ’a ve karar veren mahkemeye sorarsınız. **Ona ben karar veremem.** Bu tür davalarda 1-Hukuki, 2- Siyasi durum vardır. Siyasi durumu TBMM’ne aittir. Hukuki durum, mahkemeye ve savcıya aittir.

EK 2: 12 MART (1971) MUHTIRASI METNİ¹⁵

Ankara, 12 Mart 1971

"Millet Meclisi Başkanlığı'na
ANKARA

1- Parlamento ve Hükümet süregelen tutum, görev ve icraatı ile yurdumuzu anarşi, kardeş kavgası, sosyal ve ekonomik huzursuzluklar içine sokmuş, Atatürk'ün bize hedef verdiği çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak ümidini kamuoyunda yitirmiş ve Anayasanın öngördüğü reformları tahakkuk ettirememiş olup Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceği ağır bir tehlike içine düşürülmüştür.

2- Türk milletinin ve sinasinden çıkan Silahlı Kuvvetleri'nin bu vahim ortam hakkında duyduğu üzüntü ve ümitsizliği giderecek çarelerin partiler üstü bir anlayışla Meclisimizce değerlendirilerek mevcut anarşik durumu giderecek ve Anayasa'nın öngördüğü reformları Atatürkçü bir görüşle ele alacak ve İnkılap Kanunlarını uygulayacak kuvvetli ve inandırıcı bir hükümetin demokratik kurallar içinde teşkili zaruri görülmektedir.

3- Bu husus süratle tahakkuk ettilmediği takdirde Türk Silahlı Kuvvetleri, kanunların kendisine vermiş olduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni korumak ve kollamak görevini yerine getirerek İdareyi doğrudan doğruya üzerine almaya kararlıdır. Bilgilerinize.

ORGENERAL
MEMDUH TAĞMAÇ
GENELKURMAY BŞK. VE
MİLLİ GÜVENLİK KURULU ÜYESİ

ORG. FARUK GÜRLER
KARA KUV. KOMUTANI
VE MİLLİ GÜVENLİK
KURULU ÜYESİ

ORAMİRAL CELİL EYİCİOĞLU
DENİZ KUV. KOMUTANI VE MİLLİ
VE GÜVENLİK KURULU ÜYESİ

ORG. MUHSİN BATUR
HAVA KUV. KOMUTANI
MİLLİ GÜVENLİK KR.
ÜYESİ

DAĞITIM:
GEREĞİ İÇİN: CUMHURBAŞKANINA
CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA
MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA"

¹⁵ Cevizoğlu, Hulki, 28 Şubat: Bir Hükümet Nasıl Devrildi?, 3. Baskı, Ceviz Kabuğu Yayınları, Ankara, Şubat 2003, s.63. s. 55-82.

EK 3: MUHSİN BATUR'DAN ÖNEMLİ AÇIKLAMALAR

12 Mart'ın Hava Kuvvetleri Komutanı Emekli Orgeneral Muhsin Batur, Ceviz Kabuğu Programında Hulki Cevizoğlu'na önemli açıklamalar yapmıştı. (Bunun ayrıntılarını, dipnotta gösterilen kitapta tam metin olarak okuyabilirsiniz.)¹⁶

ORG. MUHSİN BATUR: "ALTAN GELEN DARBE İHTİMALİ VARDI"

... Şimdi bunu açıkça ifade etmek lazım. **12 Mart öncesinde genç subaylar, genç generaller bayağı örgütlenmeye girmişlerdi ve kamuoyuna o tarzda, aksetti, Faruk Gürler'le Muhsin Batur bizim liderimiz. Yani genişleyebilmek için bizim isimlerimizi kullandılar.**

Biz de zaten bir hareket yapılmasını, Türkiye'nin düzelmesini istiyorduk. Fakat, şahsen ben onların ne istediklerine muttali olduktan sonra, yani çünkü dokümanları benim elime verdiler inceledim, bunun demokrasi ile **Atatürkçülük ile bir ilgisi olmadığını** el yazımla kendilerine yazdım verdim. **Ama biz daha Mart'ta bir şey yapmayıp, Mayıs'ı beklesek, Haziran'ı beklesek, 27 Mayıs gibi bir olay olurdu. Çünkü o zaman önümüzde 4 tane ihtimal vardı. Ya alttan gelen bir darbeye maruz kalacaktık.**

... Ya alttan gelen darbeye bir-iki komutan katılacak öyle bir müdahale olacaktı. Yahut emir-komuta sistemi içinde bir darbe olacaktı yönetim ele alınacaktı. Biz dördüncü hal tarzını seçtik. Hem altımızı tatmin etmek için, hem de bir muhtıra vermek suretiyle, Silahlı Kuvvetler'in ve Türk toplumunun belki de büyük kısmının yapılmasını arzu ettiği şeyleri Meclis'e yaptırırız zannettik.

... Silahlı Kuvvetler orada aşağı-yukarı, dört-beş generalle, beş-on albay kaybına uğradı bitti konu kapandı.

¹⁶ Cevizoğlu, Hulki, *28 Şubat: Bir Hükümet Nasıl Devrildi?*, 3. Baskı, Ceviz Kabuğu Yayınları, Ankara, Şubat 2003, s. 55-82. Röportaj tarihi: 7 Mart 1997, *Ceviz Kabuğu Programı*, Kanal 6 Televizyonu.

12 Mart 1971 "Muhtırası"
ertesi gün böyle duyuruldu.
(Hürriyet Gazetesi,
13 Mart 1971)

12 Mart'ta Hükümete "Muhtıra"
veren komutanlar (Soldan)
Kara Kuvvetleri Komutanı
Org.Faruk Gürler,
Genelkurmay Başkanı
Org.Memduh Tağmaç,
Deniz Kuvvetleri Komutanı
Ora.Celal Eyiceoğlu,
Hava Kuvvetleri Komutanı
Org.Muhsin Batur.

Eski "Hava Kuvvetleri Komutanı" E.Org.Muhsin Batur
Ceviz Kabuğu Programı'nda Hulki Cevizoğlu'nun
sorularını yanıtlıyor. (Kanal 6 Televizyonu, 07 Mart 1997)

ORG. TAĞMAÇ'A: "POLİTİKADA SİZİ DİNLEMEM"

... Daha ziyade kuşak farkımız var. Mesela Sayın Tağmaç benim Akademi'de hocam. 12 sınıf farkımız var askerlikte. Yani biz aynı zamanda hoca olarak ona hürmet ediyoruz ama bir tesadüf ikimiz de orgeneral olduk.

Askeri meselelerde bir uyumsuzluğumuz yok, ama politikaya gelince çok defa tartıştık. Kendisi bana dedi ki, ben senin nasıl asker olduğunu anlamıyorum dedi. Ben de dedim ki, askeri konularda siz bana bir emir verirsiniz, Hava Kuvvetleri olarak mukabil fikrimi söylerim, ısrar ederseniz ya evet derim ya ayrılırım. Ama politikada ben sizi dinlemeye mecbur değilim dedim. Bunu açıkça beyan ettim.

... Yani böyle şeyimiz oldu. Daha ziyade tabii bu kuşak farkı dolayısıyla, Memduh Paşa ile Cevdet Sunay bir hani bölünme oldu aramızda. Kuvvet Komutanlarıyla ikili bir durum nasıl oldu. Bunu politikacılar da öğrendiler.

... 12 Mart'ın isteklerini yerine getirmemelerinin sebeplerinden biri de bizim içimizdeki bu birlik zafiyeti.

M. BATUR: "DEMOKRASİ OLSAYDI, BİZİ YARGILARLARDI"

... Ben yaptığım hiçbir işten pişman değilim. Ben o işi yaparken zaten dört yıldızlı generaldim. Beşinci yıldızı almak için yapmadım. Türkiye'ye faydalı bir hizmet için yaptım. Bütün dünyada kaidedir. Bir askeri darbe başarılı olmuşsa, başarılı olmuştur. Kabul edilmiştir. Olmamışsa, yapanlar daima gitmiştir. İşte 27 Şubat, 21 Mayıs Olayı. Onun için onu tarih yargılar.

Zaten eğer Türkiye hakiki bir demokratik sisteme sahip olsaydı şimdiye kadar, biz onu yaptığımız için, o hareketleri yaptığımız için bizi yargılayabilirlerdi, ama yargılayanlar mahcup olurdu, kendi yaptıkları işlerinden dolayı. Benim cevabım o. Cevap da vermek istemezdim ama....

... (Besim Tibuk'un "Muhsin Bey" demesine karşı) Ben Bey değilim bir defa. Bey tabiri yasada yoktur. Ya Bay Batur diyeceksin, ya General Batur diyeceksin.

(Burada Besim Tibuk ile tartışırken önemli sözler söyleniyor:

Besim Tibuk: Bay Batur. Bay Batur'un bu söylediklerini, Türk Halkı'na bir meydan okuma olarak kabul ediyorum. Dedikleri doğrudur, ancak darbeler muvaffak olduktan sonra, sivil idare iktidara gelir ve o darbecileri döner yargılar. Dediğiniz doğrudur tabii. Siz iktidardayken,

sizi yargılayacak bir merci yoktur. Sizden sonra gelen siyasilerin, sizi yargılamaları gerekir. Yine bir şey söylüyorum. Sizin hapislerde sürünmenizi istemiyorum. Yaptığınızın yanlış olduğunu ifade edeceksiniz halkımıza.

Muhsin Batur: Gece yarısı insanı güldürmeyin yahu. Ben 24 senedir emekliyim, niye yargılamadılar şimdiye kadar?

Besim Tibuk: Bunda haklısınız.

Muhsin Batur: Siz gelin iktidara da, yargılayın ben ölmeden evvel.

Besim Tibuk: Zaten itiraf ediyorsunuz, gerçek demokrasi olsaydı, beni yargıladı diyorsunuz. Bunun için teşekkür ediyorum, itiraf ediyorsunuz.

Muhsin Batur: Hadi canım, bir şey itiraf ettiğim yok.

Besim Tibuk: Ben de bunu, tabii bütün Türk demokratik müesseselerine itirafınızı ithaf ediyorum.

Muhsin Batur: İtiraf değil bu, düşünce. Düşünce.

Besim Tibuk: İtiraftır. Siz eğer Türkiye'de demokrasi olsaydı, beni yargıladınız dediniz. Ben de size hatırlatıyorum.

Muhsin Batur: Yok ki, Türkiye'de demokrasi işte.

Besim Tibuk: Teşekkür ederim Muhsin Bey, biz onu getireceğiz. Biz o demokrasiyi getireceğiz.

Muhsin Batur: Sizin ömrünüz kâfi gelmez ona.)

1960

İç Olaylar

18 Nisan: **DP Tahkikat Komisyonu** kurdu ve siyasi kısıtlamalar getirdi.

28/29 Nisan: İstanbul ve Ankara'da öğrenci-polis çatışması

5 Mayıs: **555K Operasyonu**. Gençlik Ankara Kızılay'da nümayiş yaptı.

27 Mayıs: **Türk Ordusu Demokrat Parti iktidarını devirip idareyi ele aldı.**

28 Mayıs: **Milli Birlik Komitesi hükümeti kuruldu.**

Dış Olaylar

Belçika Kongo'ya özgürlüğünü verdi.

Toplum-Sanat Bilim

-Sartre varoluşçuluk ile Marksizm arasında sentez yapmaya çalıştığı "Diyalektik Düşüncenin Eleştirisi" adlı kitabını yazdı.

-*Ressam İbrahim Çallı öldü.*

-İngiliz Pop grubu Beatles kuruldu.

-Carl Gustav Jung öldü.

-Fellini "Dolce Vita"yı çevirdi.

-Alfred Hitchcock "Sapık" filmini çekti.

-27 Mayıs'ın getirdiği özgürlük ortamında Türk sinemasında "Toplumsal-Gerçekçi" akım gelişti. Metin Erksan'ın "Gecelerin Ötesi" filmi bu dönemi açtı. Oynayanlar: Kadir Savun-Erol Taş

-Fransız eleştirmen Pierre Restany Milano'da yeni realist akımın ilk manifestosunu açıkladı.

¹⁷ /ç *Manzaralar Gazetesi*, B.Baykam'ın 6-31 Mayıs 1977 AKM Sergisi tanıtım broşürü, Cem Ofset matbaacılık, İstanbul, s.21. **Siyah** ve *yatık* yazı biçimindeki vurgulamalar bana ait.-HC.

1961

İç Olaylar

5 Ocak: Yeni MBK hükümeti kuruldu.

13 Şubat: TİP kuruldu.

-Yeni Anayasa yürürlüğe girdi

9 Temmuz: *Anayasa referandumla kabul edildi.*

16/17 Eylül: **Menderes, Fatin Rüştü Zorlu, Hasan Polatkan idam edildiler.**

15 Ekim: *Genel seçim yapıldı.*

20 Ekim: *İnönü koalisyon hükümeti kurdu.*

Dış Olaylar

-John F. Kennedy ABD Başkanı oldu.

-Amerika'nın Küba'da başarısız "*Domuzlar Körfezi*" çıkartması.

-*Berlin Duvarı*, şehri doğu ve batı olarak ikiye ayırdı.

-*Tito ve Nasır* önderliğinde 25 bağlantısız ülke Belgrad'da toplantı.

Toplum-Sanat Bilim

-Adnan Çoker'in Paris dönüşü resimleri Türk Alman Kültür Merkezi'nde sergilendi.

-İstanbul Akademi'de 61'den itibaren düzenlenen seyirci önünde, müzik eşliğinde emprovize resim gösterileri başladı.

-Peter Hall Londra'da "Royal Shakespeare Company"yi kurdu.

-Ertem Göreç'in "Otobüs Yolcuları" filmi (Ayhan Işık, Türkan Şoray) çevrildi.

1962

İç Olaylar

22 Şubat: *Hükümet darbesi denemesi (Talat Aydemir)*

25 Haziran: 2. İnönü koalisyon hükümeti.

18 Ekim: Af (258 Yassıada sanığına).

Dış Olaylar

-Küba ve ABD arasında "Misil Krizi" yaşandı.

-Cezayir bağımsızlığını Fransa'dan nihayet almayı başardı.

-Amerika'da "Supreme Court" okullardan mecburi din dersini kaldırdı.

-Cezayir'de Ben Bella yönetimi kuruldu.

Toplum-Sanat Bilim

-5 Ağustos: *Marlyn Monroe* evinde ölü bulundu.

-Alexander Solzhenitsyn "Ivan Denisovitch'in Hayatında Bir Gün'ü yazdı.

-Martin Heidegger'in "Olmak ve Zaman" kitabı yayınlandı.

-Mary Quant "*mini eteği*" icat etti.

-New York'da Sydney Janis galerisi ilk defa Pop Sanat sundu.

-New York Modern Sanat Müzesi'nde Pop Sanat sempozyumu

-*"Yılanların Öcü"* sansüre uğradı. Yapımcısı Nusret İkbâl filmi Köşke götürdü ve Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e gösterdi. Cemal Gürsel filmi beğenip oyuncularını tebrik etti. Film daha sonra sansürü geçip sinemalarda gösterilebildi.

1963

İç Olaylar

26-27 Mart: İstanbul ve Ankara'da 27 Mayıs için AP aleyhtarı sokak gösterileri oldu. Devrimciler AP Genel Merkezini tahrip ettiler.

20/21 Mayıs: **Talat Aydemir ve Harp Okulu öğrencilerinin darbe girişimi.**

-Yunanlılar Kıbrıs'ta katliam yaptılar.

25 Aralık: 3. İnönü koalisyon hükümeti kuruldu.

Talat Aydemir

Dış Olaylar

-Alabama'da ırkçılıkla ilgili şiddet gösterileri oldu. *Martin Luther King*

yönetiminde Washington'da 300 bin kişi yürüdü.

22 Kasım: **ABD Başkanı John. F. Kennedy Dallas'ta vuruldu ve öldü.**

24 Kasım: Kennedy'yi öldürdüğü iddia edilen Lee Harvey Oswald bir gece kulübü yöneticisi olan Jack Ruby tarafından öldürüldü.

-El-Fetih İsrail'e karşı ilk silahlı eylemini başlattı.

Toplum-Sanat Bilim

-Ünlü Türk şairi **Nazım Hikmet Ran Moskova'da öldü.**

-Beatles'in ilk büyük ticari başarısı: "I wanna hold your hand"...

-Wuppertal'de Nam Juna Paik ilk video-sanat sergisini açtı.

-Rolling Stones kuruldu.

-Hitchcock "Kuşlar" filmini çekti.

-Bedri Baykam'ın Ankara, Bern, Cenevre ve İstanbul'da ilk sergileri oldu.

-Valentine Tereşkova uzaya giden ilk kadın kozmonot oldu.

-Metin Erksan'ın "Susuz Yaz" filmi çevrildi. (Hülya Koçyiğit, Ulvi Doğan, Erol Taş).

1964

İç Olaylar

21 Şubat: *İnönü'ye Mesut Suna tarafından başarısız suikast girişimi.*

5 Haziran: **Johnson'un İnönü'ye mektubu.**

2 Temmuz: *İnönü "Yeni bir dünya kurulur ve Türkiye o dünyada yerini alır" diyerek Johnson'a yanıt verdi.*

-Fethi Gürcan ve Talat Aydemir idam edildi.

27 Ağustos: Amerikan aleyhtarı ilk gösteri.

Dış Olaylar

-Sovyetler Birliği lideri Nikita Kruşçev yerini Leonid Brejnev'e bıraktı.

-Filistin Ulusal Konseyi, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün kurulduğunu ilan etti.

-Berkeley California'da "Serbest Kürsü" hareketi başladı.

-Siyahların eşit haklara sahip olmasını amaçlayan kişisel haklar bildirisi ABD'de kabul edildi.

-Martin Luther King Nobel Barış ödülünü kazandı.

Toplum-Sanat Bilim

-**Halide Edip Adivar öldü.**

-Stanley Kubrick "Dr. Strangelove"ı çevirdi.

-Robert Moog Synthesizer'i icat etti.

-Los Angeles'de Country Museum'da "Boyasal Resim Sonrası Soyutlama" sergisi açıldı.

-Akademinin hazırladığı "Türk Sanatı" sergisi Avrupa'yı dolaştı. Sergiyi Fransız eleştirmen Jacques Lassaigue hazırladı.
-Susuz Yaz Berlin Film Festivalinde "Altın Ayı" ödülü aldı. Bu olay dikkatleri Türk sinemasına çekti.

1965

İç Olaylar

3 Ocak: "*Milli Petrol Kullan*" kampanyası.

13 Şubat: İnönü Demirel'in politik manevralarıyla Başbakanlıktan düşürüldü.

20 Şubat: *Suat Hayri Ürgüplü* koalisyon hükümeti kurdu.

12 Mart: İşçi ayaklanması (Kozlu direnişi)

Temmuz: CHP ve İnönü'nün "**Ortanın Solu**" çıkışı.

10 Ekim: AP seçimlerde büyük başarı kazandı. Demirel Başbakan oldu. TİP 15 milletvekili çıkardı.

27 Ekim: Demirel hükümetini açıkladı.

17 Aralık: FKF kuruldu (ilk sosyalist gençlik örgütü)

Dış Olaylar

-Hindistan-Pakistan savaşı başladı.

-**Amerika Kuzey Vietnam'ı yoğun şekilde bombaladı.**

-Amerika'da İslamcı zenci lider **Malcolm X öldürüldü.**

-Çin'de **kültürel devrim** başladı.

-**Winston Churchill öldü.**

-ABD, güneyde siyahlara seçme ve seçilme hakkı tanıdı.

-**İlk ABD gücü Vietnam'a çıktı.**

ABD'nin Vietnam'ı işgali

Toplum-Sanat Bilim

-Bob Dylan "Like a Rolling Stone"u söyledi.

-İngiliz Dennis Gabon üç boyutlu ilk fotoğrafı buldu.

-**Sovyet Astronot Yuri Gagarin uzayda yürüyen ilk kişi oldu.**

-Rolling Stones "I Can Get No Satisfaction"ı çıkardı.

-Ajda Pekkan'ın "Saklambaç" 45'liği çıktı.

-Bedri Baykam'ın ilk New York sergisi büyük ilgi gördü. İstanbul'da şehir galerisinde "12 Genç Ressam" sergi açtı. Aralarında Komet, Mehmet Gülerüz, Alaattin Aksoy, Utku Varlık, Metin Talayman, Gülsün Karamustafa vardı.

-Halit Refiğ "Haremde Dört Kadın"ı çevirdi.

1966

İç Olaylar

28 Ocak: Gericilere karşı öğretim üyeleri bildirisi

15 Eylül: *Cemal Gürsel'in ölümü.*

Dış Olaylar

-Oakland California'da zenciler "Kara Panterler" hareketini başlattı.

-Indra Gandhi Hindistan Başbakanı oldu.

Toplum-Sanat Bilim

-Berkeley'de University Art Museum'da "Kinetic Heykelde Eğilimler" sergisi düzenledi.

-Pink Floyd grubu kuruldu.

-Altan Gürman'ın Beyoğlu Şehir galerisinde Pop Art çizgisindeki sergisi oldu.

-"Miki Fare"nin babası *Walt Disney* öldü.

-Lütfi Akad "Hudutların Kanunu"nu çevirdi. (Yılmaz Güney, Pervin Par, Erol Taş)

-Katoliklere Cuma günü et yeme yasağı kaldırıldı.

1967

İç Olaylar

29 Haziran: Demirel "*Anayasa Sosyalizm'e kapalıdır*" dedi.

19 Temmuz: İnönü "*Anayasamız Sosyalizm'e açıktır*" dedi.

22 Kasım: **Kıbrıs mitingi.**

Dış Olaylar

19 Mart: Arjantinli **Che Guevera Bolivya'da öldürüldü.**

-İsrail ve Arap ülkeleri arasında altı gün savaşı yaşandı.

-**Yunanistan'da askeri darbe oldu.**

-Amerika'da Vietnam savaşına karşı protestolar düzenlendi.

Toplum-Sanat Bilim

-Güney Afrika'da Dr. Christian Barnard **ilk kalp naklini** Washkansky isimli hastaya yaptı.

-Özdemir Erdoğan'ın "Kimbilir Belki Bir Akşam Üstü" şarkısı meşhur oldu.

-Barış Manço "*Kol Düğmeleri*"ni söyledi.

-Gabriel Garcia Marquez "*100 Yıllık Yalnızlık*" romanını yazdı.

-İlk Rock müzikali "Hair" ABD'de büyük başarı gösterdi.

-**İlk yerli otomobil** "Anadol" Koç Grubu tarafından piyasaya sürüldü.

1968

İç Olaylar

24 Şubat: Anayasa Mitinginde kavga.

7 Mart: AIESEC olayı (Bakanın devrimci gençler tarafından yuhalanması)

1 Nisan: Dev-Güç kuruldu (TMTF, FKF, DİSK, TÖDMF...)

10 Haziran: **İlk ODTÜ işgali.**

12 Haziran: İ.Ü.'nün işgali.

24 Haziran: İ.Ü. kapatıldı.

15 Temmuz: **6. Filo protestosu yapıldı.**

17 Temmuz: Teknik Üniversite yurdu basıldı, Vedat Demircioğlu öldürüldü.

25 Temmuz: Vedat Demircioğlu'nun temsili tabutla cenazesi yapıldı ve sokak gösterileri oldu.

28 Kasım: Kommer Yeşilköy havaalanında protesto edildi.

28 Kasım-1 Aralık: "Anti-emperyalist, bağımsız Türkiye" için öğretim üyeleri bildirisi yayınlandı.

30 Ekim-10 Kasım: Solcu gençlerin "*Tam bağımsız Türkiye için Mustafa Kemal Yürüyüşü*" (Samsun-Ankara) yapıldı.

Dış Olaylar

4 Nisan: Zenci lider **Martin Luther King suikastle öldürüldü.**

11 Nisan: Almanya'da öğrenci lideri (Kızıl) Rudy Dutschke vuruldu.

11 Mayıs: **Paris'te otuz bin öğrenci polisle çatıştı.**

-Avrupa ve ABD'de üniversite talebeleri baş kaldırdı.

-İtalya ve Fransa'da işçi hareketleri başladı.

5 Haziran: *Robert Kennedy Sirhan Bishare Sirhan tarafından Los Angeles'te öldürüldü.*

21 Ağustos: *Sovyet tankları Çekoslovakya'yı işgal edip, "Prag Baharı"na son verdi.*

-El-Fetih FKÖ'ne girdi.

Toplum-Sanat Bilim

-Mayıs'ta Bedri Baykam'ın 20. Sergisi Ankara'da açıldı.

-Stanley Kubrick "2001 A Space Odyssey" filmini çevirdi.

-Meksika Olimpiyatları'nda atletizmde 100 m.'de ilk üç madalyayı kazanan ABD'li atletler sol el kaldırarak ırkçılığı protesto ettiler.

-Timur Selçuk "Ayrılanlar İçin"i söyledi.

-ABD'li siyah balet Arhur Mitchell Harlem Dans Tiyatrosunu kurdu.

-Norman Mailer'in Vietnam savaşına karşı yazdığı "Gecenin Askerleri" adlı kitabı yayınlandı.

1969

İç Olaylar

6 Ocak: **Kommer'in arabası ODTÜ'de ateşe verildi.**

16 Şubat: **6. Filo, Kanlı Pazar...**

11 Ağustos: *Ecevit "Toprak işleyenin, su kullananındır" dedi.*

23 Eylül: *Taylan Özgür öldürüldü.*

9 Ekim: FKF, **Dev-Genç** adını aldı.

15 Kasım: Mehmet Ali Aybar TİP Genel Başkanlığı'ndan istifa etti.

Dış Olaylar

-*Dubçek yönetimden alındı.*

-Richard Nixon ABD Başkanı oldu.

-Willy Brandt Batı Almanya'da şansölye seçildi.

-Golda Meir İsrail Başbakanı oldu.

-**Amerika Komboçya'yı işgal etti, Ho Che Minh öldü.**

Toplum-Sanat Bilim

-Woodstock ve Altamont müzik festivalleri düzenlendi.

-New York'ta Seth Siegelau galerisinde ilk tamamen kavramsal

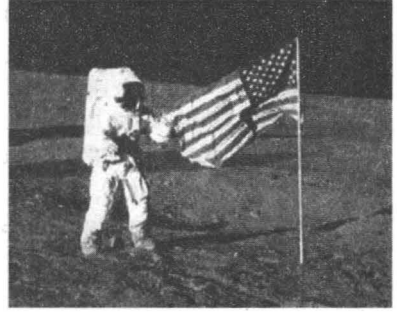
sergi açıldı.

20 Temmuz: **Ayda ilk insan yürüdü.** Neil Armstrong ve Edwin

Aldrin, Apollo 11'le Ay'a bastılar, Michael Collins ay etrafında döndü.

-Adnan Çoker Galerî 1'de ilk siyah resimlerini İlhan Mimaroglu'nun

elektronik müziğiyle beraber sergiledi.

Ayda ilk insan yürüyor (20.7.1969)

1970

İç Olaylar

26 Ocak: *Erbakan Milli Nizam Partisi'ni kurdu.*

28 Ocak: Akhisar tütün mitingi.

15-16 Haziran: **Büyük işçi direnişi.**

16 Haziran: İstanbul ve İzmit'te sıkıyönetim ilan edildi.

Dış Olaylar

24 Ekim: Salvador *Allende* Şili'de seçimle gelen ilk sosyalist Cumhurbaşkanı oldu.

-Suriye'de darbe sonucu hükümeti Hafız Esad kurdu, Enver Sedat Mısır Cumhurbaşkanı oldu.

Toplum-Sanat-Bilim

-*Solzhenitsyn, Nobel Edebiyat Ödülünü aldı.*

-Robert Altman "M.A.S.H." filmini çevirdi.

-Barış Manço "*Dağlar, Dağlar*"ı söyledi.

-Fikret Kızılok "*Söyle Sazım*" plağını çıkardı.

-Rus asıllı Amerikalı soyut dışavurumcu ressam Mark Rothko intihar etti.

-Peter Brooke'un "Bir Yaz Gecesi Rüyası" sahnelendi.

-Bertrand Russel öldü.

-**"Kara Delik" teorisi ilk defa ortaya atıldı.**

-*"Umut"* filmi. Yön: Yılmaz Güney Oy: Yılmaz Güney, Gülşen Alnıaçık. "Umut" filmiyle birlikte toplumsal gerçekçi akım son buldu.

1971

İç Olaylar

- 11 Ocak: *Ankara'da İş Bankası Emek şubesi soyuldu* (THKO)
12 Şubat: *Ankara'da Ziraat Bankası Küçükesat şubesi soyuldu* (THKP-C)
4 Mart: **Ankara'da dört ABD'linin kaçırılması** (THKO)
9 Mart: ABD'li erlerin serbest bırakılması
12 Mart: **Kuvvet Komutanlarının Demirel'e muhtıra vermeleri üzerine Demirel istifa etti.**
15 Mart: Erenköy Türk Ticaret Bankası soyuldu (THKP-C)
16 Mart: **Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan Sivas'ta yakalandı.**
21 Mart: *CHP genel Sekreteri Ecevit görevinden istifa etti.*
4 Nisan: *Mete Has kaçırıldı.*
17 Mayıs: **İsrail İstanbul Başkonsolosu Elrom'un kaçırılması.**
22 Mayıs: *Elrom'un cesedi Nişantaşı'nda bulundu. Milli Nizam Partisi kapatıldı.*
31 Mayıs: *Nurhak Dağları'nda Sinan Cemgil, Alpaslan Özdoğan ve Kadir Manga vuruldu.*
1 Haziran: *Maltepe'de rehine Sibel Erkan kurtarılırken Hüseyin Cevahir öldürüldü, Mahir Çayan yaralı olarak yakalandı.*
15 Nisan: Dr. Rahmi Duman'ın oğlu Hakan Duman THKO Cihan Alptekin grubu tarafından kaçırıldı.
18 Nisan: Hakan Duman serbest bırakıldı.
29 Kasım: *Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ulaş Bardakçı, Ziya Yılmaz, Ömer Ayna Kartal-Maltepe askeri cezaevinden kaçtılar.*

Dış Olaylar

- Washington'da 200 bin kişi Vietnam savaşını durdurmak için yürüyüş yaptılar.
-Vietnam'da My Lai'de sivil katliam sorumlusu komutan Calley mahkum oldu.
-Çin Birleşmiş Milletler'e girdi.
-Butto Pakistan devlet başkanı oldu.

Toplum-Sanat Bilim

- Jerzy Kosinski "Being There"i yazdı.
-Uzay fizikçileri "Kara Delik" teorisini onayladılar.
-Los Angeles County Museum'da "Sanat ve teknoloji" sergisi açıldı.
-"Oh Calcutta!" oyunu dünyada büyük yankı uyandırdı.

- “Aşk Hikayesi” (Ryan O’Neal, Ali Mc Graw) başta Türkiye olmak üzere tüm dünyayı ağlattı.
- Luchino Visconti “Venedik’te Ölüm” adlı filmi çekti.
- “Helga Sevişiyor” isimli bir cinsel eğitim filmi Türkiye’de heyecan dalgası ve sinema kuyrukları yarattı.

1972

İç Olaylar

- 19 Şubat: **Ulaş Bardakçı baskın sonucunda İstanbul’da öldürüldü**, Ziya Yılmaz yaralı olarak yakalandı.
- 26 Mart: Ünye radar üssündeki *üç İngiliz teknisyen* firarda olan Çayan ve Alptekin tarafından *kaçırıldı*.
- Mart-Nisan: *CHP idamları durdurmak için TBMM’de ve Anayasa Mahkemesi’nde uğraş verdi*.
- 30 Mart: Kızıldere köyünde **Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ömer Ayna, Sinan Kazım Özudoğru, Hüdai Arıkan, Ertan Saruhan, Saffet Alp, Sabahattin Kurt, Nihat Yılmaz ve Ahmet Atasoy öldürüldüler. Üç İngiliz teknisyen ölü, Ertuğrul Kürkçü sağ yakalandı**.
- 6 Mayıs: **Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan idam edildiler**.
- 8 Mayıs: Ecevit’in Parti Meclisi listesi İnönü’nünkinden daha çok oy alınca, İnönü CHP Genel Başkanlığı’ndan istifa etti.

Dış Olaylar

- Washington D.C’de **Watergate skandalı** patlak verdi.
- Nixon Çin’i ziyaret eden ilk ABD Başkanı oldu.
- Nixon Amerika’da tekrar Başkan seçildi.
- Salt-1 Antlaşması Brejnev ve Nixon arasında imzalandı.
- Mucib-ur Rahman Bengladeş Cumhurbaşkanı oldu.

Toplum-Sanat-Bilim

- Bernardo Bertolucci “Paris’te Son Tango”yu çevirdi.
- Francis Ford Coppola “Gottfaher” (Baba)’yı çevirdi.
- Bedri Baykam’ın Paris sergisi açıldı.
- Dimitri Shostakovitch 15 Numaralı senfonisini bitirdi.
- NASA, “Pionner 10” adlı aracı Jüpiter’e yakın uçuş yapmak üzere fırlattı.

Askerlikte "**Durumdan görev doğar**"¹⁹ diye düşünen 12 Mart'ın ünlü muhtıracı Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur anlatıyor..²⁰

ORG. MUHSİN BATUR:
"9 MART'ÇILAR BİZDEN ÖNCE DARBE YAPSAYDI..."

Menderes 25 Mayıs'ta Eskişehir'e geldi. Bizim karşı tarafta olduğumuzu tahmin eden generalimiz, bizi karşılamaya almadı. Yani ondan başka bir general daha vardı orada, kıdem itibarıyla ondan sonra biz geliyorduk, bizi oraya almadı. Biz büstün önünde bir çardakta generallerle beraber oturuyorduk. Sonra Menderes'in arabası ve arkasındaki arabalar pistten çıktılar. Böyle bir güzergah takip edip gelirlerken, şöyle **40-45 kadar subay muntazam üç sıra halinde yürüdüler, taksinin yanına geldiler. Menderes, onlar selam verecekler sandı. Subaylar da el hareketi yapıp aynı şekilde geriye dönüp kayboldular.** Böyle bir karşılaşma yaşandı Eskişehir'de!

Anayasa'nın verdiği haklar, özgürlükler vardı. Bunlar hazmedilemedi bazı anayasal kuruluşlar tarafından. Örneğin, özerklik yanlış anlaşıldı. Yani, üniversitede kan gövdeyi götürüyor ama güvenlik güçleri üniversiteye giremez. Yanlış anlaşılmalara oldu. O zaman sağ bazı olaylarda haklı çıkmaya başladı. "Nasıl bu devletin nizamını koruyacaksınız?" fikirleri ortaya çıkmaya başladı. Bir üniversitede ölümler olursa, bir kısım öğrencileri derslere sokmuyorlarsa, boykot yapılıyorsa, adam öldürülüyorsa o zaman jandarma müdahale etmeyecek mi? Ben hür nizamdan yana bir insanım, ama özgürlükler yasalara dayanarak korunur. Bu düşünceler orduya da sirayet etti.

30 Ocak 1971'de **Silahlı Kuvvetler Grubu'nun** hazırladığı **müdahale dosyasını** verdiler. *Ben müdahale dosyası üzerindeki fikirlerimi el yazısı ile yazıp verdim. Ve "inanmadığım böyle bir harekete*

¹⁸ İç Manzaralar Gazetesi, B.Baykam'ın 6-31 Mayıs 1977 AKM Sergisi tanıtım broşürü, Cem Ofset matbaacılık, İstanbul, s.5.

¹⁹ **28 Şubat (1997) sürecinde, Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir ve Genelkurmay Genel Sekreteri Tümgeneral Erol Özkasnak tarafından gündeme sokulan "Durumdan vazite çıkarmak" sözünün, o tarihten 20 yıl önce de askerlerin dilinde olduğu görülüyor!.. -HC.**

²⁰ İfadeler metnin aslında aynen vardır. **Siyah ve yatık** yazı biçimindeki vurgulamalar bana ait.-HC.

katılamam" diye imza attım, kendilerine aktardım. Bu dosyayı Faruk Gürler Paşa'ya vermediler. Çünkü, fikren onu yatkın ve hazırlıklı görmediler. Yani, beni böyle göremedikleri için ona veremediler. Alt kademelere "Bizim başımızda böyle iki general var" diye empoze ettiler. 9 Mart'ta o grupta bizim karargahta toplandığımız zaman "Biz hazırız, düğmeye basalım" dediler. Faruk Paşa düğmeye basmayı durdurdu. 10 Mart geçti, 11 Mart'ta Genelkurmay'da dört komutan toplandık, bir müdahaleye karar verdik. Ertesi gün müdahalenin nasıl olduğunu muhtıra şeklinde yazdık ve TRT radyosuna verdik. Bu verilen muhtıra sağa, sola dönüktür diye bir kıyaslama yapmayan ama faşistlikle, sağa dönmeyle hiç bir ilgisi olmayan, anayasanın öngördüğü reformların yapılmasını meclise havale eden, ikaz eden, "Yapmazsanız üçüncü maddeyi işletiriz" diyen bir yazı şeklinde oldu. Ama uygulama... O apayrı bir konu...

12 Mart'a gelişte üç ihtimal vardı: Bir tanesi, komite sistemi içerisinde tam bir askeri müdahale yapmaktı, yani yönetimi tamamen ele almaktı. İkincisi, yönetimi ele alırken alttaki grubun istekleri doğrultusunda bunu yapmaktı. Üçüncüsü de, bizim yaptığımız şekilde davranmaktı. Birincide yönetimi tamamen, yani dört kişi biz üzerimize alsaydık, Türkiye'yi yönetmemiz mümkün değildi. Çünkü, o durumda Cevdet Paşa Cumhurbaşkanı olarak kalacaktı. Memduh Paşa ile bizim kuşak farkımız var, düşünce farkımız var. Çok iyi bir insan, ama öyle yetişmiş; tutucu bir insandı. Yani, **dördümüz bir araya gelip de işbirliği halinde ülkeyi yönetmekten acizdik.** İkincisi, Türkiye'yi yönetmeye kalksaydık zaten biz yönetmiş olamayacaktık. Çünkü, onların planında bir devrim partisi ve o Devrim Partisi'nin genel sekreteri var; üst tarafı kumandanlar...

Bizler hiç bir fonksiyonu olmayan insanlar olarak kalacaktık. Belki bize onların planlarına göre devlet başkanlığı, başbakanlık falan verilecekti ama bu başbakanlık veya devlet bakanlığı birer gölge görev olmaktan ileriye gitmeyecekti. Üçüncü önlem olarak da, biz 12 Mart Muhtırası'nı önlem olarak almayıp da vermekte gecikseydik alttan bir tepki olabilir ve **Silahlı Kuvvetler bölünür ve memleket iç çatışmaya doğru giderdi.** Biz bu gayeyle 12 Mart Muhtırası'nı verdik. İyi niyetle verdik ama sonuçta iyi niyetimizin karşılığını alamadık.

Ben asker olarak hiçbir düşüncenin mücadelesinin yapılmasına ses çıkaracak bir tip değildim, ama bunu eylemli ve **silahlı hale getirdiğin zaman ben işin içinde yokum.** Ayrıca ordu da yoktur. Çünkü, o zaman devlet yıkılır. Ne kadar haklı olursa olsun, bütün bunların fikri

mücadelede kalması lazım. Miting yapılır, söylenir, yazılır ama eline silahı aldığıın zaman, o iş biter orada!

16 Mart'ta emekliye sevk ettiğimiz 9 Mart'çı komutanlar 23 Mart'ta bize bir "**ih̄tar mektubu**" yolladılar: "12 Mart 1971, Mart 1971 tarihli Muhtıra'nın 3. Maddesinin uygulanması halinde önceden tespit edildiği ve bilindiği üzere yasama ve yürütme yetkilerine sahip Devrim Konseyi'nin tüm devrimci kesimleri kapsayacak şekilde kurulması sağlanmalıdır. Yukarıda belirtilen konularda sapmaların belirmesi halinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bünyesinde meydana gelecek bölünme ve silahlı çatışmaların tüm sorumluluğu Silahlı Kuvvetler Komuta Kademesi'ne ait olacaktır. Arz olunur."

Gölüp geçtik, çocukça bir şeydi. Hangi güce dayanarak bunu yapacaklardı yani? 9 Mart'çı olup emekliye ayırdığımız subaylardan birçoğu hâlâ evime gelirler, bana tebrikler yazarlar. Ama, Celil Gürkan'la o olaydan beri hiç görüşemedik.

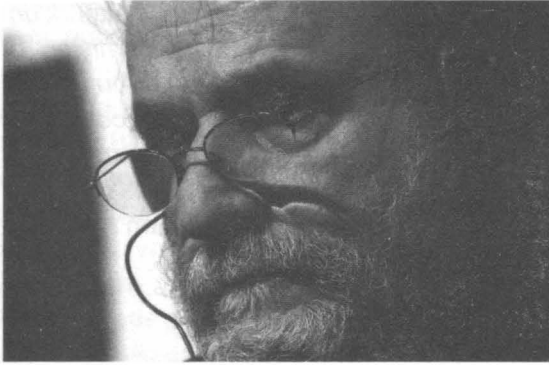
Askerlikte durumdan görev doğar. Örneğin Atatürk'ün Çanakkale'deki müdahalesi: O'na otur oturduğun yerde demişler, o duruma bakmış, burada oturulmaz demiş ve yürümüş. Durum bu yani!

Ecevit'in "Darbe bana karşı yapıldı!" iddiaları hakkında, Ecevit'i biz aklımıza bile getirmedik. Darbeyi ona karşı yapmışız gibi karşı çıktı. Halbuki alakası yok. Nereden aklımıza gelsin Ecevit de, biz önemseyelim, korkalım, darbeyi yapalım veya yapmayalım?

Günümüzün ÖDP PM Üyesi **Ertuğrul Kürkçü**, 31 Mart 1972'de **Kızıldere'de muhtarın evinden canlı çıkan tek insandı...**

ERTUĞRUL KÜRKÇÜ: "DENİZ'LERİ KURTARMAK İÇİN SÜLEYMAN DEMİREL'İ REHİN ALMAK İSTEDİKİ"

Bizim öteki örgütlerden farklı olarak, özellikle **Hava Kuvvetleri'ndeki genç subaylar arasında oldukça yaygın bir örgütlenmemiz vardı. Saklanma sürecinde bu genç subaylardan istifade ettiğimiz için yardım, yataklık suçundan hemen hepsi tutuklandılar. Şimdi düşünüyorum, onlardan o şekilde yararlanmasaydık belki Hava Kuvvetleri Komutanı THKP-C üyesi olurdu.**

Ertuğrul Kürkçü

Dev-Genç sadece bir fikir hareketi olmaktan çıkıp, bir yığınsal devrimci harekete dönüşünce Devrimci Gençlik Federasyonu adının kısaltılmasından Dev-Genç ismi oluştu. Köylüler Dev-Genç'in hep iriyarı gençlerden oluştuğunu düşünürlerdi ve hep öyle insanlar

beklerlerdi. Örneğin, ben yıllar sonra birçok insanla karşılaştığımda herkes "Ya, o zaman görüldüğün kadar dev değilmişsin" diyorlar. O zaman da dev değildim aslında, ama Dev-Genç'in böyle bir imajı vardı.

1971 yılında bizim arkadaşlar Deniz'lere birleşmeyi görüşmeye gidiyorlarmış. THKO'lu arkadaşlar iki gerekçeyle birleşmeyi kabul etmiyorlar. Diyorlar ki, "Siz kent proleteryasına yaslanmak istiyorsunuz, biz kır proleteryasına yaslanacağız." Aslında ne biz kent proleteryasına yaslanmıştık, ne de onlar kır proleteryasına. İkincisi de, Mahir'e

²¹ *İç Manzaralar Gazetesi*, B. Baykam'ın 6-31 Mayıs 1977 AKM Sergisi tanıtım broşürü, Cem Ofset Matbaacılık, İstanbul, s.26. **Siyah ve yatık yazı** biçimindeki vurgulamalar bana ait.-HC.

güvenemediklerini söylüyorlar. “Sizin silahlı mücadeleye inandığınızı zannetmiyoruz” diyorlar. Tabii, bu meydan okuma Mahir’i oldukça rahatsız etmiştir. Onlarla hep bir arada olmayı istemiştin, ama onların çizdikleri yolun tutarlı olduğuna hiçbir zaman inanmadım.

Biz Deniz’lerin cezasının onaylanması konusunda etkili olan Adalet partisi grubunu böyle bir onaylamadan alıkoymak için, **Süleyman Demirel’i rehin alma kararına vardık.** Mahir Çayan, ben, bir-iki arkadaş daha Süleyman Demirel’in Güniz sokaktaki evinin etrafında dolaşıp, keşif yapmaya çalıştık. İlk gözlemlerimizden bunun kolay bir şey olmadığını anlamıştık. Ev iyi korunuyordu ve böyle bir eylem yaptıktan sonra saklanacak yer yoktu. Bu eylem fikri yalnızca düşünce olarak kaldı.

Deniz’lerin idamı konusundaki Meclis tartışmalarında CHP’yi görürdük. İnönü’nün idam onaylanması talebine itirazlarını hatırlıyorum. Bunu söylemesi çok önemliydi. Çünkü, böylece taşradaki gençler arasında bize karşı sempati oluşmaya başlamıştı.

Kaçırdığımız rehinerlerin hep bir ağızdan “No, no, no!” diye bağardıklarını hatırlıyorum. Sesleri hâlâ kulağımda. Birini öldürmek hoş bir şey değil, ama mecbur olmak da hoş bir şey değil. **Beş-on dakika sürdüğünü sandığım ateş dalgası sona erdiğinde evde üç İngiliz ölü vardı. Mahir ölmüş, Cihan ve Ömer yaralanmıştı. Dışarıdakilerin “Teslim olun!” çağrıları devam ediyordu.**

Samanların arasına sindim, bekliyorum. Birden samanlığın öbür evin kapısına yakın olan kapısından iki kişi girdi. Bir tanesi dedi ki, “Samanların arasına girmiş olabilir”, öbürü “Yangın çıkar diye girmezler, sen gene tara” dedi. Dizlerimin altından mermilerin geçtiğini hatırlar gibiyim. Beni samanlıkta bulamamışlardı. 13 saat sürecek zorlu bekleyiş başlamıştı artık.

Mahalledeki çocukluk arkadaşlarım cesedimi teşhise gidecek babama ellerime bakmasını, ancak bu şekilde tanınabileceğimi söylüyorlar. Babam geliyor “Oğlumun cesedini alacağım” diyor. Onlar Nihat Yılmaz’ı ben diye teşhis etmişler. Babam “Hayır, bu benim oğlum değil” diyor. Hatta Nihat’ın cesedini alması için tehdit bile ediyorlar. Fakat babam diretiyor. Tabii ki babama inanmıyorlar. Çünkü on tane gerilla var, on tane ölü var. Sonuçta babamın ısrarları karşısında eve bir daha bakmaya karar veriyorlar.

Mart’ın 31’i, öğle sıralarıydı. Evin içinden birtakım sesler geliyordu. Sonra asker postalları gördüm. Komutan olan birisi askerlere, “Gidin bir de samanlığa bakın, üzerlerini biraz karıştırın, aradığımız belli olsun” diyordu. Ben samanın içine sindim, başımı örttüm. Askerler bayan ile

ceketin kolunu yakalamış, ceketin koluna asılıyor, ben aşağıya çekiyorum. Asker "Burada battaniye var" dedi. Yaban ile tam saplayacak, ben ayağa kalktım. "Burada adam var" dedim. Yapılacak hiçbir şey yoktu.

Saklanmak için arkadaşlarımızın evine giderdik. Uzun bir süre Yavuz Gökmen ile Füsün Özbilgen'in evinde kalmıştım. Yavuz ile Füsün çiftinin bir de üç yaşında Altan adında bir oğlu vardı. Benim adımlı Rüştü diye biliyor. Ben saçlarımı hafif kumral yapmışım, bıyıklarımı kesmişim, görünüşüm başkalaştı diye düşünüyorum. **O zaman bir tek Ankara'da televizyon vardı. TV'de kaçakların listesi yayınlanıyor. Bir tek benim resmimi yayınladılar. Altan orada oturuyor. Döndü: "O, o Rüştü, Rüştü" dedi. "Altan tanıdığına göre doğru dürüst makyaj yapamadık" dedik.**

Biz o zaman her şey olabileceğine inanan, bunu küstahça ifade eden bir gruptuk. İşte, mimarız ama terzilik yapabiliriz, konuşuruz, siyaset yapabiliriz, edebiyattan anlarız, herkesten akıllıyız, kimse bizimle yarışamaz, dünyaya düzen getirmek bize düşmüş gibi bir hal içerisindeydik.

68'li yıllar aslında 1965'li yıllar aslında 1965'te başladı. Bir yandan da 68'li bir yıl olarak alsanız, her bir ayın insan ömründe bir yıldan fazla bir zaman aldığını görmek mümkün. 68'li yıllar içinde üç aşağı beş yukarı **ODTÜ'nün bir Amerikan çiftliği** olduğu konusunda hem fikirdik. Okulda bu düşünceler, solun eleştirileri sayesinde yaygınlaşmaya başlıyordu.

68'i kuran birkaç tane esas öge vardır diye düşünüyorum. Bunlardan bir tanesi anti-emperyalizm, öbürü devrimcilik, bir diğeri de anti-otoriterliktir.

Şöyle ilginç bir ayrım çizilebilir, TİP'in hattını izleyen gençlerle ona muhalefet eden gençler arasında. Örneğin TİP'in sempatanları, öğrenci arkadaşlarımız, akademisyenler daha mazbut insanlardı. Biz ise daha delişmen, daha sıra dışı hayatın mümkün olduğunu düşünen insanlardık. İkincisi, *TİP yönetimi yasalar alanında bulunmaya çok büyük dikkat gösteriyordu. Oysa hayatın kendisi yasalarla çelişerek gidiyordu. Örneğin faşist hareketin saldırılarına karşı onları polise şikayet etmek yerine onlarla dövüşmek o an tercih ediliyordu.*

1970 sonbaharında TİP içerisindeki muhalefet TİP kongresine katılmadı. Bu muhalefette aslında pek çok küme vardı. *Mihri Belli* muhalifti, *Dr. Hikmet Kıvılcımlı* muhalefetti, biz muhalefettik, *Doğu Perinçek* muhalefetti vs. TİP'in içerisindeki muhalefet 29-30 Ekim 1970'de TİP kongresine katılmama ve yeni bir parti kurmak için bir

konferans yapma kararı verdi Ankara'da. Bu konferansta bir devrimci siyasi parti yönünde adım atma konusunda bir irade birliğı oluştu. Fakat Mihri Belli daha sonra şöyle bir tez ileri sürdü: "İşçi sınıfının devrimci partisi 141-142.maddeler varken kurulamaz, önce demokrasi kazanılacak, arkasından proleteryanın devrimci partisi kurulacak." Tabii bu bizim açımızdan şu anlama geliyordu: *Demokrasi işçi sınıfı partisi önderliğinde kurulmayacaksa buna kim kuracak?*

DÖB'ün İçinde **Deniz'in en Yakınlarından Olan Mustafa Gürkan**, bugün CHP Muğla İl Sekreteri

“GENÇLER ASKERİ CUNTAYA OYNUYORLARDI. 9 MART OLSAYDI, HERKES BİR YERLERDE GÖREV ALIRDI.”

27 Mayıs 1970 gecesi üniversitelerin damlarında çok büyük ateşler yaktık. Meşalelerle orduevinin önüne gelip, “Ordu gençlik el ele” sloganları attık. Şimdi bütün bunları inkar etmek pek dürüst bir davranış değil. **“Yaşa, varol, Harbiye”** marşı ile 50 bin kişi yürüyordu. Şimdi 68'lilerin hepsini görüyorum. O dönemde yürüyüşe katılıp, söylemediler mi Harbiye Marşı'nı?

“Türk genci rejim ve inkılapların sahibidir” diye **Atatürk'ün Bursa Nutku**'nu atmadık mı? 69'da “Tam bağımsız Türkiye için Mustafa Kemal yürüyüşü” yapmadık mı?

O zamanlar Kıbrıs'la ilgili mitingler yapılıyor. **“Kıbrıs Türk'tür, Türk kalacaktır”** mitinglerinden bir tanesi de, Samsun'da yapılacak. Gazeteler böyle bir mitingin olacağını yazdılar. Babam bana “Mitinge gidelim” dedi. **Pankarta, bacağımı keserek akıttığım kandan “Ya Taksim, ya ölüm” yazdım. Türkler Kıbrıs destanını kanlarıyla yazmışlardı tarihe.** Ben böyle bir eğitim aldım. **Kutsal bildiğim şeyler için, neyim varsa vermeliyim.**

Tam bağımsız Türkiye için biz, Mustafa Kemal yürüyüşünü yaparken, Demirel meşhur “Yollar yürümekle aşınmaz!” lafını söylemiştir. O yürüyüşü yaparken üniversitenin açılış töreni vardı. O zamanlar **Milli Türk Talebe Birliği Başkanı, günümüzün gaffarı ile ünlü bakanı üniversitenin açılış töreninde ilk silahı patlatan adamdır.**

İstanbul ekolünde Mustafa Kemal sevgisi Ankara'dan, İzmir'den çok önde ve farklıydı. **Yön dergisinde Deniz Gezmiş'in “Bizim önümüzdeki görev, Kemalist kültür devrimidir” diye yazmasının nedeni, o gelenekten geliyor olmamız.** O günkü yürüyüşlerde açılan pankartlarda yazdığımız en ekstrem sol sloganlarda bile, Atatürk mutlaka olurdu. **Mustafa**

²² İç Manzaralar Gazetesi, B.Baykam'ın 6-31 Mayıs 1977 AKM Sergisi tanıtım broşürü, Cem Ofset Matbaacılık, İstanbul, s.13. **Siyah** ve **yatık** yazı biçimindeki vurgulamalar bana ait.-HC.

Kemal'den bahsederken kendi aramızda “Kemal” derdik. Sanki bizim arkadaşımızdı o. Öyle bir sıcaklık vardı.

Ankara'da bir toplantı yapmıştık. Önemli bir toplantıydı, herkes konuşuyordu. Ben hiç konuşmadım. Toplantı bitince Mihri Belli benimle konuşmak istediğini söyledi. Sokağa çıktık, beraber yürüyoruz. Mihri Belli bana “Sen ne diyorsun bu işlere; parti kuralım mı, kurmayalım mı diye konuşuluyor” dedi. Ben ona, *“Bırak parti kurmayı, biz bu faşistlerle olan çatışmalarımızda kendi yaptığımız bombaları kullanıyoruz. Bu bombaların etrafına küçük demir parçacıkları saralım mı? Öldürücü etkisi olur”* dedim. Mihri Belli, o hiç unutamayacağım sözleri söyledi: **“Sosyalizm insan öldürmek değildir!”**

68'i değerlendirirken en çok iki eylemden yararlanacaksınız. Ne işgaller, ne köyle hareketleri, ne şeriatçılık eylemleri, ne illegal örgütlenmeler, silahlar; bunlarla değil. *Demokratik üniversite eylemleri* ve 6. *Filo'nun denize dökülmesi...*

Üniversiteyi işgal ettik. Tarık Zafer Tunaya'nın odasına girdik. Tarık Zafer'le Türk Devrim Ocakları'nda, yönetim kurulunda çalıştık. O başkandı, ben de yönetim kurulu üyesiydim. “Ne yapıyorsunuz siz?” dedi. *“Üniversiteyi işgal ettik hocam”* dedim. “O ne demek?” dedi. Biz *“Siz derdiniz ki, ben isyan eden gençleri severim. Biz de isyan ettik”* dedik. Tarık Zafer Tunaya bunun üzerine, *“Ben isyan eden gençleri severim, ama bana isyan eden gençleri değil”* dedi.

Kızın adını hatırlayamıyorum, ama **Deniz'in alman bir sevgilisi olmuştu.** Kız Türkiye'ye gelip gidiyordu. Deniz kızla buluşacak, bir yere gidecek. Gidecek, ama hiçbir yer yok. Ev yok, otele götüremez. Çünkü, kızı otele götürmek o kadına değer vermemek anlamını taşır. Saat beşe, altıya kadar oturduk birlikte. Sonra Deniz “Biz gidiyoruz” dedi. “Nereye?” dedim. “Üniversite bahçesine” dedi. *Üniversite bizim evimizdi. Canımız sıkılırsa, üzülürsek, ağlamak istersek, uyumak istersek, sevişmek istersek oraya giderdik. Üniversite bizim her şeyimizdi.*

Deniz'in en sevdiği şarkı “Ben seni unutmak için sevmedim”, hiç unutamadığı sevgilisi de Avniye Anadol'dur.

Gençlik orduya yol göstermek istiyordu. Hiç kimse kıvırtmasın. En kralı da kıvırtmasın. Eğer 9 Mart olsaydı herkes bir şekilde bir yerde görev alırdı. Gençler askeri cuntaya oynuyorlardı.

Deniz'in asılmasında çeşitli etkenler rol oynadı. Birincisi **Menderes'lerin intikamını alıyoruz** diye yapılanlar. İkincisi, parlamentoyu etkileyen veya parlamentoda bulunan birçok sağcının üniversitedeki mücadelesinde, onları üniversiteden tasfiye etmiş

olmamızdan dolayı, Deniz'e olan kişisel kinlerinden; üçüncüsü genel olarak, ibret olsun diye...

Raif Ertem, Bozkurt, ben, Deniz, Rıfat Çaldırak, Sait Bülbül, Sultanahmet'te hapishanede yatıyoruz. Hep siyaset konuşuyoruz. Bozkurt dedi ki, "Ya hep on altı kelime konuşuyoruz. Başka kelime yok mu? Başka bir şey konuşalım." "Tamam" dedi Deniz. "Ne konuşalım?" "Müzik konuşalım". "Önce ben konuşabilir miyim?" dedi Deniz. Bozkurt konuşabileceğini söyledi. Bunun üzerine, "Beethoven devrimci bir müzisyendi" diye cümlesini tamamladı.

Şimdi ne yapıyor? Bir bakıyorsunuz yürüyüşlerde orak-çekiç, kalaşnikof tüfek, ucunda bir kıvıllı yıldız. Kardeşim, **orak çekiç bizim hiç bir yürüyüşümüzde olmadı, hiç açmadık. Çünkü o Rus bayrağı. Bizde Türk bayrağı ile yürünürdü.**

2. BÖLÜM

12 MART'IN (DENİZ'LERİN) SAVCISI: BAKİ TUĞ²³

²³ Cevizoğlu, Hulki, *Ceviz Kabuğu Programı*, Kanal 6 Televizyonu, 1 Mayıs 1998.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler efendim.

1968'den 98'e tam 30 yıllık bir tarihî geçmiş 68 Kuşağı'nın geçmişi.

"Masum öğrenci hareketleri"nin siyasallaşması, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının yakalanışı, Mustafa Kemal düşüncesiyle Samsun'dan yola çıkarak Marksizm, Leninizm ve Maoizm'e ulaşmak, eylemlerin arkasındaki güç, bedel ödeyenler, kazananlar ve kaybedenler. **Balyoz Harekâtı, banka soygunları, 12 Mart Muhtırası, 12 Mart Muhtırası'nın içinde ikinci bir muhtıra, tasfiye edilenler, Cunta hareketleri.**

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarının 26'ncı yılında idamları isteyen mahkemenin ve dönemin Askerî Savcısı Sayın Baki Tuğ bu gece stüdyomuzda.

6 Mayıs 1972'de idam cezaları gerçekleştirildi ve üç genç idam edildi.

Geçen yıl yine bu tarihlerde, 2 Mayıs 1997'de 68 Kuşağıyla ilgili olarak bir program düzenlemiştik. Geçen yıl stüdyomuzda 68'liler Birliği Vakfı Başkanı Haşmet Atahan vardı. Sayın Baki Tuğ da telefonla programınıza katılmış ve önemli açıklamalarda bulunmuştu. Bu sene tersini yapalım istedik ve Sayın Baki Tuğ bu gece stüdyomuzda, diğer konuklarımız da, katılmak isteyenler de telefonla katılacaklar.

Siz değerli izleyicilerimiz de, yine İstanbul numaramızdan, 289 03 86'dan -şu anda ekranda görüyorsunuz- bizi arayarak Sayın Baki Tuğ'a sorularınızı sorabileceksiniz.

Hoş geldiniz Sayın Tuğ.

Baki Tuğ- Teşekkür ederim, sağ olun.

Hulki Cevizoğlu- 1 Mayıs'ta, biz 1 Mayıs olaylarının da ışığında 12 Mart 1971'i, üç idamı tartışacağız. 68 Kuşağı'nı, 12 Mart Muhtırası'nı tartışacağız.

Siz o dönemlerin en önemli insanlarından birisiniz. Kimilerine göre, kimi bilim adamlarına ve köşe yazarlarına göre **12 Mart Cuntasının gaddar savcısı**, kimilerine göre **vatanperver savcı**, kimilerinin gönlünde taht kurmuş bir insansınız. Herkes sizin için farklı şeyler söylüyor. Siz ise, sizi eleştirenlere "*cezaevi kaçkınları*" gibi bazı nitelermelerde bulunuyorsunuz.

Önemli bir kitabınız var benim elimde, siz bana daha önce göndermiştiniz. Piyasada var mı yok mu bilemiyorum ama, arkasında bir isteme adresi var. Kitabın adı, "12 Mart 1971 Türkiye Gerçekleri ve Sosyal Davası." Mümtaz Soysal'ın komünizm propagandası yapmaktan dolayı cezalandırılmasını istediğiniz bir dava. Fakat -kitapta da belirtiyorsunuz- bu sadece bir Mümtaz Soysal davası değil, 12 Mart'ı ve sizin çalışmalarınızı eleştirenlere bir cevap niteliği de taşıyor. 68 Kuşağı'na da bir cevap niteliğinde.

Şimdi, ben 68'i, 12 Mart 1971 Muhtırası'nı tanımlamanızı rica edeceğim, ama onlardan önce kendinizi tanımlamanızı rica ediyorum. Nerede doğdunuz, nerede yaşadınız, ne işler yaptınız sizin ağzınızdan dinleyelim, buyurun.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, öncelikle bu tür bir programa davetiniz nedeniyle katılmış olmam sebebine binaen size teşekkür ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Estağfurullah.

BAKİ TUĞ KİMDİR?..

Baki Tuğ- Gerçekten 12 Mart'ı masaya yatırmak, 12 Mart'ın gerçek hüviyetini ortaya koymakta yarar olduğu kanaatindeyim. Şunun için yarar olduğu kanaatindeyim: **Türk insanı, kendisinden sonra geleceklere tarihi doğru olarak aktarmalıdır ki, onlardan sonra gelenler doğruları görsün, öğrenebilsin ve onları yaşayabilsinler.** Bu nedenle 12 Mart'ı bu

Baki Tuğ

akşam biz burada zannediyorum enine boyuna tartışacağız, hem de gerçekçi açıdan tartışacağız, objektif olarak tartışacağız; 12 Mart neleri getirmiştir, 12 Mart neleri götürmüştür onu ortaya koyacağız.

Hulki Cevizoğlu- Şunu vurgulayalım: Bazı izleyicilerimiz, "12 Mart geçti, 1 Mayıs'tayız, 12 Mart nereden çıktı?" diyebilirler. Ama, 5 gün sonra 6 Mayıs'ta Deniz Gezmiş'lerin idamının 26'ncı yılı, o nedenle 12 Mart 71 tabii ki ele alınıyor.

Baki Tuğ- Gayet tabii, bu idam edilen gençler nedeniyle zaten bu akşam burada bulunuyoruz; o gerçeği de ortaya koymakta yarar olduğu kanaatindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Ama, önce sizin gerçeğinizi ortaya koyalım; siz kimsiniz, eğitiminiz nedir?..

Baki Tuğ- Ben 1937 yılında Gümüşhane'nin Şiran kazası Örenkale köyünde doğdum. Babam, kazanın eşrafından olan bir insandır. Demokrat Parti'nin ilk kuruluş dönemlerinde Demokrat Parti'nin kurucularındandır. Orta okulu Şiran Ortaokulunda okudum. Trabzon Lisesini leyli meccani öğrenci olarak okudum...

Hulki Cevizoğlu- Yatılı öğrenci...

Baki Tuğ- Yatılı öğrenci olarak okudum.

Trabzon Lisesi'nden sonra Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin birinci ikinci sınıflarını sivil öğrenci olarak okudum, üçüncü sınıfta askerî öğrenci oldum. 1961 yılında da Türk Silahlı Kuvvetleri saflarına Hâkim Teğmen olarak katıldım.

23 yıllık hizmetten sonra emekli doktor Hâkim Albay olarak emekli oldum. Kendi isteğimle emekli oldum, ondan sonra avukatlık yapmak istedim. Ancak, adliye koridorlarını gezdim, Yargıtay salonlarını dolaştım, hâkimlikten sonra avukatlığın çok zor olduğunu gördüm, avukatlık yapmamaya karar verdim.

Hulki Cevizoğlu- Ne açıdan zordu?

Baki Tuğ- Zor, kürsüden salona inmeyi, bir de avukatlık yapmanın çok zor olduğu kanısına vararak avukatlık yapmaktan vazgeçtim.

Hulki Cevizoğlu- Ama daha önemlisi, galiba ilk söylediğiniz kürsüden salona inmek...

Baki Tuğ- İnmek benim için çok mühimdi. Ben kendime göre çok güzel hâkimlik yaptım, vicdanımı incitmedim, inancımı mesleğime yansıtmadım, 23 yıl süreyle başı dik hâkimlik yaptım. O başı dik hâkimlikten sonra da avukatlığı düşünmedim. O nedenle avukatlık yapmadım.

Hulki Cevizoğlu- Daha sonra politik bir yaşamınız var; ama oraya gelmeden evvel yaptığınız bu hukukî görevlerinizi de sıralamanızı ben rica ediyorum.

1961 yılında Hâkim Teğmen olarak ordu saflarına katıldınız, siz de söylediniz ama; 61-62 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığı Adli Müşavirliği'nde de çalıştınız. Kara Kuvvetleri Komutanlığı Askerî ve Siyasî Mahkemesi'nde Askerî Savcı olarak görev yaptınız. 1971'de Hâkim Yüzbaşı olarak Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'na atandınız.

Siz mi devam edersiniz, ben mi devam edeyim?

Baki Tuğ- Orada aynen...

Hulki Cevizoğlu- Ben buradan okuyorum.

Baki Tuğ- Hay hay, ben o zaman arz edeyim.

12 Mart 1971'i takiben Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'na Askerî Savcı olarak atandım. Aşağı yukarı 1980 yılına kadar o göreve devam ettim. Yalnız, 12 Mart 1971'i takiben Askerî Savcı olarak tayin olduğum zaman, o günkü komutanlarıma Şark sıramın olduğunu, şimdi beni Sıkıyönetimde görevlendirirlerse Şark'a gitme şansımın kalmayacağını, hakkımda yanlış intibaların doğacağını, Şark'a gitmemek için Sıkıyönetime görev yapmak istediğimi veya o tür bir göreve atandığımı ifade edecekleri kanaatiyle 12 Mart 1971 dönemindeki atanmama karşı çıktım. Benim yerime başka bir arkadaşımızın atanmasını istedim. Maalesef, o zaman da bana şöyle bir ifade de bulundular: "O zaman da Sıkıyönetim savcılığı yapmaktan kaçınıyorsunuz, öyleyse siz bu göreve devam edeceksiniz" dediler. Bu şekilde Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'ndaki görevime başladım, 1978 yılına kadar devam ettim.

Hulki Cevizoğlu- Öyle de yapsanız, böyle de yapsanız eleştirilerden kurtulamadınız ve 26 yıldır topun ucundaki eleştirilen bir savcı konumunu koruyorsunuz.

Baki Tuğ- Bu doğrudur, buna aynen katılıyorum. Ancak, ondan rahatsız değilim. **Şunun için rahatsız değilim: Ben vicdanımın gereği, önümdeki kanunun gereği ne ise onu yaptım; onun dışında hiçbir yanlış yaptığım kanaatinde değilim...**

Hulki Cevizoğlu- Onları tartışacağız, özgeçmişinizden devam edelim.

1974'te Erzincan Üçüncü Ordu Komutanlığı Askerî Savcılığı'na atandınız.

Baki Tuğ- Atandım. Ankara Sıkıyönetim Savcılığı'ndaki görevim devam ettiği için ben resmen müracaat ettim. Dedim ki, "Dört yıldan

beri Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'nda çalışıyorum, hakkımda da bazı gazetelerde olur olmaz yazılar çıkıyor. Müsaade edin, bu sene hiç olmazsa Erzincan'daki Şark görevime katılayım. Oradaki görevimi tamamladıktan sonra nereye tayin ederseniz oraya döneyim" şeklinde bir müracaatım oldu. Yine o günün Sıkıyönetim komutanlarından şu anda hatırladığım kadarıyla Namık Kemal Ersun Paşaydı, orgeneral...

Hulki Cevizoğlu- Namık Kemal Ersun mu?

Baki Tuğ- Ersun'du, çok saygı duyduğum bir komutandı. Çağırdı beni, "Oğlum evladım ne istiyorsun?" dedi. Dedim ki, "Efendim, ben dört yıldan beri buradaki görevime devam ediyorum, dört yılı tamamladım, Sıkıyönetimdeki görevlerimiz de aşağı yukarı bitmek üzeredir. O nedenle müsaade edin, ben bu sene burayla ilişigimi keseyim, Erzincan'daki görevime katılayım, Şark hizmetimi tamamlayayım, ondan sonraki hayatıma da nereye tayin ederseniz oradaki görevlerimizde devam edelim" arzında bulundum. Fakat yine, rahmetli, nur içinde yatsın diyeceğim, "Olmaz yavrum, buradaki dosyalar bitmeden sizin hiçbir yerde çalışma imkânınız yok. Ama, siz illaki Şark görevimi yapmak istiyorum diyorsanız, ben sizi Şark'a gönderiyorum, gideceksiniz oradaki göreve katılıp gelip buradaki göreve devam edeceksiniz" dedi. Ben de Sıkıyönetim Komutanlığı'nın o talimatı, emri üzerine Erzincan'daki görevime gittim başladım. Erzincan'da Şark görevi başlamış oldu. Geldim, Ankara'daki Sıkıyönetim Komutanlığı görevine devam ettim ve o şekilde 1980 yılına kadar Ankara'da görevli oldum. 80 yılında da Kıbrıs Barış Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Mahkeme Başhâkimliği'ne atandım. İki yıl orada çalıştıktan sonra üçüncü yılımda yine tayinim çıktı Isparta Tümen Komutanlığı Askerî Savcılığı'na. Isparta'da geldim bir yıl çalıştım. Bir yıl çalıştıktan sonra, çocuklarım Ankara'da tahsillerine devam ediyorlardı, çocuklarımdan uzak durmak istemedim...

Hulki Cevizoğlu- Siz de tahsil yaptınız o arada, bir mastır ve doktora çalışmaları...

Baki Tuğ- Doktoramı yaptım o arada, ikisini bir arada yaptım.

Hulki Cevizoğlu- Üç yıl erken Albay oldunuz.

Baki Tuğ- Üç yıl erken Albay oldum, devre arkadaşlarım Binbaşı iken ben Albay oldum. Erken Albay olduğum için de bir sıkıntıım kalmamıştı. Çocuklarımla başında bulunmak, onlara güzel bir tahsil yaptırmak için emeklilik dilekçemi verdim. Önce dilekçemi redettiler, fakat ikinci defa ısrarlı oldum. O günün Kuvvet Komutanı çağırdı, "Evladım ne istiyorsun, niye ayrılmak istiyorsun" şeklinde soruları oldu.

Ben de, çocuklarımın tahsil hayatının olduğunu, onların baş ucunda bulunmak gerektiğini, Ankara'ya gelme şansımın da olmadığını, şunun için olmadığını ifade ettim: Ben mezun oldum, hep Ankara'da kaldım, uzun süre Ankara'da kaldığım için daha fazla Ankara talebim olamaz. O nedenle emekliliğim dışında başka bir çaremin olmadığını ifade etmek suretiyle ikinci müracaatımla, kendi isteğimle emekli oldum ayrıldım ve çoluğumun çocuğumun başına geldim. Avukatlık yapmayı denedim, onu da...

Hulki Cevizoğlu- Çoluğunuz bir tane, yani...

Baki Tuğ- Üç tane çocuğum var.

Hulki Cevizoğlu- Çoluğunuz bir tane de, çocuğunuz üç tane.

Baki Tuğ- Doğrudur efendim, iki kızım var, bir oğlum var. Kızımın biri Orta Doğu Teknik Üniversitesi mezunu, halen Ziraat Bankası'nda çalışıyor, evli.

Bir kızım Gazi Üniversitesi mezunu, ekonomi mezunu, orada şu anda asistan.

Oğlum da Bilkent Üniversitesi'nin hazırlığını okudu, şu anda Atılım Üniversitesi'nin İşletme Bölümü'nde tahsiline devam ediyor.

BAKİ TUĞ'A DA "SİYASET YASAĞI!"

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Şimdi gelelim emekli olduktan sonraki politik yaşamınıza.

1983'den itibaren Büyük Türkiye Partisi'ne mi girdiniz?

Baki Tuğ- Büyük Türkiye Partisi'nin kurucuları arasında bulundum; Genel Sekreter Yardımcısı oldum, ondan sonra Genel İdare Kurulu'na seçildim. Ancak, partimin o günkü icra-i faaliyetinden dolayı partim kapatıldı. **Partim kapatıldıktan sonra bize de ceza getirildi, herhangi bir partinin kurucu üyesi olmama, milletvekili adayı olmama cezası getirildi...**

Hulki Cevizoğlu- Böylece hayatınızdaki ilk cezalarla karşılaştınız!

Baki Tuğ- Hayatımdaki ilk cezalarla karşılaştım ama, o cezalar beni etkilemedi. Şunun için etkilemedi: Olağanüstü bir dönemden geçiyorduk, o dönemi gayet normal ve olağan kabul ettim...

Hulki Cevizoğlu- Siz de olağanüstü dönemlerde başkaları için ceza talebinde bulundunuz...

Baki Tuğ- Doğrudur.

Hulki Cevizoğlu- Başka olağanüstü dönemlerde de siz cezalarla karşılaştınız.

Baki Tuğ- Doğrudur, o da benim kabulümdür.

Bir müddet bekledikten sonra o cezalı durumlar kaldırıldı. Kaldırıldıktan sonra da Doğru Yol Partisi'nin kurucuları arasında bulundum, Genel Başkan Yardımcısı oldum. Hem Sayın Yıldırım Avcı'nın, hem Sayın Cindoruk'un, hem de Sayın Süleyman Demirel'in Genel Başkan Yardımcılıklarını yaptıktan sonra 1991 seçimlerinde Ankara Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girdim...

Hulki Cevizoğlu- Dördüncü bölgeden.

Baki Tuğ- Dördüncü bölgeden milletvekili oldum. Millî Savunma Komisyonu Başkanlığı'nı yaptım dört yıl süreyle. Çok kısa süreyle **Devlet Bakanlığı yapmak suretiyle politik hayatımı Sayın Çiller'le beraber noktaladım** dersem yerinde olacak. Çünkü, 24 Aralık 1995 seçimlerinde, gene kendi bölgemden üçüncü sırayı bana vermişlerdi. Üçüncü sıradan aday olmayacağımı, partinin kurucusu olduğumu, partili adaylar arasından hatta Keçiören bölgesinden bir muhtarı aday yaptıkları takdirde, onun altında ikinci sırayı alabileceğimi, ancak, partimle ilgisi olmayan insanları dışarıdan getirip aday yaptıkları takdirde, onların altında üçüncü sırayı kabul etmeyeceğimi, aday olmadığımı bahsetmek suretiyle adaylıktan çekildim ve 1995 seçimlerinde aday olmadım. O nedenle de politik hayatıma o şekilde orada bir nokta koymuş oldum.

Hulki Cevizoğlu- Bundan sonra politik hayatınız olmayacak mı?

Baki Tuğ- Olacak, devam edeceğim.

Hulki Cevizoğlu- Koyduğunuz o "nokta"yı kuyruğundan uzatarak, "virgül" yaparak devam edeceksiniz.

Baki Tuğ- Devam edeceğim.

Hulki Cevizoğlu- Onları da programın sonuna doğru, nasıl devam etmeyi düşündüğünüzü inşallah ele alırız.

Şimdi şu dakikaya kadar sizi izleyenler ve özellikle sizin karşıtınız, karşınızda olanlar, "Vay canına, Baki Tuğ da neymiş, kendisini ne kadar övdü" diyebilirler ama, biz size kendinizi anlatmanız için fırsat verdik.

Kitabınızın arkasında kendi yazdığınız öz geçmişinizin sonucunda da şunları söylüyorsunuz: "Başarılarla dolu bir tahsil hayatım, yine başarılarla dolu bir hizmet hayatım vardır..."

Baki Tuğ- Hemen arz ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Pek de mütevazı değilsiniz anlaşılan.

Baki Tuğ- Hemen arz ediyorum.

Gerçekten ilk okulum, orta okulum, lise çağlarım, ikinciliğim çok azdır; başarılı bir tahsil hayatım söz konusudur. Hukuk Fakültesi'nin yine çok çalışkan öğrencileri arasındayım, Hukuk Fakültesi'nde de derecem vardır.

O nedenle, tahsil hayatım başarılarla dolu geçmiştir. Büyük bir çoğunluğunda da iftihar belgelerine ismim girmiştir, Hukuk Fakültesi de keza öyledir.

Onun dışındaki hizmet hayatıma gelince...

Hulki Cevizoğlu- Fakülte birincisi mi oldunuz, sınıf birincisi mi?

Baki Tuğ- Fakülte birincisi değilim ama, fakültenin birle dördü arasındaki bir öğrencisiyim.

Hulki Cevizoğlu- İlk dört arasındasınız.

Baki Tuğ- Arasındaki bir öğrenciyim.

Zannediyorum 57-58 numarayla 60 üzerinden mezun oldum. Derecem oldukça yüksek bir derecedir. Yani başarılı bir tahsil hayatım söz konusudur.

Hulki Cevizoğlu- Bunları söylemekten de gurur duyuyorum, diyorsunuz.

Baki Tuğ- Gurur duyuyorum; onu söylemenin hiçbir sakıncasını görmüyorum, bu noktadan sonra görmüyorum.

APO'NUN SAVCISI!..

Hulki Cevizoğlu- İnsanın kendisini bilmesi kadar büyük bir erdem yoktur; siz de, ben kendimi böyle biliyorum diyorsunuz; hiçbir şey diyemeyiz buna.

1993 yılında, "Baki Tuğ kimdir" diye Hürriyet Gazetesi'nde bir yazı çıkmıştı. Bu eleştirilere gireceğiz. Zaten, siz de eleştirilere girmeyi seviyorsunuz anladığım kadarıyla, kitabınızda da yer vermişsiniz; "Köşe Yazarlarının Son iki Yılda Hakkımda Yazdıkları ve Cevaplarım" diyorsunuz.

Bu kitap 1995'de yayınlanmıştı. 1993'te de sizin özgeçmişiniz Hürriyet Gazetesi'nde şöyle yazılmış: "Baki Tuğ kimdir?" Başlık da, "APO'nun savcısı."

"1937 yılında Şiran'da doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirdi. Aynı fakültede master yaptı. Kıbrıs Barış Kuvvetleri Askerî Mahkemesi Başhâkimliği görevinde bulundu, Türk Silahlı Kuvvetleri'nden Hâkim Albay rütbesiyle emekli oldu. **idam edilen Deniz**

Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin Inan'ın yargılandıkları Sıkıyönetim Mahkemesi'nde de Askerî Savcı olarak görev aldı. Abdullah Öcalan'ı SBF öğrencisiyken göz altına aldıktan sonra soruşturmasını yürüten savcı olarak da biliniyor.

1991 seçimlerinde Ankara Keçiören bölgesinden DYP Milletvekili oldu. Zaman zaman grupta Demirel'e karşı yumuşak çıkışları ile de tanınıyor. Bir ara, Cindoruk'u Genel Başkan seçtirmek için uğraş veren milletvekilleri arasında yer aldı. Cindoruk'un Genel Başkanlık yarışından çekilmesi üzerine Çiller'i destekledi. Kongrede de Çiller'in kazanması için en büyük mücadeleyi verenlerden biri oldu. Ancak, kabineye giremeyince Çiller'e baş kaldıran ilk milletvekilleri arasında yer aldı.

Evli, üç çocuklu, İngilizce biliyor" diyor.

Siz bunlara da cevap vermiştiniz tabii. Burada geçen her noktayı ben size bu gece sormaya çalışacağım.

Baki Tuğ- Ondan mutlu olacağım, şunun için mutlu olacağım: Bir gerçeğin aydınlanmasını Türk basınının gücü kadar ben de arzu ve istekte bulunuyorum o konuda. Ben de arzulu ve istekliyim.

Hulki Cevizoğlu- Sizin kitabınıza önsözü 1 Aralık 1994 tarihinde Prof. Dr. Şaban Karataş yazmış. Burada enteresant tanımlamalar yapılıyor. Ben bunları şimdi aktaracağım size. Siz diyebilirsiniz ki, onlar belirtildiği gibi Prof. Şaban Karataş'ın yorumları. Ama, iki sayfa ileride sizin bir yazınız var, "Neden Bu Kitap" diye. Görüyorum ki aynı tanımlamaları benzer şekilde siz de kullanıyorsunuz ve Şaban Karataş'ın ifadelerini benimsiyorsunuz. Yani, bir anlamda bu ifadeler sizin ifadeleriniz de sayılabilir. Zaten öyle sayılmasa, kitabınıza da koymazdınız.

Şaban Karataş diyor ki kitabınızın önsözünde sizin için, "**Sonuna kadar iddiasına sadık ve hâkim, yiğit bir savcı. Bir sağlam mahkeme, bir avukatlar kolektif şirketi, bir manipülatör başsavcı ve nihayet ilmin inhisarına sahip olma zannı ve zehabıyla mağrur, yüksek rütbeli ve cüppeli demagoglar...**" Bu, Soysal davasındaki durumu anlatıyor.

"Bu kitabın müellifi (yani yazarı) ve davanın savcısı Baki Tuğ'un adı kadirşinas çevrelerde hayırla yad edile gelmiştir.

Solun tezviratı meslek edinmiş köşe yazarlarından milletvekillerine, akademisyenlerinden kıyırık muhabirlerine kadar herkes yıllarca Baki Tuğ adını kötölemenin mazbuhane gayreti içinde olmuştur. Birtakım korkak din düşmanlarının ne olduğunu bilmeden, şeriat diye bağırdıkları gibi, devlet ve millet düşmanları da Baki Tuğ'a, bu görevi aşk ile

yaptıran kudretin ne olduğunu bilmeden yıllarca, 12 Mart Savcısı diye yaygara yapmışlardır" diyor Şaban Karataş.

Sizi eleştirenler için, **"Birtakım devrimci döküntüsü muhabir, yazar çizer makulesi"** diyor. **"Vaktiyle Lenin'in ve arkadaşlarının militanlaştırdıkları ve Çar idaresine karşı kıskırttıkları sokak eşkiyasına mahkemelerde sahip çıktılar"** diyor sizi eleştirenlere.

"Deniz Gezmiş, Mahir Çayan ismi, Almanya'daki Bader Mainhof, İtalya'daki Kızıl Tugaylar, Japonya'daki Kızıl Ordu eşkiyasını çağırıştırıyordu" diyor.

"Askerî Hâkim Baki Tuğ bir ciddî, temiz, mübarek adamdır" diyor.

Şimdi, siz bu görüşlere katılıyorsunuz galiba. Ama, sizi eleştirenlere gerçekten ağır hakaretler var, size de büyük övgü var. Burada, "Baki Tuğ'a bu görevi aşk ile yaptıran kudretin ne olduğunu bilmeden yıllarca sizi eleştirmek"ten söz ediyor Şaban Karataş; nedir bu aşk?

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, hemen arz etmek istiyorum.

Belki ben bu övgülere, değerli Hocamın ortaya koyduğu şekilde layık bir insan olmayabilirim; bunu hemen peşinen ifade etmek istiyorum. O, değerli Hocamın benim hakkımdaki görüş ve düşünceleri olduğu için, o konuda bir şey söyleme şansına sahip değilim. O sadece, değerli Hocamın kendi kişisel düşüncesi, kişisel görüşüdür.

Ben burada şunu arz etmek istiyorum: Görevinde tavizi olmayan, görevini görev olarak üstlenen, hiçbir aracı kabul etmeyen bir görevli oluşumu ifade etmek istediği kanaatindeyim. Bize "iyi" tabirini kullanırken, değerli Hocamın zannederim bu yönü ele aldığı kanaatindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Siz de Hocanızın ifadeleri için bunları söylediniz ama, kendi ifadelerinizde de, sizi eleştirenleri, "cezaevi kaçkınları" olarak nitelendiriyorsunuz. İzin verirsiniz bir kaç tane daha okuyayım buradan.

"Bu kitabı, tarihe ışık tutmak, tarihi ve tarihçileri yanıltmamak, yalan, yanlış ve iftira dolu hezeyanları yerinde boğmak, yüzszüzlerin yüzüne çarpmak, fikir bulanıklığını gidermek..."

"Milletim beni baş tacı etmiştir..." Demin dediniz ki, "Şaban Karataş'ın övgülerine ben layık değilim." Ama kendi övgülerinize kendinizi layık görüyorsunuz.

"Milletim beni baş tacı etmiştir" diyorsunuz. *"Hal böyleyken 23 yıldan beri -kitap yazıldığı zaman 23 yılda bazı kalemler, daha doğrusu cezaevi kaçkınları, Marksist-Leninistler, demokrasi düşmanları, tepeden inmeciler, proletarya ihtilali taraftarları, 12 Mart'ın ünlü savcısı -kendiniz*

için söylüyorsunuz bunu- *Baki Tuğ'u gündeme getirdiler. İpe sapa gelmez, yalan yanlış iftara dolu şeyler yazarlar.*"

Atlayarak okuyorum, "İlme saygınızı, inanlığa sevginizi, demokrasi hayranlığınızı, insanlarla olan medenî münasebetlerinizi gölgelemek ve boğmak isterler. Bu durum Marksist ideoloji gereğidir. Marksist düşüncenin olduğu yerde başka düşüncelere yer yoktur" diyorsunuz.

Sizin vaktiyle Devlet Bakanı olmanızdan önceki dönemlerde, Hükümet listesinde yer almamanıza yapılan eleştirilere siz de cevap veriyorsunuz kendi yazınızda. Sizi Koalisyonun SHP tarafının engellediğini, özellikle o dönemde Erdal İnönü'nün engellediğini söylüyorsunuz.

"Bütün bunlara rağmen ben burada diyorum ki" diye devam ederek, "SHP'liler bizim için inançlarının gereğini yapmışlardır, kendilerini takdir ediyorum. Ya bizimkiler ne yapmışlar? Hiçbir şey. Burada görülen, ihanete prim, görev yapana ceza olayıdır" diyorsunuz.

Hem karşınızdaki insanları eleştiriyorsunuz, hem yanınızdaki insanlar size sahip çıkmadı size diye eleştiriyorsunuz. **Siz bir yalnız adam mısınız?**

"CEZAEVİ KAÇKINI KÖŞE YAZARLARI!"

Baki Tuğ- Hayır, müsaade ederseniz arz edeyim.

Biliyorsunuz, 12 Mart 1971, biraz önce siz de buyurdunuz, 27 yıl geçmiştir. Ben 25 yıl süreyle hiç sesimi çıkarmadım, hep sakın kaldım...

Hulki Cevizoğlu- Bazı televizyon programlarına çıktınız galiba.

Baki Tuğ- Bazı televizyon programlarına çıktım; yalnız, 20 yıl sonra çıktım. 20 yıl hep hakkımda yazdılar, çizdiler; öyle şeyler söylediler ki, ne benim vicdanımın, ne de başkalarının vicdanının kabul etmesi mümkün değil. **Söylediklerinin hiçbirisinde doğruluk payı yoktur.** Orada "**12 Mart'ın ünlü savcısı**" derken, o benim ortaya koyduğum bir cümle ve bir kelime değil. O, bazı köşe yazarı olan arkadaşlarımızın tabiriydi, o bana ait bir tabir değildi.

Hulki Cevizoğlu- "Cezaevi kaçkını köşe yazarları"nın mı?

Baki Tuğ- "Cezaevi kaçkını köşe yazarı" derken de üzülüyorum. Şunun için...

Hulki Cevizoğlu- Neyi anlatmak istiyorsunuz cezaevi kaçkını derken?

Baki Tuğ- Onunla şunu anlatmak istiyorum: **12 Mart 1971 yılını takiben cezaevine girip de ondan sonra cezaevinden çıkan insanlardı** bunların çoğunluğu. Onlar hakkımda bunları yazıyorlardı. Zaten bir insanı tanımadan o insan hakkında bir şey yazarsanız yanlış oluyor. Gönül arzu ederdi ki, o hakkımda yazı yazan köşe yazarları, değerli basınımızın mensupları Baki Tuğ'u iyiden iyiye tanıınsınlar, anlasınlar, öğrensınler, onunla konuşsınlar. Ondan sonra Baki Tuğ'a neyi yakıştıracaklarsa onu yakıştırsınlar. Baki Tuğ onların hepsini kabullenirdi.

Fakat, Baki Tuğ'u hiç tanımadan Baki Tuğ hakkında ulu-orta konuşmanın, Baki Tuğ hakkında yazmanın hiçbir manası olmadığı kanaatine vardım.

YARGISIZ İNFAZ VE UĞUR MUMCU İLE DOSTLUK!..

Hulki Cevizoğlu- Siz bir yargı mensubuydunuz, hakkınızda yargısız infaz yapıldığına mı inandınız?

Baki Tuğ- Aynen. Yargı mensubuydum, **hakkımda yargısız infaz yapıldığına inandığım için**, en sonunda bu kitabı yazmak zorunda ve mecburiyetinde kaldım. Daha doğrusu derlemek toplamak, buradaki belgeleri tarihe tevdi etmek üzere o zarureti, onu duydum. O nedenle bu kitabı kaleme aldım. Ve bu kitap çıktıktan sonra hakkımda kimse bir kelime, bir şey yazamadılar.

Hulki Cevizoğlu- Bu kitabı herkes okuduğu için mi?

Baki Tuğ- En kötü şartlarda, hakkımda yazan insanlar zannediyorum bu kitabı okudular. Bu kitabı okuduktan sonra da hakkımda herhangi bir şey yazma cür'et ve cesaretini gösteremediler.

Hulki Cevizoğlu- Burada ilginç bir konu var; cezaevi kaçkınları sözüne açıklık getirmediniz, onu da alacağım sizden, rica edeceğim ama; özellikle **rahmetli Uğur Mumcu'nun bir anlamda neredeyse sizden özür dilediğini** ve size övgü yazdığını söylüyorsunuz:

"Cumhuriyet Gazetesi'nde Tuğ'a Övgü adlı bir makalesi yayınlandı..."

Baki Tuğ- Milliyet Gazetesi'nde yayınlandı, orada yanlış olabilir.

Hulki Cevizoğlu- Kitabınızın 302'nci sayfasında Cumhuriyet Gazetesi demişsiniz. Onu düzeltelim, Milliyet'te miydi?

Baki Tuğ- Milliyet Gazetesi'nde çıktı o makale.

Hulki Cevizoğlu- Uğur Mumcu Milliyet'te mi yazıyordu?

Baki Tuğ- Zannediyorum o dönem Milliyet'te yazıyordu.

Hulki Cevizoğlu- İstifa ettiği dönem demek ki.

Ne demişti sizin için Uğur Mumcu?

Baki Tuğ- Şimdi şöyleydi: Sayın Mumcu, Allah rahmet etsin, değerli bir basın mensubu idi. Uzun süre hakkımda 20 yıl süreyle fırsat buldukça yazdı, çizdi. O yazdı ben tekzip ettim, o yazdı ben tekzip ettim. En sonunda biz askerliği bıraktık geldik, politikaya girdik, milletvekili olduk.

Bir akşam bir resepsiyon vardı; o resepsiyonda Sayın Cindoruk benimle Sayın Mumcu'yu aynı masaya yazmışlardı. *Aynı masada Sayın Mumcu eşiyile beraber, ben de eşimle beraber, beraber olduk.* Ondan önce de münasebetlerimiz yavaş yavaş başlamıştı, oturduk sohbet ettik. **Sayın Mumcu aynen bana şunu ifade etti: "Ben 20 yıl süreyle sizin hakkınızda yazı yazdım. Sizi enine boyuna araştırdım, ancak bir yanlışınızı göremedim. Bir yanlışınızı görseydim onları da yazacaktım. Ben sizinle dost olmak istiyorum, arkadaş olmak istiyorum"** dedi. Ben de kendisine "Biz dost oluruz, arkadaş da oluruz, ancak onun şartı vardır. Onun şartı tektir; hakkımda yazdıklarınızı tekzip edersiniz, ben sizinle dost olurum, arkadaş da olurum, her şey de olurum." Nitekim, bu sohbetimizden sonra Sayın Mumcu, "Tuğ'a Övgü" diye bir yazı yazdılar. O yazıdan sonra biz dost olduk.

UĞUR MUMCU, BAKİ TUĞ'DAN ÖCALAN'I ARAŞTIRIYOR!..

Hulki Cevizoğlu-
Özür mü diledi o
yazıyla?

Baki Tuğ- O
nitelikte bir yazıydı.
İyi insan
olduğumuzu,
yanlışımızın az
olduğunu, devamıza
sahip olduğumuzu
ifade ettiler. Ondan
sonra dostluğumuz
teşekkül etti ve
Sayın Mumcu ile

Uğur Mumcu

zaman zaman Meclis içinde, Meclis dışında beraber olduk; oturduk, konuştuk, sohbet ettik.

Hatta, Sayın Mumcu suikaste maruz kalmadan önce, bir hafta önceydi, yanımda bizim Bayburt İl Başkanımız Ali Bilen vardı, bir de Almanya'da doçent olmuş bir arkadaşımız vardı. Yine **beni ziyarete geldiler.** Oturduk, beraber olduk, sohbet ettik. Ben arkadaşlarımı yemeğe aldım, Sayın Mumcu da dahil, yemekte de sohbet ettik.

Ondan sonra döndük geldik, benden **Abdullah Öcalan** ile ilgili bazı bilgileri sordu; ben de kendisine o bilgilerin bende olmadığını, ancak arşivimi inceledikten sonra kendisine cevap verme imkânının olacağını söyledim.

Hulki Cevizoğlu- Orada çok fazla ayrıntıya girmeyelim, çünkü o bölümü tartışmaya açacağım, ama biraz daha sonra; 12 Mart'ı, 68 Kuşağı'nı tartıştıktan sonra. Ama, isterseniz ne olduğunu söyleyin, sonucunu söylemeyin, daha sonra tartışacağız onu.

Baki Tuğ- Hay hay.

Ben kendisine, arşivimi inceledikten sonra bilgi vereceğimi ifade ettim ve o şekilde kendisiyle ayrıldım

Hulki Cevizoğlu- Ne olduğuna bakacağız sonra, kitabınızda var, bazı köşe yazılarında da bu tartışmaya açılmıştı; gerçeği nedir sizden öğreneceğiz.

Evet, 12 Mart'ın tanımını şimdi rica ediyorum.

Baki Tuğ- Şimdi, ben hemen 12 Marta doğrudan girmeden önce, 27 Mayıs 1961 Anayasası'yla olaya girmek istiyorum müsaade ederseniz.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

TUĞ: "27 MAYIS ANAYASASI BİR HUKUK ABİDESİDİR!"

Baki Tuğ- Hepimizin bildiği gibi, **27 Mayıs 1961 Anayasası, gerçekten hukuk abidesi olan bir anayasadır.** Ancak, bu anayasa ile beraber Türkiye'de temel hak ve özgürlükler alabildiğine Türk toplumunun önüne konmuş ve Türk toplumu da bu özgürlükleri yaşama şansını bulmuştur.

Bu yaşama şansı ile birlikte, anayasamızdaki sosyal adalet ilkesini, sosyal devlet ilkesini sosyalist sistem olarak, sosyalist devlet anlayışı olarak kabul eden arkadaşlarımız çıkmıştır. Ve onlar bu anayasayı gündeme getirmiş, bu anayasanın getirdiği temel hak ve özgürlüklerden

de istifade etmek suretiyle, zannediyorum 1963 yılını takiben Türkiye İşçi Partisi kurulmuştur. Kuruluşunu takiben Türkiye İşçi Partisi, Türkiye genelinde ve üniversitelerde kendisine destek arama içerisine girmiş, öncelikle **Fikir Kulüpleri**, daha sonra **Fikir Kulüpleri Federasyonu**, Fikir Kulüpleri Federasyonu'ndan sonra da **Dev-Genç** örgütü gündeme gelmiş; dolayısıyla, Türkiye İşçi Partisi'yle Dev-Genç örgütü arasında bir paralel çalışma Türkiye'de gündeme gelmiştir.

Hulki Cevizoğlu- Evet, buradan kronolojiye bakıyorum, İşçi Partisi 13 Şubat 1961'de kurulmuş.

Baki Tuğ- 61'de evet, yani anayasanın kabulünden sonra kurulmuştur.

Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşuyla beraber Türkiye'de sosyalist sistem savunması başlamış, hatta bölücü hareketler de o yılı takiben gündeme gelmiştir. Nitekim, Türkiye İşçi Partisi'nin 4'üncü Kongresinde alınan kararlar vardır. O alınan kararlardan birisi de, Doğu Anadolu'yla ve Güneydoğu Anadolu'yla ilgili karardır. O karara binaen Türkiye'de bölücü hareketlerin gündeme gelmiş olması ve sosyalist sistemin açık açık, net olarak savunulmuş olması, üniversitelerde de ayak bulmuş olması nedenine binaen Türkiye'de yeni bir hareket başlamıştır.

“TSK'DAKİ ÖRGÜTLENMELER, DIŞARIDAKİLERE PARALEL OLDU”

Ben Türkiye'de Türkiye İşçi Partisi'nin de, Türkiye İşçi Partisi'ne paralel olan diğer örgütlerin hepsinin de fikrine de, düşüncesine de, **örgütlerine saygı duyuyorum. Ancak**, bu örgütler öyle bir noktaya geldiler ki **anarşi, terör, şiddet olayları bunlarla beraber başladı** ve dolayısıyla, 12 Mart 1971 öncesine baktığımız zaman, Türkiye'de her köşe başında bir örgüt kurulmaya başlanmıştır.

Bu örgütlenme olayları Türk Silahlı Kuvvetleri'ne de sıçramıştı, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde de rahatsızlıklar başlamıştı. Türk Silahlı Kuvvetleri'nde başlayan rahatsızlıklar **Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesindeki örgütlenmelerle dışarıdaki örgütlenmeler paralel hâle gelmiştir.**

O paralel hâle gelişi takiben Türkiye'de olaylar otorite taşkınlığı göstermeye başlamış, oğünün siyasî iktidarı gerçekten 27 Mayıs 1961 Anayasası'yla beraber alınması gereken tedbirleri almış; ancak o tedbirler yeterli gelmemiştir.

TÜRKİYE ÇATIŞIRKEN, DÜNYADA NELER OLUYORDU?

Hulki Cevizoğlu- İster misiniz; o dönemlerde Türkiye'de bunlar olurken 71 öncesi 68, 69 ve 1970'de dünyada neler oluyordu ona bakalım. Toplum, sanat ve bilimde neler oluyordu? Ben ana başlıklarıyla söyleyeyim de genç izleyicilerimiz ya da belli yaştaki izleyicilerimiz de daha geniş açıdan olaya bakabilsinler. Biz hep sürekli olarak, kendi içimize kapanmaktan ve dünyaya kafamızı çevirmekten yakınıyoruz.

1968'i söylüyorum; önemli olaylarını. İç olaylar:

1 Nisan'da Dev-Güç kurulmuş.

10 Haziran'da ilk ODTÜ işgali.

12 Haziran, İstanbul Üniversitesi'nin işgali.

24 Haziran, İstanbul Üniversitesi kapatıldı.

15 Temmuz, 6'ncı Filo protestosu yapıldı.

17 Temmuz, Teknik Üniversite Yurdu basıldı, Vedat Demircioğlu öldürüldü.

28 Kasım, Amerika Büyükelçisi Commer Yeşilköy Havaalanında protesto edildi.

30 Ekim-10 Kasım arası, solcu gençlerin "Tam Bağımsız Türkiye için Mustafa Kemal Yürüyüşü" Samsun-Ankara arasında yapıldı. Ki, dün başladı bu yürüyüş, devam ediyor bu sene.

Bu arada dünyada neler oluyor? 1968'in dış olayları.:

4 Nisan'da, zenci lider Martin Luther King suikastte öldürüldü.

11 Nisan'da, Almanya'da öğrenci lideri Kızıl Rudy vuruldu.

11 Mayıs, Paris'te 30 bin öğrenci polisle çatıştı, ki 68 olayları Paris kaynaklı olarak gösteriliyor.

5 Haziran'da, Robert Kennedy öldürülüyor.

21 Ağustos 1968'de, Sovyet tankları Çekoslovakya'yı²⁴ işgal edip Prag Baharı'na son veriyor.

El Fetih, Filistin Kurtuluş Örgütü'ne katılıyor.

Toplumsal olayları daha sonraki yıllarda söyleyeceğim, fazla uzun olmaması için.

²⁴ O tarihte "Çekoslovakya" diye bir ülke vardı. Şimdi yok!.. Avrupa Birliği(AB) sürecinde birkaç parçaya bölündü ve ayrı devletçikler oluşturuldu!..-HC

1969'da neler olmuş Türkiye'de?

6 Ocak, Amerika Büyükelçi Commer'in aracı ODTÜ'de ateşe verildi.

16 Şubat, 6'ncı Filo, kanlı pazar olayları.

11 Ağustos, Ecevit'in önemli bir açıklaması. "Toprak işleyenin, su kullandırır" demiş Ecevit.

23 Eylül, Taylan Özgür öldürüldü.

9 Ekim, Fikir Kulüpleri Federasyonu "Dev-Genç" adını aldı.

15 Kasım, Mehmet Ali Aybar Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanlığı'ndan istifa etti.

1969 yılında dünyada neler oluyormuş, biz bunları yaşarken?

Dubçek yönetimden alındı.

Richard Nixon ABD Başkanı oldu.

Willy Brant Batı Almanya'da şansölye(Başbakan) seçildi.²⁵

Golda Meir, İsrail Başbakanı oluyor.

Amerika Kamboçya'yı işgal etti.

Ho Şi Minh ölüyor.

Bu arada, 1969 yılında dünya ve Türkiye kaynakları, 20 Temmuz 1969'da Ayda ilk insan yürüyordu. Neil Armstrong ve Edwin Aldrin, Apollo-11 uzay aracı ile Ay'a ayak basıyorlar. Michel Collins de Ay etrafında tur atıyordu. Biz de içerde bu kanlı olaylara, dünyadaki bu olaylara tanık oluyorduk.

Siz 1971'e geliyorsunuz, ben **70'deki olayları** da kısaca söylemek istiyorum.

1970 26 Ocak, Necmettin Erbakan Millî Nizam Partisi'ni kuruyor.

15-16 Haziran'da, büyük işçi direnişi yaşanıyor.

16 Haziran'da, İstanbul ve İzmir'de sıkıyönetim ilan ediliyor.

Dışarıda neler oluyor dünyada?

24 Ekim'de, Salvador Allende Şili'de seçimle gelen ilk sosyalist cumhurbaşkanı oluyor.

Toplum, sanat ve bilim alanında neler var 1970 yılında?

Soljenitsin Nobel Edebiyat Ödülünü alıyor.

Barış Manço, şu anda da unutulmayan "Dağlar Dağlar" parçasını söylüyor.

Fikret Kızılok, "Söyle Sazım" plağını çıkarıyor.

²⁵ O tarihte "Batı (Federal) Almanya" ile "Doğu (Komünist) Almanya" diye iki Almanya vardı. AB süreci içinde diğer ülkeler "bölünürken", AB'nin kurucusu olan Almanya "birleşti" ve tek Almanya oldu!..-HC.

Petar Brok'un "Bir Yaz Gecesi Rüyası" sahneleniyor dünyada.

Ünlü filozof Bertrand Russel ölüyor.

Fizikte bugün de tartışılan ve önemli bir buluş olarak kabul edilen "Kara Delikler Teorisi" ilk defa ortaya atılıyor.

1971' e gelmiş miydiniz?

Baki Tuğ- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Onları şimdi mi okuyayım, siz açıkladıktan sonra mı?

Baki Tuğ- Olur.

Hulki Cevizoğlu- İsterseniz tamamlayalım.

71'de Türkiye'de neler oluyor?

Ana başlıkları söylüyorum, çok olaylar var, neredeyse her gün önemli bir olay var.

1971-12 Şubat, Ankara'da Ziraat Bankası Küçükkesat Şubesi soyuluyor.

4 Mart, Ankara'da dört Amerikalı kaçırılıyor.

12 Mart, Kuvvet Komutanları *Demirel'e muhtıra* veriyorlar, Demirel istifa ediyor.

16 Mart, *Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan Sivas'ta yakalanıyor.*

17 Mayıs, İsrail İstanbul Başkonsolosu Elrom kaçırılıyor.

29 Kasım 1971, *Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ulaş Bardakçı, Ziya Yılmaz, Ömer Ayna, Kartal Maltepe Askerî Cezaevi'nden kaçıyor.*

1971'de dünya da şu işlerle uğraşüyor o arada:

Washington'da 200 bin kişi Vietnam Savaşı'nı durdurmak için yürüyüş yapıyor.

Çin, Birleşmiş Milletler'e giriyor.

Bilim alanında ise yeryüzü şu olaylara tanık oluyor:

Uzay fizikçileri, 1970'de ortaya atılan Kara Delik Teorisi'ni resmen onaylıyorlar, bu geçerlidir diye.

Türkiye'de de büyük yankı uyandıran Aşk Hikâyesi filmi sinemalarda oynuyor.

Başka bilimsel olaylar da oluyor.

1972'yi de daha sonra söyleyeceğim.

Bu saydığımız olaylar devam ederken siz yorumlarınızı yapıyorsunuz, Türkiye'de nasıl işler yürüyor?

Baki Tuğ- Dünyada bu olaylar gelişirken, Türkiye'de de bir yerde bu olaylara paralel, bir yerde de bu olayların üzerinde ilmî çalışmalar, feza çıkışları, bunlar gündeme geliyor.

Türkiye tümüyle bu olayların dışındadır, kendi iç bünyesindeki sosyal ve siyasal karışıklıkların içerisinde kalmıştır.

İşte 12 Mart 1971 öncesine baktığımız zaman, Türkiye'de anarşi, terör ve şiddet olayları alabildiğine gelişmiş, ancak o günün siyasal iktidarı olan Adalet Partisi bunlara engel olma imkânına sahip değildi. Neden sahip değildi?

27 Mayıs 1961 Anayasası, o günün siyasal iktidarını zayıflatmıştır. Adeta Türkiye'de siyasal iktidarı paylaşan müesseseler vardır; Danıştay'ı dahildir, Yargıtay'ı dahildir, TRT'si dahildir. Yani, bağımsız ve özgür olan müesseselerin tümü Adalet Partisi iktidarıyla beraber iktidarı paylaşmıştır. Bir yerde bir genel müdürü aldığınız takdirde, bir daire başkanını aldığınız takdirde, ertesi gün o daire başkanının elinde bir tehir-i icra kararıyla hemen müracaat ve ertesi gün görevine dönme olayı söz konusudur.

Ayrıca, bunun dışında, siyasî iktidar yönetimde disiplini, otoriteyi sağlama imkânını elinden kaçırmıştır.

Hulki Cevizoğlu- Yani, siyasî iktidara katılım değil, siyasî iktidarı engelleme...

Baki Tuğ- Engelleme şeyleri gündemdedir ve bunlar da olmuştur. Bunlar Türk toplumunun gözü önünde cereyan etmiştir. Bunların tersini düşünmenin bugün de çok zor olduğu kanaatindeyim. Yani, o günkü hadiseleri değerlendirdiğimiz takdirde, bugün bizim önümüzde bu hadiselerin tümü vardır ve bu hadiseler olmuştur.

Nitekim, 12 Mart 1971 öncesi Adalet Partisi iktidarı âdeta otorite zaafına uğramıştı. Neden uğramıştır? 27 Mayıs 1961 Anayasası otoriteyi iktidardan almış, diğer müesseselerle ve siyasî iktidar arasında paylaştırmıştır.

Bu, o günün iktidarının günahı da değildir, sevabı da değildir...

Hulki Cevizoğlu- Yani, bu da **güçler ayrılığı** dediğimiz olay.

Baki Tuğ- Evet, güçler ayrılığı dediğimiz olay.

Hulki Cevizoğlu- Yasama, yürütme, yargı...

TOPLUM İÇİN LÜKS ANAYASA!..

Baki Tuğ- Yasama, yürütme, yargı görevinin ayrı ellerde toplanmış olmasıdır.

Buna çok basit bir misal verme imkânımız söz konusudur. Biliyorsunuz, 12 Mart 1971'i takiben Sayın Nihat Erim, anayasa hukuku

profesörüdür, iktidarın başıdır, Başbakan olmuştur. Başbakan oluncaya kadar Sayın Erim'in düşüncesi, görüşü 27 Mayıs 1961 Anayasası'nın bir hukuk abidesi olduğu kanaati hâkimdir. Ben de aynı kanaati paylaşıyorum. **Gerçekten 27 Mayıs 1961 Anayasası bir hukuk abidesidir. Ancak, bu anayasa Türk toplumunun bünyesine uymamıştır.** Türk toplumu bu anayasasını...

Hulki Cevizoğlu- Bol mu geldi?

Baki Tuğ- Bol gelmiştir, bir yerde bol gelmiştir, bir yerde de dar gelmiş, patlamıştır; bunu ifade etmek zorundayım.

Hulki Cevizoğlu- Biraz fazla mı özgürlük verildi diyorsunuz?

Baki Tuğ- Zannediyorum, yani o günün şartlarında o olduğu kanaatindeyim.

Şunun için o olduğu kanaatindeyim: Sayın Erim Başbakan olduktan sonra aynen şu tabiri kullanmıştır: **"Bu anayasayla Türkiye'yi idare etmek mümkün değildir"** demiştir. Hatta **"Bu anayasa Türk toplumu için lükstür"** tabirini kullanmıştır. Nitekim ondan sonra da 27 Mayıs 1961 Anayasası'nın bazı maddeleri Sayın Nihat Erim döneminde değiştirilmiştir.

Oradan bir yere geldiğimiz takdirde, otorite zaafına uğrayan siyasî iktidar Türk toplumunda düzeni ve disiplini temin etmediği için Silahlı Kuvvetler bünyesinde ve Türk toplumu bünyesinde gelişen hareketlerle, siyasî iktidarın icra-i faaliyette bulunmasına mâni teşkil ettiği için, o günün Genelkurmay Başkanı, kuvvet komutanları **12 Mart 1971 Muhtırası**'nı vermek suretiyle Adalet Partisi iktidarına son vermiş ve 24 saatte bağımsız hale getirilen Sayın Nihat Erim'in Başkanlığı'nda yeni bir siyasî iktidar teşekkül etmiş ve **"Bey'in Kabinesi"** kurulmuştur.

68 KUŞAĞI KİMDİR?

Hulki Cevizoğlu- Bu çerçevede 68 Kuşağı'nın da tanımını alalım sizden, sonra olaylara tek tek girelim.

Baki Tuğ- Bu 68 Kuşağı'nı tanımlarken, buna bütün 68'lileri dahil edersek, zannediyorum yanlış yapmış oluruz. 68'liler kuşağından sadece sosyalist ve komünist sistemi savunan kişileri kastediyorsak bu doğrudur. Ama bütün 68'lileri biz getirir de bu kuşağa dahil edersek ben yanlış yapacağımız kanaatindeyim. Şunun için yanlış...

Hulki Cevizoğlu- Sağ görüşlü 68'lileri mi diyorsunuz?

Baki Tuğ- Tabii, sol görüşlü **68'lilerin Marksist, Leninist olanları** bu tabire dahildir, onun dışındakileri bu tabire ben dahil edersem, onlara karşı haksızlık yapmış olurum.

O nedenle, 68'liler Kuşağı'nın sosyalist düşünceyi savunanları ile Marksist, Leninist düşünceyi yaşayanlar, savunanlar 68'liler Kuşağı olarak gündeme gelmiş ve Türkiye'de anarşi, terör, şiddet olaylarının büyük bir bölümü bu tür 68'liler Kuşağı sayesinde 1971'e kadar gelmiştir diyorum. Nitekim, bugün 68'liler Kuşağı'nın bu kesimine baktığınız zaman bunları karşınızda göreceksiniz ve halen daha aynı düşünce, aynı fikiri savundukları hepimizce malum olduğu kanısındayım.

Düşünün Sayın Cevizoğlu, 1989'u takiben, **1989'la 91 yılları arasında Rusya'da sosyalist sistem iflas etmiştir.** Sosyalist sistemin iflası nedeniyle Orta Asya cumhuriyetleri, Kafkaslar, Balkanlar, İskandinav ülkelerinde bağımsız devletler teşekkül etmiş ve Doğu Avrupa ülkelerindeki devletler de kendi bağımsız ve özgürlüklerine kavuşmuşlardır. Varşova Paktı yok olmuştur.

Hulki Cevizoğlu- Sistemlerin hatasından mı kaynaklanıyor bu, insanların hatasından mı? Çünkü, bugün iflas, örneğin Kore'de kapitalist bir sistem de söz konusu.

Baki Tuğ- Şimdi, **kapitalist sistem Kore'de iflas etmiş** olabilir ama, Rusya'da bir imparatorluğun iflası söz konusudur. Yani bir devletin iflası söz konusu değildir. Türkiye'de, ikinci süper güç olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ndeki sistem iflas etmiştir, yoksa Rusya'daki bir devlet, iki devlet iflas etmemiştir. O nedenle topyekün bir düşünce, bir imparatorluğun şahsında iflas etmiştir ve öyle iflas etmiştir ki...

Hulki Cevizoğlu- "Felsefe iflas etti, insanlardan değil" diyorsunuz, sistemin başarısızlığı.

Baki Tuğ- Ben insanlardan olduğu kanaatinde değilim. Şunun için insanlardan olduğu kanaatinde değilim: 1917'yi takiben gelişen hareketler, gelişen olaylar Rusya'yı bir imparatorluk haline getirmiş ve dünyada da ikinci süper güç yapmıştır. ikinci süper güç olan Rusya öyle bir noktaya gelmiş ki, kendisini idare eden gerek siyasal, gerek sosyal ve gerekse özellikle ekonomik yönden çökme noktasına gelmiş ve Gorbaçov'un²⁶ "**Yeniden Yapılanma**"sıyla²⁷ da bu iflas tescil edilmiş, ilan edilmiş ve Rus İmparatorluğu bünyesinde bulunan ayrı ayrı milletler

²⁶ SSCB'nin son Devlet Başkanı.-HC.

²⁷ **Yeniden Yapılanma=Perestroyka.** Bu politikayla eş olarak yürütülen ikinci politika(slogan) da sözde "**Açıklık=Glasnost**" idi.-HC.

kendi bünyelerine, kendi milliyetlerine kavuşmuş ayrı bağımsız devletler halinde.

Hulki Cevizoğlu- Buradan nereye gelmek istiyorsunuz, **68 Kuşağı** da mı iflas etmiştir diyeceksiniz?

Baki Tuğ- Şimdi Rusya'da iflas eden bu sistem, Varşova Pakti'yla beraber dünyada yeni oluşumlar gündeme gelmiştir. Hâlâ iflas etmiş bir felsefenin Türkiye'de savunucuları o felsefeyi devam ettirmek arzu ve niyetindedirler. Ve zannediyorum ki, Türkiye'nin dışında o sistemi hâlâ savunma bazında olan geniş çapta bir kitlenin olduğu kanaatinde de değilim. Zaten o tür bir şey de Türkiye'nin dışında şu anda gözüküyor kanısındayım.

Rusya'dan sonra Çin'de de aynı felsefe iflas etmiş. Bir tek Rusya'da iflas etmiş olsaydı, biz onu da kabullenecektik, "insanlar nedeniyle sistem iflas etmiş olabilir" diyebilirdik; ancak Çin'de de aynı şey olmuştur. Çin ve Rusya sosyalist sistemin, komünist sistemin dünyada savunucu olan süper güç niteliğindeki iki devlettir. Rusya o süper güçlük şeyini yitirdiği gibi, bir de Avrupa ülkelerine, Amerika Birleşik Devletleri'ne muhtaç haline gelmiştir.

Hulki Cevizoğlu- Öyle diyorsunuz ama, bugün 1998'in 1 Mayıs'ında meydanlardaki insanlar sosyalizm ve devrim çağrısında bulundular, sloganlar attılar.

Baki Tuğ- Şimdi burada, tabii büyük bir imparatorluğun enkazı altında o tür seslerin bir müddet daha çıkmasını gayet doğal, gayet normal karşılamak zorunda ve mecburiyetindeyiz.

Hulki Cevizoğlu- Ben Türkiye'dekileri kastediyorum; Rusya'daki 1 Mayıs'ı değil, Türkiye'deki olayları.

Baki Tuğ- Ben Türkiye'dekilerin dünyadaki olayları enine boyuna takip ettiği kanaat ve inancında değilim. Şunun için değilim: Takip etseler, zaten şu anda sokaklarda bu naraları atacaklarına da inanmıyorum.

Şunun için inanmıyorum: Eğer Türkiye'de bu sesler devam ederken, dünyada sosyalizmin bir başarısı olsaydı, ben de Türkiye'deki bu arkadaşlarımı alkışlardım, onların düşüncelerinde haklı olduklarını ortaya koyardım. Ancak, hâlâ Rusya'da olsun, Çin'de olsun, diğer sosyalist ülkelerde olsun, bu tür bir sokaklarda dolaşma söz konusu değildir. O tür bir iflasın peşinde koşanlar da söz konusu değildir. Ancak, Türkiye'de bunları devam ettiren arkadaşlarımızın dünyadaki olayları enine boyuna takip ettikleri, gündeme getirdikleri, başarılı veya başarısız noktalarını ortaya koydukları kanaatinde olmadığım için bu arkadaşlarımin yanlış yaptığı kanaatindeyim.

TUĞ: “DENİZ GEZMİŞ’LERİN ASLÎ SAVCISI BEN DEĞİLİM!”²⁸

Hulki Cevizoğlu- Evet, 12 Mart 71’de siz Askerî Savcı olarak üç gencin idamını istediniz.

Baki Tuğ- Burada da arkadaşlarıma haksızlık yapılıyor kanaatindeyim. Şunun için haksızlık...

Hulki Cevizoğlu- Hangi arkadaşlarınız, mahkeme arkadaşlarınız?..

Baki Tuğ- Savcılıkta beraber çalıştığım arkadaşlarıma haksızlık yapılıyor kanaatindeyim. Şunun için haksızlık yapılıyor kanaatindeyim: **Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının aslî savcısı ben değilim.** Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının aslî savcısı başka, çok saygı duyduğum, Hz. Ömer’in adaleti gibi adalet dağıtan bir Hâkim Yarbay arkadaşımızdı.

Hulki Cevizoğlu- Kimdi?

Baki Tuğ- **Keramettin Çelebi, Yarbay arkadaşımızdı. Ben onun yanında yardımcı savcıydım. O duruşmalarda ona yardım etmek üzere bulunuyordum.**

O nedenle, bu konu tümüyle bana hasredildi. Benim ismimle bu işin götürüldüğü kanaatine vardığım için arkadaşşıma haksızlık yapıldığı kanaatindeyim. Ben o davada yardımcı savcı olarak bulundum, görevimi yaptım. Yanlış yaptığım kanaatinde de değildim. Devletim beni görevlendirmişti. Elimizde bir Türk Ceza Kanunu vardı. O kanunda kim suç işlerse, savcının görevi, o suçları tayin, tespit edip onları iddianameye bağlayıp mahkeme sevk etmektir.

Hulki Cevizoğlu- **Niye Yarbay Keramettin Çelebi, asıl savcı eleştiri konusu olmadı da yardımcı savcı olarak siz sürekli olarak eleştirildiniz?**

Baki Tuğ- Onu da arz etmek istiyorum.

Ben 12 Mart 1971 Sıkıyönetim Savcılığı’na gelmeden önce Kara Kuvvetler Askerî Siyasî Mahkemesi’nde savcılık yaptım. O mahkeme Türkiye’de tek mahkemeydi o zaman. Hatta Hâkim Teğmenliğini takiben orada başladım, oradan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı’na geldim. O noktaya gelmeden önce Kara Kuvvetleri Askerî ve Siyasî Mahkemesi’nde savcılığım döneminde, yine

²⁸ Deniz Gezmiş’lerin yargılandığı askeri mahkemenin asıl savcısı **Keramettin Çelebi** de, idamdan 27 yıl sonra Hulki Cevizoğlu’na konuştu. **Basındaki ilk ve tek açıklamasını** yapan Çelebi, 8 Mayıs 1998 tarihinde Kanal 6 Televizyonu’ndaki Ceviz Kabağı Programına telefonla katıldı ve önemli açıklamalar yaptı. Bunu, ekler bölümünde veriyorum.-HC.

Türkiye'de, biraz önce sizin de buyurduğunuz gibi 65-66'yı takiben ideolojik hareketler başlamıştı.

Gerek askerî öğrenciler olsun, gerek genç öğrenciler olsun, **askerleri suç işlemeye tahrik ve teşvik** ve Askerî Tıbbiye'deki bazı olaylar nedeniyle o gün biz Kara Kuvvetleri Askerî Savcılığı'nda üç arkadaş olarak çalışıyorduk.

Bir gece nöbetçi savcıyım. Nöbetçi savcılığım döneminde Askerî Tıbbiye'nin kurşunlandığı söz konusu edildi. Nöbetçi savcı olarak Merkez Komutanı'yla beraber Askerî Tıbbiye'de bir arama yaptık. **Askerî Tıbbiye'de yaptığımız aramada, dışarıda Dev-Genç'le ilgili hangi bildiriler, kitaplar, neler varsa onların tümü Askerî Tıbbiyyeye ulaştırılmış, Askerî Tıbbiye'de de o faaliyetler geliştirilmişti. Tabii, o geliştirmenin dışında kesici, ezici, barut, yani o tür terörü, şiddeti gündeme getirecek nitelikte ne tür vasıta varsa hepsini biz Askerî Tıbbiye'de bulduk.** Merkez Komutanlığı görevlileriyle beraber tespit ettik ve onları getirdik, Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na arz etmek suretiyle Askerî Tıbbiyeli öğrenciler hakkında bir soruşturma açtık. O soruşturmayla ilgili olarak, o günkü nöbetçi savcı ben oluşum nedeniyle iddianamemi yazdım. İlgili arkadaşları, öğrencileri mahkemeye sevk ettim. Bu, olayın birinci cephesi.

İkinci cephesi; yine başka bir dönemde o günün Dev-Genç Genel Başkanı Sayın Atilla Sarp ve arkadaşları, **Kızılay'da askerleri suç işlemeye tahrik ve teşvik nedeniyle bir bildiri yayınlamışlardı.** O bildiri nedeniyle de yine Kara Kuvvetleri Komutanlığı Adli Müşavirliği vasıtasıyla; hatta Ankara Adliyesi olaya el koymuş, görevsizlik kararı vermiş, "Bu suçlar Kara Kuvvetleri Askerî Siyasî Mahkemenin görevi dahilindedir" diye Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na göndermişti. Komutanlık kanalıyla da dava dosyası bize gelmişti. Bize geldiği için de, biz o günün, zannediyorum üç Askerî Savcıydık, yine nöbetçi savcı bendim. Dava dosyasını aldım, inceledim, tutuklama talebinde bulundum. Dev-Genç Yönetim Kurulu'nun bir kısmıyla Atilla Sarp hakkında Kara Kuvvetleri Askerî ve Siyasî Mahkemesi tutuklama kararı verdi. Bir kısmı vicahîydi, bir kısmı da gıyabîydi. Bu karar nedeniyle öğrencilerle, o günün sosyalist çevresiyle Kara Kuvvetleri Askerî ve Siyasî Mahkemesi arasında bir olumsuz şey gündeme geldi.

Hulki Cevizoğlu- Karşı karşıya...

CUNTA İHBARI!..

Baki Tuğ- Karşı karşıya geldiler. Bu bizim görevimiz idi, görevimiz nedeniyle oldu. Bu göreve de biz yine el koymadık, Ankara Adliyesi'ne gelen bir dosya nedeniyle müdahale ettik ve arkadaşlar hakkında gerekli işlemleri yaptık.

Bu işlemleri takiben, bunların dışında, yine 69'u takiben bir **Cunta ihbarı** olmuştu. Şu anda hatırladığım kadarıyla. Kurmay Albay Kadri Kalkan, Jandarma Albay Memduh Çelen ve 12-13 subaydı bunlar...

Hulki Cevizoğlu- Kaç yılında dediniz?

Baki Tuğ- 1970 yılında idi. Yine Kara Kuvvetleri Askerî ve Siyasî Mahkemesi bu olaya komutanlık kanalıyla el koydu. Bu arkadaşlar hakkında Başsavcımız o günün, şu anda rahmetli oldu Muhittin Gülmez soruşturma yaptı. Bu arkadaşlar hakkında da iddianame yazıldı, mahkemede dava açıldı.

Şimdi bunu şunun için arz etmek istiyorum: Neden bizim ismimiz?

Hulki Cevizoğlu- Evet, yardımcı savcı olmanıza rağmen Deniz Gezmiş'in idamında niye özellikle sizin isminiz....?

Baki Tuğ- Niye biz özellikle ön plana geldik?

Yani, 12 Mart 1971'e yıllara gelinceye kadar bizim yine bu siyasî olaylarla ilgili olarak görevlerimiz vardı. O görevlerimiz nedeniyle Kara Kuvvetleri Askerî ve Siyasî Mahkeme Savcılığı'ndan 12 Mart 1971 Askerî Savcılığı'na geldiğim için hedef kimdi? Baki Tuğ'du. Kara Kuvvetleri Askerî Siyasî Mahkemesi'nden gelmişti. O nedenle, diğer arkadaşlarım...

"İDAM İSTEYEN SAVCI DA SOSYAL DEMOKRATTI!"

Hulki Cevizoğlu- Aslî savcı Yarbay Kerametdin Çelebi eleştirilere uğramadı da, siz bu saydığınız daha önceki görevlerden dolayı hedef insan olarak...

Baki Tuğ- Bu görevler nedeniyle "hedef insan" haline geldim diyorum. Ayrıca ikinci sebep de, görevinde hiç taviz vermeyen bir insanım.

Hulki Cevizoğlu- Yarbay Kerametdin Çelebi taviz veren bir insan mıydı?

Baki Tuğ- Hayır değildir, o da taviz vermemiştir. Biraz önce arz ettiğim gibi, Hz. Ömer'in adaleti gibi adalet dağıtan bir Hâkim Albaydır, onu da öyle tavsif ediyorum.

Ancak, bir de burada üçüncü neden olarak...

Hulki Cevizoğlu- Şeriat hukukuna göre mi davranıyordu? Hz. Ömer'in adaleti derken...

Baki Tuğ- Hayır, kesin şekilde hayır. Niteliğini söylersem, **sosyal demokrattır kendisi.**

Hulki Cevizoğlu- Onun için mi eleştirilmedi?

Baki Tuğ- Belki biraz da öyle oldu; artık ona da benim dilim varmıyor. Fakat, çok değerli Hâkim Albaylardan birisidir. O nedenle, diğer **Cumhuriyet Halk Partisi'nin her kademesiyle de bağı vardır, irtibatı vardır, dostluğu vardır, arkadaşlığı vardır, belki o nedenle de eleştirilmemiş olabilir; ancak...**

Hulki Cevizoğlu- Savcı olarak o üç gencin, o tarihte bu üç gencin beraatini istedi mi? Veya idam yerine hapis cezasıyla cezalandırma talebinde bulundu mu?

Baki Tuğ- Hayır hayır, öyle bir şey yapmaz; kanun neyi emrediyorsa o söylediğim Hâkim Yarbey sonradan Hâkim Albay olan, Askerî Yargıtay üyesi olan bu savcı onu yapmıştır, onun dışında bir şey yapmamıştır. Tavizsiz bir görevlidir; görevi neyse onu yapmıştır.

Hulki Cevizoğlu- Anladım.

Baki Tuğ- Yani, 3 tane sebep sayabiliriz.

1- Kara Kuvvetleri Askerî Siyasî Mahkemesi'nde çalışmış olmam.

2- Bu davalarla içli dışlı hale geldikten sonra Sıkıyönetim Askerî Savcılığı'na tayinim.

3- Benim özel düşüncemdi.

Ben, milliyetçi muhafazakâr düşüncüyü yaşayan bir insanım; ancak, görevinde bu düşünceyle görevini hiç birbirine karıştırmayan da bir görevliyim.

Hulki Cevizoğlu- Peki, ayrıntılara gireceğiz.

Bir izleyicimiz var; Sevgi Kapalı telefonda hazır.

İyi geceler Sayın Kafalı.

(İzleyici)

Sevgi Kafalı- İyi geceler Hulki Bey.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun efendim.

Sevgi Kafalı- İyi geceler Baki Bey.

Baki Tuğ- Teşekkür ederim efendim.

Sevgi Kafalı- Takip ediyoruz programı heyecanla, her zaman çıktığınız programları veya bu gibi programları her zamanki gibi takip ediyoruz.

Biz üniversitede uzun yıllar görev yaptık ve hâlen de görevli olarak devam ediyorum. Anlattığınız yılları yaşadık.

Hulki Cevizoğlu- Peki efendim, göreviniz nedir Dil Tarih Coğrafya'da?

Sevgi Kafalı- Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde öğretim görevlisiyim, ama daha önceki yıllarda İstanbul Üniversitesi'nde ydık.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Sevgi Kafalı- Bu olayları yaşadık, canlı şahitlerinden biriyim. Bu konularda Baki Bey'in anlattıklarına ve takdirlerine olduğu gibi katılıyorum, kendisini aynen destekliyorum.

Yalnız, benim, belki birden bağlantı yapıldığı için bir zaman dilimi gibi atlama olacak ama, şöyle bir soru geliyor aklıma...

Hulki Cevizoğlu- Olsun, birdenbire olayların içine girmiş oluruz; buyurun.

ÜÇE ÜÇ FORMÜLÜ..

Sevgi Kafalı- Girmiş olacağız, evet.

Şimdi genel olarak Baki Bey'i tenkit edenler, bir de şöyle bir şey söylerler: Üçe üç...

Hulki Cevizoğlu- Yani, 27 Mayıs'ta üç kişi idam edildi...

Sevgi Kafalı- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Onun karşısında da, 1972'de de üç solcu genç.

Sevgi Kafalı- Onun karşısında bu 21 yaşındaki gençler gibi gösterilir. Bu benim, tabii devlet anlayışıma da ters. Böyle bir karşılaştırma yapmak siyasî mantığa da ters.

O bakımdan, merak etmişimdir, Baki Bey bu konuda ne düşünüyor; onu sormak istiyorum kendisine?

Hulki Cevizoğlu- Siz Baki Bey'i bu dakikaya kadar yaptığı açıklamalar ve daha önceki basında çıkan açıklamalarından dolayı destekliyor musunuz?

Sevgi Kafalı- Birçoğuna katılıyorum.

Üniversite olaylarını biz de yaşadık; 68 Kuşağı'nı, 68'li yılları, 70'li yılları, 80'li yılları yaşadık.

Hulki Cevizoğlu- Siz 68'in sağ kesiminden miydiniz?

Sevgi Kafalı- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Evet, enteresan.

Sevgi Kafalı- Başka türlü sü olamaz.

Hulki Cevizoğlu- Baki Tuğ'u destekleyen bir insanı bulmak hakikaten zordu...

Sevgi Kafalı- Evet, özellikle. Yani, genel olarak Baki Bey'in çıktığı programlarda en çok karşı olanları veya başkaları bağliıyor.

Hulki Cevizoğlu- Karşı olanları da bağliayacağız az sonra.

Sevgi Kafalı- Evet, yani böylece bir haksızlık olduğu kanaatindeyim. Böyle bir haksızlığa bu sefer bari maruz kalmadan bir de destekleyen olduğunu kamuoyu bilmeli. Benim gibi düşünen pek çok öğretim üyesi olduğunu da inanıyorum, öğretim görevlisi olduğuna da inanıyorum.

Hulki Cevizoğlu- İkinci sorunuz var mı Sayın Kafalı?

Sevgi Kafalı- İkinci sorum da aslında Baki Beye değil de size bir şey söylemek istiyorum.

Hep 12 Mart'ın ünlü savcısı Baki Bey çıkarılıyor böyle programlara;
12 Eylül'ün ünlü savcılarını ne zaman çıkaracaksınız?

Hulki Cevizoğlu- Kim örneğin?

Sevgi Kafalı- Mesela Nurettin Sayar'ı.

Hulki Cevizoğlu- Başka?..

Sevgi Kafalı- İşte o grubu, siz anlamışsınızdır. Ben tek tek hepsini saymamayım şimdi.

Hulki Cevizoğlu- Peki, zamanı gelirse, 12 Eylül'le de ilgili programlar yaparız.

Sevgi Kafalı- Gelmişiz herhalde, 18 sene geçti.

Hulki Cevizoğlu- Peki, teşekkür ederim efendim.

Sevgi Kafalı- Ben teşekkür ederim.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler.

Evet, üçe üç mü, üçe üç formülüne katılıyor mu; ne düşünüyorsunuz?

Baki Tuğ- Şimdi hemen şunu ifade etmek istiyorum: Üçe üç formülüne katılma imkânı söz konusu değildir.

Şunu yine şimdiden ortaya koymak istiyorum: Tabii, her iki olay da tarihe intikal etmiştir; bu konudaki hükmü tarih verecektir. Ancak, bu üçe üç formülünü gündeme getirmek kadar bir haksız olayı gündeme getirmek mümkün değildir.

Şunun için mümkün değildir: Biliyorsunuz Türk Ceza Kanunu'nun 448.maddesinde adam öldürmekten mahkûmiyet 24 yıldır. Adam öldürmenin Türkiye'deki cezası 24 yıldır, istisnaları hariç. İstisnası, taammüden adam öldürmek, o tür olaylardır. Halbuki, Türk Ceza

Kanunu'nun 146.maddesini ihlal etmenin cezası tektir; idam cezasıdır. Yani, devlete karşı işlenen suçtur. anayasayı tağyir, tebdil ve ilgaya teşebbüstür. Bu suç kim işlerse işlesin cezası idamdır. Eğer hâkim takdir hakkını kullanmadığı takdirde, bunun ötesinde bir ceza söz konusu değildir.

“İYİ HAL” İDAMDAN KURTARIR MI?..

Hulki Cevizoğlu- Hâkimin “takdir hakkı” idam cezasını engelleyebilecek güçte mi?

Baki Tuğ- Türk Ceza Kanunu'nun 59.maddesini uygularsa önleyecek niteliktedir.

Hulki Cevizoğlu- Yani iyi hal.

Baki Tuğ- İyi hal. O da sanıkların davranışlarıdır, sanıkların hal ve tutumlarıdır. Onun dışında başka hiçbir neden ve sebep söz konusu.

Hulki Cevizoğlu- Sanıkların iyi halinden kastedilen nedir; mahkemedeki iyi hali midir?

Baki Tuğ- Çoğu mahkemedeki iyi halidir, hâkimler heyetine karşı davranışlarıdır, cezaevindeki iyi halidir. Bunların hepsini bütünleştirmek suretiyle gündeme getirilen olaydır. Bu da, 59.maddenin kullanılması olayı da, sanıklara ve sanıkların vekillerine bağlı bir olaydır. Hâkim orada takdir hakkını kullanırken onlara dikkat eder, o şekilde bir hükmü şey yapar. Yani, tümüyle mahkeme heyetinin takdirdir; o takdire diyecek hiçbir şeyimiz yoktur.

Hulki Cevizoğlu- Yani, kanun maddesinin takdirinden daha önde mahkeme başkanının takdiri önemlidir diyorsunuz.

Baki Tuğ- Heyetin takdiri. Tümüyle onlara verilmiş bir haktır.

Hulki Cevizoğlu- Bu da, daha önce söylediğiniz gibi, idam cezasından kurtuluşun bir yolu olduğunu gösteriyor. Deniz Gezmiş ve iki arkadaşının mahkemede ve cezaevindeki tutumlarının iyi olması, yani size göre, 59.maddeye uygun olması durumunda idam cezasından kurtulabileceklerini söylüyorsunuz.

Baki Tuğ- Hâkimler öyle takdir edebilirler, yapabilirler.

Hulki Cevizoğlu- Bu pek çok insana korkunç bir ifade gibi gelebiliyor.

Baki Tuğ- Ben onu **korkunç ifade olarak görmüyorum**. Şunun için görmüyorum: Mahkeme huzurunda yargılanan sanıklar ve onların vekilleri o tür bir davranış içerisine girmemişlerse, sanıklar aynı suçta

ısrara devam ediyorlarsa mahkeme heyetinin yapacağı başka bir şey olduğu kanaatinde değilim. Çünkü, tümüyle takdire taalluk eden bir konudur, bir keyfiyettir; onu mahkeme heyeti takdir edecektir.

Hulki Cevizoğlu- Ama, bugünün acıları ve sancıları ... üç devrimci gencin idam edilmesi, demek ki mahkeme heyetinin 59.maddeyi kullanarak iyi halli olduklarına kanaat getirerek ya da üç devrimci gencin kendiliğinden iyi halli olarak, bir anlamda bazılarına göre **nedamet getirerek özür dilemesi durumunda idamdan kurtulmak** gibi bir durum ortaya çıkıyor!

Baki Tuğ- Gayet tabii, zaten 59.maddenin özü o; yoksa 59. maddeyi koymazlardı. 59.madde tümüyle takdiri tahfif sebebidir.

Hulki Cevizoğlu- Yani, buradan başka bir noktaya daha gitmek mümkün.

Diyeim ki 59.maddeye uygun bir davranış ortaya kondu, mahkeme heyeti bunu kabul etti ve bu üç devrimci idam cezasıyla mahkûm olmadılar, hapis cezasına çaptırıldılar...

Baki Tuğ- Müebbet hapis cezasına.

Hulki Cevizoğlu- Müebbet hapis. Daha sonra da çıkabilecek bir aftan yararlanmaları durumunda cezaevinden de çıkmaları mümkün olabilecekti; **yani bugün yaşıyor olacaktı.** Bugün yaşıyor olabilecek üç gencin, sırf iyi hali görülmedi diye mahkeme heyeti tarafından takdir hakları kullanılarak idam edilmesi büyük bir vehamet taşıyor mu?

Baki Tuğ- Ben onu vehamet olarak görmüyorum; şunun için vehamet olarak görmüyorum. Elbette ki insanların idamı hepimiz için bir vahamettir, hepimiz için arzu edilen, istenilen bir olay değildir. Ancak, mahkeme heyetine de, Türk Ceza Kanunu'nun verdiği bir hak, bir yetki vardır. Mahkeme de o hakkı, o yetkiyi kullanırken karşısındakilerin davranışlarına, tutumlarına elbette bakacaktır. Siz, bunu sadece bu üç arkadaş için, bu üç genç için söylerken, geçmişte millet iradesiyle iktidara gelmiş olan Demokrat Parti'nin bazı mensupları için hak görme...

MENDERES, ZORLU, POLATKAN...

Hulki Cevizoğlu- Menderes.

Baki Tuğ- Menderes, Zorlu, Polatkan hiç bu lafların edildiği yok, söylendiği yok da, acaba onların bu ülkeye hiç mi bir hizmeti

olmamıştır. Hatta onlar, davalardaki, duruşmalardaki davranışları nedeniyle o günün hâkimler heyetine karşı da hiçbir yanlışları olmamasına rağmen Türk Ceza Kanunu'nun 59.maddesi onlar için de uygulanmamıştır.

Bu demektir ki, hâkimlerin takdir hakkıdır. Ben, bu takdir hakkını o günün hâkimleri kullanmadı diye de o hâkimler kınamıyorum. Şunun için kınamıyorum. Bu hak özellikle, münhasıran mahkeme heyetine verilmiş bir yetkidir. Kullanılmamıştır; bir.

Ayrıca, sadece bunu da ifade etmek istemiyorum. Türkiye'de 40 yılını, 30 yılını Türk Silahlı Kuvvetleri'ne vermiş olan bir **Talat Aydemir**, yine Türkiye'de 25 yılını Türk Silahlı Kuvvetleri'ne vermiş olan **Fethi Gürcan**, Türk Ceza Kanunu'nun 146.maddesini ihlalleri nedeniyle ihtilale teşebbüs etmiş olmalarına binaen idam cezasına mahkûm edildi ve idam hükümleri infaz edildi. Bunlar için de Türk Ceza Kanunu'nun 59.maddesi kullanılmıştır.

Yani burada şunu vurgulamak istiyorum. Bu hak münhasıran takdir hakkı mahkeme heyetine verilmiştir; mahkeme heyeti kullanmamıştır.

Hulki Cevizoğlu- Bir insanın yaşayıp yaşamayacağı insanların takdirine bırakılması hukukî bir...

Baki Tuğ- O zaman bakın, burada şunu arz etmek istemiyorum: Bunu takdir etmek, bu hususta bir şey söylemek mahkeme heyetinin de hakkı, yetkisi değildir, bizim de hakkımız, yetkimiz değildir. Bu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin meselesidir. Türkiye Büyük Millet Meclisi 59.maddeyi ya kaldırır veyahut oraya bu konuyla ilgili zorunlu bir hüküm getirir, mahkeme heyeti de o gelecek hükmü uygular. Yani bu, uygulayıcılarla ilgili bir konu değildir; tamamen yasama meclisiyle ilgili bir konudur. Bunları ele almak suretiyle mahkeme heyetlerini tenkit etme, onlara yanlış şeyleri yönlendirmenin bir manası olacağı kanaatinde değilim.

Hulki Cevizoğlu- İzleyicimiz Sevgi Kafalı, 27 Mayıs'taki üçe karşı üç mü uygulandığını sormuştu..

Baki Tuğ- Hayır hayır, kesin şekilde hayır.

Hulki Cevizoğlu- İntikamı mı alındı şeklinde sordu. Siz demin de, şimdi de hayır hayır diyorsunuz. Ama, birkaç dakika önce de, bu 27 Mayıs'ta da iyi hal maddesi, 59.madde uygulanmadı, niye o zaman gündeme getirilmiyor derken, sanki üçe üçü zımnen onaylıyorsunuz gibi...

Baki Tuğ- Hayır, onu kabullenmediğim gibi, 27 Mayıs 1961'i takiben kurulan Yüksek Adalet Divanı'yla 12 Mart 1971'i takiben kurulan Sıkıyönetim Mahkemeleri arasında çok büyük fark vardır. Şunun için

fark vardır: Bir defa, o 27 Mayıs 1961'i takiben kurulan mahkemeler özel nitelikte kurulmuş mahkemelerdir, anayasada yeri yoktur. Halbuki sıkıyönetim mahkemeleri anayasal müesseselerdir, anayasada yeri vardır; yani, onunla onu karşılaştırmak mümkün değildir; bir.

İki; bu 27 Mayıs'ı takiben Yüksek Adalet Divanı'nın verdiği kararlar Millî Birlik Komitesi üyelerinin tasdiğiyle infaz edilmiştir. Halbuki, 12 Mart 1971'i takiben sıkıyönetim mahkemelerinin verdiği hüküm Askerî Yargıtay tarafından onaylanmış, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin çıkarmış olduğu bir kararla da cezalar tasdik edilmiş ve Cumhuriyet Savcısı öylece cezaları infaz etmiştir.

Yani, bu iki şeyi karşılaştırmanın dahi yanlış olacağı kanaatindeyim. Bir yerde özel bir mahkeme vardır, diğer tarafta anayasal bir müessese var.

KAPISINDA DİPÇİKLE KAFA YARILAN BİR MAHKEME!..

Hulki Cevizoğlu- Anladım.

Saniğin mahkemede ve cezaevinde iyi hal göstermesi **karşı tarafın da iyi hal göstermesine bağlı mıdır?** Örneğin, mahkemeye geliş gidişlerinde kendilerine iyi davranılması da karşı iyi davranışı getirir mi?

Baki Tuğ- Bana göre getirir.

Hulki Cevizoğlu- Peki. O zaman, Deniz Gezmiş'in babası Cemil Gezmiş'in bir sözü var. Diyor ki, "**Kapısında dipçikle kafa yarılan bir mahkemede, acaba, bizim bu mahkemeye güvenimiz yoktur dedikten sonra, size tekrar boyun mu kıracaklardı, yalvaracaklar mıydı? Ayaklarınıza, elinize mi düşeceklerdi ki o zaman bağışlıyorsunuz?** Bunlar tabii kabul edilebilir şeyler değil, ama, ne söylerlerse söylesinler onları zaten biliyoruz."

Yani, mahkemeye kafalarına dipçik vurularak getiriliyordu. Bu insanlardan, bu gençlerden nasıl iyi hal beklenebilirdi diyor. Onun için sordum. Getiriliş ve götürülüşte kendilerine karşı tavırlar da hukuka göre yapılabilseydi eğer...

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, hemen şunu ifade etmek istiyorum. Bu gençler gerek cezaevinden mahkemeye getirilirken, gerek götürülürken, gerekse duruşma salonunda iken bu gençlerin hiçbirisine kötü muamele yapıldığı kanaatinde değilim, ne zamana kadar?..

Hulki Cevizoğlu- Ne zamana kadar?

Baki Tuğ- Duruşmalarda duruşmaları işlemez hale getirinceye kadar. Duruşmaları siz işlemez hale getirirseniz, elbette ki mahkeme heyeti tedbir alacaktır. Sizi mahkemede duruşma salonunda yargılayacaktır. Eğer siz onu imkân ve fırsat vermek istemiyorsanız, mahkeme heyeti gerekli tedbirleri alacaktır; nitekim o gün için de almıştır.

Ancak, benim gördüğüm, benim bildiğim kadarıyla hiçbir sanık ne dipçiklenmiş, ne de kafası yarılmıştır. Ben şahsen savcı olarak o duruşmalara çıktığım süre içerisinde öyle bir şeye şahit olmadım. Sadece, ilk duruşmanın açıldığı gün sanıklar duruşma salonunda taşkınlık yaptılar, mahkeme ara verdi, sükûneti temin etti, ondan sonra duruşmalar devam etti. Ben öyle bir şeye şahit olmadım.

Sayın Gezmiş'in o sözlerine katılmıyorum; şunun için katılmıyorum...

Hulki Cevizoğlu- Cemil Gezmiş'in.

Baki Tuğ- Cemil Gezmiş'in o sözlerine katılmıyorum; şunun için katılmıyorum: **Cemil Gezmiş elbette ki bir babadır, oğlu idam edilmiştir, içi yanmaktadır.** Bunların tehevüren söylenen laflar olduğu inancındayım. Eğer Deniz Gezmiş...

Hulki Cevizoğlu- Tehevüren, yani üzüntüyle mi?

Baki Tuğ- Üzüntüyle söylenmiş laflar olarak kabul ediyorum. Her babanın göstereceği sevgi hareketini o da göstermiştir, bu lafları söylemiştir. Bunu saygı duymak gerekir kanaatindeyim.

TUĞ: "HUKUKİ YÖNDEN PİŞMAN DEĞİLİM, İNSANİ YÖNDEN ÜZGÜNÜM!.."

Hulki Cevizoğlu- Sizin, aradan 26 yıl geçtikten sonra bugün bu kararlardan sonra **vicdanınız rahat mı**, herhangi bir üzüntü duyuyor musunuz?

Baki Tuğ- Şimdi bunu iki şekilde mütalaa etmek gerekir...

Hulki Cevizoğlu- Bunu, artık emekli oldunuz, bir savcı olarak değil, bir insan olarak soruyorum.

Baki Tuğ- Tabii tabii.

İki şekilde mütalaa etmek gerekir bu konuyu. Bir, insan olarak, hâkim olarak, savcı olarak, idam cezasına, "İyi oldu, bunlar idam edildi" diyecek bir insanı, bir savcıyı, bir hâkimi göremiyorum. Zaten duruşmalarda kalem kırmanın özünde de o var. **"Cenabı Hak bana bir**

daha bu kalemi kırmayı nasip etmesin" anlamı vardır kalem kırmak olayında.

Hulki Cevizoğlu- Bunu özellikle şunun için de sordum, şu açıklamalarınızla da bağlantılı. İzleyicimiz de hatırlattı, niye 12 Eylül'le ilgili programlar yapmıyorsunuz diye. 12 Eylül'den sonra da Kenan Evren **"Asmayıp da besleyecek miydik?"** sözünü ettiği için, sizin sözünüz de anlam taşıyor.

Baki Tuğ- Ben, Sayın Evren'in o sözü söyleyip söylemediğini bilemiyorum, yalnız basından okuduğum kadarıyla o sözleri izledim, dinledim. Fakat o düşünceye katılmıyorum. Şunun için katılmıyorum: Cenabı Hakk'ın verdiği canı yine cenabı Hakk'ın kendisi almalıdır.

İdam cezası istisnai bir cezadır, devlete silah çekme nedeniyle ortaya konmuş bir cezadır. Toplumun huzurunu, sükûnu, disiplinini temin etmek için verilen bir cezadır. Anayasal düzenin teminat altında olmasını sağlamak için verilen bir cezadır. Bu nedenlerle ben o düşünceye, o görüşe katılmıyorum. Ancak, burada şunu ifade etmek istiyorum. **Gezmiş ve arkadaşlarının idamı konusunda bir üzüntü duymak, bir acı duymak söz konusu olursa, insan olarak herkesin aynı nitelikte olaylardan üzüntü duyacağı kanaatindeyim.** Ancak, savcı olarak, hâkim olarak önümüze konan bir mevzuat vardır; hâkimin de, savcının da uygulaması gereken mevzuattır. İsteseler de istemeseler de onu uygulamak zorunda ve mecburiyetindedir. Hatta bütün ıstırabını, üzüntüsünü bağrına basarak o tür uygulama yapmak zorundadırlar. O nedenle ben, **hukukî yönden ifade etmek istiyorsanız, pişman da değilim, üzgün de değilim.** Ama, insâni yönden ortaya koymak gerekiyorsa, **elbette ki üç gencin idamına üzülmeyecek bir insanın varlığını da düşünmemiyorum; hâkim de olsa düşünmemiyorum, savcı da olsa düşünmemiyorum.**

Hulki Cevizoğlu- Bunu, hukukî yönden üzgün değilim diyorsunuz ama, insan olarak üzülebileceğini söylüyorsunuz.

Baki Tuğ- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Hakikaten üzüldüğünüz için mi söylüyorsunuz bunu, yoksa insanlar bu tür olaylara üzülrler varsayımıyla, düşüncesiyle "ben de bir insanım, üzülmem gerekir" mi diyorsunuz?

Baki Tuğ- Her insanın özünde olan bir haslettir bu. Bunun tersini düşünmek mümkün değildir. Yani, **bir insan ölüyorsa, o insanın ölümüne sevinecek bir insanı düşünmemek mümkün değil.**

“TUĞ: İDAM CEZASIYLA İLGİM YOKI...”

Hulki Cevizoğlu- Daha net ben sizden rica ediyorum. Hukukî olarak üzgün müsünüz değil misiniz, bir daha tekrarlamanızı istiyorum.

Baki Tuğ- Hukukî olarak; ben savcı olarak görevimi yaptım, **idam cezasıyla benim uzaktan yakından bir ilgim yoktur. Kararı da ben vermedim, kararı hâkimler vermiştir, Yargıtay onaylamıştır, Türkiye Büyük Millet Meclisi tasdik etmiştir, infaz savcısı da hükmü infaz etmiştir.** Dört kademeli bir olay vardır.

Bu olayla Tuğ'un uzaktan yakından bir ilgisi söz konusu değildir. O nedenle bu konuda "Gerçekten üzgün müsünüz değil misiniz" sorusunun da muhatabı ben değilim.

Hulki Cevizoğlu- Ben size ait olan bölümü soruyorum; saydığınız dört kademe...

Baki Tuğ- Ben biraz önce arz ettim.

Hulki Cevizoğlu- Daha net olarak.

Baki Tuğ- Biraz önce daha net olarak ifade ettim; insan olarak elbette ki üzüldüm.

Hulki Cevizoğlu- Hukukî olarak üzgün değilim diyorsunuz?

Baki Tuğ- Hayır, hukukî olarak hâkim görevini yapar, yapmak zorundadır.

Hulki Cevizoğlu- İnsan olarak ne kadar üzgünsünüz, vicdanınızın rahatsız olacağı kadar mı üzgünsünüz insan olarak?

Baki Tuğ- Şimdi, bakın...

Hulki Cevizoğlu- İnsanın üzüntüsü farklıdır, bir çiçek koparılır ona üzüntüsü farklıdır, bir trafik kazasına daha farklıdır, çocuğuna bir şey olur farklıdır, yakınlarına bir şey olur, başka tanımadığı insanlara olur, İşte 1 Mayıs'ı izlersiniz ekrandan ona üzülebilirsiniz. Ama, sizin insan olarak üzüntünüzün derecesi vicdanınızı rahatsız edecek kadar mı?

Baki Tuğ- Efendim, benim burada **vicdanımı rahatsız edecek bir olay söz konusu değildir.** Şunun için söz konusu değildir: Çünkü olayın benimle bir bağlantısı yok; karar mekanizmasında yokum, **tastik mekanizmasında yokum, Büyük Millet Meclisi mekanizmasında yokum, sadece yardımcı savcı mekanizmasında varım.** O nedenle olayın o yönünün beni bağlayıcı tarafı söz konusu değildir.

Hulki Cevizoğlu- İnsânî yönünüz mü ağır basıyor, hukukî yönünüz mü ağır basıyor bu idamlar konusunda?

Baki Tuğ- Şimdi, devlet tarafından mahkemede görevli olursam hukukî yönüm ağır basar, görevsiz olursam insânî yönüm ağır basar.

Hulki Cevizoğlu- Şu anda?..

Baki Tuğ- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Yani, iki taraftan da bakabilirim olaya diyorsunuz.

Baki Tuğ- Görevli olursam hukukî yönden bakarım, görevsiz olursam insânî yönden bakarım.

Hulki Cevizoğlu- Emin Çölaşan'ın bir sözü vardı, bu kitaba da yansımıştı, "Önce insanım, sonra gazeteciyim" diye.

Siz önce insanım, sonra hukukçuyum diyebiliyor musunuz? Yoksa, önce hukukçuyum, sonra insanım, insanlığı ikinci planda mı kalır diyorsunuz veya bunların dışında başka bir görüşünüz var mı?

Baki Tuğ- Hemen o zaman şunu ifade etmek gerekir. **Ben elbette ki önce insanım, ondan sonra hukukçuyum...**

Hulki Cevizoğlu- O zaman önce üzülmeniz, sonra hukukî yönünü düşünmeniz gerekir mi?

Baki Tuğ- O gerekir ama, siz insânî yönünüzü bu tarafa bıraktıktan sonra bir görevliyseniz, hukukî yönünüz başlarsa, hukukî yönünüzün başladığı yerde insânî yönünüz olduğu yerde kalır.

Hulki Cevizoğlu- Bir telefonumuz var, Emcet Olcaytu zannediyorum, Avukat.

İyi geceler.

MÜKEMMEL CİNAYET YOKTUR!..

(İzleyici)

EMCET OLCAYTU- İyi geceler.

Programı başından beri takip ediyorum. Baki Tuğ olayları anlatırken bir konunun üzerinden hep atlıyor. Şimdi dedektif romanlarının bir bilinen ilkesi var; **suçlular mükemmel cinayet işleyemez** diye. Baki Tuğ da söylediklerinde hep bilerek bir noktayı atladı şimdiye kadar. Bütün yapılan eylemleri hep solun üzerine yıkmaya çalıştı. O dönemde öğrenciler üzerine yöneltilen silahlı eylemleri, vurulan öğrencileri, MHP'nin örgütlenmelerini vesaireyi bunları atladı. Neyse, bunları geçiyorum. Şunun için: **Baki Tuğ** şu anda, biraz önce söylediği **146. maddeden sanıktır, hakkında soruşturma yapılıyor**. Bununla ilgili belge daha önce Aydınlık Dergisi'nin 29 Mart tarihli sayısında yayınlandı.

Hulki Cevizoğlu- Şu anda mı hakkında bir soruşturma var?

Emcet Olcaytu- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Ne için efendim bu?

Emcet Olcaytu- Bu soruşturma, İstanbul Toplum Suçları Savcılığı'nın 1998/7641 hazırlık sayı ile açtığı 16 Mart katliamıyla ilgili soruşturmada Baki Tuğ'un sanık olduğuna ilişkin bir belge.

Baki Tuğ, Ali Yurttaşlar'ın 1978 yılında yayınlanan itiraflarında ve 20 yıldır cevap vermediği bu itiraflarda bir açıklama yapıyor. Ali Yurttaşlar, Mehmet Ali Çeviker isimli bir yüzbaşıyla patlayıcı madde çaldığı için ordudan atılan, tutuklanan, hakkında soruşturma yapılan bir yüzbaşı var. Ali Yurttaşlar, MHP'nin Hukuk Masası Şefi olarak Mehmet Ali Çeviker'le Ankara'da Kapalı Cezaevinde yaptığı görüşmeye ilişkin kitabında bir açıklama yapıyor. Diyor ki, MHP'nin ordu içerisinde askerler arasında kurduğu bir teşkilatı var, buna Necati Gültekin ve Baki Tuğ da dahildir. Bu, 1978 Mart'ından önce yapılan bir görüşme. Bunun tanıkları da Ali Yurttaşlar'ın kitabında anlatılıyor.

İlaveten, Oğuz Serpinoğlu isimli, Kıbrıs'ta altın madalya almış, üstün şeref madalyası almış bir astsubayın geçen yıl yine basına yansıyan açıklamaları var. O açıklamada da Abdullah Çatlı, Haluk Kırıcı, Oral Çelik, Meral Çatlı ve iki kişinin daha, Oğuz Serpinoğlu'nun nöbetçi olduğu bir gün Küçükçekmece'deki Mekanize Tümene geldiklerini, kendileriyle oturup sohbet ettiklerini, o zaman bunları tanımadığını, daha sonra merak saikiyle yaptığı araştırmada bunlara Sancaktül Fabrikası Müdürünün aracılığıyla oradan patlayıcı madde temin edildiğini öğrendiğini, bu kişilerin kim olduğunu da Susurluk olayına kadar bir türlü çıkaramadığını, ancak Susurluk olayından sonra Meral Çatlı, Abdullah Çatlı, Haluk Kırıcı, Oral Çelik gibi kişilerin isimlerini, resimlerini gazetelerde gördükten sonra bunları anladığını belirterek bir açıklama yaptı. Şimdi bu ikisi birleştirildiğinde...

Hulki Cevizoğlu- İsterseniz açıklamanın ve bu olayların Baki Tuğ ile ilgili yönünü söyleyin.

Emcet Olcaytu- Evet şimdi onu söylüyorum.

Ali Yurttaşlar'ın ifadesiyle bu ifade birleştirildi ve İstanbul Cumhuriyet Toplum Suçları Savcılığı'na bir suç duyurusunda bulunuldu. İstanbul Cumhuriyet Savcılığı da Baki Tuğ hakkında 146. maddeden soruşturma açtı. Ancak Askerî Hakimler Kanunu'na göre Baki Tuğ ile ilgili soruşturmayı yürütmek görevi Millî Savunma Bakanlığı aracılığıyla yerine getirileceğinden...

Hulki Cevizoğlu- Aracılığıyla mı, izniyle mi?

Emcet Olcaytu- Millî Savunma Bakanlığı'na dosya gönderilecek, orada bir müfettiş tarafından soruşturmaya devam edilecek, prosedürü ayırdır bunun. Baki Tuğ'un da bilmesi lazım bunu. Millî Savunma Bakanlığı'ndadır şu anda bu soruşturma dosyası. Ve Savcılıktan gönderilen belge suç, Türk Ceza Yasası'nın 146.maddesine aykırı davranmak.

Hulki Cevizoğlu- Yani, idam cezası mı?

Emcet Olcaytu- Yani, biraz önce Baki Tuğ söylediğine göre, eğer kendisi nedamet getirir, iyi hali görülürse, onun hafifletilebileceğine ilişkin açıklamalar yapmıştı, tabii ötesini ben bilemem.

Hulki Cevizoğlu- 59. maddeye uygun olursa diyorsunuz, Baki Tuğ idamdan kurtulur mu?

Emcet Olcaytu- Evet, yani kendi açıklamalarına dayanarak söylüyorum. Şu anda bu dosyada İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın, biraz önce numarasını verdiğim dosyası tabii Millî Savunma Bakanlığı'na gönderilen karardaki numaradır.

Hulki Cevizoğlu- Henüz dava açılmadı yani...

Emcet Olcaytu- Soruşturma safhasındadır, bir ihtimal zaman aşımından bu dosya kapatılacaktır. Şu anda Millî Savunma Bakanlığı'ndadır, bunun resmî belgeleri de vardır. 5 Mart tarihli yazıyla Millî Savunma Bakanlığı da İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'ndan diğer belgelerin de gönderilmesini istemiştir.

Hulki Cevizoğlu- Şimdi buradan hangi sonuca varıyorsunuz siz, böyle bir konuyu ne için söylediniz? Yani, Deniz Gezmiş ve arkadaşları için istediği maddeden kendisi de yargılanacak. Ama zaman aşımına dikkat edelim, zaman aşımından dolayı bu düşmesin mi diyorsunuz, başka bir şey mi söylüyorsunuz?

Emcet Olcaytu- Hem bu var, hem de Baki Tuğ'un başlangıçta söylediğim gibi, hep tek yanlı açıkladı olayları. Kendisi çok üstün hizmetler gördüğünden bahsetti. Fakat, dikkat çekici bulduğum noktayı söylemiştim; sağ örgütlenmeler, faşist örgütlenmelerle ilgili hiçbir tespit yapmadı. Savcılığın bu belgesine göre kendisi de o örgütlenmeler içerisinde yer alıyor, ben onunla bağlamak istiyorum bunu.

Hulki Cevizoğlu- Sizin bu davayla bir ilginiz var mı avukat olarak?

Emcet Olcaytu- Evet; bu davada, **16 Mart katliamı** diye bilinen dava biliyorsunuz bu, o olayla ilgilidir. Ben o davada müdahil vekillerinden birisiyim. Şu anda hakkında dava açılanlar için devam ediyor, Baki Tuğ ve başkaca altı sanıkla ilgili soruşturmalar da, askerî personel oldukları için ilgili askerî birimlerde devam ediyor, şu andaki durum bu.

SAVCI YARDIMCISI DA AYNI SORUMLULUKTADIR!..

Hulki Cevizoğlu- Peki, bu sorularınızın, açıklamalarınızın cevabını şimdi Sayın Tuğ'dan rica edeceğim ama; siz bu olayların içinde bir avukat olduğunuza göre, soracağım sorunun da yanıtını verebilirsiniz.

Baki Tuğ az önce dedi ki; "Ben Deniz Gezmiş davasında yardımcı savcıydım, mahkemenin aslî savcısı Yarbay Kerametdin Çelebi idi."

Niye bugüne kadar örneğin Kerametdin Çelebi hiç eleştirilmedi de, sanki Deniz Gezmiş'lerin idamında yalnızca Baki Tuğ karar vermiş gibi eleştirildi? Kendisi de bunu anlayamadığını, daha doğrusu anladığını, ama geçmişteki saydığı faaliyetlerden dolayı eleştiri konusu yapıldığını söyledi. Ben sizden de bunu rica ediyorum; eğer siz de anlayabildiyerseniz benim de anlamama yardımcı olun.

Buyurun.

Emcet Olcaytu- Anladım, anladım.

Şimdi, ne bildiğimiz Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda, ne Askerî Mahkemeler Kuruluş Yargılama Usulü Kanunu'nda savcı, savcı yardımcısı diye bir şey yoktur. Savcı makamına oturan kişiler aynı yetkiye sahiptirler. O bakımdan Baki Tuğ'un, ben yardımcıydım, ikinci derecede bu olayla ilgiliydim vesaire gibi açıklamalarının hukukî hiçbir dayanağı yok. O Makama oturan herkes aynı yetkiye sahiptir.

Hulki Cevizoğlu- Hukukî hiçbir dayanağı olmayabilir. Ama, ben sizden bu işin siyasî ve toplumsal, belki de insânî dayanağı nedir, eleştirilerin insânî dayanağı nedir; onu rica ediyorum. Bugüne kadar kamuoyunda diğer savcılar hakkında ağır eleştirileri ben pek hatırlamıyorum. Ama, Baki Tuğ hakkında bütün eleştirileri neredeyse hatırlıyorum ya da söylendiği zaman hatırlıyorum.

Bunun nedeni ne olabilir sizce?

Emcet Olcaytu- Şu olabilir: **Baki Tuğ** burada yaptığı savcılık görevinin dışına çıkarak bunu çeşitli mekânlarda, çeşitli zamanlarda bir **övünç kaynağı gibi söylemiştir**. Topluma 1971'den bu yana bu yönde mesajlar vermiştir. Kendisini politikaya da takdim ederken bu tür geçmiş faaliyetlerini de hep birinci plana çıkarmıştır. Yani, bunu mahkeme salonlarının dışına çıkarmak için gayret göstermiştir.

Hulki Cevizoğlu- Yani, bu yönden ağır eleştirileri hak etti diyorsunuz.

Emcet Olcaytu- Elbette, kendisi de zaten onun farkında.

Hulki Cevizoğlu- Yani, siyasete atılmasaydı ve bunu dışarıda konuşmasaydı, Baki Tuğ adı da unutulup gidecek miydi?

Emcet Olcaytu- Bu zaten o tarihlerden belli ki, ilerideki politik yaşamın basamakları olarak görülmüş bu. Ve dediğim gibi o günden itibaren sağ örgütlenmeler konusundaki tutumu da bunun başka bir ifadesi.

Hulki Cevizoğlu- Ama, affedersiniz de, Sayın Tuğ'un özgeçmişine baktığımız zaman, siyasî yaşamı 1983'den sonra başlıyor. İdamlar 1972'de yapıldı, yani 11 yıl sonra...

Emcet Olcaytu- Siyasî yaşam derken, bunun bir partiye üye olarak devam etmesini kastediyorsanız doğru. Ama, biliyorsunuz ki...

Hulki Cevizoğlu- Parti dışı siyasî faaliyetleri mi oldu diyorsunuz o dönem?

Emcet Olcaytu- Elbette. Kendisi, dediğim gibi ordu içerisinde MHP yanlısı askerî örgütlenme içerisinde bulunduğuna ilişkin 20 yıl önceden ortaya atılmış çok net bir iddia var ve bugüne kadar cevap verilmemiştir buna. Ali Yurttaşlar'ın itirafları; kaynak açık.

Hulki Cevizoğlu- Şimdi cevabını alalım.

Ben size çok teşekkür ediyorum. Cevabını alalım.

Buyurun Sayın Tuğ.

Emcet Olcaytu- Ben de teşekkür ediyorum.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, bu arkadaşla ben de teşekkür ediyorum.

CUNTACILIK VE DARBE SUÇLAMASI!..

Hulki Cevizoğlu- Tanıyor musunuz kendisini?

Baki Tuğ- Tanımıyorum, hiç tanıımıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Tanışmış oldunuz.

Baki Tuğ- Fakat, bu meslektaşım üç tertipçiden birisidir.

Hulki Cevizoğlu- Neyin tertipçisi?

Baki Tuğ- Şimdi arz edeceğim neyin tertipçisi olduğunu.

Hulki Cevizoğlu- Tanımıyorum dediniz.

Baki Tuğ- Tanımıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ama tertipçi olduğunu...

Baki Tuğ- Arz edeceğim neden tertipçi olduğunu, arz edeceğim.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Baki Tuğ- Önce birinci şeye cevap vermek istiyorum.

Hep soldan bahsettiğimiz, sağ örgütlerden hiç bahsetmediğimizi... Bizim bu akşamki konumuz sol örgütler. Sizin davetiniz de odur zaten.

Eğer günün birinde sağ örgütler için de davetiniz olursa gelirim; onu da burada rahat tartışma imkânını...

Hulki Cevizoğlu- Ama siz isterseniz sağ örgütlerle ilgili söylemek istiyorsanız söyleyin.

Baki Tuğ- Onu da tartışırız, fakat bu araya onu sıkıştırdığımız takdirde diğerleri gözümüzden kaçmış olacaktır. O nedenle, öncelikle konumuz sol örgütler olduğu için bu akşam onu tartışıyoruz ve oradan buraya geliyoruz, bir.

Hulki Cevizoğlu- Ama, siz sol örgütlere de, sağ örgütlere de uzak mısınız?

Baki Tuğ- Ne gibi yani?

Hulki Cevizoğlu- Aynı mesafede misiniz?

Baki Tuğ- Aynı mesafedeyim, mesafe değişikliğim olmaz.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun o zaman.

Baki Tuğ- Birincisi bu.

İkinci konu, bu değerli meslektaşımın gayri ciddî olarak ortaya koyduğu konu, 1978 yılında Aydınlık Gazetesi'nde o günün **Kuvvet Komutanı Sayın Orgeneral Namık Kemal Ersun, İkinci Ordu Komutanı Orgeneral Vecihi Akın, yine hatırladığım kadarıyla üç beş tane korgeneral, ordu içerisinde belli sayıya ulaşmış insanları, 1978 yılında Aydınlık Gazetesi bir Cunta hazırlığında olduğunu, bir darbe yapacaklarının söz konusu edildiğini, o arada benim ve ağabeyimin isminden de bahsedildiği yazıldı, çizildi; 1978 yılında.**

Bu gayri ciddî düşüncenin özünde o vardır. O zaman ben Ankara 4.Kolordu Komutanlığı Askerî Savcılığı'nda görev yapıyordum. Genelkurmay Başkanlığı'na, Sıkıyönetim Komutanlığı'na müracaat ettim. Dedim ki, "Bakın, hakkımızda şöyle şöyle bir itham vardır. Bu itham nedeniyle hakkımda soruşturma yapılmasını istiyorum."

Ve nitekim soruşturma yapıldı. O arada da benim Kıbrıs Barış Kuvvetleri Askerî Mahkemesi Başhâkimliği'ne tayinim çıktı, ben Kıbrıs'a gittim. Kıbrıs'a gittikten zannediyorum bir altı ay sonraydı, Millî Savunma Bakanlığı'ndan bir yazı aldım; "Hakkınızda soruşturma yapıldı, herhangi bir şey olmadığı için dosyanız işlemden kaldırılmış oldu" denildi. Böylece bu iş orada kapandı.

Şimdi, bu arkadaşımın gayri ciddî olarak ortaya koyduğu bir konuyu maalesef bir avukatın ağzından, dilinden geldiği için üzülmemek elde değil; yani bundan hicap duymamak elde değil. Şunun için elde değil: Bakın, zannediyorum 15 tarihli Aydınlık Gazetesi'yle 29 tarihli Aydınlık Gazetesi aynı konuyu gündeme getirdiler.

Bizi, 16 Mart 1978 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nin önünde cereyan eden bir olayla bağlantı kurmaya çalıştılar. Gazeteyi bir hafta sonra bir arkadaşım bana ilettiler. Aldım gazeteyi okudum, tekzip yazısı gönderdim, tekzip etmediler. Sadece tekzip yazımı küfürname olarak nitelemek suretiyle bir başlık attı, bıraktılar. Ben bu defa Millî Savunma Bakanlığı'na müracaat ettim yine...

Hulki Cevizoğlu- Ne diye müracaat ediyorsunuz?

Baki Tuğ- Bakın, böyle bir itham var...

Hulki Cevizoğlu- Soruşturma açın diye.

Baki Tuğ- Evet, evet.

Daha önce bu itham şöyle oldu, şu şekilde cevaplandırıldı. Bu defa yine 20 yıl sonra bunu gündeme getirdiler. Tekrar ediyorum; hakkımda bir soruşturma açın, herhangi bir şey varsa biz bunlarla hesaplaşalım. Aksi takdirde, biz devlete görev yaptık, devlete yaptığımız görev nedeniyle bu şeye siz cevap verin şeklinde Millî Savunma Bakanlığı'na müracaat ettim. Şu anda yazım Askerî Adalet İşleri Başkanlığı'ndadır.

Ayrıca...

Hulki Cevizoğlu- Ne zaman başvurdunuz?

Baki Tuğ- Zannediyorum 30 Nisan'da başvurdum.

Hulki Cevizoğlu- 30 Nisan 1990.

Baki Tuğ- Zannediyorum, dilekçem var.

Başvurdum, oradan onun sonucunu bekliyorum, bir.

Bir de İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na müracaat ettim, "Sizin bu savcınız kimdir" dedim. Bakın, Aydınlık Gazetesi'ne bir görevsizlik kararı veriyor savcı, Ünal Soytekin ismindeki bir görevli savcı arkadaşımız. Suç, Türk Ceza Kanunu'nun 146.maddesi. Sayın Cevizoğlu, buna dikkatinizi çekmek istiyorum; Türk Ceza Kanunu'nun 146.maddesine aykırı hareket, bu suçun karşılığı aykırı hareket değildir; anayasayı tağyir, tebdil, ilgaya teşebbüs suçudur. Cehalet buradan başlıyor.

İkincisi, sanık Baki Tuğ. Baki Tuğ'a bir sanık sıfatı verecekler, karşısına Türk Ceza Kanunun 146. maddesini koyacaklar, Baki Tuğ bu işte sanık sandalyesinde diyecekler. Nitekim, Aydınlık Gazetesi böyle bir orta oyununa girmiş ve bu tertibi gündeme getirmişlerdir. Tertibin özünde bu üç tane, biraz önce konuşan avukat arkadaşımız da vardır.

Bir de 16 Mart 1978 senesinde mağdur olan ailelerden birkaç aileden dilekçe almışlar, avukatlar da bu tür bir dilekçe yazmışlar...

Hulki Cevizoğlu- Vekâletname mi alınmış?

Baki Tuğ- Evet, vekâletname olarak ve İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na müracaat etmişler. Cumhuriyet Savcılığı da görevsizlik kararını vermiş, Millî Savunma Bakanlığı'na göndermiş.

Buna gülmekten başka bir şey yapamazsınız. Neden yapamazsınız? Siz Baki Tuğ'a bu sıfatı yakıştırdığınız takdirde ortaya delil koyacaksınız. Delil koymazsanız, sizinle hesaplaşacaklar vardır ve hesaplaşılacaktır.

Bu nedenle ben İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na müracaat ettim. Dedim ki, "Baki Tuğ hakkındaki delilleriniz nedir, bu dava dosyasıyla bu ihbarla ilgili olarak bu savcı arkadaşla görev kim tarafından verilmiştir? Eğer böyle bir görevi yoksa, bu avukat arkadaşlar ve mağdur aileleri neden İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne müracaat etmemişler de İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'na müracaat etmişlerdir" şeklinde bir müracaatım olmuştur. Orada Millî Savunma Bakanlığı'ndan gerekli cevabı aldığım zaman, hem bu avukat arkadaşlar hakkında, hem Aydınlik Gazetesi hakkında, hem de Doğu Perinçek hakkında ceza ve tazminat davaları açılacak ve sonuç da alınacaktır, bir.

İki; Aydınlik Gazetesi 1978 yılında hakkımızda bu şekilde yazdığı zaman Aydınlik Gazetesi hakkında hem ceza davası, hem tazminat davası açtık; Aydınlik Gazetesini mahkum ettik. Hem ağabeyim yönünden mahkumiyetleri vardır, hem benim yönünden mahkumiyetleri vardır.

O nedenle, bunlar geçmişte ortaya koydukları bir hadiseyi, 20 yıl sonra yine bizi yıpratmak için tazelemek istemişlerdir, Aydınlik Gazetesiyle anlaşmışlardır; bu tür anlaşmanın sonucunda da böyle bir olay gündeme getirmişlerdir.

Ben bunları gayri ciddi buluyorum, bunların hukukla, insanlıkla, basınla bir ilgisi olmadığı kanaatini de huzurunuzda açıklamak istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Hesaplaşmaktan kastınız bu mu?

Baki Tuğ- Tabii tabii, hesaplaşmaktan kastımız bu; hem ceza davası açılacaktır, hem tazminat davası açılacaktır. Çünkü, ortada ciddi hiçbir şey söz konusu değildir.

Bunu sadece benim için yapmadılar ki, 100 tane general hakkında bunu 1978 yılında yaptılar. Orgeneral Namık Kemal Ersun, Kara Kuvvetleri Komutanı; Orgeneral Vecihi Akın, İkinci Ordu Komutanı; Korgeneral falan yerin kolordu komutanı. Kaldı ki, bu iftira sadece benim için de yapılmamıştır; Ege Ordu Komutanı Orgeneral Süreyya Ülker, yine Tümgeneral İrfan Yay için de yapılmış; bu defa da yine aynı

şeyler tekrarlanmış Genelkurmay'a gönderilmiş. Şu anda onlarla ilgili yazı da Genelkurmay'dadır.

O nedenle bu arkadaşın konuşmalarını ciddî olarak kabul etmiyorum; bir avukatın yapması gereken konuşma olarak da görmüyorum.

(...)

Hulki Cevizoğlu- Siz de diyorsunuz ki, deliller yok zaten ortada.

Baki Tuğ- Efendim, Sayın Cevizoğlu, yani şu olayı akli başında... Hukukçu olmaya gerek yoktur, insan olmak yeterlidir. Bir, affedersin kendini bilmez, haddini bilmez ortaya çıkacak, bir siyasî partiyi suçlayacak; o partiyi suçlarken de ordu içerisindeki örgütlenmelerde Baki Tuğ ve Necati Gültekin'in de eli vardır diyecek! Baki Tuğ burada Türk Ceza Kanunu'nun 146. maddesini ihlal etmiş olacak.

Hulki Cevizoğlu- Bazı insanların tüyleri ürperiyor olabilir sizin bazı sözlerinizden. Dediniz ki, "Baki Tuğ, adamın yakasını kolay kolay bırakmaz."

Baki Tuğ- Bırakmam, bu arkadaşlarımın yakasını da bırakmayacağım, sonuna kadar kovalayacağım ve zannediyorum büyük bir ihtimalle de bunlardan hakkımı alacağım.

CUNTA'NIN KANGURU MAHKEMESİ VE EN GADDAR SAVCISI!..

Hulki Cevizoğlu- Programın başında sizi tanımlarken, çeşitli kesimlerin sizi tanımlamasından söz ederken, Hürriyet Gazetesi yazarı Kurthan Fişek'in sizin hakkınızda, aynen cümleyi okuyorum, "**12 Mart Cuntası'nca oluşturulan kanguru mahkemelerinin en gaddar savcısı** olduğunu hatırladım" diyor.

Bu ifadelerinizde çok gaddar bir savcı havası mı vermek istiyorsunuz? Öyle misiniz, yanlış mı anlaşıyorsunuz?

Baki Tuğ- Bunu başka bir sanığım söyleseydi üzülmeydim, ama Kurthan Fişek söylediği için çok üzüldüm. Şunun için...

Hulki Cevizoğlu- Sizin sanığınız mıydı Kurthan Fişek ?

Baki Tuğ- Benim sanığımdı.

Hulki Cevizoğlu- Hangi konuda.

Baki Tuğ- Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde geçen olaylarla ilgili olarak sanığımdı.

Hulki Cevizoğlu- Kaç yılında?

Baki Tuğ- Kendisi o dönemde, 1972 zannediyorum, döneminde

yedek subaydı. Davada adı geçtiği için Kurthan Fişek 'e yazı yazdım, çağırdım geldi. İfadesini aldım. İfadesini alırken de ben yüzbaşıydım, kendisi asteğmendi, ona rağmen buyur ettim, oturttum: Kahvesini içirdim; ifadesini aldıktan sonra da cezaevine gönderdim ve ondan sonra tahliyesini sağladım.

Bunu başka birisi söylese üzülmeydim, fakat Kurthan Fişek söylediği için gerçekten üzüldüm. Çünkü, ona çok insâni muamele yaptım. Sadece Kurthan Fişek 'e de değil, benim karşıma o günlerde sanık olarak değil de benden ters muamele gören bir tane sanığının varlığını düşünemiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Deniz Gezmiş dahil mi?

Baki Tuğ- Deniz Gezmiş benim sanığım değildi; biraz önce arz ettiğim Yarbay arkadaşımın sanığı idi.

Hulki Cevizoğlu- Keramettin Çelebi?..

Baki Tuğ- Keramettin Çelebi'nin sanığıydı. O nedenle, benimle, Deniz Geçmiş ve arkadaşlarının ifade konusunda, soruşturma konusunda bir ilgisi olmadı.

Biraz önce yine değerli avukat arkadaşımız diyelim, bu sözüm pek yakışmıyor ama, ben yine o ifadeyi kullanayım; "yardımcı savcı" tabiri, Askerî Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanunu'nda vardır. Bunu da onun cehaletine veriyorum. Yardımcı savcıydım, duruşmalara sadece asıl savcı olarak, yardımcı olarak çıkıyordum; bunu da öğrenmesinde yarar olduğu için söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Galiba orada bir itiraz yoktu Emcet Olcayto'nun. "Verilen kararlarda böyle bir muafiyeti söz konusu değildir, ortak karardır" anlamında söylediğini zannediyorum.

Baki Tuğ- Ama, "savcı savcıdır" diyor.

Savcının kararda yetkisi yoktur ki, savcı talep makamıdır, iddia makamıdır. Eğer değerli avukat bunu da bilmiyorsa, zaten avukatlık yapmasına gerek olmadığı kanaatindeyim.

Hulki Cevizoğlu- "Baki Tuğ, adamın yakasını kolay kolay bırakmaz" sözünü ilk defa mı kullanıyorsunuz?..

Baki Tuğ- İlk defa kullanıyorum; adamın yakasını kolay kolay bırakmaz; bu yaptıkları iftiranın sonucuna katlanacaklardır.

Hulki Cevizoğlu- Yoksa, 1970'lerde de bu sözü sıkça kullanıyor muydunuz?

Baki Tuğ- Hayır, hiç kullanmadım, ilk defa kullanıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki, devam edeceğiz biz sizle.

Değerli izleyiciler 1,5 dakika sonra karşınızdayız.

(Reklam arası)

“DENİZ GEZMİŞ HİÇ ADAM ÖLDÜRMEDİ.. İDAM EMRİ TEPEDEN GELDİ!..”

Hulki Cevizoğlu- İlginç açıklamalarınız oluyor. Zaten siz, genellikle ilginç açıklamalarda bulunan, konuşan, sözünü esirgemeyen bir insan olarak, sözünü belki de konumuzla bağlantılı olarak ceza taleplerini esirgemeyen bir insan olarak tanınıyorsunuz.

Deniz Gezmiş'in idamıyla ilgili eleştirilerden bir tanesi de, "**Hiç adam öldürmemiş bir insan olan Deniz Gezmiş idam edildi. Bu bir hukukî karar değildi, bu bir siyasî karardı ve tepeden gelen emirle verilen karardı**" eleştirileri var. Bu konuda çok sayıda kitap da yazılıyor ya da yazılan kitapların içinde bu sözler yer alıyor.

Baki Tuğ- O zaman ben burada şunu söylemek istiyorum: Abdullah Öcalan da kimseye kurşun atmamıştır, kimseyi öldürmemiştir; ama...

Hulki Cevizoğlu- Emin misiniz?

Baki Tuğ- Güneydoğu'da 20 bin tane insan ölmüştür.

Hulki Cevizoğlu- Ama, **Abdullah Öcalan'ın hiç kurşun atmadığını nasıl bilebiliyorsunuz?**

Baki Tuğ- Efendim, hepimizin bildiği bir konu var.

Hulki Cevizoğlu- Ben bilmiyorum.

Baki Tuğ- Hepimiz biliyoruz, PKK'nın lideridir, yurt dışındadır²⁹, kimseyi öldürmemiştir. Gitmiştir, oradan talimatını vermek suretiyle Güneydoğu'daki örtülü savaşı başlatmıştır. Yani, bunu mazeret olarak göstermenin hiçbir manası olduğu kanaatinde değildim, bir.

İki, burada ikinci şeyi söylemek zorundayım.

Abdullah Öcalan acaba kimin yetiştirdiği, **Abdullah Öcalan'ın hocası kimlerdi?** Abdullah Öcalan'ın hocası da, 1968'i takiben sosyalist sistemin, Marksist, Leninist sistemi savunan hocalardır, eğitimcilerdir, öğretimcilerdir ve militanlardır. Deniz Gezmiş de bir siyasî hareketin bir lideridir.

Hulki Cevizoğlu- Hocaların bu işte bir suçu olur mu?

Baki Tuğ- Neden olmasın? Siz dağa çıkan insanları silahın namlusunun ucuna gönderiyorsunuz, kendiniz yerinizde oturuyorsunuz, ondan sonra da...

Hulki Cevizoğlu- Yani, her hocaların mı, genel anlamda söylüyorum bunu? Talebelerinin yaptığı işlerden hocaların önüne onlarca, yüzlerce

²⁹ Programın yapıldığı tarih itibarıyla.

öğrenci geliyor. Bunların ileride yapacakları faaliyetlerden, iyi ya da kötü işlerden hocalar mı sorumludur?

Baki Tuğ- Tabii biliyorsunuz, Türk Ceza Kanunu'nda esas olan gaye birliğidir. Eğer bir olayda **gaye birliği** varsa, o olay bir bütünlük içerisinde devam ediyorsa, olayın lideri birinci suçludur, ondan sonra gelenler ikinci suçluluk sırasına girerler.

Şimdi siz Deniz Gezmiş'i hem bir hareketin lideri olarak kabul edeceksiniz, hem de ondan sonra diyeceksiniz ki, "*Kurşun atmadan mahkemeye gitmiş, mahkemede idam edilmiştir.*" Buna, yani gülmemek mümkün değildir, bunu garip karşılamamak mümkün değildir. Kaldı ki, Deniz Gezmiş ve arkadaşları komünist sistem hazırlığında hazırlık çalışmalarını tamamlamış, **şehir ve kır gerillası** eylemlerini başlatmış, Nurhak dağlarına hareket etmiş ve Gemerek'te de yakalanmışlardır.

Şimdi şu halde, siz nasıl diyeceksiniz ki, Deniz Gezmiş kurşun atmadan yakalanmış, mahkemeye verilmiş ve idam edilmiştir. Onu o şekilde görme imkânımız yoktur, bir.

İkincisi, "*Bu hukukî bir karar değildir, siyasî bir karardır.*" Buna katılmak hiç mümkün değildir. Şunun için mümkün değildir: Mahkeme karar vermiştir, Askerî Yargıtay onaylamıştır, Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisi bu kararı zannediyorum 5665 Sayılı Kararla tasdik etmiş ve infaz savcısı da cezayı yerine getirmiştir.

Şimdi şu olayı bütünüyle, tümüyle siyasî bir olay olarak kabul etmek, görmek mümkün müdür? Yani bunun hukukî yönü yok mudur? Yapılan yargılamalar sıradan bir yargılama mı olarak gündeme gelmiştir?

Üçüncü konuya gelince, "*tepeden verilen emirle...*"

Yani, bu çok büyük bir insafsızlık. Bunun kabullenmek hiç mümkün değildir. Ben 23 yıllık askerî hâkimlik hayatımda hiçbir komutanın, verdiğimiz bir karara müdahale ettiğini görmedim, vicdan huzuru içerisinde görev yaptım, vicdan huzuru içerisinde görevimi bırakıp ayrıldım.

O nedenle bu iddiaları kabullenmek, bunları hukukî açıdan değerlendirmenin manası olmayacağı kanaatindeyim Sayın Cevizoğlu.

BAKİ TUĞ'UN, ÖCALAN'I SORGULAYIP BIRAKMASI OLAYI

Hulki Cevizoğlu- Evet.

APO'yla ilgili, bölücü terör lideri ile ilgili konuya da girdiniz; "onun da

hocası Marksist hocalardı" diyorsunuz. Programın başında da daha sonraya bırakalım demiştim; APO'yla ilgili size yönelik suçlamalar da var. Vaktiyle sizin, APO'nun Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi iken yakalandığını ve sizin karşınıza geldiğini, ama sizin kendisini bıraktığınızı ve bunda da büyük bir vebalinizin olduğunu söylüyorlar. Siz şimdi daha karşı şeyler söylediniz.

Baki Tuğ- Şimdi bakın, bu da yanlış bir beyandan başka bir şey değildir.

Yine, zannediyorum bir gece Sıkıyönetim Savcılığı'nda nöbetçi savcıydım. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden 42 tane öğrencinin bildiri dağıtmaktan, sıkıyönetim yasaklarına aykırı hareketten yakalandığını, sıkıyönetimi getirildiğini ifade ettiler. Evimden kalktım...

Hulki Cevizoğlu- 31 Mart 1971, Şafak Bildirisi.

Baki Tuğ- Zannedirim oydu.

42 tane öğrenciydi. Bu öğrenciler hakkında soruşturma yaptım; 22'si hakkında takipsizlik kararı verdim, geriye kalan, zannediyorum 20 öğrenciyi de mahkeme sevk ettim.

Hulki Cevizoğlu- Ama, APO'nun da bildiri dağıtmak suçundan aklanmasını talep etmişsiniz?

Baki Tuğ- Hayır; APO'yu da 20 öğrenci arasında iddianame yazıp mahkemeye gönderdim. Mahkeme, Abdullah Öcalan'la beraber 19 tane öğrenciyi üç ay süreyle mahkûm etti, cezaları infaz edildi, Abdullah Öcalan diğer öğrencilerle beraber tahliye olup gitti.

Buradaki bu beyanlar, ifadeler de tümüyle gayri ciddî, tümüyle yanlış, bunların da hiçbir doğru tarafı yoktur, olmamıştır. Olay söylediğimi şekilde cereyan etmiştir; Abdullah Öcalan da tutuklanmıştır, üç ay cezaevinde yatmıştır, diğer öğrencilerle beraber tahliye edilmiştir.

Hulki Cevizoğlu- Siz mi tutuklattınız yani?

Baki Tuğ- Evet, ben tutuklattım. İddianameyi yazdım, mahkemeden tutuklama talebinde bulundum.

Hulki Cevizoğlu- Yani bırakmadım, tutuklattım diyorsunuz; tam tersi.

Baki Tuğ- Tabii. Yani, benim talebimle tutuklandı.

Hulki Cevizoğlu- Rahmetli Uğur Mumcu bu konuyla ilgili sizden bir bilgi istemiş. Bu, Yalçın Pekşen'in köşesinde de yer almıştı; siz de kendisine, "Evet, böyle bir şey var, ben araştıracağım, bildireceğim" demişsiniz, ama daha sonra tabii zaman el vermedi.

Baki Tuğ- Şöyle: "Böyle bir şeyin olduğunu hatırlıyorum" dedim, hangi olayla ilgili olduğunu... "Ancak, müsaade ederseniz, arşivimi

araştırayım, tetkik edeyim, size bilgi vereyim."

Nitekim, bir hafta süreyle onu araştırdım, maalesef çıkmadı, çıkmadığı için de Sayın Mumcu'ya bunu bu şekilde ifade ettim.

Hulki Cevizoğlu- Siz APO'yu yakından tanıdınız mı?

Baki Tuğ- Hayır, tanımadım. Zaten 42 öğrenci arasında kim kimdir, 1971'de gelen öğrencilerden birisinin Abdullah Öcalan olacak, sonradan PKK'nın lideri olacak...

Hulki Cevizoğlu- *O zaman PKK diye bir de şey yoktu.*

Hulki Cevizoğlu- PKK gibi bir şey olmadığı gibi, hani gaipden haberim de söz konusu değil, öyle bir iddiam da olmamıştır. O nedenle, o konuyla söylenen sözlerin tümü yanlış, bize yapılan çirkin beyanlardan birisidir.

Hulki Cevizoğlu- Evet, rahmetli Uğur Mumcu yok ama, kardeşi Ceyhan Mumcu var; şu anda telefonda, bizi aramış, hattımızda.

İyi geceler Sayın Mumcu.

(İzleyici)

CEYHAN MUMCU- İyi geceler Sayın Cevizoğlu, iyi geceler Sayın Tuğ.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler.

Baki Tuğ- İyi geceler Sayın Mumcu.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun efendim.

Ceyhan Mumcu- Şimdi üç konuda Sayın Tuğ'u düzeltmek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bu son konu dahil mi, dördüncü?..

Ceyhan Mumcu- Dahil.

Hulki Cevizoğlu- Evet, buyurun.

"UĞUR MUMCU, TUĞ'DAN ÖZÜR DİLEMEMİŞTİR!.."

Ceyhan Mumcu- Birincisi; **Uğur Mumcu'nun, Baki Tuğ'dan özür dileme anlamına gelecek hiçbir yazısı yoktur.** Milliyet Gazetesi'nde Şubat ve Mayıs aylarında yazmıştır.

Hulki Cevizoğlu- Milliyet mi, Cumhuriyet mi?

Ceyhan Mumcu- Yani, bir ara Cumhuriyet'ten ayrıldı...

Hulki Cevizoğlu- Hayır, yazdığı yazı hangisindeydi, onu soruyorum?

Ceyhan Mumcu- Tuğ'un söylediği gibi. Hayır. Baki Tuğ'la ilgili bir yazısı yoktur.

Baki Tuğ- O zaman Baki Tuğ, o yazıyı Sayın Cevizoğlu'na iletir, olup olmadığını sizler de görürsünüz kanaatindeyim.

Ceyhan Mumcu- Şimdi efendim, Uğur Mumcu Araştırma Gazetecilik Vakfı, Uğur Mumcu'nun 5400 yazısını kitaplaştırmıştır.

Hulki Cevizoğlu- Böyle bir yazı yok mu içinde?

Ceyhan Mumcu- Böyle bir yazı, ısrarla aramamıza ve taramamıza rağmen, atlama da yok, bu yazılar kitaplar haline de getirilmiştir. İsteyen her izleyicimiz ve her okuyucumuz, Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfına başvurarak Uğur Mumcu'nun tüm yazılarını temin edebilirler. Böylece, **Baki Tuğ'dan özür dileme başlığından veya o anlama gelecek ima yolunda tek bir yazısı yoktur.** UMAG Vakfı³⁰ ortadadır, yayınlanmıştır kitap halinde. Eğer böyle bir iddiası varsa, şu anda da tarihini söylesin, hemen hepimiz bakalım.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Tuğ şunu da söyledi, bu yazıdan önce: "Rahmetli son zamanlarda benimle dost olmuştu, arkadaş olalım demişti; ben de, arkadaş olmanın şartı vardır, köşende yazarsın, yanlış olduğunu belirtirsin demiştim" dedi Sayın Tuğ.

Rahmetli Uğur Mumcu'nun kendisine, "**Sana biz 23 yıl haksızlık yaptık, o telafi edilecek**" dediğini de söyledi. Bunu Tuğ kendi kitabında da yazıyor. Böyle bir sözün de olmadığını doğal olarak söylemiş oluyorsunuz galiba şimdi.

Ceyhan Mumcu- Şimdi efendim, Uğur Mumcu'nun suikast sebebiyle tamamlamadığı, tartışma konusu olan son **Kürt Dosyası**'nda, yani Ocak 93'te Uğur Mumcu'nun Sayın Tuğ hakkında, bu Abdullah Öcalan'la ilişkin olarak yazdığı bir tümceyi okumak istiyorum:

"Davanın savcısı Yüzbaşı Baki Tuğ'du. Baki Tuğ aynı günlerde Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Prof. Mümtaz Soysal hakkında, "Anayasaya Giriş" adlı kitabı için 142'nci maddeden dava açmıştı. Siyasal Bilgiler Fakültesi anayasa profesörleri Bahri Savcı ve Muammer Aksoy haklarında da soruşturma açılmıştı. Bu soruşturmalar da Baki Tuğ tarafından yürütülmekteydi. Baki Tuğ, Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencilerine ve öğretim üyelerine karşı hiç de sempatiyle bakmazdı."

Uğur Mumcu'nun yarım kalmış, suikast yüzünden tamamlanamamış, yayınlandığı bilindiği ve bu tip olayları yayınlayacağını açıkladığı için suikasta kurban gittiği en büyük olasılıktır. Bu kitabın altıncı sayfasından okudum bu tümceyi.

Şimdi Uğur Mumcu'nun Baki Tuğ'la ilgili ne düşündüğü ölümünden çok kısa zaman, bir iki gün evvel yazdığı bu tümceden bellidir.

³⁰ UMAG Vakfı= Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı.-HC

Yüz yüze görüştükleri doğrudur; orada Abdullah Öcalan'ın 1973/13 esas sayılı dava dosyasında, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yapılan boykotun lideri ve Şafak Bildirisi dağıtmaktan dolayı açılan dava sırasında, esas hakkında mutalaada Sayın Baki Tuğ'un çok önemli bir dönüş yaptığını Uğur Mumcu fark etmiştir.

Hulki Cevizoğlu- Nedir bu dönüş?

ÖCALAN NASIL SERBEST KALDI?..

Ceyhan Mumcu- Bu dönüşünü yine "Kürt Dosyası" adlı kitapta aynen Baki Tuğ'un tutumu şöyle ifade ediliyor:

"Askerî Savcı görüş değiştiriyor. Askerî Savcı Baki Tuğ'un beraatını isteyerek şu nedenle görüş değiştirmişti. Dosya 86. Tanık Fehmi Yücesoy'un beyanında Ramazan Özcan diye yazıldıktan sonra, Ramazan'ın yerine ve üstüne Abdullah yazıldı. Ramazan Özcan şeklinde zapta geçmesi sebebiyle iddianamede Ramazan Özcan yerine Abdullah Öcalan isminin yer aldığı..."

Şimdi, Baki Tuğ'un suçlandığı nokta budur, salıverme falan değil. Baki Tuğ dava açmıştır, **sekiz ay Abdullah Öcalan tutuklu kalmıştır** ve sekiz ay sonra Baki Tuğ, "Dosyada tutanağı yanlış okumuşum, yanlış sanığın üstüne yazılmış, onun için iddianameyle dava açtım" diye çok önemli bir görüş değişikliği yapmıştır. **Ve Abdullah Öcalan bu görüş değişikliğiyle serbest kalmıştır. İşte bunu soruşturmak için Uğur Mumcu Baki Tuğ'la görüşmüştür. Yukarıdan bir talimatın, bir başka İstihbarat örgütünden kuşkulardır çünkü.** Abdullah Öcalan'ın kayınpederinin de Millî İstihbarat Teşkilatı'yla ilgili bir eleman olduğu öğrenilmiştir.

Sık sık 12 Mart'ta, bunu Baki Tuğ da inkâr edemez. Millî İstihbarat Teşkilatı'nda bazı öğrenciler için "*Teşkilatımız mensubudur, işlem yapılmasın*" diye yazılar geldiği olmuştur. Bu konularda Uğur Mumcu dosya dosya, zaman zaman yazmıştır. İşte böyle bir sebeple mi Abdullah Öcalan'ın hakkında görüş değiştirildiğini merak etmiş ve Baki Tuğ'a başvurmuştur. Uğur'dan duyduğumuza göre, ki bu başka bir tanıkla daha doğrulanıyor; "*Evet, Millî İstihbarat Teşkilatı'nın uyarısının üzerine görüş değiştirmek zorunda kaldım, bu yazıyı da size bulayım, temin edeyim*" demiştir Baki Tuğ.

Şimdi Baki Tuğ bunu inkâr edemez, çünkü aynı iddayı Baki Tuğ...

Hulki Cevizoğlu- Siz görmüyorsunuz, "inkâr edemez" diyorsunuz ama, gülüyor.

Ceyhan Mumcu- Gülsün, şimdi açıklayacağım efendim, tutanaklara geçti.

Uğur Mumcu'nun suikastinden hemen sonra Sabah Gazetesi muhabiri Nezih Tavlâş kendisiyle telefonla görüşmüş ve bu görüşmesini de banta almıştır. Bu bantta, Uğur Mumcu'nun son zamanlarda Baki Tuğ'la arasının düzelmekte olduğundan söze giren Nezih Tavlâş bu konuyu açmıştır. Ve bu konuyu doğrulamıştır Baki Tuğ, "Evet yukarıdan yazı geldi, onun için mütalaa değiştirdim" demiştir ve bu ses böylece banta kaydedilmiştir.

Baki Tuğ- Yalanın böylesi olmaz ki yani Sayın Cevizoğlu.

ÖCALAN'I AKLAMA ÇABASI MI?..

Ceyhan Mumcu- Şimdi bu bantı Nezih Tavlâş Uğur Mumcu Cinayeti Araştırma Komisyonu'na³¹ teslim etmiş ve aynen de Sayın Baki Tuğ'un bu ifadeleri Türkiye Büyük Millet Meclisi tutanağına geçmiştir.

Üçüncü düzeltmek istediğim husus da; Abdullah Öcalan'ın Türkiye'de bulunduğu sırada **kimseye silah sıklmadığı yolundaki, âdeta Abdullah Öcalan'ı aklamaya gayret eden garip tutumudur.** Bunu herkes bilir, arşivler de bilir.

Abdullah Öcalan 12 Eylül 1980'e kadar, onun talimatıyla, onun kurduğu örgülle gerek Ankara içinde, gerekse de Güneydoğu'da pek çok cinayet işlenmiştir; hatta o tarihte **80 öncesinde PKK örgütüne bir siyasî örgüt değil, bir cinayet örgütü diye teşhislerde bulunulmuştur.**

Şimdi Sayın Baki Tuğ'un, bu kadar milliyetçilik konusunda duyarlı olarak **İsmet Paşa hakkında bile dava açmaya kalktığı bilinir.** "Canım, Abdullah Öcalan hiç silah sıklmadı, başkaları yaptı" falan gibi savunmasını ben hayretle karşıladım. **Abdullah Öcalan daha Türkiye'den gitmeden önce yüzlerce cinayetin failidir.** Bir örnek vereyim...

Hulki Cevizoğlu- Onu bir Deniz Gezmiş benzetmesi yapmak için söylemişti, "Deniz Gezmiş'ten farklı" diyorsunuz.

³¹ TBMM'nde kurulmuştu.-HC

Ceyhan Mumcu- Efendim, Deniz Gezmiş'in talimatıyla veya o günkü DEV-GENÇ örgütünün bir tek cinayeti yoktu ki. Ama burada esas hakkında mütalaa değiştiren, tıpkı Uğur Mumcu'nun tutanağındaki tahrifatı gibi, 8 ay, "Efendim biz sanığın ifadesinde yanlış isim yazmışız, kusura bakmayın" diye mütalaa değiştiren Sayın Savcının buradaki farklılığını algılamak mümkün değil.

Ama, PKK örgütü kurulduğu andan itibaren cinayetler işlemiştir. Bir örnek vereyim sadece, Ankara'da işlendi Tuzluca'yır'da. Bizzat Abdullah Öcalan'ın azmettirmesiyle Mehmet Uzun adındaki kişi. Yani, bu sadece benim belleğimde kalanlar. Pek çok mağdur insan vardır gerek Ankara'da, gerek Güneydoğu'da. HUK Teşkilatı mesala diye bir teşkilatın bütün elemanları katledilmiştir, Güneydoğu'daki bir sürü fraksiyonda çalışan insanlar öldürülmüştür. Ve bütün bunları çok iyi takip eden, Türk milliyetçiliğinin en hassas, en duyarlı takipçisi olan Sayın Baki Tuğ şimdi burada bu insanların, bu acılı ailelerin, bu kadar katliamın cinayetin önünde, "Canım Abdullah Öcalan Türkiye'de hiç adam öldürmedi..."

Hulki Cevizoğlu- Sayın Mumcu, üç konuda cevap vereceğim dediniz, üçü de oldu mu?

Ceyhan Mumcu- Benim düzeltmem bunlardan ibaret.

Hulki Cevizoğlu- Peki, bir saniye hatta kalın siz.

Buyurun efendim.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, **Sayın Mumcu tümüyle geçersiz, gayri ciddi şekilde bir beyan ortaya koymuştur.** Sayın Uğur Mumcu'yla -yine Allah rahmet etsin diyorum Doç. Dr. Nedim Çetin, bizim o dönemki Bayburt İl Başkanımız Ali Bilen ve Sayın Mumcu dördümüz beraber bir saat odamda sohbet ettik, ikinci saatte yemeğe gittik. Mumcu'nun neler söylediğine bu arkadaşlarım şahittir.

Hulki Cevizoğlu- Tarihini de hatırlıyor musunuz?

Baki Tuğ- Tarihini de hatırlıyorum, büyük ihtimalle 1993 zannediyorum, o tarihleri de vereceğim; birinci konu bu.

Yine, Sayın Uğur Mumcu'nun... **Sayın kelimesini bu Ceyhan Mumcu için kullanmıyorum; çünkü o ona layık birisi değildir,** avukat olarak ulu orta konuşmayı da kendisine yakıştıramıyorum. Bu arkadaşlarım, Uğur Mumcu ile aramdaki bütün konuşmalara şahittir; bir.

İkinci konu, Uğur Mumcu'nun, "Sayın Tuğ'a Övgü" yazısı kendilerinde yoksa, ben o yazıyı size takdim edeceğim, onlara takdim etmiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Hay hay, önümüzdeki hafta yayınlarım.

Baki Tuğ- Önümüzdeki hafta o yazıyı bulacağım, arşivimde vardır, size takdim edeceğim "Sayın Tuğ'a Övgü" diye yazı.

Üçüncü konu, bakın ne kadar olaylar tahrif ediliyor.

Abdullah Öcalan konusunda ne mütalaa değiştirdim, ne iddia değiştirdim. Tutuklama talebi 20 genç hakkında benim tarafından yapılmıştır, mahkeme tutuklamıştır. 3 ay süreyle cezaevinde kaldıktan sonra cezaları infaz edilip bunlar tahliye edilmişlerdir.

Abdullah Öcalan'ı o günü takiben Baki Tuğ bir daha ne görmüş, ne de tanımıştır. Sadece PKK'nın lideri olarak Abdullah Öcalan sonradan gündeme gelmiştir.

Abdullah Öcalan adam öldürmüş mü öldürmemiş mi? O benim konum değildir, öldürmüşse öldürmüştür, öldürmemişse şu anda Suriye'de bir örgütün lideridir, liderliğini de devam ettirmektedir.

O nedenle, Abdullah Öcalan esasen Ceyhan Mumcu ve onun gibi olanların talebesidir. Kendileri bunu iyi değerlendirirlerse, Abdullah Öcalan'ı kimlerin yetiştirdiğini onlar iyi bilirler. **Abdullah Öcalan'ı Baki Tuğ gibi düşünenler yetiştirmemiştir.** Abdullah Öcalan'ın da hangi örgütte çalıştığını Baki Tuğ nereden bilecektir, nereden tanıyacaktır?

Nezih Tavlaş'ın benimle yaptığı röportaj, zannediyorum kitapta mevcut. O kitapta, Ceyhan Mumcu'nun söylediği hiçbir kelime ve cümle söz konusu değildir. Nezih Tavlaş'a Baki Tuğ "bu budur" dememiştir. Yani, bir gerçek olayın bu kadar tahrif edilmesini ne insanlığa, ne meslektaşlığa, ne de hiçbir şeye yakıştıramıyorum doğrusu.

Hulki Cevizoğlu- Evet Sayın Mumcu, yeterli cevap oldu mu? Bazı sözlerinizi kökünden reddediyor Sayın Tuğ.

Ceyhan Mumcu- Şimdi, elbette reddedecek. Çünkü, Baki Tuğ'a yapılmış bir...

Hulki Cevizoğlu- O zaman karşılıklı olarak belgeleri konuşturmanın zamanıdır.

Ceyhan Mumcu- Konuşturmamız lazım. Ben de şimdi Uğur Mumcu Vakfının "92 Yazıları" kitabını hemen size yarın takdim ediyorum; bu birincisi.

İkincisi, Baki Tuğ ile ilgili mütalaa değişikliğiyle ilgili dosya numarasını veriyorum. 1973/13 esas sayılı dosyadır. Bu dosya Askerî Yargıtay'ın 25.10.73 ve 73/21-237 sayılı kararıyla onanmıştır. Hiç ulu orta atmıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Böyle bir dosya var diyorsunuz, bu dosyanın içinde de mütalaa farklılığı var.

Ceyhan Mumcu- Uğur Mumcu'nun kitabında belgelenmiş, ona bakarak bunu söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ama, Sayın Tuğ "yok" diyor.

Baki Tuğ- Yok efendim, gayri ciddî beyanlardır...

Ceyhan Mumcu- Bakın, üçüncü nokta, bir hukuk adamı olarak Baki Tuğ'a aynen ret ve iade edeceğim bir husus var. Abdullah Öcalan'ın hocası olduğumu iddia ediyor. Ben Abdullah Öcalan'ın ve PKK örgütünün başından sonuna kadar karşı olduğumu bir sürü konuşmalarım, yazılarım ve beni tanıyan herkes bilir.

Baki Tuğ- Evet 80'den sonra, doğrudur.

Ceyhan Mumcu- İşte Baki Tuğ, kendisine yapılan...

Hayır efendim, 80'den önce de.

Baki Tuğ- 80'den sonra.

Ceyhan Mumcu- 80'den önce de benim Ankara Belediye Başkan Yardımcılığımda bizzat bahsettiğim cinayet dahil olmak üzere, Abdullah Öcalan'la ilgili bir sürü faaliyetlerim vardır.

İşte Baki Tuğ'un adaleti budur, bir örnektir. Durup dururken ulu orta suçlamıştır, kendisiyle yargı önünde hesaplaşacağız. Benim Abdullah Öcalan'ın hocası olduğum iddiasını yargıda, yücü Türk ulusunun önünde hesaplaşacağız. Tıpkı o başkalarının yakasından elini çekmeyeceği gibi, benim de elim bu sözünden, bu isnadından ve bu iftirasından dolayı Baki Tuğ'un yakasından çekilmeyecektir.

Saygılar sunuyorum.

Hulki Cevizoğlu- "Ben de Baki Tuğ'un yakasını bırakmayacağım" diyorsunuz.

Ceyhan Mumcu- Bırakmayacağım, bu isnadını bütün hayatımı, bütün sicilimi, bütün istihbarat örgütlerine bana yönelik her şey açıktır, her türlü ispat hakkını kendisine tanıyarak Abdullah Öcalan'a ve PKK'ya hangi gün, hangi sempatik eylemle destek verdiğini yüce Türk ulusu önünde ispat edecek; aksi halde de mevcut sıfatlarına bir iftiracı sıfatını da eklemiş olacak bu ahir yaşında.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Mumcu, genellikle siz hukukçular; siz de avukatsınız, Baki Tuğ da avukat: hukukçular mahkemelerin iş yükünün fazla olduğundan, mahkemelerden önce bu işlerin çözülmesi gerektiğinden, anlaşılarak çözülmesi gerektiğinden...

Ceyhan Mumcu- Ama, neye istinaden söylüyor, hangi eylemime, hayatımın hangi gününde ben Abdullah Öcalan'ı veya PKK örgütünü destekleyen bir tavır koydum? Beni biliyorlar mı, 80 öncesini söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Evet, insanların karşılıklı olarak birbirlerini itham etmeleri, suçlamaları, hakikaten itham altında olan insanlar için pek

dayanılacak bir iş değil. Bu Sayın Tuğ için geçerli olduğu gibi Sayın Ceyhan Mumcu, sizin için de geçerli.

Ceyhan Mumcu- Efendim, ben Baki Tuğ için...

Hulki Cevizoğlu- Bir dakika efendim, Sayın Mumcu izin verin lütfen.

Herkes için geçerli bu. O nedenle, isterseniz karşılıklı bana vereceğiniz, göndereceğiniz belgeleri, Sayın Tuğ'un da, rahmetli Uğur Mumcu'nun kendi hakkındaki yazıyı bana vereceğini söyledi; bu karşılıklı belgeleri... Mütalaasında değişiklik olmadığını söyledi, siz olduğunu ve böyle bir dosya, 1973'e 13 sayılı bir dosya olduğunu söylediniz, o dosyayı siz de bize lütfedip verirseniz, hatta hatta daha da ileri ve bu işin daha sağlıklı biçime, karşılıklı bir araya gelip oturmanız ve bunu ekranda canlı yayında tartışmanız bu işin çözümüdür, mahkemeye gitmeden önceki çözümüdür.

Ceyhan Mumcu- Ben ondan hiçbir biçimde kaçınmıyorum. Çünkü, Abdullah Öcalan'ın şu veya bu şekilde, sadece Baki Tuğ'un değil, yapılan himayeler, hoşgörüler ve yanlış yorumlarla bu ülke çok ağır bedel ödemiştir. Tarih önünde ben hesaplaşmaya hazırım. O varsa ben de varım.

Hulki Cevizoğlu- Genellikle biz, diğer televizyon programlarında da oluyor, bir hafta herhangi bir tartışma konusunda taraflar telefonla ve stüdyoda karşı karşıya gelelim, ikimiz de stüdyoda olalım diyorlar. Bir sonraki hafta gelmiyorlar.

Sayın Tuğ da, siz de ve diğer konuşmacılar da, örneğin bugün biz Deniz Gezmiş'in idamıyla ilgili avukatı Halit Çelenk ile de konuştuk, telefonla hiç olmazsa programa katılmasını söyledik. Sayın Çelenk bunun mümkün olmadığını söyledi, aynen not aldığım şu açıklamayı yaptı:

"Baki Tuğ ile karşı karşıya gelmemek için söz verdik yaklaşık 2 yıl önce bir televizyon programında. Ben ve diğer avukat arkadaşlarım Baki Tuğ'a söyleyeceklerimizi, Baki Tuğ da bize söyleyeceklerini söyledi. Biz bu konuyu karşılıklı tartışmamaya karar verdik; o nedenle karşı karşıya gelmem. Ama, beni davet ederseniz ben tek başıma gelirim, görüşlerimi açıklarım."

Yani, siz de önümüzdeki hafta Sayın Tuğ ile karşı karşıya gelirsiniz bilmiyorum, ama ben doğrusu gelmenizi umuyorum. Herkesin merak ettiği soruyu soruyorum şimdi size...

Ceyhan Mumcu- Uygarca tartışmak...

Baki Tuğ- Ben belgeleri alırım gelirim, ona da hazırım, kendilerine güveniyorlarsa belgelerini alsın, lütfetsinler konuşalım, tartışalım.

Hulki Cevizoğlu- Haftaya gelir misiniz?

Baki Tuğ- Ne zaman isterseniz.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Mumcu, siz de haftaya gelir misiniz stüdyoya?

Ceyhan Mumcu- Hiç çekinmeden gelirim. O Gezmiş'in avukatlarının şeyi beni bağlamaz. Onlarla birlikte hareketi hiç benimsemediğim Baki Tuğ'un zannettiği, ulu orta suçladığı gibi...

Hulki Cevizoğlu- Yalnız, sizin ve Sayın Tuğ'un şu anda canlı yayında söyledikleri sizleri bağlar. Önümüzdeki hafta Ceviz Kabuğu stüdyosuna sizi, belki birkaç katılımcı ile de genişleterek bekliyorum. Milyonların önünde sözlerinizle birbirinizi bağladınız. Umuyorum her iki tarafın da herhangi bir hastalığı çıkmaz, herhangi bir mazereti çıkmaz önümüzdeki hafta ve karşı karşıya gelirsiniz. Eğer hastalığı çıkarsa iki taraftan herhangi birinin, bu sefer ben sizden başka bir belge isteyeceğim; doktor raporu isteyeceğim. Onun için, siz elinizdeki bu ciddi iddiaları içeren belgelerle önümüzdeki haftalarla gelin, o zaman bu tartışmayı da burada bırakalım. Çünkü, siz "var" diyorsunuz, Sayın Tuğ "yok" diyor. Yapacak bir şey yok.

"Var" ile "yok" önümüzdeki hafta karşı karşıya gelir, sonucu görürüz.

Ceyhan Mumcu- Peki efendim.

Hulki Cevizoğlu- Çok teşekkür ederim.

Ceyhan Mumcu- Estağfurullah.

PKK'NİN KÖKENİNDE "12 MART 1971 RUHU" MU VAR?..

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler.

Evet, 12 Mart 1971'in, sizin kitabınızdan yola çıkarak söylüyorum, şimdi de konu açıldı, tam yeridir zannediyorum. Güneydoğu'da yaşanan olayların kökeninde de 12 Mart 1971'in ruhu olduğunu, Marksizm, Leninizm düşüncesi olduğunu kitabınızda söylüyorsunuz.

Biz de iki gündür Güneydoğu'da operasyon bölgesindeydik, orada durumu yerinde görme imkânını bulduk. İsterseniz konu açılmışken, Güneydoğu ve PKK ile ilgili görüşlerinizi alalım.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, hepimizin bildiği gibi, bölücü hareketler 1968'den sonra başlamıştır Türkiye'de. Türkiye İşçi Partisi'nin gelişmesiyle de gündeme gelmiştir. Doğu, Güneydoğu mitingleri yapılmıştır, Dev-Genç o düşüncüyü Türkiye geneline yaymıştır, savunmuştur. Dev-Genç'in tüzüğünü, programını okuduğunuz zaman zaten bu kendiliğinden ortaya çıkacaktır. Türkiye İşçi Partisi 4'üncü

Kongresi'nde aldığı kararla da bölücü faaliyetleri savunmuştur; bunu inkâr diye bir şey de söz konusu değildir.

O nedenle o günün örgütlerine şöyle bir göz atmakta yarar olduğunu kanaatindeyim.

Dev-Genç sonradan Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu, Türkiye Halk Kurtuluş Parti ve Cephesi, Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi, bunun ötesinde Devrimci Doğu Kültür Ocakları aynı gayede birleşmek suretiyle Türkiye'de Türk toplumu bünyesinde sosyalist hareketi başarıya götürmek için her türlü hazırlığı yapmışlardır.

Şimdi Devrimci Doğu Kültür Ocakları kimin nesidir, nereden dünyaya gelmiştir?

Devrimci Doğu Kültür Ocakları da Dev-Genç'in bir kolu olarak faaliyet göstermiştir. **Devrimci Doğu Kültür Ocakları kapatıldıktan sonra da PKK oluşmuştur.** Şimdi bunu, Güneydoğu olayları, bugünkü Güneydoğu olayları, 1971 olaylarının neticesi derken olay oradan buraya gelmiştir.

Onun için, **bugünün PKK'sı da Devrimci Doğu Kültür Ocaklarının bir devamıdır, Dev-Genç'in de bir koludur.** Zaten bunu inkâr eden kimse de yoktur. Bu örgütler arasında gaye birliği vardır, gayeleri tektir; Türkiye'deki anayasal düzeni yıkmak, onun yerine komünist düzeni kurmaktır. Olay bu kadar açık ve nettir.

Hulki Cevizoğlu- Yani, PKK'nin hedefi de komünist bir düzen mi kurmak Güneydoğu'da?

Baki Tuğ- Genelde odur.

Hulki Cevizoğlu- Evet, bir telefon konuğumuz var, 68'liler Vakfı Başkanı Sayın Haşmet Atahan.

İyi geceler.

(Telefon Konuşu)

HAŞMET ATAHAH (68'liler Birliği Vakfı Başkanı)- İyi geceler Sayın Cevizoğlu.

Hulki Cevizoğlu- Siz şu anda zannediyorum, Samsun'dan Ankara'ya Mustafa Kemal Yürüyüşü'nün, **"Tam Bağımsızlık için Mustafa Kemal Yürüyüşü"**nün içindesiniz, bugün başlattınız yürüyüşü. Şu anda neredesiniz?

Haşmet Atahan- Şu anda Havza'dayız. Söylediğiniz gibi sabahleyin Samsun'da olduk. Ve bugün 1 Mayıs olduğu için, işçinin ve emekçilerin bayramını, birlik ve mücadele, dayanışma günü olan 1 Mayıs'ı birlikte kutladık. Halk yığınlarının bize karşı gösterdiği sevgiyle, sıcaklıkla, destekleriyle Samsun'dan Havza'ya yürüdük ve şu anda Havza'dayız.

Hulki Cevizoğlu- Sizin katıldığınız yerlerde de 1 Mayıs sevgiyle mi kutlandı, şiddetle mi kutlandı?

Haşmet Atahan- Tabii biz İstanbul'da birtakım üzücü olaylar olduğunu buraya geldikten sonra televizyonlardan duyduk. Samsun'da oldukça coşkulu ve kardeşçe bir dayanışma içerisinde bir kutlama oldu. Ve pencerelerden, balkonlardan yürüyüş korteji de sevgi gösterilerinde Samsun halkı bulundu. Ve bu çerçeve içerisinde kutlandı.

Hulki Cevizoğlu- Sevgi içinde kutlayanları tebrik ediyoruz.

Haşmet Atahan- Evet.

Ne yazık ki İstanbul'da birtakım olaylar olmuş. Şimdi bu olayların demin yorum yapılırken de farklı bir yorum yapıldı. Doğrusu, bu olayların çıkmasının bence ana nedenlerinden bir tanesi, işçi sınıfının kendi bayramına sahip çıkamaz hale getirilme düşüncesi ve davranışlarıdır.

(...)

Şimdi buradan geçmişe dönecek olursak, her zaman egemen sınıflar, ne yazık ki birtakım kışkırtıcı ajan ve provakatörleri kullanıyorlar ve olayları başka noktalara çekiyorlar.

Şimdi Havza'da bulunuyoruz ve Havza'da ilerici, demokrat aydınlarımızın sevgiyle bizi kucakladığı bir ortamdayız.

Hulki Cevizoğlu- Onları söylediniz, tekrar etmeyelim.

Haşmet Atahan- Hayır, Havza açısından söylüyorum ve burada Havza'da bu arkadaşlarımızın evlerinde bir kısmımız misafir olarak kalıyoruz, bir kısmımız da otellerde kalıyoruz. Yarın yürüyüşümüze buradan devam etmek durumunda olacağız.

Hulki Cevizoğlu- 6 Mayıs'ta Ankara'da mı tamamlanacak?

Haşmet Atahan- Evet, 6 Mayıs'ta Ankara'da olunacak.

Sizin de demin söylediğiniz gibi, 30 sene önce Deniz'lerin başlatmış olduğu bir yürüyüştür bu. 30 sene önce Deniz'ler, "*Tam Bağımsızlık için Mustafa Kemal Yürüyüşü*" adı altında başlatmışlardı bu yürüyüşü.

Hulki Cevizoğlu- Adı yürüyüş, ama gerçekten yürüyör musunuz, yoksa otobüslerle belli noktalara gelip, adına mı yürüyüş diyorsunuz?

Haşmet Atahan- Şimdi tabii, belli noktaları yürüyerek geçiyoruz. Zaman çok sınırlı olduğu için ve 6 Mayıs'ta bu yürüyüşümüzü bitirmek durumunda olacağımız için, ister istemez belli yerlerden şehirler arası belli yollarda otobüsle geçmek durumunda oluyoruz.

Hulki Cevizoğlu- Evet, peki. Konumuza gelelim, buyurun.

Deniz Gezmiş'lerin idamı, idamının önündeki ve arkasındaki nedenler ve sizin görüşünüz.

Haşmet Atahan- Şimdi Sayın Cevizoğlu, ona gelmeden önce bir şeyi izninizle söylemek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Kısa kısa olursa fazla dağıtmadan, buyurun.

Haşmet Atahan- Tabii kısa kısa belirtmeye çalışacağım.

Şimdi, teşbihte hata olmaz, o bakımdan Sayın Tuğ alınmasın. Deveye sormuşlar neden boynun eğri? Demiş, nerem doğru ki?

Şimdi öyle bir konuşma yapıyor ki, içerisinde birçok hatalar ya da kasıtlı yöneltilişler var. Şimdi belirttiği konular içerisinde, Sayın Mumcu'yu kendisinden özür diletirdi ve yasama, yürütme, yargı gibi demokratik hukuk devletlerinde temel ilke olarak kabul edilen ayrılıkları hatalı olarak değerlendirdi. 27 Mayıs Anayasası'nın Türk toplumuna fazla geldiğini, uymadığını söyledi, Deniz'lerin yargılamasındaki Sıkıyönetim Mahkemesi'ni "Anayasalıdır ve özel mahkeme değildir" şeklinde belirtti, 1968'lerin bölücülük yaptığını söyledi.

Kendisinin yaptıklarına bakıyoruz; Süleyman Demirel'i o dönemde itham eden, daha doğrusu **Süleyman Demirel'in siyasî iktidarını ve yönetimlerini itham eden iddianameler hazırladı. Ve bu noktaya gelmesinde birinci derecede sorumlu olarak gösterdi. Döndü, onun Partisi'nde kurucu oldu, Genel Başkan Yardımcısı oldu ve oradan milletvekili oldu...**

Baki Tuğ- Bunların olayımızla ne ilgisi var?

Haşmet Atahan- Efendim, efendim, tavrınızı koymak için söylüyorum bunları.

Ve gene kendi açıklamalarında duyuyoruz, bu kadar millet ve memleket sever olan Tuğ, seçimlerde aday olarak, milletvekili olarak sıra pazarlığı yapmış durumda. Üçüncü sırayı kabul etmiyor, ikinci sırada diyor. İkinci sırada da kabul edilmediği için görevden çekiliyor. Yani, bir saattir bize, bir buçuk saattir, iki saattir vatan-millet edebiyatı yaparken, sonuçta bakıyoruz ki, milletvekili olup olmama konusunda düşünceleri ve davranışları değişiyor.

Böyle bir süreç yaşadık ve bu süreç içerisinde, tabii bunları vatandaş değerlendirecektir.

Sayın Mumcu için, şimdi Sayın Ceyhan Mumcu birtakım savunmalara girdi. Aslında, Sayın Uğur Mumcu'nun yapısını da, konumunu da halkımız biliyor, 68'leri de biliyor. Biz hiçbir zaman için ne Mumcu için, ne 68'liler için burada bir savunma durumunda değiliz. Ama, öyle bir program oldu ki, sanki 68'i biz Baki Tuğ'a yargılatıyoruz. 68'liler Birliği Vakfı olarak 68 Kuşağı'nın değerlendirmelerini Baki Tuğ'un yapmasını şahsen ben vakıf başkanı olarak teessüfle karşılıyorum.

Baki Tuğ'dan önce, 68'in sorunları gerekiyorsa, değerlendirmesi gerekiyorsa, bunlar çok başka kişilerle yapılabilir. Tabii, sizin bu değerlendirmenize karışmak anlamında söylemiyorum, saygı duyuyorum.

Özellikle sizin medya içerisinde, kuruluşlar içerisinde son derece değerli yeriniz olduğunu biliyorum ve saygıyla karşılıyorum. Ama, burada şunu söylemek istiyorum: 12 Mart da değerlendirilecekse, burada da Sayın Tuğ doğrudan doğruya muhatap olacak kimse değil.

Sayın Tuğ'a emirle verdirtmiş olduğu kararları, kimler emir veriyorsa onlar böyle bir programda dinlenmiş olsa çok daha uygun olurdu. Bence **Sayın Tuğ'a sorulması gereken sorular bence, kontrgerillanın nasıl çalıştığı, nasıl emirlerle insanların asıldığı** olması lazım diye düşünüyorum.

68'liler olarak benim belirtmek istediğim konu; çok ağır ve haksız ithamlar oldu, demin de söylemeye çalıştım.

BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE ÖZGÜRLÜK ASILDI

Demin sözünü ettiğimiz **bağımsızlık yürüyüşünden yaklaşık 3,5 yıl sonra Deniz'ler, Yusuf'lar, Hüseyin'ler asıldılar.** Deniz'ler, Yusuf'lar, Hüseyin'lerle beraber aslında mahkûm edilmek istenen 68'in değerleriydi. Neydi bu değerler? **Bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük değerleriydi. Şimdi bunlar mahkûm edilmek istendi.** O Sıkıyönetimin emirle işlem yapan savcısı şimdi burada, aynı şekilde 68'i, 68'den öte 27 Mayıs'ı, 27 Mayıs Devrimi'ni, 27 Mayıs Devrimi'nin anayasasını yargılamaya kalkıyor; olay bu. Öyle bir şekilde koyuyor ki, yani, her gelecek olan devrimci gelişmelerin önüne faşizan bir yaklaşımla set çekmeye çalışıyor.

30 sene sonra 68'in vermiş olduğu mücadelenin bu denli açık bir şekilde haklılığı ortaya çıkmışken bunları söyleyebiliyor.

Demin bir buçuk saate yakın, bence hiçbir sosyal değeri olmayan, geçmişlerini anlatırken belirttiğinden bazı şeyleri yararlanma anlamında keçiboynuzu misali biz de faydalandık. Orada söylüyor, babası DP kurucusuymuş. Yapıları oradan geliyor. DP kurucusu bir yapı içerisinde gelmiş ve anladığım kadarıyla gidişi **ırkçı** bir değerlendirmeye kadar gidecek olan bir süreç yaşanıyor. Bahsettiği konu...

Hulki Cevizoğlu- Biz babasına değil, oğluna bakacağız.

Haşmet Atahan- Efendim, işte babasına bakıp oğlunu da biraz tanıyoruz demek ki...

Baki Tuğ- Babama senin gibi binleri kurban ederim, babamın lafını etme. Meslektaşımın, tamam da, doğru dürüst şey yap.

Haşmet Atahan- Biz zaten kurban edilmeye alışmışız.

Baki Tuğ- Babamın bu ülke için verdiği sadaka sizin boyunuzun ölçüsünü çok geçer.

Hulki Cevizoğlu- Evet, babaları bırakıyoruz artık, konuya geliyoruz.

68'leri bize sormak gerekir dediniz. 68'lerin, Atatürk'ün **ulusal bağımsızlık** eyleminden ve hareketinden yola çıktığını ileri sürüyorsunuz. Ama, geçen yıl sizinle bu stüdyoda tartışmıştık. Atatürk'ten yola çıkıldı, şu anda siz de oradan, Samsun'dan Mustafa Kemal yürüyüşüyle yola çıktınız; ama iş, işte meydanlarda Marksizm'e ve Leninizm'e ulaşıyor.

Atatürk'ün Marksist ve Leninist olmadığını herkes biliyor.

Bu konuda 68'liler Vakfı Başkanı olarak kısa bir değerlendirmenizi alayım. Çok detaylı Deniz Gezmiş konusuna gireceğiz.

Haşmet Atahan- Şimdi efendim, tabii gireceğiz, gireceğiz de, şimdi öylesine birtakım suçlamalar ve önyargılar oldu ki, bir PKK'yla, PKK lideriyle Deniz'in karşılaştırılması gibi noktalara götürüldü işler ve bunlar kasıtlı olarak, faşizan bir mantık içerisinde getirilmeye çalışılıyor. Bunları ister istemez bazı notlar halinde söyleyip ve karşılıklarını vermek noktasında olacağız.

Hulki Cevizoğlu- Her şeyi söylemek hakkına sahipsiniz ama, ben de hızlı söylemenizi isteme hakkına sahibim.

Haşmet Atahan- Peki.

Şimdi bakın, konumuz Deniz olduğuna göre ben yine Deniz'le bazı şeyleri cevaplamaya çalışayım.

Hulki Cevizoğlu- Nasıl isterseniz; buyurun.

68 KUŞAĞI “TAM BAĞIMSIZ TÜRKİYE” İSTİYORDU..

Haşmet Atahan- 68 Kuşağı ne yaptı ve netti; bunu demin kısaca söylemeye çalıştım.

Ve Deniz, biliyoruz, anayasayı ihlal etmeye teşebbüs noktasından yargılanarak idam cezasına çaptırıldı. Kimler çaptırdı? Görünürde Baki Tuğ'lar çaptırdı. Aslında ona emir verenler kimlerdi? Anayasayı

değiştirenlerdi. Anayasayı, demin kendisinin de söylemiş olduğu gibi, Türkiye için lüks bulanlardı. Bunların vermiş olduğu, anayasayı değiştiren insanların vermiş olduğu kararla asılan Deniz, savunmasında bakın ne diyordu, "Bizlerin tek özlemi, Türkiye'nin bağımsızlığıdır."

Biz hiçbir zaman bütün çabamıza rağmen Türkiye'nin bağımsızlığını temin edemedik.

Türkiye'nin madenleri, petrolü 1950 tarihinden sonra Amerikalılar'a peşkeş çekilmiştir.

Kurtuluş Savaşı'nı da yerli yerine oturtmak gerekmektedir. Biz 50 sene evvel Kurtuluş Savaşı vermiş bir ülkenin çocukları olarak Kurtuluş Savaşı'nın gerçek tahlilini yapmaya her zaman muktediriz. Biz yine çok iyi biliriz ki, Türkiye, **Kurtuluş Savaşı'nı yapmak için Samsun'a çıkanlara, İstanbul Örfi İdaresince -bu Baki Tuğ'ların selefleri oluyor-mahkemelerince idam cezası verilmiştir.**

Ve yine bilmekteyiz ki, **Osmanlı İmparatorluğu'nun yüzlerce generalinden ancak birkaç tanesi Kurtuluş Savaşı'na iştirak etmiştir.** Ve yine bilmekteyiz ki, **Kurtuluş Savaşı yapıldığı sırada İstanbul'da bulunanlar, bunları yapanlara eşkıya demiştir.**

Bu memlekette Mustafa Kemal'e gerçekten sahip çıkanlar varsa, onlar da bizleriz.

Onun "*İstiklal-i Tam ülke*" idealini yalnızca biz devam ettiriyoruz.

İddianamede, bizim anayasayı cebren ilgaya teşebbüs ettiğimiz ileri sürülmektedir.

Öteden beri arz etmiş olduğum gibi, bu ülkede anayasayı sadece savunanlar bizleriz, anayasayı ihlal edenlerse ortadadır. Anayasanın uygulanmasını isteyen gene bizleriz; anayasayı uygulamayan kimseler ki ortadadır.

(...)

Yani, bu çerçeve içerisinde 68'in ve 68 Kuşağı çerçevesinde Deniz'lerin yapmış olduğu şey çok özet bir şekilde ifadelerinde çıkıyor.

Şimdi, bölücülükle suçladı Deniz'leri ve bizi. 68 Kuşağı'nda bir bölücü girişim söz konusu değildir.

DEV-GENÇ ile Devrimci Gençlik Federasyonu 68 Kuşağı'nın bir ulusal örgütüdür. DEV-GENÇ'ten, Devrimci Gençlik Federasyonu'ndan sonra kurulmuş olan birtakım silahlı mücadeleyle, Türkiye'de iktidar olma mücadelesini yürütenlerle Devrimci Gençlik Federasyonu'nu bu şekilde bağlamak ancak Baki Tuğ gibi sıkıyönetim savcılarının mantığı çerçevesinde olur.

Baki Tuğ- Yani, Sayın Haşmet Atahan, siz Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nu inkâr mı ediyorsunuz?

Haşmet Atahan- Bakın, demiyorum. Siz...

Baki Tuğ- Inkâr mı ediyorsunuz; ona cevap verin.

Haşmet Atahan- Siz söylediğimi anlamaktan aciz bir insan değilsiniz.

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nu DEV-GENÇ'e bağlamak ancak sizin gibi değerlendirme içerisinde olanlara matuftur. Objektif olarak...

Baki Tuğ- Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu birincisi, ikincisi, üçüncüsü DEV-GENÇ'in...

Hulki Cevizoğlu- Çekirdeği miydi diyorsunuz?

Baki Tuğ- Tabii çekirdeğiymiş efendim. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi...

Haşmet Atahan- Beyefendi, ne alakası var?

Baki Tuğ- Şimdi Haşmet Atahan bu televizyonu hangi gerçeğiyle işgal ediyor; onu bana söylesin de ben kendisini dinleme cesaretini göstereyim, dinleyim kendisini.

Haşmet Atahan- Niye DEV-GENÇ yöneticilerini idama mahkum etmediniz o zaman?

Baki Tuğ- Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun liderliğinden mahkûm ettik.

Haşmet Atahan- Hayır, DEV-GENÇ yöneticilerini niye idama mahkum etmediniz?

Baki Tuğ- DEV-GENÇ yöneticileri eline silahı alıp Marksist Leninist sistemi şey yapmak için ortaya çıkmamışlardı. Onun...

Haşmet Atahan- O zaman niye o şekilde tahrif edip söylüyorsunuz?

Baki Tuğ- Onun öncü liderleri ortaya çıkmıştı.

Haşmet Atahan- Niye bütün izleyenleri yanıltıcı beyanda bulunuyorsunuz, niye gerçek dışı söylüyorsunuz?

Bakın kendiniz ağızınızla söylüyorsunuz...

Baki Tuğ- Siz ne söylediğinizin farkında değilsiniz.

DENİZ GEZMİŞ: "TÜRK VE KÜRT KARDEŞTİR"

Haşmet Atahan- Bunu DEV-GENÇ'e bağlamanız hukuka da, vicdana da aykırı bir şey.

Bölücülük konusunda suçlamalarda bulunuyor.

Bakın, Deniz, savunmasında aynen şunu söylüyor: "Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kararlarında ve Misak-ı Milli'de şu vardır: Misak-ı Milli sınırları içerisinde iki kardeş kavim yaşar; Türk ve

Kürt kavmi yaşamaktadır. Birinci Büyük Millet Meclisi'nin kararı böyledir, Türkiye'de iki kardeş kavmin ve unsurları yaşadığını kabul etmektedir.

Bunu kabul etmek bölücülük değildir. Bölücülük olarak kabul edildiği takdirde, Birinci Büyük Millet Meclisi ve Mustafa Kemal'i de bölücü kabul etmek gerekir.

Bu iki kardeş unsur Kurtuluş Savaşı'nı müştereken başarmışlardır. Güney cephesinde düşmanla omuz omuza savaşmışlardır. Bu ikisine birden biz Türkiye halkı diyoruz. Ve bu iki kardeş unsur ikinci bağımsızlık savaşını müştereken başaracaklardır. Asıl bölücüler bu gerçeği kabul etmeyenlerdir" diyor.

Şimdi kalkıp, Deniz'i bir bölünme konusunda ya da 68 Kuşağı'nı bölücülük konusunda suçlamak, yani bu en iyi ve safdil bir yaklaşımla siyasî gaf olur. Ama, biz Sayın Tuğ'un, bu şekilde bir siyasî gaf ve safdillik yapmayacak kadar meseleleri, demin de kendisi söyledi başarılarını, ince değerlendirme yapacak ve düşünecek durumda olduğunu biliyoruz.

Hulki Cevizoğlu- Evet, özellikle "68 Kuşağı ve Deniz Gezmiş'ler bölücü değildir" diyorsunuz ve kendi sözlerinden de kanıt gösteriyorsunuz?..

Haşmet Atahan- Evet, değildir.

Hulki Cevizoğlu- Son sözlerinizi toparlamanızı rica edeceğim, çok sırada izleyicimiz var.

68 KUŞAĞI VE ATATÜRK'ÜN "BURSA NUTKU"

Haşmet Atahan- Sayın Cevizoğlu, şunu söylemek istiyorum: Bakın, kuşağı olarak 27 Mayıs Anayasası'nın getirmiş olduğu özgürlük ortamında serpilindi, gelişildi, boy verildi. Biz, daha önceki konuşmalarımda da belirtmiştim, hatırlarsınız, siz de nitekim söylediniz; **B u r s a N u t k u**, Türk Gençliği'ne Hitabesi gibi Atatürk'ün bu özel açıklamaları ve genel olarak vermiş olduğu mücadele 68 Kuşağı'nı, Kurtuluş Savaşı'nı, Kuvayi Milliye geleneklerini her zaman saygıyla andığı ve bunları kendisine şiar edindiği bir süreç yaşanmıştır.

Böyle bir süreç içerisinde, 27 Mayıs'ın da getirmiş olduğu ortamda *bilimsel kitaplar* okunmuştur, *sosyalizm bilinci* belli ölçülerde

kavranmaya çalışılmıştır, *geçmiş tarih yorumlanmaya* çalışılmıştır ve *demokratik üniversite* mücadelesi verilmiştir.

Demokratik üniversite mücadelesi verilirken ister istemez, eğer Türkiye toplumu gerçekten bağımsız ve demokratik olmazsa, üniversitelere de bağımsızlık ve demokrasinin getirilemeyeceğini görmüştür ve **siyasî taleplere** yönelmiştir.

Bu, tamamen **masumane öğrenci hareketleri** içerisinde ve masumane **devrimci öz** içerisindeki taleplerdi. Bu gelişmelerden korkan siyasî iktidarlar, özellikle CIA kaynaklı gizli servisler, devrimci gençlik ve tabii korkunç bir potansiyeli vardı, bütün bir kitleye, üniversite gençliğine hâkim bir durum vardı. *Bu gençliğin potansiyelini nasıl bozabiliriz, nasıl parçalayabiliriz şeklinde değerlendirmelerle karşı örgütlenmeler yaratıldı* ve burada **ülkücü örgütlenmeler** yapıldı, **Ak-Genç** örgütlenmeleri yapıldı. Şimdi işte saygın ve saygıdeğer tarikat lideri olarak ortaya çıkan **Fethullah Gülen** de o dinci kamplarda, Ak-Genç kamplarında birtakım dinci komandolar yetiştirme konusunda görev alanlardan bir tanesiydi.

Şimdi böyle bir süreç içerisinde **sağ-sol çatışması zorakî olarak getirildi**. O zamanki siyasî iktidarların desteği ve emirleri çerçevesinde polis destekli sağ saldırılar başladı, teker teker öğrenci liderleri öldürülmeye başlandı.

Hulki Cevizoğlu- Bunlarda Baki Tuğ'un bir suçu var mı?

SİLAHIN ORTAYA ÇIKMASI..

Haşmet Atahan - Hayır.

Şimdi efendim, öğrenci hareketlerinin anarşiye gittiği şeklinde bir suçlama yapıyor, Baki Tuğ burada çarpıtıyor.

Siz demin çok iyi bir şekilde sordunuz, sağ konusundaki düşüncelerini sordunuz; buradan kaçınıyor.

Yani, Türkiye'deki **devrimci öğrenci gelişmelerinde silahın ortaya çıkması**, üniversite gençliği içerisinde kendini meşru müdafaa çerçevesinde olmuştur. Daha sonraki silahlı mücadeleleri kastetmiyorum; bakın Dev-Genç olarak kastediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Yani silahı kabul ediyorsunuz. Zaten inkâr etmek, yadsımak mümkün değil. "Olmuştur ama, kendini savunmak için" diyorsunuz?

Haşmet Atahan- Sayın Cevizoğlu, insanın başı sıkışırsa ne yapar? Güvenlik güçlerine gider değil mi? Üniversite gençliği böyle bir şeyde, tamamen güvenlik güçlerinin desteğinde ve birtakım saldırılarla karşı karşıya kalmış olması halinde kendi nefsinin korumak amacıyla böyle bir süreçte kışkırtılmış durumdadır. Yani, burada devletin bir yandan sol gruplar içerisine ajan-provokatörlerini koyarak içeriden kışkırtmaları, bir yandan karşı saldırılar düzenleyerek o öğrenci hareketlerinin gerçek rayından, gerçek kulvarından çıkartılması süreci yaşanmıştır.

Hulki Cevizoğlu- Yani, oyuna mı geldi gençler?

Haşmet Atahan- Oyuna gelmek değil, talihsiz bir noktada, bu oyun değil...

Hulki Cevizoğlu- Sürecinden çıkarıldı diyorsunuz ama...

Haşmet Atahan- Evet. Yani, bu oyuna gelmekten öte, yani olayların akışı başka bir şeye şans bırakmıyordu insanlara.

Bakın, çok somut bir örnek vereceğim.

30 sene önce yapılan bu Samsun-Ankara yürüyüşünde bir provokasyon yapılmıştır. Yapılan provokasyon şudur: Devletin gizli örgütleriyle bağlantı içerisinde Muzaffer Köklüoğlu ismindeki bir ajan kullanılmıştır. O yürüyüşte yürüyüşçülerin arasına sokulmuştur. Ve nasıl, işte sağ basının da kışkırtılması anlamında nasıl bir provokasyon yapılabilir şeklinde. O zamanki **Deniz'lerin Türk bayrağıyla yürüyüşü** sırasında bayrağın alemi, üstündeki alemi, ay yıldızlı olan alemi çalınmıştır ve **kızıl bayrakla** yürünüyor şeklinde sağ basına bir mesaj verilerek bir kışkırtma yaratılmaya çalışılmıştır.

Hulki Cevizoğlu- "Bugün İstanbul'daki 1 Mayıs'da da provokatörler mi var" diyorsunuz?

Haşmet Atahan- Ben demin onu belirtmeye çalıştım. Yani, burada olay...

Hulki Cevizoğlu- Yani, bugünkü 1 Mayıs'ta olayları ajanlar mı çıkardı diyorsunuz?

Haşmet Atahan- Şimdi efendim, Türkiye'de işçi sınıfını da, demin onu söylemeye çalıştım, işçi sınıfını da kendi mücadelesi içerisinde kendi bayramına sahip çıkamaz hale getirme oyunu oynanıyor.

Burada 1977 bir Mayıs'ını anımsayalım. **77 bir Mayıs'ında 36 kişi orada katledildi.** Bunu, sadece orada oradaki resmî polisler anlamında söylemiyorum. Polisler elbette güvenliği sağlamaya çalışıyorlar, elbette ki polisler orada birtakım kapılar... Bu son şeyde kapılar tutulmuş, giriş çıkış kontrol ediliyor ve normal olarak oraya yürüyüş yapmak isteyen, miting yapmak isteyen insanlar elbette ki güvenliği sağlamak anlamında girişte kendilerini kontrol ettirerek girmeleri ve orada kendi

güvenliklerinin sağlaması ışığında normal yasal gösterilerini yapmaları gerekir; çok doğal.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Atahan, Sayın Tuğ'un görüşleri çerçevesine geelim.

Ve size teşekkür edelim. Çünkü, 1 Mayıs 77'yi savunacak ya da iddia edecek makam değil Baki Tuğ, konu dışı.

Baki Tuğ- İlgisi yok efendim.

ÖĞRENCİLER KİŞKİRTİLDİ!..

Haşmet Atahan- Bunu şu anlamda söylemeye çalışıyorum: **Öğrenci hareketlerinde kişiktirtme vardır.** Öğrenci hareketlerinin içerisindeki yapılan kişiktirtmeler, içeriden, dışarıdan kişiktirtmeler seneler sonra ortaya çıkmıştır. Çatlı'larla ortaya çıkmıştır, devletin kontr-gerillasının Susurluk çerçevesi içerisindeki saldırıları ortaya çıkmıştır ve o zamandan beri bizim söylemiş olduğumuz, tek yanlı bu saldırıların şeklinde söylemiş olduklarımızın gerçekleri teker teker ortaya çıkmıştır.

Bunları yok sayarak şimdi yeniden o zamanki gençliği suçlamak, bir anlamda doğru olmadı.

Baki Tuğ- Sayın Haşmet Atahan'a acaba bir iki soru sormamız mümkün mü?

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Baki Tuğ- 1- Dört Amerikalı çavuşu kimler kaçırmış?

2- Amerikan sefaretinin köşesindeki iki polisi kimler kurşunlamış?

3- Türkiye Cumhuriyeti İş Bankası şubesini kimler soymuştur?

Lütfen söylerler mi?

Haşmet Atahan- Tabii.

Baki Tuğ- Dördüncü sorum. *Nurhak Dağları'na Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan nereye giderken nerede yakalanmıştır? Nurhak Dağları'yla bağlantıları nedir, izah edebilir mi acaba?*

Sorular gayet açık, açık cevap istiyorum.

Haşmet Atahan- Şimdi bakın, biz burada **Deniz'in eylemlerinde hiçbir suç unsuru yoktur gibi bir iddiada bulunmuyoruz**, böyle bir şey demiyoruz.

Hulki Cevizoğlu- Neydi suç unsuru?

Baki Tuğ- Ne için yapmışlar?

Haşmet Atahan- Deniz'in ve arkadaşlarının mücadelesinde, o demin bahsettiğim, şimdi biraz ayırmaya çalışıyorum, yani Dev-Genç olayının dışında olaylar bunlar da. Bu olayların elbette ki, Ceza Yasası içerisinde belli maddeler çerçevesinde suç müeyyideleri vardır. Ama, ben şunu soruyorum. Yani söyledikleri soruların cevabı olarak *bunları Deniz'in ve arkadaşlarının yaptığını zaten ikrar etmiştir kendileri*, bunda bir şey yok.

"SUÇU KABUL EDİYORUZ, AMA CEZA AĞIRDI!.."

Hulki Cevizoğlu- Affedersiniz Sayın Atahan, **siz suçları kabul ediyorsunuz, cezayı mı kabul etmiyorsunuz?**

Haşmet Atahan- Evet onu söylüyorum. Yani, bu suçları kendileri kabul etmişler.

Hulki Cevizoğlu- Yani Sayın Tuğ'un dört sorusundaki cevaplarda *suçu kabul ediyorsunuz, ama ceza ağırdır* diyorsunuz, cezayı kabul etmiyorsunuz?..

Haşmet Atahan- Evet.

Bakın, bunu ben söylemiyorum. Bakın, Burhan Apaydın, bunu **Deniz Gezmiş cinayeti** olarak nitelendiriyor. Ve iki cümleyle söylüyorum, şöyle diyor: "Adlî bir hata yok" diyor bunda, "adlî bir hata değil kastî bir yargılama ve hüküm vermenin kurbanı olmuştur."

Adlî hata, ismi üstünde, hatalı verilen bir karara denir.

"Deniz Gezmiş idam edilmek için yargı önüne çıkarılmış, yargılaması, suçsuzluğunun kanıtlanmasına olanak verilmeksizin sadece idamını sağlayacak bir hüküm verilmesi doğrultusunda cereyan etmiştir..."

Böyle deyip devam ediyor.

Hulki Cevizoğlu- Evet, Sayın Tuğcu, Sayın Atahan, "Suçu kabul ediyoruz, cezayı kabul etmiyoruz" diyor

Haşmet Atahan- Bakın, Profesör Çetin Özek, 146. madde...

Hulki Cevizoğlu- Efendim, o açıklamaları pek çok izleyicimiz biliyor, ben de hatırlıyorum, haklısınız...

Haşmet Atahan- Peki, Sayın Demirel'in şeyine bir atıfta bulunayım.

Bunu mutlaka biliyorsunuz tabii ama, **Demirel** şu şekilde söylüyor: **"Deniz Gezmiş olayı, o günkü şartlar içinde gelmiş geçmiş bir olaydır. Biz o cezanın infazına oy verdik, o günkü şartlar onu gerektiriyordu. Cezaları ben vermedim ki, o dönemin, baskı altında**

olunan dönemin zor şartlarındaki hâkimler verdi. Zaten Meclisteki parlamenterlerin önüne gelen idam dosyalarına bakıp 'Hayır, ben bunu onaylamıyorum' diyecek durumu yoktu ki..."

Hulki Cevizoğlu- Sayın Tuğ da dedi ki, "*Bizim dışımızda üç aşama daha vardı, oralardan da geçti bu idam cezaları, niye biz suçlanıyoruz? Ayrıca aslî savcısı da ben değildim, yardımcı savcıydım.*"

Haşmet Atahan- Şimdi, Baki Tuğ, Deniz'leri filan suçlamıyor efendim. Baki Tuğ, demin de söyledim, 27 Mayıs'ı suçluyor, 27 Mayıs özgürlüğünü, anayasasını suçluyor, demokratik atılımlarını suçluyor...

Şimdi, Baki Tuğ'un yargısı çerçevesindeki Askerî Yargıtay'ı incelerken, biliyorsunuz Sayın Cevizoğlu, Hâkim Albay Nihat Taşlıoğlu da vardı ve bu idam kararına muhalif kalmıştı. Muhalefet şerhinden, izninizle iki cümle de onu söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- İki kişi muhalif kalmıştı galiba?..

HÂKİM ALBAY: "İDAMLAR ADLÎ HATADIR!.."

Haşmet Atahan- Sanıyorum, evet.

Hâkim Albay Nihat Taşlıoğlu şöyle diyor:

"İdamlar adlî bir hata sonucu olmuştur, karara muhalif kalmıştım. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamı değil, 15 yıl civarında bir hapis cezasıyla yargılanmaları gerekirdi. Mahkeme, kamuoyunun genel havasına uydu. O dönemlerde komutanlardan da baskı oldu. Deniz ve arkadaşları 146.maddenin 1.fıkrasıyla yargılanıp idam ile cezalandırılıyorlardı. Anayasayı tağyir ve ilga ve Büyük Millet Meclisi'ni görevden cebren men gibi fiillerle suçlanıyorlardı, sanki bunları yapmış gibi değerlendiriliyorlardı. Bu suçları yapan veya yapmaya teşebbüs edene verilecek ceza veriliyordu. Oysa sanıkların bunu yapacak güçleri yoktu, yapamazlardı."

Nitekim, -şimdi söylüyor- "Bir banka soymakla..."

Bakın, Doğu'da senelerdir süren bir savaş var, binlerce insan öldü iki taraftan da.

Şimdi bir banka soymakla, dört tane Amerikan askerinin kaçırılmasıyla eğer *anayasa tebdil ediliyorsa, ilga ediliyorsa, tagyir ediliyorsa, yani değiştiriliyor ve ortadan kaldırılıyorsa*, bunu akıl ve mantık ve vicdan sahibi hiçbir kimse söyleyemez, bunu ancak Baki Tuğ'lar söylerler; onu da aldıkları emir çerçevesinde söylerler.

Hulki Cevizoğlu- Askerî Yargıtay'daki muhalefet şerhleri koyanları ben size söyleyeyim: Hâkim Tuğgeneral ... Gökçen ile Hâkim Albay Nahit Taşlıoğlu imiş.

Evet Sayın Tuğ, sizin sorunuzun yanıtları...

Baki Tuğ- Bir soruma cevap vermemiştir...

Haşmet Atahan- Sizde zerrece bir vicdan varsa, geçmişe bakın, herkes yarın bir gün bir tarafa gidecek...

Baki Tuğ- Sayın Haşmet efendi, benim vicdanımın sadakası, sizin hukukçuluğunuzun çok üzerindedir.

Haşmet Atahan- Zerrece bir vicdan varsa, siz kendi kendinize bunun hesabını verin, bize değil.

Baki Tuğ- Benim vicdanımın sadakası, sizin hukukçuluğunuzun çok üzerindedir, kusura bakmayın.

Haşmet Atahan- Sizin vicdanınızın ne olduğunu gördük, Türkiye kamuoyu da gördü, biliyor. O vicdandır ki, milletvekili olmak için bütün değerleri ortadan kaldırdınız. Bir dönem önce iktidardan düşürüp suçlamış olduğunuz Sayın Demirel'in ondan sonra partisinin kurucusu oldunuz.

Baki Tuğ- Ben Sayın Demirel'i suçlamadım...

Haşmet Atahan- Ve milletvekili olmak için, kalktınız o partiden tekrar ayrılma noktalarına geldiniz. Çiller'in eteğinden tutarken, elinden tutarken Çiller'e ondan sonra çelme takmaya kalktınız. Nerede bunun vicdanla, nerede bunun iz'anla alakası var, söyler misiniz bana?

Baki Tuğ- Ben sana her şeyi çok güzel söylerim hiç merak etmeyin, siz gereken cevapları alırsınız.

Haşmet Atahan- Söylemeye gerek yok, bu belli.

Baki Tuğ- Hepsini söylerim hiç merak etmeyin. Eğer kendinize güveniyorsanız ikili gelirsiniz, sizinle bu konuyu hukukî açıdan tartışırım ve o zaman da cevabınızı alır oturursunuz.

Siz hem Türkiye'yi 1968-71'de başlatıp bugüne getireceksiniz, hem de bugün kalkıp kabadayılık taslayacaksınız. Buna Türkiye'de inanacak hiç kimse bulamazsınız.

Haşmet Atahan- Nereye getirmişiz Türkiye'yi, nereye getirmişiz? Bakın. "*Türkiye bağımsız değil*" demişiz, "*Türkiye özgür değil*" demişiz, "*Türkiye'de demokrasi yok*" demişiz. Var mı, hangisi var?

İşçi sınıfının durumu ortada, her geçen gün pahalılığın arttığı ortada, işsizlik içerisinde vatandaşlar kıvranıyor ve Türkiye emperyalizmin, faşizmin, gericiliğin güdümü altında. Söylediklerimizin hepsi gerçekleşmiş durumda.

ATAHAN: "SİZ DENİZ'LERİN GÖRÜNÜR KATİLLERİSİNİZ"
TUĞ: "O ÇOCUKLARI İDAMA GÖNDERİP KIKIR KIKIR
GÜLENLERİ DE BİLİYORUZ"

Baki Tuğ- Mevcut anayasal düzeni yıkacaksınız, yerine komünist düzeni getireceksiniz ve ondan sonra da hesap sormaya kalkacaksınız, tamam mı?

Haşmet Atahan- Az bile söylemişiz, az bile söylemişiz. Ortaya çıkıyor bütün gerçekler, çetelerin durumu çıkıyor ortaya. Bu çetelere sizler yol verdiniz, sizler yol verdiniz.

Baki Tuğ- İşte Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının katilinin kim olduğunu şu anda daha iyi öğreniyoruz.

Haşmet Atahan- Nasıl?

Baki Tuğ- Nasıl olduğunu göreceksiniz?

Haşmet Atahan- Neyi göreceğiz?

Hulki Cevizoğlu- "Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının katillerinin kim olduğunu şimdi daha iyi görüyoruz" diyor.

Haşmet Atahan- Tabii ki görüyoruz. Bakın bütün ekrandan sizi izleyenler görüyorlar. Görüyorlar Deniz Gezmiş'lerin katillerini. **Siz görünür katillerisiniz. Yarın bir gün görünmez katilleri de çıkacak** hiç merak etmeyin.

Baki Tuğ- **O çocukları idama gönderip ondan sonra da arkadan kikir kikir gülenleri de görüyoruz biz, tanıyoruz, biliyoruz.**

Haşmet Atahan- Hiç merak etmeyin görünmez katiller de çıkacak yarın bir gün; siz görünür katillerisiniz.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Atahan, size çok teşekkür ediyorum. Haftaya demek ki daha ateşli tartışmalar olacak burada. Ama biz tartışmaların ateşliğinden ziyade, tartışmaların belgesine daha önem veriyoruz.

İyi geceler katıldığınız için.

Haşmet Atahan- Sayın Cevizoğlu, belgeler diyorsunuz. Bakın, belgeler savcıların elinde, belgeler gizli servislerde. Eğer ki Oral Çelik gibi bir insanın MIT'ten gidip de yurt dışında ifadeler alınıyor ve bu mahkemeden istendiği zaman bunlar eğer yok deniyorsa, biz hangi belgeyi çıkarabiliriz?

Ne kadar ajan varsa içeride, ne kadar provakatör varsa bunların belgeleri gizli servislerin elinde. Ortaya çıktı, Sayın Başbakan iddiada bulundu, "Ben eğer iktidarda 10 gün daha kalsaydım, bütün bu Susurluk'u ortaya çıkaracaktım" dedi. 10 gün değil, iktidara geldi, 10

aydır Susurluk ortaya çıkarılabildi mi? Yani, belge diyorsunuz, bu belgeler bizim elimizde değil. Biz ancak karanlık birtakım şeyle gördüğümüz birtakım küçük küçük ışıkları birleştirerek sonuçlara varmak durumunda oluyoruz.

Hulki Cevizoğlu- Affedersiniz Haşmet Bey, "Belgeler bizim elimizde değil" dedikten sonra, belge olduğuna nereden inanabiliriz? Belge var diyen insanın belgeyi göstermesi gerekir. "Belge var, ama bende değil" derseniz, bu belgenin orada ya da saydığınız yerlerde olduğunu nereden bileceğiz?

Ayrıca, Başbakanın da bugün kendisine yumruk atayan kişiyi, Susurluk'un bir parçası olarak gördüğü iddia edilmişti basında. Ama başbakan kendisine yumruk atan kişiyi affettiğini mahkemeye avukatı aracılığıyla bildirdi.³² Belgeler başbakanlarda diyorsunuz, ama affetti.

Haşmet Atahan- Sayın Başbakan eğer yumruk atanı affederse...

Hulki Cevizoğlu- Bugün basında yer aldı akşam haberlerde.

Haşmet Atahan- O zaman, yani eğer yumruk atanı affetmek olayı Susurluk olaylarını affetmek anlamındaysa, o zaman Türkiye halkı Sayın Başbakanı affetmez.

Hulki Cevizoğlu- Hayır, ben basında yazılanlara karşı diyorum, basında hepiniz ve hepimiz gördük.

Haşmet Atahan- Ben bunu yine iyi niyetle yorumlamaya çalışıyorum. Sayın Başbakanın affetmesi, şahsî kişisel olarak bu konuda kin gütmeye, kişisel bir dava gütmeye anlamında algılamak istiyorum. Ama, Susurluk davasını affetmek gibi bir durumda olacağını şahsen düşünmek istemiyorum, böyle bir şeyi ummak istemiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Çok teşekkür ediyorum.

Haşmet Atahan- Ben teşekkür ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Size iyi yürüyüşler, görüşmek üzere.

Haşmet Atahan- İyi akşamlar.

Hulki Cevizoğlu- Hoşça kalın.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, burada üç dört konuyu cevaplamak mecburiyetindeyim, müsaade ederseniz onları cevaplamak istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Baki Tuğ- Bir defa ben burada Sayın Cumhurbaşkanını, o günün Başbakanını suçlamadım, öyle bir kelime de ağızımdan çıkmadı.

Hulki Cevizoğlu- Siyasî olarak...

³² Dönemin Başbakanı Mesut Yılmaz, eşi ve dostlarıyla turistik olarak gittiği Romanya'da otel lobbiesinde yumruklanmıştı.-HC.

Baki Tuğ- Sadece o günün şartlarında, 27 Mayıs 1961 Anayasası'nın o günün Başbakanının elini kolunu bağladığını, istenilen şekilde otoriteyi temin edemediğini...

Hulki Cevizoğlu- Güçler ayrılığı olduğunu söylediniz.

Baki Tuğ- Olduğunu, Türkiye'de bir otorite zaafının gündeme geldiğini ifade ettim.

Hulki Cevizoğlu- İktidarı saydığınız kuruluşların paylaştığını ve engellediğini söylemişsiniz.

"EMİRLE GELEN ÖLÜM YOKI.."

Baki Tuğ- Paylaştığını ve engellediğini ifade ettim. Nitekim öyle olmuştur. Öyle olmasaydı, zaten otorite boşluğu olmazdı, Türkiye'de sokak hareketlerine siyasîler hâkim olurdu ve dolayısıyla **12 Mart 1971 Muhtırası** da verilmezdi; birinci konumuz.

İkinci konumuz, "emirle" diye bir şey söz konusu değil, bu gülünç bir iddia. Yani, **o günün komutanları kime emir vermişler de, mahkemenin hâkimlerine emir vermiş, mahkeme hüküm vermiş?** Yargıtay'a emir vermişler, Yargıtay hükmü onaylamış! Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne emir vermişler, Türkiye Büyük Millet Meclisi... Vallahi buna gülerler. Yani, bunu insan mantığının kabul etmesi mümkün değildir.

Ben biraz önce de arz ettim, ifade ettim. 22-23 yıllık hâkimlik dönemimde hiçbir komutanın "şu şöyle yapılısın" dediğine de şahit olmadım. Çok rahat görev yaptım, vicdanî huzur içerisinde görev yaptım. Böyle bir şey de söz konusu olmamıştır.

Üçüncü konu; hem DEV-GENÇ şu olaylara karışmamıştır diyor, onun dışında da Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'ydu ve Halk Kurtuluş Cephesi'ydi, bu tür militan kadroları savunma... Yani, bunu anlamak ve izah etmek mümkün değil.

Burada ortaya bir şey koymak gerekiyor; yani bunu Türk toplumu çok iyi bilmek zorundadır. Olay nedir? Olayın tayini, tespiti, teşhisi nedir?

Hulki Cevizoğlu- Nedir efendim?

Baki Tuğ- İki tane unsur var.

Bir, Türkiye'de mevcut bir anayasal düzen vardır. Peki, ortadaki iddia nedir?

Hulki Cevizoğlu- Sayın Atahan ve siz bu anayasal düzenin, bu anayasanın oldukça özgürlükçü bir anayasa olduğunu söylediniz. Türk halkına bol gelecek kadar büyük özgürlükler, çok özgürlükler sağlayan bir anayasa olduğunu...

Baki Tuğ- Aynen ifade ettim, o düşüncemde de kararlıyım.

Hulki Cevizoğlu- Ve diyorsunuz ki şimdi, bu kadar özgürlükler getiren anayasayı kaldırmak söz konusu...

Baki Tuğ- Ortadan kaldıracaksınız, kaldırdıktan sonra ne yapacaksınız? "Komünist düzen kuracağız" diyorsunuz. Şimdi, **devlete silah çekeceksiniz, biz bu anayasal düzeni değiştireceğiz diyeceksiniz, bu değiştirmenin hazırlıklarını yapacaksınız, icra safhasına geçeceksiniz; devlet sizi seyredecek!..**

Hulki Cevizoğlu- Komünizm'de özgürlük yok mu?

Baki Tuğ- Komünizm'de özgürlük olsaydı Rusya'da olurdu, Çin'de olurdu. Olmadığına göre, Komünizm'de özgürlük yoktur. Zaten komünist sistemin özünde özgürlük yoktur. Komünist sistem kaba kuvvet felsefesinin bir sistemidir.

Hulki Cevizoğlu- Özgürlük derken, başka fikirlere de yer olmamasını kastediyorsunuz.

Baki Tuğ- Onu kastediyorum. Bakınız, komünist sistemin özünde şu vardır. Zaten Marksist, Leninist düşüncenin özünde şu vardır: Marksist, Leninist düşüncenin olduğu yerde başka bir düşünceye yer yoktur.

Hulki Cevizoğlu- Peki, şunu sormak istiyorum: Milliyetçi düşüncenin olduğu yerde...

Baki Tuğ- Her türlü düşünceye yer vardır.

Hulki Cevizoğlu- Komünizm düşüncesine niye yer yok?

MARKSİST DÜŞÜNCE NEREDE SİLAHSIZ OLARAK İKTİDARA GELMİŞTİR?

Baki Tuğ- Efendim, eğer siz kanunla onu ortadan kaldırırsanız o da olur, neden olmasın? Şunun için yoktur: Almanya'da da komünist düşünce o nedenle yasaklanmıştır, hem anayasa ve mahkeme kararıyla yasaklanmıştır. Çünkü, Marksist düşüncenin özünde kaba kuvvet felsefesi vardır. O düşünceyi siz özgür bıraktığınız andan itibaren anayasal düzeni yıkacak, onun yerine kendi **proletarya diktatoryasını** getirip oturtacak ve dolayısıyla diğer özgürlüklerin

hiçbirisi olmayacaktır. Yani, **Marksist felsefe özgür düşüncenin düşmanı** olduğu için anayasalarda yasaklanmıştır. Hadisenin özünde, esasında bu vardır.

Hulki Cevizoğlu- Marksistler ise tersini söylüyorlar.

Baki Tuğ- Yok efendim, onların tersini söylemesi mühim değil ki. **Nerede Marksist düşünce silahsız olarak iktidara gelmiştir?** Bir tek Şili'de gelmiştir. Şili'de geldikten sonraki hali de hâlâ mevcuttur. Bize dünyada bir yer gösterebilirler, "Marksist düşünce silahsız olarak iktidara gelmiştir, iktidarı devam etmektedir, diğer özgürlüklerin de o düşünce içerisinde yeri vardır..."

Şimdi soruyorum. Rusya 70 yıl süre ile peyk devletlerinden hangisine özgürlük tanımıştır? **Çin İmparatorluğu'nun idaresi altında Türkistanlılar inim inim inlemektedir.** Bunların hangisine Çin'de özgürlük verilmiştir? Yani, bize komünist sistemin hâkim olduğu ülkelerde özgür düşünce var diyen arkadaşlarımız ispat ederlerse veya öyle bir ülke gösterirlerse, ben ona saygı duyarım...

Hulki Cevizoğlu- Affedersiniz ama, tabii ben burada komünizmi savunmuyorum, ama her ülkede söz konusu olabiliyor. Örneğin İngiltere'de de komünizm yoktu ama, sömürge ülkeleri vardı, onlara "common-wealth" ülkeleri diyorlardı. Bugün de İngiltere'nin sömürge devletleri var, Fransa'nın da sömürge küçük devletleri var, tek tek ellerinden çıkarıyorlar 21'inci yüzyıla geldiğimiz anda. Ama, buralarda komünizm yok, özgürlük de yok, onlar da başka ülkeleri sömürge haline getirmişler. Demek ki, *özgürlükleri kısıtlamak yalnızca sizin deyiminizle Komünizm'in değil, kim güçlü ise, güce sahip olan başka şeyleri kısıtlama hakkını kendisinde görebiliyor.* Bu insanlar için de geçerli, sistemler için de geçerli.

Baki Tuğ- Mesela?..

Hulki Cevizoğlu- İşte İngiltere'yi örnek verdim.

Baki Tuğ- Şimdi İngiltere'yi örnek verdiniz, sömürgelerden verdiniz, ama İngiliz askeri orada hâkimdir, kimseye nefes aldırmamaktadır...

Hulki Cevizoğlu- İşte onu söylüyorum. Komünist değil, ama ona rağmen özgürlükleri kısıtlayabiliyor, onu anlatıyorum.

Baki Tuğ- İşte kısıtlıyorlar.

Hulki Cevizoğlu- Yani **özgürlüğü kısıtlamak, sadece Komünizm'in ya da belli bir sistemin hatası değil demek ki.**

Baki Tuğ- Ama, İngiliz İmparatorluğu'nun nevi şahsına münhasır özelliği vardır. Hâkimiyeti altındaki yerleri kaybetmemek için onu bir siyasal düşünce olarak kısıtlamıyor, onu sadece kendi menfaatleri için kısıtlıyor...

Hulki Cevizoğlu- Örneğin şeriat devletinde de özgürlükler söz konusu değil. Şeriatta komünizm yok, ama...

Baki Tuğ- Totaliter sistem, totaliter sistemlerin özünde olan bir olay bu.

Hulki Cevizoğlu- Bakın, bir noktada özetledik, totaliterizm çok önemli; yoksa komünizm veya bir başkası önemli değil. Kim totaliter bir rejim kuruyorsa, özgürlükler orada kısıtlanıyor, sadece Komünizm'de değil.

Baki Tuğ- Ama, Marksist felsefenin özünde özgürlük yoktur. Nitekim, "*Marksist düşüncenin olduğu yerde başka düşüncelere yer yoktur*" diye bir sloganları var. 12 Mart 1971'i takiben de Türk üniversitelerinde bu slogan uygulanmış ve kendilerinin dışında olan düşüncelere üniversitelerde yer vermemişlerdir.

Eğer komünist düşüncede özgürlükler varsa, öyle bir ülke gösterilirse, biz onlarla o düşünceyi paylaşırız.

Hulki Cevizoğlu- Komünist mi olacaksınız?

Baki Tuğ- Düşünceyi paylaşırız, onlar gibi düşünmem, ama onların düşüncesine saygı duyarım.

Hulki Cevizoğlu- Evet, düşüncesine saygı duymanızı istediğim bir başka kişi var, Sayın Serpil Güvenç şu anda hatta; Deniz Gezmiş'in avukatı Halit Çelenk'in kızı.

İyi geceler Sayın Güvenç.

(Telefon konuşması)

Serpil Güvenç- İyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun efendim.

Serpil Güvenç- Şimdi şöyle birkaç noktaya değinmek istiyorum Sayın...

Hulki Cevizoğlu- Cevizoğlu.

Serpil Güvenç- Evet Sayın Cevizoğlu.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Yani, "sayın"ı ben söylemedim de adımı hatırlattım.

Buyurun.

Serpil Güvenç- Evet. Yorgunuz biliyorsunuz, gece geç vakit ve yürüyoruz; onun için kusura bakmayacaksınız.

Hulki Cevizoğlu- Yürürken canlı yayına bağlanmadınız herhalde.

Serpil Güvenç- Evet, yürürken canlı yayına bağlanmadık, doğru gece bağlandık.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

ÖLÜM EMRİ DOSYADA MI?..

Serpil Güvenç- Şimdi şöyle: Sayın Baki Tuğ Bey'in de söylediği gibi, hepimizi yargıladı, **kendisi kontr-gerillanın savcısıdır.**

Hulki Cevizoğlu- Nesi efendim?

Baki Tuğ- "Kontr-gerillanın savcısıdır" diyor.

Serpil Güvenç- Bu konulardaki Deniz Gezmiş ve arkadaşlarıyla ilgili cevabı gerçekten de avukatlardan almıştır. Dolayısıyla, kendilerini avukatlar muhatap kabul etmemekte haklıdırlar bence. Bu konuya hiç girmiyorum.

Susurluk olayı Türkiye'de gerçekten, ta bizim dönemimizden bugüne kadar ülkenin her kurumunda yuvalanan çeteleri ortaya çıkarmıştır, dolayısıyla bu konuya da girmiyoruz.

Hulki Cevizoğlu- Şunu anlayamadım: Hangi avukatlar Baki Tuğ'u muhatap kabul etmiyor?

Serpil Güvenç- Şimdi, her seferinde Sayın Baki Tuğ değişik bazı iddialarla ortaya çıkmaktadır, her seferinde kendini savunuyor. Ben şöyle düşünüyorum: *Belki Sayın Tuğ işini emirle yaptığını, kontr-gerilla ilişkisini itiraf ederse*, ileride tarih Baki Tuğ'a bir 59. madde uygulayabilir diye düşünüyorum ben ve bu konuyu o şekilde kapatıyorum.

Şimdi şu var: Biz yürüyoruz. Yürüyüşümüz Ankara'da 6 Mayıs'ta arkadaşlarımızın mezarı başında sona erecek. **Biz arkadaşlarımızın olağan dışı, bağımlı, emirle gelen mahkemelerde bir cinayetle öldürüldüğüne inanıyoruz kesinlikle.** Ve emrin olmadığı söyleniyor, **emir dosyada** var. Sayın Baki Tuğ eğer bunu unuttuysa lütfen dosyaya tekrardan bakıversinler, sanmıyorum unuttuklarını.

Hulki Cevizoğlu- Nasıl bir emir bu?

Serpil Güvenç- Yani, bu maddeyle uygulanacak, 146/1 uygulanacak diye yanılmıyorsam Sayın Namık Kemal Ersun'un emri var dosyada. Onun için bir bakmanın faydası var. O belgeler dava dosyasında var. Bir unutma oldu herhalde, aradan 30 sene geçti. Biz unutmadık, ama Sayın Tuğ kendisi unutmuş olabilir.

Hulki Cevizoğlu- Ben de unutmadan size sorayım Sayın Güvenç.

Bir saniye efendim, lütfen.

Ben de unutmadan size sorayım, bu belgenin bir kopyası sizde var mı?

Serpil Güvenç- Dava dosyasında var. Merak ediyorsanız Sıkıyönetimden de temin edebilirsiniz, avukatlardan da temin edebilirsiniz.

Hulki Cevizoğlu- Bir saniye lütfen.

Dava dosyasını gören Sayın Tuğ'a soruyorum, var mı böyle bir emir?

Baki Tuğ- Yok efendim, öyle bir şey yoktur, olmaz da zaten.

Serpil Güvenç- Var var.

Baki Tuğ- Yalan beyan, komünistlerin demek ki şeysi.

Serpil Güvenç- Bir emir var, dosyada var, unutmuştur Sayın Tuğ, olabilir, hatırlatırız. Gerek kendisine yollarız hatırlarlar, gerek size yollarız.

Hulki Cevizoğlu- Siz bana gönderin. Böyle bir belge sizin elinizde var mı?

Serpil Güvenç- Tabii dosyada var efendim. Dosyada var, yani onun tartışmasına bile gerek yok aslında.

Şimdi birkaç noktayı vurgulamak istiyorum, müsaade ederseniz.

Hulki Cevizoğlu- Bir saniye, sırayla konuşacağız, Serpil Hanım sırayla konuşacağız, bana da izin vereceksiniz.

Şimdi elinizde belge varsa, Sayın Mumcu da söyledi, önümüzdeki hafta o belgeleri getirecek, kendisi de belgelerle birlikte gelecek buraya.

"Belge var, hatırlatalım demek" için kolaycı yanı. Belge varsa ben özellikle sizden rica ediyorum. Önümüzdeki hafta belgeler konuşacak demek ki. Çünkü, izleyicilerin aklında bir bulanıklık yaratmayalım. Bir tarafta belge var, bir tarafta başka belge var olmasın. Kimde ne belge varsa ortaya koysun, bu kadar basit.

Siz de bu belge var, ekranda söz veriyorsunuz, bana hafta içinde göndereceksiniz öyle mi?

Serpil Güvenç- Şimdi yürüyüşümüzü bitirelim, size postalayacağız hiç merak etmeyin.

Hulki Cevizoğlu- Hayır hayır, belgeyi bana söyleyin efendim.

Serpil Güvenç- Bu yalan değil, bu olmuş bir şey.

Bu, dönemin komutanının verdiği bir belge, yazılı bir belge bu; uydurma falan değil. Bu o kadar büyük bir yalan olur ki, mümkün değil. Biz bunu size yollayacağız hiç merak etmeyin.

Hulki Cevizoğlu- Tamam oldu, tartışmaya gerek yok.

Özetliyorum; bu belgeyi ben hafta içinde, emirin belgesini hafta içinde sizden alacağım. Önümüzdeki hafta Ceviz Kabuğunda da ekranda göstereceğim.

Serpil Güvenç- Tabii, bu ispatlanacaktır, merak etmeyin.

Yalnız, bir iki noktaya daha değineceğim ben.

Hulki Cevizoğlu- Konuşma hakkınız var, ama karşılıklı birbirimize sıra verirse, buyurun.

AMERİKANCİ OLSALARDI..

Serpil Güvenç- Evet.

Şimdi ben şöyle düşünüyorum: Bu Deniz'lerin asılması olayı, aslında bütün dünyada gördüğümüz sınıf mücadelelerinin bir görüntüsü. Deniz'ler eğer emekçilerin kurtuluşu için, emekçi halkın, işçilerin, köylülerin kurtuluşu için inandıkları davada sonuna kadar düşüncelerini savunmasalardı, onurlarıyla yaşayıp onurlarıyla ölmeyi bilmeselerdi, bugün gerçekten hayatta olabilirlerdi.

Mesela vurguncuları savunsalardı Türkiye'nin bağımsızlığı yerine, 61 Anayasası yerine, demokrasi yerine, sınıfsız, sömürsüz bir düzen yerine vurguncuları savunsalardı, Amerikan şirketlerinin temsilcileri olsalardı, Amerikan pasaportlu Başbakanların partilerinde yükselmeyi hedefleselerdi, uyuşturucu kaçakçılığını seçselerdi bugün Deniz'ler yaşıyor olacaktı. Ama, onlar seçimlerini emekçi halktan yana yaptılar ve bu uğurda canlarını verdiler.

Bu bir mücadele meselesidir, sizin hangi tarafı tercih ettiğinize bağlı bir olaydır. Onun için bunun çok fazla tartışmasına gerek yok; tarih bu konuda hükmünü verecektir. Tarih Deniz'leri unutmayacak, ama tarih Deniz'leri astırıanları unutacaktır ve onları mahkum edecektir tarih.

Şimdi bunu vurgulamak istedim, bir.

İkinci olay şu: Biz burada ne 68'i, ne dünya sosyalist hareketini Sayın Baki Tuğ ile tartışacak bir ortamda değiliz.

Bakin, biz çok güzel bir sempozyum yapıyoruz Ankara'da. 9-10 Mayıs tarihlerinde biz 68 hareketini, Türkiye Cumhuriyeti'nin bizce en güzel anayasası olan, hiç de bol gelmemiş olan Türkiye'ye, ama sermayenin çıkarlarını rahatsız ettiği için, bizim arkadaşlarımızın asılmasına kadar uzanan bir dönemi 9-10 Mayıs'ta Millî Kütüphane'de Ankara'da Sayın Korkut Boratav'ın varlığında, Sayın İşaya İşir'in varlığında, Sayın Alparslan Işıklı ile beraber, Sayın Yakup Kepenek ile beraber ve bir sürü değerli yazar ve 68'lilerle böyle bir üst düzey ortamda tartışacağız. Arzu ederseniz bu şekilde bir programı yapın, ama bu düzeyde yapalım tartışmayı lütfen, Baki Tuğ ile değil.

Hulki Cevizoğlu- Sayın güvenç... Sayın Güvenç, beni görüyorsunuz ve duyuyorsunuz.

Serpil Güvenç- Evet.

Hulki Cevizoğlu- (...) Ceviz Kabuğunu bir anons yeri olarak değil, ama görüşlerinizi açıklayabileceğiniz bir platform olarak kullanmanızı rica ediyorum. (...)

Ben Baki Tuğ ile ve Deniz Gezmiş ile ilgili görüşlerinizi sordum.
Buyurun.

(...)

Serpil Güvenç- Ama, siz 68'i Baki Tuğ ile tartışıyorsunuz. 68, Baki Tuğ ile tartışılmaz, çünkü Baki Tuğ 68'in muhatabı değildir.

Hulki Cevizoğlu- Bakın onu söyleyebilirsiniz.

Serpil Güvenç- Baki Tuğ bir yardımcı Askerî Savcıdır, bu kadar. Siz nasıl Baki Tuğ ile 68 gibi bir hareketi tartışırsınız ki? Onun için ben size daha değişik bir ortamda bunun tartışılacağını, sadece bunu bildirmek için bu sempozyumdan bahsettim, yoksa ekranınızı kullanmak açısından değil.

Hulki Cevizoğlu- Anlaşıldı efendim.

Serpil Güvenç- Sevindim.

Hulki Cevizoğlu- Bu kadar mı?

Serpil Güvenç- Şimdi, Allende meselesi var.

Şimdi 68 nasıl nasıl Baki Tuğ ile bu ekranda tartışılmazsa, dünya sosyalist hareketi de bu ekranda Baki Tuğ ile tartışılmayacak kadar ciddi bir olaydır.

Hulki Cevizoğlu- Hanımefendi, tartışacak bir konunuz yoksa ben size çok teşekkür edeyim.

Serpil Güvenç- Hayır, ben Şili'de Allende konusuna da değinmek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Affederseniz, siz Şili ve Allende konusunu mu tartışacaksınız Baki Tuğ ile?

Serpil Güvenç- Hayır, sadece bir cümle söylemek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Serpil Hanım, tartışacağınız konu ne ise onu rica ediyorum. O konuyu bu konuyu tartışmıyorsunuz ama, Allende konusunun Baki Tuğ ile ne alakası var, niye tartışacaksınız; onu bilmiyorum. Baki Tuğ ile söyleyecekleriniz varsa alacağım, yoksa kapatıyorum.

Serpil Güvenç- Bakın, şöyle bir şey söylendi orada, dünyada demokratik biçimde gelen hiçbir sosyalist iktidarın olmadığı söylendi orada. Allende demokratik bir şekilde geldi ve Amerikan ITT şirketinin silahla donandırdığı çetelerle devrildi. Biz sosyalist olmakla suçlanıyoruz ekranda; biz Allende'nin tarafındayız, dünya emekçilerinin tarafındayız ve bunu düzeltmek benim hem bir sosyalist olarak

görevim, hem bu ekranda sizin istediğiniz şekilde bu konuda cevap vermek de hakkım herhalde değil mi?

(...)

Hulki Cevizoğlu- Benim Ceviz Kabuğu'ndaki özgürlük herhalde 61 Anayasası'ndan daha geniştir, merak etmeyin siz onu. İsteddiğiniz gibi, benim değil sizin istediğiniz gibi cevap verme hakkına sahipsiniz, ama benim sözümü kesmeden. Aynı özgürlüğü sizin bana vermeniz gerekiyor program yapımcısı olarak. Ben de bunu hiç tartışmam ve kimseyle tartışmam. Onun için bu konuları geçelim ve konumuzun özüyle ilgili sizin değerli görüşleriniz varsa onları alalım.

Bakın, sizi biz aradık değerli görüşlerinizi almak için, Ceyhan Mumcu'dan farklı olarak; o bizi aramıştı. "İzleyicilerimiz" ve "telefon konuklarımız" tabiri farklıdır. Sayın Atahan'ı da biz aradık, sizi de biz aradık; o nedenle istediğiniz gibi konuşma hakkına sahipsiniz. Programımıza herhangi bir ceza gelmesini de göze alarak size bu özgürlüğü ben tanıyorum. Ama, yanlış anlaşılmalara neden olacak yorumlardan sizin uzak kalmanızı rica ediyorum.

Bir ara vereceğiz, ama ara vermeden yine kendi görüşlerinizi özetle söyleyin.

Buyurun.

Serpil Güvenç- Ben görüşlerimi yeteri kadar ifade ettiğime inanıyorum. Daha fazla ekranınızı kullanmak istemiyorum.

İyi geceler diliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Evet, bana kızmanıza gerek yok. Ekranımızı görüşleriniz için bir platform olarak kullanabilirsiniz, Sayın Atahan'ın kullandığı gibi.

Serpil Güvenç- Sayın Cevizoğlu, teşekkür ediyorum size, ekranınızı kullandığınızı için de teşekkür ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Hay hay, iyi geceler efendim, çok teşekkür ediyorum, iyi geceler efendim.

TUĞ: "EMİRLE OLSAYDI ONU DA SERBEST BIRAKMAZDIM"

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, reklamlara girmeden önce Sayın Güvenç'le ilgili olarak birkaç kelime söylemek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Baki Tuğ- İster Güvenç hatırladığım kadarıyla Kaya Güvenç'in eşidir.

Hulki Cevizoğlu- Serpil Güvenç efendim.

Baki Tuğ- Serpil Güvenç...

Hulki Cevizoğlu- Ben bilmiyorum kimin eşi olduğunu.

Baki Tuğ- Zannedirim Halit Çelenk'in de kızıdır.

Hulki Cevizoğlu- Evet onu biliyorum.

Baki Tuğ- Kendileri de yakalanmış 12 Mart 1971'i takiben, nişanlısı veya eşiyle beraber huzurumuza geldiler. Bize de aracı gönderdiler, kendisinin bırakılması için. Aracıyı da, hiç sakınca görmüyorum şimdi, Keramet'in Yarbay'a gönderdiler. Keramet'in Yarbay'ın kendileri...

Hulki Cevizoğlu- Keramet'in Yarbay, Deniz Gezmiş davasının aslı savcısı.

Baki Tuğ- Evet. Keramet'in Yarbay'a aracıyı gönderdiler. Keramet'in Yarbay'ın onlara iki cümlesi vardır; "Eğer çocukların suçu yoksa hiç endişeniz olmasın. Yüzbaşı Baki Tuğ ya yarın ya öbür gün gerekli soruşturmayı yapar. Eğer suçları varsa mahkemeye sevk eder, suçları yoksa da çocukları serbest bırakır" demiştir. Ve nitekim, bunu da bana iletmemiştir Keramet'in Yarbay.

Ben de dosyayı aldım inceledim, Serpil Güvenç'i mahkemeye sevk edecek yeterli deliller olmadığı için onun hakkında takipsizlik kararı, eşi veya nişanlısı hakkında da iddianame yazdım, mahkemeye gönderdim.

Hulki Cevizoğlu- Bunun konumuzla bir ilgisi var mı?

Baki Tuğ- Bunun konumuzla ilgisi şu: Durmadan bizi suçluyorlar; emirle iş yapmışız, şununla iş yapmışız. Biz bu hanımefendi hakkında takipsizlik kararıyla serbest bıraktık, eşini de mahkemeye gönderdik.

Şimdi, çıkmış burada bize ahkâm kesiyor, komünist olduğunu söylüyor, tamamen onun öncüsü olduğunu söylüyor. "Hayırlı uğurlu" olsun diyorum. Bu memleket, bu ülke bunları çok iyi tanıyor. Bu, onlara yetecektir herhalde.

Hulki Cevizoğlu- Tabii biz, tartışmalarımızı karşılıklı olarak, ne onların size, ne de sizin karşı tarafa; "herkes sizi tanıyor" şeklinde cümle kurarak götürmemiz mümkün değil.

Baki Tuğ- Saygı duyuyorum da, suçlayıcı nitelikte de beyanda bulunuyorlar.

Hulki Cevizoğlu- Türkiye'deki "saygı" kavramı da hakikaten tartışmalı.

Baki Tuğ- Ama, ben onların hiçbirisine saygısızlık yapmadım, ben medenî ölçüler içerisindeyim. Siz, olayın başından aldınız, oraya kadar getirdiniz, biz sebeplerini ortaya koyduk, sonuçlarını gündeme getirdik, onları ifade ettik. Onların hiçbirisini suçlamadık.

"68'liler" dediniz. 68'liler kendileri ifade ediyorlar Marksist olduklarını. Biz de onu söyledik, başka bir şey söylemedik.

Hulki Cevizoğlu- Bir örnek verdi Sayın Güvenç, Şili'de Allende örneğini verdi.

Baki Tuğ- Evet.

Şili ve Allende örneği, dünyada bilinen bir olaydır. Allende, belli süreyle iktidara gelmiştir, ondan da sonra...

Hulki Cevizoğlu- Ama, siz "gelmemiştir" demiştiniz, ona bir cevap oldu bu.

Baki Tuğ- Ben, onu da gelmiş olarak kabul etmiyorum; eğer onun iktidarı sürekli devam etseydi, o zaman kabullenirdim. Demek ki, yanlış işler yaptılar, totaliter sistem uygulamaya kalktılar ki...

Hulki Cevizoğlu- Orası farklı bir konu, ama seçimle geldiğini kabul ediyor musunuz?

Baki Tuğ- Buyurun.

Hulki Cevizoğlu- Seçimle iktidara geldiklerini kabul ediyor musunuz?

Baki Tuğ- Gayet tabii, seçimle geldi, seçimsiz gelmediler.

Seçimle geldiler ama, seçimle geldikten sonra tahakküm etmek istedikleri için de, aldı götürdüler yani...Hadise bu kadar açık.

Hulki Cevizoğlu- Bunu kabul etmiş olduğunuza göre, daha önceki sözünüzü de şimdi düzeltmiş oldunuz.

Baki Tuğ- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Mütalaanızı, görüşünüzü düzeltmiş oldunuz.

Değerli izleyiciler, 1,5 dakika sonra karşınızdayız.

(Reklam arası)

Hulki Cevizoğlu- Sayın Tuğ, 12 Mart ile ilgili çok sayıda izleyicimiz arıyor ve 12 Mart 1971'in ve öncesinin önemli şahsiyetleri de arıyorlar; az sonra onları da teker teker başlayacağız, karşınızda olacaklar.

Ama, bu arada sizin bu telefon bağlantıları arasında söylemek isteyip de söyleyemediğiniz, arada kaynayan açıklamalarınız varsa alalım, çünkü diğer telefonlara da cevap vereceksiniz.

12 MART NEDİR, NE DEĞİLDİR?

Baki Tuğ- Tabii, ortada söylememiz gereken tek konu vardı; yani meselenin özünü ortaya koyarsak kendiliğinden çözülmüş olacaktır. Yani, 12 Mart nedir, ne değildir?..

12 Mart, başlangıçta, bir iktidara son vermek, onun yerine yeni bir hükümeti icra etmektir. Nitekim, 12 Mart Muhtırası öyle yapmıştır. Sayın Nihat Erim'in Başbakanlığında Hükümet kurulmuştur. Ancak, Türkiye'de terör, anarşi ve şiddet olayları 12 Mart Muhtırası'yla durmamıştır, devam etmiştir. Yani, bu anarşi, terör ve şiddet olaylarının bir hedefi vardır, gayesi vardır. Hedef ve gaye, biraz önce de arz ettiğim gibi, mevcut anayasal düzeni yıkmak, onun yerine komünist düzeni kurmaktır. Olay, bu kadar açık ve nettir.

12 Mart'ı bu şekilde değerlendirdiğiniz takdirde, bir yere varırız. Aksi takdirde bir yere varma imkânının olduğu kanaatinde değilim.

Hulki Cevizoğlu- 12 Mart'ta muhtıraya imza atanlardan Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur'un daha sonra yaptığı bir açıklama vardı. Nasıl size, "12 Mart'ın ünlü savcısı" deniyorsa, Muhsin Batur'a da "**12 Mart'ın ünlü muhtıracısı**" deniyor.

12 Mart'ın ünlü muhtıracası Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur bir açıklamasında, yazısında: "**12 Mart Muhtırası'nı önlem olarak almayıp da, vermekte gecikseydik, alttan bir tepki olabilir, Silahlı Kuvvetler bölünür ve memleket iç çatışmaya doğru giderdi. Biz bu gaye ile 12 Mart Muhtırası'nı verdik. İyi niyetle verdik, ama sonuçta iyi niyetimizin karşılığını alamadık**" diyor.

MUHTIRA İÇİNDE BAŞKA MUHTIRA!..

"16 Mart'ta emekliye sevk ettiğimiz 9 Mart'çı komutanlar, 23 Mart'ta bize bir ihtar mektubu yolladılar." Yani, muhtıra içinde bir başka muhtıra.

Emekliye sevk edilen komutanlar ortaklaşa bir mektup göndermişler, "**ihtar mektubu**" diyor buna Sayın Batur. Bu ihtar mektubunda özetle: "*Bundan sonra ortaya çıkabilecek bölünmeler ve silahlı çatışmaların tüm sorumluluğu Silahlı Kuvvetler komuta kademesine, yani muhtırayı yapanlara ait olacaktır, arz olunur*" deniyor.

Muhsin Batur da: "Biz buna gülüp geçtik, çocukça bir şeydi, hangi güce dayanarak bunu yapacaklardı yani?" diyor. Yani dediğiniz gibi, "12 Mart iyi niyetle yapılıyor, ama iyi niyetin karşılığını alamadık" diyor Muhsin Batur.

Sizin sözünüzle bir paralellik taşıyor galiba.

Baki Tuğ- Evet. Zaten Sayın Batur'un hatıraları, Tümgeneral Celil Gürkan'ın hatıraları okunduğu takdirde, bunların da özetinde, Deniz

Binbaşı Erol Bilbilik'nin beyanı vardır. Yine, o dönemin genç liderlerinden Sarp Kuray'ın Cumhuriyet Gazetesi'ndeki açıklamaları vardır. Bunların hepsinin ötesinde de Prof. Dr. Emre Kongar'ın, "21'inci Yüzyılda Türkiye" adlı kitabının 168. sayfasında bu konu gayet açık, net olarak ifade edilmiştir.

Bunlar okunduğu takdirde, 12 Mart Muhtırası'nın neden verildiği, ne getirmek istedikleri kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. O nedenle ben, bu hatıralara yeni şekle dokunmak istemiyorum, ortaya getirmek istemiyorum. Bu konuyu merak edenler olursa, bu hatıraları okudukları zaman, 12 Mart'ın başlangıcını da, sonunu da öğrenecekleri kanaatindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Sizinli ilgili bir başka ciddi eleştiri var. Siz politikaya atıldıktan sonra DYP saflarında, vaktiyle, idam cezası istediğiniz ya da istenen idam cezasına imza attığınız Deniz Gezmiş'lerin aksine, bir başka insan için, o dönemlerde ünlü bir futbolcu olan Tanju Çolak'ın Mercedes kaçakçılığından yargılanması sırasında af istediğiniz, çok ciddî eleştirilere neden oldu.

Siz, görüşlerine, siyasî görüşlerine inanmadığınız insanların idamına bile "evet" diyebilecek bir insan iken, Mercedes kaçakçılığı gibi ciddî bir ekonomik suç işleyen bir insanı acaba, sırf ünlü olduğu için mi (-ki, öyle olduğunu zannetmiyorum, Deniz Gezmiş de ünlüydü-) affını istediniz?..

Baki Tuğ- Burada hiçbir fikir farklılığı yok. Bu soruyu da sorduğunuz için size teşekkür ediyorum.

Ben, Tanju Çolak'ın affını istemedim. Tanju Çolak ile ilgili olarak bir kanun teklifini arkadaşlarımızla beraber hazırladık. Kanun teklifinin özü şuydu: Ekonomik suça ekonomik ceza.

Bunun gerekçesini de ortaya şu şekilde koyduk: Tansu Çolak'ı üç ay, bir sené içeride tutmanın Türk Devleti'ne bir faydası olmayacağını, içeride de devletin Tansu Çolak'ı besleyeceğini, bu tür bir davranış şeklinin de yanlış olacağını; halbuki, "Tansu Çolak bu suçu işlemişse, ekonomik suça ekonomik ceza verilsin, Tansu'dan hem devlet istifade etsin, hem Tansu Çolak'ı da devlet beslemesin" diye bu tür bir teklifi düşündük.

Hulki Cevizoğlu- Siz, o dönemde DYP'ye girdiğiniz için, Tansu Çiller'in Partisi'ne girdiğiniz için ağzınız alışmış, "Tansu" diyorsunuz, "Tanju" olacak.

Baki Tuğ- Tanju, Tanju Çolak.

Bu nedenle biz o tür bir teklifi hazırladık. Bu teklifi hazırlarken de, Baki Tuğ tek başına hazırlamadı.

Hulki Cevizoğlu- Ama dediniz ki, "Tanju Çolak'ı mahkûm etmenin devlete kazandıracağı bir şey yok, içerde besleyecektik." Bu, Kenan Evren'in söylediği, **"Teröristleri asmayacaktık da, besleyecek miydik?"** sözünün bir başkası.

Baki Tuğ- Tabii, dediğiniz doğru.

Hulki Cevizoğlu- "Asalım" demiyorsunuz ama, "beslemeyelim, saliverelim, affedelim" diyorsunuz... Bu bir çelişki değil mi?

Baki Tuğ- Hayır, buradaki çok farklı. Birisi terör, anarşi, şiddet olaylarıyla ilgili, diğeri ise, sadece ekonomik bir suç işlemiştir.

Hulki Cevizoğlu- Suç, suçtur ama. Yani siz, hukuk adamı olarak suç işleyen insanların suçuna göre mi davranıyorsunuz?.. Yoksa, her suçun zarar verdiği bir kesim olabilir; bu suça karşı sizin ceza istemeniz gerekmez mi?.. Milletvekili olduktan sonra politik mi davrandınız?

Baki Tuğ- Hayır hayır, hiç de politik davranmadım. Ben, ekonomik suçlara ekonomik ceza verilmesi düşüncesindeyim, görüşündeyim. O düşüncemi, o görüşümü de dün savundum, bugün de savunuyorum, yarın da savunmaya devam edeceğim. Nitekim, şu anda bu konuyla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde hazırlanmış bir teklif vardır. O teklif kanunlaştığı takdirde, o gün bizim yapamadıklarımız bugün yapılmış olacak.

Hulki Cevizoğlu- Yani, bu mantık doğruysa, o zaman da insanlar çıkıp şunu iddia edebilirler: **"Siyasî suçlara da siyasî ceza verilebilir, idam cezası verilmesin"** denebilir. Örneğin; nedir?.. İşte, Erbakan'a yapıldığı gibi, "siyasetten men", Demirel'e yapıldığı gibi "siyasetten men" olabilir. Ama, **siyasî suça bir idam** söz konusu olmaması gerekir; eğer ekonomik suça ekonomik ceza verilecek ve hapis cezası verilmeyecek ise.

Baki Tuğ- Bu, bir düşünce şeklidir, bir düşünce tarzıdır. Bunun takdiri, yasanın çıkarılması Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir, bize ait bir keyfiyet değildir. Bizimki sadece tekliftir.

Hulki Cevizoğlu- Ama, ben sizin görüşünüzü soruyorum. Bu görüş farklılığına nasıl...

Baki Tuğ- Görüş farklılığı olarak onu kabullenmiyorum. Bir tarafta devletle anarşi, terör ve şiddet olayları, diğer tarafta ise, iki kişiyle ilgili suçlar... Bunları birbirine bağlar da, eğer o şekilde düşünürsek, yanlış yaparız kanaatindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Bir başka 68 kuşağı temsilcisi Sayın Aydın Çubukçu hattımızda.

İyi geceler Sayın Çubukçu.

(Telefon Konuşması)

AYDIN ÇUBUKÇU (68 Kuşığı Temsilcisi)- İyi geceler, merhaba.

Hulki Cevizoğlu- Merhaba. Buyurun.

Baki Tuğ ile tanışıyor musunuz? Önce onu sorayım.

Aydın Çubukçu- Hayır.

Hulki Cevizoğlu- Siz tanıyor musunuz, "Aydın Çubukçu" adını hatırlıyor musunuz?

Baki Tuğ- Zannediyorum Dev-Genç davası sanıklarından; büyük bir ihtimalle.

Hulki Cevizoğlu- Ben hatırlatacağım eğer kendisi söylemezse. Ekranda "68 kuşığı temsilcisi" diyor.

Buyurun Sayın Çubukçu.

"DENİZ'LER KAMUOYU VİCDANINDA BERAAT ETTİ!.."

Aydın Çubukçu- Ben İzmir'de yargılandım, Baki Tuğ beni bilmez, İzmir'de yargılandım.

Baki Tuğ- Zannediyorum, **Ziraat Bankası soygunu** nedeniyle.

Aydın Çubukçu- Hah, evet.

Bir tek şeye değinmek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Aydın Çubukçu- Baki Tuğ, insâni vicdan bakımından Deniz'lerin asılmasından üzüntü duyduğunu söyledi, hukuken de görevini yaptığını söyledi.

Sözünü ettiği vicdan, kendi vicdanı değildir bence. Deniz'lerin idamına, halkın vicdanı ikna olmamıştır. Ve bugün onların gençliği, adam öldürmemiş olmaları vesaire nedenlerle, idamlarını yersiz bulan herkes -buna dönemin Başbakanı dahildir, dönemin milletvekilleri dahildir, yargıçları dahildir- aslında halkın vicdanında dile gelen şeyi seslendiriyorlar. **İdamlara kimse ikna olmamıştır.** Burada Baki Tuğ şöyle söyleyebilirdi ve ben buna saygı duyabilirdim: "*Vatan hainlerini astım, vicdanen de, hukuken de müsterihim*" diyebilirdi. Ama, bunu söyleyemiyor. Bunu söyleyememesinin tek sebebi de, *Deniz'lerin, halkın vicdanında, insanlığın vicdanında, tarihin vicdanında beraat etmiş olmalarıdır.*

Bu kadar.

Hulki Cevizoğlu- "Vatan hainlerini astım, vicdanen rahatım" deseydi, ne değışirdi?

Aydın Çubukçu- Kendince doğru bir şeyi de söylemiş olurdu.

Hulki Cevizoğlu- Yani, kendi içinde tutarlı olurdu en azından?..

Aydın Çubukçu- Gayet tutarlı olurdu. Ama, bunu söyleyememesinin nedeni; Deniz'lerin halkın vicdanında beraat etmiş olmalarıdır.

Hulki Cevizoğlu- *Yani bir anlamda, Baki Tuğ'un vicdanı kamu oyu vicdanının baskısı altında?..*

Aydın Çubukçu- Kamu oyu vicdanının baskısı altındadır; evet.

Hulki Cevizoğlu- Doğru mu?..

Baki Tuğ- Doğru değil, yanlıştır. *Baki Tuğ'un vicdanını baskı altına alacak bir güç göremiyorum Türkiye'de.*

Hulki Cevizoğlu- O kadar vicdansız mısınız, yoksa çok mu vicdanlısınız?

Baki Tuğ- *Vicdanlıyım o kadar, çok vicdanlıyım. Hür düşünen, hür yaşayan, başı dik bir insanım.*

Hulki Cevizoğlu- Sayın Çubukçu...

Aydın Çubukçu- Evet...

Hulki Cevizoğlu- Kendi vicdanının boyutlarını söyledi Sayın Tuğ. Sizin görüşlerinizi değiştirir mi bu?

Aydın Çubukçu- Hayır, hayır.

Hulki Cevizoğlu- Peki, size başka bir şey sorayım.

Sayın Tuğ da hatırladı, "İzmir'de yargıldım" dediniz siz. Ziraat Bankası soygunu, en büyük banka soygunlarından biriydi. Az önce, diğer konuklarımız da, izleyiciler de tartışırken Sayın Tuğ dedi ki, "Şu şu şu soygunları bana nasıl açıklayacaksınız? Deniz Gezmiş'ler nereye gidiyordu? Nurhak dağlarının anlamı neydi?" dedi.

Siz, fiilen bu soygun olayına vaktiyle, yıllar önce karıştığınız için, bu banka soygunlarıyla ilgili soruyu belki yanıtlayabilirsiniz.

Affedersiniz, sizin hakkınızı aldım ama, size ekleyeceğim bunu. Siz de dediniz ki Baki Tuğ için, "Vatan hainlerini astım, vicdanen rahatım diyebilseydi, kendisi için de tutarlı olurdu."

Aydın Çubukçu- Kendisi için tutarlı olurdu.

Hulki Cevizoğlu- Evet. Siz de kendi içinizde tutarlı olmak adına, "Banka soygunu yaptım, vicdanen huzursuzum" diyebiliyor musunuz ya da ne diyorsunuz?..

Aydın Çubukçu- *Hayır, ben herhangi bir pişmanlık ya da işte, bundan dolayı kendimi aşağılanmış falan hissetmiyorum. İnandığım bir şeyi yaptım.*

Hulki Cevizoğlu- Aşağılanmak değil tabii, o farklı.

Aydın Çubukçu- Tabii, yani inandığım bir şeyi yaptım ve doğru olduğunu bugün de savunuyorum.

Hulki Cevizoğlu- Yani, "Bugün de savunuyorum" demek, "Bugün de olsa yapardım" anlamında mı?..

Aydın Çubukçu- Hayır, o anlama gelmiyor.

Hulki Cevizoğlu- Ne anlama geliyor?..

Aydın Çubukçu- O günün koşullarında böyle bir şeyi yapmak, neredeyse bizim için haktı, hukuktu.

Hulki Cevizoğlu- Bu hak ve hukuku, yine o tarihte kamuoyu vicdanından mı almıştınız?

20 YAŞINDA TOPLUMSAL MUHALEFETİN SİMGESİ!..

Aydın Çubukçu- Şimdi, gerçekten dönüp, o döneme baktığımızda, bu tür eylemlerin çok büyük tepkilerle karşılandığına dair bir işaret bulmayız. Şöyle söyleyim. Kamuoyu, kendilerinin üzerindeki baskıyı ya da kendilerinin erişmek istedikleri yeni bir dünya özlemini temsil eden unsurlar olarak görüyorlar -önemli bir kesimi hiç olmazsa kamuoyunun.- Ve bundan dolayı da, o kadar şiddetle yargılamıyordu kamuoyu. Yani, Deniz'in halk türkülerine geçmiş olmasının sebebi nedir, ya da haline gelmiş olmasının sebebi nedir?.. Halk, orada kendisine ait bir şey buluyordu.

Hulki Cevizoğlu- Neydi o, *ezilmişlik* miydi?..

Aydın Çubukçu- Şüphesiz. *Kendi isyanını dile getiren bir motif.*

20 yaşında bir insan Deniz; bütün bir toplumsal muhalefetin simgesi haline gelebildiyse, bu, onun becerisinden ibaret bir şey değildir. Halkın böyle bir şeyi istemesi, beklemesi, ona böyle bir misyonu biçmesi gerekir. Olay buydu ve asılmasının sebebi de budur zaten arkadaşımızın.

Hulki Cevizoğlu- Bütün toplumsal muhalefetin sembolü haline gelebilmiş miydi gerçekten?

Aydın Çubukçu- Büyük ölçüde.

Hulki Cevizoğlu- Ama o zaman, bütün toplum tarafından desteklenmesi ve çatışmaların olmaması gerekmez mi?

Aydın Çubukçu- Hayır. "Muhalefet" dediğimiz zaman, bir de bunun iktidar tarafı vardır; yani bir çatışmayı ifade eder zaten muhalifi olmak.

Ama, "toplumsal muhalefet" dediğimizde, bunda, yüzbinlerce işçi vardır 15-16 Haziran'da sokağa dökülen; ne bileyim, küçük üreticiler vardır, pamuk, tütün, çay, fındık üreticileri vardır. Bütün bunlar, belirli bir isyan duygusuyla, belirli bir ayaklanma ortamının belirtileriyle ortaya

çıkışlardı. Küçük bir özetini verdim program başlarken, dökümünü yaptınız. Bir, işçi köylü hareketi, büyük bir toplumsal muhalefet vardı ve Deniz, bunun içinde bir figür olarak yükseldi.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Atahan, sizden önce Deniz Gezmiş'lerle ilgili: *"Biz suçu kabul ediyoruz, ama cezayı kabul etmiyoruz"* demişti. Ama siz şimdi, ne cezayı, ne de suçu kabul etmediniz.

Aydın Çubukçu- Hayır; yani mevcut yasalar karşısında elbette bir suç vardır, *"ortak suç"* diyorum.

Hulki Cevizoğlu- Aynı görüşte misiniz; "Suçu kabul ediyorum, cezayı kabul etmiyorum" şeklinde?

Aydın Çubukçu- Deniz'ler hakkında mı?..

Hulki Cevizoğlu- Evet. Ve kendiniz hakkında. Kendi eylemlerinizi içinde, Deniz Gezmiş ve arkadaşları için de.

Aydın Çubukçu- İki şeyi birbirinden ayırt etmek gerekiyor. Birisi, mevcut yasaların suç olarak ilan ettiği ve buna uygun verdiği ceza. Ben zaten, yasalar sistemi, hukuk sistemi, mevcut politik sistem; bütün bunlarla bağını koparmış bir insanım.

Hulki Cevizoğlu- Yasalar dışında?..

Aydın Çubukçu- Onun dışında, bir de, halkın, tarihin uzun zamana yayılacak olan vicdanî değerlerin yazgısı vardır ki, ben, onlar karşısında benim de, bütün kuşağımın insanlarının da beraat ettiğine çoktan inanıyorum.

"DAHA GÜZEL BİR DÜNYA İSTİYORDUK!"

Hulki Cevizoğlu- "68 kuşağı bölücü değildi" dedi Sayın Atahan. Siz, bu konuda 68 kuşağını nasıl tanımlıyorsunuz 68 kuşağı temsilcisi olarak?

Aydın Çubukçu- 68 kuşağından birisi olarak diyeyim. **Biz, daha güzel bir dünyanın olanaklı olduğuna inanıyorduk ve bunu yaratmanın da, tarihsel olarak bizim üstümüze düştüğüne dair bir inancımız vardı.**

Baki Tuğ- Bu düzen, hangi düzen?..

Hulki Cevizoğlu- Onu soralım az sonra.

Buyurun efendim.

Aydın Çubukçu- *Bu güzel dünyayı yaratabilecek güçte olduğumuza inanıyorduk ve yaratılabileceğinin de olanaklı olduğuna inanıyorduk. Değerlerimiz buna göre teşekkül etmişti. Ve 68'i tanımlamak şöyle*

mümkün olabilir belki: Büyük bir coşkuyla, büyük bir sevgiyle, büyük bir ihtiyaçla, daha güzel bir dünyayı elde etmeye çalışmak.

Hulki Cevizoğlu- *Bu, bir ütopya halinde, hayal halinde mi kaldı? Gerçekleşti mi? Kavuşulabilecek bir şey miydi?*

Aydın Çubukçu- Kavuşulabilecek bir şeydi, ama tarih bize izin vermedi.

Hulki Cevizoğlu- Ne vardı efendim?

Aydın Çubukçu- Belki saati gelmemişti.

Hulki Cevizoğlu- Bir yerde hata mı yaptınız?

Aydın Çubukçu- Yani, tarihsel olaylardan, hatalardan söz etmek çok mümkün değildir. Onlar, gerçekleşip gerçekleşmemesi pek çok koşula bağlı olan şeylerdir. Olmadı, yani tarih, o anda böyle bir kapıyı açmadı bize.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Sayın Tuğ'un sorusunun yanıtı?..

Bir daha sorun isterseniz.

Baki Tuğ- Acaba nasıl bir düzendi, hangi düzendi o istedikleri düzen?.. Bir düzenden söz etti Sayın Çubukçu.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Çubukçu!

Aydın Çubukçu- Özetle: insanın insanı sömürmediği, kimsenin bildiğini, alın terini çalarak yaşama hakkını kendisinde görmediği, hırsızın, namussuzun, deyyusun yaşama ortamı bulamadığı bir düzen.

NEDEN BANKA SOYDUN?

Baki Tuğ- İsmi verebilir mi; sistemin adını?

Aydın Çubukçu- Sosyalizmdir, evet.

Hulki Cevizoğlu- "Sosyalizm" dedi efendim.

Baki Tuğ- Uygulama alanı var mı dünyada?

Hulki Cevizoğlu- Siz karşılıklı konuşun, ben çıkıyorum aradan. Birbirinizi dinledikçe; buyurun, sorun. Bu tarafa bakın efendim, karşılıklı konuşun.

Baki Tuğ- Evet, acaba Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ndeki sistem, böyle bir sistem mi Sayın Çubukçu?..

Aydın Çubukçu- Evet, Sovyetler Birliği'nde uzun süre insanlar, sömürücülerin olmadığı bir rejimi kurdular ve yaşattılar.

Baki Tuğ- Peki.

Çin'deki sistem, aynı nitelikli bir sistem midir?

Aydın Çubukçu- Yani, bu ayrıntıları tartışmanın çok anlamı yok.

Şimdi, Sovyetler Birliği olmamış olsaydı, böyle bir rejimi insanlık bugüne kadar hiç kurmamış olsa bile, bundan sonra kuramayacağı anlamına gelmez.

Baki Tuğ- Ben sizden bir şey daha rica etsem olur mu?.. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin emri altında, hükmü altında inleyen devletler, milletler için ne diyeceksiniz acaba?..

Aydın Çubukçu- Ben sana bir şey sorsam, ne dersin acaba?..

Bütün bu zulmün, soygunun, hırsızlığının Türkiye'de geçerli olup olmadığı konusunda bir şey söyleyebilir misiniz?..

Baki Tuğ- Ama, sorunun cevabı değil.

Aydın Çubukçu- Aynı şey.

Baki Tuğ- Bir soru daha sorabilir miyim?.. **Banka soygununu neden yaptınız?**

Aydın Çubukçu- Evet, parayla bir şeylerin yapılabileceğini düşünüyorduk. Çünkü, karşımızdakilerin silaha ve paraya sahip olduğu bir yerde, bizim de silah ve paraya sahip olmamız gerektiğine inanıyorduk.

Baki Tuğ- Sayın Çubukçu'nun açıklamaları karşısında benim söyleyecek fazla bir şeyim yoktur. Bunun anlamı şudur...

Hulki Cevizoğlu- Yeterli mi gördünüz?

Baki Tuğ- Çok yeterli gördüm. Şunun için çok yeterli gördüm. Hiç olmazsa mertçe çıktı buraya, *"Evet, Türkiye'deki anayasal düzeni biz değiştirecektik, onun yerine de, Rusya'da olduğu gibi bir sistemi getirecektik"* anlamında ifadede bulundu. Teşekkür ediyorum kendisine.

Aydın Çubukçu- Tabii, madem ben bu konuda açıkça konuştum, aynı açıklığı Baki Tuğ'dan da bekleyelim. Demek ki, "Vicdanım da rahattır, astım iyi ettim..."

Baki Tuğ- Sayın Çubukçu, benim bütün açıklamalarım gayet açık ve nettir. Türk milleti karşısında başı dik, alnı ak olan bir insanım, bu ülkenin bir evladıyım. Benim gibi düşünmeyenleri de, aynen bu ülkenin evladı olarak görüyorum ve onları ben kucaklıyorum; hiç kimseyi de kimseden ayırmıyorum.

Bakin, bu düzeni beğenmeyen insanlar, bugün bakıyorsunuz, bu düzenin bünyesinde, *o günün "68'liler kuşağı" dediğiniz birçok insan patron olmuş, para kazanmış ve 68'liler kuşağından da kopmuşlar*,. Yanlış yaptıklarını gayet açık ve net olarak ifade ediyorlar. Zannediyorum, şu anda da sizin de bir işiniz vardır.

Aydın Çubukçu- Hayatta hiç para kazanmak istemiyorum. Küçük bir ücretle ben bugün bir derginin genel yayın yönetmenliğini yapıyorum. Kirada oturuyorum. Açlık, bilmediğim bir şey değil, yoksulluk, bilmediğim bir şey değil. **Paranın Allah belasını versin, onurum bana yeter.**

Baki Tuğ- Belki sizin için öyle değil ama, birçok arkadaşınız için değişiktir.

Şimdi, burada yine bir şey daha sormak istiyorum. Acaba, Dev-Genç'i takiben devam eden Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu, Türkiye Halk Kurtuluş Partisi, Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi, Devrimci Kültür Ocakları ve birçok meslekî kuruluşlar arasında bir gaye birliği var mıydı, yok muydu?..

Aydın Çubukçu- Savcılık ifadesi mi veriyoruz şimdi? Anlamadım ben.

Baki Tuğ- Hayır, ifade değil, ben bunları soru olarak soruyorum.

Aydın Çubukçu- Konu dışı. Ben artık tartışmayı, bu konularda konuşmayı sürdürmek istemiyorum.

Baki Tuğ- Peki, teşekkür ederim.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Çubukçu, ben sorabilir miyim size?.. Yanlış duymadım galiba. Dediniz ki, "Paranın Allah belasını versin, onurum bana yeter."

Aydın Çubukçu- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Öyle miydi?..

Aydın Çubukçu- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Peki, para kötü olduğu için mi "Paranın Allah belasını versin" dediniz?..

Aydın Çubukçu- Hayır, paranın kazanma yolları kötüdür. Bir işçinin alın terini akıtarak kazandığı para, helal paradır, anasının ak sütü gibi helaldir. Ama o işçiye sömürerek kazanılan para, haramdır.

Hulki Cevizoğlu- Anladım.

Peki, banka soygunuyla elde edilecek para helal midir, haram mıdır?..

Aydın Çubukçu- Eğer o paradan benim boğazımdan, kişisel olarak benim boğazımdan tek kuruş geçtiyse aynı derecede bana da haram olsun.

Hulki Cevizoğlu- Çok açık sözlü konuştuğunuz için teşekkür ederim ama, Demirel'in bir sözü vardı o dönemlere ilişkin, "*Bana sağcılar suç işliyor dedirtemezsiniz*" demişti. Siz de sanki az önceki açıklamanızda, "*Solcular yolsuzluk yapmaz*" diyorsunuz Demirel'e nispetle. Ama Türkiye'de bir İSKİ skandalı da yaşandı...

Aydın Çubukçu- O solcu değil, onu solcu kabul edemem ben. Öyle bir solculuk benim anladığım solculuk değildir Sayın Cevizoğlu.

Hulki Cevizoğlu- Kabul edip etmemek ayrı bir şey ama, sağ partilerin yaşadığı yolsuzlukların yanı sıra sol partilerin de yaşadığı yolsuzluklar...

Aydın Çubukçu- Hayır, ben sol partiyi, *SHP'yi, CHP'yi, bunları sol parti olarak kabul etmiyorum.*

Hulki Cevizoğlu- Ne kabul ediyorsunuz?

Aydın Çubukçu- *Aynı derecede sermaye partilerdir onlar.* Sermayenin egemen olduğu her yerde de soygun da vardır, yolsuzluk da vardır, hırsızlık da vardır.

Hulki Cevizoğlu- Anladım, CHP'yi ve SHP'yi, zannediyorum DSP'yi de...

Aydın Çubukçu- Tabii tabii.

Hulki Cevizoğlu- Dahil ederek bunların sol parti olmadığını söylüyorsunuz, o görüşte, o iddiasınız diyelim.

Bu çerçevede, Demirel'in vaktiyle, "Sağcılar suç işliyor dedirtemezsiniz" sözüne paralel siz, kendi kastettiğiniz solculuk anlamında "Solcular yolsuzluk yapmaz" mı diyorsunuz bugün, 1998'de?

Aydın Çubukçu- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Peki.

Ekleyecek sözünüz varsa alayım.

Aydın Çubukçu- Ben çok teşekkür ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ben de teşekkür ederim.

İyi geceler.

Aydın Çubukçu- İyi geceler.

68 KUŞAĞI'NIN ARKASINDA HALK DESTEĞİ VAR MIYDI?

Hulki Cevizoğlu- Öz ve özetle konuştuğunuz için teşekkürler, iyi geceler.

Sayın Çubukçu, yaptığı işi de çok rahatlıkla anlatıyor, yorumları da açık ve net, tartışmaya da renk kattı, aradığı için de teşekkür ediyoruz.

68 Kuşağı'nın arkasında halk desteği olduğunu söylüyor konuklarımız. Size göre de 68 kuşağının arkasında halk desteği var mıdır? Çünkü, "*Deniz Gezmiş de toplumsal muhalefetin bir sembolü haline gelmişti*" dedi Sayın Çubukçu.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, bunu tespit etmek çok kolay ve basittir, ancak...

Hulki Cevizoğlu- Elinizde bir ölçü mü var?

Baki Tuğ- Ölçüyü kamuoyu yapabilir, ölçü kamuoyudur.

Eğer 68'liler Kuşağı bu kadar kendilerine güveniyorlarsa, bir örgüt halinde bir anket yaparlar. Türk halkının, 62 milyon 400 bin insanından ne kadarının yanlarında, arkalarında olduğunu görürler.

Hulki Cevizoğlu- Halk desteği olunca halk devrimi daha mı kolay olur?

Baki Tuğ- Tabii, daha kolay olur ve o devrimi gerçekleştirirler.

Hulki Cevizoğlu- Oldu mu o?

Baki Tuğ- İşte olmadı, 12 Mart 1971 ona müsaade etmedi, halk devrimi de olmadı. Tersine, **ters bir devrim oldu.**

Hulki Cevizoğlu- Anladım, peki.

Bir başka izleyicimiz daha arıyor, önemli birisi, İşçi Partisi Genel Başkan Yardımcısı Hasan Yalçın...

Alo... Sayın Yalçın.

(İzleyici)

HASAN YALÇIN- İyi akşamlar, iyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler.

Siz geçmişte Sayın Tuğ'la karşı karşıya gelmiş miydiniz?

Hasan Yalçın- Tabii, çok.

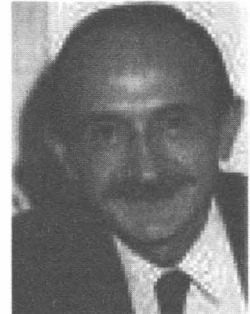
Hulki Cevizoğlu- Birbirinizi eskiden tanıyordunuz.

Hasan Yalçın- Sayın Cevizoğlu, aslında bizim bir randevumuz da var. Biz Baki Tuğ'la TÖS³³ davasında sanık-savcı olarak bulunduk. O davaların görüşülmesi sırasında Sayın Baki Tuğ benimle dışarıya çıktıktan sonra, serbest olduğum bir sırada da konuşmak istediğini söylemişti. Aslında, işte sizin programınıza denk düşmüş oldu bu. Ben kendisiyle gazeteci olarak da bir röportaj yaptım daha önce dergim için.

Ben aynı zamanda Aydınlık Gazetesi'nin yöneticiliğini de yaptım, yazarlığını da yapıyorum...

Hulki Cevizoğlu- Yani, hakkınızda dava açacağını söyledi Baki Tuğ...

Hasan Yalçın- Evet, onun için aslında bu göndermeyi yapıyorum, sakın reklam gibi anlamayın.

Hasan Yalçın

³³ TÖS= Türkiye Öğretmenler Sendikası.-HC.

Hulki Cevizoğlu- Yok yok, bunları söyleyebilirsiniz.

Hasan Yalçın- Herkesin kimliği net olarak ortaya çıksın diye bu...

Hulki Cevizoğlu- Açıklamayı yaptınız.

Hasan Yalçın- Evet, bu açıklamayı onun için yaptım.

Tam televizyonu ayarlamaya çalıştığım için böyle biraz tutukluk oldu.

Hulki Cevizoğlu- Bir saniye, peki, ayarlayın siz.

Hasan Yalçın- Şimdi duyuyorum sesinizi.

Hulki Cevizoğlu- İki eski dost musunuz?

Hasan Yalçın- Şimdi, aslında Sayın Cevizoğlu, tarih belirli anlarda bir muhasebe yapar. **Baki Tuğ kişi olarak önemli değil; tarih içinde oynadığı rol itibariyle önemlidir.** Ve bu rol, bugün gelmiş bir noktaya dayanmıştır, bizim rolümüz de gelmiş bir noktaya dayanmıştır.

Hulki Cevizoğlu- Nedir onlar?

Hasan Yalçın- Şu bakımdan: Şimdi biz Havza'dayız. Şimdi siz beni Havza'dan buldunuz ve cep telefonumla konuşuyorsunuz.

Hulki Cevizoğlu- Siz arayıp oradan yazdırdınız, demek ki oradasınız, yürüyüştesiniz yani.

Hasan Yalçın- Evet.

Şimdi bu Havza'da oluşumuzun şöyle tarihî bir anlamı var. Türkiye 1968'de şu sloganla yürüdü: **"Tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye."**

Bugün biz yine bu davanın takipçisiyiz. Bu pırıl pırıl bir slogandır ve Türkiye halkının bütün özlemlerini içermektedir.

Baki Tuğ da 1971 mahkemelerinde bizleri yargılarken bir davanın takipçisiydi; o dava, Türkiye'yi küçük Amerika yapma davasıydı. O davayı takip etti geldi, en sonunda adı bakın Çiller'in yanına yazıldı, Tansu Çiller'in yanına.

Kimdir Tansu Çiller?..

Hulki Cevizoğlu- Sonra Tansu Çiller'e isyan bayrağı açan milletvekillerinin başında geldi.

Hasan Yalçın- Şimdi sizin, kendisinin biyografisini açıklarken altını çizdiğiniz bir nokta var. Tansu Çiller'in seçilmesi için can siperane çalıştı diye. Sonra menfaat çekişmeleri çıkar bütün çetelerde. Menfaat şebekelerinde böyle kişisel çatışmalar olur, ayrılır, birleşir.

Şimdi, Sayın Baki Tuğ'un adı Tansu Çiller'in yanına yazılmıştır, onun yanında yöneticilik de yapmıştır.

Kimdir Tansu Çiller?

Türkiye Genelkurmayı'nın...

Hulki Cevizoğlu- Efendim, Tansu Çiller'i geçelim...

Hasan Yalçın- Bir cümle söyleyeceğim.

Hulki Cevizoğlu- Tansu Çiller'a sürekli davette bulunuyoruz gelsin konuşalım diye; ama, lütfedip gelirse, belki Amerika'dan sonra fırsat bulur mu bulamaz mı bilemiyorum. Fırsat bulur da konuşmak isterse ekranımız açık, sorularımız da kısmen hazır tabii ki, kamuoyunun merak ettiği sorular.

Onun için o bölümü geçelim, Baki Tuğ'a gelelim.

Buyurun.

Hasan Yalçın- Ben şöyle söyleyeceğim. Yani, ben zaten Tansu Çiller meselesi için söylemiyorum. Sayın Tuğ'un yerini tam tahlil etmek için söylüyorum. Bakın ben bir ithamda da bulunmuyorum; programınızı sizi zor durumda bırakmak istemem.

Sayın Çiller...

Hulki Cevizoğlu- Sayın Çiller için de her şeyi söyleyebilirsiniz bizim programımızda, hiçbir sakıncısı yok.

Hasan Yalçın- Hayır, söylerim de, yani konuyu Baki Tuğ'a bağlayacağım, öyle dolaylandırmayacağım olayı.

Hulki Cevizoğlu- Peki, buyurun.

“GENELKURMAY SAVCILARI ÇİLLER'İN CİA AJANI OLUP OLMADIĞINI SORUŞTURDU!”

Hasan Yalçın- Şimdi, Sayın Çiller, Türkiye'nin Genekurmay Başkanlığı tarafından, Genekurmay savcılar tarafından CIA ajanı olup olmadığı ciddi şekilde soruşturulmuş ve Çiller Özel Örgütü adı altında kurduğu örgütler Türkiye'yi bölgesel felaketlere sürüklemeye çalışmış ve bugün Yüce Divan yolunda olan bir politikacıdır...

Hulki Cevizoğlu- Sizin de o konuda çok sayıda yayınınız var, biliyorum.

Hasan Yalçın- Bizim naçizane emeklerimiz geçmiştir bu konuda.

Şimdi, Baki Tuğ işte buradadır ve şimdi aslında Baki Tuğ, Emcet Olcaytu'nun söylediklerini tam anlayamadı. Baki Tuğ aslında sadece Çiller'in adının yanına yazılmadı, aynı zamanda Abdullah Çatlı'nın, Haluk Kırıcı'nın yanına yazıldı ve hangi olaydan dolayı yazıldı?

16 Mart 1978 İstanbul Üniversitesi'ndeki sekiz öğrencinin ödürüldüğü bombalama olayından dolayı 146'dan sanık...

Hulki Cevizoğlu- Bombalayanlar arasında Baki Tuğ mu vardı?

Hasan Yalçın- Hayır. Şimdi bakın, avukat bunu çok güzel izah etti. O olayı gerçekleştiren örgüt, askerî birlikten C-4'leri aldığı sırada verilen ifadelerde Baki Tuğ'un adı geçiyor...

Hulki Cevizoğlu- C-4 dediğiniz bomba değil mi?

Hasan Yalçın- Evet evet. O işte atılan, İstanbul Üniversitesi'nde kullanılan bombanın maddesi.

Şimdi, zaten ben bomba uzmanı değilim, bomba uzmanı Astsubay Oğuz Telkinoğlu söylüyor.

Şimdi, Baki Tuğ, kendisi burada otururken, bazı konuklarınızla konuşurken hâlâ savcıymış gibi hissediyor, zannediyor; aslında bu da büyük yanılısamadır...

(...)

Şimdi, biliyorsunuz, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bazı Japon askerleri ormanlarda kalıyorlar ve savaş devam ediyor zannediyorlar...

Hulki Cevizoğlu- Teşbihte hata olmasın diyorsunuz herhalde.

Hasan Yalçın- Evet evet. Teşbihte hata olmasın dendiği için daha önceden, tekrar o parantezin içinde konuşuyorum.

Hulki Cevizoğlu- Yalnız, Sayın Tuğ'un bir sözünü hatırlatayım ben size; "Baki Tuğ adamın yakasına kolay kolay bırakmaz!"

Hasan Yalçın- Ben onlara geleceğim.

Şimdi, o da zaten kendisi savcı zannetmesinden ileri geliyor. Ve siz ona bir soru sordunuz, dediniz ki, bu sözü ilk defa mı kullanıyorsunuz, yoksa 1971'de de kullandınız mı?

Bu, Baki Tuğ'un hemen ağzını açtığı zaman kullandığı cümledir. O, kullanmadım, ilk defa kullanıyorum dedi ama, şimdi bütün sanıklar, ben de dahil bu sözü çok duymuşuzdur. Şimdi zaten yakayı tutma tehdidi değil, dikkat ederseniz bütün konuşmacıları tehdit etti. Ve kendisi hakkında dava açmak üzere sanık olduğu için soruşturma yapan Millî Savunma Bakanını da suçladı, savcı meslektaşını suçladı. Savcı meslektaşını bilgisiz, cahil diye suçladı.

Hulki Cevizoğlu- Bakanı nasıl suçladı?

Hasan Yalçın- Bakanlık soruşturuyor, Bakanlık müfettiş tahsis ediyor. Şimdi onun tek kurtuluş çaresi var, zaman aşımı. Üzerinden 20 sene geçtiği için zaman aşımına uğrayacak.

“BAKİ TUĞ TARİHİN YARGILADIĞI BİR SAVCIDIR.”

Hulki Cevizoğlu- Ama, başvurdum dedi Sayın Tuğ; istemiyor

zaman aşımını.

Hasan Yalçın- Şimdi bakın, bunun anlamı şudur, bu mesele bir tanık yargılama meselesi değil, mesele şudur: **Baki Tuğ tarihin yargıladığı bir savcıdır.** 12 Mart savcısıdır ve aynı zamanda şimdi sanık sandalyesine bilfiil oturmaktadır, Tansu Çiller gibi.

Hulki Cevizoğlu- Tarihin yargıladığı tek 12 Mart savcısı Baki Tuğ mu, başkaları da var. Baki Tuğ gerçekten en önde mi geliyor, yoksa sadece ön planda mı gözüküyor?

Hasan Yalçın- Baki Tuğ'un şimdi, "Savcı yardımcısıydım, benim yardımcısı olduğum savcı esas Deniz Gezmiş'leri idam etmiştir" savunmalarının hiçbir anlamı yok. Çünkü, bu idamları çıkartan savcı olarak hem kendisinin reklamını yapmıştı; o söylediği savcılar da ben şimdi hatırlamıyorum bile.

Hulki Cevizoğlu- İşte biz de hatırlamıyoruz da, nedenini merak ediyoruz. Niye Baki Tuğ hep hatırlanıyor da başka savcılar hatırlanmıyor ve mahkeme heyeti hatırlanmıyor?

Hasan Yalçın- Nedeni şu. Çünkü Baki Tuğ, bir ideolojik mücadele vermiştir, bir parti adamıdır aslında. Haluk Kırıcıların, Abdullah Çatlıların Partisi'nin üyesidir. Ve zaten en sonunda çıktığı yer de, gelmiştir, Çiller'in yanında. Çiller neyi savunmuştur? Kahraman Abdullah Çatlı'yı.

Hulki Cevizoğlu- Ama affedersiniz, öyle olsaydı gidip MHP'den aday olmaz mıydı?

Hasan Yalçın- Şimdi MHP'li bir sürü adam var Doğru Yol Partisi'nde, Anavatan Partisi'nde.

Hulki Cevizoğlu- Ama sizde yok, değil mi?

Hasan Yalçın- Bizde olamaz.

Hulki Cevizoğlu- Peki.

Hasan Yalçın- Biz bunlarla savaştan partiyiz. Onun için bizde böyle olamaz.

Hulki Cevizoğlu- Yani savaştan derken diliniz mi sürçtü, mücadeleyi mi?..

Hasan Yalçın- Mücadele eden, mücadele eden, o anlamda söyledim.

Şimdi tarih muhasebesini yapıyor. Biz Havza'dayız, Baki Tuğ Çiller'in ve Abdullah Çatlı'nın yanındadır; bir hüküm veriyor tarih. Burada önemli olan Baki Tuğ değil, ben Baki Tuğ'un sadece üzerinde tarihsel kişiliği anlamında duruyorum.

“DENİZ GEZMİŞ SİMGEDİR, DENİZ GEZMİŞ BİZİZ”

Yoksa "Küçük Amerika" süreci itibariyle onun temsil ettiği sistem gelip dayanmıştır mafyacılığa, gladyoculuğa, işkenceye, kana bulaşmışlardı ve Türkiye'yi çıkmaza getirmişlerdir. Biz bunun buradan çıkarılması için bir mücadele veriyoruz. 68, bugün bu sebeple yaşıyor diyoruz. 68, sadece biz burada yürüyen insanlar değil ki; Türkiye'nin Zonguldak'tan Ankara'ya yürüyen işçisi, meydanları dolduran memuru, genci, üniversitelerde hapis hayatı yaşatılan insanlarımız bunların hepsi 68'lidir. Çünkü, bunların hepsinin yüreğinde tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye ideali vardır ve dolayısıyla **Deniz Gezmiş biziz**.

Bakın *Deniz Gezmiş ne kadar muhteşem, ne kadar temiz. Burada Deniz Gezmiş de bir simgedir*, onu da söyleyeyim. *Deniz Gezmiş bütün bir 68 neslinin simgeleşmiş adı olarak kullanılıyor*.

Hulki Cevizoğlu- Zaten "Deniz Gezmiş'ler" deniliyor, evet.

Hasan Yalçın- Tabii, yani şimdi biz burada kişileri, Ahmet'i, Mehmet'i, Baki Tuğ'u, vesaire, Deniz Gezmiş'i düşünmüyoruz. Bir tarihin içinde bir millet olarak yürüyoruz, bu milletin meselelerini konuşuyoruz.

“TÜRKİYE'Yİ SÖMÜRGE ÜLKE HALİNE DÜŞÜRDÜLERİ!”

Bu milletin meselelerini Baki Tuğ'ların ideolojisi çözememiştir, fikri, programı çözememiştir. **Türkiye'yi getirmişlerdir, bir sömürge ülke haline düşme noktasına**, buraya düşürmüşlerdir. Şimdi buradan biz bunu çıkarmak zorundayız. Çünkü, Türkiye bizim çocuklarımıza kalacak, Türkiye'nin insanı bu topraklarda yaşayacak.

Şimdi bunlar ne yapmışlardır? **Türkiye'nin her sene ekonomisine 40 milyar dolar uyuşturucu parası giren, emperyalist tekellerin hangi KIT'i kapacağız diye kavga eden bir ülke durumuna**. Şimdi bunun ne gibi bir açıklanabilecek aklı, mantığa sığan tarafı var? Bu program bitmiştir, Baki Tuğ'un savcılığı bitmiştir, bu program da bitmiştir.

Hulki Cevizoğlu- Hangi program başlıyor ya da başlatacaksınız?

Hasan Yalçın- *Şimdi Türkiye'nin devrimci cumhuriyet programı başlıyor. Mustafa Kemal'in 1937'de anayasaya yazdırdığı, altı ok adıyla da bildiğimiz ve Cumhuriyet Halk Partisi'nin bayrağında bugün*

mahzun duran, terk edilmiş ilkelerinin programı uygulanacaktır, onun dönemi başlamıştır.

Dolayısıyla Baki Tuğ, buralara bakarak bir şeyler öğrenebilir. Öyle kabadayıca, -bu sözümü de bağışlayın, sizin programınıza ait değil bu ama-, hakikaten üslup kabadayıca ben asarım, keserim, hesabını sorarım... **Şimdi artık hesap verme zamanı Baki Tuğ'dadır.** Bugüne kadar Türkiye halkına hesap sora gelmişlerdir, çeteleriyle, uyuşturucu şebekeleriyle, gangster yöntemleriyle, kontr-gerillalarıyla.

Bakin 1978 Aydınlik'ına laf söyledi Baki Tuğ, hepsi doğru çıkmıştır. **Biz 1971'de hapiste yattık, işkenceli sorgulardan geçtik. Baki Tuğ'un önüne geldiğim zaman ben işkencelerden geçerek geldim, ağır hakaretler gördüm.** 1978'de Aydınlik'ı çıkardık. İşkencecilerin bütün örgütlerini yayınladık, işkence yapanların resimlerini yayınladık.

Bakin Sayın Cevizoğlu, size bir ilginç kişisel anımı anlatayım.

Hulki Cevizoğlu- Kısaysa ama...

Hasan Yalçın- Ben kendime işkence yapan MIT görevlisiyle röportaj yaptım. Günlük Aydınlik'ta yayınladım 1993'te. Yani, bizzat bana işkence yapana gazeteci olarak gittim ve röportaj yaptım.

Hulki Cevizoğlu- Amacınız neydi ve o röportajın sonucunda nereye vardınız?

Hasan Yalçın- Hayır, şimdi öyle bir durum ortaya çıktı ki, vicdan muhasebesini yapmış, Baki Tuğ'un yapmadığı işi yapmış iskenceci. Beni aradı, gazeteden görmüş, yazılarımı okumuş, "Ben sizinle görüşmek istiyorum" diye beni aradı...

Hulki Cevizoğlu- Vicdan azabı mı çekiyordu?

Hasan Yalçın- Vicdan azabı çektiği anlaşılıyordu, alkolik olmuştu, MIT'ten uzaklaşmıştı. Gittim, kendisiyle röportaj yaptım, fotoğraflarını çektim, Aydınlik'ta yayınladım.

Şimdi, yani böyle bir dönemin savcısıdır Baki Tuğ ve dolayısıyla da çürümüş bir sistemi temsil etmektedir. Şimdi buralara bakarak öğrenmesini ben tavsiye ediyorum. Yoksa böyle oturup, asarım keserim, otur bakayım yerine falan diyecek makamda değil. **Sanıktır kendisi. Hem tarihî olarak savunduğu sistem sanık sandalyesindedir Türkiye'ye karşı ağır suçlar işlediği için, hem de bizzat kendisi sanık sandalyesindedir.**

KARŞILIKLI AĞIR SUÇLAMALAR!..

Şimdi o Dışkapı'daki savcılık odasındaki konuşmamızı umuyorum hatırlıyordur Baki Tuğ. O zaman bana hem bir randevu vermişti ileride konuşuruz serbest kaldığınızda diye, hem de bana, işte bugünkü söylediği gibi komünizmi kötölemişti. Sosyalizmi kötölemişti ve bunlardan vazgeçmemi söylemişti. Kendisine ne dediğimi daha önceki televizyon programında kendisi anlatmış; asla vazgeçmeyeceğimi, asla fikirlerimden vazgeçmeyeceğimi kendisine de o zaman söylemiştim.

Şimdi bakın bir şey söyleyeceğim; böyle Baki Tuğ bizimle sosyalizm tartışması yapacak bilgiye hiçbir zaman sahip olmadı. Biz ona sosyalizmi çok öğretmeye çalıştık. **TÖS davasında ben kendisine sosyalizm anlattığım için beni çok dışarıya attırttı. Dövdürterek askerlere, kürsülerden böyle kükreyerek üzerimize geldiği çok oldu.**

Ama hiçbir şey öğrenmedi; 30 sene geçmiş aradan hâlâ aynı şeyleri söylüyor. Dünyaya da bakmıyor. Sosyalizm'de özgürlük yok falan gibi o bilinen, iddianamelere yazdığı saçmasapan görüşleri savunuyor. Halbuki, bakın bir şey söyleyeceğim. Kendisi ne dedi, "1961 anayasası büyük geldi Türkiye'ye, özgürlükler fazla geldi." Halkın her türlü özgürlüğe hakkı vardır, hiçbir özgürlük halka büyük gelmez, fazla gelmez. İşte Baki Tuğ'un ideolojisiyle benim ideolojimin farkı budur.

Hulki Cevizoğlu- Peki, orada kalın ve telefonda ayrılmayın.

Hasan Yalçın- Kalıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun Sayın Tuğ.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, ben şu anda bakıyorum, Hasan Yalçın 12 Mart 1971'de ne ise bugün de odur.

Hulki Cevizoğlu- Karşılıklı olarak aynı yerdesiniz!..

Baki Tuğ- Karşılıklı olarak aynı yerde değiliz.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçın olduğu yerde, siz de olduğunuz yerdesiniz yıllar öncesine göre.

Baki Tuğ- Ama, o **betonlaşmış düşünceler**, betonlaşmış fikirler 12 Mart'ta kaldı. Aynı şeyleri tekrar ediyor, **papağan gibi** konuşup duruyor, bizi ithama kalkıyor.

Hasan Yalçın zannediyor ki, bunları televizyonda söylemekle elimizden kurtulacaklar. Hayır, onlar Baki Tuğ'a, Baki Tuğ gibilere yaptıkları iftiranın hesabını bağımsız yargı önünde verecekler.

Hulki Cevizoğlu- Elimizden kurtulacak ne demek, onu anlayamadım?..

Baki Tuğ- Baki Tuğ onları serbest bırakacak, onlar hakkında dava açmayacak. Hem ceza davası açacak, hem hukuk davası açacak, bu söylediklerinin hesabını da ondan alacak, bir.

İki...

Hulki Cevizoğlu- Şimdiki konuşmaları için mi dava açacaksınız?

Baki Tuğ- Evet.

Hulki Cevizoğlu- *Karşılıklı birbirinize dava açacaksanız ben keseyim bunu...*

Baki Tuğ- Hayır açacağım, itham ediyor sabahtan beri bizi. Kusura bakmayın yani...

Hulki Cevizoğlu- Ama, bu tartışma programı, siz de...

Baki Tuğ- O ithamı yaptırmam. Şunun için yaptırmam...

Hulki Cevizoğlu- Her türlü cevabı verin buyurun, ama karşılıklı...

Baki Tuğ- *Hasan Yalçın hükümlü birisidir. Hatırladığım kadarıyla 18 yıla mahkum olmuştur. Bir komünisttir.*

Hasan Yalçın- İtham yaptırmama makamında değilsiniz Sayın Tuğ.

Hulki Cevizoğlu- Ama, onlar geçmişte...

Baki Tuğ- Rusya hayranıdır.

Hulki Cevizoğlu- Onlar geçmişte kaldı ama.

Baki Tuğ- Geçmişte kaldı ama, o günle bugün arasında hiçbir değişikliğin olmadığını görüyorum.

Hulki Cevizoğlu- O da sizin için söylüyor ama.

Baki Tuğ- Hayır, ben öyle değilim. Çok şükür, 21'inci yüzyıla girerken, çağ değişirken çağın düşüncesi, fikri neyse, Baki Tuğ medenî bir insan olarak, medenî ölçüler içerisinde bu topraklarda yaşayan herkese saygı duyan, herkesi kucaklayan, Türkiye'nin çağı yakalamasını arzu eden bir insandır; bir.

Hulki Cevizoğlu- Siz misiniz bu? Yani, herkesi kucaklayan bir insan siz misiniz?

Baki Tuğ- Gayet tabii.

Hulki Cevizoğlu- *Hasan Yalçın'ı niye kucaklamıyorsunuz?*

Baki Tuğ- Hasan Yalçın eğer bu ülkeye, bu millete, bu topraklara saygı duyuyorsa bu millet için düşmanlık yapmaz, bu milletin millî ve manevî değerlerine saygı duyar, başka bir sistemin, başka bir rejimin peşinde koşmaz.

O nedenle Hasan Yalçın da düşünce olarak eğer bu millete bağlılığını ilan eder, millî ve manevî yapısını bu ülke için harcayacağını söylerse biz Hasan Yalçın'ı da kucaklarız, Hasan Yalçın'ı da bu ülkenin elbette ki evladı olarak görürüz.

Hulki Cevizoğlu- Siz sözünüzü unutmayın.

Hasan Bey, siz buraya yazmışsınız, sözlerinizi unutmayacaksınız ama, ben hemen şunu belirteyim: *"Birbirlerine karşı saygı duymayan ve birbirini sevgide kucaklamayan insanların, iki karşı cephenin eline güç geçtiği anda getireceği sistemlerin de sevgisiz olacağı ortada."*

Bireysel olarak birbirinize sevgi göstermez ve kucaklamazsanız, her iki tarafın da savunduğu sistem gelirse, demek ki karşı tarafı ezecek. Bunun için sistemleriniz de anlamı kalmıyor.

Buyurun.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, bizim sistemimiz Türkiye'de demokratik sistemdir, anayasal düzendir. Anayasal düzen neyi savunuyorsa biz bu anayasal düzen içerisinde onu savunuyoruz. Bu anayasal düzeni değiştirelim, bunun yerine başka bir sistem getirelim, başkalarını ezelim diye bizim bir iddiamız yoktur. Şunun için yoktur: Bu ülkede Baki Tuğ'un hakkı ne ise, Hasan Yalçın'ın da hakkı odur. Bu sistemin özü de budur.

Hulki Cevizoğlu- Ama, "Hasan Yalçın'ı ezelim" gibi bir anlam çıktı. "Dava açacağım, kurtulamayacak" dediniz de.

"TARİH VE TÜRK MİLLETİ HÜKMÜNÜ VERECEKTİR!.."

Baki Tuğ- Hayır, ben buraya telefonla size bağlananların bana hakaret etmesi için gelmedim.

Hulki Cevizoğlu- Elbette, biz de bunu yaptırmayız.

Baki Tuğ- Ben buraya bir konu içinde tartışmak için geldim. Hasan Yalçın 10 dakikalık konuşmasında söylemediği laf bırakmadı. O nedenle ben, suç işlemiştir, davamı elbette ki açacağım.

Hasan Yalçın'ın söylediklerini yanına bırakacak halim yoktur. Türk toplumu Hasan Yalçın'ı da tanıyor, beni de tanıyor. Zannediyorum **hükmü tarih verecektir, Türk milleti verecektir** ve ondan sonra kimin haklı, kimin haksız olduğu da ortaya çıkacaktır.

Hasan Yalçın 18 yıla hatırladığım kadarıyla hükümlü, kesin hükümlü bir insandır. Hasan Yalçın elbette ki bize rahmet okumayacaktır, bizim hakkımızda bu ithamları yapacaktır. Ancak, bu ithamların yapanın yeri bu değildir. Hasan Yalçın, 1978 yılında yaptığı ithamı şu anda da tekrarlıyor. O zaman bunun hesabını verdiler, bundan sonra da elbette ki verecekler. Yoksa, Baki Tuğ'un totaliter bir sistemi savunup, o sistem başarılı olursa Hasan Yalçın ve arkadaşlarından hesap soracak diye ne bir gayesi var, ne bir maksadı var, ne de bir düşüncesi vardır.

Hulki Cevizoğlu- Sizin vicdanınız sizi ilgilendirir; ama siz kitabınızın önsözünüzde diyorsunuz ki **"Ezan, Kur'an ve bayrak sarsılmaz bağlarla bağlı olduğum yüce değerlerdir."**

Baki Tuğ- Öyledir.

Hulki Cevizoğlu- *Bu bağlı olduğunuz yüce değerlerden Kur'an'ı Kerim'deki ayetlerde "Karşınızdakinin hatasını yüzüne vurmayın örtün, iyi taraflarıyla yaklaşın" diyor. Sizin sevgiyle bağlı olduğunuz Kur'ana uymamanızı değil uymanızı ben istiyorum ve Hasan Yalçın'ı da bağrınıza basmanızı istiyorum. Basmazsınız, dava açarsınız ayrı bir konudur. Ama hatırlatma...*

Hasan Yalçın- Sayın Cevizoğlu...

Baki Tuğ- Sizin bu hatırlatmanızı mutlulukla düşünüyorum, görüyorum. Ama, bir itham da varsa, o ithama cevap vermek hakkım.

Hulki Cevizoğlu- Cevap, tabii hakkınız.

Baki Tuğ- O cevabı veriyorum. Söylediklerim onun söylediklerinin cevabıdır.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçın, buyurun.

Hasan Yalçın- Sayın Cevizoğlu, *ben hiçbir zaman Baki Tuğ tarafından kucaklanmak istemem doğrusu.* Benim adıma böyle bir görüşme yaptınız ama, öyle bir talebim yok.

Hulki Cevizoğlu- O zaman aynı söz sizin için de geçerli.

KİM AMERİKAN UŞAĞI?

Hasan Yalçın- Ben Baki Tuğ'un tarih içerisinde bir... (Ses Kayıt Kesikliği)

Baki Tuğ bitmiştir, bu tip bitmiştir. Siz şimdi aslında karşınızda bitmiş bir programın temsilcisiyle görüşüyorsunuz. Ama, o hâlâ o program bitmedi zannediyor ve yargılamakta, hesap sormaktan, yıkmaktan, kırmaktan, dökmekten bahsediyor. Ben, yapmaktan söz ediyorum. Biz Türkiye'yi bu zihniyetin yıkıntılarından çıkarmak istiyoruz.

Bakin, şimdi Baki Tuğ Allende meselesinde bile Amerikancı. Nereden bahsediyor, Türk milliyetçiliğinden, millîcilikten, bayraktan falan. Dedi ki "Allende baskı yapmaya başlayınca onu yıktılar." İTT şirketi eliyle Amerika onu yıktı; Baki Tuğ orada bile Amerika'nın yanında, bırakalım Türkiye'de.

Hulki Cevizoğlu- Öyle misiniz?

Hasan Yalçın- Evet öyledir, kendisi söyledi.

Baki Tuğ- Ne Amerika'ya yakınlığımız var, ne bağıımız var, ne de bir şeyimiz var; **biz Amerikan uşaklığını yapmayız.** Türkiye'de o uşaklığı yapanlar biliniyor, Türk toplumu da onları tanıyor ve değışlerlendiriyor.

Hasan Yalçın- Bakın gördünüz mü, savcıyı gördünüz mü hemen uşaklıktan bahsetmeye başladı; işte üslubu budur ve bu da değışmemiştir.

Deminden beri programı izliyorum, soğukkanlılığını ne kadar koruyabilecek diye bakıyorum. Sadece otobiyografisini söylerken soğukkanlı kalabildi. İşte bu öfke bile o sistemin çöktüğünü gösteriyor.

Benim için bir laboratuvardır aslında Baki Tuğ'un hayatı, başka hiçbir şey değildir. Böyle intikam peşinde falan da değilim. O, yalnız şunun hesabını vermeye hazırlansın. 16 Mart olayında sekiz gencin öldürüldüğü olaydaki rolü, Abdullah Çatlı ve Haluk Kırcı'larla ilişkisi, Çiller'le olan ilişkisi, Çiller'i neden yükselttiği, kimlerle beraber yükselttiği; bunların hepsi Türkiye'ye kasteden, Türkiye'yi katletmeye yönelik feci olaylardır.

Ben Türkiye'nin davasının peşindeyim. Sanık falan aramıyorum ben, savcı da değilim, hukukçu da değilim, ben bir mühendis ve gazeteciyim ve Türkiye'nin geleceğine bakıyorum.

Deniz Gezmiş de öyle yapmıştı. Deniz Gezmiş Türkiye'nin geleceğine bakarken bunlar önüne çıktılar. Niye geleceğe bakıyorsun dediler ve onu öldürdüler. Ama, Türkiye halkını ortadan kaldırmak mümkün olmadığı için, şimdi 2000'in hemen eşiğinde artık sanık sandalyesinde Baki Tuğ'un zihniyeti vardır. Türkiye yeniden...

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Hasan Yalçın- Bu bir iki cümleme izin verin Sayın Cevizoğlu.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

“CUMHURİYET DEVRİMİ ATAĞI YAŞANIYOR!..”

Hasan Yalçın- Türkiye yeniden bir **cumhuriyet devrimi atağı** yaşıyor; biz o atağın içinde ve onun başarısı için çalışıyoruz.

Bu atak, Mustafa Kemal'in 1919'dan sonra başlattığı ve bir cumhuriyet devrinde tamamladığı, tarikatları, şeyhlikleri, vesaireyi silip süpürdüğü, Türkiye'ye bir bağımsız devlet kurduğu süreçtir. Bu süreci biz tamamlayacağız ve bu sürecin sonunda Türkiye hakikaten tam bağımsız ve gerçekten demokratik olacak. Türkiye'nin başka bir çıkışı

da yok. 1968'de bu çıkış biraz vardı, işte bunlar **yediler bitirdiler Türkiye'yi. Kıyısını yağmaladılar, denizini bitirdiler, göllerini sattılar, topraklarına villa diktiler.**

Tansu Çiller'in, yani Baki Tuğ'un Genel Başkanının villası bulunmayan bir tane orman yok Türkiye'de. Bu hale getirdiler Türkiye'yi, bir villalar ormanına dönüştürdüler, bir beton yığınının dönüştürdüler. Biz bu toprakların peşin (...) kurtarmak ve belli,daha iyi bir yaşam düzeyine kavuşturmaya çalışıyor.

Sayın Çubukçu'nun dediği gibi, daha güzel bir dünya istiyorsunuz karşılıklı olarak. Halk da istiyor, ama halk, bunu her iki tarafın nasıl yapması gerektiğini sizlere söylüyor mu; bilemiyorum.

Hasan Yalçın- Söylüyor, çok iyi söylüyor.

Hulki Cevizoğlu- Herkesin kulağı farklı algılayabiliyor demek ki...

Hasan Yalçın- Çok güzel söylüyor, örgütleniyor halk. Bakın şimdi, 1 Mayıs'ta İstanbul'da üzücü olaylar oldu, biz de çok üzgünüz. Fakat nedir?.. 1 Mayıs'ta alanları boşaltamıyorlar yine. Değil mi? Yani, şey boşaltamıyor... "Boşaltacak birisi var da, boşaltmıyor" diye söylemiyorum. Baki Tuğ'ların esamisi okunmuyor Türkiye'de. Baki Tuğ kim?.. Siz programa çıkarttığınız için adı hatırlandı; biz de onu hatırlamak zorunda kaldık. Yoksa, *Baki Tuğ'un defteri çoktan dürülmüştür.*

Hulki Cevizoğlu- Bunlar tabii, bir siyasî slogan olarak alınabilir.

Hasan Yalçın- Slogan değil, rica ederim.

Hulki Cevizoğlu- Siz almayabilirsiniz, ama alınabilir.

Hasan Yalçın- Slogan yapsaydım, daha kafiyeli, daha güzel bir slogan söyledim size.

Hulki Cevizoğlu- Gene onları da söyleyebilirsiniz; izin verin bana.

Hasan Yalçın- Hayır söylemem, slogan söylemem.

Hulki Cevizoğlu- Dediniz ki, "Halk yanımızda, bunun göstergesini de biz duyuyoruz, kulaklarımız duyuyor."

Halk ne istediğini söylüyor, ama sizin partinizin buna bir ölçü bulması gerekiyor, her sözü ölçüye vurmamız gerekiyor. Yoksa, 'ağzı olan konuşuyor' gibi laf oluyor, bizim de o şekilde konuşmamamız gerekir diye düşünüyorum.

Hasan Yalçın- Tabii.

Hulki Cevizoğlu- Partinizin aldığı oy ortada, eleştirdiğiniz diğer partilerin aldığı oy ortada. Cumhuriyet Halk Partisi'ni de eleştirdiniz, "Devrimci Cumhuriyet Programı uygulanmaya başlanıyor, bu da amacına ulaşacak" dediniz aynı zamanda.

Hasan Yalçın- Kimi eleştirdiğimi söylediniz; onu anlayamadım.

Hulki Cevizoğlu- Cumhuriyet Halk Partisi'ne dolaylı olarak şöyle dediniz: "Altı ok Cumhuriyet Halk Partisi'nin ama..." dediniz.

Hasan Yalçın- "O bayrakta altı ok mahzunlaştı" dedim.

Hulki Cevizoğlu- "Mahzunlaştı..." Ama demek ki, **Atatürk'ün Devrimci Cumhuriyet Programının "ilkeleri" sizde, "okları" Cumhuriyet Halk Partisi'nin ambleminde.** Mahzun bir şekilde dalgalanıyor...

Baki Tuğ ile sizin ilişkiniz, her iki tarafın da açıkladığı üzere, çok geçmişe dayanıyor. Pek de hoş olmayan bir ilişki tarzı bu. Askerlere sizi dövdürttüğünü, bugün de kabadayı bir üslûp kullandığını söylediniz; ama Sayın Tuğ da size katılmıyor. Sizin bir politik yanınız var, Sayın Tuğ'un da politik yanı var. **Politikacı olarak birbirinizle anlaşılmadıktan sonra, her ikiniz de halkla nasıl anlaşacaksınız ve halka kendinizi nasıl anlatacaksınız, merak ediyorum. İnşallah bizim çocuklarımız görür bu anlaşmanızı.**

Çok teşekkür ediyorum size de.

Hasan Yalçın- Yalnız, ben söylediklerinize birkaç cümleyle yanıt vermek isterim.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

"KÜÇÜK OLAN BÜYÜR, BÜYÜK OLAN KÜÇÜLÜR!"

Hasan Yalçın- 1919'da Mustafa Kemal'in partisi henüz yoktu. Ama, bir **İttihat Terakki ve Hürriyet ve İtilaf Fırkası** vardı. İkisi de büyük partiydi Türkiye'nin. 1921'e gelindiğinde, iki büyük parti de yoktu, Mustafa Kemal'in partisi vardı. Bu tarihî dersi size sunmak isterim. Yani, **küçük olan büyür, büyük olan küçülür.** Biz, Türkiye'nin büyük partisiyiz; geleceği temsil ettiğimiz için büyüğüz.

Türkiyenin solu bizden ibaret değil. Bakın, demin benim Cumhuriyet Halk Partisi'ni eleştirdiğimi söylediniz; tabii ki birbirimizi eleştireceğiz. Ben Cumhuriyet Halk Partisi'ne sadece, "altı ok"u mahzun bırakmamalarını söylüyorum.

Çünkü "altı ok", Türkiye'nin Cumhuriyet Devrimi Programıdır. Ve Cumhuriyet Halk Partisi, sol bir partidir, Demokratik Sol Parti, sol bir partidir. Bu partilerin; **İşçi Partisi'nin, Demokratik Sol Parti'nin, CHP'nin birlikte oluşturacağı bir güç birliği, Türkiye'de iktidar olur.** Türkiye'de sol, iktidarın alternatifidir bugün. Bunu, kimse küçümseyemez.

Hulki Cevizoğlu- 68'li arkadaşınız Sayın Aydın Çubukçu'dan farklı düşünüyorsunuz. Cumhuriyet Halk Partisi'ni de, DSP'yi de sol parti saymamıştı...

Hasan Yalçın- Sol partidir.

Hulki Cevizoğlu- Siz sayıyorsunuz?..

Hasan Yalçın- Türkiye'nin solu, sadece bizden ibaret değil. Biz, Türkiye'nin solunun birleşmesini savunuyoruz, birleşmeye çalıştırıyoruz.

Hulki Cevizoğlu- Mesela, Özgürlük ve Dayanışma Partisi, size göre sol bir parti midir?

Hasan Yalçın- Biz, kendini sol tarif eden herkesi, sol kabul ediyoruz.

Hulki Cevizoğlu- ÖDP'yi?..

Hasan Yalçın- Özgürlük ve Dayanışma Partisi de kendini sol bir parti olarak tanımlıyor, biz onu da sol bir parti olarak kabul ediyoruz...

Hulki Cevizoğlu- Ama?..

Hasan Yalçın- Bizim ölçümüz şudur: Bakın Cevizoğlu, biz, "Şu parti bu parti" tasnifinden çok, bir program söylüyoruz.

Bu, Mustafa Kemal'in gerçekleştirmeye çalıştığı programdır. Gerçekleştirilememiştir. Baki Tuğ zihniyeti onu tahrip etmiştir, 1950'den sonra onu yıkıma uğratmıştır. Şimdi diyoruz ki, "Gelin bu programı tamir edelim, hayata geçirelim, Türkiye'yi bağımsız ve özgür, demokrat bir ülke yapalım."

Hulki Cevizoğlu- Ama bir araya gelmiyorsunuz...

Hasan Yalçın- Bunu kabul eden bütün partilerle, bütün gruplarla, bütün insanlarla birleşmeye hazırız. Ayrıca bu program, sadece solun mevcut oyunun kabul ettiği program değil. Doğru Yol Partisi'nin tabanındaki insanımız da, Fazilet Partisi'nin tabanındaki insanımız da bu programa muhtaçtır ve bu programı istediklerini ifade etmektedirler.

Bakın, kamuoyu araştırmaları var. Doğru Yol Partisi'nin içerisinde yüzde 20 kadar, bu programa oy verecek insan vardır. Anketlerde çıkmıştır bu rakamlar. Hatta, Fazilet Partisi'nin içinde yüzde 13 oranında, böyle bir sol güçlüğüne oy verecek insan vardır.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçın...

Hasan Yalçın- Sayın Cevizoğlu, bizim şimdi Baki Tuğ'la anlaşmamız, kişisel anlaşma meselesi değil...

Hulki Cevizoğlu- Ben de onun için aktarıyorum.

Hasan Yalçın- Benim Baki Tuğ ile anlaşmam falan, Türkiye'nin büyük meselelerinin yanında önemsiz. Bunu hep söyleye geldim. Yani ben, kişiselleştirmek istemiyorum konuyu. Baki Tuğ'un bana yaptıkları da, onun kişisel olarak yapabileceği işler değildi.

BAKİ TUĞ İŞKENCECİ MİYDİ?..

Hulki Cevizoğlu- Affedersiniz, ama dediniz ki, "Bana işkence yapan insanla gittim röportaj yaptım." Onunla, bir yerde barıştığınızı gösteriyorsunuz. Size işkence yapmayan, ama savcılığınızı yapan kişiyle farklı yaklaşım içindesiniz...

Hasan Yalçın- Baki Tuğ bence, işkence yapan MIT görevlilerinin amiri durumundaydı savcı olarak.

Hulki Cevizoğlu- Baki Tuğ mu?..

Hasan Yalçın- Bizzat sopayı sallaması önemli değil. 12 Marta alınan bütün ifadelerin, daha doğrusu ifadelerin çoğu işkenceyle alınmıştır. Baki Tuğ bunu bal gibi biliyordu ve bunlara göre iddianame yazıyordu.

Hulki Cevizoğlu- Ben size son bir soru soracaktım, ama tabii işin seyrini değiştirdiniz; şimdi bunun cevabını alalım Sayın Tuğ'dan.

Hasan Yalçın- Lütfen...

Hulki Cevizoğlu- Siz, işkencecilerin başı mıydınız Sayın tuğ?..

Baki Tuğ- Hasan Yalçın'ın ağız vardır, konuşacaktır, cevap vermeye değer görmüyorum. **Hasan Yalçın, bizim 12 Mart 1971'de bıraktığımız Hasan Yalçın'dır; kafası donmuştur, betonlaşmıştır.** Bu millete vereceği hiçbir şey yoktur. Şimdi de çıkmış, burada bize kuru kuru iftiradan başka bir şey yapmıyor. ***İftirayı, bunlar sanat, yalanı da sermaye haline getirmişlerdir.*** Eğer o kadar kendilerine güveniyorlarsa, millete güveniyorlarsa, 0.5 oy acaba milletin bunları onayladığını mı göstermektedir?..

Hasan Yalçın iyi bir Komünisttir.

Hasan Yalçın- Teşekkür ederim.

Baki Tuğ- 18 yıl hüküm giymiş bir eski hükümlüdür. Benim burada Hasan Yalçın'la tartışacak hiçbir şeyim yok.

Hasan Yalçın- Madalya gibi taşıyım sizin verdiğiniz hükümleri, madalya gibi. Benim madalyalarımıdır onlar.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçın, benim size soracağım son sorum var.

Hasan Yalçın- Teşekkür ederim.

MUSTAFA KEMAL'İN BAŞLATTIĞI İŞİ TAMAMLAMAK..

Hulki Cevizoğlu- Geçen sene Dev-Genç'in eski başkanlarından Atilla Sarp, "**Bizim kuşağımız Mustafa Kemal ile yola çıktı, Mustafa Kemal'i aşmaya çalıştı, ama aşamadı**" demişti. Siz bu görüşe katılıyor musunuz?

Bugün Mustafa Kemal yürüyüşü içindesiniz aynı zamanda.

Hasan Yalçın- Evet. Kendi cümlelerimle söyleyeyim: **Mustafa Kemal Türkiye'yi bağımsız bir ülke yaptı** ve büyük bir cumhuriyet devrimi yaptı. Türkler'in tarihindeki; yani bütün Türkler'in tarihini dikkate aldığımız zaman, en büyük devrimcidir.

Ve biz 68'liler olarak, Mustafa Kemal'in başlattığı işi, Baki Tuğ'un temsil ettiği zihniyete karşı tamamlamaya çalıştık. Bu, bir mücadeledir. Burada, *altta kalırsınız, üstte kalırsınız; 10 sene altta kalırsınız, sonra birden bire üste çıkarsınız...*

Şimdi, Baki Tuğ'lar alta düşmüşlerdir. Baki Tuğ'un cevap verememesinin sebebi odur.

Hulki Cevizoğlu- Ben Mustafa Kemal'i sordum.

Hasan Yalçın- Ben, Mustafa Kemal'in "altı ok"unu savunuyorum. Altı ok, Türkiye'nin bugün uygulaması gereken programdır. Baki Tuğ bunu savunamaz. Çünkü, Amerika'nın vatandaşı olan bir politikacının yanına sığınmıştır en sonunda. Halûk Kırıcı'ların, Çatlı'ların arkadaşıdır. Dolayısıyla, onun bana bir şey söylemesi mümkün değildir.

Hulki Cevizoğlu- Benim sorum o değildi Sayın Yalçın.

Hasan Yalçın- Mustafa Kemal'in başlattığı işi tamamlamak lazım. Çünkü, yarıda bıraktırmışlardır Baki Tuğ zihniyetine sahip olanlar. **Türkiye'nin bugün önünde yapacağı iş, Mustafa Kemal'in başladığı işi, onun prensiplerini uygulayarak, tamamlamaktır.**

Hulki Cevizoğlu- Peki, sözünüzü tamamladıysanız, size de çok teşekkür ederim.

Hasan Yalçın- Çok teşekkür ederim. Sözümü böylece tamamlamış oluyorum. Size iyi geceler diliyorum.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler, sağ olun.

TUĞ: "ONLAR ATATÜRK'E KARŞIDIRLAR!"

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, burada bir şey geçiyoruz; Hasan Yalçın

ve Hasan Yalçın'ın temsil ettiği zihniyet, Atatürkçü düşünceye karşı olan zihniyettir. Savunmaları buradadır; **Atatürk, onlara göre Mustafa Suphi'nin eli kanlı katilidir. Burjuva şeyinin temsilcisidir. Onun için, bunların Atatürk ile uzaktan yakından bir ilgisi yoktur.** Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi savunmasındaki kendi beyanlarıdır bunlar.

Hulki Cevizoğlu- Keşke konuyu kapatmadan önce söyleseydiniz.

Baki Tuğ- Onun için, bu konuda Hasan Yalçın'ları eğer burada bana muhatap edecekseniz, ben özür dilerim, onlarla muhatap olmam. Hasan Yalçın kim oluyor da, ben Hasan Yalçın'la muhatap olacağım?.. Hasan Yalçın iyi bir hükümlü, iyi bir mahkûm...

Hulki Cevizoğlu- "İyi bir komünist" dediniz...

Baki Tuğ- İyi bir Komünist Hasan Yalçın.

Hulki Cevizoğlu- O da teşekkür etmişti.

Baki Tuğ- İşte, **Cezaevi kaçkınlardan birisi Hasan Yalçın'dır.** Türkiye'de hem komünist olacaksın, hem komünizmi savunacaksınız, hem anayasayı ortadan kaldırmak isteyeceksiniz. Ondan sonra da, "Biz halkı savunuyoruz" diyeceksiniz... Yani bu tür bir düşünceyi, bu tür bir mantığı çözme imkânı olmadığı kanaatindeyim; kusura bakmayın.

Hulki Cevizoğlu- Ben, ne sizin, ne de Hasan Yalçın'ın kusuruna bakmak gibi bir mevkide değilim.

Baki Tuğ- Ama bakın, aynı şeyleri papağan gibi ezberlemiş; 12 Mart 1971'de ne ise, bugün de aynı şeyleri, aynı iftiraları yağıdırıyor.

Biz bu ülkede bu toprağa bağlı, bu millete bağlı, bu bayrağa bağlı kim varsa, hepsini kucaklıyor, hepsini baş tacı ediyoruz. Bizim ayırımımız yoktur, ayrımcılık da yapmıyoruz, yapmamız da mümkün değil. Çünkü, şunun için mümkün değil: Bir tane Türkiye var, iki tane Türkiye yok. Biz, bu Türkiye'de yaşamak zorundayız.

Hulki Cevizoğlu- Ben Hasan Yalçın'ın bir başka sözünü daha hatırlıyorum, yine geçen seneki programlarda. Geçen seneki 1 Mayıs olaylarında Türk bayrağına yapılan saldırılarda, telefona katıldığı zaman, Hasan Yalçın şunu söylemişti: "**Türk bayrağına saldırırlar Türk olamazlar, hatta adam da olamazlar**" demişti.

O nedenle, siz de dediniz ki, "Bu bayrağa, bu millete bağlı olan herkesi severiz."

Baki Tuğ- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Demek ki, Hasan Yalçın eğer geçen seneden bu yana, bir yıl içinde düşüncesini değiştirmediyse, o da Türk bayrağına saygılı ve Türk bayrağına saldırırları adam yerine dahi koymuyor.

Baki Tuğ- Sayın Cevizoğlu, Türk bayrağına saygılı olan herkese biz saygı duyarız, onları da baş tacı ederiz, onun dışında da bir şey

düşünmeyiz. Ancak, onun dahi, o bayrağı istismar etmek için söylediği bir söz olduğuna inanıyorum. Çünkü, **Türk bayrağına saygılı olan insanların komünist olması mümkün değildir.**

Hulki Cevizoğlu- Onu bilemem ben. Ben söylenen sözlerin doğrulunu kabul ettiğim için...

Baki Tuğ- Bana göre, benim düşündüğüm, mümkün değildir. Çünkü, onların mahkeme huzurunda, "*Biz Türk değiliz, Türklüğü de kabul etmiyoruz, bu bayrağa da saygılı değiliz*" ifadelerine şahit olduk.

Hulki Cevizoğlu- Ben Dev-Genç'in savunucusu da değilim, sizin de savunucunuz değilim.

Baki Tuğ- Tabii tabii.

Hulki Cevizoğlu- *Dev-Gençliler niye biz Türk değiliz demiş olsunlar?*

Baki Tuğ- Mahkeme huzurundaki beyanlarda bunlar yazılıdır. Bir çocuğa hüviyeti sorulduğu zaman, "Hüviyetimi ne yapacaksınız, ben devrimciyim" deyip işi kapatmıştır.

Hulki Cevizoğlu- Ama, bu Türk değilim anlamına mı geliyor?

Baki Tuğ- Hayır, zaten o kelimeyi aynen kullanmışlardır duruşmada.

Hulki Cevizoğlu- Ben devrimciyim demek...

Baki Tuğ- Devrimciyim demek, Türk de değilim, Türklüğü de kabul etmiyorum şeklinde beyanlar vardır yani.

Hulki Cevizoğlu- Hasan Yalçın'ın da var mı?

Baki Tuğ- Hasan Yalçın'ın yoktur.

Hulki Cevizoğlu- Ama, aynı görüşteki insanların vardır diyorsunuz...

Baki Tuğ- Şunu istihram ediyorum. Yani, bunlarla bizi muhatap edeceksen, bunlar hükümlüdür, geçmişte benim sanıklarımıdır; onun için onlarla muhatap olmak istemiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Her türlü görüşü söylemek hakkınız Sayın Tuğ.

TUĞ: "BEN BURAYA YARGILANMAYA GELMEDİM!"

Baki Tuğ- Elbette elbette, ben zaten onun için geldim. Sizin programınızı bildiğim, sizi beğendiğim için geldim. Ama, **ben buraya yargılanmaya gelmedim.** Ben burada bir davayı, bir olayı objektif ölçüler içerisinde ortaya koymaya geldim, ben onu yapıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Çok doğru söylüyorsunuz, ben de tam onu söyleyecektim size. Geldiğiniz için de çok teşekkür ediyorum. Diğer

konuklarımıza, aradıkları için de teşekkür ediyorum.

Ama, "Yargılanmak için gelmedim" dediniz. Burası bir yargılama makamı değil. Nasıl sizin telefonla arayan izleyicilerimizi yargılamak, savcı gibi hitap etmek hakkınız yoksa. Her türlü görüşü söyleme hakkınız var, ama savcılık yapmak, onlar eski hükümlüydü deme hakkınız yok.

Çünkü, Hasan Yalçın ya da diğerleri de politika yapıyorlar, siz de politika yapıyorsunuz. İki politikacı gibi fikirlerinizi söyleme hakkına sahipsiniz. İster söylersiniz bu hakkı kullanırsınız, ister kullanmazsınız; sizin bileceğiniz iştir.

Ama, ben yargılanmaya gelmedim deyip, başkalarını yargılamak da en azından tanıdığımız size yakışmaz diye düşünüyorum.

Baki Tuğ- Ben başkalarını yargılamıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ama, eski hükümlü demek sanki...

Baki Tuğ- Ama, onun ithamları karşısında onu söylemek zorundayım.

Hulki Cevizoğlu- Ama, şu anda siz savcı, o eski hükümlü olarak karşınızda değil; o bir gazeteci ya da İşçi Parti'nin Genel Başkan Yardımcısı olarak karşınızda.

Baki Tuğ- Ama, Baki Tuğ da 20 yıl önce suç işlemiş bir suçlu değil burada itham edilsin...

Hulki Cevizoğlu- Ona cevap verme hakkınız var.

Baki Tuğ- Cevap verme hakkımız var ama, cevap verme hakkımızı sadece burada...

Hulki Cevizoğlu- Engelliyorsak söyleyin.

Baki Tuğ- Hayır hayır, böyle bir şey aklıma gelmedi, gelmez de zaten. Ama, bu tür muhataplarla muhatap olmak istemiyorum, açık söyleyeyim.

Bu konuda bizim tartışmamız gereken bir konu varsa, bizim yanıtlamamız varsa ben o yanıtları kabul eder, onları da tartışırım. Ama, medenî insanlarla tartışırım. Medenî ölçüsü, toleransı olan insanlarla tartışırım. Ben burada sözlerime başladığım zaman hiç kimseyi itham etmedim, hiç kimseyi itham edici tek kelime söylemedim. Ben 12 Mart 1971'i objektif olarak ortaya koymak istedim, onlara söyledim.

Hulki Cevizoğlu- Bu neye benziyor, biliyor musunuz? Gazetecilerin ve biz televizyonların, gazetecilerin fotoğraf makinelerinin objektifi var, televizyonların da kameralarının objektifi var; her objektiften görülen farklı. Diyorsunuz ki, objektif olarak ortaya koymaya çalıştım. Sizin objektifiniz farklı, karşı tarafın objektifi farklı. Biz de bu programı objektif biçimde yapmaya çalışıyoruz.

Baki Tuğ- Efendim kimseyi itham etmedim yani, itham edici şeyleri söylemeyi de düşünmedim.

Hulki Cevizoğlu- Kimseyi itham etmiyorsanız, bundan cesaret alarak Salman Kaya hattımızdaymış, onu da bağlayalım.

İyi geceler Sayın Kaya.

(İzleyici)

SALMAN KAYA (Eski DEV-GENÇ Üyesi, Eski CHP Milletvekili)- İyi geceler efendim.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Salman Kaya- Şimdi, Sayın Baki Tuğ ve arkadaşları...

Hulki Cevizoğlu- Affedersiniz, siz eski CHP milletvekili olarak CHP adına mı konuşuyorsunuz, 68'li olarak, eski bir Dev-Gençli olarak mı konuşuyorsunuz?

Salman Kaya- Tabii 68'li, Cumhuriyet Halk Partili, tabii ki o sıfatlarım mevcuttur.

Hulki Cevizoğlu- Peki, buyurun.

“SİZ GERİLLAYSANIZ, BİZ DE KONTR-GERİLLAYIZ!”

Salman Kaya- Efendim, şöyle: Bütün arkadaşları yalancılıkla suçladı. Ben Sayın Baki Tuğ'a, yargılandığım bir mahkeme örneğini vereceğim, kendisi biliyor. İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanı Albay Remzi Şirin.

Bu mahkemede ben yargılandım, THKO³⁴ davası, İstanbul THKO davası bu mahkemede görüldü ve bu mahkeme bize 168'den ceza verdi.

Hulki Cevizoğlu- Biraz daha net olabilir mi acaba, sesinizi ayarlarsanız.

Salman Kaya- Efendim, Hulki Bey cep telefonuyla aradığım için...

Hulki Cevizoğlu- Öyle mi, peki.

Salman Kaya- 168'den, yani **çete kurmaktan** ceza verdi. 168, biliyorsunuz 15 yıl cezadır. Bu mahkeme İstanbul Sıkıyönetimce kapatıldı. Ve dolayısıyla mahkemelerin bağımsız olmadığını, 12 Mart mahkemelerinin bağımsız olmadığını zaten 12 Mart sorgusundan geçen tüm arkadaşlarımızın da **"Siz gerillaysanız biz de kontr-gerillayız"** diyerek sorgulandıklarını hepimiz biliyoruz. Bu

³⁴ THKO= Türk Halk Kurtuluş Ordusu.-HC.

mahkemelerin bağımsız olup olmadığına dair de açık bir delildir. Yani, Albay Remzi Şirin'in mahkemesi istenen kararı vermediği için lağvedilmiştir.

Bu konuda Sayın Tuğ ne diyor, ne diyebilir?

Hulki Cevizoğlu- Bakalım ne diyebilir.

Baki Tuğ- Sayın Kaya'ya teşekkür ediyorum da, o konunun ne şahidiyim, ne mağduruyum, ne galibiyim. Bizimle ilgisi olmayan bir konu.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'nda olan bir olayı Sayın Salman Kaya kendisine göre yorumluyor, kendisine göre anlatıyor; bizim dışımızda olan bir olaydır. Benim konum değildir yani.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Kaya, Sayın Tuğ ile ne ilgisi var bunun?

Salman Kaya- Efendim, Sayın Tuğ ile ilgisi şudur: Şimdi o dönemin sıkıyönetim mahkemeleri aynı anlayış üzerine kurulmuş mahkemelerdir. Yani, *İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi, 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi bize 146'da ceza vermediği için lağvedilmiştir.*

Şimdi aynı paralelde kurulan *Ankara Sıkıyönetim Mahkemeleri de aynı anlayışta mahkemelerdir, bağımsız mahkemeler değildir.* Tüm arkadaşlar bu mahkemelerin olağanüstü mahkemeler olduğunu, bağımsız mahkemeler olmadığını anlatmaya çalışmışlardır. Hatta bir arkadaşımız da mahkemelerin "Şu kararı vereceksiniz" diye belge geldiğine dair bir söylemi olmuştur.

Şimdi ben bu mahkemelerin bağımsız olmadığını, örnek olarak da İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi'nin lağvedildiğini örnek olarak gösteriyorum.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Kaya, siz de eski 68'li olarak Mustafa Kemalcisiniz değil mi?

Salman Kaya- Evet, Havzadayım.

Hulki Cevizoğlu- Siz de mi Havzadasınız?

Salman Kaya- Evet efendim.

Hulki Cevizoğlu- Demek ki, en çok Havzada izleniyoruz biz bu gece; bütün Havzadakiler arıyor.

İstiklal Mahkemeleri'ni de çok yakından biliyorsunuz.

Salman Kaya- Evet efendim.

BAKİ TUĞ'LAR ATATÜRK'ÜN İZİNDEN Mİ GİTTİ?

Hulki Cevizoğlu- Atatürk'ün kurdurduğu İstiklal Mahkemelerini,

o dönemin olağanüstü mahkemelerini. İstiklal Mahkemeleri tam bağımsız mahkemeler miydi size göre?

Salman Kaya- İstiklal Mahkemeleri de tam bağımsız mahkemeler değildi, evet.

Hulki Cevizoğlu- Yani, demek ki Atatürk'ün izinden gitmiş Baki Tuğ'larda.

Salman Kaya- Şimdi Sayın Baki Tuğ, 12 Mart Mahkemelerinin bağımsız mahkemeler olduğunu söylüyor.

Hulki Cevizoğlu- Neyse, sizin sözünüzü kabul edersek, bağımsız olmadığını kabul edersek de yine şimdiki açıklamanızla Atatürk'ün izinden gitmiş oluyorlar.

Salman Kaya- Atatürk'ün izinden gitme, Atatürk'ün izinden gitmemiz ve Atatürk Yürüyüşüne katılmamız, Atatürk'ü 1920'lerde, Atatürk'ü 1930'larda anlayışıyla görme şeklinde görmüyorum ben.

Baki Tuğ- Yani, Sayın Kaya Atatürkçü müdür, değil midir; cevap verebilir mi acaba?

Hulki Cevizoğlu- Buyurun Sayın Kaya.

Salman Kaya- Evet.

HANGİ ÇAĞIN ATATÜRKÇÜSÜ?

Baki Tuğ- Sayın Salman Kaya, Atatürkçü müsünüz, değil misiniz; cevap verebilir misiniz?

Salman Kaya- Ben çağımıza göre Atatürkçüyüm.

Hulki Cevizoğlu- Neye göre efendim?

Salman Kaya- Çağımıza, günümüze göre Atatürkçüyüm.

Hulki Cevizoğlu- O ne demek?

Salman Kaya- *Günümüzün, Atatürk'ün elbette ki görüşlerini, düşüncelerini o günün şartlarına göre değerlendirip dondurursak elbette ki belli anlayışlara karşı çıkabiliriz, karşı çıkmamız gerekir. Ama, 1998'in gelişen dünya, gelişen çağına göre Mustafa Kemal Atatürk'ün de bizim bu anlayışımızda, belki 1998'de yaşamış olsaydı aynı anlayışımızda olacağı inancındayım.*

Hulki Cevizoğlu- Çağımıza göre, yani bugüne göre Atatürkçüsünüz.

Salman Kaya- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Atatürk'ün döneminde yaşısaydınız Atatürkçü olmayacak mıydınız?

Salman Kaya- Atatürk'ün döneminde Atatürk; elbette ki 1920'lerin Atatürkçü, ilerici bir anlayıştır.

Ama, 1920'lerin Atatürkçü anlayışını, 1920'lerin dondurulmuş kalıplarıyla değerlendirdiğimiz zaman, o günün şartlarıyla, Türkiye'de o gün işçi sınıfının ve o gün halk katmanlarının konumlarını alıp değerlendirdiğimiz zaman Atatürk'ü elbette o açıdan, o çerçeveden baktığımız zaman yanlış değerlendiririz inancındayım.

Hulki Cevizoğlu- Yani, o açıdan Atatürkçü değilsiniz.

Salman Kaya- 1920'lerin Atatürkçü, Kenan Evren Atatürkçülüğü anlayışında değilim elbette. Yani, 1920'lere göre Atatürk'ün yaptığını değerlendirmek, 1998'lerde gelişen bir anlayışa göre Atatürk'ün düşüncelerinin geliştiğini ve çağımızın geliştiğini Atatürkçülük anlayışında o çağımıza uyarlandığını düşünmediğimiz zaman elbette ki o gardırop Atatürkçülüğü olur.

Baki Tuğ- Teşekkür ederim Sayın Kaya.

Hulki Cevizoğlu- Başka bir sorunuz var mı?

Baki Tuğ- Yok.

Hulki Cevizoğlu- Peki Sayın Kaya, sizin başka bir açıklamanız var mı?

Salman Kaya- Hayır efendim, teşekkür ederim.

Hulki Cevizoğlu- Çok kısa konuştunuz, teşekkür ederiz, iyi geceler, sağ olun.

Evet, sizin son sözlerinizi alacağım bu konuyla ilgili. Daha sonra da programın başında söylediğiniz "Politikaya bir süre ara verdim" demiştiniz. Bundan sonra devam edip etmeyeceğinizi sormuştum, onu da soracağım. Ama, ondan önce 12 Mart ile ilgili ve Deniz Gezmiş'lerle ilgili bu tartışma boyutunda söyleyecekleriniz varsa onları rica ediyorum.

"GENÇLERE SUÇ İŞLETTİRİLDİ!"

Baki Tuğ- Ben şunu söylemek istiyorum. *Deniz Gezmiş'lerin olayı Baki Tuğ'un olayı değildir; Türkiye'nin olayıdır, Türk milletinin olayıdır. O günün şartlarında Türkiye'deki anayasal düzeni değiştirmek isteyen arkadaşlarımızın olayıdır, mahkemenin kararıdır, Yargıtay'ın onayıdır, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin noktalamasıdır. O nedenle, Deniz Gezmiş olayı ile Baki Tuğ arasında geniş çapta bir bağ kurma imkânı söz konusu değildir. Türkiye'de kim suç işlerse işlesin, elbette ki o*

suçun hesabını verecektir. O günün şartlarında da bu gençlere suç işletmişlerdir, suç işlemişlerdir. Sıkıyönetim Mahkemeleri de bu gençleri cezalandırmıştır. Baki Tuğ'un bu konuda söyleyecekleri bunlardır.

Ben 12 Mart'ı şöyle değerlendiriyorum: **12 Mart, Türk toplumunu, Türk milletini komünist sistemin pençesinden kurtarma olayıdır ve komünizme yol vermemiştir, önünü kesmiştir ve isabetli de davranmıştır kanaatindeyim.**

Şunun için isabetli davranmıştır kanaatindeyim: *Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği 1989'da iflas etmiş, parçalanmış, dağılmış.* Balkanlar'da, Doğu Avrupa'da, İskandinav ülkelerinde, Orta Asya'da bağımsız cumhuriyetler kurulmuştur. Eğer sosyalist sistem, komünist sistem güçlü bir sistem olsaydı, faydalı bir sistem olsaydı zaten Rusya da dağılmazdı, iflas etmezdi. Varşova Paktı da dağılmazdı, dünyanın ikinci süper gücü olarak devam ederdi. Bu olmadığına göre, sosyalist sistemi hâlâ savunmanın bir manası olduğu kanaatinde değilim. Savunanlara sayı duyuyorum; ama o savunanlar silahı eline alır da "Biz bu anayasal düzeni değiştireceğiz, bunun yerine komünist düzeni getireceğiz" derlerse, Türkiye Cumhuriyeti'nin anayasası ona müsaade etmeyecek, bundan sonra o tür suç işleyenleri elbette ki cezalandıracaktır diyorum.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Gelelim bundan sonra yapacaklarınız konusuna.

Oldukça eleştiri aldınız Tansu Çiller'in Partisi'nden milletvekili olmakla, Demirel'in Partisi'nden milletvekili olmakla; **şimdi kimin Partisi'nden ne olacaksınız?**

Baki Tuğ- Efendim, ben 1983 yılında kendi arzumla emekli oldum; emekli olduktan sonra da politikaya atılmayı özünde, esasında hiç düşünmedim. Fakat, o günün şartlarında arkadaşlarımla baskısı, bazı yerlerden gelen teklifler nedeniyle **Büyük Türkiye Partisi**'nin kurucuları arasında bulundum. Büyük Türkiye Partisi'ni kurduk, onun Genel Sekreter Yardımcılığını yaptım, Genel İdare Kurulu üyesi oldum. Ancak partim, 11 gün icra-i faaliyette bulundu, 31 Mayıs 1983 tarihinde kapatıldı. Partim kapatıldıktan sonra yerine Doğru Yol Partisi kuruldu. Doğru Yol Partisi kurulduktan bir müddet sonra Doğru Yol Partisi'nin kurucusu, Genel Başkan Yardımcısı oldum. Hem Sayın Yıldırım Avcı'nın, hem Sayın Hüsamettin Cindoruk'un, hem de saygı duyduğum, şu anda Cumhurbaşkanımız Sayın Demirel'in Genel Başkan Yardımcılıklarını yaptım ve politikada her şeyimi onlardan öğrendim, onlardan aldım, onlarla yoluma devam ettim. Ancak...

Hulki Cevizoğlu- Burada bir şey sorabilir miyim?

Baki Tuğ- Memnuniyetle...

Hulki Cevizoğlu- *"Saygı duyduğum Süleyman Demirel" dediniz. 12 Mart'ta da Süleyman Demirel Başbakan'dı, o dönemde de saygı duyuyor muydunuz, daha mı sonra saygı duymaya başladınız?*

Baki Tuğ- Hayır, o dönemde de saygı duyuyordum.

Ben, yapı itibariyle milliyetçi muhafazakâr düşüncüyü savunan bir insanım, o inancı yaşayan bir insanım.

Hulki Cevizoğlu- Demirel de öyleydi?..

Baki Tuğ- Sayın Demirel de o inancı savunuyordu, zaten tercihimin özünde de o vardı.

O nedenle, politikada onlarla beraber olmayı tercih ettim ve onlarla beraber oldum. 24 Aralık 1995 seçimlerinde kendim adaylıktan çekildim. Şunun için çekildim...

Hulki Cevizoğlu- Listedeki sıralama yüzünden mi?

Baki Tuğ- Hayır hayır. Şöyle; listede sıralama yüzünden şu nedenle çekildim: Eğer Doğru Yol partili birisi olsa da beni onların altına koymuş olsalardı politikaya devam ederdim, çalışmamı da şey yapardım ama. Doğru Yol Partisi'yle ilgili olmayan saygı duyduğum iki arkadaşım birinci ikinci sırada yer aldı. Baki Tuğ o partiye emek vermiş bir insan olarak, alın teri akıtmış bir insan olarak, o partinin elemanı olan bir insan olarak kendime yediremedim, kendi arzumla, isteğimle...

Hulki Cevizoğlu- Vefasızlık yapıldı diyorsunuz?

Baki Tuğ- Adaylıktan çekildim. Ona vefasız mı diyelim, başka şey bir şey mi diyelim, ne söylersek söyleyelim, kendi arzumla çekildim ve aday olmadım. Ama benim yerine iki arkadaşım çekildi. Birisi Ünal Erkan'dı, ki Ünal Erkan'la Baki Tuğ'un 30 senelik bir dostluğu, arkadaşlığı vardır. Diğeri de İlhan Aküzüm'dü; o da çok saygı duyduğum bir babanın evladıdır, babasıyla iyi arkadaşlığım, dostluğum vardır. O iki arkadaş seçildi, onların seçimlerine de saygı duydum, ama ben aday olmadım. Aday olmamamın özünde bu var. Yoksa, Tansu Hanım öyle takdir etmiştir. Bir siyasî partinin Genel Başkanıydı, öyle uygun gördü ve o şekilde listeleri düzenledi ve kendisine göre bir kadro kurdu. O kadro nedeniyle...

Hulki Cevizoğlu- O kadroda siz yer alamadınız ama?..

Baki Tuğ- Almadım; istesem alırdım, almadım. Ben, partimin kabuk değiştirdiğini gördüm. Partimin bana göre, kendime göre yabancılaştığını gördüm, o nedenle de aday olmak istemedim ve aday olma istemeyişimin de isabetli olduğu kanaatindeyim. Çünkü, ondan sonra gelişen olayların tümü, tamamı bizi üzmüştür, hâlen de

üzmemektedir. Yapılan yanlışlar Türkiye'ye pahalıya mal olmuştur; onu bu bildirimde ifade ediyorum, 2 Aralık 1995 tarihli bildirimde ifade ediyorum.

SOLDA VE SAĞDA BİRLİK SAĞLANMADAN..

Hulki Cevizoğlu- "Büyük Türk Milleti'ne" diye yazmışsınız?..

Baki Tuğ- Evet. 2,5 yıldır Türk toplumu, benim bu bildirimde 147 arkadaşımın ortaya koyduğum fikirleri savunuyorlar.

Biz o zaman ne söyledik? Bizim söylediklerimiz şuydu 2 Aralık 1995'te: Şu anda yanlış bir seçim yapıyorsunuz. **Bu Seçim Kanunu değişmeden, solda birlik sağda birlik sağlanmadan**, Türkiye'nin kış şartları geçmeden, anayasada yaptığımız değişikliklerle ilgili uyum kanunları çıkarılmadan, **18 yaş, Güneydoğu'daki göç meselesi, yurt dışındaki işçiler meselesi; bunları yapmadan** bir seçime gittiğiniz takdirde, seçimden döndüğünüzün ikinci günü yeni bir seçimi tartışacaksınız.

Gelin, Türkiye'ye günah etmeyin, bu günahı işlemeyelim, hep beraber bu seçimi bir altı ay daha sonraya atalım, sağda birliği solda birliği sağlayalım. Sağda birliği solda birliği sağladıktan sonra Seçim Kanununu değiştirelim; dar bölge mi olur, çift dereceli sistem mi olur, çarşaf liste mi olur, yani milletin vekillerinin seçilmesini millete bırakalım, ondan sonra seçimlere gidelim...

Hulki Cevizoğlu- Dediniz?..

Baki Tuğ- Dedik.

Hulki Cevizoğlu- Kimse dinlemedi?..

Baki Tuğ- Dinledi, 147 tane arkadaşım dinledim. Üç milletvekili arkadaşım daha bize katılmış olsalardı, Türkiye'nin başına bugünkü gelen felaket gelmeyecekti. Türkiye'deki sistem gelip tıkanmayacaktı, sistem kendisini kurtaracaktı, siyasî partiler kendisini kurtaracaktı, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu kadar yıpranmayacaktı, millettekileri bugünkü şikâyetlerini yapmayacaklardı...

Ben bugün uçakla bir milletvekili arkadaşımınla geldim, "Keşke girmeseydim" dedi bana, Meclise. Neden dedim. "Dışarıda ne itibarımız kaldı, ne kimseye bir şey söyleme hakkımız kaldı, hiçbir hakkınız kalmadı" dedi. O zaman...

Hulki Cevizoğlu- Siz o söze pek inanmayın. Ben size söyleyim, siz milletvekillerini benden daha iyi tanırırsınız ama, "Keşke girmeseydim" diyen insan eminse, oradan gönül rızasıyla çıkar, merak etmeyin.

Baki Tuğ- Doğrudur, tabii. Belki olabilir ama, ben bu lafları kulağımla duydum.

Yani, burada şunu vurgulamak istiyorum: Biz 2 Aralık 1995'te yanlış yapmadık, doğruyu yaptık. 2,5 seneden beri, okuduğunuz takdirde göreceksiniz, ne söylemişsek onlar aynen tartışılıyor.

Hulki Cevizoğlu- Bugün ne söylüyorsunuz?

Baki Tuğ- Bugün de aynı şeyleri söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bugün aynı şeyleri söylüyorsunuz, bugün ne yapacaksınız?

TUĞ: "TÜRKİYE'DE SİSTEM TIKANMIŞTIR "

Baki Tuğ- Bunu söylüyorum.

Türkiye'de sistem gelmiş tıkanmıştır. Hiç kimse kusura bakmasın, bu sistemle Türkiye'yi bir yıl daha devam ettirmek mümkün değil. O nedenle, Türkiye'nin yeni bir seçime ihtiyacı vardır; eğer demokratik bir sisteme sevdalıysak yeni bir seçime ihtiyacı vardır, ma mevcut kanunla değil. Bu kanun değiştirilecek, Siyâsi Partiler Kanunu değişecek...

Hulki Cevizoğlu- Tamam. Siz bugün herhangi bir partiye üye misiniz? DYP'ye üye misiniz?

Baki Tuğ- Hayır hayır. Ben şu anda politikayı Türkiye'de izliyorum, takip ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki, bundan sonra herhangi bir partiye üye olacak mısınız veya siz kendi partinizi kuracak mısınız?

Baki Tuğ- Parti kurmayı düşünmüyorum. Türkiye'de yeni bir parti kurulduğu takdirde başarılı olacağı kanaatinde de değilim.

Hulki Cevizoğlu- Zaten burada diyorsunuz, "Parti enflasyonunun önlenmesi gerekir" diye.

Baki Tuğ- Önlenmesi gerekir.

Hulki Cevizoğlu- Peki, bu enflasyona siz de kendi açınızdan katkıda bulunmak üzere mevcut olan partilerden birine tekrar girmeyi düşünüyor musunuz?

Baki Tuğ- Düşünüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Hangi parti bu?

Baki Tuğ- Benim gireceğim partiler bellidir.

Hulki Cevizoğlu- Hangileri?

Baki Tuğ- Doğru Yol Partisi'dir, Anavatan Partisi'dir, Milliyetçi Hareket Partisi'dir, sağ yelpazede yer alan partilerden birisini düşünüyorum ama...

Hulki Cevizoğlu- Fazilet de olabilir mi?

Baki Tuğ- Hayır, hayır.

Hulki Cevizoğlu- O solda mı yer alıyor?

Baki Tuğ- Hayır. Fazilet Partisi'nde benim birçok arkadaşım var, o arkadaşlarımla hepsini de seviyorum, saygı duyuyorum, fakat...

Hulki Cevizoğlu- MHP olamaz mı?

Baki Tuğ- Olabilir ama, bugünün şartlarında...

Hulki Cevizoğlu- Büyük ve güçlü olması lazım diyorsunuz?..

Baki Tuğ- Hayır, güçlü olması da değil. Politikanın berraklaşmasını istiyorum, berraklaşmasını bekliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Herhangi bir davet var mı?

Baki Tuğ- Var.

Sağda birliğin, solda birliğin oluşmasını bekliyorum. Bu oluştuğu takdirde elbette ki ben de düşünceme, inancıma uygun olan bir partide yerimi alacağım ve politikaya da devam edeceğim.

Hulki Cevizoğlu- Hangi partiden davet var?

Baki Tuğ- Aşağı yukarı sağ partilerin hepsinden davet var; eski partimden de davet var, diğer sağ partilerden de.

Hulki Cevizoğlu- Seçimler de yaklaşıyor; demek ki siz aktif politikaya tekrar gireceksiniz.

Baki Tuğ- Düşünüyorum. Eğer benim istediğim ölçülerde bir seçim kanunu çıkarılırsa politikaya devam etmeyi düşünüyorum. O seçim kanunu çıkarılmazsa, eğer mevcut Seçim Kanunuyla seçimlere gitmeyi düşünüyorsa, seçimlere girmeyi düşünmüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ama, siz aktif politikadan ayrılırken istediğiniz seçim kanunları çıkmadı diye ayrılmadınız, listede DYP'li olmayanlar sizin önünüze geçti diye?..

Baki Tuğ- Hayır; hem bu tarzımız, sağda birlik solda birlik yaratılmadığı için ayrılışımın özünde o da vardır, Doğru Yol Partisi'nde daha önce görevli olmayan arkadaşlar üzerimde yer aldığı için o da vardır, politikanın çirkinleşmesi de vardır.

Hulki Cevizoğlu- Bir soru sorayım; hukuk kökenli olan, savcılık, avukatlık yapmış insanlar aktif politikada başarılı oluyorlar mı, başarılı olmuş bir hukukçu politikacı var mı bildiğiniz?

Baki Tuğ- Mutlaka var.

Hulki Cevizoğlu- Kim var mesela? Nusret Demiral'ın başına gelenleri biliyoruz.

Baki Tuğ- Eski Meclis Başkanı Sayın Ferruh Bozbeyli politikada başarılı olmuş bir politikacıdır.

Hulki Cevizoğlu- Başarılı mı buluyorsunuz?

Baki Tuğ- Ben başarılı buluyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına kadar yükselmiş gelmiş bir politikacıdır.

Hulki Cevizoğlu- Bugün var mı, son beş yıldır var mı mesela? Zor hatırladığınıza göre...

Baki Tuğ- Son beş yıldır, söyleyemeyeceğim onu. Zaten başarılı bir politikacı olsaydı, Doğru Yol Partisi'nin başına bu olaylar gelmezdi.

Doğru Yol Partisi, Türkiye'nin gerçekten temel partisidir, temel taşıdır. Başarılı bir politikacı olsaydı, zannediyorum Doğru Yol Partisi ve mensupları bu yanlışları yapmazlardı. O başarılı politikacılar olmadığı için Doğru Yol Partisi bu yanlışları yaşadı diyorum ben. Bu yaşananların hepsini yanlış görüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Tansu Çiller'i hâlâ seviyor musunuz?

Baki Tuğ- Tansu Çiller bu ülkenin bir evladıdır, bir vatandaşdır, başbakanlık yapmıştır, milletvekilliği yapmıştır; **sevmiyorum ama saygı duyuyorum**; Genel Başkanlığıyı yaptı.

Hulki Cevizoğlu- Sevmiyorsunuz ama saygı duyuyorsunuz; sevmediğiniz, saygı duyduğunuz Tansu Çiller sizi Partisi'ne davet etmiş anlaşılan.

Baki Tuğ- Hayır, Tansu Çiller'in bir davetini de almadım, oradaki arkadaşlarımdan davetini aldım.

Hulki Cevizoğlu- Peki, çok teşekkür ediyorum size geldiğiniz için.

Baki Tuğ- Ben çok teşekkür ediyorum.

Son söz olarak şunu söylemek istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Baki Tuğ- Bir Türkiye var, ikinci Türkiye yok. Bu Türkiye'de hepimiz yaşamak zorundayız, hepimizin yaşama şansı ve şartı; birliğimiz, beraberliğimiz ve bütünlüğümüz, düşüncemiz ne olursa olsun.

Hulki Cevizoğlu- Türk cumhuriyetleri ve Kuzey Kıbrıs var, onları Türk saymıyor musunuz?

Baki Tuğ- Onu da arz edeceğim.

Bu dediğim Türkiye, 62 milyon 447 bin insanın Türkiye'sidir. Ayrıca, bu Türkiye'ye dışarıda ümit bağlamış 300 milyonluk Türk âlemi vardır.

Hulki Cevizoğlu- Hâlâ ümit bağlıyor mu onlar?

Baki Tuğ- Hâlâ ümit bağlamış 300 milyonluk Türk soyu vardır, Türk boyu vardır, devletlerini kurmuş Türk devletleri vardır. Türkiye onlara örnek olmalı, onların ümitlerini kırmamalı...

Hulki Cevizoğlu- Ağabeylik yapacaktık, yapamadık da onun için mi söylüyorsunuz?

Baki Tuğ- Ben, yapamadık kanaatinde değilim. Türkiye, hiç olmazsa yüzde 50'sini yapmıştır, onlara bir şeyler vermiştir, göndermiştir. Şu anda da Sayın Cumhurbaşkanlığının başkanlığında o faaliyetler devam etmektedir.

Ben, fiilen olmasa dahi, gönül bağı itibariyle dışarıdaki Türk devletleriyle Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki manevî bağ, kültür bağı, tarih bağı devam edecek ve dünyada bir...kanaatindeyim. Bunlara ümitliyim, inançlıyım, tersini düşünmüyorum; Türkiye'nin çıkarının, kurtuluşunun da bunda olduğuna inanıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Son sözleriniz mi?

Baki Tuğ- Efendim, bunlar son sözüm.

Ben size teşekkür ediyorum. Şunun için teşekkür ediyorum: Gerçekten Türkiye için mühim olan bir konu gündeme gelmiştir, iyi veya kötü şekilde tartışılmıştır. Ancak...

Hulki Cevizoğlu- Biraz üzüldünüz galiba, iyi veya kötü şekilde dediğinize göre.

Baki Tuğ- Hayır, onu şunun için arz etmek istiyorum: Gönül arzu ederdi ki, telefon eden arkadaşlarımla medenî ölçüler içerisinde olayları tartışalım, medenî ölçüler içerisinde çözüm arayalım; buradan ayrılırken de Baki Tuğ'u sevmeseler dahi, biz o insanla kucaklaşarak buradan gidelim, birbirimiz itham etmeyelim. Ben o düşünceyle, o niyetle buraya geldim. Ancak, karşımdaki arkadaşlarımda o niyeti, o düşünceyi göremedim.

Onları biz nasıl 12 Mart'ta bırakmışsak, hâlâ orada yaşadıklarına şahit olduğum için de üzgün olarak huzurunuzdan ayrıldığımı söylersem fazla kötümser hareket etmemiş olurum diyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ve böylece kendi, sağ partiler benim tarafımda dediniz ya da siz sağ partilerin tarafında olduğunuzu söylediniz. Kendi arkadaşlarınıza da siteminizi göndermiş oldunuz, tıpkı kitabınızda gönderdiğiniz gibi.

Arayanların hepsini hemen hemen, önemlilerini bağlamaya çalıştık, ama sizin arkadaşlarınız yoktu aralarında.

Bu da, sizin kitapta söylediğiniz gibi, "SHP'liler bizim için inançlarının gereğini yapmışlardır, kendilerini takdir ediyorum, ya bizimkiler ne yapmışlardır? Hiçbir şey" diye yazıyorsunuz kitabınızda.

Sizinkilerin sizin için hiçbir şey yapmadıklarını bu programda da görmüş olduk.

Baki Tuğ- *Yalnız, ben buraya gelirken bazı arkadaşlarım, "Biz devreye gireceğiz, telefon edeceğiz" dediler; hayır dedim, hiçbir arkadaşımın telefon etmesini, devreye girmesini...*

Hulki Cevizoğlu- Bu sefer siz engellediniz arkadaşlarınızı.

"12 MART 1971 SAVCILARI BİR EKİP OLARAK ÇALIŞMIŞLARDIR"

Baki Tuğ- Ben engelledim; o bir.

İkinci husus da; benim arkadaşlarıma haksızlık yapılıyor, sanki 12 Mart 1971'i Baki Tuğ sadece sırtlamış, üstlenmiş, başlangıcından almış sonuca kadar götürmüştür ithamı var, hayır.

12 Mart 1971 savcıları bir ekip olarak çalışmışlardır, başarılı olmuşlardır, Türkiye'nin meselelerini tayin, tespit, teşhis etmişlerdir, tedavi şeklini de söylemişlerdir. Bu hak, 12 Mart 1971'de çalışan bütün arkadaşlarıma aittir, güç onların gücüdür, sadece Baki Tuğ'un gücü değildir.

Ayrıca, sıkıyönetim komutanları da bir o kadar vatanperver insanlardır. Türk Devleti için, Türk milleti için her türlü fedakârlığı yapmış ve Türkiye'yi Marksist sistemin pençesinden kurtarmış, demokratik sisteme dönmüşlerdir.

Ben o gün olduğu gibi bugün de o komutanlara, o savcı arkadaşlarıma, hâkim arkadaşlarıma minnet duygularımı iletiyorum. Hepsinin benim baş tacım olduğunu da ifade ediyorum.

Hulki Cevizoğlu- "Beni aramasalar bile teşekkür ediyorum" diyorsunuz?

Baki Tuğ- Teşekkür ediyorum. Dünyasını değiştirmiş olanlara da cenabı Haktan rahmet diliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Çok teşekkürler.

Değerli izleyiciler, **bu gece yine önemli açıklamaları duyduunuz,** izlediniz Sayın Baki Tuğ ve telefondaki katılımcılarımızın görüşleriyle.

Haftaya buluşmak dileğiyle hepinize iyi geceler, iyi sabahlar diliyorum.

Hoşça kalın.

Eğer haftaya Sayın Baki Tuğ, şu anda unuttu mu bilmiyorum, Uğur Mumcu'nun kardeşi Ceyhan Mumcu'yla belgelerle ve belki başka

katılımcılarla bir araya gelip gelemeyeceklerine söz verdiler. Gelemezlerse, ben kendilerinden doktor raporu belgesi isteyeceğim, onu da belirtmiştim.

Buluşmak üzere hoşça kalın.

Baki Tuğ- Burada hemen şunu ifade etmek istiyorum: Sayın Mumcu'yla karşılıklı tartışmaya hazırım, belgelerimi getireceğim ama, başka tartışmaya sokacağın kişilere...

Hulki Cevizoğlu- Peki, ikiniz söz verdiniz, ikiniz...

Baki Tuğ- Karşılıklı olarak onunla gelmeyi söz veriyorum, fakat başkaları da katılırsa hayır diyorum.

Hulki Cevizoğlu- Tamam, peki.

İyi geceler efendim, hoşça kalın.

Baki Tuğ- Sağ olun.

3. BÖLÜM

68’LE HESAPLAŞAN BİR “KESKİN DEVRİMCİ”: HASO³⁵

³⁵ Cevizoğlu, Hulki, *Ceviz Kabuğu Programı*, Show Televizyonu, 23 Mart 1999, Salı.

Hulki Cevizoğlu- İy geceler efendim... Biz, kendisini uzun yıllar gazeteci olarak tanıdık, sizler de kendisini gazeteci olarak tanıyorsunuz, çok eski bir gazeteci; ama, ailesi onu 1960'lı yıllarda, **"Keskin Devrimci Haso"** diye çağırıyordu, kimi zaman da -kendi ifadesine göre- ailesi onunla, bu ifadeyi kullanarak alay ediyordu. Yıllar sonra kendisi de bu durumu, "Demokrasi kültüründen yoksundu Haso" diye tanımlamaya başladı.

Darbeci Cemal Paşa'nın torunu olarak, İttihatçı Cemal Paşa'nın ruhunu uzun yıllar içinde taşıdı.

Kendisine bazı sıfatlar yakıştırdı; **"solcu Cuntacı, tepeden inmecî, askerî darbe özlemcisi"** ve **"kışkırtıcı gazeteci"** diye. Ama, şimdi geçmişini sorguluyor; geçmişte yaşadıklarını, yaptıklarını, düşüncelerini yargılıyor yeni çıkan kitabında. Kitabın adı, **"Kimse Kızmasın Kendimi Yazdım"** adını taşıyor.

"Kimse kızmasın" dedi ama, yine de çok kişiyi kızdırdı.

Bir zamanlar "Tank Sesiyle Uyanmak" kitabını yazmıştı; gündeme oturmuştu yazdığı kitapla, şimdi yeni kitabıyla gündemde.

Bu gece size bir kitap tanıtımı değil; bir dönemi, dönemin içinde yaşayan kişinin ağzından tanıtımını yapacağız, aynı zamanda kitabı da tanımış olacaksınız tabii ki.

Bu kitabıyla, zannediyorum, bugün üniversitelerimizde birbirine giren gençlere de birer uyarı görevini yapıyor.

Bu gece, **68 kuşağının** hatalarını, 68 kuşağının önemli bir temsilcisinin ağzından duyacağız. Kitapta adı geçen önemli kişilere bağlanmaya çalışacağız. (...)

Hoş geldiniz Sayın Hasan Cemal.

Hasan Cemal- Hoşbulduk Hulki.

"DOĞAN AVCIOĞLU SİYASAL ŞEYHTİ!"

Hulki Cevizoğlu- Siz, yıllar sonra, bir "despot" olarak tanımladığınız Devrim Dergisi sahibi Doğan Avcıoğlu'nun bir "müridi" idiniz. Bu sözler, bu kavramlar size ait. Müritlik, genellikle dinî anlamda kullanılan bir sözcük, bir tanımlama; ama siz bunu siyasî anlamda kullandınız.

"Mürit" deyince; genellikle, düşünmeden, sloganlarla şeyhine bağlı insan, onun her dediğini yapacak insan akla geliyor. Siz de, Doğan Avcıoğlu'nun bir müridi olarak kendinizi tanımladığınıza göre, -sayfa

226'da- Doğan Avcıoğlu da 68 döneminde sizin şeyhiniz miydi? Siyasal şeyhiniz miydi?

Doğan Avcıoğlu

Hasan Cemal- Hayır. Bir bakıma şöyle söyleyeyim: Bir defa, kutlarım; çok sıkı bir çalışma içindesiniz, gördüm. O yüzden...

Hulki Cevizoğlu- Masanın üstündekilere bakarak mı, sözlerime bakarak mı?

Hasan Cemal- Hem sözlerinize, hem masanın üstündeki çalışmaya bakınca.

Bir yerde şunu söyleyeyim: *Tabii, insanlar hep hayatta birilerinden etkilenirler, ondan sonra birilerini kendilerine örnek olarak alırlar. Fakat, zaman içinde de, sonra geriye dönüp bakarlar ve o babaları olabilir, eşleri*

olabilir, sevgilileri olabilir, devlet adamları olabilir, parti liderleri olabilir ve sonra da

daha serinkanlı değerlendirmeye başlarlar. Bir yerde, senin de söylediğin gibi, bir anlamda "siyasal şeyhlik" idi; tırnak içinde...

Hulki Cevizoğlu- Doğan Avcıoğlu?..

Hasan Cemal- Doğan Avcıoğlu; bizim açımızdan. Ve o, Türkiye'nin, ilk başta bir defa, Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne 61'de girdiğinde Yön Dergisi'nin yöneticisi ve başyazarıydı; bizim Yön Dergisi'yle siyasi görüşlerimiz oluşmaya başladı Mülkiye'de. Daha sonraki yıllarda da Türkiye'nin düzenini yazdı; Türkiye'nin düzenini yazarak, Türkiye'nin geri kalmış tarihini ortaya koydu. Ki, hem Yön Dergisi'nde olsun, hem Türkiye'nin düzeyinde olsun, o zamana kadar Türkiye'de tartışılmayan tabu olan ve çok üzerinde kafa yorulmayan konuları ön plâna getirdi. Ve biz, "Türkiye nasıl kurtulur ve Türkiye geçmişte..."

Hulki Cevizoğlu- Ya da, biz nasıl kurtarıyoruz?..

Hasan Cemal- Evet. "Nasıl kurtarıyoruz?" sorularına, onun kitaplarında ve onun çıkardığı, yıllar boyu çıkardığı Yön Dergisi'nde birtakım ipuçları yakaladık ve daha sonra da onunla birlikte; Devrim Dergisi'nde biraraya geldiğim vakit, tabii çok etkilendiğim bir insandı, yola çıktık hep birlikte.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

"Devrim Dergisi'nde etkilenmek" derken, bu etkilenmenin derecesini de, kitabınızı okumamış ya da sizin yazılarınızı takip etmeyen izleyicilerimize de hatırlatmak için söyleyelim.

Devrim Dergisi'nde; Uluç Gürkan'la kendinizi **"İki fedaî Yazı İşleri Müdürü"** olarak tanımlıyorsunuz.

Hasan Cemal- Evet, ben öyle niteliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bir de; bu sene yayınlanan kitabınızın önsözünde, başlangıç bölümünde, Mümtaz Soysal'ın, Mümtaz Hoca'nın bir sözüne yer vermişsiniz. Sayın Soysal, "**İnsanın kendi kendisiyle hesaplaşması sanıldığı kadar kolay değil; vakit ister, sükûnet ister, dürüstlük ister, hırstan ve tutkudan arınmışlık ister. Benliğin derinliklerine ışıklı aynalar indirip, Berkson titizliğiyle kendi kendini gözleyebilmek, gözdeyişlerin en zoru olsa gerek**" diyor.

Siz, bu sükûnete, bu dürüstlüğe yeni mi sahip oldunuz; yoksa, zaten kendi kendinizi eleştiriyordunuz da, yeni mi yazmak kısmet oldu?

Hasan Cemal- Vallahi şöyle söyleyeyim: Bir defa, Mümtaz Soysal'ın, ki ben ona "Mümtaz Hoca" derim...

Hulki Cevizoğlu- Biz de öyle söyleriz.

Hasan Cemal- Onun tanımladığı iç muhasebeyi ne ölçüde başardığımı bilemiyorum; ama iç muhasebe olayı, bu kitapla birlikte başlamış değil, çok daha önce başlamış bir şey ve bu kitap onun bir ürünü, o iç muhasebenin bir ürünü. Ve insan, kendi kendini yargılamaya ve yaptıklarını düşünmeye, belli bir dönem sonra başlıyor her zaman. Bu da; bende de, mesela değişik aşamalarına baktığınız vakit, bir 12 Mart sonrasında siyasî görüşlerimi sorgulamaya başladım. **12 Mart çünkü bir askerî kesintiye, Türkiye'de bir askerî darbeydi, arkasından siyasî görüşlerimi sorgulamaya başladım.** Ekonomik görüşlerimi de zaman içinde sorgulamaya başladım ve bu bir zaman alıyor. Ve bu zaman süreci içinde de, hem kafaca bir şeyi ifade etmeye hazır hâle gelmek var, bir de tabîî, yasalar açısından bir şeyi yazabilmek var. İkisnin de biraraya denk düşmesi lâzım.

Hulki Cevizoğlu- Bunların yanı sıra, acaba bu kitabı yazmaya iten nedenlerden biri de; sizin yaşama yeniden bağlanmanız, birbuçuk yaşında bir kız çocuğunun, Defne'nin babası olmanızdan mı kaynaklanıyor, onun da etkisi var mı?

Hasan Cemal- Yok hayır. Özel hayatımla bunun bir ilgisi yok. Sadece, özel hayatım, beni yeni bir kitap yazmaya sevk eden yeni bir faktör olmuştur; yoksa, çok daha önce başlamış bir süreç bu. Ama yazma olayı, hakikaten bir kafa sükûnetini gerektiriyor ki, o, son dönemin bir ürünü oluyor tabîî ki.

Hulki Cevizoğlu- Bir gazeteye verdiğiniz demeçte; "54-55 yaşında torun sahibi olmaktansa, çocuk sahibi olmak, baba olmak daha önemli" diyorsunuz. Bu duyguyu yaşayan bir insan, yaşama yeni bir bakış açısıyla yaklaşabilir, bu kitabı da öyle yazabilir, diye düşündüm.

Kitabınızın adını niçin "*Kimse Kızmasın*" koydunuz? Peşinen, bu ismi koyarken, birçok kişiyi kızdıracağınızı düşünmüş olmalısınız; kimleri düşündünüz size kızabilir diye, adı geçenleri mi, yoksa başkalarını mı?

Hasan Cemal- (...) "*Kimse Kızmasın*" derken, bir yerde, kızmak yerine, herkesi oturup düşünmeye ve hatta yazmaya teşvik edebilir bu kitap diye düşündüm.

Hulki Cevizoğlu- Kitabınızı eleştirenlerin bir kısmı sizin için "*Pişmanlık Yasası çıkmadan itirafçı oldu*" diyor. Bu kitabınızı bir "itiraflar manzumesi, itiraflar kitabı" olarak görenler de var, "*Pişmanlık çıkarıyor*" diyenler de var.

Hasan Cemal- Yok. "İtiraf" sözcüğü farklı bir sözcük; itiraf değil bunlar bence.

Hulki Cevizoğlu- Nasıl tanımlıyorsunuz?

Hasan Cemal- İkincisi de; pişmanlık da değil, bir pişmanlık da diyemeyeceğim. Yaşananlardan pişmanlık duymak ya da itiraftan çok, yaşananlardan sorumluluk...Yani, birtakım olaylar yaşandı, bu yaşanan olaylarda benim sorumluluğum nedir? Benim çabam, bu sorunun cevabını bulmak. (...)

Hulki Cevizoğlu- Bunun bir örneğini de veriyorsunuz kitabınızda. "Vaktiyle biz bu olayların içindeyken, gençken ya da Devrim Gazetesi'nde Yazı İşleri Müdürüyken, Türkiye neden geri kaldı diye sormazdık da, Türkiye neden geri bırakıldı, sanki biz hiçbir şey..."

Hasan Cemal- Bıraktırdıldı...

Hulki Cevizoğlu- Bıraktırdıldı.

"...Biz bir şey yapmadık da, bizim suçumuz, kabahatimiz yok, hep başkalarının kabahati varmış, başkaları bizi hep geri bıraktırdı" şeklinde ifadeniz var.

Hasan Cemal- Bir yerde o hep vardır. Yani, bir olay yaşanıyor; meselâ diyelim ki, Türkiye'deki askerî kesintileri, askerî darbeleri ya da askerî hareketleri düşünün; "Burada kimin sorumluluğu vardır?" diye soruyu sorduğunuz vakit, meselâ, siyasî liderlerin kendi sorumluluk paylarını açık yüreklilikle kabullendikleri bugüne kadar görülmemiştir ve genellikle kabahat, kendi dışındaki kişilerde ve olaylarda aranır.

Yani, benim bu kitapla yapmak istediğim şey; yaşananlarda benim kendi sorumluluk payım nedir ve bu sorumluluk payımın anlamı nedir? Bunu yapmak; yani bir yerde, gerçek anlamda bir iç muhasebeye yönelmek ve bunu sesli değil, aynı zamanda yazılı yapmak.

Hulki Cevizoğlu- "İç muhasebe" diyorsunuz, şimdi de söylediniz, kitapta da diyorsunuz ama; bir "özyaşam öyküsü" mü? Dediğiniz gibi iç

muhasabe mi, sosyalizm ya da geçmişle bir hesaplaşma mı ya da "kendi siyasal tarihiniz" mi anlattığınız?

"GAZETECİ DEĞİL, PROFESYONEL DEVRİMCİYDİK"

Hasan Cemal- Bunların hepsi belki iç içe; ama en doğrusu, bir iç muhasabe, artı kendi siyasî tarihim. Kendi siyasî tarihime eğildiğim zaman da, bir kuşağın serüveni, aynı zamanda Türk siyasî tarihinin bir dönemine kendi çapında ışık tutmak; yani bunların hepsi iç içe giriyor. Bu arada, kendi bugün geldiğim noktada ben ne düşünüyorum; eskiden ne düşündüm, niçin öyle düşündüm, nasıl değiştim ve bugün ne düşünüyorum? Yani, bütün bunların bir özeti.

(...)

O zaman kendimizi, her şeyden önce devrimci kabul ediyorduk. Bizim **işimiz profesyonel devrimcilikti**; gazetecilik değildi. Yani o zaman yaptığımız o anlamda.

Hulki Cevizoğlu- Çok ilginç. Yani gazeteciydiniz, ama "Yaptığımız gazetecilik değildi" diyorsunuz?..

Hasan Cemal- Gazeteci değildik. Hayır; 2 yıllık bir dönemden söz ediyorum. Yani benim başlangıcım 1969-1971 Devrim Dergisi'dir o zaman. Ondan önce, zaten '69'da başladım gazeteciliğe, '71'de Devrim Dergisi kapatıldı, o tarihe kadar. Yani, o 2 yıllık dönemde pek gazeteci saymadık hiçbir zaman kendimizi.

(...)

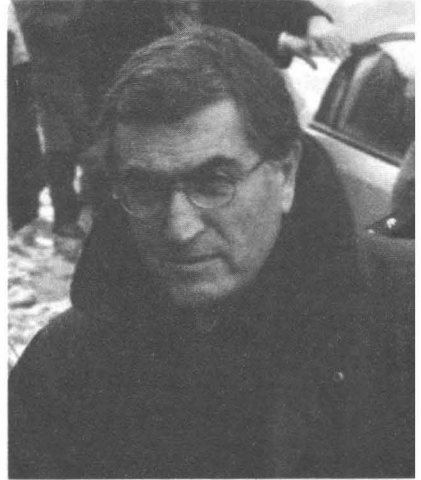
Hulki Cevizoğlu- 1 Mart 1970'te bir numaralı tanıtma kartını siz almışsınız Yazı İşleri Müdürü olarak.

Hasan Cemal- Bir tesadüf.

Hulki Cevizoğlu- İki numaralı kartı da Uluç Gürkan mı aldı?

Hasan Cemal- Muhtemeldir; şimdi hatırlamıyorum ama.

Hulki Cevizoğlu- Doğan Avcıoğlu'nda yok muydu kart?

Hasan Cemal

Hasan Cemal- Doğan Avcıoğlu'nun sarı basın kartı vardı; bizim yoktu o zaman, yeni başlamıştık çünkü.

(...)

Hulki Cevizoğlu- Kitabınızda, orta yaşlı Hasan Cemal ile genç Hasan Cemal'in birbirini sorgulaması, eleştirmesi, değerlendirmesi var. Ama, kimileri de diyor ki, "Orta yaşlı Hasan Cemal, genç Hasan Cemal üzerinde bir düşünce diktatörlüğü kurmaya çalışıyor. Eski düşüncelerini, gençlik düşüncelerini ağır bir şekilde yargılamaya çalışıyor; bunlar doğru olmayabilir." Nitekim, aynı soruyu siz de kendi kendinize soruyorsunuz...

(...)

Hasan Cemal- Yani, bunu şu anlamda söylüyorum: Yani, insanlar zaman içinde değişebiliyor; ama bazı şeyler var ki, bugünden itibaren, bundan sonra değişebileceğimi sanmıyorum. Değişmeyeceğim bir konu da; demokrasiyi, özgürlükçü demokrasiyi ortak yaşam biçimi olarak kabul etmiş olmam.

(...)

Hulki Cevizoğlu- Yani, "Eski sosyalist Hasan Cemal serbest rekabetçi oldu bugün" diyebilir miyiz?

Hasan Cemal- Bir bakıma diyebilirsiniz tabii; yani şu anlamda diyebilirsiniz: Hem ekonomide, hem siyasî plânda serbest rekabetin geçerli olmasını savunuyorum. (...)

Hulki Cevizoğlu- Siz de bir yerde "sosyalizme elveda" diyorsunuz, Ertuğrul Özkök de, yıllar önce çıkan bir kitabında "*Elveda Başkaldırı*" demişti; aynı noktaya geldiniz yine demek ki?

Hasan Cemal- Valla Ertuğrul'un söylediği anlamda bir noktaya gelmiş olabiliriz; ama şu anlamda: Yani başkaldırı, bir yerde, her zaman için insanların içinde olabilir; bende de başkaldırı ruhu yok olmuş değil, ama bu başkaldırı ruhundan söz ederken, ne istediğime bakmak lâzım...

(...)

Hulki Cevizoğlu- "Yıkılıp giden hayallerim için ağlamadım" diyorsunuz; size göre yıkılan hayalleriniz neydi? Sosyalizm mi yıkıldı? Eğer "Sosyalizm tümüyle yıkıldı" diyorsanız, niçin sosyalistler var bugün Türkiye'de ya da dünyada? Çünkü, olmayan bir şeyin savunucusu olmaması gerekir. "Sosyalistler olduğuna göre, sosyalizm de var" diyenler var. Ve niçin ağlamadınız? İnsanlar hayalleri yıkılınca ağlayabilirler, siz "Ağlamadım" diyorsunuz.

Hasan Cemal- Valla, bunu şunun için söylüyorum: Bir yerde insan, yapamadığı işlerden dolayı belli bir hüznü duyduğu olur ve aynı

zamanda geçmişine baktığı vakit her insan birtakım başarısızlıklarını görür, bunlardan üzüntü duyar, birtakım yanlışlarından dolayı rahatsız olur ve belli pişmanlıklar hissedebilir ve bütün bunlar doğaldır, Ama, "Ağlamadım" derken, daha çok ileriye dönme anlamında, ileriye bakma anlamında bir defa bunu ifade etmek istiyorum. Yani, ileriye bakıyorsun, geleceğe bakıyorsun, tekrar yürümen lâzım; yani, geçmişin esiri olamazsın, kendini yenilemeye çalışman lâzım, belki o yüzden de çok fazla dönüp arkama bakmak istemiyorum. Ama, bir yerde de, "dönüp arkama bakmak istemedim" derken de, bu kitap çıkıyor. Aslında, bu kitabın çıkması da, bir yerde...

Hulki Cevizoğlu- Hep birlikte arkaya baktırıyorsunuz?..

Hasan Cemal- Bakıyorum; fakat dediğim gibi, kendimi yenileyip ileriye dönmek, ileriye bakmak eğilimindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Nereye döndüğünüzü görmüş oldunuz; liberal.

Hasan Cemal- Öbür tarafa gelince; tarih bitmiyor ve kolay kolay da bitmeyecek, tarihin sonu gelecek değil. Yani, özgürlük için, demokrasi için, eşitlik için mücadele ve daha iyiye dönük mücadele her zaman sürecektir. Daha iyiye dönük mücadelenin adını kimileri "sosyalizm" koyabilir, ille de koyman şart değil. **Ama, kimileri de diyor ki, "1989 Berlin Duvarıyla yıkılan, sosyalizmin kendisi değildi; fikir doğruydı, bir uygulama çöktü."** Ben aynı kanıda değilim, **ben fikrin de çöktüğü kanısındayım.** Ama, fikrin çöktüğünü söylemekle; "daha özgür, daha eşit, daha adaletli bir dünya için mücadele sona erdi" anlamında söylemiyorum. Bunun ikisi arasında bir nüans var.

"HAYALLERİMDEN TANK SESİYLE UYANDIM"

Hulki Cevizoğlu- "Bazıları aslında rüyaydı, uyandım" diyorsunuz yine. Ne zaman uyandınız, 1970'lerde mi? Ve kim uyandırdı sizi? Tank sesleri mi uyandırdı?

Hasan Cemal- Aslında şunu söyleyeyim. Türkiye'de 12 Mart'ta, 12 Eylül'de birçok insan birtakım şeylerden uyandı. Çünkü bunlar birtakım kopuşlar. "Acılar insanı olgunlaştırır" diye bir görüş vardır. Yani, hakikaten bir acıyı yaşarsın, bir kopuşu yaşarsınız, ondan sonra dersiniz ki, "Bu böyle gitmiyor" ve bazı şeylerden ders almaya başlarsınız.

Meselâ, 12 Mart'ın benim üzerimde böyle bir etkisi oldu. **Bir tür ben de tank sesiyle uyanmış oldum bazı hayallerimden.** Fakat, bu

demek değil ki; 12 Mart, demokrasi ve özgürlüklerin kolunu kanadını kırmadı. *Kırdı, yani bu ikili bir yapı.* O yüzden, bunun üzerinde daha dikkatli durmak lâzım. Hem bir yerde bir askerî hareket geliyor, o askerî hareketle birlikte birtakım acılar yaşıyorsunuz, demokrasinin, özgürlüklerin kolu kanadı kırılıyor ve bu aynı zamanda sizi düşünmeye sevk ediyor; "Acaba ben mi, hangi yanlış yaptım?" sorusu akla geliyor.

Hulki Cevizoğlu- Çok ilginç bir yaklaşım bu. Çünkü, siz de bir askerî hareket peşindeydiniz; siz de "9 Mart'ta ihtilâl olsun, devrim olsun" diyordunuz ama, sizden 3 gün sonra 12 Mart'ta...

Hasan Cemal- "İhtilâle giden yolu açsın" diye düşünüyorduk.

Hulki Cevizoğlu- Evet ama; **darbeyi, ihtilâli teşvik ediyordunuz, yönlendiriyordunuz.**

Hasan Cemal- Doğru.

Hulki Cevizoğlu- Zaten pek çok söz, kavram ve tanımlamalar sizin kendi kavramlarınız; kitaptan size yansıtıyorum. Siz de askerî bir hareket bekliyordunuz.

Hasan Cemal- Doğru.

Hulki Cevizoğlu- 9 Mart'ta siz başarılı olsaydınız, sizin içinde olduğunuz **Doğan Avcıoğlu Grubu, Devrim Dergisi, Gazetesi veya Yön başarılı olsaydı, başkaları mı tank sesiyle uyanacaktı? Sizin rüyanız devam edecek miydi?**

9 Mart'taki ihtilâli gerçekleştiremediniz, 12 Mart'ta size karşı da bir muhtıra verildi diyelim. "O zaman uyandım" diyorsunuz; "Acılar insanı olgunlaştırır, 12 Mart da beni böyle olgunlaştırdı, tank sesini duydum." Peki, 9 Mart'ta, 3 gün önce siz başarılı olsaydınız, bu hayaliniz devam eder miydi, başkalarının mı hayalleri yıkılırdı?

Hasan Cemal- Buna, bir yerde klâsik politikacı cevabını verir ama, varsayıma dayalı bir soru tabîî; yani bilemiyorum onu.

Ama, gerçek olan şu var: 9 Mart, 12 Mart'ı hızlandırdı ve bir yerde getirdi. *Yani 9 Mart, o dönemde, hakikaten o dönemdeki siyasî düzene ya da anayasal düzene karşı bir hareketti. Başarılı olsaydı, hakikaten Parlamento yıkılıp, yeni bir düzen kurulmak istenecekti.* Buna karşılık 12 Mart, verdiği muhtırayla, 9 Mart'ı bir yerde kendi bünyesinin içinde de; yani asker kendi bünyesi içerisinde de bunu tasfiye etti ve yine asker geldi ama, farklı bir şekilde asker geldi.

Hulki Cevizoğlu- Sizin yanınızda değil, sizin karşınızda geldi?

Hasan Cemal- Karşımızda geldi ve bunun gelmesiyle birlikte Türkiye'de **12 Mart'ın iki boyutu oldu.** Bir tanesi, anayasal düzeni o anlamda korumak; yani 9 Mart'ın yıkmak istediği anayasal düzeni korumak, fakat aynı zamanda, bunu korurken de demokrasiyi ve

özgürlükleri de gerileten yeni bir anayasal düzen getirdi. Çünkü, aynı zamanda 27 Mayıs Anayasası'nın değiştirdiği insan hakları açısından çok büyük acılar çekildi. Bütün bunlar yaşandı. Anlatabiliyor muyum?

Hulki Cevizoğlu- "Bu kitabı yazarken, insan uzun süre susamıyor. Bunun ağırlığı var; hafifleyip, yola öyle devam etmek istedim" diyorsunuz. Benim önümde 5'inci baskısı var, siz az önce, "7'nci baskısı çıkmak üzere" dediniz; kitabı yazdıktan sonra hafiflediniz mi? Hafifledikten sonra devam edeceğiniz yol neydi, şimdiki yolunuz nedir? Yoksa, kitabı yazdıktan sonra hafiflemeyi beklerken, yoğun eleştiriler üzerine, daha mı ağırlaştı?

Hasan Cemal- Yok, hayır. Şimdi, böyle bir kitabı yazarken hakikaten kendi kendime; "Bunu yazmam lâzım, bunu yazayım ve bir yerde hafifleyeyim" dedim. Hafiflemeyi de şu anlamda söyledim: Kafamım içinde yeni bölmeler açılsın ki, ben aküleri başka türlü doldurmaya başlayayım, başka kitaplar yazabileyim en azından. Yoksa, böyle 250 sayfayı yazarken, böyle bir kitabı yazarken, birtakım eleştirilerin; hangi çevrelerden, hangi tür eleştirilerin geleceğini rahatlıkla hesap ettim ve bu hesaplasmayı ben göze aldım, ama, böylesine çok büyük bir iş yapıyormuşum gibi de düşünmedim kitabı yazarken. (...) Ne kadar eleştirilirse eleştirileyim, son derece rahatım; onu söyleyeyim. Ve hafifledim, eleştirileri de gayet doğal karşılayacağım. Çünkü, kitabı yazmışım, ben kendi görüşlerimi ortaya koymuşum; kim nasıl eleştirirse, eleştirir.

Hulki Cevizoğlu- "Hafifledikten sonra yeni yola devam etmek istedim" diyorsunuz. Burada da vurguladınız, hafiflediğinize göre bu yeni yolunuz nedir; ideolojilerden uzak bir yol anlaşılan ve sloganlardan uzak?

Hasan Cemal- Valla şöyle söyleyeyim; ideolojileri kendi kafamın içinden attım ve kendimi kategorize de etmek istemiyorum. Ama, hayatımı, yani siyasî görüşlerimin çerçevesini çizen birtakım temel ilkeler var. Bu temel ilkelerin çerçevesi demokrasi ve insan hakları ve bunun içinde de eşitlik var, özgürlük var, sosyal dayanışma var; bu fikirler var.

(...)

Bu arada bir şeyin altını çizmek istiyorum ben. **Kendimi, 1968 kuşağından çok, 1960 kuşağı sayıyorum.** Çünkü, Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne giriş tarihim 1961 ve tam 27 Mayıs'ın arkasında oldu; biz "1960 kuşağı" diyebiliriz. 1968 kuşağının içinden çok arkadaşım oldu, onlarla çok ortak yanlarım oldu ama, kendimi daha çok 1960 kuşağının içine yerleştiriyorum.

Hulki Cevizoğlu- Ama tabii, tanımlamada böyle 1970, 1980 kuşağı olmadı için, siyasî tanımlama kuşağı olarak "1968 kuşağı" diyorum.

Hasan Cemal- Evet, evet.

Hulki Cevizoğlu- Tabii ki, 1968'i yaratan da 1960'lı yıllar olduğuna göre, sizin bu çabalarınızın da katkıları var. İlerleyen dakikalarda göreceğiz zaten; bu yayınlarınızın 1968'deki etkileri, Deniz Gezmiş'lerin idamına etkileri nasıl oldu ve siz bu konuda ne düşünüyorsunuz, belki de günah çıkarıyorsunuz; onlara bakacağız.

Az önce de sormuştum, "Bugünkü görüşlerinizden emin misiniz?" diye, şimdi yine sorayım. Çünkü kitabınızda, "Bunun devamı gelecek, üç boyutlu olarak bakabiliriz" diyorsunuz.

Hasan Cemal- İnşallah, ömür el verirse.

Hulki Cevizoğlu- İnşallah. "Hasan Cemal kendi haklılığından nasıl bu kadar emin" diye kendi kendinize de sormuşsunuz...

Hasan Cemal- Kendi kendime soruyorum.

Hulki Cevizoğlu- Cevabını veriyorsunuz, bir de burada verin lütfen.

Hasan Cemal- Evet. Yani deminki çerçevesini çizdiğim görüşlerimin, artık bundan sonra değişeceğine ihtimal vermiyorum. Yani bunun adı; demokrasi ve insan haklarının çerçevesini çizdiği, içini de eşitliğin, özgürlüğün, sosyal adaletin doldurduğu devlet ve toplum düzeni.

Hulki Cevizoğlu- "İnsan 40'ından sonra değişmez" felsefesi bir yerde?

Hasan Cemal- Bir bakıma öyle. Bu tür bir çerçevenin dışına bundan sonra çıkabileceğimi sanmıyorum. Anlatabiliyor muyum? Yani, o tür farklı siyasî değişimler yaşayabilir insan ama; bu çerçevenin dışına çıkabileceğimi sanmıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bir başka yerde, ama şunu söylüyorsunuz: "Bıktım yanılgılardan diyene kadar yazacağım." Bu kitap bir yanılgı olabilir mi?

Hasan Cemal- Bu kitap da yanılgı olabilir; dediğim çerçevenin dışında bir şey olabilir. Yani diyebilirsin ki, bunu şunun için söylüyorum. (...)

"Bıktım yanılgılardan" demenin de anlamı şu: Kafamda bir kitap projesi vardır, günlük olarak yazdığım siyasî yorumlara bakıp, geçmiş hatırlayıp, "Acaba ben nerelerde yanılmışım?" diye bir kitap yazmayı düşünürüm.

Bunun bir örneğini geçenlerde yazdım. Biz, 30 yıl önce, 1969'da Devrim Dergisi'nde Bülent Ecevit için "Kuyruklu Yıldız" diye ilân etmiştik. Sayın Bülent Ecevit, bunu biz yazdıktan 4 yıl sonra Başbakan oldu, ondan sonra bir daha Başbakan oldu, 30 yıl sonra bir

daha Başbakan oldu.

Hulki Cevizoğlu- Kutup Yıldızı oldu belki sizin için, ondan sonra?

Hasan Cemal- Yani, o bakımdan, bu bütün insanların hayatında var. Ama, aynı şekilde Bülent Ecevit ya da herhangi bir başka lider, Sayın Demirel kendi geçmişlerine baktıkları vakit, -ki, onların bütün dönemlerinde birkaç tane askerî kesinti var, askerî müdahale var - mutlaka onların içinde de yanlışlar ve ciddi yanlışlar da rol oynadı ve herkesin hayatında bu var. (...)

Hulki Cevizoğlu- Bu anlama geliyor?

Bir de, mealen şöyle bir sözünüz var: "Kafamın içindeki setleri 1970'lerde yıkmaya başlamıştım. 1989'da iki Almanya arasındaki duvar yıkılmıştı, ideolojiler de, görüşler de yıkılıyordu ama, aslında ben, daha önceleri, 19 yıl önce 1970'lerde bu düşünceleri, kafamda setleri yıkmaya başlamıştım" diyorsunuz.

Hasan Cemal- Evet.

(...)

ORDUEVİ'NE BOMBA ATMA PLANCISI VE KİŞKİRTİCİSİ

Hulki Cevizoğlu- Kitabın bir bölümünde, "Biz askerî kullanarak darbe yapacaktık" diyorsunuz ama, bir tarafta askeri kullanarak - bu ifadeler size ait- darbe yapmayı düşünürken, Ankara Sıhhiye'deki Orduevi önünde de bomba patlatma plânlarınız vardı. Bu plânlayıcılar arasında siz de vardınız. (...)

Siz şimdi, "Askeri kullanarak, yanımıza alarak darbe yapacağız" diyorsunuz; ama, gidip askere zarar verecek, askerin evinin önünde, otelinin önünde bomba patlatıyorsunuz... Çelişki yok mu?

Hasan Cemal- Orada askere zarar verecek bir durum yok, tam tersine...

Hulki Cevizoğlu- Ama, giren çıkanlar varsa orada?..

Hasan Cemal- Yani, o anlamda bir çelişki olduğunu sanmıyorum. Orada bir olay var; bir olay yaşanacak ve orada da yaşanacak bir olayla birlikte, oraya gelen gençlik kitlesinin yaratacağı bir hareket var. Bu, kışkırtıcı bir şey.

Hulki Cevizoğlu- Yani, askeri kışkırtmak amacınız her hâlde?..

Hasan Cemal- Bir anlamda kışkırtmak.

Hulki Cevizoğlu- Bir anlamda değil, tam anlamıyla o galiba. Birkaç yerde söz ediyorsunuz...

Hasan Cemal- Doğru, tam anlamıyla o.

Hulki Cevizoğlu- Plânınız şuymuş... Bu plânı yaparken kim vardı yanınızda? Sıhhiye'deki Orduevi önünde bomba patlatma plânının plânlayıcıları arasında siz varsınız; başka?..

Hasan Cemal- Orada Aktar İnce vardı galiba.

Hulki Cevizoğlu- Evet, Aktar İnce.

Hasan Cemal- Sonra, Kuseyri var mıydı, bilmiyorum. Öyle birkaç kişi vardı. Orada yazılı, kitapta; onu şu anda hatırlamadım.

Hulki Cevizoğlu- Şu an için ben sizden duymak istiyorum; kitapta var, gizli bir şey değil, zaten mümkün olduğu kadar gizli kalanları kitapta açmaya çalışmışsınız.

Bu bombalama plânınız, anlatımınıza göre şöyle geliyor: Siz, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nin bahçesinde bir miting düzenliyorsunuz gençler olarak ya da...

Hasan Cemal- Bir miting düzenleniyor.

Yalnız burada şunu söyleyeyim; bu da çok önemli bir nokta. Bunlar her şeyiyle; böyle benim de hepsini birebir bildiğim ve çok birebir yapılmış bir plânlamanın ürünü değil. Anlatabiliyor muyum? Herkesin bu gibi olaylarda bir rolü var; o kadarını biliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Sizin rolünüz?

Hasan Cemal- İşte, ben de bunun plânlamasında bir ölçüde biliyorum; ondan sonra nasıl gelişeceğinin ayrıntılarını bilmiyorum. Yani orada da söylediğim; şunu biliyorum: İşte böyle, iki taraftan birer bomba atılacak; bir. İki; o gün orada bir gösteri yapılacak, o gösteri sonra Kızılay'a doğru yürüyüşe geçecek.

Hulki Cevizoğlu- Ve o sırada bu bomba sesleriyle ortalık karışınca, sloganlar atılması plânlanıyor.

Hasan Cemal- Evet, sloganlar atılacak.

“ORDU-GENÇLİK EL ELE MİLLÎ CEPHEDE”

Hulki Cevizoğlu- Neydi bu sloganlar? "Ordu-gençlik el ele millî cephede."

Hasan Cemal- "Ordu-gençlik el ele millî cephede." O zamanın çok klâsik bir sloganıdır o. Yani, askerle devrimci gençliğin birlikteliğini vurgulayan ve bir yerde, o zamanki deyişle, hep asker-sivil-aydın zümrenin başını çekeceği bir devrimci hareket. Neye yol açacak?.. Bir ilk harekette, askerden gelecek bir beklenti.

Hulki Cevizoğlu- Normalde bu soracağım sorular her konuğa sorulmaz ama, hoşgörülüğünüze sığınarak soruyorum.

Hasan Cemal- Rica ederim.

Hulki Cevizoğlu- Zaten, bu hoşgörüyü siz kendi kendinize kitapta göstermiş ve orada itiraf etmişsiniz.

Diyorsunuz ki; "Tek amacımız askeri kışkırtmaktı."

Şimdi, bugün de aynı şeyler geçerli olabilir mi? Sizin için değil. Bugün de genç olanlar, bugünkü gençlik için ya da bugün bu niyette olanlar için vereceğiniz cevap çok önemli. "Tek amacımız askeri kışkırtmaktı, -hatta daha sonra telefonla bağlanacağız-benim görevim. şeriatçı basını takip etmektir" diyorsunuz, "**Askeri kışkırtmak görevlerim arasındaydı, gençliği kışkırtmak da Uluç Gürkan'ın göreviydi**" diyorsunuz...

Hasan Cemal- Yani, bu görev bölüşümüne bakarken; şimdi, şeriatçı başını tararken bu, sadece kışkırtmaya dönük bir şey değil. Yani, şu anlamda diyorum: Çünkü, Türkiye'de aynı zamanda bir din devleti kurmak isteyen, bugün olduğu gibi, o zaman da bir akım vardı ve bu akımın Türkiye'de nereye gittiğini ve bu akımın Türkiye'yi nereye götürmek istediğini sergilemek ve bununla bir yerde, bir ideolojik mücadele etmek amacı da var ve bunu sergilemek amacı da var. Anlatabiliyor muyum? Yani, bir bu var.

İki; aynı şekilde gençlik konusunu ele aldığınız vakit, Türkiye'de üniversite gençliğinin, diğer gençliğin birçok sorunları vardı; üniversiteyle ilgili olarak sorunları vardı, genç insanlar olarak sorunları vardı. Bu sorunları yansıtmak. Anlatabiliyor muyum? Yani bu tek başına sadece böyle bir görev bölüşümü yapılmış, işte, "Bunlar bunu bunu yapacak, bunlar bunu yapacak, böylelikle asker kışkırtılacak" değil. Yani bu, çok dar bir pencereden meseleye bakmak olur. Çünkü, aynı zamanda Türkiye "irtica" denen olay var, Türkiye'de gençlik sorunları var; Türkiye'de gençliğin sorunlarına anlayışla yaklaşmayan, gayet hoyratça yaklaşan bir devlet düzeni var ve bir siyasî düzen var ve o dönemde de faili meçhuller var... Yani, Türkiye'de demokrasi ve insan hakları açısından, 12 Mart öncesinde birçok eksikler var ve bu çok...

Hulki Cevizoğlu- Yani sonuç olarak; "Bunu yapmasak da, zaten kışkırtılacak, kışkırtılmış bir durum vardı" diyorsunuz?..

Hasan Cemal- Yani şu var: O zaman baktığınız vakit; Cumhuriyet Halk Partisi, başında İsmet İnönü var, Genel Sekreteri Bülent Ecevit ve bir "ortanın solu" hareketi başlatılmış durumda ve "ortanın solu" hareketi de Türkiye'yi birçok açıdan eleştiriyor.

Türkiye'de devlet ve toplum düzeni, demokrasi ve insan hakları

açısından müthiş eleştiriliyor ve Ecevit de o dönemde, "Bu düzen değişmelidir" diye çıkıyor. İşte "Toprak işleyenin, su kullananın" sloganlarıyla ortaya çıkıyor. Yani, bir sosyal adalete dönük, hakçılığı arayan, eşitliği arayan, daha demokratik, daha özgür bir Türkiye'yi arayan bir akım var ve bunun için de bir dergi çıkıyor ve Türkiye'nin sorunlarını ele alıyor. Tek farkı; dediğim gibi, farklı bir model ve farklı bir yolla bunu gerçekleştirmeye dönük. Yani, bunu şunu için söylüyorum: Sadece o pencereden bakılırsa; "Uluç bunu yapacak, Hasan bunu yapacak, böylelikle kışkırtacak" diye bakılırsa, o, çok dar pencereden bakmak olur.

Hulki Cevizoğlu- Tabii, zaten başka faktörler olmasa, iki kişi çıkıp; biri askeri kışkırtmak, biri gençliği kışkırtmak görevini üstlense, başaramaz bunu. Ama, bütün bu faktörler içinde bu görevleri yaptığınızı da siz söylüyorsunuz zaten.

Hasan Cemal- Tabii.

Hulki Cevizoğlu- Hatta, şu sözler de size ait...

Hasan Cemal- Ben konuyu açmak istiyorum; yoksa, yol ve model konusunun eleştirilerini az önce de yaptık zaten.

Hulki Cevizoğlu- "Şeriatçı basını takip ederek orada çıkan yazıları Devrim'de yayınlayarak askerlere yön veriyorduk, kışkırtıyorduk" sözleri de kitapta size ait.

Hasan Cemal- Var var, tabii tabii.

Hulki Cevizoğlu- Bir soru daha soralım, sonra reklâm arası vereceğiz.

Genelde söylemlerde, **devrimci söylemlerde; halkla birlikte devrim ya da halk devrimi, halk ihtilâlinden söz edilir, ama, gerçekte el altından, halkla değil de, askerle bir devrim, ihtilâl plânlaması vardı galiba?**

"ASKERLE İŞ TUTAN GRUBUNDAYDIM"

Hasan Cemal- Vallahi, burada plânlanan çok karmaşık, çetrefil bir şey değildi. Söylenen; askerin yapacağı bir darbe ve bu darbeyle birlikte ihtilâlê giden yolun açılması.

Nitekim, Türkiye'de **o dönemde 68 liderleri de, ordunun içinden gelecek, 27 Mayıs benzeri bir askerî darbenin beklentisi içindeydiler** ve buna bel bağlamışlardı bir kısmı, hatta büyük bir kısmı. Ve o yüzden de, sol Kemalistlerin, yani **Devrim Dergisi Grubu'nun** ya

da **Madanoğlu Grubu'nun** ya da **Doğan Avcıoğlu Grubu'nun** işini zorlaştırmamak gibi de bir genel ilkeleri, bir genel eğilimleri vardı ve bu yüzden de, bu farklı yolun önünü açmaya çalıştılar, köstek olmamaya çalıştılar. Bu, Türkiye'deki 68 ve Batıdaki 68'i birbirinden ayıran bir konu. Belki daha sonra konuşabiliriz onları.

Hulki Cevizoğlu- Konuşacağız. Hatta, askerden böyle bir beklenti havası yayıldığı için kamuoyuna, **siz de askerle iş tutanlar grubundaydınız**. "Askerle iş tutmak" kavramı da size ait.

Hasan Cemal- Evet. Yani o, işi basitleştirmek ve değişik bir şeydi. Yoksa, gençliğin tavrına baktığınız vakit, işte "Ordu-gençlik el ele millî cephede" sloganı, zaten o dönem gençliğinin beklentilerini tırnak içinde veren bir slogandı o.

Hulki Cevizoğlu- Ama, bir dönem millîyetçi cepheler eleştirildi; "Birinci MC, İkinci MC" diye...

Hasan Cemal- O, 1970'ler; yani 12 Mart sonrasındaki eleştiri, 74 sonrasındaki eleştiri.

Hulki Cevizoğlu- Ama, daha önceki dönemde de solda bir cepheleşme söz konusu; değil mi? "Ordu-gençlik el ele, millî cephede" demek, bir **millî sol cephe** kurulması çabasında...

Hasan Cemal- O dönemde; meselâ Türkiye İşçi Partisi vardı, kesinlikle bu siyasî çizgiye karşıydı, "Ordu-gençlik el ele" sloganlarına karşıydı. Askerden darbe beklentisiyle Türkiye'nin bir devrimci yürüneye sokulmasına karşı çıkıyordu ve farklı bakıyordu. Yani, Türkiye İşçi Partisi o dönemde Cumhuriyet Halk Partisi'yle birlikte, parlamenter düzenin çerçevesinde kalmaya çaba gösteren bir siyasî hareketti...

Hulki Cevizoğlu- Hatta, Doğu Perinçek de size biraz...

Hasan Cemal- Doğu Perinçek, daha çok bu tarafa yakın sayılır.

Hulki Cevizoğlu- Ama, o da size şu sözleri söyleyerek biraz eleştiride bulunuyordu galiba, espiyle karışık; "**Darbe yapınca, Kızılay'daki gökdeleni de artık size verirler, Devrim Dergisi rejimin El-Ahram'ı olur, sen de başyazarı Hasan Heykel olursun**" demişti; değil mi?

Hasan Cemal- Hasan Heykel pek olacağını sanmıyordum ama, biliyorum, onu söylemişti.

Hulki Cevizoğlu- Hasan Cemal oldunuz ama, Doğu Perinçek'in bu sözlerini yazıyorsunuz gene.

Hasan Cemal- Evet, evet.

Hulki Cevizoğlu- Peki, az sonra devam edeceğiz; reklâmlardan sonra.

(Reklâm arası)

(...)

Hulki Cevizoğlu- Az önce Uluç Gürkan'dan söz ettik, Sayın Gürkan hattımızda şu anda.

İyi geceler Sayın Gürkan.

(Telefon Konuşu)

ULUÇ GÜRKAN (DSP Ankara Milletvekili, TBMM Başkanvekili)- İyi geceler... İyi geceler sevgili Hasan.

Hasan Cemal- İyi geceler Uluç.

Bu arada seni kutlarım dünkü performansından dolayı; Meclis Başkanvekili olarak, Türkiye'de 18 Nisan seçimlerinin önünü açan bir performans

sergiledin. Kutlarım tekrar.

Uluç Gürkan- Ben teşekkür ediyorum ama, Anayasa'nın, İltüzüğün gereğini yaptım.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Gürkan artık Anayasaya göre, Anayasanın emrettikleri doğrultusunda davranıyor, ama biz bu gece, gençliğine gidiyoruz; sizin yazdığınız kitap nedeniyle.

Sayın Gürkan, Hasan Cemal'in kitabının 213. sayfasında -sanıyorum siz de okudunuz o bölümü- şu sözler yer alıyor: "**Gençliğin çengellenmesi, kışkırtılması da Uluç'un görevleri arasındaydı.** Ben ise, şeriatçı basını tarardım, onlardan yaptığım alıntılarla askeri kışkırtma işlevini üstlenmiştim. Uluç'la bizim köşelerimiz ikinci sayfanın altında yan yanaydı..." diye devam ediyor. Ayrıca, kendisiyle sizin, Doğan Avcıoğlu'nun iki fedai Yazı İşleri Müdürü olduğunu söylüyor.

Önce, "Fedai Yazı İşleri Müdürlüğü" ne demek, ne anlama geliyor; onu öğrenelim, sonra da bu gençliğin kışkırtılması görevine girelim. Buyurun.

Uluç Gürkan- Doğrusu, ben kendimi hiç fedai gibi hissetmedim. Normal, inandığım bir doğrultuda gazetecilik mesleğine başlamış gibi hissettim. Fedai olmak için, böyle mahkeme mahkeme falan sürünmek lâzımdı. Benim anımsayabildiğim kadarıyla -yanılıyorsam Hasan düzeltsin beni- 12 Mart Muhtırası verilene kadar bizim hakkımızda 3 veya 4 dava açıldı; 5 değil. O günün koşullarında da, 1,5 yılda 3 veya 4 dava hiçbir şey değil, insanın kendini fedai gibi hissetmesini haklı kılacak bir durum değil; ben gerçekten kendimi fedai gibi hissetmedim.

Uluç Gürkan

Benim kanım, -Hasan'la bu duygularımı daha önce de telefonda paylaştım- o günlerdeki bizim konumlarımızı, yaptıklarımızı, galiba Hasan biraz abartıyor.

H.CEMAL: "ULUÇ GÜRKAN BOMBA PLANCISI"

U.GÜRKAN: "HAYIR"

Hulki Cevizoğlu- Var mıdır böyle huyları?

Uluç Gürkan- Evet. Örneğin, gençliği kıskırtmak olayı. Ben Devrim Gazetesi'nde çalışmaya başladığım zaman, zaten bir gençlik lideriydim. Türkiye'de "ortanın solu" sloganıyla, "ortanın solu" gruplaşmasıyla, öğrenci grupları arasındaki, öğrencisi olduğum Siyasal Bilgiler Fakültesinde bütün öğrencilerin oylamasına katıldığı bir dernek seçimini kazanarak gelmiştim. Türkiye'de ilkti; seçimle bir öğrenci liderliği fonksiyonu kazanmıştım.

Bu "kıskırtma" sözcüğü de, sanıyorum biraz abartı. Çünkü bakın; biraz önce kitapta da var, Hasan da anlattı, örneğin "Gençlere birtakım bombalama fonksiyonları Sıhhiye'de verildi" gibi...

Hulki Cevizoğlu- Hatta, plânlayıcılar arasında Sayın Cemal vardı...

Uluç Gürkan- Beni korumak için mi yapıyor bilmiyorum ama, ben yokum, Hasan orda; yani böyle olaylar gerçekten yoktu. Benim Hasan'la yan yana sütunumda bütün yazdıklarım da gençliğe, gençliğin yaptıklarına -nitekim Deniz Gezmiş'le bir mülâkatımızdan da örnek veriyor hiçbir biçimde, Kemalist köklerinden, Kemalist doğrultusundan sapmaması yolunda; bir anlamda belki "telkin" denilebilir.

Hulki Cevizoğlu- "Böyle olaylar yoktu" diyorsunuz ama, o zaman Sayın Hasan Cemal, olmayan şeyleri mi yazdı?

Uluç Gürkan- Hayır, hayır.

Hulki Cevizoğlu- Siz de belki biraz kibarca söylediniz; "Hasan galiba abartıyor" dediniz ama, abartmanın ötesinde, olmayan şeyleri mi yazıyor?

Uluç Gürkan- Hayır. Kıskırtma fonksiyonu varsa; örneğin, o bahsettiği bombalama, yani birtakım duyular olabilir oradan buradan alınmış. Ama, ben Hasan'ın da, Sıhhiye'de gidip, "Kim bomba atacak?" diye bir seyirci konumunda olduğunu sanmıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Seyirci konumunda değil, "plânlayıcı konumunda" diyor. "Biz plânlamıştık bomba atmayı" diyor. Ama, o bölümü konuştuk, sizle ilgili bölümü rica ediyorum.

Uluç Gürkan- Bilemiyorum; ben bir plânlamanın içinde filan, "Şu şuraya bomba atsin, buraya bomba atsin" diye bir plânlama eylemini bütün arkadaşlarımla da konuşmadım. Yani, özellikle silâh, bomba, bu tür işlerle hayatım boyunca ciddî bir ilgim; uzaktan seyretmenin, görmenin, tanık olmanın dışında, öyle plânlamasının içinde de olmadım. Zaten, böyle bir plânlama olayları falan yoktu.

Hulki Cevizoğlu- Yok muydu Sayın Cemal?

Hasan Cemal- Vardı.

Hulki Cevizoğlu- Varmış efendim.

"Benim sözlerimi düzeltsin" diyordunuz, düzeltti, "var" dedi.

Uluç Gürkan- Yani, birlikte ortak arkadaşlarımız var; bir gün oturur - zaten Hasan'la birlikte olacağız- konuşuruz.

Hasan Cemal- Tabîî tabîî, şu var, şunu söylemek istiyorum: Tabîî, "Kendimi Yazdım" derken özellikle altını çizdim; tabîî farklı pencerelerden 30 yıl öncesine bakmak mümkün. O bakımdan, Uluç Gürkan'ın söylediği bazı şeylere katılmam mümkün değil. Ama, tabîî Uluç, kendi gerçeğini ileride yazacaktır bu konuda; o zaman da aydınlanacağız. Yani, bir yerde farklı konumlardayız belki; o, aktif politikanın içinde, ben politikanın içinde değilim. Ve insanlar, geçmişine baktığı vakit, bazı şeyleri daha farklı değerlendirebilir, görebilir.

Hulki Cevizoğlu- Yani, "farklı durumdayız" diyorsunuz. Sayın Gürkan'ın Meclis Başkan Yardımcısı olmasından mı kaynaklanır böyle konuşması?

Hasan Cemal- Onu bilemiyorum. Tabîî, bazen insanı hafızası da yanıltabiliyor, ama beni yanıltmıyor.

Bir; ben yazdıklarımın hepsinin doğru olduğunu söylüyorum.

İki; abartmadığımı söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bu konuda sizin gerçeğinizi bir kere daha alabilir miyiz Sayın Gürkan?

Uluç Gürkan- Efendim bakın; ben geçmişimle ilgili bütün sorumluluklarımı üstlendim. Yaptığım her şeyin, eğer bir mağduriyeti varsa, onu çektim; **cezaevine girdim, askerliğimi sakıncalı piyade olarak yaptım.** Bugünkü konumumu da, o geçmişte sorumluluğunu üstlendiğim hiçbir olayla çelişkili saymıyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bununla ilgisi yok zaten bugünkü konumunuzun. Biz, geçmişteki bir dönemi aydınlatmak istiyoruz.

Uluç Gürkan- Tabîî. Yani, bir çelişki olarak saymıyorum. Onun için, geçmişte yaptığım her şeyin sorumluluğunu, cezaevine de girerek birden çok defa, askerliğimi sakıncalı olarak yaptım. Bunu bir hesaplaşma, iç muhasebe olayı olarak -Hasan'dan tek farkımız o- ben

öyle değerlendirmiyorum; bir iç muhasebe sorunu saymıyorum bugüne dönük.

Bu konuda da, izin verirseniz, Rauf Tamer'in bir değerlendirmesi, belki beni hedef alıyor, beni konu alıyor ama, son derece doğru bir olgu olarak görüyorum.

İşte biliyorsunuz; konumum itibarıyla **Cumhurbaşkanlığına da vekalet etmek durumunda olmuştum**, Rauf Tamer -çok kısaca, özetliyorum- şöyle demiş 7 Ağustos 1998'de: "Eski bir sakıncalı piyade bugün Cumhurbaşkanına vekalet edebiliyor. Uluç Gürkan için ne şeref. Gürkan, kendisiyle barışık bir insan olmasaydı, devletiyle de barışamazdı. Sakıncalı piyadenin Çankaya'ya vekaleti büyük bir demokrasi dersidir bize; çelişme değil, gelişmedir.

Uluç Gürkan'a teşekkürler. Onun yükseldiği nokta Türkiye'nin güvencesidir."

Ben geçmişime, bugünkü konumumla birlikte, bu barışıklığı bir güvence sayıyorum, yani bir iç muhasebe saymıyorum. Aramızdaki fark o.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Cemal bir iç hesaplama sayıyor ama...

Uluç Gürkan- Ama; böyle bir bombalama, plânlama, oturup masa başında bir şeyler yapma... Yani, benim hatırladığım, -dün akşam arkadaşlarımla, örneğin çıkartık meselâ, plânladığımız bir olay, bir pankartı, Atatürk'ün bir sözünü, 10 Kasım'da herkes "hazırol"dayken, sirenler çalarken, GİMA'ya asmak. Böyle bir şeyi plânladık; Atatürk'ün bir sözüydü.

Hulki Cevizoğlu- Bombalı bir pankart mı?

Uluç Gürkan- Ama, "Oraya bomba atalım, buraya atalım"; yani "Elimizde bomba, dolaşalım" diyen insanlar yok.

Hulki Cevizoğlu- Bombalı bir pankart mıydı bu?

Uluç Gürkan- Hayır efendim.

Hulki Cevizoğlu- Değildi?..

Uluç Gürkan- Hayır. 10 Kasım 1969 veya 70'i açarsanız, bombalı bir pankart asılmadığını bütün basın arşivinden tarayabilirsiniz.

Hulki Cevizoğlu- Özetlersek; Sayın Cemal, "Bunlar doğrudu, vardı" diyor, siz, "Hayır, yoktu." diyorsunuz?

Başka bir soru sormak istiyorum.

Uluç Gürkan- Şimdi bakın; yani doğru, "Bütün kitap yanlış" demiyorum, bir sürü doğru olay var.

Hulki Cevizoğlu- Sizle ilgili bölümü konuşuyoruz zaten şu anda; sizle ilgili bölümü.

Uluç Gürkan- Ha, bu kışkırtıcılık eylemi... Yani, ben kışkırtma filan

konumunda değildim. Kışkırtma; neyi kışkırtacaksınız, nereye kışkırtacaksınız? Zaten öğrenci lideri olarak ben Devrim Gazetesi'nde çalışmaya başladım.

Hulki Cevizoğlu- İşte, gazeteye yazdığınız haberlerle, atılan manşetlerle...

Uluç Gürkan- Gazetede yazılan bir yazıda kimseyi kışkırtma diye bir şey yok. Hepsi...

Hulki Cevizoğlu- Az sonra biz bazı başka örnekler vereceğiz ama, Sayın Cemal'in bir sözü var galiba.

Hasan Cemal- Tabii, Uluç Gürkan'a, böyle bir ortamda karşılıklı bir tartışmaya girmek yerine, meselâ şunu söylemem mümkün: Diyebilirim ki; Uluç Gürkan, "ortanın solu" hareketinin lideri olarak Siyasal Bilgiler'de o dönemde Öğrenci Birliği Başkanlığı yapmıştı. O doğru. Ama, o Öğrenci Birliği Başkanlığı'ndan sonra, Devrim Dergisi'nde çalışmaya başladıktan sonraki dönemde, her hâlde o dönemdeki görüşlerini, "ortanın solu" görüşlerini aynen devam ettirdi mi Devrim Dergisi'nde; ona pek ihtimal veremiyorum. Çünkü, bizim Devrim Dergisi'nde en çok eleştirdiğimiz ve en çok bir yerde çıkmaza sokmak istediğimiz hareket "ortanın solu" hareketi ve Bülent Ecevit'in liderliğini yaptığı hareketti. Çünkü onun en çok eleştirdiğimiz hareketi de bir yerde oydu. Yani, burada iki değişik şey var. Yani Siyasal Bilgiler'deki öğrenci lideri Uluç Gürkan'la, Devrim Dergisi'nin Yazı İşleri Müdürü Uluç Gürkan biraz siyasî çizgi olarak da farklı konumdaydı. Ama ben bunun ayrıntısına girmek istemiyorum, yeri değil zaten.

Uluç Gürkan- Yalnız, sevgili Hasan, o bahsettiğiniz siyasî değişiklik, bir insanı, öğrenciler içindeki konumundan, lider konumundan nasıl olur kışkırtıcı konumuna getirebilir?

Hasan Cemal- Şimdi bu kışkırtıcı'yı çok kelime anlamıyla aldığın vakit işin içinden çıkmayız.

(...)

Hulki Cevizoğlu- Şimdi, yine kitabın 39. sayfasında Deniz Gezmiş'in soyduğu bankayla ilgili bir haber değerlendirmeniz var sizin, Devrim Gazetesi'nde.

Uluç Gürkan- Evet, nasılmış, okur musunuz?

"DENİZ GEZMİŞ'İN İDAMINDA BİZLERİN DE PAYI VAR"

Hulki Cevizoğlu- Okuyacağım.

O sırada, Sayın Gürkan da sizinle birlikte Devrim'in Yazı İşleri Müdürü müydü?

Hasan Cemal- Tabî; bir sayı o olurdu, bir sayı ben olurum.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Cemal diyor ki 39. sayfada, "**Deniz Gezmiş'in banka soygununu bildiğimiz hâlde tam tersi manşetler atıyorduk. Deniz Gezmiş'in idamında bizlerin de payı vardı**" diyor, biz de bu işi biraz şişiriyorduk havasında söylüyor.

Hasan Cemal- Şimdi orada tam öyle değildi, yani bir tane şey var.

Şimdi şu var, Deniz Gezmiş'lerin banka soygununu, banka soymadı diye vermiştik, o şey var.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Diyorsunuz ki, "Örneğin 1971'in Ocak ayı, Türkiye hızla askerî müdahaleye doğru gidiyor. Ankara'da bir banka soyuldu. Adımız gibi biliyorduk ki, bu bankayı Deniz Gezmiş'ler soymuştu, ODTÜ'de saklanıyorlardı. Ama, biz Devrim'e manşet çekmiştik, 'Deniz Gezmiş: Banka soygunuyla ilgim yok' diye."

Şimdi bu manşetin de burada görüntüleri, resmi var zaten, renkli fotokopisi.

Hasan Cemal- Evet, evet.

Hulki Cevizoğlu- Şurada şöyle gösterebiliriz; Deniz Gezmiş'in ağzından, "Soygunla ilgim yok."

Daha sonraki sayfalarda Sayın Cemal diyor ki, "Niye böyle yapıyorduk? Bizim düşündüğümüz, askerî darbeden sonra devrimci gençleri korumak niyetiyle, bildiğimiz hâlde bildiğimizin tersini manşete çıkarıyorduk" diyor. O sırada siz bu dergide Yazı İşleri Müdürüydünüz, bir örnek bu.

Uluç Gürkan- Peki Sayın Cevizoğlu, benim hâlâ anlayamadığım, adım gibi bilmek konumuna doğrusu ben katılamıyorum. Deniz Gezmiş adına "Benim soygunla ilgim yok" yazınca, amaç korumakken, onları nasıl kışkırtmak plânlayıcısı olur.

Hasan Cemal- O kışkırtma, ikisi farklı şey.

Hulki Cevizoğlu- Ama burada şöyle olabilir...

Hasan Cemal- İkisi farklı şey, yani burada olan olay, manşete çıkarıldı ve dendi ki, "Soygunla ilgim yok."

Hulki Cevizoğlu- O zaman bir kışkırtma olmaz mı acaba?

Hasan Cemal- Bu kışkırtma değil.

Hulki Cevizoğlu- Bir örnek vereyim, siz yanlışı varsa düzeltin.

Hasan Cemal- Kışkırtma ile ilgisi yok bunun.

Hulki Cevizoğlu- "Meselâ Deniz Gezmiş'in banka soyduğunu çok iyi biliyorduk" diyorsunuz.

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- O sırada Devrim Dergisi'nde "Deniz Gezmiş banka soydu" diye manşet atsanız, belki devrimci gençlik arasında başka dalgalanmalar olacaktı. Ama, eğer Deniz Gezmiş bu bankayı soyduysa, siz söylüyorsunuz ve siz Deniz Gezmiş'in ağzından "Bu banka soygunuyla ilgimiz yok" diyorsanız, devrimci gençlik bu yazıyı okuduğu zaman, vay canına, sağcılara bakın, sağcı basınında Deniz Gezmiş soydu yazıyor ama, bizim gazeteyi okuyoruz, bizim gazetede böyle bir şey olmadığı söyleniyor. O zaman kışkırtılmış olmuyor mu? Sağcı basın yanlış yazıyor ya da askere karşı...

Hasan Cemal- Yok, o çok abartılı bir yorum. O zaman olay böyleydi. Hakikaten daha sonraki şeylerde zaten var, "Biz bankayı soyduk, çünkü işte dağıdaki arkadaşlarımıza yardım etmek için."

DEVİRİM DERGİSİ'NİN İDAMLARDAKİ GÜNAHI

Hulki Cevizoğlu- Peki, bir başka örnek daha vermek istiyorum Sayın Gürkan.

Kışkırtmak konusunda gazetecilik yaparak, kışkırtma konusuna bir örnek olabilir mi acaba?

Yine 40. sayfada, "**Başka sahte bildirilerimiz de vardı**" diye kendi kendinize soruyorsunuz. "Ne gibi? Devrimci ordu gücü diye. Devrim Dergisi'nin birinci sayfasında bazen boy gösteren bildirilerden söz ediyorum" diyorsunuz. "Doğan Avcıoğlu, o tarihlerde bir örgüt kurulacaksa, bir bildiri yayınlanacaksa, hepsinin başında bir ordu sözcüğünün geçmesini isterdi; gençlere de bunu tavsiye ederdi."

Yani, **Devrimci Ordu Gücü** adıyla **Devrim Dergisi'nde, Gazetesi'nde yazılan bildirilerin sahte bildiriler olduğunu söylüyorsunuz.**

Hasan Cemal- Sahte bildiriden kasıt şudur.

Hulki Cevizoğlu- Nedir?

Hasan Cemal- Yani, bu bildiriler bizim tarafımızdan çıkardı. Yani genellikle Doğan Bey'in yazdığını biliyoruz. Fakat...

Hulki Cevizoğlu- Ama Yazı İşleri Müdürü olarak siz de koyuyorsunuz.

Hasan Cemal- Tabii konuluyordu. Ve bunun kaynağı da belirtilmiyordu. Kaynağı nedir? Askerin içinden, Silâhlı Kuvvetler'in içinden bir gücün yayınladığı bir bildiri şeklinde bu çıkmıştı.

Hulki Cevizoğlu- Şöyle de söylüyorsunuz kitapta: "Devrimci Ordu Gücü bildirileri, askeri kışkırtmak için kaleme alınırdı." Yani siz kaleme alıyormuşsunuz ya da Doğan Avcioğlu alıyordu, siz yayınlıyordunuz.

Hasan Cemal- Öyle oluyordu.

Hulki Cevizoğlu- Kışkırtma örneğine...

Hasan Cemal- Evet öyleydi; yani orada hiçbir kuşum yok. Hatta rahmetli İlhami Soysal bir tanesini yazmıştı, ondan sonra daktilosunu şey yapmıştı falan. Yani, bütün ayrıntılarıyla var o.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Evet, Sayın Gürkan, sizin bu konudaki açıklamanız...

Hasan Cemal- Ama, Uluç Gürkan'a bu konuda çok fazla soru sordunuz Hulki, belki rahatsız oluyor olabilir.

Uluç Gürkan- Hayır, hiçbir rahatsızlığım yok. Geçmişteki hiçbir olaydan rahatsız olduğum yok.

Hasan Cemal- Peki.

Uluç Gürkan- Tam aksine, gayet keyif alıyorum. Çünkü bakın, bir kışkırtma sözcüğünün doğru kullanılmaması hâlinde, Sayın Hulki Cevizoğlu'nun söylediği gibi, sizin de kabul ettiğiniz gibi ne kadar abartılı yorumlara yol açabileceği...

(...)

Şimdi bakın, asker olayına da yanlış girmemek lâzım. O gün, yani ben Hasan'ın biraz haksızlık yaptığını, özellikle Doğan Avcioğlu'na, İlhan Selçuk ağabeye haksızlık yaptığını düşünüyorum.

Hasan Cemal- Neden?

Uluç Gürkan- Bir kere her şeyden önce öyle söylendiği gibi despot değildi. Gayet insanî ilişkiler, sıcaktı...

Hasan Cemal- Despotluğu ben farklı anlamda kullanıyorum Uluç. İnsan ilişkileri konusunda benim Doğan Bey'le ilgili olarak görüşlerim çok açık ve hepsini olanca açıklığıyla yazdım.

Uluç Gürkan- Biliyorum.

Hasan Cemal- Despotluk, ideolojik ve farklı bir anlamda söylüyorum.

Uluç Gürkan- Canım, idolojik tutarlılığın tarifi despotluk değil ama Hasan, biliyorsun.

Hasan Cemal- Şimdi, despotluğun ne anlama geldiği konusunda burada uzun tartışmalara girmek istemiyorum.

Uluç Gürkan- Ben de girmek istemiyorum.

Hasan Cemal- Ama, şurada hepimizin, yani şunu kabul et ki, biz 1969-71 döneminde Devrim Dergisi'nin Yazı İşleri Müdürleri iken bizim görevimiz, fikirlerine çok inandığımız, sonuna kadar inandığımız Doğan

Avcioğlu'na bir yerde elimizden geldiği kadar yardımcı olmaktı ve o zaman da çizdiğimiz çizgi çok farklı; bir demokratik düzen değildi.

Yani, ne Doğan Avcioğlu'nun kitaplarında bu böyle geçer, ne bizim Devrim Dergisi'nde. Seninle birlikte biz oturduk, çok partili düzenlerin neden Türkiye gibi ülkelerde geçer akçe olmadığını haftalar boyu yayınladığımız manşet yazılarla aktardık.

(...)

Hasan Cemal- Biz ne için hedef olarak karşımıza o tarihte, 1969 ve 71 tarihleri arasında en çok Bülent Ecevit'in Ortanın Solu hareketini aldık karşımıza? Tek bir nedeni vardı o zaman. Çünkü, Bülent Ecevit ve o zamanın Halk Partisi çok partili demokratik sistemin bir yolunu açabilir diye şey yapıyorduk. Allende seçildiği vakit, Allende'yi bile Devrim Dergisi'nde "Şili'de sandıksal sosyalizm, sandıksal demokrasi" diye alaya almıştık.

Yani onun için, bunları tartışmamızın gereği yok bence, yeri de değil.

Hulki Cevizoğlu- İsterseniz bir örnek daha vereyim.

Uluç Gürkan- Buyurun Sayın Cevizoğlu.

Hulki Cevizoğlu- Bir örnek daha vereyim kitaptan, belki bu sizin vereceğiniz yanıtla birlikte olabilir, yoksa ayrı söz hakkınız var yine.

Bu kışkırtma kavramına paralel olarak, gençlerde, örneğin Deniz Gezmiş gibi bir öğrenci liderinde yanlış beklentiler uyandırmak da sayılabilir mi? Çünkü, karşınızdaki insanda ya da kitlede yanlış beklenti uyandırmak da bir anlamda kışkırtma sayılabilir mi?

Bakin, bir örnek veriyorsunuz Deniz Gezmiş'in idamıyla ilgili, sayfa 71, Sayın Gürkan'ın önünde kitap varsa bakabilir: "12 Mart günlerinde, rakı sofralarında Deniz'leri idam sehпасına gönderenlere en çok belâ okuduğun malûm." Kendi kendinize söylüyorsunuz. "Ama, bu arada hiç düşündün mü, onların ipe gitmesinde sizlerin de, yani Devrim Grubu'nun da payı yok mu? **Marksist Cunta ne zaman iktidara geliyor diye sizinle dalga geçen Deniz'in kendi ütopyasının peşinde ölüme koşmasında, sizin yarattığınız beklentiler de rol oynamamış mıydı? Ben de onun gibi genç bir insandım, fedai rolündeydim deyip işin içinden sıyrılamazsın**" diyorsunuz genç Hasan Cemal'e.

Hasan Cemal- Evet, bugün de söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Devam ediyorum, çok kısa bir bölüm: "Çünkü, devrim yolu, ancak askerle ittifak hâlinde yapılacak bir darbeyle açılır. İktidar namlunun ucunda. Cici demokrasiyle, halkın oyuyla bir yere gidilemez, seçim sandığından sadece gericiler çıkıyor diyerek Deniz'leri kışkırtmadınız mı? İstanbul, Ankara sokaklarında `ordu gençlik el ele,

millî cephede diye sloganlar ata ata yürürlerken sol Kemalistlere, solcu Cuntacılar, devrimci demokratlara, yani sizlere güvenmediler mi? Onun için sizleri yol arkadaşı ilân etmediler mi? Sizler de buna ses çıkarmayıp ülkede istikrarsızlığı körüklemek için onları bir yerde kullanmadınız mı" diye kendi kendinize soruyorsunuz.

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Ve "Biz bunları yazarken Deniz'ler dağa çıkmışlardı" diyor bir başka sayfada Sayın Hasan Cemal.

Buyurun Sayın Gürkan, cevabınızı rica edeyim.

Uluç Gürkan- Efendim, şimdi bakın, Hasan'ın bu muhasebesine benim söyleyeceğim bir şey yok. Ama bu konuda, gerçekten kendi fonksiyonunu, devrimin bünyesel fonksiyonunu ben fazla abarttığı konusundayım.

Şimdi bakın, Marksist Cunta ne zaman olacak diye şaka yapıyor. Bir şaka, idama giden bir yolda ciddî bir muhasebe konusu oluyor. Bu, Hasan'ın insanî duyarlılığı olabilir.

Hulki Cevizoğlu- Bu şakayı yapan Deniz Gezmiş, değil mi, size yapıyor.

Uluç Gürkan- Deniz; yani şaka yapıyor ve o şakasına ciddiyet, ütopya, beklentileri yarattığını düşünebiliyor Hasan.

Hasan Cemal- Hayır, şunu söyleyeyim Uluç'cuğum, orda söylemek istediğim...

Uluç Gürkan- Ama Hasan'cığım izin verir misin bir saniye?

Hasan Cemal- Söyle, peki.

Uluç Gürkan- Şimdi bakın, ele alınan olay, benim Hasan'ın kendisiyle ilgili iç muhasebesi bakımından itirazım yok. Bu kensiyle ilgili bir olay, benim ona saygım da var.

Ama, ele alınan olay önemli bir olay, toplumsal ve tarihsel köklerine inilmesi mutlaka gereken bir olay. Bu olay, o onu dedi, ben bunu yaptım, şunu yapmadım yaklaşımla ele alınınca bütünüyle kavranmış olmaz. Bu yaklaşım, bize kendi iç muhasebemizi yapma fırsatı verebilir, kendimizi rahatlatabilir rahatlatmayabilir; bunlar farklı. Ama o döneme, benim anladığım anlamda ışık tutmaz, ışık tutamaz, ışık tutucu malzeme de olamaz.

Bakın, insanın gerçekten...

Hasan Cemal- Ama burada itirazım var.

Uluç Gürkan- Bir dakika...

Hasan Cemal- Burada itirazım var, çünkü Uluç, 350 sayfalık bir kitap var, sen de oturacaksın bir gün 300 sayfalık, 350 sayfalık, 400 sayfalık bir kitap yazacaksın ve ondan sonra bu daha bir şeffaflaşmış

olacak.

Hulki Cevizoğlu- Böyle ışık tutacaksınız.

Hasan Cemal- Işık tutacağım bu; o yüzden...

Uluç Gürkan- Bu ışık tutma değil, ışık tutmaya katkı sayılabilir en fazla.

Hasan Cemal- Canım, kendi çapımızda ışık tutmak; bütünüyle değil tabii.

Uluç Gürkan- Olay, toplumsal ve tarihsel köklerine inilmediği sürece, sadece denilen, yapılan ve o denilenler, yapılanlar üzerindeki insanî izlenimlerle aydınlanamaz. O olaylara ışık tutulmuş olunmaz.

Hasan Cemal- Güzel lâflar bunlar ama, şeyi aydınlatmıyor. Yani, ben, şöyle söylüyorum, meselâ sen söylemiyorsun...

Uluç Gürkan- Örneğin, yani insan... Bakın, Deniz Gezmiş'in asılmasından herkes ıstırap duyuyor, bir sürü insan bunun acısını çekiyor...

Hasan Cemal- Tamam, ben de onu ifade ediyorum.

Uluç Gürkan- Ama bundan illâ kendine, insanın kendine sorumluluk payı çıkarması gerekmez diye düşünüyorum.

Hasan Cemal- Uluç, şimdi benim söylemek istediğim şu: Bize o dönemin devrimci gençleri, Devrim Dergisi'ne ve Devrim Dergisi hareketine umut bağladıkları bir yan vardı. Bizi ayrı bir yere koyarlardı. Ne açıdan bel bağladılar? Bel bağladıkları şey de, Türkiye'de devrimci bir sürece böyle bir darbe yoluyla imkân vermek, yol açmaktı. Ve bu olay dolayısıyla her zaman için, onların da hiçbir şekilde benimsemedikleri, hedef olarak yıkmaya çalıştıkları bir devlet düzenini bu yolla nasıl yıkabiliriz, böylesine bir devrimci sürece bu asker-sivil aydın zümre bizi nasıl götürebilir diye düşünüyorlardı ve bu, o açıdan da Devrim hareketine, Devrim Dergisi hareketine bir yerde bel bağladılar. Bu bir sır değil ki. Bunu hepsi kendi şeylerinde de yazdılar ve söylediler.

Bu anlamda, Deniz Gezmiş'in gelip, "Marksist Cunta ne zaman geliyor" deyişinde, günlük deyişle bir kafa bulma yanı vardı, fakat aynı zamanda bir beklentiye de yaratıyordu. Çünkü bir yerde, Devrim Grubu'ndan gelebilecek bir askerî hareketle Parlatmentonun kapısına kilit vurulması onların gözünde devrimci bir süreci başlatacak ya da hızlandıracaktı.

(...)

Uluç Gürkan- Yani, sevgili Hasan'ın bu değerlendirmesini ben gerçekten, tanıdığım, arkadaşlık yaptığım Deniz Gezmiş'e de çok saygılı bir değerlendirme sayamıyorum...

Hasan Cemal- Yok, reddediyorum, öyle değil.

Uluç Gürkan- O kadar basit değildi Deniz Gezmiş'in inandığı dava uğruna mücadelesi.

Hasan Cemal- Deniz Gezmiş'in...

Uluç Gürkan- O mücadeleye katılabilirsiniz-katılmayabilirsiniz, doğru bulabilirsiniz-bulmazsınız; ama, "Devrim Gazetesi'nden olan beklentileri nedeniyle bu yola düştü" demek çok hakkı bir değerlendirmeye olmaz.

Hasan Cemal- Hayır, hayır, bu yola...

Hulki Cevizoğlu- Öyle demiyor zaten.

Hasan Cemal- Burada polemik yaptın. Böyle bir şey söylemiyorum. Burada herkesin...

Hulki Cevizoğlu- Peki, Hasan Ataoğlu'na bağlanalım isterseniz.

Hasan Cemal- Herkesin bir ütopyası vardı, herkesin kafasında bir Türkiye ve dünya görüşü vardı ve herkes kendi yolunda yürüyordu. O bakımdan, herkesin kendi yolu saygıdeğerdir; ama bu, eleştirilmeden ari değildir...

Hulki Cevizoğlu- Peki, bu eleştirinize Deniz Gezmiş'in bir başka arkadaşı da katılmak istiyor Sayın Gürkan hattayken. Ama şunu okumak istiyorum...

Önce, size iyi geceler Sayın Ataoğlu, sesinizi duyalım.

(İzleyici)

HASAN ATAOL (Deniz Gezmiş'in arkadaşı, eski THKO üyesi)- İyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- Siz aradınız bizi.

Hasan Ataoğlu- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Sizin, şu ana kadar Deniz Gezmiş'le ilgili tartışmaya söyleyecekleriniz var mı? Size göre gerçekler nasıldı?

Hasan Ataoğlu- Var.

Deniz'le Gezmiş'le ilgili tartışmalara katılma şeyim var.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Hasan Ataoğlu- Ben şunu söyleyeceğim size: Ben, Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu eski üyesiyim, orada militanlardan birisiyim ve Deniz Gezmiş'i kurtarmak için **Jandarma Genel Komutanı'nı kaçırmaya da kalktım, başaramadım**; öyle bir eylem de yaptım... Bunlar ayrı.

Yalnız, ben bir şeyi söylemek istiyorum size.

Sayın Hasan Cemal, "68 kuşağı Cunta şeyhlerine bel verdi" diyor.

Hasan Cemal- Bel verdi demedim; şöyle...

Hulki Cevizoğlu- "Askerle iş tuttu" diyor.

Hasan Cemal- Hasan Bey şöyle, ifade edeyim: Bir beklentisi vardı

diyorum.

Hasan Ataol- Hah, "Beklentisi vardı" diyor, bak "Beklentisi vardı" diyor.

Bizim komutanımız Hüseyin İnan'dı. Ben Hüseyin İnan'la şöyle bir konuşma yaptım: Dedim ki, onun lâkabı "dede" idi, Sivaslı biriydi, Alevî, "Dede ya" dedim, "ne yapacağız biz Cunta gelirse?"

"Biz Kızılay'a çıkacağız silâh toplayacağız" dedi.

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun Cunta'yla ilgili hiçbir beklentisi yoktu, gerçekten yoktu.

Hulki Cevizoğlu- Devrim Dergisi'yle ilgili bağlantıyı söyler misiniz Sayın Ataol?

Hasan Ataol- Hiçbir bağlantısı yoktu Devrim Dergisi'yle, samimi söylüyorum, hiçbir bağlantısı yoktu.

Hulki Cevizoğlu- Yani, Hasan Cemal'in bu görüşüne katılmıyorsunuz.

Hasan Ataol- Katılmıyorum.

Hasan Cemal- Hayır, Hasan Cemal'in görüşü, Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nun bire-bir, organik bağı vardır diye kitapta da bir şey yok. Yani benim söylediğim, genel şeyler var burada yani.

Hulki Cevizoğlu- "Yanlış beklentilere soktuk" diyorsunuz gazete olarak.

Hasan Cemal- Ha, şu var: O şimdi, yani Hasan Bey'in ifade ettiği farklı bir şey. Ben, kendi gözlemim ve kendi temaslarım, bütün sohbetlerimde, o dönemin devrimci gençlerinin bir bölümünü tanıdığım, bir bölümüyle konuştuğum, çok fazla da çok yakın ilişkilerim de olmadı, ama **beklenti şuydu: Türkiye de, Türkiye bir devrimci sürece böyle askerî bir darbeye girebilir, onun için de bir süre bir yol arkadaşlığı olabilir. Bu görüş o dönemin devrimci gençlerinde bir hayli yaygın bir eğilimdi.** Ha bu, Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu'nda (THKO) vardır-yoktur; onu bir şey söyleyemem ya da Hüseyin İnan şöyle düşünüyordu, bilmiyorum onu.

Hulki Cevizoğlu- Zaten onu tartışmıyoruz; biz, Devrim Gazetesi'nin, sizin çalıştığınız, Müdürlük yaptığınız gazetenin fonksiyonunu tartışıyoruz.

Hasan Cemal- Belirli beklentiler vardı.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Ataol, Devrim Gazetesi'nin bu alandaki fonksiyonuna ilişkin bir sözünüz varsa alalım, yoksa teşekkür edip Sayın Gürkan'a dönmek istiyorum.

Hasan Ataol- Sözüm yok gerçekten. Ama, ben şunu tekrar söz etmek istiyorum: Sayın Hasan Cemal Bey'e saygım var. Ama, birtakım

şeyleri doğru yargılamak gerekir diye düşünüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Anladım, peki, çok teşekkür ediyorum size, iyi geceler.

Hasan Cemal- Ben de teşekkür ederim.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler.

Hasan Ataol- Ben teşekkür ediyorum kendisine.

HASAN CEMAL ULUÇ GÜRKAN'I VURUYORDU

Hulki Cevizoğlu- Sağ olun.

Sayın Gürkan, sizin son sözlerinizi almak istiyorum.

Bu arada, eski yakın dava arkadaşınız şu andaki stüdyo konuğumuz Sayın Hasan Cemal'in az kalsın sizi vuracağı da yazıyor kitapta, 201. sayfada.

Sayın Hasan Cemal o tarihte sizi nasıl silâhla vuruyordu kazara; bir de onun cevabını alalım Deniz Gezmişle ilgili sözlerinizin yanı sıra.

Uluç Gürkan- Efendim, öncelikle şunu söyleyeyim. Şimdi bakın, o tarihlerde ciddî bir radikalleşme vardı sağda ve solda. Ve Doğan Avcıoğlu'nun bütün Devrim Gazetesi'ndeki yazılarına bakılırsa şöyle bir temel anlayışı vardı: *Bir fırtına geliyor, kaçınılmaz*. Bu fırtınaya karşı duyarsız kalınmak, ona seyirci kalınmak olmaz, gönlümüz başka türlü-sünü -şu söz aynen kendisininindir gönlümüz başka türlü-sünü istiyor diye gözümüzü kapayamayız yaşamın gerçeklerine.

Doğan Avcıoğlu'nun, bugün bizim yargılayabileceğimiz, karşılıklı Hasan'la her zaman oturup tartışabileceğimiz bir yaklaşımı, yaşamın gerçeği olarak bir askerî müdahaleyi o günlerde kaçınılmaz görüp, burada kendi anlayışı doğrultusunda etkili olma çabasıdır. Bunu doğru bulabilirsiniz o günün gerçeklerinde, yanlış bulabilirsiniz; o ayrı bir sorun...

Hasan Cemal- Şimdi daha yakınlaştık birbirimize Uluç.

Uluç Gürkan- Tabii, oturacağız, konuşacağız.

Hasan Cemal- Daha serinkanlı yaptın bu tahlili; doğrudur o. Bu tahlilin doğru tabii. Ama bu...

Uluç Gürkan- Ama, Doğan Avcıoğlu'nun her ne pahasına olursa olsun, "Ben beş tane askerle kafakol ilişkisine gireceğim, çengel atacağım, Türkiye'de iktidarı ele geçireceğim" diye bir anlayışı, bir plânı, bu uğurda gençleri sokağa döküp etrafı, sağı solu bombalatması, bunun plânlamalarını yapması gibi bir yaklaşımı yoktu. Böyle bir olay

yoktu ortada...

Hasan Cemal- Uluç Gürkan, sen onları...(Anlaşılmıyor)

Uluç Gürkan- (Anlaşılmıyor)...çekmecesinde bulduk...

Hasan Cemal- Ama, kurşun tarafında sendin. O kadar ayrıntıyı bilmiyorum. Yani ben... Kurşun sana doğru geldi yani.

Uluç Gürkan- İşte bakın; yani, bunu sadece şunun için: Olay doğru tabii, ayrıntılar...

Hasan Cemal- 30 yıl sonra...

Uluç Gürkan- İşte onun için, biraz önce konuşmaya başladığımız zaman, "bazı şeyleri ben doğru hatırlıyorum" dedin; yani yanılabiliriz insan demek istiyorum bazı ayrıntılarda.

Şimdi burada şöyle bir şey daha var bakın...

Hulki Cevizoğlu- Son sözleriniz olarak alalım.

Uluç Gürkan- Son olarak.

Meselâ o silâhı getiren arkadaş; beni unutmuşum veya hiç öğrenmemişim. Bazı şeyler benim inancıma göre...

Hulki Cevizoğlu- Karşınızda duran arkadaşınızın adı neydi?

Uluç Gürkan- Bazı şeyler benim inancıma göre unutulmuşsa unutulmuştur.

Hulki Cevizoğlu- Karşınızdaki, silâhı getiren arkadaşınızın adı Yalçın Doğan mıydı?

Uluç Gürkan- Ben bilmiyorum.

Hasan Cemal- Evet.

Uluç Gürkan- Ben bilmiyorum efendim, hakikaten bilmiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Siz bilmiyorsunuz ama, Sayın Hasan Cemal diyor ki, "Yalçın Doğan getirdi silâhı."

Uluç Gürkan- Hasan'ın kitabında öyle bir şey var.

Ama şunun için: Bazı ayrıntılar gerçekten hatırlanamıyor. Şunu söylemek istiyorum: Nasıl Hasan masayı yanlış hatırlıyorsa, ben de getiren kişiyi unutmuş olabiliyorum.

Hulki Cevizoğlu- Anladım.

Uluç Gürkan- 30 yıl önce... 30 yıl önceki olay, tarihsel ve toplumsal köklerine inilmeden, sadece dedim-dedi, yaptı-yapmadı olayıyla aydınlatılamaz, ışık tutulamaz diyorum. Çünkü, 30 yıl önceki ayrıntılar insanı yanıltabiliyor.

Hulki Cevizoğlu- Peki, çok teşekkür ediyorum.

Uluç Gürkan- Sağ olun, teşekkür ediyorum.

Hasan Cemal- Ben de teşekkür ederim Uluç.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler.

Uluç Gürkan- İyi geceler.

Hasan Cemal- İyi geceler Uluç.

Hulki Cevizoğlu- O bölümle ilgili siz kitabınızda, yine 201. sayfada diyorsunuz ki, "Bir gün az daha Uluç'u vuruyordun", genç Hasan Cemal'e söylüyorsunuz. *"Tabancayla, kapı çalındı, açtım, karşımda Yalçın Doğan duruyor. Hayatımda ilk defa görüyorum kendisini, TRT'den geldiğini, İlhan Baş'tan bir emanet getirdiğini söyledi. İlhan Baş'ın, bizden bir süre saklamamızı rica ettiği büyük sarı zarfı açtım, içinden bir tabanca çıktı, şaşırmıştım. İlhan Baş o zaman radyoda çalışıyordu, eski bir ihtilalciydi. Talat Aydemir'in, 22 Şubat'ında bir tankla tek başına gidip Sıhhiye'deki o Radyo Evini basmıştı. Devrim Dergisi'ne, Doğan Bey'e, Doğan Avcıoğlu'na, arada bir gelirdi. Ama, ne diye tabancasını bize göndermişti? Bu sorunun yanıtını hiç öğrenemedim."*

Bugün öğrendiniz mi?

Hasan Cemal- Yok, öğrenmedim.

Hulki Cevizoğlu- *"Tabancayı bir kenara koymadan önce elimde incelemeye başlamıştım ki, aynı anda kulakları sağır eden bir patlama oldu. Duman yükseldi, yan odadan Hamdi Avcıoğlu fırladı geldi. Uluç Gürkan karşımda, şaşkınlaştı, ben de öyle. Bir an kanım çekilmiş gibi oldu. Ve kurşun, Uluç'un oturduğu masanın çekmecesinin içinden çıktı. Az daha en yakın dava arkadaşını vuruyordun"* diyorsunuz genç Hasan Cemal'e.

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Bu silâhın niye oraya geldiğini, nerede kullanıldığını hatırlamıyorsunuz.

Hasan Cemal- Ha, ayrıca, yani araştırmadım. Dediğim gibi, yani kitabı yazarken de ekstra bir araştırma yapmış değilim; yani gidip aktörlerle yeniden konuşma yapmak, anlamak...

"MUSTAFA KUSEYRİ'Yİ FAŞİSTLER ÖLDÜRMEDİ"

Hulki Cevizoğlu- Evet, ilginç açıklamalar, hoş sözler. Tabii hatırlamak da çok önemli.

Bir de Mustafa Kuseyri'nin ölümü var...

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Bu, basında da çok tartışıldı, siz de buna yer verdiniz kitabınızda.

Mustafa Kuseyri kimdi, nasıl öldü ve bunu siz Devrim

Gazetesi'nin Yazı İşleri Müdürü olarak kamuoyuna nasıl yansıtınız? Bu biraz Deniz Gezmiş'in banka soyması hikâyesine benziyor mu acaba?

Hasan Cemal- Öyle, kitapta var zaten. Yani, **Mustafa Kuseyri kaza ile bir arkadaşı tarafından vuruluyor. Biz bunu ilk günden itibaren biliyoruz. Aslında polis de o zaman biliyor. Bilmiyor değil. Fakat, bunu, Kuseyri'yi o dönemde "faşistler vurdu" diye bir hava...**

Hulki Cevizoğlu- Manşet atıyorsunuz.

Hasan Cemal- Manşet atılmadı o zaman. *Ama, hava öyle yaratıldı ve onunla birlikte, o dönemde hem İstanbul'da, hem Ankara'da yürüşler düzenlenmişti ve bu olay tamamen değişik bir tarzda verildi, kamuoyuna sunuldu. Fakat sonra da ortaya çıktı zaten böyle olmadığı...*

Hulki Cevizoğlu- Neydi gerçek?

"Böyle olmadığı ortaya çıktı" diyorsunuz.

Hasan Cemal- Böyle olmadığı ortaya çıktı, evet.

Hulki Cevizoğlu- Kitabınızda, **"Mustafa Kuseyri, Rus ruleti oynarken arkadaşıyla, Nejat Arun tarafından vuruldu"** diyorsunuz.

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Yani, bir insan durup dururken niye Rus ruleti oynasın? Acaba orada da bir yanlışlık olabilir mi?

Hasan Cemal- Vallahi, benim bildiğim olay böyleydi. Yani, Mustafa Kuseyri'nin arkadaşı tarafından kaza ile vurulduğu bir gerçek. Ama, Rus ruleti mi oynadı ya da bizim gibi tabancayla oynarken mi bu patladı; onu bilmiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Bir de, **"Kuseyri'nin katili"**, o sırada diyorsunuz ki, **"Arkadaşı Nejat Arun kan izlerini bıraktığı için orada, Proleter Devrimci Aydınlıkçı olan ya da beyaz Aydınlıkçı"** diyorsunuz...

Hasan Cemal- Öyle denirdi o zaman, evet.

Hulki Cevizoğlu- **"Cengiz Çandar tarafından silindi."**

Hasan Cemal- *Silenler arasında Cengiz Çandar da vardı.*

Hulki Cevizoğlu- Evet, o da vardı.

Niye meselâ güvenlik güçlerine teslim etmek, bilgi vermek yerine Cengiz Çandar ve arkadaşları tarafından ya da bir grup tarafından...

Hasan Cemal- Ama bugün, 30 yıl sonra Hulki soruyorsun. 30 yıl önce o olay kapatılıp, bu...

Hulki Cevizoğlu- Siz de 30 yıl sonra yazıyorsunuz.

Hasan Cemal- Anlıyorum.

Bu olay kapatılıp, nasıl kullanılabilir diye düşünüldü o dönemde. Yani olay oydu. Ve kullanıldı da. Ama bu demek değil ki, o dönemde bütün bu birtakım siyasî cinayetler böyle işlendi ve yanlış

sunuldu. O dönemde de faili meçhul cinayetler vardı ve devlet bunların üzerine doğru dürüst gitmedi ve ne yazık ki o dönemde karşılıklı bir silâhlanma ve tırmanış başladı.

Hulki Cevizoğlu- Deniz Gezmiş'le ilgili bir başka anı da, az önce de kısmen söz ettik, "*İki taraf da birbirini kullanma peşindeydi*" diyorsunuz. Yani, Deniz Gezmiş'ler ile Devrim Dergisi...

Hasan Cemal- Mesele şuydu, onda en ufak bir kuşuk yok. **Devrimci gençlerin bize bakışı, bunlar bir yerde bizimle bir noktaya kadar birliktedirler. Hangi noktaya kadar? İşte bu parlamenter düzen sona ersin, Parlamantonun kapısına kilit vurulsun; bu Türkiye'de devrimci süreci daha hızlandıracaktır ve o noktaya kadar biz birlikte oluruz, ondan sonra oraya kadar yol arkadaşımız olur.**

Biz de bir yerde, bizim mantığımız da farklı çalışmıyordu, orada da şey vardı; yani, devrimci gençleri küstürmemek lâzım, ondan sonra bir yerde...

Hulki Cevizoğlu- Doğan Avcıoğlu...

Hasan Cemal- Sadece Avcıoğlu değil, herkeste. Devrimci gençlerle bir şey yapılacaktır ve bir yere kadar gidilecektir, belki ondan sonra da gidilecektir, anlatabiliyor muyum? Yani, burada böyle bir karşılıklı birbirini kollamak ve kullanmak diyebilirsiniz yani.

Hulki Cevizoğlu- Siz de bu soruyu soruyorsunuz; acaba her iki tarafı da, Deniz Gezmiş'leri de, Devrim Dergisi'ni de, sizleri yani, iki tarafı da kullanan bir üçüncü güç var mıydı, daha sonra fark edebildiniz mi?

Hasan Cemal- Şimdi üçüncü güç derken, o dönemi şöyle bir düşün, soğuk savaş dönemi. Soğuk savaş döneminde iki blok var, biri Batı, biri Doğu. Birinin bir yerde patronu **Washington**, öbürünün patronu **Moskova**. Şimdi burada baktığın vakit, Türkiye Batı bloğunun içinde. Bir yerde Moskova Türkiye'yi Batı Bloku'ndan koparmak ister, öbür tarafta Washington Türkiye'yi ne pahasına olursa olsun, ki bu demokrasinin kolunun kanadının kırılması pahasına da olsa Batı Bloku'nun içinde tutmaya çalışır. Yani, bir yerde sen Türkiye'deki siyasî mücadele o dönemde verirken, burada da iki tane böyle bir kutup vardı.

Bu iki kutbun hangisine daha yakın oluyordun, senin hareketin bu siyasî kutuplardan hangisini memnun ediyordu diye bakman lâzım. Yani, üçüncü elden o anlamda söz ediyorum ki bu bir gerçektir, yani herkesin eli her şeyin içindeydi, herkes her şeyi manipüle etmek istiyordu. Çünkü soğuk savaş en şiddetli dönemini yaşıyordu.

İHTİLALLERDE MEDYANIN ROLÜ

Hulki Cevizoğlu- Bu arada medyanın rolünün ne olduğunu da sizden rica ediyorum.

Hasan Cemal- Nasıl medyanın rolü?

Hulki Cevizoğlu- Medyanın rolü kışkırtma mıydı? Çünkü, siz bu soruya hem vaktiyle Devrim Dergisi'ndeki Yazı İşleri Müdürlüğünüzden dolayı cevap verebilirsiniz, hem de daha sonra geçmişe bakarken, işte genel yayın yönetmenliği yaptınız...

Hasan Cemal- Yalnız iki şeyi birbirinden ayırmak lâzım, o da şu. Konuşmamızın başında da söyledim, 69-71'deki Devrim Dergisi bir yerde devrimci...

Hulki Cevizoğlu- Burada genel olarak soruyorum.

Hasan Cemal- Devrimci bir hareketin yayın organıydı ve burada **klasik anlamda biz gazeteci falan değildik, biz devrimciydik. Profesyonel olarak da gazeteciliği o zaman küçümserdik, profesyonel olarak kendimizi devrimci olarak adlandırmaktan hoşlanırdık ve gazetecilik bir tür bir küçümseme olayıydı ve bir tür araçtı. 69-79'u, klâsik medya tanımı içinde görmek çok yanlış olur.**

Hulki Cevizoğlu- Bunu genel anlamda sordum. Çünkü kitabınıza Süleyman Demirel'in de bir sözünü almışsınız, Süleyman Demirel şunları söylüyor: **"31 Mart Vakası'nda Volkan Gazetesi'nin yaptığı kışkırtmayı, 1960 öncesinde Akis Dergisi yaptı, 1971 öncesinde de Devrim Gazetesi aynı görevi ifa etti; çünkü Devrim Gazetesi orduda çok okunuyordu"** demiş Süleyman Demirel ve sözünü almışsınız kitaba.

Hasan Cemal- Tabii orada şunu göz önünde tutmak lâzım. 1950'li yıllar Akis Dergisi, 60'lı yıllar Devrim Dergisi; bunların birtakım nüansları var. Yani hepsini aynı tarzda, aynı pencereden ele almak mümkün değil.

Şunu görmek lâzım: Gerek 50'li yıllarda o zamanki Demokrat Parti'nin demokrasi açısından bir sürü perişanlıkları vardı, 60'lı yıllarda da Adalet Partisi'nin demokrasi açısından perişanlıkları vardı. Yani, bu yayın organlarının gerek Demokrat Parti, gerekse Adalet Partisi'ne dönük birçok haklı eleştirisi vardı ve bu haklı eleştirilerin hepsini kışkırtma kapsamı içine almak mümkün olmaz ve gerçekçi olmaz.

Hulki Cevizoğlu- Süleyman Demirel bu sözleri söylemiş, siz de kitabınıza almışsınız, onu hatırlattım.

Hasan Cemal- Bu, gerçeğin bir bölümünü yansıtıyor, ama öbür bölümünü yansıtmıyor.

Hulki Cevizoğlu- Yön ve Devrim Dergileri 60'lı yıllarda nasıl bu kadar etkindi? Bugün görüyoruz ki, bir dergi çıkarmak, basında yer alabilmek çok büyük finansman gücü istiyor. Bu iki derginin arkasındaki finansman gücü nereden geliyordu? Yani, derginin üzerine fiyat koyuyor da satarak para mı sağlıyordu, yoksa bunları destekleyen başka finans kuruluşları, siyasîler ya da dış güçler mi vardı?

Hasan Cemal- O zamanla bugünü karşılaştırdığımız vakit, o zaman o kadar çok büyük maddî güçleri, paraları gerektirmiyordu bir dergi çıkarmak, hatta gazete çıkarmak dahi, yani bugünkü şeyde değildi o.

Yön Dergisi'nin nasıl finanse edildiğini bilmiyorum, ama Devrim Dergisi'ni gayet iyi biliyorum. O zaman hem Devrim'in fikriyatını benimseyen, aynı zamanda Halk Partili olan ve aynı zamanda Trabzonlu bir iş adamı olan rahmetli Cemal Reşit Eyüboğlu büyük ölçüde desteklemişti ama, sanıyorum aynı zamanda başkaları da kendi sermaye paylarıyla Devrim'in finansmanına katılmışlardı.

(Reklâm Arası)

Hulki Cevizoğlu- Sayın Cemal, bir izleyicimiz, Cüneyt Yüksekbaş: "Hasan Cemal'in düşüncelerinin değişmesinde Turgut Özal'ın etkisi var mı? İki; maddî açıdan daha fakir olsaydı yine de fikirleri değişir miydi" diyor. Hızlıca cevap verebileceğiniz iki soru.

Hasan Cemal- Turgut Özal'ın görüşlerinin etkisi olduğunu sanmıyorum. Benim değişimim, Turgut Özal'ın ortaya çıkışından çok daha önce başladı.

İkincisi de, insanların maddî koşulları her zaman düşüncelerini etkileyebilir, ama bu ne ölçüde olur-olmaz, bu çok spekülatif bir cevap olur, bilemiyorum.

AMERİKALILAR "TAKİYE" SÖZCÜĞÜNÜ BULUYOR

Hulki Cevizoğlu- Sizin Türk kamuoyuna kazandırdığınız ve basında sıkça kullanılan bir sözcük vardı. Bugünlerde çok kullanılıyor ama, ilk kez siz Hasan Cemal olarak kazandırdınız diye ben hatırlıyorum, takiye sözcüğü.

Türkiye'de bir zamanlar bilinmiyordu ama, bu takiye sözcüğünü, bir anlamda İslâmî bir kelime bu; ama bunu size anlatan bir Müslüman mıydı, yoksa bir Amerikan Yahudisi miydi, nasıl oldu?

Hasan Cemal- Yahudi kökendi Amerikalı bir diplomattı. 1988 yılında, o zaman Cumhuriyet Gazetesi'nin Genel Yayın Müdürüydüm .

ve Washington Temsilcisi de o zaman Ufuk Güldemir'di. Ufuk Güldemir'le birlikte Amerikan Dışışleri Bakanlığında bir görüşme yapıyorduk. Yahudi kökenli bir Amerikalı diplomat, Türkiye'de İslâmcı akımlardan söz ederken takiye olayını anlatmıştı ve ilk defa ben de orada bunu öğrendim. Sonra Turgut Özal'ı anlattığım "Özal Hikâyesi" isimli kitabımın girişinde o vardı, bu kitapta da atıfta bulundum takiyeye.

Hulki Cevizoğlu- O Amerikalı diplomat size, "Özal gerçekten çok iyi bir takiyeci" deyince, siz takiye nedir diye soruyorsunuz galiba Amerikalıya?

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Amerikalı size takiyenin Arapçasını yazıyor, sonra açıklıyor; "Takiye sözcüğünün aslı Arapçadır, Farsçada da kullanılır, gerçek anlamı dinsel içeriklidir. Asıl Şiilikte vardır bu deyim. Kendine zarar gelmesin diye gerçek inancın, görüşün karşısındakinden gizlenmesidir, fakat günlük dilde de kullanılabilir" diyor Amerikan Yahudisi bir diplomat size. Yani, Türkiye'deki bir takiye olayını Amerikalı Yahudi diplomat nasıl bu kadar yakından takip edebilir?

Hasan Cemal- Her hâlde hem İslâmî, hem bölgeyi çok iyi bilen bir diplomat da ondan.

Hulki Cevizoğlu- Ama daha sonra, galiba insanların içinde bulunduğu, yaşadıkları bu kavramı adlandıramıyorlardı ve siz adlandırmaya Amerikalı aracılığıyla yardım etmiş oluyorsunuz.

Hasan Cemal- Evet çok kullanılır hâle geldi.

Hulki Cevizoğlu- Doğan Avcioğlu da size göre takiyeci miydi?

Hasan Cemal- Yok sanmıyorum. Doğan Avcioğlu çok açık bir şekilde bütün görüşlerini şey yaptı.

Hulki Cevizoğlu- Galiba yapmadı.

Hasan Cemal- Neden?

Hulki Cevizoğlu- Çünkü, 165. sayfada diyorsunuz ki, "Doğan Avcioğlu da takiyeci sayılabilirdi, çünkü..."

Hasan Cemal- Onu bir tartışma bağlamında söylüyorum.

Hulki Cevizoğlu- "Çünkü komünizmden söz etmiyordu" diyorsunuz, "Rusya'dan söz etmiyordu" diyorsunuz.

Hasan Cemal- Ama, orada bir tartışma var. Diyorum ki, Doğan Avcioğlu görüşlerini çok açık olarak yazdı ve o kadar açık yazdı ki çok partili düzenin ve parlamenterizmin Türkiye'de hiçbir şekilde geçer akçe olmadığını savundu ve bunu çok açıkça koydu. Ve aynı zamanda 12 Mart'tan sonra da hiçbir şekilde çok partili parlamenter düzen çerçevesinde politika yapan herhangi bir yazı da yazmadı. Yani, o bakımdan Doğan Avcioğlu şeyinde tam takiyecidir diyemiyorum. O bir

tartışmanın içinde geçmiş, "diyebilir misin" diyorum falan.

Hulki Cevizoğlu- Örnekler de vermişsiniz "Doğan Avcıoğlu takiyeciydi" diye.

Yön Dergisi'nde Doğan Avcıoğlu'nun satırlarına yer veriyorsunuz, "Sosyalizmin milliyetçilik anlayışı millî bağımsızlık konusunda da görülür. Sosyalist, Amerikan boyunduruğuna da, Rus boyunduruğuna da karşıdır" diye yazmış Doğan Avcıoğlu. Ama siz diyorsunuz ki, "Doğan Avcıoğlu'nun ağzından hiçbir zaman ben komünistim sözünü duymadım; Rusya'ya da karşıydı, oysa gidilen yol Rusya'nın aynı yoluydu."

Hasan Cemal- Orada bir nüans var, orada söylediğim şu: Türkiye 1960'lı yılların, 69-71 dönemi diyelim, neredeydi? Batı Bloku'nun içindeydi. Eğer Türkiye'de çok partili parlamenter sistem sona erdirilmiş olsaydı, artı, ekonomik plânda emredici bir plânlamaya dayalı bir komuta ekonomisi uygulamaya sokulsaydı, ister istemez Türkiye Batı Bloku'ndan kaymaya başlayacaktı. Kaymaya başladığı vakit de, doğal müşterisi olabilecekti şeyin. Yani, o dönemde baktığımız vakit, bu yola giren, öyle ya da böyle giren Arap ülkeleri var; ne bileyim, Nasır'ın Mısırlı var, Hafız Esad'ın Suriye'si var, Kaddafi'nin Libya'sı var, Sudan'ı var, hepsi bir yerde böyle bir kayış içine girmişlerdi. Bu anlamda Doğan Avcıoğlu'nun görüşleri, demin söylediğim gibi, milliyetçi ve bağımsızlıkçı bir sosyalizm de olsa, bunların pratikteki uygulanması, Türkiye'yi Washington'dan çok Moskova'nın dümen suyuna sokabilirdi. O anlamda söyledim ve bu anlamda takiye...

H.CEMAL: "BEN DE TAKİYE YAPTIM!"

Hulki Cevizoğlu- Siz takiye yaptınız mı o tarihte?

Hasan Cemal- Takiye bir anlamda yaptım sayılır. Şundan dolayı yaptım sayılır: Yani, birtakım gerçek görüşlerimin bir bölümünü, zaten illegal çalışıldığı için saklamış oldum. O anlamda takiyecilik söz konusu olabilir tabii.

Hulki Cevizoğlu- "Solcuydum ama, komünistim demeye dilim varmıyordu" diyorsunuz.

Hasan Cemal- O zamanda biliyorsunuz 141, 142. maddeler komünist demeyi de tümüyle yasaklıyordu, komünizm propagandasına sokuyordu. Bu açıdan bakıldığında Batı demokrasinden, bir Fransa'dan, bir İngiltere'den ya da bir Almanya'dan, İtalya'dan Türkiye

demokrasisi çok daha sınırlıydı.

Hulki Cevizoğlu- "Otomatik olarak takiyeci olunuyordu" diyorsunuz?

Hasan Cemal- Bir yerde bu anlamda bir "takiye" söz konusu idi, yani tırnak içinde.

"YANLIŞ ATA OYNADIK"

Hulki Cevizoğlu- "Askerleri kışkırtma konusunda gerçekten yanlış ata oynamıştık, yenilmişti" diyorsunuz; doğru ata oynayan kimlerdi, 12 Mart'çılar mıydı?

Hasan Cemal- Yanlış ata oynamak deyimini şey anlamında söylüyorum. Yani, Türkiye'de bir yerde parlamenter düzeni sona erdirecek bir hareketin içine girmek bir yerde yanlış ata oynamaktı, yani o anlamda söylüyorum. *Yani doğru at, bir yerde çok partili düzenin daha demokratik hâle gelmesi için yine demokratik yollarla mücadele edilmesi idi.*

Hulki Cevizoğlu- *MIT'teki bir "Balon Dosyası"ndan da söz ediyorsunuz, nedir bu Balon Dosyası ya da neydi?*

Hasan Cemal- Sonradan öğrendim onu. **Balon Dosyası, MIT'te Madanoğlu, Devrim Grubu'na verilen isim, yani dosyanın ismi Balon Dosyasıymış.**

Hulki Cevizoğlu- Yani, bunların hayalleri balon diye mi acaba?

Hasan Cemal- Onu bilmiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Siz daha sonra bir MIT görevlisiyle konuşmuş ve yazmıştınız bunu.

Hasan Cemal- Hayır, ona onu sormadım neden Balon Dosyası konuldu diye. Ama, sadece isminin öyle konduğunu öğrendim.

Hulki Cevizoğlu- *Yine Madanoğlu Grubu arasında bulunan ve daha sonra daha çok popüler olan Mahir Kaynak'ın MIT mensubu olduğunu öğrendiğinizde çok şaşırdınız mı ya da tepkiniz ne oldu?*

Hasan Cemal- Yok, ben Mahir Kaynak'ı o dönemde hiç tanımadım, yani tanışmadım. Mahir Kaynak'ın ismini duyardım zaman zaman, ama hiç tanıımıyordum. Bir de, Doğan Avcioğlu'yla Ankara'ya gelip görüşüp görüşmediğini bilmiyorum ama, Devrim Dergisi'nde ben hiç görmedim Mahir Kaynak'ı. 12 Mart sonrası Mamak'a gittiğimde, yani o dönemde Doğan Avcioğlu'nun ve Ali Sirmen'in, Ahmet Ketenci'nin ve başkalarının da, yani tam bilmiyorum kimler, kitapta bir bölümünün ismi var. Onları ziyarete gittiğimde *Mahir Kaynak'ın ajanlığını, "Dışarıda yay, MIT'in*

ajanıymış" diye o zaman öğrenmiştim.

Hulki Cevizoğlu- Şu anda Mahir Kaynak hattımızda. İyi geceler Sayın Kaynak.

CUNTA BİLE DİNLENİYORDU!

(Telefon Konuşu)

MAHİR KAYNAK (*Dönemin "Üniversiteli" Kod Adlı MİT Mensubu*)- İyi geceler efendim.

Hulki Cevizoğlu- Evet, sizin o dönemdeki kod adınız neydi efendim?

Mahir Kaynak- "Üniversiteli."

Hulki Cevizoğlu- Niye? Üniversitede olduğunuz için mi, üniversiteyi çok mu seviyordunuz? Niye öyleydi kod adınız?

Mahir Kaynak- Hayır, o sıralarda üniversitede asistandım, onun için "Üniversiteli" kod adını taşıyordum efendim.

Hulki Cevizoğlu- O sırada göreviniz, Madanoğlu Grubu'na sızmak mıydı?

Mahir Kaynak- Evet efendim.

Hulki Cevizoğlu- Peki, bu görevde -soruyu doğru soralım- sızdınız ve başarılı oldunuz.

Başınızdan geçen bir olay var, Sayın Hasan Cemal'in de kitabında yer almış. Örneğin, **"Kendi aramızdaki toplantılar dışarıya sızıyor, ama kim sızdırıyor? Birisinde dinleme cihazı var, bizi dinliyorlar, toplantılarınızı ya da fikirlerinizi haber alıyorlar"** diye bir dinleme parayonası da başlamış. Binanın önünde duran araçların içinde Amerika'dan gelen çok gelişmiş sistemlerle yandaki binanın içinin dinlendiği şeklinde görüşler de belirmiş Hasan Cemal ve Grubunda.

Siz bu konularda ne diyeceksiniz? Hatta, bazı aramaları da siz yapmışsınız, bulamamışsınız.

Mahir Kaynak- Evet efendim.

Efendim, aslında tabii bu toplantıların önemli bir kısmını banda alıyorduk ve banda aldığımız cihazlar da çok gelişmiş cihazlar değildi aslında. Yalnız, bir keresinde de arama söz konusu oldu ve bu aramayı ben yaptım!.. Yalnız, bu bir **paranoya** değildi. Çünkü, Millî İstihbarat Teşkilâtı elde ettiği bilgileri Millî Güvenlik Kurulu'na götürüyordu. Millî Güvenlik Kurulu'nda Cunta'ya yakın iki tane general vardı, Hava Kuvvetleri Komutanı ve Kara Kuvvetleri

Komutanı. Bunlar da, Millî İstihbarat Teşkilâtı'nın Cunta'yı dinlediğini derhal bize bildiriyorlardı, yani Cuntacı olarak bildiriyorlardı.

Burada şunu söylemek istiyorum. **Bizim yaptığımız operasyon son derece riskli bir operasyondur; hem Cunta'yı dinliyor ve sonra da bunu sonuçlarını Cunta'yla temasta olan insanlara bildiriyorduk. Bunun fevkalâde riskli olduğunu söylemem lâzım. Millî İstihbarat Teşkilâtı beni böyle bir riskli operasyonun içerisine soktu. O zaman da bunun riskinin farkındaydım.**

Hulki Cevizoğlu- Teknik olarak şunu sorabilir miyim: O yıllarda bu kadar gelişmiş dinleme cihazları var mıydı? Yani bir insanın üzerinde; toplantıya giriyorsunuz, şimdi çok küçük mikrofonlar, teypler var, uzaktan dinleme sistemleri var. Ama, o tarihte siz üzerinizde bir cihaz taşıyarak toplantıyı dinliyordunuz galiba, banda alıyordunuz.

Mahir Kaynak- Evet efendim.

Hulki Cevizoğlu- Affedersiniz, biz eski gazetecileri fotoğraflarından görünce, işte Başbakanlık muhabirlerini biraz gülünç karşılıyoruz, çünkü kocaman kocaman teypler başbakana uzatılmış, demec alırken. Öyle dinleyebiliyordu gazeteciler. Nerede ise küçük bir bavul kadar büyüklükteydi bu teypler. Siz üzerinizde nasıl bir cihaz taşıyordunuz?

Mahir Kaynak- Efendim, burada cihaz aslında doğrudan doğruya banda almıyordu. Bizim üzerimizde taşıdığımız bir vericiydi. Bu verici sokağa, yani kısa mesafeye yayın yapar, orada alınırdı. Ama, söylediğim gibi, bu telsiz cihazları da, yani verici cihazları da papuç kadardı, el kadar bir cihazdı. Bunu vücudumuzun belirli kısımlarına sakladık ve son derece zordu. Üzerimde bulunduğu zaman sürekli de bundan sıkıntı duyardım efendim.

Hulki Cevizoğlu- Madanoğlu Paşa'yla yaptığınız bir konuşma var, kitapta da anlatılıyor, onu siz de başka yerlerde anlatmıştınız. Onu şimdi bize kısaca söyleyebilir misiniz?

Mahir Kaynak- Hangi konuşmayı efendim acaba?

Hulki Cevizoğlu- Madanoğlu ile yaptığınız konuşmada, Madanoğlu sizi çağırmış toplantıdan önce. Toplantıların MİT tarafından banda kaydedildiğini söylediniz. Bu aramayı nasıl yaptınız?

Mahir Kaynak- Bu aramayı şöyle: Herkes ceketini çıkaracak dedi ve ceketini çıkardıktan sonra üstleri aranacak. Aramada bunları kucaklamak ve üzerlerini sıvazlamak şeklinde olacaktı. Ben sıvazladığım için kişilerin vücutlarını, tabii bendeki belli olmadı. Kimsenin de böyle bir arama eğilimi yoktu, onun için de

ortaya çıkmadık.

DARBEDE ÖNCE DOĞAN AVCIOĞLU, SONRA DA MAHİR KAYNAK BAŞBAKAN YAPILACAKTI!..

Hulki Cevizoğlu- Evet, *Madanoğlu'nun en çok size ve İlhan Selçuk'a güvendiği yazıyor kitapta; öyle miydi, bu kadar mı güven duyuluyordu size?*

Mahir Kaynak- Evet efendim, güven duyulurdu.

Şimdi şunu söyleyeyim: Aslında, tabii güven duymasının nedeni, bu sivil kesimdeki, Sayın Hasan Cemal bunların daha ziyade Moskova'ya yakın olduğunu söyledi, rahmetli Madanoğlu'nda da böyle bir endişe vardı. Böyle bir endişe olduğu için de kendi içimizde âdeta bölünmüştük. Yani, *Madanoğlu ileride bu darbenin komünist bir çizgiye kaymasını engellemek için içeride bir oluşum yapmıştı. Bu oluşumun içerisinde de ben vardım, yani onun yanında ikinci adam konumundaydım. Öyle anlaşıyor ki, darbe yapıldıktan sonra Başbakanlığa belki belirli bir süre Doğan Avcıoğlu'nun getirilmesi kaçınılmaz oluyordu ama, o en kısa zamanda tasfiye edilecek ve yerine ben gelecektim* efendim, böyle bir ihtimal...

AJAN DEŞİFRE OLMASA, SOL'UN LİDERİ OLACAKTI!..

Hulki Cevizoğlu- Anladım.

Size o kadar çok güvenilmiş ki, deşifre olmasaydınız solun liderlerinden biri olacakmışsınız, doğru mu?

Mahir Kaynak- Evet.

Hulki Cevizoğlu- *Yani, belki biz sizi bu günlerde bir sol partinin genel başkanı olarak mı görecektik?*

Mahir Kaynak- Öyle zannediyorum efendim. Zaten operasyonun bir parçası da, benim Türk siyasî hayatından tasfiye edilmem gibi biraz fazla iddialı sayacağınız bir söz gibi görünüyor. Ama, şunu söyleyeyim. Millî İstihbarat Teşkilâtı'nın bu operasyon karşısındaki tavrının aslında tartışılması gerektiğini de düşünüyorum. Yani, burada Sayın Hasan Cemal sivil kadroları anlattı ama, Millî İstihbarat Teşkilâtı bu operasyona nasıl bakıyor,

hiç merak etmediniz mi efendim?

Hulki Cevizoğlu- Şu anda çok merak ettik; buyurun.

Mahir Kaynak- Efendim, şimdi Millî İstihbarat Teşkilâtı hakkında bir kitap yazıldı, Sayın **Tuncay Özkan** yazdı. Burada 12 Mart olayı sadece bir sayfadır, 350 sayfalık bir kitabın içinde bir sayfadır. Oysa bildiğiniz gibi, **"Balon Operasyonu"** yahut bu darbeye karşı yapılan operasyon Millî İstihbarat Teşkilâtı'nın yaptığı en ciddî operasyondur. Ama, Millî İstihbarat Teşkilâtı bu operasyonu yaptığından son derece pişman olmuştur.

KAYNAK'A GÖRE 12 MART'TAKİ MİT

Hulki Cevizoğlu- Neden efendim?

Mahir Kaynak- Şunu söyleyeyim: Çünkü, zannedildiği gibi 9 Mart Cuntası veya sol Cunta küçük bir grup değildi ve 12 Mart'la bertaraf edilmedi. Bunlar daha sonra etkilerini bugüne kadar sürdürdüler. **Ve ben Millî İstihbarat Teşkilâtı'na gittiğim zaman, Teşkilât'ta hâkim olan güç 9 Mart'çılardı, yani sol Cuntaydı ve ben sol Cuntanın içerisine düştüm.** O tarihlerde şunu Teşkilât'ın içerisinde söyledim: Dedim ki, **"Ben şu anda bir savaş esiriyim."** Bana çok kötü muamele ediliyordu Millî İstihbarat Teşkilâtı'nın içerisinde, ama **"Ben esir bir er değilim, bir esir generalim, bana bu muameleyi yapın"** dedim.

Hulki Cevizoğlu- Ne cevap aldınız?

Mahir Kaynak- Hiçbir cevap almadım, aynı muamele devam etti.

Şunu söylemek istiyorum: Millî İstihbarat Teşkilâtı 12 Mart Muhtırası'ndan sonra, tamamen "sol Cunta" dediğimiz devrimci kanadın kontrolü altına geçti ve bu uzun süre devam etti.

Hulki Cevizoğlu- Peki, bu operasyona niçin **"Balon Operasyonu"** adı koyulmuştu?

Mahir Kaynak- Herhangi bir isim konmasının özel bir anlamı yoktur, bir isim verilir, **"Murat Operasyonu"**, **"Şahin Operasyonu"**, buna da **"Balon Operasyonu"** demişler. Burada da şunu kastediyorlar: **"Biz bu balonu patlatacağız."**

Hulki Cevizoğlu- Patladı mı balon?

Mahir Kaynak- Balonun çok patladığı kanaatinde değilim. Yani, dikkat ederseniz, bütün bu süreç içerisinde bu operasyonu yapan insanlar bertaraf edildiler. Yani, meselâ Fuat Doğu ve onun etrafında

bulunan MİT mensupları, bu operasyonu yapan bütün insanların hepsi bertaraf edildiler; ama operasyona maruz kalanlar toplumun şu anda en önde kesimlerindeler.

Burada ilginç olan nokta, bu tasfiyede Sayın Demirel'in de aynı kanatta, yani sol Cunta'yla birlikte hareket etmesidir. Bu çok ilginç bir şey.

Hulki Cevizoğlu- Öyle miydi?

Mahir Kaynak- Evet efendim.

Hulki Cevizoğlu- İsterseniz Sayın Cemal'e soralım; siz de aynı görüşü paylaşıyor musunuz?

Hasan Cemal- Bu konuda birçok değişik yorumlar tabii, bilemiyorum, bir şey söyleyemeyeceğim.

Mahir Kaynak- Efendim, vaktiniz varsa kısaca açıklamak isterdim bunu.

Hulki Cevizoğlu- 25 dakikamız var, birkaç konuğumuza daha bağlanacağız, ama çok kısa özetleyebilirsiniz buyurun.

MAHİR KAYNAK: "MİT'İN DEMİREL'E MUHTIRAYI BİLDİRMEDİĞİ YALANI!"

Mahir Kaynak- Efendim, Sayın Demirel, istihbaratın gelmediğinden hep şikâyet etmiştir bildiğiniz gibi. Oysa, dünyada hiçbir operasyon hakkında bu kadar çok bilgi toplanmamıştır.

Ancak Sayın Demirel, gelen Cunta'dan fevkalâde ürkmüş olduğu için herhangi bir tedbir alamadı. Tedbir alamadığı için de, Silâhlı Kuvvetler'in başı olan General Tağmaç ve Cevdet Sunay kendisini saf dışı ettiler ve sol Cunta'yı bertaraf ettiler.

Bundan sonra Sayın Demirel'in tavrı şu oldu: "Bana istihbarat gelmedi, gelseydi ben yapacağımı bilirdim." O yüzden de, **Millî İstihbarat Teşkilâtı** kendisine bütün bilgileri vermiş olmasına rağmen, sırf bu sözünü doğrulatmak için **Millî İstihbarat Teşkilâtı'nı** karşısına aldı, bir; sol Cunta da karşısına aldı. Sol Cunta'yla kastettiğim, onların toplum içerisindeki destekçileriydi. Bu iki güç, **Millî İstihbarat Teşkilâtı'nda** 12 Mart'a karşı çıkan, daha doğrusu 9 Mart Cuntası'na karşı çıkan insanları bertaraf ettiler ve birlikte bertaraf ettiler. Sayın Demirel de sadece seyretmekle kaldı; çünkü bu insanlara sahip çıksaydı kendi iddiasını yalanlamış olurdu.

Hulki Cevizoğlu- Evet, bu sizin görüşünüz mü, o tarihteki yaygın

görüş müydü?

Mahir Kaynak- Yaygın görüş efendim. Bilindiği gibi, Sayın Demirel hiçbir biçimde 12 Mart'ta görev almış, yani bu istihbaratı yapmış hiçbir insanı yanına sokmadığı gibi, ondan sonra da ne ihya etti, ne yanına kabul etti.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Sayın Cemal'in size sorusu var mı bakalım.

Hasan Cemal- Yok, herhangi bir sorum yok.

Hulki Cevizoğlu- Küs müsünüz, onun için mi yok? Yoksa, kitabınızda çok anıyorsunuz Mahir Kaynak'ı.

Hasan Cemal- Yok, hayır. Kitapla ilgili olarak, dediğim gibi, yani kendi bilemediğim kadarını yazdığım için, MİT'in bu olaya bakışı konusunda Mahir Kaynak'la tartışabilecek bir bilgim yok, o yüzden sormuyorum.

Hulki Cevizoğlu- Peki Sayın Kaynak, çok teşekkürler efendim, iyi geceler.

Mahir Kaynak- İyi geceler.

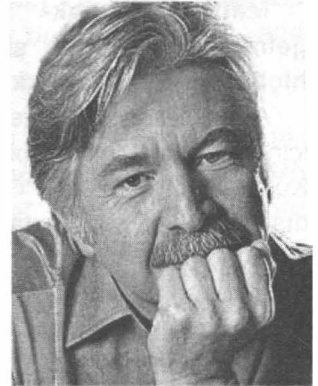
ALİ KIRCA VE DENİZ SUBAYLARI BİLDİRİSİ..

Hulki Cevizoğlu- Sayın Cemal, Ali Kırca'dan da söz ediyorsunuz kitabınızda.

69 deniz subayının bildirisi var Devrim Gazetesi'nde yayınlanan. Bu bildiriye, ki o tarihte genç bir deniz teğmeni olan Ali Kırca mı kaleme almıştı?

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Kendi fikirleri miydi, yoksa topluca 69 deniz subayı biraraya gelip içimizden yazıcı sen ol diye mi?

Ali Kırca

Hasan Cemal- Onun ayrıntısını bilmiyorum ama, zaten bildirinin onun tarafından kaleme alındığını bana kendisi anlatmıştı.

Hulki Cevizoğlu- Bildiriye yazmakla kaleme almak farklı değil mi?

Hasan Cemal- Bilmiyorum, yani o ayrıntıyı biliyorum da, ama yani o genç teğmen Ali Kırca o zaman o görüşleri benimsiyordu her hâlde.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Siz bu rejimi yıkmayı çalıştığınızı o tarihlerde açıkça söylerken, sonra yargılanıp beraat ettiniz.

Hasan Cemal- Beraat etmedim. Yani, rejimi yıkmaktan dolayı hakkımda bir dava açılmadı. Ama, **Madanoğlu Davası** diye açılan dava beraatle sonuçlandı. Benim aşağı yukarı 44 aylık kesinleşmiş mahkûmiyetim vardı ve Uluç Gürkan'la benim hakkında toplam açılan davaların, Uluç az önce rakam verdi, 12 Mart öncesinde ve 12 Mart sonrasında topladığımız vakit benim payıma aşağı yukarı 20 küsur dava düşüyordu ve bunların 44 ayı kesinleşmişti. Ama, bunlar daha çok 159'dan, 312'den açılan davalardı. Yani, rejim konusundaki dava Madanoğlu davasıdır ve sıkıyönetim mahkemelerinde açıldı, fakat beraatle sonuçlandı.

Hulki Cevizoğlu- Kitabınızdaki şu sözleri Madanoğlu'yla ilgili almak gerek o zaman.

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Diyorsunuz ki, genç Hasan Cemal'e sorunuz, "Sizler bu rejimi yıkmaya çalışmıyor muydunuz, Devrim Dergisi bunun için çıkmamış mıydı? Evet, o zaman beraat etmiş olmanız nereden kaynaklandı, askerle iş tutmuş olmanızdan değil mi? Örgütlenmeniz derine, yani ordunun tepelerine doğru gidiyordu. Çok fazla kurcalanırsa işin içine Kara Kuvvetleri Komutanı Faruk Gürler, Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin Batur da karıştırılabilecekti" diyorsunuz.

Hasan Cemal- Bir noktada kesildi. Yani, benim bugünkü görüşüm de o. Ama aynı zamanda, bir yerde delil yetersizliği de rol oynadı hiç kuşkusuz.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

O tarihteki bombalama olaylarıyla ilgili bir telefon konuşumuz daha var, Sayın Erol Bilibik.

İyi geceler efendim.

Alo... İyi geceler efendim.

(Telefon Konuşması)

EROL BİLBİLİK (Emekli Binbaşı)- İyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- O tarihteki bombalama olaylarıyla ilgili sizin de tanık olduğunuz noktalar var zannediyorum. Devrim Dergisi'nin sokağında bulunan, o tarihte Ankara Adakale Sokak'ta bulunan ve birkaç bina yakında olan Masonlar Derneği'nin bahçesine atılan bir bomba ya da...

Hasan Cemal- Yok, onunla ilgisi yok Erol Bilbilik'in. Benim bildiğim kadarıyla, onun Cumhuriyet Gazetesi'ndeki bir mülakatından alıntı

vardı.

Hulki Cevizoğlu- Evet, kendisine yapılan bir anlatım var. Bu anlatımı bir de bize anlatsın istiyoruz.

Hasan Cemal- Anlatım var; ama, Adakale Sokakta olan bir şey değil, yani farklı bir şey o. Yani, Erol Bilibik Cumhuriyet'teki mülakatında, bundan üç dört yıl önce, bir olayı anlatıyor.

Hulki Cevizoğlu- Biraz hatırlatalım mı?

Hasan Cemal- Evet.

Hulki Cevizoğlu- Diyorsunuz ki, 56. sayfa, "Bir başka bomba Adakale Sokaktaki Devrim Dergisi bürosunun yakınındaki Mason Derneği'nin bahçesinde patlamıştı. Bomba değil dinamitti o. Kim getirmişti bunu? Bir 27 Mayısçı, Millî Birlik Komitesi Üyesi İrfan Solmazer değil mi? O tarihlerde bizim gruba yakın Erol Bilibik'in söyledikleri ilginçti" diyorsunuz.

Hasan Cemal- İşte oradan alıntı var yani.

Hulki Cevizoğlu- Evet, alıntı yapmışsınız, o tarihte...

(...)

Erol Bilbilik- Şimdi ben şöyle girmek istiyorum: Doğan Avcıoğlu'nun Devrim Dergisi'nden kanalize ettiği hareket, bir Millî Demokratik Devrim hareketidir.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Erol Bilbilik- Ve bu Millî Demokratik Devrim hareketinin amacı antiempyalist, antisömürgeci bir amaç taşımaktadır ve dergide sürekli olarak yinelenen "cici demokrasi, Filipin tipi demokrasi, Yahya Han" formülü şeklinde ifade edilen konular, tamamıyla Türkiye'ye Amerika'nın hâkimiyetini diktesi yolunda kuvvet gösterdiği demokrasi biçimleri olarak tariflenmiştir. Amerika'ya karşı Doğan Avcıoğlu grubu, "cici demokrasi, Amerikan demokrasisi, Yahya Han" formülünü Amerikan formülü olarak kabul ettiği için karşı çıkmıştır. Halkın adına karşı çıkmıştır, sivil-asker bürokrasi formülüyle karşı çıkmıştır.

Özünde bu düşünce doğru gözükmetedir. Ne var ki bunun örgütlenmesi, Doğan Avcıoğlu'nun bu fikri, düşünceyi hayata geçirmesi yolundaki örgütlenmesi hatalı gözükmetedir. Sebebini şöyle açıklayacağım: Gerek İttihat Terakki olsun...

Hulki Cevizoğlu- Asıl benim soruma dönerseniz.

Erol Bilbilik- Gerekse Jöntürk hareketinde olsun, gerek ki Müdafai Hukuk'un birinci ve ikinci örgütlenmesi ve onun sonucunda Cumhuriyet devriminin örgütlenmesinde iki ana unsur vardır, özellikle 19'da şekillenen örgütlenmede.

Bu örgütlenme, tam bağımsızlıktan yana ve Misak-ı Millî gibi bir

örügütlenmedir. Ama, buradaki esas unsur halkın katılımıdır. Halkın katılımını yanına almıştır, halkın katılımını esas tutmuştur, halkı örgütlemiştir, teşkilâtlandırmıştır, kuvvetlendirmiştir.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Bilbilik, felsefî temellerine girersek çok uzun sürer.

Erol Bilbilik- Hayır, felsefî temelleri değil, bunu bir yere koymazsak, Uluç Gürkan ile Sayın Hasan Cemal'in münakaşasına döner, yerli yerine oturmaz işler, bu eylemler, bombalamalar.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Erol Bilbilik- Şimdi dolayısıyla, bu noktadan hareket edersek, antiemperyalist yönden Doğan Avcıoğlu doğru yöndedir, örgütlenme yönünden hataları vardır. Doğan Avcıoğlu dışındaki örgütlenmelerin bir kısmı, halka ve teşkilâta dayalı örgütlenmedir.

Şimdi, burada şunu da ifade etmek istiyorum: Sayın Hasan Cemal'in, biraz önce sizin takiye konusunda değinerek yaptığı açıklamalarınızda, adından bahsettiğiniç Yahudi diplomat, Morton Abromoviç'tir ben yanılmıyorsam.

Hasan Cemal- Değil, hayır.

Hulki Cevizoğlu- Değilmiş.

Hasan Cemal- Yanlış, yanlış, hayır.

Erol Bilbilik- Doğru mu?

Hasan Cemal- Değil, yanlış biliyorsunuz.

Hulki Cevizoğlu- Değilmiş.

Erol Bilbilik- Peki, o zaten önemli değil. Ama, bu konuda en iyi bilenlerden biri Morton Abromoviç'tir, Ankara'da Amerikan Büyükelçiliği yaptığında Cumhuriyet Gazetesi'yle temasları da olmuştur. Sanıyorum Hasan Cemal de o zaman Ankara temsilcisi veya...

Hasan Cemal- Değildim, Genel Yayın Müdürüydüm.

Hulki Cevizoğlu- Genel Yayın Müdürüymüş efendim o zaman.

Erol Bilbilik- İstanbul'daydınız o zaman, tamam.

Şimdi konuya şöyle giriyorum ben, şunu demek istiyorum: Şimdi, Sayın Hasan Cemal'in kitabının 51. sayfasından bir cümle okumak istiyorum; esasında sosyalistleri kast ederek, "Tarih sollayıp geçti onları. Bilgi toplumunu anlayabilmiş değiller. Küreselleşmeyi hâlâ emperyalizmin oyunu, özelleştirmeyi sömürü düzeninin devamı olarak görebiliyorlar; KİT'leri, devletçiliği hâlâ solculuğun, devrimciliğin ölçüsü olarak belleyip savunabiliyorlar" diyor.

128. sayfada da, kısaca okuyorum, yeni aynı grupları kastederek, "Acaba dünyanın şimdilerde nereye gittiğini iyi izliyorlar mı? Örneğin bilimsel, teknolojik devrimin nasıl bir değişime tâbi tuttuğunu ve

kürüselleşmenin nasıl geri dönülmez bir süreç olduğunun farkındalar mı" diyor.

Şimdi, buradaki tarifte görüyoruz ki, Sayın Hasan Cemal, küreselleşmenin, neoliberal ekonominin şampiyonluğunu yapıyor. Hâlbuki, biz biliyoruz ki bugün, küreselleşme, tekelci kapitalizmin son aşamasıdır ve dünyayı Amerika'nın yeni emperyalizmi olarak hâkimiyeti altına almaya çalışmaktadır ve na yazık ki, dünya tarihinde ilk defa da iki kutuplu dünyada tek kutuplu kalan Amerika, bunu Türkiye'ye de giydirmeye çalışmaktadır. Küreselleşme, Osmanlı Devleti de reddetmektedir.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Bilbilik, bütün bu söylediklerinizi o tarihte, 12 Mart döneminde yapabilmek için sokakta bomba patlatmak mı gerekiyordu? Çünkü "mısır patlatır gibi bombalar patlatıldığından..."

Erol Bilbilik- Hayır, o ayrı; şimdi oraya geçiyorum.

Bakın, şimdi konu şudur: Şimdi, Sayın Hasan Cemal'in bu konuda karıştırdığı şey şudur: Doğan Avcıoğlu Grubu, onun örgütlemesi, Hasan Cemal'in söylediği şekilde bir bomba patlatım girişiminde bulunmamıştır. Benim Cumhuriyet'te 96 yılında yaptığım röportajda söylediğim gibi, daha önce Cuntacılık faaliyetlerinde bulunan, adını da verdim, Kabibay Grubu'na bağlı İrfan Solmazer, Deniz Gezmiş ve Sarp Kuray'a bu tür işler yaptırmıştır, görevler verdirmiştir.

Ben o beyanatımda yazdım, Sayın Hasan Cemal de bunu yazmış.

Hulki Cevizoğlu- Evet, ama İrfan Solmazer'in Sarp Kuray'la ilgili size söylediğini söylemediniz.

Erol Bilbilik- Onu aynen söyleyeyim.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Erol Bilbilik- Bakın, şimdi Kabibay'ın evindeyiz biz. O zaman işte 12 Mart'a yaklaşıyor, bizim için 9 Mart'a yaklaşıyor tabii. Orhan Kabibay belini incitmiş, "rolling chair"de sallanıyor, Hidayet Ilgar var, 9 Mart'çı Albay, ben varım...

Hulki Cevizoğlu- Talat Turan var.

Erol Bilbilik- Talat Turan benim masamda oturuyor, İrfan Solmazer'de benim masada oluyor. Diğerleri de silâh kuşanmış, Kabibay ile konuşuyor.

Hulki Cevizoğlu- Evet; öyle çok ayrıntıya girmeyelim.

Erol Bilbilik- Evet.

Şimdi orada bana İrfan Solmazer dedi ki, "Erol, bu denizcilerden sen ihmal etmişsin, nedir" dedi. Neyi ihmal etmişim dedim. "Yahu ben bunlara, meselâ Sarp'a, mısır patlatır gibi bomba patlattırıyorum" dedi.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Erol Bilbilik- Ondan sonra, "Deniz'e de Amerikan Büyükelçiliği'ni taratıyorum", şu bu gibi.

Abi, sen ne yapıyorsun, ciddî misin dedim. "Evet, ciddiym" dedi. "Nasıl yapıyorsun ki bunu?" dedim. "Oturuyorum, demokratik tarzda böyle ne yapacağız diye münakaşa ediyoruz" dedi, "karar çıkınca da, kararı, ben Deniz'den, şunu yap, sen şunu yap dedim" diyor.

Hulki Cevizoğlu- Peki, Mason Derneği'nin bahçesine de İrfan Solmazer bu ifadelere göre bomba ya da dinamit...

Erol Bilbilik- Hayır, o ifadelerin içinde değil o.

Hayır o ayrı, Sayın Hasan Cemal doğru söyledi. O Mason Derneğiyle ilgim yok; benim beyanatım Sayın Hasan Cemal Beyin dediği yönde.

Hulki Cevizoğlu- Ama Hasan Bey kitapta diyor ki, "Mason Derneği'nin bahçesinde bir dinamit patlamıştı. Kim getirmişti dinamiti? Bir 27 Mayısçı, Millî Birlik Komitesi üyesi İrfan Solmazer değil mi?" diyor.

Yani size bu konuları anlattı mı?

Hasan Cemal- Hayır, hayır; yani Erol Bey'le ilgisi yok onun, orada tırnak kapanıyor.

Hulki Cevizoğlu- Erol Beyle ilgisi yok, ama İrfan Solmazer mi getirmiş bunu?

Hasan Cemal- Tabîî tabîî, o ayrı.

Hulki Cevizoğlu- İrfan Solmazer'le de Erol Beyin bir diyalogunu konuşuyoruz.

Hasan Cemal- Orada evet.

Erol Bilbilik- Evet, o anlamda o.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Peki, son sözlerinizi almak istiyorum efendim, çünkü bir konuğumuza daha bağlanabilirsek bağlanacağız.

Sayın Cemal'in kitabıyla ilgili son bir değerlendirmeniz varsa, gerçi başta yaptınız ama.

Erol Bilbilik- Ben o değerlendirmeyi yapayım, çok önemli.

Şimdi, Sayın Hasan Cemal'in verdiği referanslarda çok dikkat çekici isimler var. Meselâ benim ilk gözüme çarpan, Şahin Alpay'a devamlı referans yapılıyor.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Erol Bilbilik- Murat Belge'ye, Şerif Mardin'e, Gülay Göktürk'e, Mete Tuncay'a ve Vaclav Havel'e.

Şimdi, bu saydığım kişiler, Türkiye'de neoliberal olarak isim yapmış kişiler. Yani, başka bir deyimle İkinci Cumhuriyetçi kişiler. Bunlardan

Sayın Hasan Cemal, ki ben kendisini seviyorum, başka, çok etkilenmiş gözüküyor.

Benim için enteresan isim de Vaclav Havel'dir. Çünkü Vaclav Havel, proleteral bir örgütün yönetimindedir, dünyayı idare eden 300 kişilik bir Bilderberg üstü grubun, Proleteral'in yönetimindedir ve bu yalnız Türkiye'de değil, bütün dünyada da flaş isimler olarak geçmektedir. Dolayısıyla bu var.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Erol Bilbilik- İki; yalnız Hasan Cemal'in söylediklerinde bazı doğrular da var yani. Onlar şunu değiştirmiyor yalnız: Bu bomba patlatmalarda söylediği, verdiği örneklerin bir kısmı doğrudur ama, Doğan Avcı Grubu'yla ilintisi kesin değildir.

Hulki Cevizoğlu- Çok teşekkür ediyorum, yani bu bağlantıda bir kesinlik yok diyorsunuz.

Erol Bilbilik- Değildir, değildir.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler efendim, değerli bilgileriniz için sağ olun.

Erol Bilbilik- İyi geceler, teşekkür ederim.

DOĞAN AVCIOĞLU ÖLÜYOR

Hasan Cemal- Çok teşekkür ederim.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Cemal, Doğan Avcioğlu 4 Kasım 1983'te, 57 yaşındayken vefat etti. Sizin ifadelerinize göre, Doğan Avcioğlu'nun bir fedaisi, bir müridi olarak Genel Yayın Yönetmeni olduğunuz Cumhuriyet Gazetesi'nde tek satır yazmadınız. İnsan kendi şeyhi için satır yazmaz mı?

Hasan Cemal- Şeyh sözünü kullanmayalım o anlamda.

Hulki Cevizoğlu- Siyasî şeyh diyelim.

Hasan Cemal- O dönemde niçin yazamadığımı da kitapta anlattım. Çünkü, Doğan Avcioğlu'nun bir sözü vardı, hiç onu unutmam, yani bir şeyi olduğu gibi ortaya koymak. Meselâ bir projesi vardı onun, İsmet İnönü'yü yazmak istiyordu.

İsmet İnönü'ye hem kızardı, aynı zamanda sevdiği beğendiği yanları vardı. Ve İsmet İnönü'yü olduğu gibi yazmak için şey yapardı.

Ben de, o dönemde Doğan Bey hakkında, bugün kitabımda yazdığım görüşlerimi yazamayacağım için, tek taraflı bir şey yazmak istemedim, onu da kitabımda belirtiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Yani "Yüzüne karşı söyleyemediklerim" mi diyorsunuz, "Söyleyemedim" mi diyorsunuz?

Hasan Cemal- Hayır, yüzüne karşı söyleyemedim değil, ölümünden sonrasını söz ediyoruz. Yani, zaten hiçbir zaman bu kitapta yazdıklarımı yüz yüze Doğan Beyle gelip tartışmış değilim.

Hulki Cevizoğlu- Ama, yaşarken de bu eleştirileri yüzüne karşı yapmadığınız anlaşılıyor.

Hasan Cemal- Yapmadım.

Hulki Cevizoğlu- Onun için mi?

Hasan Cemal- Yok, o anlamda değil. Yani, o anda bunu bu kitapta yazdığım Doğan Avcıoğlu değerlendirmelerini o dönemde tam yapamayacağım için şey yaptım, yani o dönemde yazmadım.

Hulki Cevizoğlu- Doğan Avcıoğlu'na, o tarihte, size sürekli "nerede hata yaptık" diye sorarken söyleyemedim diyorsunuz.

Nerede hata yaptınız, bugün farkında mısınız?

Hasan Cemal- Valla onu, zaten kitabı bunun için bir yerde yazdım.

Hulki Cevizoğlu- İşte izleyicilerimize özetle söylerseniz.

Hasan Cemal- Sonunda da, en sonunda da, özetle dedim ki, yanlış yerde durduk. Yani tarihin bir yerde öyle bir yerinde durduk ki, tarih baba bizim durağa uğrayacak sandık, oysa uğramadı, bizi solladı geçti diye düşünüyorum.

Hulki Cevizoğlu- Şu anda doğru yeri buldunuz mu, doğru durakta mısınız?

Hasan Cemal- Bence doğru duraktayım, demokrasi durağı bu.

Hulki Cevizoğlu- Peki.

Sayın Mustafa Yalçiner hattımızda.

İyi geceler Sayın Yalçiner.

(Telefon Konuşu)

MUSTAFA YALÇINER (Sinan Cemgil'le Nurhak Dağlarına çıkan ODTÜ Öğrencisi)- İyi geceler.

Hulki Cevizoğlu- Sizden de kısaca rica etmek istiyorum. **Nurhak Dağları'na çıkışınız söz konusu sizin.** Sayın Hasan Cemal'in Devrim Dergisi'nde yazdıklarının Deniz Gezmiş ve arkadaşlarını bir ütopya peşinde dağlara sevk ettiği, onlara yanlış umutlar pompaladığını bu dergi söylüyor.

Hasan Cemal- Yok ama, o dergi... Yani Hulki, özetlerken çok hassas konular bunlar.

Hulki Cevizoğlu- Çok mu fazla özetledim?

Hasan Cemal- Çok fazla özetledin ve şöyle söyleyeyim, yani *Devrim Dergisi, Deniz Gezmiş ve hareketini ya da Halk Kurtuluş Ordusu*

Hareketini bu anlamda yönlendirmiş, dağlara sevk etmiş falan değil. O, o dönemdeki devrimci gençlerin kendi düşünceleri ve kendi ütopyaları vardı ve yeni bir toplum, yeni bir insan için devrimci mücadeleye koyuldular. Yani, bu anlamda Devrim Dergisi onları dağlara yöneltmedi.

Hulki Cevizoğlu- Şu sözler size ait diye söylüyorum 72. sayfada...

Hasan Cemal- Evet, evet.

CEMAL: "DENİZ'İN ÖLÜMÜNDEKİ SORUMLULUĞUM YÜREĞİMDE SIZIDIR!.."

Hulki Cevizoğlu- Cümleyi başından alalım, "Marksist Cunta ne zaman iktidara geliyor diye sizinle dalga geçen Deniz'in, kendi ütopyasının peşinde ölüme koşmasında sizin yarattığınız beklentiler de rol oynamamış mıydı?"

Hasan Cemal- Var, o var, o doğru.

Onu zaten kabulleniyorum. Kabulleniyorum ve orada, oradaki sorumluluk payımı, yüreğimin bir köşesinde bir sızı olarak hissedeceğim.

Hulki Cevizoğlu- Şu anda telefon konuşumuz Sayın Yalçiner de 1970'te 20 yaşında, sizin bilgilerinize göre, ODTÜ'de mühendislik öğrencisi, Sinan Cemgil'le birlikte 1970 sonlarına doğru Nurhak dağlarına çıkıyor.

Evet, bunları sizden dinleyelim, sizi etkileyen faktörler nelerdi? Devrim Dergisi'nden ya da o dönemdeki sol dergilerden, yayınlardan nasıl etkilendiniz; niçin dağa çıkmıştınız; onu rica ediyorum Sayın Yalçiner.

Mustafa Yalçiner- Şimdi, Hasan Cemal Beye bir noktada katılıyorum. Katıldığım nokta, Deniz Gezmiş'in ve genel olarak bizlerin, THKO'luların o dönemde Marksist darbe fikriyle alay ettiğimiz noktası.

Bunun dışında çok çeşitli şeyler iddia edilebilir. Çeşitli güç ilişkileri içinde çok sayıda politikacı, çok sayıda Türkiye'yi belirli yönlelere yönlendirmeye çalışanlar birbirlerini kullanmaya çalışmışlardır.

Hulki Cevizoğlu- Bu görüşlere katılıyorsunuz...

Mustafa Yalçiner- Ama, kimin kimi ne kadar kullanmayı başardığı herhâlde tarih tarafından ortaya konmuştur.

Hulki Cevizoğlu- Zaten karşılıklı kullanma derecesini ölçmek çok zordur.

Mustafa Yalçiner- Bizler 1969'un sonunda Filistin'e gittik.

Amacımız, Filistin'de belirli askerî eğitimden geçmekti ve o zamandan daha düşüncelerimiz belliydi; Türkiye'ye dönüp, kır gerillasına başlamayı düşünüyorduk. Ama, bu dönemde kesinlikle Devrim Grubuyla artık hiçbir bağlantımız kalmamıştı.

Bunu şunun için söylüyorum. Daha öncesinde "**Ordu-gençlik el ele, millî cephe**" gibi sloganları bizler de attık; örneğin 67'de. Ama, artık 69 ve 70'e geldiğimizde, zaten Sayın Hasan Cemal'in söylediği gibi, 69-71 arası söz konusu dönem, artık hiçbir şekilde askerî Cunta'yla devrimci öğrenciler arasında bir bağlantı kalmadı. Ama, devrimci öğrenciler derken, THKO'ya yönelenleri kastediyorum. Yoksa, çok sayıda, yine orada bir doğrudan söz ediyor Sayın Hasan Cemal. Örneğin, **Dev-Genç yönetimi son dönem dışında Cuntacıydı**. İşte buna Ruhi Koç'u örnek verebiliriz, Başkanını örnek verebiliriz; Hilmi Koç sekreteriydi, Atilla Sarp başkanıydı, Cuntacıydı. Çok toplantılara katılırlardı, bu toplantılarda karar alırlardı, bunlardan bizim haberimiz olurdu.

Ama şimdi, "birkaç Cuntacı bir arada toplandılar, birtakım şeyler konuştular, sonra mantar patlatır gibi ya da mısır patlatır gibi bombalar batlamaya başladı" fikri, sadece bir temenniden ibaret ya da sadece belki birbirine anlatırken olayları, işte "ben ne kadar fazla iş yaptırıyorum" diye övünme vesilesi yapılıyordu.

Hulki Cevizoğlu- Yani, İrfan Solmaz'ın sözleri.

Mustafa Yalçiner- Örneğin, Deniz Gezmiş Grubu'na, Sayın Erol Bilbilik'in dediği gibi, birileri kesinlikle hiçbir bombayı patlattırmadılar, hiçbir yere kurşun sıktırmadılar. Zaten THKO'lular Amerikan Büyükelçiliği'ni de taramadılar, taranan şey sadece bir polis kulübesidir. Onun amacı da başka bir şeydir.

Demin telefonla arayan Hasan Ataol sözünü etti, "**Biz ne yapardık bir askerî darbe gerçekleştiğinde**" diye. **Bu aramızda konuşuldu, vardığımız sonuç çok açık ve netti, Kızılay'a çıkıp silâh toplayacaktık.**

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçiner, Kızılay'a çıkıp kimden silâh toplayacaktınız?

Mustafa Yalçiner- Kızılay'da, artık bir darbe olduğunda çeşitli güçler birbirlerine gireceklerdi. Biz de kendimiz bir güç olarak, bütün bunların dışında bir güç olarak, her iki taraftan da silâh toplayacaktık. Bulduğumuz silâhları toplayacaktık. **Çünkü, biz halkın silâhlanmasının doğruluğuna inanıyorduk.**

Hulki Cevizoğlu- Anlaşıldı, peki.

“BAŞKA BİR ORDU KURULMASI FİKRİ GELMİŞTİ BİZE”

Mustafa Yalçiner- Yoksa, işte ne sol Cuntacılar, ne sağ Cuntacılar, bunlar bizim bel bağladığımız gruplar arasında değildi.

Hulki Cevizoğlu- Anladım.

Kitapla ilgili genel bir değerlendirme dediniz.

Mustafa Yalçiner- Tam bir kopuşma gerçekleştirilmişti, bu nedenle zaten doğruluğu-yanlışlığı bir tarafa, ama **bir başka ordu kurulması fikri gelişmişti bizde.**

Şimdi kitapta ise, genel olarak sözü edilen **Marksist bir askerî darbe.**

Hulki Cevizoğlu- 9 Mart'ta...

Mustafa Yalçiner- Şimdi burada her şeyi bir tarafa bıraksak, terminoloji olarak uygun değil. *Marksist olursanız askerî darbeci olmazsınız, askerî darbeci olursanız Marksist olmazsınız.*

Hasan Cemal- Mustafa bey, ben de kitabın hiçbir yerinde Marksist bir darbe deyimini kullanmadım. *Marksist bir darbe olmayacağını gayet iyi ben de biliyorum.* Nitekim, Marksist darbe deyimini hiç kimse kullanmadı. *Yani, o Deniz Gezmiş'in ağzında bir alay konusu olarak belirtiliyordu.* Fakat, aynı zamanda belirli ölçülerde de, böyle bir şey olsa hiç kötü olmaz havası da yok değildi o dönemde.

Neyse, yani bu...

Mustafa Yalçiner- Belki bu söylenebilir. Şuna katılıyorum. Çok sayıda bu beklentide olanlar vardı. *Hatta biz yakalandık; Mamak Cezaevine konduğumuzda, örneğin Atila Sarp'la birlikte yatardık ve hâlâ bize Hava Kuvvetleri ya da Kara Kuvvetleri Komutanı'ndan, Batur'dan ya da Faruk Gürler'den hâlâ birtakım müdahalelerde bulunacakları, hâlâ işte Deniz'lerin idamını engelleyeceklerine dair birtakım haberler ulaştırırdı.*

Yani, bu etkiye katılıyorum ama, bu etkinin ötesinde, eğer Türkiye'ye o gün için bakarsak, Türkiye'de bir özgürlük ve demokrasi mücadelesine doğru yönelme vardı. Ve sosyalizm özlemiyle birtakım genç arkadaşlarımız, bizler yani o zaman, **Türkiye'nin, bir temel yanlışlığı yaparak halkını kurtarmaya yönelmiştik.** Kitapta sizin de söz ettiğiniz, bir **kurtarıcılık mantığından** söz ediyorsunuz, evet, yanlış olan buydu.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçiner, bu arada bir izleyicimiz, tanınmış yazar Turhan Feyizoğlu. Sayın Cemal'in kitabında, **"Deniz Gezmiş kimin arabasıyla Ankara dışına kaçırıldı?"** sorusunun cevabının

verilmesini istiyor. Deniz Gezmiş'i Ankara dışına kaçırın kişinin kimliği bu tartışmalarda önemli olabilir. Kimdi Sayın Cemal?

Hasan Cemal- Yok, orada sadece ben "Bir mühendisin arabasıyla" dedim.

Hulki Cevizoğlu- *"Doğan Avcıoğlu'na yakın bir yüksek mühendisin özel arabasıyla"* diyorsunuz.

Hasan Cemal- Evet, evet.

Mustafa Yalçiner- Hayır, böyle bir olay yok. Deniz Gezmiş Ankara dışına herhangi bir arabayla kaçırılmadı. Bir motora bindi, motorla gitmeye çalıştı, motoru kullanan da Yusuf Arlan'dı.

Hasan Cemal- Ama, o ayrıntıyı belki...

Mustafa Yalçiner- Yani, herhangi bir arabayla Ankara dışında herhangi bir yere gitme gibi bir durum olmadı.

Bir tek şöyle bir şeyden söz edebiliriz. Erol Bilbilik'in söylediği, o zaman doğrudan bir Cunta faaliyetinin içinde olan Sarp Kuray, bir gece Deniz Gezmiş'lerin kaldığı evi her nasılsa öğrenmiş ve Deniz Gezmiş'e ve arkadaşlarına yardım etmek için güvenliğini sağladığını söz konusu etmişti sonradan.

Şimdi böyle bir şey, Cunta'yı, Deniz Gezmiş'i yönlendirdi şeklinde değerlendirmek mümkün müdür? Bunu ben değerlendirme dışı bırakıyorum. Cunta ya da o zaman askerî Cunta'yı örgütlemeye çalışanlar ve kullandıkları Sarp Kuray böyle bir faaliyette bulunarak bize bir el atmış mıdır, bizi kullanmaya alet olmuş mudur? Bunu değerlendirme dışı bırakıyorum.

"RUSYA, DOĞAN AVCIOĞLU'NU KULLANMAYA ÇALIŞIYORDU!"

Hulki Cevizoğlu- Peki, o zaman şunu değerlendirir misiniz bize? **Üçüncü bir güç var mıydı** sizin hissedebildiğiniz ya da yıllar sonra düşündüğünüz?

Mustafa Yalçiner- **Üçüncü gücü biz oluşturmaya çalışıyorduk.**

Hulki Cevizoğlu- Yani, sizleri de yönlendiren bir başka güç yoktu diydunuz.

Mustafa Yalçiner- Biz halkın gücünü ... ve demokratik bir güç olarak ortaya çıkmasını sağlamaya çalışıyorduk.

Şöyle bir arkadaki üçüncü güçlerden bahsedilebilir: Amerika ve Rusya. Bunlardan bir tanesi, Hasan Cemal arkadaşımızın söylediğine

katılmak mümkündür. Sağ Cunta'yı ya da parlamenter sisteminin o zaman "*Filipin demokrasisi*" diye tabir edilen *Amerikan demokrasisinin* varlığını sürdürme, yalnız bir etkide bulunmaya çalışıyordu. **Rusya'nın yapmaya yöneldiği ise Doğan Avcıoğlu'nu kullanmaya çalışmaktı ya da Kabibay'ı kullanmaya çalışmaktı ya da örneğin Mucip Ataklı'yı kullanmaya çalışmaktı.**

Demin ilk başta bunun için söyledim, herkes birbirini kullanmaya çalışıyordu. Bundan doğal da bir şey yoktur. Bir sınıf mücadelesi sürerse eğer, bütün karşı güçler birbirlerine karşı olurken, ortadaki kararsızları değil sadece, ama birbirlerini de kullanmaya çalışırlar. Bunda garip bir durum yok.

Hulki Cevizoğlu- Belki Sayın Uluç Gürkan'ın dediği gibi, kelimeleri kullanırken anlamlarına çok dikkat etmek gerekir. Bazen farklı olabilir. Birbirini kullanmaktan, acaba birbiriyle birlikte ortak hareket etmek, birbirinden yararlanmak mı kastediliyor? Yoksa, diğerinin zararına samimi gözükp de ondan yararlanmak düşünülebilir.

Mustafa Yalçiner- Tabii yararlanmak; yani yapılan hareketlerin sonuçlarından faydalanmak, onları kendi istedikleri hedeflere doğru yönlendirmeye çalışarak oluşacak sonuçlardan yararlanmak; bunları kastediyorum.

Hulki Cevizoğlu- Yani, hiç olmazsa belli bir noktaya kadar birlikte gitmek?

Mustafa Yalçiner- O çok normal bir şeydir.

Hulki Cevizoğlu- Evet.

Peki, son birkaç sözünüz varsa...

Mustafa Yalçiner- Yani, herkes yapar bunu.

Ama, ben kitap hakkında başka bir kısa gözlemde bulunmak istiyorum.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

Mustafa Yalçiner- Şimdi Sayın Hasan Cemal'e "**dönek**" demek istemiyorum, haksızlık etmek istemiyorum. *Çünkü, kendisi de zaten 69-71 döneminde sosyalist pek olmadığını söylüyor. O zaman sosyalizmi gerçekleştirmeye çalışan ya da o ilkeye inanan devrimci gençlerdi. Başlıca THKO'daki, onun dışında Mahir'leri de söz konusu edebiliriz, bu genç arkadaşlardı.*

Şimdi, kitabın sonuçlandırıldığı bugünkü koşullarda baktığımızda, artık o dönemden çok çok farklı ve tam ona karşıt olan bir başka noktaya gelinmiştir. Ama, değiştirilmeyen bir şey vardır ki, o gün de darbe yanlısı fikirler savunulmuştur, **sol Cunta** öne çıkarılmıştır, onun gerçekleşmesi için çaba gösterilmiştir. Bugün de çok farklı değildir.

Bugün de 28 Şubat'ın desteklenmesi, mantığın pek de fazla değişmediğini göstermektedir. Değişen ekonomideki görüşlerdir. O zaman devletçilik savunulmuştur örneğin kitabın yazarı tarafından ve Doğan Avcioğlu tarafından; bugünse artık neoliberal görüşlerin etkisiyle bir başka noktaya gelinmiştir; serbest rakebet, işte küreselleşme, yeni dünya düzeni gibi. Artık, doğrudan emperyalizm kaynaklı, doğrudan emperyalizmin gündeme getirdiği global görüşler, global politikalar savunulmaktadır. Bu fark bundan ibarettir denilebilir.

Çok fazla bir değişmenin olmadığını ben düşünüyorum. Şu nedenle düşünüyorum...

Hulki Cevizoğlu- Ben size teşekkür edeceğim ama, bu sorduğın sorunun yanıtını Sayın Cemal'den almak istiyorum. Bu bir dönemlik mi? Kitap dönemliğin belgesi mi, değil mi? Kendisi de cevap veriyor. Son sözleri kendisinden...

Mustafa Yalçiner- Hayır, zaten ben dönemlik demekten kaçınmaya çalıştım. Çünkü pek de fazla dönülen bir şey olmadığı düşüncesindeyim.

Hulki Cevizoğlu- Ama, Sayın Cemal kaçınmamış burada, kendisi soruyor burada, "bu bir dönemlik mi" diye.

"DEMOKRASİ DURAĞI" NDA 28 ŞUBAT'I SAVUNMAK!..

Mustafa Yalçiner- Darbecilik hâla devam etmektedir. Ekonomik görüşlerde belirli bir farklılaşma vardır. Şimdi bugün **Hasan Cemal'in 28 Şubat'ı savunmasının mantığını** başka türlü izah etmek mümkün değildir. Yani bu, önceden otoriter bir eğilimi savunuyorduk, ama şimdi artık demokrasiyi, işte...

Hulki Cevizoğlu- "Durduğum nokta demokrasi" diyor, "demokrasi durağındayım" diyor.

Mustafa Yalçiner- *İşte özgürlüğü savunuyorum demek çok fazla yerine oturmuyor. Bugün 28 Şubat'ı savunarak bunları savunmak mümkün değildir çünkü. Hâlâ bir darbeci mantık, aynı 69-71 tarihleri arasında olduğu gibi geçerli çünkü.*

Hulki Cevizoğlu- Bu önemli bir nokta, siz ayrılmayın, Sayın Cemal'e soralım. "Bugün 28 Şubat'ı savunmak demokrasiyle bağdaşır mı, yoksa eski mantığın devamı mıdır" diyor.

Hasan Cemal- Çok ilginç tabîî, 28 Şubat'a dönük Yalçiner'in eleştirileri İslâmcı kesimde de yapılan eleştirilerle çok örtüşüyor.

Şunu söylemek istiyorum: Yani, 28 Şubat'a dönük eleştiriler yapılırken, ki bazı eleştiriler yapmak hiç kuşkusuz mümkün. Ama aynı zamanda 28 Şubat eleştirilirken şu sorunun sorulması lâzım. O da şöyle özetlenebilir: Türkiye'de demokratik düzeni sona erdirip bir dinci devlet ve toplum düzeni kurmak isteyen dinci hareket var mı, yok mu, tırnak içinde, "irtica" var mı, yok mu? Bu soruyu sorup, bunun cevabını vermeden 28 Şubat'a dönük eleştiriler de haksızlık olmuştur.

Hulki Cevizoğlu- Ama diyor ki Sayın Yalçiner, "60'da da, 70'de de vardı bu" diyor.

Hasan Cemal- Hayır, o farklı. 12 Mart, 9 Mart bağlamında sorarsanız, 12 Mart'ı değerlendirirken 9 Mart'ı değerlendirmeniz lâzım. Yani 9 Mart, Türkiye'de çok partili parlamenter demokrasiyi hefen alan bir hareket miydi? Hayır, tamamen yıkmayı hedef alan bir hareketti.

İki; 12 Mart'ın bu anlamda iki boyutu vardır.

Bir tanesi, anayasal düzeni korumak, yani 9 Mart'ı tasfiye etmek ister.

İkincisi de, aynı zamanda Türkiye'nin Batı bloku içindeki yerini korumak için demokrasinin bir yerde kolu-kanadını kıran da bir harekettir. Yani, ikili bir değerlendirme vardır. Bu anlamda 28 Şubat'ı değerlendirirken, Türkiye'de devleti ve demokrasiyi hedef alan bir dinci hareket var mı? İslâmî kesim içinde böyle politika yapan bir şey var mı? Bence var.

O bakımdan, 28 Şubat'ı da daha özenle değerlendirmek lâzım. O konuda biraz farklı düşünüyorsunuz sanırım.

Mustafa Yalçiner- Aynı düşüncede değilim. Şimdi, iki dönemde de dinci hareket var ve bu dinci hareket karşı çıkan sadece devrimci hareket oluyor. O zaman devrimci gençler, şimdi bugün de işçi sınıfı, emekçiler oluyor.

Şimdi biraz fazla böyle üst sınıflar bakımından değil de daha aşağıdan bakarsak, gerek 9 Mart, gerek 12 Mart, gerek 12 Eylül, gerek şimdi 28 Şubat; bunların bütünün dinci eğilimden ya da akımdan daha çok doğrudan halka yöneldiğini, halka karşı belirli programların gerçekleştirilmesi için siyasal erkin harekete geçirilmesi hareketleri olduğu görmek mümkün.

Şimdi işte şeriatı engellemek için deniyor; bunun için midir 28 Şubat?

Nasıl 12 Mart sadece 9 Mart'a karşı değilse, sadece ülkenin otoriter eğilim geliştirilmesi doğrultusundaki bir çabanın önünü kesmek değilse, bugünkü de öyle değil.

Aşağıya bakarsak, aşağıda halkın içinde belli bir mayalanma var,

halkın taleplerinin yükseltilmesi var.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçiner, son 1,5 dakika içindeyiz, son sözleri Sayın Cemal'e vermek istiyorum.

Mustafa Yalçiner- Şimdi bugün gerek şeriatçı akım, gerekse 28 Şubatçılar özel özelleştirmeyi savunuyorlar, burada birleşiyorlar. Ama, bundan zarar gören işçiler var, bundan zarar gören emekçiler var. Ve bunlar, iki taraftan da birden kuşatılmış durumdalar ve ikisine birden karşı çıkıyorlar.

Yani, bununla şunu anlatmaya çalışıyorum. **Darbeci mantığının sonu yok.** Darbeci mantık hep halka karşıdır. Bu, 12 Mart'ta da böyledir, 28 Şubat'ta da böyledir, 12 Eylül'de de böyledir. Yapmak gereken şey, eğer bir değişiklik öngörülüyorsa darbeciliğe karşı çıkmaktır, halkın safına doğru yönelmektir.

Şimdi kitapta ve kitabın şimdi tartışıldığı kadarıyla yazarı arkadaşımız Hasan Cemal'de bir eğilim yok. Ben böyle bir eğilim savunmasını istemek gibi bir şeyde de değilim... (...)

Bununla şunu söylemek istiyorum ki, 69-71'le bugün arasında önemli ve temel bir değişiklik yoktur.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Yalçiner, çok teşekkür etmek istiyorum...

Mustafa Yalçiner- Hasan Cemal arkadaşımız ideolojilerden artık arındığını, ideolojileri terk ettiğini söylüyor. Ama, şimdi burada şöyle bir kalın çizgi çekersek, **ideolojilerde bir terk edilme durumu yoktur.** İdeoloji sadece sola ait değildir, sağın da ideolojisi vardır.

Eğer bir tarafta emek, diğer tarafta sermaye varsa, sadece *Türkiye'de değil dünyada iki ideolojiden söz edilebilir; bunun birisi işçi sınıfı ideolojisi, diğeri sermaye ideolojisi.* Birinden kaçarsanız diğerine girersiniz.

Hulki Cevizoğlu- Evet, son dakikamızın içine girdik, ama Sayın Sarp Kuray aramış, adı çok geçti. Ona arkadaşlarım hemen bağlanabilirse birkaç cümle ondan almak istiyorum.

Size çok teşekkürler, iyi geceler efendim.

Hasan Cemal- Ben de teşekkür ederim.

Mustafa Yalçiner- Ben teşekkür ettim, iyi akşamlar.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Cemal, dönemlik konusunda sizin kendi kendinize sorduğunuz bir soru ve verdiğiniz bir yanıt var. Sonunda diyorsunuz ki, *"Askerin süngüsüyle kendine iktidar yolu açmaya heveslenip bu kafaya devrimcilik, devrimci demokrasi vehmetmekten vazgeçmek midir dönem, ne demek"* diye soruyorsunuz.

Hasan Cemal- "Eğer öyleyse ben dönemim" diyorum özetle.

Hulki Cevizoğlu- Yani, siz asker süngüsüyle iktidar yolu açmaya,

heveslenmeye, buna demokratlık demeye karşısınız.

Hasan Cemal- Ya da tek partili bir rejimi savunmaktan dönmekse, o zaman ben döneğim diyorum, o anlamda.

Hulki Cevizoğlu- Evet, Sayın Sarp Kuray telefon hattımızda.

İyi geceler Sayın Sarp Kuray.

(İzleyici)

SARP KURAY (Deniz Gezmiş'in Arkadaşı)- İyi akşamlar.

Hulki Cevizoğlu- Çok hızlıca, son dakikada aradığınız için son sözleri size vermek istiyorum.

Sarp Kuray- Bu Mustafa Yalçiner arkadaşımız konuşurken müdahale etmek ihtiyacını hissettim, çünkü benimle ilgili birkaç lâf etti.

Hulki Cevizoğlu- Buyurun.

“İHTİLÂL ORTAMI YARATMAMIZ İÇİN BİZİ ÖRGÜTLEYEN GÜÇLER VARDI!”

Sarp Kuray- *Şimdi bir kere Deniz Gezmiş'i ben kendi isteğimle aramış bulmuş değilim. Benim arkadaşımdır ve o dönemde sıkışık bir noktadaydı, bizim yardımımızı istedi, biz bu yardımı kendisine yaptık. Doğrudur, 9 Mart Cuntacılarla ilişki içindeydik.* Yalnız biz değil bütün devrimci gençlik grupları ilişki içindeydi, ki Hasan Cemal'in değerlendirmeleri doğrudur orada. **Bizden ihtilâlin olabilmesi için gerekli ortamın yaratılması isteniyordu**, o konuda da her şey yapıldı zaten.

Ve Deniz Gezmiş onların yardımıyla saklanmıştır. Belli araçlar kendisine temin edilmiştir. Meselâ o Turan Şahin'in arabası, eski Bakan, bir kere bir evden bir eve geçerken kendisine tahsis edilmiştir.

Şimdi burada tarihî gerçekleri örtmemek lâzım, örtmemek gerekiyor. *Devrimci gençlik 9 Mart Cuntacılarıyla bir ittifak içine girmiştir. Doğrudur-yanlıştır, bugün ayrı tartışılabilir, ama o günkü vaka budur.*

Deniz Gezmiş de ayın 14'ünde Ankara'yı terk etmiştir, demek ki bir şey beklemiştir esasında. O neyi beklediğini de çok net altını çizerek şey yapmak lâzım. **Hepimiz 9 Mart'ta devrimci bir Cunta bekledik, ama maalesef gerçekleşmedi. Ve sonradan ben de, bizi örgütleyen güçlerin bir paratoner görevi gördüğü inancına kapıldım.** Onun için Hasan Cemal'in o karşılıklı kullanma şeyi de doğrudur.

Bunu bir hatırlatmak istedim.

Hulki Cevizoğlu- Efendim, çok özette önemli noktalara değindiniz. Kısa konuştuğunuz, öz konuştuğunuz için teşekkür ediyorum.

Sarp Kuray- Ben teşekkür ediyorum.

Hasan Cemal- Samimiyetinizden dolayı ben de çok teşekkür ederim size.

Sarp Kuray- Rica ederim.

Hulki Cevizoğlu- İyi geceler.

Sarp Kuray- Hasan Cemal'e de çok selâmlarımı, saygılarımı sunuyorum.

Hasan Cemal- Sağ olun, aynen.

Hulki Cevizoğlu- Sayın Hasan Cemal, katıldığınız için çok teşekkür ediyorum.

Kitabınız umuyorum ilgili çevrelerde çok yankı bulur, zaten şu anda yankı bulmuş durumda. Sizin son sözleriniz varsa onları almak istiyorum. Geçmişe yönelik değerlendirmeleri yaptınız.

Ama isterseniz konu dışında, basında yer alan sizinle ilgili başka bir haber vardı, hızlıca onu da soralım.

ABDULLAH ÖCALAN'A MESAJ?..

Hasan Cemal- Tabî.

Hulki Cevizoğlu- *Sizin 1993 Mart ya da Nisan aylarında Abdullah Öcalan'la ropörtaja gittiğinizde dönemin İçişleri Bakanı İsmet Sezgin'in bir mesajını götürdüğünüz basında yer aldı. Bu doğru mu, götürdüyseniz ne mesajıydı bu?*

Hasan Cemal- *Bir defa, herhangi bir mesaj kesinlikle götürmedim. 1993 Nisan ayında Bekaa'da, o zaman çalıştığım Sabah Gazetesi adına Apo ile bir mülâkat yapmaya gittim ve iki gün Beka'da kaldım. Ve bu arada 9-10 saatlik bir mülâkat yaptık. Bunun iki günü Sabah Gazetesi'nde o zaman yayınlandı, fakat üçüncü günü yayınlayamadık, çünkü Turgut Özal ölünce bütün gündem değişti, mülâkatı, ropörtajı kesmek durumunda kaldık.*

İsmet Sezgin'le konuşup da herhangi bir mesaj götürmem kesinlikle söz konusu değil. Ancak şunu da söyleyeyim. **9-10 saat konuştuğunuz bir insanla o arada, "Yahu şu da şunu söylüyor, bu da bunu söylüyor" gibi birtakım sohbetlerden onun hafızasına böyle bir şey takılmışsa bilemiyorum.** Ama, bir mesaj alıp da götürmek söz konusu olmadı.

Hulki Cevizoğlu- Peki, çok teşekkür ediyorum.

"Siz bu noktadan sonra neredesiniz, nerede hata yaptınız" diye az önce sormuştum, bir anlamda son sözler gibi. "*Yanlış durakta bekliyorduk, şimdi doğru duraktayız, demokrasi durağındayız*" dediniz.

Hasan Cemal- Öyle, evet.

Hulki Cevizoğlu- Başka ekleyeceğiniz bir şey var mı?

Hasan Cemal- Yok.

Ben size teşekkür ederim, bu kadar zaman bir hayli beni geçmişime yönelttiniz.

Ve bu arada bir şeyi söyleyeyim. Çok kişiyle bağlantı yaptık, konuştuk; fakat **Sarp Kuray'ın söylediklerinden gerçekten etkilendim**. Çünkü, Sarp Kuray'ın söyledikleri son derece samimiydi ve yaşanan olaylarla çakışıyordu. *Sarp Kuray'ın dünyaya, Türkiye'ye bakışı benimkinden farklıdır, olabilir, fakat bunlar ayrı bir konudur. Ama, 9 Mart'a ve 12 Mart öncesinde Devrim Grubu'na ve bize dönük ve devrimci gençliğe dönük değerlendirmeleri, bu çok özetle yaptığı değerlendirmelerine ben de aynen katılıyorum* ve samimiyetinden dolayı da teşekkür ediyorum bir kez daha kendisine.

Hulki Cevizoğlu- Ben de size çok teşekkür ediyorum.

Değerli izleyiciler, "1960'ların keskin devrimci Haso'su, bugün demokrasi kültürüne sahip bir Hasan Cemal şeklinde karşımızda!" Bu ifadeler de kendisine ait.

Bir iç hesaplaşma, kendi siyasal tarihiyle hesaplaşma ya da 68 kuşağıyla, 68 eylemleriyle hesaplaşmayı, "Kimse Kızmasın, Kendimi Yazdım" adlı kitabında Hasan Cemal yazıyor. Bu gece de bunları, bizim ve konuklarımızın soruları karşısında açıkladı.

İzlediğiniz için hepimize teşekkür ediyoruz.

Hoşça kalın.

DİZİN

A

- Ahmet Güryüz Ketenci** 52, 343
Alpaslan Türkeş 38, 121
Arif Akbaşgil 22
Atila Sarp 22, 25, 116, 120-125, 357, 358
Aydın Çubukçu 90-95, 97, 142, 261-269, 284, 272

B

- Baki Tuğ** 96, 98-102, 104, 106, 107, 108, 111, 116, 126, 133, 134, 137, 144, 146, 175-189, 192-200, 202-210, 214-238, 240, 242-253, 256-281, 284-302
Balyoz Harekâtı 92, 93, 97, 175
Battal Mehetoğlu 94
Besim Tibuk 128, 130-136, 150, 151
Bozkurt Nuhoglu 22

C

- Carlos Marigalla** 20
Celal Bayar 14, 121, 131
Celal Doğan 17, 19-27, 36, 37, 42, 84, 119, 120, 136
Celal Erkoç 20, 119
Cemil Gezmiş 136-142, 206, 207
Cengiz Çandar 336
Cevdet Sunay 141, 150, 347
Ceyhan Mumcu 223-231, 234, 256, 301
Che Guavera 8, 20, 29, 155, 158
Cihan Alptekin 57, 65, 111, 112, 115, 161, 162, 192

D

- Deniz Gezmiş** 3-5, 11, 19, 22, 23, 29-32, 36, 37, 38, 40, 57, 61, 65, 67-75, 89, 92, 94, 96, 99, 100, 105, 106, 107, 109, 115, 117, 118, 120, 125, 126, 136, 137-140, 144, 145, 161, 162, 170, 175, 177, 184, 192, 197, 199, 203, 206, 207, 212, 213, 219, 220, 221, 226, 227, 230, 233, 236, 238, 239, 242, 243, 244, 246, 251, 252, 255, 257, 260, 263, 265, 269, 274, 275, 281, 293, 314, 321, 324, 325, 326, 328, 329-331, 333, 336, 337, 352, 355-359, 364
Devrimci Gençlik Dernekleri (Dev- Genç) 6, 9, 19, 21, 22, 24, 25, 42, 44, 49, 68-70, 106-108, 116, 120, 159, 166, 189, 191, 198, 227, 231, 232, 237, 238, 240, 243, 248, 257, 262, 268, 286, 288, 290
Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) 77, 78, 80, 134, 158, 227

Doğan Avcıoğlu 69, 73, 305, 306, 309, 310, 312, 319, 320, 326-328, 333-337, 340-345, 350-355, 359-361
Doğu Perinçek 67, 168, 217, 319
Devrimci Öğrenciler Birliği (DÖB) 19, 170

E

El Fetih Kampı 65, 70
El Saika Örgütü 70

F

Faruk Sükan 57, 68, 97
Fethullah Gülen 34, 35, 240
Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) 6, 8, 27, 44, 54, 67, 68, 69, 128, 156, 158, 159, 189, 191
6. Filo 30, 48, 52-58, 61, 64, 89, 122, 158, 159, 171

G

Gökalp Eren 109, 111, 113-116

H

Halit Çelenk 94, 125, 127, 230, 251, 257
Harun Karadeniz 12, 57, 61, 69
Hasan Celal Güzel 7
Hasan Cemal 305-366
Hasan Yalçın 17, 27-42, 54, 77, 89, 270-289
Haşmet Atahan 3-19, 27-29, 37, 39, 41, 42, 45, 46, 48, 50, 51, 52, 54, 57, 61-64, 68, 79, 80, 83, 87-91, 94-97, 101, 103-105, 109, 110, 116-118, 128, 131, 142, 175, 232-234, 236-247
Hür Düşünce Kulübü 7
Hüseyin Cevahir 70, 110, 161
Hüseyin İnan 119, 162, 175, 183, 242, 332
Hüsnü Doğan 7

İ

İhsan Doğramacı 16
İsmail Kahraman 68
İsmet Özel 17, 42-45, 48-51, 64
İsmet İnönü 18, 116, 121, 317, 354
İstanbul Üniversitesi 15, 16, 22, 52, 78, 190, 201, 216, 272, 273
İşgal Konseyi 15, 16

K

Kanlı Pazar 46, 54, 61, 63, 89, 159, 191
Keremettin Çelebi 144, 197, 199, 213, 219

Kommer 94, 95, 132, 158, 159

Kurtuluş Savaşı 8, 9, 29, 32, 33, 37, 123, 237, 239

Kuvayı Milliye 8, 72, 73, 239

M

Mahir Çayan 67, 110-115, 120, 124, 128, 162, 167, 184, 192

Mahir Kaynak 61, 71-89, 104, 107, 108, 129, 142, 343-348

12 Mart Bakınız (O) harfi.

27 Mayıs Bakınız (Y) harfi.

Mehmet Akif 43

Mehmet Cantekin 37, 39, 94

Mehmet Şevket Eygi 46, 48

Mihri Belli 67, 69, 168, 169, 171

Milli Cephe 21, 22, 36, 316, 319, 329, 357

Milli Demokratik Devrim (MDD) 20, 44, 55, 66, 67, 68, 71, 99, 111

Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) 71, 77, 79, 81, 225, 342, 344-348

Muhsin Yazıcıoğlu 108, 109

Mustafa Kemal Atatürk 8, 9, 13, 28-34, 37, 63, 123, 124, 131, 139, 145, 147, 148, 165, 170, 175, 237, 239, 275, 281, 283, 284, 286, 287, 291-293, 323

Mustafa Kemal Yürüyüşü 158, 170, 190, 232, 233, 236

N

Nahit Töre(n) 39, 61, 65-76, 80-82, 85-87

NATO 17, 18, 30, 41, 53, 55, 131

Nazım Hikmet 43, 155

Nedim Öztaş 122

O-Ö

12 Mart 13, 14, 16, 21, 26, 33, 38, 39, 49, 65, 66, 81, 87, 90, 95-98, 110, 132, 134, 144, 147, 148, 150, 156, 161-165, 173, 175-178, 184-206, 218, 225, 231, 235, 248, 251, 257-260, 270, 274, 277, 285, 287, 289, 290, 292-295, 300, 301, 307, 311, 312, 317, 319, 320, 328, 340, 342, 346-349, 352, 362, 363, 366

Ortak Pazar 17-19, 53, 55, 75

Osman Saffet Arolat 17, 54, 55, 58-61

Ömer Erim Süerkan 65

P

Petrolün Millileştirilmesi 17, 18, 55

S

Sebahattin Kup 70

Serpil Güvenç 125, 126, 127, 251-257

Sinan Cemgil 65, 161, 353, 356

Süleyman Demirel 38, 39, 59, 60, 68, 97, 117, 121, 166, 167, 181, 234, 295, 328

T

Tanzer Sülker 110

Taylan Özgür 94, 95, 159, 191

Toktamış Ateş 52

Toprak Reformu 17, 18, 41

Turan Emeksiz 12

Turhan Tantoğlu 106-109

Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) 90, 97, 112, 124, 161, 166, 232, 237, 238, 248, 268, 290, 331, 332, 356, 357, 360

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi Cephesi (THKP-C) 74, 96, 110, 112, 124, 161, 166

Türkiye İşçi Partisi (TİP) 19, 28, 41-43, 48, 57, 66-68, 74, 131, 132, 136, 153, 156, 159, 168, 189, 191, 231, 270, 283, 319

Türkiye Milli Gençlik Federasyonu (TMGF) 38

Türkiye Milli Talebe Federasyonu (TMTF) 52, 68, 158

Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) 96

Türkiye Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) 96

U

Uğur Mumcu 39, 76, 186, 187, 222-228, 230, 234, 301

V

Vedat Demircioğlu 39, 40, 63, 158, 190

Vefa Poyraz 22

Y

27 Mayıs 12, 13, 14, 30, 49, 63, 65, 68, 97, 104, 129, 130, 131, 133, 148, 152, 154, 170, 188, 189, 193, 194, 201, 205, 206, 234, 235, 239, 244, 248, 313, 318, 350, 353

YÖK 16, 32

Yusuf Aslan 25, 161, 162, 175, 183, 192, 242

Yusuf Küpeli 39, 65, 68

- **Darbe yapsın diye askerleri kışkırtan gazetecilerin itirafları...**
- **İhtilal ortamı yaratmak için gençleri kim örgütledi?..**
- MİT'teki **"Balon Dosyası"** neydi?.. 12 Mart Cuntasının telefonları bile dinlendi mi?..
- 12 Mart'tan üç gün önce darbe olsaydı **başbakan olacak sürpriz kişi kimdi?..**
- APO'yu salıveren savcı!..
- **Tarihi itiraf: "Deniz Gezmiş, mahkemeye saygılı olsaydı idam edilmezdi!"**
- **12 Mart'ın savcısı Çelebi ilk kez konuştu: "Elhamdülillah Atatürkçüyüm!" ... "Deniz Gezmiş'e Allah rahmet eylesin!.."**
- Uğur Mumcu, 12 Mart'ın savcılarından Baki Tuğ'dan özür diledi mi?..
- **"Tam bağımsızlık" için banka soymak, adam kaçırmak mubah mıydı?**
- 68'de kim **"hain"** kim **"vatansever"** idi?.. Bu kavramlar bugünü örtüşüyor mu?..
- **"Balyoz Harekâtı" neydi? Balyoz kimlerin kafasını ezdi?..**
- Deniz Gezmiş'lerin idamı **"emirle gelen karar"** mıydı?.. **İşte belgesi...**
- **Deniz Gezmiş'in babasından şok açıklama: "Onları dağa çıkaran birtakım güçler vardı!.."**
- Bir daha bir araya gelmeleri mümkün olmayan tanıkların tarihe ışık tutan ilk ağızdan açıklamaları...
- Gençler!.. Birbirinize düşmemek, aynı filmi tekrar yaşamamak için bu kitabı mutlaka okuyun!...

HULKİ CEVİZÖĞLU

KOD ADI: 68

68'lilerin Dünü Bugünü

Ceviz Kabuğu Yayınları
Tel: 0.312 441 33 45 (PBX)
Belge Geçer: 0.312 442 68 38
www.cevizkabugu.com.tr

20 YTL (KDV Dahil)

Size yakışanı yaptınız.
Korsan kitap almadığınız için
teşekkür ederiz.

ISBN: 978-975-6613-24-5

